

ספר

ארבע מאות שקל כסף

סוד ה' ליראיו ואת ישראלים סודו. דין גליא רזיא גליא לדרעיה ונפל נהורא, המאיר לעולם כולו בכבודו ואין כבוד אלא תורה, תורת אמת היתה בפיהו, חכו ממתקים וכולו מחמדים, הוא ניהו האשל הגדול, חכם הרזים וחכם חרשים גאון עולם, משוש כל הארץ, המקובל האמיתי האלהי איש קדוש יאמר לו מוהר"ר חיים וויטאל זצ"ל אשר כבר אתבדקיה שמעתתיה וראו אמרותיו כי נעמו, ואת האור כי טוב בחיבורי עין חיים ופע"ח ושמונה שערים חיים הם למוצאיהם דברים העומדים ברומו של עולם, כל מה שאזן וחקר מפה קדוש רבינו האר"י זצ"ל כמבואר בהקדמת המחבר בעצמו.

עם ספר

עולת תמיד

אשר החכם המפורסם המקובל אלקי מוה"ר יעקב צמח חיים זלה"ה העתיק אותו מכתב יד הקדש מוהר"ח זלה"ה עצמו, כפי מה שקיבל מפי רבו המקובל האלקי רבינו יצחק לוריא אשכנזי זיע"א אשר דבר בקדשו כפי הקבלה האמיתית שקיבל מפי אד"הו זכור לטוב.

עם הוספות:

הנהות מכל הדפוסים הקודמים עם מראה מקומות למאמרי חז"ל בש"ס וכוהר הקדוש ובכל כתבי רבינו האר"י זיע"א בעין חיים ושמונה שערים פרי עין חיים וסי' הלקוטים. ובספר עין החיים עם פנים מסבירות ותלמוד עשר הספירות למרן האלקי רבינו יהודה הלוי אשלג זצ"ל זיע"א בעהמ"ח פירוש הסולם על ספר הזהר.

מלוקט ומסודר ע"י הרב בעהמ"ח ספר מעלות הסולם פירוש על סי' תקוני הזהר שליט"א.

שנת יבאונו רחמיך ואחיה כי תורתך שעשועי לפ"ק

לוח ראשי תבות וקיצורים

א

בעזרת השם. בעוה"ב : בעולם הבא. בעוה"ז : בעולם הזה. בעוה"ר : בעונותינו הרבים. בעה"ח : בעץ החיים. בע"כ : בעל כרחו. בע"מ : בעל מנת. בע"ש : בערב שבת. בעש"ק : בערב שבת קודש. בע"ת : בעל תשובה. ב"פ : בי פעמים. בפ"ע : בפני עצמו. ברהמ"ז : ברכת המזון. בר"ת : בראשי תיבות. ב"ש : בי שלישים. בשכמל"ו : ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. בת"ת : בתפארת.

ג

ג"א : גירסא אחרתא (גירסא אחרת נוסח אחר) ; ג' אלפים ; ג' אמצעיות. גו"ע : גולגלתא ועינים. גי' : גימטריה (צרופי האותיות למספרן). ג"ט קר"ע פ"ח : (ו' תיקוני רישא) גולגלתא לבנה, טלא דברולחא, קרומא דאירא, רעוא דמצחא, עמר נקא, פקוחו דעינין, חוטמא. ג"ע : גן עדן ; גלוי עריות. ג"ע אח"פ : גולגלתא, עינים, אוזן, חוטם, פה. ג"פ : ג' פעמים. ג"ר : ג' ראשונות. ג"ש : גורה שוה. ג"ת : ג' תחתונות.

ד

ד' : דף. ד"א : דבר אחר ; דרך אמת. ד"ה : דברי הימים ; דבור המתחיל. דה"ג : דהו ודבורה. דו"ג : דבר ונוקבא. דו"ק : דתבונן היטב ; דייק. ד"ז : דפוס זולצברג. דחז"ל : דברי חכמינו זכרם לברכה. דט"ר : דט' ראשונות. דכ"ז : דכל זה. דלפי"ז : דלפי זה. ד"מ : דפוס מנטובא ; דרך משל ; דיני ממונות, דבר מצוה. דנת"א : דנקודות, תגין, אותיות. דע"כ : דעל כן ; דעל כרחך. דע"ס : דעשר ספירות. דעסמ"ב : דע"ב ס"ג מ"ה בין. דפו"י : דפוס ישן. דצח"מ : דומם, צומח, חי, מדבר. ד"ק : דפוס קרימונה. ד"ש : דרכי שלום. ד"ת : דברי תורה, דין תורה. דת"י : דעת, תפארת, יסוד.

ה

הי"ע : השם ירחם עלינו. האר"י : האלקי רבינו יצחק. ה"ג : ה' גבורות. ה"ה : הוא הדין ; הרי הוא ; הלא הוא. שני ההי"ן של שם הוי"ה. הה"ד : הוא דכתיב. ה"ח : ה' חסדים. ה"י : היה. הי"ם : הוד, יסוד, מלכות. (ג' אותיות משם אלהים). הל"ל : הוי ליה למימר. ה"מ : ה' מקיפים ; הני מילי. ה"נ : הנכר נמי. הנו" : הנוכר. הנו"ל : הנוכר לעיל ; הנוכר למעלה. ה"ס : הוא סוד. ה"פ : הכי פשיטו ; ה' פעמים ; ה' פרופסין ; הכי פירושו. ה"ק : הקדוש. ה"ק : הכי קאמר ; ה' קצוות. הקב"ה : הקדוש ברוך הוא. הקסה"ז : הקדמת ספר הזהר. ה"ר : ה' ראשונות ה' ראשונה. הרמ"ק : האלקי רבינו משה קורדוברין. השי"ת : השם יתברך. ה"ת : ה' תתאה. ה' תחתונות. התפ"א : התשטות א' התפ"ב : התשטות ב'.

א"א : אברהם אבינו ; אי אפשר ; אריך אנפין ; ארך אפים. אב"א : אהור באהור. אב"ג : אנה כח גדולת. אב"ע : אצילות בריאה יצירה עשיה (ד' עולמות העליונים). א"ג : אין גורסים ; ארבע גלויות. א"ד : אינו דומה ; איכא דאמרי (יש אומרים). אדה"ר : אדם הראשון. אדל"ג : אפשר דלא גרסינן. א"ה, או"ה, או"ה"ע : אומות העולם. אה"ל : אור הלכנה. או"א : אבא ואמא ; אחד ואחד. או"ח : אור חוה. או"י : אור ישר. א"י : ארץ ישראל. או"מ : אור מקיף. או"נ : אריך ונוקבא. או"פ : אור פנימי. אחב"פ : אהור בפנים. אח"ז : אחר זה. אחז"ל : אמרו חכמינו זכרם לברכה. אח"כ : אחר כך ; אחרי כן. אח"פ : אוזן חוטם פה. א"כ : אם כן ; אינו כדאי ; אין כאן. אכמ"ל : אין כאן מקומו להתאריך. א"ל : אמר ליה. אל"ה : ג' אותיות משם אלהים. אמ"ר : אור מים רקיע. אנ"כ : אורות נצוצין כלים. א"ס : אין סוף. אע"ג : אף על גב. אע"פ : אף על פי. אעפ"כ : אף על פי כן. א"צ : אינו צריך. אצ"ל : אין צריך לומר. א"ק : אדם קדמון (שם עולם) ; אין קץ ; אמר קרא (כתוב במקרא). אקב"ו : אשר קדשנו במצותיו וצונו. א"ר : אמר רב ; אל רחום. ארגמ"ן : אוריא, רפאל, גבריאל, מיכאל, גוריאל (שמות מלאכים). ארמ"ע : אש, רוח, מים, עפר (ארבע יסודות העולם). אשל"י : אדום, שחור, לבן, ירוק. א"ת : אם תאמר ; אל תאמר ; אל תקרא ; אי תימא. א—ת (האותיות מן א עד ת). א"ת ב"ש : אחד מצרופי אותיות הא"ב (הראשונה עם האחרונה, השניה עם זו שלפני האחרונה וכן הלאה). את"ל : אם תמצא לומר. אתעד"ל : אתערותא דלעילא. אתעדל"ת : אתערותא דלתתא.

ב

ב"א : בראשית א' ; בן אדם ; בנין אב ; ברוך אתה. בא"ד : באמצע דבור. באב"ע : באצילות בריאה, יצירה, עשיה. באד"ר : באדרא רבא. באדר"ז : באדרא זוטא. בא"י : ברוך אתה ה' ; ב"ב : בראשית ב'. בג"ד : בגין דא. בג"ה : בינה גבורה, הוד. בג"כ : בגין כך. ב"ד : בית דין. בד"א : כמה דברים אמורים ; בדרך אחרת. בדו"ר : בחילו ורחימו. ב"ה : בית המקדש ; בין השמשות. בהכ"נ : בית הכנסת. ב"המ"ק : בית המקדש. בוצד"ק : בוצינא דקרדונתא. בחי" : בחינה. בחי"א : בחינה א'. בחי"ב : בחי"ג בחי"ד : בחינה ב"גיד. בי"ע : בריאה, יצירה, עשיה. בכ"מ : בכל מקום ; בכמה מקומות. במ"א : במקום אחר. במ"ר : במדרש רבה. ב"נ : בר נש. ב"ן : מספר (שם הויה במילוי ההי"ן) בס' : בספר. בס"ד : בספרא דנצינותא ; בסיעתא דשמיא. בסו"ה : בסוד הכתוב. ב"ע : בריאות עולם. בע"א : בענף א'. בע"ה :

תחתונות

י"א : יש אומרים ; יש אוסרים ; ירא אלהים ; ירחמהו אל. יא"י : ישוב ארץ ישראל. יא"ל : יש אם למקרא ; יש אם למסורת ; יזכרם אלהים לטובה. י"ג : יש גורסים ; יין גפן ; מספר. י"ד : יש דורשים. י"ה : (ב' אותיות הראשונות משם הויה). יה"א : ג' מלואים של שם הוי"ה יודין ההיץ אלפיך. יה"ב, יוה"ב"פ : יום הכפורים. יה"ר : יהי רצון. יו"ב : יום כפור. יו"ש : ימין ושמאל. יחנר"ן : יחידה, חיה, נשמה, רוח, נפש. י"ט : יצר טוב ; יש טעם ; יום טוב. יו"ט : יום טוב. יול"א : יתברך ויתעלה לעולם אמן. י"י : רמז על יחוד הוי"ה ואדני. י"י : יברכך יאר ישא. יכ"ק : יום כפור קטן. י"ל : יש לומר. י"מ : יש מפרשים ; יש מקומות ; יציאת מצרים. י"ס : יוד ספירות ; יש ספרים ; יש סוברים. יס"ג : יש ספרים גורסים. יצה"ט : יצר הטוב. יצה"ר : יצר הרע. יש"א : ימין, שמאל, אמצע. ישסו"ת : ישראל סבא ותבונה. ית' : יתברך ; יתעלה. ית"ש : יתברך שמו.

כ

כ' כבוד. כ"א : כי אם ; כל אחד ; כך אומר ; כתוב אחד ; כלל אחד. כא"א : כתוב אחד אומר. כאו"א : כל אחד ואחד ; כל איש ואיש. כאו"ל : כל אומה ולשון. כאחז"ל : כך אמרו חכמינו זכרם לברכה. כ"ב : אותיות התורה. כ"ג : כהן גדול. כ"ד : כוד דבור ; כל דבר ; כך דרשו. כד"א : כמה דאת אמר ; כדא דאת אמרת. כד"ש : כדרך שאמרו. כ"ה : כתוב הכא. כה"א : כן הוא אומר. כה"ג : כהן גדול ; כהאי גוונא. כהמ"ג : כל המוסף גורע. כה"נ : כן היא נוסחת. כה"ק : כתבי הקודש. כו' וכו' ; וכולה : (לאמור) על הקורא לגמור כל הפסוק או המאמר, שהובא רק חלק ממנו). כו"כ : כך וכך. כו"פ : כלל ופרט. כופו"כ : כלל ופרט וכלל. כ"ז : כל זה ; כל זמן ; כך זכות ; כלי זיין. כ"ח : כלי חיצון ; כתב חכמה. כח"ב : כתב, חכמה, בינה. כחב"ד : כתב, חכמה, בינה, דעת. כח"ב תו"מ : כתב, חכמה, בינה, תפארת ומלכות. כ"י : כנסת ישראל ; כתב יד ; כן ירבו. כ"כ : כל כך, כמו כן ; כתוב כאן. כל"ז : כלי זיין. כל"י : כהן, לוי, ישראל. כ"מ : כל מה ; כל מקום ; כן מצאתי ; כן משמע ; כן מוכח. כמד"א : כמה דאת אמרת. כמ"ש : כמו שכתוב. כמש"א : כמו שאתה אומר. כנה"ה : כמו שאמר הכתוב. כ"נ : כן נאמר ; כן נראה. כנה"ג : כנסת הגדולה. כנז' : כנוכר. כנ"י : כנסת ישראל. כנ"ל : כנוכר לעיל ; כן נראה לי. כנלע"ד : כן נראה לפי עניות דעתי. כסה"כ : כסא הכבוד. כ"ע : כולי עלמא ; כתב עליון. כ"פ : כלי פנימי ; כל פנים ; כך פרשו. כצ"ל : כן צריך לאמור, להיות, לבהאר. כ"ק : כלי קודש. כ"ש : כל שכן ; כבוד שמו ; כל שעה ; כבוד שבת. כש"ד : כללו של דבר. כש"כ : כל שכן. כשו"ש : כל שעה ושעה ; כל שנה ושנה. כש"ט :

ראכ"מ : ואין כאן מקומו. ראכמ"ל : ואין כאן מקום להאריך. ואל"כ : ואם לא כן ; ואהבת לרעך כמוך. ובעוה"ד : ובעונותינו הרבים. ובש' : ובשערי. וגו' : וגימור (ראה וכו'). ודו"ק : דייק (כמו התבונן היסב, לדייק בשעת העיון ולא בקרוב). וד"ל : ודי' למבין. ול"ב : ודי' לחכימא ברמיזא. והמ"י : והשכיל יבין. וזה"ד : וזה הדין. וז"ל : וזה לשונו. וכה"א : וכן הוא א"מר. וכו' ; וכולה ; וכולי. (כמו וגומר, סימן להמשיך את המאמר או המספר עד הסוף, אף אם אין סימן נזכר בכתב). ול"ג : ולי נראה. ונלע"ד : ונראה לסי עניות דעתי. וע"ד : ועל דא. ועד"ו : ועל דרך זה. ועכ"ז : ועם כל זה ; ועל כל זה. ו"ק : ו' קצות. וש"ג : ושם נסמך. ו"ת : ו' תחתונות. ותי"ב : ותיקונים.

ז

ז"א : זעיר אנפין ; זכות אבות ; זה אומר. זאה"ל : זכור אותו האיש לטוב. זא"ז : זה אצל זה ; זה אל זה ; זה את זה ; זה אחר זה (וכן זו). זב"ז : זה בזה. זה"ז : זמן הוה. זה"ש : זה הוא שאמר. זו"ן : זעיר ונוקבא. זה לשונו ; זכרו (זכרוננו) לברכה. זל"ז : זה לזה. ז"ח : זהר חדש. זכ"ל : ז' כוכבי לכת. זלמ"ז : זה למטה מזה ; זה למעלה מזה. ז"מ : ז' מלכים. זמ"ז : זה מזה. זמ"ן נק"ט : סדר ששת סדרי המשנה ; זרעים, מועד, נשים, נזיקין, קדשים, טהרות. ז"ס : זה סוד. ז"ע : זה ענין. זעה"א : זקני עם הארץ. זע"ז : זה על זה. ז"פ : ז' פעמים. זצ"ל : זכר צדיק לברכה. ז"ק : זרע קודש ; זקף קטן. ז"ש : זה שכתב ; שאמר. ז"ת : ז' תחתונות. זת"ז : זה תוך זה ; זה תחת זה.

ח

ח' : חלק ; חדש. ח"א : חלק א' ; חכמים אומרים ; חד אמר. ח"ב : חלק ב' ; חכמה בינה. חב"ד : חכמה, בינה דעת. חבת"ם : חכמה, בינה, תפארת, מלכות. ח"ג : חלק ג' ; חלופי גרסאות. ח"ד : חלק ד'. חד"ר : חסד דין רחמים. ח"ה : חלק ה' ; חלול ה'. חה"ש : חלול השם. חה"מ : חול המועד. ח"ו : חלק ו' ; חסד ואו ; חס ושלום. חו"ג : חסדים וגבורות. חוה"מ : חול המועד. חוהמ"ס : חול המועד סוכות. חוהמ"פ : חול המועד פסח. חו"ל, ח"ל : חוץ לארץ. ח"ז : חלק ז' ; חדש זה. חז"ל : חכמינו זכרם לברכה. חח"ן : חכמה חסד נצח. חכ"א : חכמים אומרים. חל"ה : חלק לעולם הבא. חנ"ה : חנוכה הגיה. חנכ"ל שצ"ם : שבעה כוכבי הלכת. חמה, נגה, כוכב, לבנה, שבתאי, צדק, מאדים. ח"ס : חכמה סתימאה. ח"ע : חיי עולם. חע"ה : חיי עולם הבא. חש"ח : חולם, שורק, חיריק.

ט

ט"א : טור א' ; טעם אחר. טו"ר : טוב ורע. ט"מ : טימאת מת ; טעמא מאי ; טעמי מקרא. טנת"א : טעמים, נקודות תגין, אותיות. ט"ס : ט' ספירות. ט"ר : ט' ראשונות. טש"ת, סא"ב, מע"ק, גד"ד : י"ב המזלות ; טלה, שור, תאומים, סרטן, אריה, בתולה,

כתר שם טוב. כש"ש : כמו שכתבתי שם. כ"ת : כתר תורה. כתה"ק : כתבי הקודש. כתחז"ל : כתקון חכמינו זכרם לברכה.

ל

ל"א : לשון אחר. לא"א : לא אמרו אלא. ל"ב : מספר. לבנ"ה : ל"ב נתיבות החכמה. ל"ג : לא גרסינו. ל"ד : לאו דוקא ; לפי דעת ; לא דמי. לד"א : לדעת אחרים ; לדבר אחר. לד"ה : לדברי הכל. ל"ה : לבנת הספיר ; למען השם. לה"פ : לחם הפנים. לו"ל : לפני ולפנים. ל"ז : לשון זכר. לזעי"צ : לזכר עולם יהי צדיק. ל"כ : לא כתוב ; לא כן. לכא"א : לכל אחד ואחד. לכ"ל : לכן נראה לי. לכ"ע : לכולי עלמא. לכ"ש : לא כל שכן. ל"מ : לא מצאתי. למה"ד : למה הדבר דומה. ל"נ : לי נראה ; לשון נקבה. לנ"ל : לכן נראה לי. לע"ע : לעת עתה. לעסמ"ב : לעיבה ס"ג. מ"ה. ב"ן. לעת"ל : לעתיד לבוא. לפ"ג : לפרט גדול. לפמשה"ה : לפני משרת הדין. לפ"ע : לפי ענינו. לפע"ד : לפי עניות דעתי. לפ"ק : לפרט קטן. לפ"ש : לפי שעה. ל"צ : לא צריך. ל"ש : לא שנו ; לא שנה ; לא שייך ; ליל שמורים. לשה"ר : לשון הרע. לש"ש : לשם שמיים. ל"ת : לא תעשה.

מצות עשה ; מראית עין ; מצות ערוכ. מע"ה : מעלה עליו הכתוב. מע"ט : מעשים טובים. מעל"ע : מעת לעת (יום שלם). מ"צ : משיח צדק. מצפ"ץ : שם הויה באותיות א"ת ב"ש. מרע"ה : משה רבינו עליו השלום. מ"ש : מה שכתוב ; מאי שנה. משא"כ : מה שאין כן. מש"כ : מה שכתוב כאן. מ"ת : משנה תורה ; מתן תורה. מת"ל : מה תלמוד לומר.

נ

נ"א : נוסחא אחרינא ; נביאים אחרונים. נא"כ : נאמר כאן. נג"ע, ר"ע : נפילים, גבורים, ענקים, רפאים, עמלקים. נ"ה : נצח הוד. נה"י : נצח, הוד, יסוד. נהי"מ : נצח, הוד, יסוד, מלכות. נו"ב : נע ונד ; נעשה ונשמע. נוק' : נוקבא. נח"ש : נודי, חרם, שמתא. נ"ל : נראה לי. נ"מ : נפקא מינה. נ"ב : נח נפש. נ"ע : נוקבי עינים ; נשמתו עדן ; נוחו עדן. נ"צ : נחמת ציון. נק' : נקרא. נ"ר : נפש רוח ; נחת רוח ; נביאים ראשונים. נר"ן : נפש, רוח, נשמה. נרנח"י : נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידיה. נש"ב : נ' שערי בינת נת"א : נקודות, תגיך, אותיות.

ס

ס"א : ספרים אחרים ; סטרא אחרא ; סתרי אותיות. ס"ב : סימן ברכה. ס"ג : (הויה במילוי יודין ואלף בואו) ; סנהדרין גדולה. ס"ד : סוף דבר ; סלקא דעתך. סד"א : סלקא דעתך אמינא. סו"ה : סוד הכתוב. סו"ס : סוף סוף, סי' : סימן, סי"י : ספרים ישנים ; ספר ישן ; סימן יפה ; ספר יצירה. ס"ל : סח לי ; סבירה ליה. ס"מ : סטרא מסאבותא. ס"נ : סכנת נפשות. ס"ע : סדר עבודה. ס"פ : סוף פסוק. ספ"י : סבר פנים יפות. ספ"י : ספירה. ס"ת : ספר תורה ; סתרי תורה ; סוף תיבה.

ע

ע' : עיין. ע"א : ענף א' ; עמוד א' ; ענין אחר. עאכו"כ : על אחת כמה וכמה. ע"ב : (הויה במילוי יודין) ; שם ע"ב. עבג"ע"מ : עור, בשר, גדין, עצמות, מוחא. ע"ג : ענף ג' ; עבודת גלולים ; על גב. ע"ד : על דבר ; על דרך ; על דעת. עד"ה : על דרך הכתוב ; על דרך האמת—האמור. עד"ו : על דרך זה. עד"מ : על דרך משל. עד"ר : על דרך רמז. ע"ה : עליו השלום ; עשרת הדברים ; עם הארץ ; עין הרע ; עבד ה'. עה"ב : עולם הבא. עה"ז : עולם הזה. עה"ח : עץ החיים. עה"ר : עין הרע. עה"ש : עליו השלום. עו"א : עובדי אלילים. עוה"ב : עולם הבא. עוה"ז : עולם הזה. עומ"ש : עול מלכות שמים. עו"ב : עתיק ונוקבא. ע"ז : עבודה זרה ; על זה ; עם זה ; עבר זמנו. ע"ח : עץ חיים. ע"ט : על טעם ; עצה טובה ; עין טובה. ע"י : עיין ; עילאין. ע"י : על ידי ; על יד. ע"א : על ידי אחרים. עיה"ק : עיר הקדש. עיו"ט : ערב יום טוב. עיו"כ : ערב יום כפור. ע"ז : על ידי זה. ע"מ : עבור, יניקה, מוחין. עיקת"ו : עיר קדשנו תבנה ותכונן. ע"כ : על כן ; עד כאן ; עד כמה ; עבודת כוכבים ; עבד כנעני.

מ

מ"א : מקום אחר ; מקום אחד ; מדרש אגדה ; מלכים א' ; מים אחרונים ; מנהג אבותינו. מאה"ג : מאור הגדול ; מאור הגולה. מארו"ל : מאמר רבותינו זכרם לברכה. מ"ב : שם מ"ב אותיות ; מה בכך ; מתן בסתר. מב"ד : מיתת בית דין ; משיח בן דוד. מב"ו : מלך בשר ודם ; מתנת בשר ודם. מב"י : משיח בן יוסף. מ"ג : מחזור גדול (כ"א שנים) ; מ"ד : מיון דוכרין ; מאן דאמר ; מאי דכתיב ; מי דמי ; מה דעתך ; מי דבש. מד"א : מאן דאמר ; משום דרכי אמורי. מדה"ד : מדת הדין. מדה"נ : מדרש הנעלם. מדה"ר : מדת הרחמים. מד"ש : מפני דרכי שלום. מ"ה : מספר הויה במילוי אלפין ; משום הכי ; מלך העולם ; מלאך המות. מה"ד : מדת הדין. מהל"ל : מה הוה ליה למימר. מה"מ : מלאך המות ; מלך המשיח ; מנא הני מילי. מה"נ : מדרש הנעלם. מה"ש : מלאכי השרת. מו"ל : מוציא לאור. מול"מ : מטי ולא מטי. מו"מ : מעלה ומטה ; משא ומתן ; מגע ומשא. מו"ס : מוחא סתימאה. מוצי"ט : מוצאי יום טוב. מוצש"ק : מוצאי שבת קודש. מו"ש : מוצאי שבת. מ"ו : משנה ז'. מחזו"ל : מאמר חכמינו זכרם לברכה. מ"ט : מקח טעות. מטטרו"ן : שם מלאך. מ"י : ב' אותיות משם אלהים. מכ"ש : מכל שכן. מ"ל : מנא לן. מלה"ד : משל למה הדבר דומה. מלה"ש : מלאכי השרת. מל"ת : מצות לא תעשה ; מסיח לפי תומו. מ"מ : מכל מקום ; מארי מתניתין ; מארי מתיבתא ; מאי משמע ; מראה מקום ; מת מצוה ; משנה מקום. ממ"ה : מלך מלכי המלכים. ממ"ן : ממה נפשך. מ"ן : מיון נוקבין. מנ"מ : מאי נפקא מינה ? מ"ס : מדת סדום ; מר סבר ; מוחא סתימאה. מסה"ו : מסורת הזהר. מ"ע :

דן. ר"ג : ריש גלותא. רדל"א : רישא דלא אתידע.
 ר"ה : ראש השנה. רה"י : רשות היחיד. רה"ק :
 רוח הקדש. רה"ר : רשות הרבים. ר"ח : ראש חודש.
 רח"ו : ר' חיים וויטאל. ר"י : רבי יהודה ; רבי יצחק ;
 רבי יוסי. רי"ו : מספר. ר"ל : רחמנא לשויב ;
 רחמנא ליצלן ; ראה לדבר ; רצוני לומר. ר"מ : ראש
 מתיבתא ; רעיא מהימנא ; ריש מתיבתא. רמ"ח :
 מספר. רמ"ק : ר' משה קורדובירו. רע"מ : רעיא
 מהימנא. רפ"ח : מספר. רשב"י : ר' שמעון בר
 יוחאי. רשר"ד : ראה, שמיעה, ריה, דבור. ר"ת :
 ראשי תיבות. רת"ס : ראש, תוך, סוף.

ש

ש"י : שורה, שעה. ש"א : שמואל א' ; שלישי אמצעי ;
 שלישי א'. ש"ב : שמואל ב' ; שער ב'. שבי"ב :
 שבירת כלים. ש"ג : שער ג' ; שיעור ג'. שג"ע : של
 גן עדן. שה"ש : שיר השירים. שו"ש : ששון
 ושמחה. שו"ת : שאלות ותשובות. ש"ח : שנת
 חנם ; שבת חנכה. שי"ל : שיש לאמר ; שיש לברך.
 ש"כ : מספר. שכ"א : שכל אחד. שכא"א : שכל
 אחד ואחד. שמרשב"י : שער מאמרי רבי שמעון
 בן יוחאי. ש"ג : שם נסמן. שנגל"ה : שורש, נשמה,
 גוף, לבוש, היכל. שנא"ן : (ר' חיות המרכבה) שור,
 נשר, אריה, אדם. שס"ה : מספר. ש"ע : שלישי
 עליון ; שמנה עשרה ; שמיני עצרת. ש"צ : שליח
 צבור. שצ"ם חנכ"ל : (זו כוכבי לכת) שבתאי, צדק,
 מאדים, חמה, נוגה, כוכב, לבנה. ש"ר : שלוש רגלים ;
 שם ר' ש"ש : שם שמים. ש"ת : שמחת תורה ;
 שלישי הזאתון.

ת

ת"א : תרגום אונקלוס ; תרוץ אחד. תא"מ : תהלים,
 איוב, משלי. ת"ד : תיקונא דיקנא. תה"ד : תפלה
 הדרך. תה"ר : תהומא רבא. תה"ש : תפלת השחר.
 ת"ו : תם ונשלם. תובב"א : תבונה ואתכונן במהרה
 בימינו אמן. תובי"ל : תם ונשלם ברוך ה' לעולם.
 תוה"ק : תורתנו הקדושה. תו"מ : תפארת ומלכות ;
 תרומות ומעשרות ; תיכף ומיד. ת"ג, שלב"ע : תם
 ונשלם שבח לאל בורא עולם. תושב"כ : תורה שבכתב.
 תשבע"פ : תורה שבעל פה. ת"ז : תקוני זהר.
 ת"ח : תא חזי ; תקונים חדשים ; תלמיד חכם.
 תתה"מ : תחית המתים. תכ"ב : תלת כלילן בהלת.
 תכ"ד : תוך כדי דבור. תכ"ה : תורת כהנים. ת"ל :
 תלמוד לומר ; תרי לישני (שתי גוססות) ; תהלה לאל.
 ת"מ : תפלת מנחה. תע"ס : תלמוד עשר ספירות.
 תע"ע : תפלת ערבית. תרי"ג : (מספר) תרי"ג מצות.
 תק"ח : תקונים חדשים. ת"ש : תפילין של יד.
 תש"ר : תפילין של ראש. ת"ת : תפארת.

עכא"א : על כל אחד ואחד ; עם כל איש ואיש.
 עכ"ד : עד כאן דבריו. עכ"ז : עד כל זה. עכו"ם :
 עבודת כוכבים. עכ"ל : עד כאן לשונו. עכ"פ : על
 כל פנים. ע"ל : עין לעיל. ע"מ : על מנת ; על
 משקל ; עשר מאמרות ; על מה ; על מחצה ; עשר
 מכות. עמוד"א : עמודא דאמצעיתא. עמ"ש : עין מה
 שכתבתי ; עד מאה שנים ; עול מלכות שמים. ענ"ב :
 עקודים, נקודים, ברידים. ע"ס : עשר ספירות ; על
 סמך. עמס"ב : ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. עע"ז : עובדי
 עבודה זרה. עעכו"ם : עובדי עבודת כוכבים ומזלות.
 ע"פ : על פי. עצה"ד : עץ הדעת. עצה"י"ט : על
 צד היותר טוב. ע"ק : עתיקא קדישא. ע"ר : ערב רב.
 ער"ה : ערב ראש השנה. ער"ח : ע"ב ראש חודש.
 ע"ש : עין שם ; ערב שבת ; על שלחן. עש"א : עד
 שיבוא אליהו. עש"ה : עין שם היטב. עש"מ : על
 שום מה. ע"ת : ערוב תחומים ; על תנאי.

פ

פ"א : פרק א' ; פעם אחת ; פירוש אחר. פא"פ :
 פנים אל פנים ; פה אל פה ; פעם אחר פעם. פ"ב :
 פרק ב'. פב"א : פנים באחור. פב"פ : פנים בפנים.
 פ"ג : פרק ג'. פ"ד : פסק דין ; פרק ד'. פד"ה,
 פדה"ב : פדיון הבן. פו"א : פנים ואחרי. פו"ח :
 פנימיות וחיצוניות. פו"כ : פרט וכלל. פו"ר : פריה
 ורביה. פי' : פירוש. פ"י : פושעי ישראל ; פועל
 יוצא. פלו' : פלוני. פלח"ק : פתיחה לחכמת הקבלה.
 פלפלה"ס : פתיחה לפירוש הסלם. פמ"א : פנים
 מאירות. פמ"ס : פנים מסבירות. פ"ב : פקוח נפש.
 פדיון נפש. פס"ד : פסק דין. פ"פ : פתחון פה.
 פ"ק : פרק קמא ; פורים קטן ; פרט קטן. פר"א :
 פרקי רבי אליעזר. פרד"ס : פשט, רמז, דרוש, סוד.

צ

צא"ל : צריך אתה לדעת. צ"ג : ציון ג' ; צום גדליה.
 צ"ד : ציון ד' וכדומה. צח"מ : צומח, חי, מדבר.
 צ"ל : צריך לומר ; צריך להיות. צ"ע : צריך עיון.
 צעב"ח : צער בעלי חיים. צע"ג : צריך עיון גדול.

ק

ק' : קדוש ; קמא ; קהל ; קטן. ק"א : קונטרס
 אחרון. קב"ה : קודשא בריך הוא. קבו"ש : קודשא
 בריך הוא ושכינתיה. קה"מ : קריאת המגילה. קה"ק :
 קדש הקדשים. קה"ת : קריאת התורה. ק"ו : קל
 וחומר. קו"ח : קל וחומר. קוש"י : קוצו של יוד.
 קכ"ד : קדם כל דבר. קלי' : קליפות. קמ"ל : קא
 משמע לן. ק"פ : קרבן פסח. ק"ק : קדש קדשים ;
 קדשים קלים. קק"ק : קדוש, קדוש, קדוש. ק"ש :
 קריאת שמע ; קבלת שבת.

ר

ר"א : ר' אכא ; רבי אלעזר. ראב"ד : ראש בית

תפלה קודם הלמוד מהאר"י זיע"א

רבון העולמים ואדוני האדונים אב הרחמים והסליחות מודים
אנחנו לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו בקידה ובהשתחוויה
שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש ונתת לנו חלק
בסודות תורתך הקדושה מה אנו ומה חייני אשר עשית
עמנו חסד גדול כזה על כן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך
שתמחול ותסלח לכל חטאתינו ועונותינו ואל יהיו עונותינו
מבדילים ביננו לביניך. וכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו
ואלהי אבותינו שתכונן את לבבינו ליראתך ולאהבתך
ותקשיב אזניך לדברינו אלה ותפתח לבבנו הערל בסודות
תורתך ויהיה למודינו זה נחת רוח לפני כסא כבודך כריח
נחוח ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בקינתנו
ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית
דבריך אלה בעולם וזכותם וזכות אבותם וזכות תורתם
ותמימותם וקדושתם יעמוד לנו לבל נכשל בדברים אלו
ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים כמאמר נעים
זמירות ישראל: „גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך“, כי ה'
יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. „יהיו לרצון אמרי פי הגיון
לבי לפניך ה' צורי וגואלי...“

הקדמת הרב רבינו חיים וויטאל

למטה, העולים ח"י. וחי הוא כדכתיבנא, בתרין עלמין, שגם ביסוד הנקבה יש חי, וזהו חי חי הוא יודך, בתרין עלמין.

ושרש הדבר, כי ביסודו נסתים זכר העליון, והוא רקיע המבדיל בין מים למים, ואור העליון המחיה את הספירות יורד עד שם, ומכה בו בסוד בטש בה, כדמות מראה המלוטשת, המפסקת שלא יעבור אור השמש ממנה ולמטה, כי עומדת כנגד אור השמש, כן רקיע זה מבדיל בין עלמא דכורא ובין עלמא דנוקבא, ואינו מניח לעבור האור למטה, ועי"כ מכה בו האור העליון בפנימיותו, ויוצאים ממנה ניצוצות כמנין האורות המכים בו, ט' מלמעלה למטה וט' מלמטה למעלה, ד) כי בחי' הרקיע יאמר על ענין זה, כי הוא רקיע ומבדיל ומעכב האור העליון מלדת למטה, ולפיכך יש בו נהירו ונציצו, משא"כ בכל השאר.

ולפיכך יש ברקיע הזה כוכביא ומזלי שמשא וסיהרא, כי הכוכבים הם נשמות דצדיקים, היורדים שם מעולם העליון ועומדים שם, ומשם יורדים למלכות. והמזלות הם י"ב בסוד ו"ק מחסד ולמטה, ו' מלמטה למעלה, ו' מלמעלה למטה, כנזכר בתיקונים שאע"פ שהכל הטי' מכים ברקיע יסוד זה, אין דומה הכאת הו"ק לשאר, כי כל א' בחי' בפ"ע יש לו, ולפיכך מו"ק יצאו תריסר מזלי. ות"ת ומלכות נעלמים, יצאו שמשא וסיהרא, וזהו מצד הנשמות שבו. שכמו שבמלכות מנשמות שבה, נעשה מ"ן כנודע, ה) כן היסוד שבו שהם

והמשכילים יזהירו אליו אינון מארי דמידין מארי דסוכלתנו וכו'.

(א) הנה כל האצילות בכללו, גוף ונשמה, מלגאו ומלבר. והמשכילים הם יודעי מידין המסתכלים בפנימיות החכמה התחתונה, בסוד נשמתא, וזה נקרא רזא דחכמתא, פנימיות חכמה התחתונה. ועי"כ נהירין ונצוצין בזיוא דחכמתא עילאה, כי נשמת חכמה התחתונה, היא זיו וזהר חכמה העליונה, בסוד כל"ת משה, והוא הצלע, נקודת יו"ד ב) בסוף, יו"ד משם בן ארבע, ויו"ד משם אדניי כנודע.

וענין נהורין ונצוצין, הוא סוד אור ישר מאיר בלמעלה למטה להם, וזהו ונהרין. וסוד אור חזור, בסוד המראה המלוטשה, שכאשר יכה בה האור השמש, יצאו ממנה ניצוצות, מצד לטושתו מלמעלה למטה, וזהו ונציצין, ולכן אמר הכתוב יזהירו, וזהירו לאחרים, דנקטי ויהבי מיין דוכרין ומיין נוקבין. וזהו כדוגמת יסוד, שיש בזו ב' בחינות אלו, בסוד יוסף הצדיק ובנימין הצדיק, דא מ"ד ודא מ"נ. וב' בחי' אלו, נקרא נהירו ונציצו, דנהרא דנפיק מעדן, שהוא סוד היסוד הנקרא נהר היוצא מעדן.

ודע, ג) שעם היות שיש ליסודות אלו ב' פירושים, והם יוסף הצדיק למעלה, ובנימין למטה, בסוד נקרא חי העולמים, בסוד הנוקבא העליונה, כד"א בצאת נפשה כי מתה. עוד יש ביסוד עצמו ב' בחי' אלו, ולפיכך נקרא חי העולמים, בסוד ט' מלמטה למעלה, וט' מלמעלה

הגהות ומראה מקומות

למטה בתוך הנקבה העליונה וכו' עיי"ש עוד כמה שינויים.

(ד) וזמ"ש ודא רזא סתימא דאקרי רקיע (שם).

(ה) שם כתוב: ומת"ת ומלכות נעלמים יצאו

שמשא וסיהרא, וזה מצד הנשמות שבו. כי כמו שבמלכות מנשמות שבה נעשין מ"ן כנודע, כן ביסוד נשמות צדיקים שבו שהם הכוכבים כדפרישית הם הם המעלין תשעה מלמעלה למטה.

(א) הקדמה זו כתובה בשער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת שמות דף ע"ט ט"ב. ונתבארה היטב בתלמוד עשר ספירות חלק י"ד מן אות ע"ב עד אות פ"ט.

(ב) שם כתוב: נקודת י, בסוד י' בראש י' בסוף.

(ג) לשון שער מאמרי רשב"י זיע"א שם: ודע כי עם היות שיש ליסוד שתי בחינות אלו כדפרישית, והם יוסף הצדיק למעלה ובנימין הצדיק

הקדמה

הכוכבים, כדפירשתי הם המעלים ט' מלמטה למעלה. ואע"פ שהת"ת הוא מו"ק, מ"מ יש בתפארת ב' בחי', היותו בכלל הו"ק, ואם בחי' היותו בפני עצמו, וכל אלו נבקעים ביסוד. וסיהרא אע"פ שהוא למטה מהיסוד כנוכר, שרשה (ה) בסוד הרו, ובסוד יו"ד. יו"ד נחתא ביסוד, ושרש זה ג"כ בחכמה ובינה, ומשם יורדים אל היסוד. ושאר בוציני דנהורא, הם ז' כוכבי לכת הנשארים, וכנגדם ז' ספירות הבנין, (ו) כי חמה ולבנה הם הו"ק, שהם המולות, כדפירשתי כי ו"ק אלו הם ביסוד עצמה, בסוד שוקיו עמודי שש, כי הוא מקבלם מלמעלה, ונעשין בו י"ב, בסוד אור ישר וחוזר, ובסוד נהירו ונציצו כנו"ל. ולכן נקראים מזלות כי היסוד נקרא מזל, להיותו מושך טפת הזרע ממוח עליון. (ז) ואמנם שמשא וסיהרא ושאר בוציני דנהורא, שהם ז' כוכבי לכת, ואין זה בו"ק, כי אלו בתפארת עצמו לבד בהכללו מהם, וזה בבנין עצמו.

(ח) ודע, שכמו שהמלכות נקראת חכמה תתאה, וז"ש נהירין ונציצין בזיוא דחכמתא עלאה, פירוש הקדומה, כמ"ש אלין אינון דמסתכלי ברזא, שמסתכלים בפנימית חכמה זו שבזו"א, בסוד נשמתה, שהיא חכמה העליונה, בסוד הדעת. וזמ"ש נהירין ונציצין בזיוא דחכמתא עלאה, וכמו שיש ביסוד התחתון ט' הכולל משש קצות. ושבעה ספירות הם כנגד ז' כוכבי לכת ואין זה בשש קצות כי אלו בת"ת עצמו לבדו בהכללו מהם וכו'.

(ח) ודע, שכמו שהמלכות נקראת חכמה תתאה, וז"ש נהירין ונציצין בזיוא דחכמתא עלאה, פירוש הקדומה, כמ"ש אלין אינון דמסתכלי ברזא, שמסתכלים בפנימית חכמה זו שבזו"א, בסוד נשמתה, שהיא חכמה העליונה, בסוד הדעת. וזמ"ש נהירין ונציצין בזיוא דחכמתא עלאה, וכמו שיש ביסוד התחתון ט' הכולל משש קצות. ושבעה ספירות הם כנגד ז' כוכבי לכת ואין זה בשש קצות כי אלו בת"ת עצמו לבדו בהכללו מהם וכו'.

הגהות ומראה מקומות

(ה) שם כתוב: עכ"ז שרשה בסוד ה' ד"ו. ובסוד יו"ד י' ו' ד', ו' ד' נחקק ביסוד. עיי"ש בהגהות ומ"מ עוד ג"א.

(ו) שם כתוב: ושאר בוציני דנהורא הם ה' כוכבי לכת הנשארים. וכנגדם ז' ספירות הבנין, כי חמה ולבנה עם ה' כוכבי לכת הם ז'. ואל יקשה בעיניך כי ז' ספירות הם הם השש קצות שהם המולות כדפרישתי, כי שם קצות אלו הם ביסוד עצמו וכו'.

(ז) שם כתוב: ואמנם שמשא וסיהרא ושאר בוציני נהורא, שהם חמשה כוכבי לכת כדפרישתי, הם שבעה ספירות הבנין עצמם המתגלים ביסוד ומשפיעים בו. ועוד כי ששה קצות הם בסוד ת"ת

(ח) שם כתוב: ודע כי כמו שהמלכות נקרא חכמה, כן חכמה שבזו"א נקרא חכמה תחתונה בבחי' החכמה העליונה הקדומה. ואליה כיון באמרו אלין אינון דמסתכלי ברזא דחכמתא, שמסתכלין בפנימית. (ט) שם מוסיף: כן בסוד דעת. (י) שם כתוב: במוח ז"א ויש בדעת זה נהירו ונציצו.

(כ) והמסתכלין (שם).

(ל) שם כתוב: וכן שמשא וסיהרא ועיי"ש עוד כמה שינויים.

ס פ ר

ארבע מאות שקל כסף

והנה כל אחד מאלו הארבעה שמות כלול מטנת"א. ונתחיל לדבר באוזן שהוא משם ס"ג, כי כל מה שלמעלה מזה, אין רשות לדבר בו יותר מהנוכר, והחכם יבין מדעתו דבר בתוך דבר.

דע, כי ג' מיני טעמים יש: עליונים, אמצעים, ותחתונים. והם: אוזן, חוטם, פה. לכן או"ן בגימטריא ס"ג, רק שחסר ה' אחרונה, לסיבה המפורשת במקום אחר, ובספר אוצרות דיים, והם טעמים עליונים.

והנה האור היוצא מהאוזן זו, הוא כלול מעשר ספירות, באוזן ימין עשר ספירות מקיפים, ובאוזן שמאל עשר ספירות פנימים, והם רחוקות זו מזו, למען יוכלו לקבל הארתם הנאצלים, ונתפשט אורם מעולמות הא"ס עד שבולת הזקן, ושם נתקרבו יותר זה לזה.

ואחר כך מהחוטם יוצא אור כלול מ"ס פנימים ומקיפים כנו"ל, והם כנגד טעמים אמצעי, וכאן נתקרבו הב' אורות יותר, כי להיותם יותר תחתונים, יש יכולת לקבלם, אף על פי שהם קרובים, ונתפשטו עד החוזה. והנה האור היוצא מן האוזן, בהגיעו לחוטם, מתלבש תוך האור היוצא מן החוטם כנודע,

(ג) דע, כי בתחלה קודם שנברא העולם, היה כל המציאות מלא מאור האין סוף. וכשעלה ברצונו הפשוט, להאציל הנאצלים, להקרא רחום וחנון, ע"י שיקבלו בראיו רחמים ממנו, צמצם עצמו והניח מקום פנוי עיגול בשוה, כמו שהוא הרקיע חלול, ובתוך החלל זה ברא עולמות הא"ס, ואחר כך אבי"ע, וכל מה שנפרש בעז"ה. והנה אח"כ האציל מאורו תוך החלל הזה, עיגול א' כעין רקיע, והוא ג"כ חלול, ואח"כ בתוך זה אחר כמוהו ער"ז בתוך זה, כידוע למבינים וליודעי חן, והיה להם אור פנימי ומקיף, ונשאר מקום פנוי בין האור האין סוף, ובין הכידור הראשון, והבן זה.

והנה בזה הצינור ממש, קודם התפשטותו לעיגולים, נאצלו י"ס אחרות ביושר, וזה נקרא אד"ק, להיות כי יש לו קומה שלימה, ואינו דרך עיגולים כמו אלו הי' ספירות הנזכר, אשר היא בתוכם מראש הא' עד ראש העשירית.

(ד) והנה יש בו עצמות וכלים בדרך השאלה, אבל לא כלים ממש. והנה הוא כלול מארבעה שמות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, וכנגדם בתורה: טעמים, נקודות, תגין, אותיות. והנה הקרקפתא שלו, הוא שם ע"ב, והוא טעמים. ומאוזן שלו ולמטה, הוא שם ס"ג, והוא נקודות.

הגהות ומראה מקומות

עשר הספירות חלק א' וב'. מבואר באריכות עיי"ש. (ד) כאן ילל הדרושים של אח"פ וטנת"א. תמצא אותם בע"ה מן דף נ"ב עד דף ע"ד.

(ג) הרב קיצר כאן מאד, וכלל כל הירוש של עגולים ויושר וסדר אצילות למוהר"ח בקיצור נמרץ עיין בע"ה מן דף כ"ד עד דף נ"ב. ספר תלמוד

כך, ממקום אשר הוא כנגד שבולת הזקן, ולכן לא נשבר אלא אחוריהם. אבל שבעה תחתונות, שלא לקחו אלא מחוטם ופה שתחת שבולת הזקן עד הטיבור, נשברו לגמרי.

והנה מה שמוליך עמו אור העין, מאורות האוזן ממה שהוא ביושר בעין ימין, הוא אור מקיף. מה שרואה מהצדדים, בעין ימין, הוא פנימי. וכן מיושר עין שמאל, חצונות הכלי. ומן הצד, הוא פנימי.

ומן החוטם שלקוח ימין, קודם הגיעו לפה, מקיף. מהפה ולמטה, פנימי. ומשמאל קודם הגיעו לפה, חצונות. ומהפה ולמטה, פנימיות. ומן הפה מה שלקוח קודם הגיעו אל הדיקנא מימין, מקיף. ומהדיקנא ולמטה, פנימי. ומשמאל קודם הגיעו אל הדיקנא, חצונות. ומהדיקנא ולמטה, פנימיות.

והנה גם האור שירד מחדש, בנה"י וחצי ת"ת, מאיר ח) לעקודים אלו, דרך דופני הנה"י הנזכר. והנה בפסוק והארץ היתה תהו, הם המלכים דמתו לגמרי וכו'.

נקטינן מהכא, כי תחלה היו עשר ספירות עיגולים דאד"ק, בצינור אשר שם הוא האד"ק, זו בתוך זו. ואחר כך ביושר נעשה אד"ק שביארנו. והעיגולים הם נפש שלו, והיושר הוא רוח. ודע, כי יש אור פנימי ומקיף בין בעיגולים דאד"ק, בין ביושר. וכן יש בכל אחד כלים, ובהם חיצון ופנימי.

והנה כשנאצלו הנקודים, מעתיק ולמטה, כלם יש בהם עיגולים ויושר, כמו באד"ק. משא"כ מאח"פ דאד"ק, כי שם לא יש רק יושר. והטעם, כי העין רואה בצדדים, מה שאין כן באוזן חוטם פה, שהבלם יורד ביושר לבד. וכל הקטן מחבירו, עיגולו תוך עיגול חבירו. ואד"ק אינו מברית עד תחתית עיגולי נפש שלו, רק עד תחתית עיגולי נפש עתיק. והנה הכבוד משכן הנפש, והלב משכן הרוח, והמחשבה משכן הנשמה.

והנה סדר עמידת עיגולים והיושר היא

סוד אני ראשון ואני אחרון, היא מלכות של עולם זה, שהיא יצאה ראשונה, ונכנסה אחרונה. וכשנהפך אני, יהיה לאי"ן, יפורש על כתר, שנכנס ראשון ויצא אחרון.

אחר כך יצאו הנקודות מהעין, ז) והנה כשנאמר כי ע"ב יוצא מיו"ד דהוי"ה, וס"ג מה', ומ"ה מו"ן, וב"ן מה', הרי יש לס"ג ה' ראשונה. וכשנמנה א' יו"ד דס"ג טעמים, ה' נקודות, ו' תגין, ה' אותיות.

ועוד נפרש יותר, אוזן יו"ד, חוטם ה', פה ו', עין ה'. הרי כי בעין, יש ה' ראשונה, וה' אחרונה דהוי"ה. וזו"ס אני ישנה, רצה לומר אני שני"ה, כי החכמה הוא נקודות, כנודע כי טעמים כתר, נקודות חכמה, תגין בינה, אותיות זו"ן, הנה היא שניה והיא אחרונה, ולכן נקראו חכמים עיני העדה, והבן זה היטב, כי נקודות שהם חכמה, הם יוצאים מהעין, וזו"ס והארץ שהיא ה' אחרונה שבעין כנזכר, היתה תהו ובהו שהיא המיתה של המלכים כדקאמרן. והתיקון הוא יהי אור.

והנה קודם שנאצלו נקודים אלו, ראה המאציל כי אין כח בנאצלים לקבל אורם, לכן קודם צמצם האור שבנצח הוד יסוד וחצי תפארת דאדם קדמון, והעליה"ן למעלה, ועוד שם חד פרסה באמצעיות גופא, וזהו הפרסה שבין המאציל לכתר דאצילות. והנה בעליות האור הזה מספיק לאצילות בזה, ויכלו לקבל, ולא הצריכו לפרסה אלא למען שגם הבריאה יוכל לקבל האור, וזהו הפרסה שבין אצילות לבריאה.

והנה בעליות זה האור למעלה, נתרבה האור בחצי גוף העליון, ונעשו כעין מ"ן לשרשי אורות אחר כך, אשר תוך האדם קדמון, ונזדווג ע"ב עם ס"ג, ויצא מביניהם אור חדש. וירד למטה בנצח הוד יסוד וחצי תפארת, והאור שעלה, יצא דרך עינים, והיא נקודים.

והנה בהתפשטות מעין עד רגלי אדם קדמון, מוליך עמו הארה משלשה אורות אחר

הגהות ומראה מקומות

ז) ע"ח שער דרשי הנקודות פרק א'. ח) צ"ל לנקודים.

ארבע מאות שקל כסף

(כ) וכאן יש מקום קושיא, כי למעלה אמרנו, כי ב' נקודים לבד נתקיימו. ולמטה כתבתי, כי ג' נקודות ראשונות, שהם כח"ב, לא מיתו, והשבעה האחרונות, שהם ז' נקודות הנשארות מה"פ, והמלכות שהוא מלך בלתי נקודה כנודע, ואלו השבעה מיתו. ואפשר לתרץ, כי כיון שהפנים דאו"א דלא מיתו, הכל נקראים נקודה אחת, שהוא בסוד יו"ד כנודע, שהוא אותיות י"ה, בסוד הבן בחכמה וכו', ולכן הכל נקרא חכמה לבד. והאחוריים שנפלו מאו"א, הם סוד ה"י שבשם, בסוד וחכם בנינה, והכל נקרא בינה לבדה, שהוא מ"ד אחוריים אל הפנים שהוא הדכורא חכמה, ונמצא כי נקודות פת"ח הם ב' פנים דאו"א, שהכל נקרא חכמה, והנקודות ציר"י שהם ב' אחוריים שלהם, נקרא בינה. ובוה צדקו ב' בחי' הנזכר, כי הצרי יש בו מיתה, שהיא כוללת אחוריים.

גם צודק מה שאמרנו שגם הבינה לא מיתו, והוא בסוד הפנים שלה, שהפנים החכמה והבינה, והאחוריים ישסו"ת, בסוד יעקב ולא, שהם האחוריים שלהם, ודי בזה והמשכיל יבין מדעתו דבר מתוך דבר.

(א) ואמנם כתבתי לעיל, כי האחוריים הם של ישראל ותבונה לבד, ובמקום אחר כתבתי שנפלו ד' אחוריים: מחכמה, ובינה, ישראל, ותבונה. ואפשר כי גם זה נקראים בסוד ישראל סבא ותבונה. גם יש קושיא, כמה שכתבתי באוצרות חיים וכו', דגם יש פגם בנה"י דאריך המתלכשים באו"א, והנה כבר ידעת כי או"א מלבישים גם חג"ת דאריך. ואולי קודם דמיתו היו למטה, ואחר התיקון עלו בחג"ת דאריך, ואפשר כי נה"י דאריך הם באחוריים דאו"א והם ישסו"ת, ואינם אלא כנגד

כך, קודם הוא פנימיות יושר נה"י דאד"ק וכליו, ואחר כך מלבישים העיגולים של עשרה נקודים, ועיקר ההלבשה הוא מצד פנים. ואחר כך ביושר של אלו הנקודים, והוא שם מ"ה הנזכר, ונעשו הפרצופים, כידוע ליודעי חן. ועל הכל סובבים עיגולי אד"ק. והנה העיגולים די' נקודים, הם אותן שמיתו, והן נפש שלהן. ואחר כך מה שעשו היושר אשר הוא הרוח, אז יתקיימו, ודוק.

(ט) ע"ב דאד"ק הם ברישא דיליה, וכל זה הוא מחוץ לאד"ק. ואחר כך כל הס"ג דיליה, והתחיל מאזון ומחוטם והפה, וכל אלו הג' חלוקות הם טעמים, והם ע"ב דס"ג. ובחינת ס"ג הוא הפה, נקראת עקודים. ואחר כך בא הס"ג של הס"ג, והם הנקודות, והם מתחילין מן העינים דאד"ק, ונקראו נקודים, והם ט' נקודות, ה' מלכים וד' עבדים, כידוע ליודעי חן ומביני דעת. וב' נקודות קמ"ץ ופת"ח, שם כתר חכמה, ולא מיתו, והו' אחרים וכו', עיין בספר דרוש דאד"ק באוצרות חיים באורך וכו'.

בנקודים האלו, יש ג' מיני אור, הוא האור (י) שמ"ן הטהור לאד"ק ולתתא, שבא מחדש אחר עליית אור שהיה תחלה, ועלה למעלה מהטבור ונשאר שם ע"ב וס"ג הפנימי לאד"ק, וירד שם אור חדש ובקע דרך האור ויצא לחוץ.

האור הב' הוא האור שיצא תחלה למטה מהטבור מבחוץ. אור השלישי, הוא האור הזה הנז"ל כשיוצא מן העינים ומאיר למטה מהטבור מתחברים עמו שאר האורות האזון החוטם והפה, ויורדין עמו ג"כ למטה. וזוה האור השלישי נעשו הכלים, ומהשנים והראשונים, נעשו העצמות, והבן זה היטיב.

הגהה

(א) אמר המאסף, ואמנם כתבתי לעיל שנתכוין הרב בספר מאה שערים, פרק ו' דף וכו', הסיפור לא ראיתי למעלה על זה, ואפשר צ"ב ע"א, שהביא על הסיפור הזה, ועיין שם.

הגהות ומראה מקומות

- (ט) ע"ח ח"א שער דרוש הנקודות סוף פרק א'.
- (י) צ"ל א' הוא האור שמן הטבור דא"ק ולמטה
- (כ) ע"ח ח"א שער דרושי הנקודות סוף פרק א'.

הבן בחכמה וחכם בבינה, ובוזה נחא כי לעולם הזכרים הם ממ"ה לבדו, הנקבות מב"ן, כי לא מצינו זיווג דמ"ה עם מ"ה, כי הזיווג הוא לתקן המלכים דמיתו, שהם ב"ן על ידי מ"ה.

מספר הקונטרס הארכתי בדרוש אד"ק, ושם פרשתי באורך הענין, ומשמע משם, כי אר"א לקחו בין שניהם בינה של מ"ה. ואמנם שם ב"ן לקח אבא שבעה תחתונים דחכמה דב"ן, ובינה לקחה ו' תחתונות דבינה דב"ן. וכן זר"ן לקח ז' ספירות דמ"ה, וט"ס מז"ת דב"ן, חוץ מהכתר דב"ן. ועל כן היה זכר ונקבה נפרדים זה מזה, כי כל אחד מהם יש בו מ"ה וב"ן, בין באבא, ובין באימא, בין בז"א, ובין בנוקביה. אמנם בעתיק ואריך, הזכר והנקבה אינם נפרדים, שבכל אחד משניהם זכר ונקבה פרצוף אחד.

(ס) והטעם, כי הזכר דעתיק לוקח כתר דמ"ה לבד. ונוקבא לוקחת ה' ראשונות דכתר דב"ן, וג' ראשונות דחכמה דב"ן, והד' ראשונות דבינה דב"ן, והשבעה כתרים השבעה תחתונות דב"ן. וכיון שהזכר דעתיק אין בו רק מ"ה לבד, ונוקבא ב"ן לבד, אינם יכולים להפרד, כי אין קיום ותיקון אלא ע"י מ"ה החדש. אך אימא ונוקביה דזעיר, שיש מ"ה וב"ן יכולים להפרד מהזכרים וכן הזכרים נפרדים מהם. וגם לסיבה זה נקראת עצמה אימא ונוקביה נוקבי ממש בפרצופים גמורים, כי אינו נקרא פרצוף אלא השיתוף מ"ה וב"ן.

אמנם בעתיק ואריך, אין נזכר פרצוף נוקבא, כי אין בו רק ב"ן לבד, והם האריך הזכר לוקח מחכמה דמ"ה לבד, וצד הנקבה שבו לוקחת חמשה תחתונות דכתר דבינה לבד. (ע) ודע, כי ג' ראשונות דחכמה דב"ן, וד' ראשונות דבינה דב"ן, שלקחם עתיק כנו"ל, יש בו ב' ספיקות: א', אם לקח פנים ואחור. ב'

נה"י דאריך, אך אר"א עצמם הם בחג"ת דאריך. ל)

אחר כך יצא שם מ"ה החדש מן המצח דא"ק, והוא סוד הטעמים והנקודות, וס"ג נקרא עתה ב"ן, ונתחברו מ"ה וב"ן, ומהם נתקנו כל הנקודות שהם המלכים דמיתו, ושאר מלכים דלא מיתו כנודע, שכן כולם נקרא אצילות. וזה האצילות אחר התיקון נקרא ברודים. (אמר המאסף, עיין בספר הקונטרס, על הספר הזה באורך וכו').

(מ) שם של מ"ה היוצא עתה מחדש, יש בו: טעמים, ונקודות, תגין, ואותיות. הע"ב, כמו הס"ג. הטעמים של מ"ה, עתיק שהוא דכורא. וטעמים דב"ן, נוקבא דעתיק. הנקודות של מ"ה, אריך דכורא. ונקודות דב"ן, נוקבא דאריך. תגין דמ"ה, אר"א. אותיות דמ"ה, זר"ן. אך כתבתי, כי כל בחינת מ"ה הוא דכורא, ובחינת ב"ן הוא נוקבא, וא"כ קושיא איך אמרתי הנה התגין דמ"ה הוא אר"א, ואותיות דמ"ה הוא זר"ן, ואי אפשר לומר דלא דק. אלא שהאמת הוא כפי מה שכתבתי, אלא אם תסתכל תראה, כי כל אחד מהחמשה פרצופים נחלק לב', כי כן אפילו בכתר של העשר ספירות שלו שממנו נעשו עתיק ואריך, עתיק נגד ת"ת (נ) שהכתר, ואריך משם ולמטה. וכן נגד זה חכמה ויש"ס, וזעיר יעקב, ואימא תבונה, ולאח ורחל, והבן זה.

נסתפק לי בענין אר"א, שכל אחד מהם לוקח מ"ה וב"ן, ואחר כך נתחלקו לד' פרצופים אם אבא ויש"ס, הם זה מ"ה וזה ב"ן דאבא, ובינה ותבונה הם מ"ה וב"ן דאימא, ובוזה נחא כי אבא עצמו נחלק לשנים אבא ויש"ס, ואימא נחלקת לשנים שהם בינה ותבונה. או ספק אם נאמר, כי מ"ה וב"ן דאבא הם אר"א, ומ"ה וב"ן דאימא הם יש"ס ותבונה, שהיא סוד

הגהות ומראה מקומות

(ג) צ"ל שבכתר ור"ל שנוקבא דעתיק לקחה ה' ראשונות דכתר ומגיעה עד ת"ת.

(ס) ע"ח שער י"ט: שער אניך פרק ח' ט'. תע"ס חלק ח' מן אות נ"ט עד אות ע"א.

(ע) צ"ל חמשה תחתונות דכתר דב"ן לבד.

(ל) ע"ח שער דרושי הנקודות אמצע פרק ג' ד"ה מ"ק כאן מקום. ותירוץ לקושיא זו הוא בתלמוד ע"ס חלק ח' אות מ"ב באור פנימי שם ד"ה ג"ר דא"א. ובתשובות שם תשובה ק"ג.

(מ) ע"ח ח"א שער התקון פרק ר'.

אם לקח אחר לבד, והפנים נשאר לא"א. אם תסתכל תראה, כי שם מ"ה הוא כולל כולם, שהם הטעמים נקודות תגין ואותיות, של כל כללותו. ואמנם שם ב"ן אינו רק הנקודות של ס"ג לבד, אלא שבנקודות האלו של ס"ג נחלקים גם לטנת"א, וכל מקום שנזכר טנת"א השם ב"ן שהוא ס"ג כנודע, אינו רק בנקודות לבד של ס"ג, הכוללים בהם טנת"א, ושמור כלל זה בדרך. נמצא כי כל אחד מהד' שמות, כולל כל ד' בחי' הנזכרות שהם טנת"א.

אמנם בשם ס"ג מצאנו תוספת א', כי גם נחלק בנקודות, כי גם הוא כולל מכל הד' שהם טנת"א כנזכר. גם נלע"ד בפירוש הנזכר, פירוש שרש הכל, נמצא למדין בזה, כי שם ב"ן נחלק הנקודות לבד של שם ס"ג, וזה של שם ב"ן נחלק לד' בחי' כנזכר, נשאר הבחינה של ס"ג שהם תגין ואותיות, אפשר שהם בבי"ע, כן נלע"ד להבין בסיפור הנזכר.

גם נלע"ד להבין בפירוש הנזכר, כי שרש הכל אינם זולתי ב' בחי', שהם: ע"ב, וס"ג. הם שרש החסד והדין. אמנם הע"ב כולל טנת"א, וכן הס"ג. והטעמים של הע"ב, הם בריאה, כנודע ליודעי חן. והנקודות שלו הם ממצחא ולתתא, שהיא שם מ"ה. ושם מ"ה זה כולל ג"כ טנת"א. נמצא כי הטעמים של הע"ב, כנגד הטעמים של הס"ג, ייני. והנקודות של ע"ב, הם שם מ"ה במצחא, והם כנגד הנקודות של ס"ג, שהם בעינין, וזה נקרא שם ב"ן. ואמנם הרי הנקודות הם ס"ג ולא מ"ה, שהם תגין. והנה נשאר עתה תגין ואותיות של ע"ב, ותגין ואותיות של ס"ג, ואינו יודע מה עושה מהן, ואולי מהן נעשין בי"ע, ושמור זה הכלל שהוא אמיתי, ויובנו בחכמה דברים נעלמים. או אפשר לומר, שמהתגין ואותיות דע"ב ודס"ג, נעשו כולם אל כל האצילות מ"ה החדש, והבן.

א) נסתפק לי ג' ספיקות אחר התיקון: או דשם ס"ג נשאר עיגולים, ומ"ה לברו נעשו יושר לבד דכל האצילות. או שמתחלה יצא ס"ג

העיגולים, ואחר כך בעת התיקון, או יצא ג"כ יושר דס"ג ויושר דמ"ה, שהוא מהיטבאל מלך ח' הדר, כלול דכר ונוקבא, ונשאר עיגולים מן ס"ג לבד, ויושר ממ"ה ומס"ג ב) וע"ב, הס"ג היושר נקרא ב"ן, כי הס"ג העיגולים של ס"ג לא נשתנה שמו, והוא ס"ג כבראשונה, אך ביושר הס"ג נק' ב"ן ג) שתחלה יצאו העיגולים של ס"ג, ובתיקון יצאו יושר הס"ג, הנקרא ב"ן, וגם עיגולים ויושר המ"ה, ונתחברו עיגולי מ"ה ועיגולי ס"ג, וכן יושר דמ"ה עם יושר דב"ן.

מספר הקונטרס הגדול שם כתבתי באורך, ושם פירשתי, כי אדם קדמון משמע בהקדמה כי העיגולים היושר הס"ג, שניהן יצאו תחלה, אלא שהיה בחי' נפש, ואחר כך יצאו הרוח, שהיא עיגולי מ"ה ויושר דמ"ה ד) עם פירוש ה', שהיא קרוב שם הס"ג, ושם פי' ענינם. והראיה כי במיתח המלכים נכתב שם שהיו קוין, שנפלו אחוריים דאבא ואימא, שהשלשה ראשונות לברם היו בדרך קוין, ועל כן לא מיתו, אלא השבעה תחתונות, ודע והבן כי אין קוים אלא ביושר, וכן אין פנים ואחר אלא ביושר.

אמנם לפי שנכתב בריש הקונטרס, שלא היה רצוני לבאר ולדבר כלל אלא ביושר, לכך לא נתבאר שם ענין מיתח המלכים העיגולים אלא דיושר לבד, והדברים עתיקין לאו כל מוחא ומוחא סביל דא, אלא ליודעי חן המעמיקים בחכמה הזאת. וכן בתיקונים לא נזכר אלא בחינת היושר, וכן נראה מקונטרס הקצר כל מה שכתבתי מפי מורי ז"ל, כי באוון חוטם פה לא יש רק יושר. אך בעין ומצח שהם הנקודים, יש יושר ועיגולים. הנה נראה כי בעין לברו יש יושר ועיגולים בכל אחד מהם, ודי בהערה הזאת.

דע והבן, כי אבא אין בו החסדים אלא דמ"ה לבד, ונחלקים לחסדים וגבורות. וכן יש"ס. אך בינה ותבונה, כל אחת מהם, יש בו הגבורות דב"ן לבד, ונחלקים לחסדים וגבורות. ואחר הזיווג מתערבים ונכנסים גבורות

הגהות ומראה מקומות

ממ"ש שם. ב) צ"ל וע"כ. ג) צ"ל או שתחלה. ד) עיין בעץ חיים שם.

א) מכאן עד ד"ה דע והבן, כתוב בע"ח שער התקון סוף פ"ד עש"ח, כי ישנם כאן הרבה שינויים וחסרות

חכמה חסד נצח, זו ע"ג זו בקו ימין. וג' ספירות בינה גבורה הוד, בקו שמאל זו על גב זו. וד' ספירות כתר תפארת יסוד מלכות, בקו האמצעי. ורבים יחכמו באומרם, כי היו"ד ספירות הם בצורת גלגלים עגולים זה תוך זה, וזה מקיף וסובב לזה.

והנה מי שיסתכל בדברי הרשב"י זללה"ה, בספר הזהר הקדוש ובתיקונים, ובספר הבהיר, ימצא בדבריהם מאמרים נושין לכאן ולכאן, והמקובלים האחרונים נלאו לחקור ולדרוש על החקירה הזאת, ולא יכלו, כי הקושיא גדולה ועצומה הולכת וסוערת עליהם, כי מאחר שהא"ס שוה בכל בחי' השואה גמורה, לא יצדק בו מעלה ומטה פנים ואחור, כי כל הכנויים האלו מורים היות קצבה ותחום וגבול ומדה באור א"ס העליון ח"ו, וכן גודע שאור א"ס נוקב ועובר בעובי כל ספירה וספירה, ומלגאו כל ספירה וספירה, ואסחר לון מלבר לכל ספירה וספירה כנזכר בספר הזהר דף ק"ט פרשת בהר ברעיא מהימנא וזה לשונו, אנת הוא נשמה לנשמה וכו', ובפרשת פנחס דף רכ"ה ודף רכ"ו, וכן בהקדמת התיקונים, וז"ל, ולעילא על כלא, עילת על כל העלות, ולית אלהא עליה, ולא תחותיה ולא לד' סטרי עלמא, ואיהו ממלא כל עלמין, ואיהו אסחר לון בכל סיטרא וכו', וא"כ מאחר שכל הי"ס קרובות בהשוואה אחת אל הא"ס, וכולם מקבלות אור ממנו בעצמו, א"כ מה הפרש בין זו לזו, ובמה תתעלה כל ספירה מתברתה, כיון שמדרגות כולן שוות. והנה האמת, אלו ואלו דברי אלקים חיים, וכולם נכוחים למבין.

אמנם ההפרש שבין שתי הסברות הנ"ל, אם הם עשר מדרגות זו למעלה מזו כסדרן, אם הם בדרך קוין, יתבאר לקמן בע"ה, בענין עולם הנקודים, איך קודם תיקונם היו כסדרן, זו למעלה מזו. אבל לאחר התיקון, היו כפי הסברא אחרת, והיו בציוור ג' קוין. ואמנם ההפרש שיש בין שני הסברות, אם הם דרך קוין, או בעיגולים זה בתוך זה, נבאר בע"ה.

דמ"ה וב"ן ביסוד דאימא, והחסדים דמ"ה וב"ן ביסוד דאבא. נמצא כי או"א, כל אחד לוקח, או חסדים דמ"ה, או גבורות דב"ן. אבל זו"נ כל אחד נוטל חסדים דמ"ה וגבורות דב"ן, יען נתעברו ביסוד דאו"א כנזכר, ובוזה יובן איך הועיר לוקח ברורין דב"ן ג"כ עמו.

ונלפע"ד, שלפי הטעם שבעתיק ואריך למה הנקבות שלהם אינן נפרדות, ובאו"א וזו"ן הם נפרדות, ונראה שאינו נכון לפום ריהטא, והלא כבר כתבנו שממ"ה וב"ן דאבא, נעשה אבא ויש"ס. וממ"ה וב"ן דאימא, נעשה בינה ותבונה. א"כ אין לכל פרצוף ופרצוף מאלו הד' כ"א מ"ה לבד, או ב"ן לבד, כמו בעתיק ואריך, אם כן נתחזקה הקושיא גדולה, ולמה באבא ויש"ס"ת הם פרצופים נפרדים, ובעתיק ובאריך הם דבוקים יחד, והרי כל הפרצופים הם שוים בבחי'. ויש לומר לפי מה שכתבנו, כי אבא ויש"ס לקחו דעת ממ"ה החדש, ובינה ותבונה לקחו הדעת דב"ן, ונודע ממה שכתבתי בספר אדם ישר דף מ"ח ע"א, שיש דעת ג' בין תרין עטרין דמזודוג יחד, ואותו הדעת כלול גם כן מהחסדים וגבורות, אם כן אפשר לפרש, כי אבא לקח התרין הדעות דמ"ה, ויש"ס לקח הדעת דמ"ה המזודוגים תרין עטרין ביחד, וכן בינה לקחה התרין עטרין הדעת דב"ן, ותבונה לקחה הדעת דב"ן ע"ש.

והנה לקחו או"א ויש"ס"ת כל אחד ואחד דעת שלם, הכולל חסדים וגבורות, ולכן הוא פרצוף אחד בפני עצמו, והמה נפרדים זה מזה. אבל בעתיק ואריך שלא לקחו כ"א אלא בחינה א', מ"ה לדוכרא וב"ן לנוקבא, ולכן נשארו דבוקים, ודו"ק היטב ותמצא תשובה נכונה.

פ) ענף ב' בענין אין סוף ב"ה, איך היתה התחלת האצילות העולמות הנאצלים ממנו, וגם חקירה גדולה ומחלוקת עצום, נחלקו בו כל המקובלים כולם. כי יש מי שכתב, שהעשר ספירות הם כסדרי מדרגות זו אח"ז, וזו למטה מזו. ויש מי שאומר, שסדר עמידתן הוא בדרך ג' קוין: ימין, ושמאל, ואמצע. והם, ג' ספירות

הגהות ומראה מקומות

פ) ע"ה ח"א דרוש עגולים ויושר ענף ב' דף כ"ו ט"א. תע"ס ח"א. ע"ה עם פמ"ס בתחילת הספר.

ארבע מאות שקל כסף

המשולש וכיוצא בשאר התמונות, ועל כן הוכרח להיות צמצום האין סוף בבחי' עיגול, והסיבה היא פ) בעבור שהוא שוה בכל מדותיו כנ"ל.

עוד יש סיבה אחרת, והוא בעבור הנאצלים אשר עתיד להאצילם אחר כך תוך המקום ההוא החלל והריק והפנוי כנזכר לעיל, והענין, כי בהיות הנאצלים בתמונת עיגולים, הנה אזי יהיו כולם קרובים ודבוקים באין סוף הסובב אותם בהשוואה אחת גמורה, והאור והשפע הצריך להם יקבלוהו מן אין סוף מכל צדדיהם בשיקול אחד, מה שאין כן אם היו הנאצלים בבחינת מרובע ומשולש וכיוצא בשאר התמונות, כי אז היה בהם זויות בולטות קרובות אל הא"ס יותר משאר צדדיהם, ולא היה מקבלים אור אין סוף בהשוואה אחת.

והנה אחר הצמצום הנזכר לעיל, אשר נשאר אז מקום חלל ואויר פנוי וריקני באמצע אור האין סוף ממש כנזכר לעיל, הנה כבר היה מקום שיכלו להיות שם הנאצלים והנבראים והיצורים והנעשים, ואז המשיך מן אור האין סוף קו אחד ישר, מן האור העגול שלו מלמעלה למטה, ומשתלשל ויורד ונמשך תוך החלל ההוא, וראש העליון של הקו נמשך מן האין סוף עצמו ונוגע בו, אמנם סיום הקו למטה בסופו, אינו נוגע באור האין סוף. ודרך הקו ההוא, נמשך ונתפשט למטה האור אין סוף, ובמקום החלל ההוא, האציל וברא ויצר ועשה כל העולמות כולם. וקו זה כעין צנור דק אחד, אשר בו מתפשט ונמשכים מימי אור העליון של אין סוף אל העולמות, אשר במקום האויר והחלל ההוא.

ז) ונבאר עתה קצת ענין חקירות המקובלים, לדעת איך יש ראש תוך סוף בספירה כנזכר לעיל. ואמנם בהיות כי הקו ההוא ראשו נוגע באור הא"ס מצד העליון, וסופו אינו נמשך

ושים לבך בדברים שאבאר עתה, ומהם תשכיל כל מוצא דבר, כי שני הסברות הנזכרים נכוחים ואמיתים, כי שני בחי' אלו היו, בענין הספירות, א' הוא בחי' היותם בציוור עשרה עיגולים. וגם היה בהם בחי' אחרת, והיא היותם עשר ספירות ביושר, בדרך שלשה קוין כמראה אדם, בעל ראש וזרועות וגוף שוקיים ורגלים, כמו שנבאר בעה"ש.

דע, כי טרם אשר נאצלו הנאצלים ונבראו הנבראים, היה אור עליון פשוט, ממלא כל המציאות, ולא היה שום מקום פנוי, בבחי' אויר ריקני וחלל כלל, אלא היה הכל ממולא מן האור א"ס פשוט ההוא, ולא היה לא בחי' ראש, ולא בחי' סוף, אלא היה הכל אור אחד פשוט בהשוואה א', והוא הנקרא אור אין סוף. וכאשר עלה ברצונו הפשוט לברוא העולמות, ולהאציל הנאצלים, להוציא לאור שלימות פעולותיו ושמותיו וכנוייו, אשר זאת היתה סיבת בריאת העולמות, כמבואר אצלינו בענף הא' בחקירה הראשונה, אז צמצם האין סוף עצמו, בנקודה האמצעית אשר בו באמצע אורו, וצמצם האור ההוא, ונתרחק אל צדדי סביבות הנקודה האמצעית, ואז נשאר מקום פנוי ואויר וחלל ריקני מנקודה האמצעית ממש. והנה הצמצום הזה היה בהשוואה אחת בסביבות נקודה אמצעית הריקנית ההיא, באופן שהמקום החלל ההוא, ה' עגול מכל סביביו בהשוואה גמורה וכו'. ע) ולא היה בתמונת מרובע בעל זויות, לפי שגם אין סוף צמצם עצמו בבחינת עיגול בהשוואה אחת מכל צדדים. והסיבה היתה, לפי שכיון שאור האין סוף שוה בהשוואה גמורה, הוכרח ג"כ שיצמצם עצמו בהשוואה אחת, ולא שיצמצם עצמו מצד אחד יותר משאר הצדדים, וידוע בחכמת השיעור, שאין תמונה כל כך שוה כתמונת העיגול, מה שאין כן בתמונת המרובע בעל זויות בולטות, או בתמונת

הגהות ומראה מקומות

דברינו ימצא טוב טעם ודעת, על סוד הכמוס הנז'ל וכו' לכן לא היה וכו'. פ) בדפו"י כתוב בעבור עצמו. ול"ג שהוא שוה וכו'. ז) ע"ח ח"א דרוש עגולים ויושר ענף ב' דף כ"ח ט"א. תע"ס ח"ש פ"א.

ע) בדפוס הישן כתוב כאן גלפע"ד, שהנקודה היא היסוד, והחלל שהוא העיגול, הוא המלכות, ואיני רשאי להאריך בזה, ואם לבך רץ שוב, שלכך נאמר החיות רצוא ושוב, והתבאר לעיל, והמעמיק על

נמשך אל הנאצלים, במדה וקצבה, אשר לסבה שיש להם מדה וקצבה ומספר קצוב, משא"כ בא"ס. וכמ"ש בווהר פרשת פנחס פקודא תליסר דא ק"ש, אבל לאו דאית ליה מדה, ולא שם ידוע, כגוונא דספירין דכל ספירה אית ליה שם ידוע ומדה וגבול ותחום.

ובהיות הקו דק, ימשך להם שפע די צרכם לבד, בערך היותם נאצלים, ולא יותר מדי בערך היותם מאצילים. והנה העיגול הראשון והיותר דבוק עם האין סוף, הוא הנקרא כתר דא"ק. ואחר כך נתפשט עוד הקו ההוא, ונמשך מעט, וחזר להתעגל, ונעשה עיגול שני תוך עיגול הראשון, וזה נקרא עיגול החכמה דא"ק. עוד נתפשט יותר למטה, וחזר להתעגל, ונעשה עיגול ג' בתוך השני, וזה נקרא עיגול בינה דא"ק. וכן על דרך זה היה הקו הזה הולך ומתפשט ומתעגל עד העיגול העשירי, הנקרא מלכות דא"ק. והרי נתבאר הי"ס שנאצלו בסוד עשרה עיגולים זה בתוך זה, וכל זה בבחי' עשר ספירות הכוללת דרך סתם בחי' העולמות כלם.

אמנם מבואר ופשוט הוא, שכמה מיני עולמות, נאצלו ונבראו ונוצרו ונעשו אלפי אלפים רבבות, כנזכר לעיל באדרא רבא, אשר אין להם מספר, ולא יעלו לחשבון ע"ש, וכלם כאחד תוך המקום החלל הנ"ל בלבד, ואין דבר חוצה לו. (ק) והנה כל העולם ועולם יש בו י"ס פרטיות, וכל ספירה וספירה פרטית שבכל עולם ועולם, כלולה מעשר ספירות פרטי פרטיות, וכלם הם בצורת עיגולים זה בתוך זה וזה לפניו מזה עד אין קץ ומספר, וכלם הם כגלדי בצלים זה בתוך זה, על דרך תמונת הגלגלים, כנזכר בספרי תוכניים. והנה הבחינה המתחברת כל העיגולים יחד, הוא ענין הקו הדק הנזכר לעיל, המתפשט מן האין סוף, ויורד ונמשך מעיגול אל עיגול עד סיום תכלית כולם כנזכר. ודרך הקו הזה נמשך השפע והאור הצריך לכל אחד ואחד מהם, והרי ביארתי מאוד, ולא בהתרחבות גדול, כדי שיהיה האורבחינת העיגולים של העשר ספירות.

למטה עד מקום אור הא"ס הסובב תחת העולמות, ואיננו דבוק בו, ולכן אז יצדק בו ראש וסוף, כי אם דרך שני הקצוות היה מקבל שפע הא"ס, היו ב' הקצוות בחי' רישין שווין זה לזה, ולא היה אז בחי' מעלה ומטה. וכן אם היה הא"ס נמשך מכל סביבות צדדי המקום החלל, לא היה לא מעלה ומטה, ולא פנים ואחור, ולא מזרח ומערב צפון ודרום, אכן בהיות אור הא"ס נמשך דרך קו אחד וצינור דק בלבד, יצדק בו מעלה ומטה וכו'. והנה בהיות אור הא"ס נמשך דרך קו אחד בלבד, יצדק בו מעלה ומטה פו"א מו"מ וכמ"ש בע"ה בענף זה בכלל דבריניו.

והנה בהיות אור הא"ס נמשך בבחי' קו ישר תוך החלל הנזכר לעיל, לא נמשך ונתפשט תיכף עד למטה, אמנם היה מתפשט לאט לאט, ר"ל כי בתחלה התחיל קו האור להתפשט שם, ותיכף בתחלת התפשטות בסוד קו, נתפשט ונמשך ונעשה כעין גלגל אחד עגול מסביב, והעיגול הזה היה בלתי דבוק עם אור האין סוף הסובב עליו מכל צדדיו, לפי שאם ידבק בו יחזיר הדבר כמו שהיה, ויהיה מתבטל באור האין סוף, ולא יתראה כחו כלל, ויהיה הכל אור א"ס לבד כבראשונה, ולכן העיגול ההוא סמוך אל עיגול הא"ס, ובלתי מתדבק בו, וכל עיקר התקשרות ודביקות העיגול הנאצל ההוא עם האין סוף המאצילו, הוא על ידי הקו ההוא כנזכר לעיל, אשר דרך בו יורד ונמשך אור מן א"ס ומשפיע בעיגול ההוא, והא"ס סובב ומקיף עליו מכל צדדיו, כי גם הוא בבחינת עיגול סביב עליו כנזכר לעיל.

כי הנה מוכרח הוא, שהארת א"ס בנאצלים תהיה דרך הקו ההוא בלבד, כ"א האור היה נמשך להם גם מכל סביבותם, היו הנאצלים בבחי' המאציל עצמו, בלתי גבול ומדה וקצבה. ולא עוד, אלא אפילו גם הקו ההוא הוא דק מאוד, ולא בהתרחבות גדול, כדי שיהיה האורבחינת העיגולים של העשר ספירות.

הנהרות ומראה מקומות

(ק) עיי' תע"ס חלק שני תשובה קנ"ב מהו המפתח למצוא ההבחנות בין הספירות הכלולות זו מזו.

ארבע מאות שקל כסף

הארצי והחומרי הוא נקודה אמצעית תיכונה תוך העיגולים כלם, בתוך כל המקום החלל והאוויר הפנוי הנזכר, וגם הוא מרוחק מאין סוף הרחקה גמורה יותר מכל העולמות כלם, וע"כ הוא כ"כ גשמי וחומרי בתכלית הגשמיות, עם היותו נקודה אמצעית בתוך כל העיגולים, והבן זה היטב.

ועוד יש סיבה שנית קרובה אל הנזכר, והוא, כי הנה נתבאר, איך הקו הנמשך מן הא"ס, הוא מתפשט ואחר כך מתעגל, ומתפשט יותר וחוזר ומתעגל, עד סיום תכלית כל העיגולים. והעיגול המתהווה בראשונה במקום אשית הקו, **הנה הוא מעולה** ומשובח מכל העיגולים אשר תחתיו, כי הוא נמשך מראשית הקו ועוד כי הוא מקבל הארה בהיותו במקום גבוה מאוד יותר מכלם, וזה העיגול העליון שבכלם, יהיה נקרא מעלה, והעיגול היותר פנימי ואמצעי ותיכון שבכלם, אשר הוא התחתון שבכלם, אשר הוא מקבל האור מתחתית הקו ההוא, יהיה נקרא מטה. ובענף ג' בענין העשר עיגולים דנקודים, יתבאר איך גם בחי' עשר ספירות של עיגולים, יש בהם בחי' קיום ממש, עם היותם עיגולים, מלבד עשר ספירות דיושר, הנעשים בציור אדם וכו'.

ועיין היטב תשלום דרוש העיגולים, ושם יתבאר לך איך גם בעשר ספירות דעיגולים, יצדק בהם ימין ושמאל ואמצע, עם היותם כדמיון עיגולים זה בתוך זה. והנה גם בבחי' השנית של היושר, שהיא בציור אדם כנו"ל, יצדק שם מעלה ומטה פנים ואחור, כי פשוט הוא כי הקרוב אל ראשית הקו, יהיה ראש, ולמטה ממנה יהיה גוף, ולמטה ממנה יהיה רגלים, וכן כיוצא בפרטי פרטים, ובענף ג' יתבאר גם כן בענין עשרה עיגולים דאדם קדמון ע"ש.

והנה ענין זה שנתבאר בענף זה, איך כל העולמות הם בבחינת עיגולים זה בתוך זה כגלדי בצלים, והיא הבחי' הראשונה, אשר היא נרמזה בזוהר בכמה מקומות, ובפרט בפרשת ויקרא דף ט' וי', איך אפילו הרקיעים והארצות

ועתה נבאר הבחינה השנית שיש בעשר ספירות, הלא הוא בחינת אור היושר, כדמיון ג' קיום, כצורת אדם העליון. והנה דרך הקו הנ"ל המתפשט מלמעלה למטה, אשר ממנו מתפשטים העיגולים הנזכרים, הנה גם הקו ההוא מתפשט ביושר מלמעלה למטה, מראש גג העליון של עיגול העליון מכלם, עד למטה מתחתית סיום כל העיגולים ממש, מלמעלה למטה, כלול מיי"ס, בסוד צלם אדם ישר, בעל קומה וקופה, וכלול מרמ"ח אברים, מצטיירים בציור שלשה קיום: ימין, ושמאל, ואמצע. כולל עשר ספירות בכללות, וכל ספירה מהם נפרטת לעשר ספירות וכו', עד אין קץ, על דרך זה, כענין עשר ספירות שהם בדרך עיגולים.

והנה בחינה זו השנית, היא הנקרא צלם אלקים, ועליו רמז הכתוב, באמרו ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים וכו'. וכמעט כל ספר הזוהר והתיקונים, רוב דבריהם כולם, מתעסקים בבחינה השנית הזו בלבד, כמו שיתבאר היטב במקום אחר, והרי בזה יתקיימו שני הסברות הנזכרים לעיל, כי יש ב' בחינות: דרך עיגולים, ודרך קיום, ושתייהם כאחד טובים, דברי אלקים חיים. ובוזה יתיישבו לך כמה מאמרים, הנראים כחולקים זה על זה, בענין סדר ומצב העשר ספירות. גם יתבאר לך החקירה הנז"ל, איך יהיה ראש וסוף, מעלה ומטה, בענין העשר ספירות. והנה הוא מבואר בכל ב' בחי' האלו, הראשונה בחי' העשר ספירות בציור עיגולים זה בתוך זה, וזו פשוט הוא, שהעיגול הסובב על כלם שהוא גלגל הכתר, הנה הוא דבוק עם האין סוף, יותר מכלם, ולכן משובח מכלם. אמנם גלגל השני הנקרא חכמה, יש הפסק בינו לבין האין סוף, והוא גלגל הכתר, לכן מעלתו למטה ממעלת הכתר. וכן גלגל הבינה, הוא רחוק מן האין סוף שיעור שני גלגלים, ומעלתו למטה ממעלת החכמה. וכן על דרך זה כל גלגלי ועיגולי העולמות כלם, אשר בתוך החלל הזו, כל הקרוב אל אור אין סוף יותר מחבירו, הוא העליון ומשובח מאוד מחבירו, עד שנמצא שעולם הזה

עוד צריכין אנו להודיעך בענין אלו הב' בחינות, שהם: העיגולים, והיושר בצירור אדם. כי הנה נודע היות באדם תחתון, ה' בחינות אורות, והם סוד ה' פעמים, שאמר דהע"ה ברכי נפשי, כנז"ל במסכת ברכות (ר) שהם כנגד ה' שמות שיש לנשמה, שהם: נ"ר נח"י, והם ה' מדרגות זו למעלה מזו, כמו שנתבאר בענין אורות הפה של אדם קדמון, הנקרא עקודים וע"ש.

והנה בחינות העשר ספירות דעיגולים, הנה יש בהם כל הבחינות הנז"ל, שהם אורות וכלים, והאור נחלק לאור פנימי ואור מקיף, והכלי נחלק לפנימיות וחצוניות. וכן בחינת העשר ספירות דיושר כצירור אדם, יש בהם כל הבחינות אלו ג"כ עצמו, האמנם החילוק שיש בין העיגולים ובין היושר היא, כי העשר ספירות העיגולים, הם בחינות אור הנקרא נפש, ויש בה אור פנימי ואור מקיף, ויש לה בחינות י"ס של כלים, ובכל כלי מהם יש בו פנימיות וחיצוניות. אבל היו"ד ספירות של היושר, הם בחינות אור הנקרא רוח, שהיא מדרגה גבוהה על המדרגות הנפש כנודע, גם הם נכללים מאור פנימי ומאור מקיף. גם יש להם בחינות י"ס של כלים, ובכל כלי מהם יש פנימיות וחיצוניות. ופשוט הוא, שבחינת הנפש היא הנאצלת בתחלה, ואחר כך נאצל הרוח שהוא מדרגה יותר עליונה, כנודע באדם התחתון, שבתחלה קונה הנפש, ואחר כך זכו יתיר יהבין ל"י רוחא. כנז"ל בספר הזוהר פרשת משפטים, וזה לשונו: תא חזי, בר נש כד אתיילד, יהבין ליה נפש וכו'. וכן הענין, שבתחלה נאצלו ונתגלו בחינת העיגולים, שהם מדרגות אורות הנפש, והכלים שלו. ואחר כך נאצלו ונתגלו בחינות דיושר בצירור אדם, שהם מדרגות אורות הרוח, והכלים שלו, כנודע כי הרוח נקרא אדם, והבן זו מאוד. ודבר זו היה בכל העולמות כולם, כי כל בחינה ובחינה מהם, בתחלה נאצלו ב"ס

כגלדי הבצלים זה בתוך זה, ועיין שם. וכן בפרשת בראשית דף י"ט, וזה לשונו, וכולא אצטריך קודשא בריך הוא למברי עלמא, ולתקנא עלמא בהו, וכולא מוחא לגו, וכמה קליפין חפין למוחא, וכל עלמא כהאי גוונא וכו', כולא אינון דא לגו מן דא, ודא לגו מן דא וכו'. והרי מוכרח, איך כל העולמות זה טובב לזה, וזה מסבב לזה כנזכר. ואף על פי שמשם נראה להפך, שהיותר פנימי הוא המוח, והחופף עליו הוא הקליפה הגרועה ממנו, עכ"ז אם תפקח עיני שכלך, תבין ותראה, כי מאמר זה מדבר בערכנו, אנחנו שוכני ארץ התחתונה, אשר היותר קרוב אלינו, הוא הנקרא קליפה הסובבת בערכינו, אל המוח אשר לפנינו ממנו, והוא גלגל הסובב עליו. ואחר כך עוד גלגל אחר היותר פנימי ממנו בערכינו, והוא המוח אל הגלגל האחר, וכולם על דרך זה, עד אשר נמצא, כי האין סוף לפנינו מכל הנאצלים, והוא מוח פנימי לכלם, וכל הנאצלים קליפין ולבושין, והגלגל היותר קרוב אצלנו, הוא חיצון שבכלם אליו, ונקרא קליפה על כלם. האמנם בבחינת העולמות בעצמם אינו כך, אלא הפנימי שבכולם, הוא הקליפה, והסובב על כלם הוא המוח.

גם במאמר זה יובן הבחינה השנית, הנקרא צירור אדם ביושר, שכולל כמה עולמות, כדאיתא בספר הזוהר ריש פרשה תולדות יצחק, וזה לשונו, דהא כמה דבר נש מתפלג לשייפין, וכלהו קיימין דרגין על דרגין, מתקנין אלין על אליו, וכלהו חד גופא, הכי נמי עלמא וכו'. ובענף ד' נבאר, איך כל הבחי' מצויירות בצירור אדם, והם דא גו מן דא, עתיק יומין לגו מן אריך אנפין, וא"א לגו מן או"א, עד סוף המדרגות כלם, ושם יובן היטב בפירוש היותם דא לגו מן דא, ועי' שם היטב. הרי נתבאר ענין ב' הבחי' שיש ביו"ד ספירות: א' בחינת עיגולים. וא' בחינת יושר כמראה אדם, ע"כ.

הגהות ומראה מקומות

(ר) דף י'. מדרש רבה בראשית פ"ד ט'. ת"ו תיקון י"ג אות כ'. ע"ח ח"א דרוש עגולים ויושר ענף ג'. בע"ח עם פמ"ס בהשמטות דף י"ג:

והכלל הנה, הוא כולל בכל העולמות הנמצאים והנבראים היצורים והנעשים, אשר נתהוו תוך המקום החלל והאוויר הפנוי הנוזל, כי במקום הזה כל העולמות כלם, ואין דבר חוצה לו. ואור הא"ס מקיף וסובב עליהם, ומאיר לכל העולמות אשר בתוך המקום הזה, מכל צדדיהם בהשוואה אחת, מלבד מה שמאיר עיקר הארה האמיתית, וממשיך דרך הקו המתפשט ממנו, ונמשך בתוך העולמות האלו כנוכח. וכל עולם ועולם מהם, ובפרט כל פרט ופרט שיש בכל עולם, יש בו שני בחינות הנזכרים, שהם עיגולים ויושר. והעיגולים הם ב' בחינות: אחת, כי המעולה מחבירו, סובב ומקיף על חבירו. והעיגולים היותר פנימים, הם היותר גרועים מכולם, הלא הם הרקיעים והגלגלים, הסובבים על העולם הזה השפל, שהם נתונים באמצע כל העיגולים כולם. אבל ביושר הוא להיפך, כי היותר פנימים, הם יותר עליונים. והעיגולים והחיצון שבכלים, הוא היותר גרוע מכולם, ויושר זה מלביש לזה וזה לזה, עד שהגרוע שבכולם מלביש לכולם, וזכור כלל זה ואל תשכחנה.

והנה אחר שהצענו לך הקדמות הנזכרים לעיל, כאשר תחזינה עיניך הנוזל, תוכל להבין עתה ענין סיבת צורך הצמצום, אשר צימצם הא"ס ב"ה א"ע באמצעות האור. ומכאן תבין ותשכיל ותתבונן בעומק, ומכאן תראה סודות נעלמים, אשר אין רשות בפה לדבר, ולא האוזן לשמוע, כי אם חכם אתה תוכל בשכלך הזך, ובמחשבתך וחכמתך הישרה, לראות פני אלקים חיים ממקור החיים, דבר דבור על אופניו, בדרישה וחקירה אלהות, ודי בזה. שהניח המקום החלל והריקני כנוכח, והענין הוא, כדי לעשות בחינות כלים, על ידי צמצום האור ומיעוטו, יש אפשרית אל הכלי להתהוות

מבחינת העיגולים של הבחי' ההיא, ואחר כך נאצלו העשר ספירות דיושר של הבחינה ההיא. ואמנם ענין הפרש הכלים של הנפש, וכלים של הרוח, כבר נודע כי אבר הכבד הוא משכן האור הנקרא נפש, ואבר הלב הוא משכן האור הנקרא רוח, ואבר המוח הוא משכן האור הנקרא נשמה, ואין זה מקום ביאור דברים אלו. (א)

והנה הקדמה שהקדמנו, יתבאר כל אחד ואחד במקומו הראוי לו, באורך ופרטיות. הכלל העולה, כי התחלת האצילות, היה באופן זה הנוזל, כי בראשונה נאצלו עשר ספירות בבחי' העיגולים, והם עשרה כלים, ובכל כלי מהם יש בו שני בחי', והם: פנימיות, וחיצוניות. ובתוך העשרה כלים האלה, מתלבשים עשר ספירות, מבחינות עצמות אורות, הנקרא נפש. ועוד יש עשרה אורות מקיפין על הכלים מבחוץ וגם הם בחינות נפש, אלא שנקראו אורות מקיפים. והאחרים נקראים אורות פנימיות. והכל היא בתמונת העיגולים, כי האור הפנימי היא עיגול כעין הגלגל, והוא מתלבש תוך כלי א' מעיגול גם הוא, ועל הכלי הזה יש אור אחד מקיף בעיגול, כדמיון גלגל סובבו סביב לו. וכל העשר ספירות דעיגולים, הם על דרך זה, כתמונת הרקיעים והגלגלים, הנקראים אופנים, והם הרקיעים שעלינו בעה"ז השפל. ואחר כך נאצלו עשר ספירות בבחי' יושר כמראה אדם, והם יותר מעולים במעלה יותר מן העיגולים, כי אלו הם בחי' רוח. והנה הם עשרה כלים, כצורת אדם א', הכולל כל העשר כלים, וכל כלי מהם יש בו פנימיות וחיצוניות, ובתוך הכלים האלה מתלבשים עשר ספירות, מבחי' עצמות אורות הנקרא רוח. ועוד יש עשרה אורות אחרים מקיפים על הכלים מבחוץ, וגם הם בחי' רוח, והכל הוא בדרך יושר כמראה אדם כנוזל.

הגהה

(א) נלע"ד, דהיינו כי בתחלה נאצלו העיגולים, ובעת אצילות ממש, נגלו הי"ס דיושר. שהרי היושר הוא בתוך העיגולים, כנראה מדלקמן, והכל נעשה בזמן אחד. (א) נלע"ד, דהיינו כי בתחלה נאצלו העיגולים, ובעת אצילות ממש, נגלו הי"ס דיושר. שהרי היושר הוא בתוך העיגולים, כנראה מדלקמן, והכל נעשה בזמן אחד.

שהתחיל העיגול מצד אחד, וקודם שנשלם העיגול נעשה היושר. וכן היה בכל עיגול ועיגול, וזה משמע בביאור אדם קדמון, כי בכל העיגולים יש יושר.

עצמות אורות הנקרא נשמת אדם, והכל בדמיון אדם תחתון, שיש גוף ונשמה בו. כך באדם העליון כלול מעשר ספירות, מהם עצמות וכלים. והנה ענין העצמות הנה, הם בחי' האורות הפנימיות המאירים בתוך הכלים, והם בדמיון הנשמה אשר בתוך גוף האדם, ומאירה בו, כמש"ה נר ה' נשמות אדם. וזכור כלל זה, כי בכל מקום שתמצא בחבורנו זה לשון אורות, הכוונה היא על הנשמה הפנימית שבעשר ספירות, ולא על הכלים עצמם. ואל תשכה ענין זה, כי לא נוכל להזכירו בכל פעם ופעם.

ואחר שביארנו ענין ב' הבחי' האלה, שהם אורות וכלים, צריכים אנו להודיעך עוד פרטים אחרים בדרך קצרה, והיא, כי בחינות האורות, שהם עצמות הנשמה בפנימיות שבתוך הכלים כ"ש, הנה האורות האלו מתחלקים לשני בחינות, והם: בחינות אור פנימי, ובחינות אור מקיף. והענין, כי האור המחיה והמאיר העשר ספירות הנקראים כלים, הנה יש בו בחי' המתלבשת תוך הכלים, כדמיון הנשמה הנכנסת ומתלבשת תוך אברי האדם ומחיה אותם, ומאיר בהם בפנימיותם, וזה נקרא אור פנימי.

אמנם אור זה ממועט, להיותו יכול לצמצם ולהתלבש תוך הכלים. ויש בחינת אור גדול ממנו, אשר אין כח בכלים לסובלו ולהגבילו בתוך פנימיותם, ונשאר בבחינת אור מקיף עליהם מבחוץ, ומאיר להם בהיותו בבחי' מקיף אליהם. וגם זה הוא באדם התחתון, כמו שיתבאר במקומו בעז"ה. באופן שאין לך שום אור בכל העולמות כלם, שאין בו ב' בחינות אלו, שהם: אור פנימי קטן, ואור מקיף הגדול. זה בתוך פנימיות הכלי, וזה מקיף מבחוץ סביב הכלי. והנה כמו שבתלק האורות, יש בהם ב' הבחינות אלו, כן בחלק הכלים יש בהם בחי' כיוצא באלו, והוא כי אין לך שום כלי בעולם, שאין

ולהתגלות. ובהתרבות האור, יתבטל הכלי, ממועט כחו לקבל האור הרב והגדול, וכמו שנתבאר בענין שבעה מלכי אדום, הנה עולם (ש) העקודים איך מלכו ומיתו, ועיין שם היטב, האיך הוא בחינות והיות הכלי, כי בתחלה צריך צמצום האור ומיעוטו, ועל ידי כך יתגלה היות דכלי, ואחר שכבר נתגלה ונתהווה, אז חוזר האור להמשיך בו, ויכול הכלי להתקיים ולא יתבטל. וכן היה כאן, כי צימצם בראשונה את האור, ונתהווה הכלים, ואחר כך חוזר והמשיך את הקו שהוא להאיר בהם.

ובזה יתבאר טעם, למה האין סוף ברוך הוא צימצם עצמו, וסילק האור מן המקום הוא לגמרי, ואחר כך החזירה במדה ובמשקל דרך הקו שהוא, והיה יכול להניח אותה הבחינה של הקו שהוא במקומו, ויסתלק שאר האור הגדול בלבד, כיון שהוא עתיד להחזירה. אבל הטעם היה לסיבה הנזכרת, כי לא יוכל להתהוות הכלים, עד שיסתלק האור לגמרי, ואחר שנתהוו הכלים, החזיר והמשיך את האור במדה ובמשקל, כפי שיעור המספיק להם להאירם להחיותו, באופן שיכול לסובלו, ויתקיימו ולא יתבטלו, ודי בזה.

אחר שנתבאר למעלה, היות בכל העולמות כולם ב' בחינות, אם בחינות עשר ספירות בצורות גלגלים, ואם בחינות עשר ספירות בצורות אדם ביושר, בקומה זקופה ישרה. נבאר עתה בקצרה, קצת פרטים ובחינות אחרים שיש בספר הזוהר פרשת בא, וזה לשונו, בתר דעבד האי דיוקנא דמרכבה דאדם עלאה, נחית תמן, ואתקרי בההוא דיוקנא וכו' נקרא אל אלקים וכו', ואי יתבר אומנא אלין מאנין דתקין, יהדרין מיא למקור. ולבתר עביד מאנא רברבי כו', והיא קרא לגרמיה מבין בה וכו', וכבר הארכנו לעיל בזה, ועיין שם היטב. (ת) הרי מפורש, היות עשר ספירות בצורות אדם בעל רמ"ח אברים הנקראים כלים (א) במנין, ובתוכם

הגהות ומראה מקומות

הנדפס בזהר ע"פ הסולם חלק ראשון אחר ההקדמה פירוש מאמר זה. (א) בע"ה שער השתלשלות י"ס דרך עגולים כתוב מאמר זה ושם ל"ג במנין.

(ש) צ"ל הנקודים.

(ת) זהו פרשת בא דף מב: ובוהר עם פירוש הסולם אות רכ"א. עיין במבוא לספר זוהר אות ל"ה

להיותם דבוקים, אף על פי שהם גרועים. וכן חיצוניות הכלי שהוא יותר מעולה, בהיות מאיר בו גם כן האור המקיף המעולה יאיר בו היטב, עם היותם רחוקים זה מזה.

עוד יש סיבה אחרת גדולה והיא, כי הנה האור המקיף מבחוץ, חפצו וחשקו הוא להתדבק ולהתקרב עם האור הפנימי ולהאיר לו, והנה אם חיצוניות הכלי לא היה זך מאוד, לא היה זורר מקיף עובר ובוקע ונכנס להאיר באור הפנימי, והיה אור הפנימי בלתי מקבל הארה הזאת הגדולה, ולכן הוכרח להיות חצי עובי מצד הכותל חיצוניות יותר זך מן הפנימיות, ועי"כ יכול האור המקיף, עם היותו בלתי מתדבק, לעבור ולבוקע וליכנס בו עד חצי עובי של הכותל מצד החיצוניותיו. והאור הפנימי להיות מצומצם בכח תוך הכלי, יכול לבקוע חצי עובי של הכותל מצד פנימיותו, ולהאיר חצי עובי הפנימיות, ואף על פי שאינו כ"כ זך כמו החיצוניות, ואז מתדבקים יחד אור הפנימי עם אור המקיף, ומאיר אור המקיף באור הפנימי, וגם הכלי עצמו מקבל הארה משניהם, ומזדכך מאוד.

ואמנם אם אנו רואים בחוש הראות שהיא יותר זך כנ"ל, הטעם הוא, כי אור הפנימי אף על פי שהוא יותר קטן מן האור המקיף, עכ"ז להיותו מוגבל ומתצמצם בכח תוך הכלי, הוא מאיר הארה גדולה שלמה בפנימיות הכלי, משא"כ באור המקיף, שאעפ"י שהוא גדול מאוד (א) כמו שהוא בלתי דבוק בחיצוניות הכלי, וגם בהיות מצמצם ומגבל בכח בתוכו, לכן איננו מאיר בו בשלמות הארה שלמה, ועי"כ יראה שפנימיות הכלי יותר זך מחיצוניות, ובחיבור הב' באורות הפה של אדם קדמון, יתבאר זה הענין גם כן בעז"ה.

(ב) אחר שנתבאר כל הענין בדרך קצרה כנז"ל, ודרך כלל ענין העשר ספירות, איך יש בהם כמה וכמה בחי', נבאר עתה בדרך

בו שני בחינות: פנימיות הכלי, אשר שם התלבשות והתדבקות אור הפנימי בו בעצמו בתוכו, ועוד יש בו בחי' חיצונית הכלי אשר עליו מבחוץ, סובב ומקיף האור הנזכר לעיל.

ודע והבן, כי הנה כמו שבארתי שאור המקיפו גדול מאור הפנימי, כן חיצונית הכלי יותר מעולה מפנימיות הכלי. ואף על פי שבחוש הראות, אנו רואים כי פנימית הכלי היא יותר זך ומעולה מחיצוניות, הענין הוא באופן שנבאר אתה בעזרת השם.

דע, כי הנה האור כלו שוה, וכאשר נכנס ומתלבש תוך הכלי, אין הכלי יכול לסובלו כלו, אז בחי' האור שלא יכול להכניס בפנים, נשאר בחוץ בבחי' אור מקיף עליו, ואז שני האורות האלו הם מאירים בכלי. כי האור הפנימי, הוא מאיר חצי עובי של הכותל מצד פנימיות. והאור המקיף, מאיר בחצי עובי של הכותל מצד חיצונו. ועל ידי שני האורות האלו, מאיר ומזדכך הכותל של הכלי, מבית ומבחוץ.

והנה האור הפנימי, להיות מתצמצם בדוחק תוך הכלי ומתדבק בו היטב, הנה הוא נכנס בכח, ובוקע חצי כותל של הכלי מצד פנימיותם, ונבלע בו, ועובר בתוכו, ועי"כ מזדכך הכלי, ונעשה זך. אבל האור המקיף, להיותו רחוק ובלתי דבוק בכלי, ובפרט שאינו מצומצם, אינו בוקע כותל הכלי מצד חיצוניותו, לעבור וליכנס בתוכו להאיר בתוכו ולזככו, ולכן לתקן הענין הזה, הוצרך להיות חיצונית הכלי יותר מעולה. זך גם האור המאיר בו, הוא מאור המקיף, שהוא יותר גדול ומעולה מן האור הפנימי, ועי"כ יקבל חיצונית הכלי הארה גדולה, אף על פי שאינו דבוק בחוץ עם האור המקיף, יהיה מקבל הוא כ"כ הארה מן האור המקיף, עם היותו רחוק ממנו, כהארת אור פנימי בפנימיות הכלי בהיותם דבוקים יחד, ועי"ז (ת) ישתנה פנימיות הכלי שהוא יותר גרוע, עם אור הפנימי הגרוע, ויאיר זה בזה היטב מאוד,

הגהות ומראה מקומות

הלשון בעץ חיים שער השתלשלות י"ס דרך עגולים ענף ג' דף מ"ז ט"ב באמצע ד"ה עוד יש סיבה. (ב) ע"ה ח"א דרוש עגולים ויושר ענף ב'.

(ת) בע"ה כתוב: ישתוו.

(א) צ"ל כיון שהוא בלתי דבוק בחיצוניות הכלי וגם הוא אינו מצומצם ומוגבל בתוכו בכח. כן הוא

לשונם, וקראום עשר צחצחות שעל גבי כתר עליון, וכיוצא בדברים כאלו. ואם היות כי אין קצבה ומספר אל העולמות הנבראים במקום הזה, כי הם לאלפים ורבבות וריבוא רבבות עולמות, עכ"ז נבאר קצת ממנו שיש בנו יכולת במקום הזה לבאר בדרך קצרה, ושים דעתך ומחשבותיך על המאורות, כל מה שיסדר לפניך אות באות תיבה בתיבה וכו'.

ובראשונה נתחיל לבאר פרט א', אשר הוא כולל ותופס כל המקום החלל הזה, אשר מן הפרט הזה מתפשטים כל העולמות כלם, וממנו גאחזים, וממנו הם יוצאים ומתגלים בחוץ, כמו שיתבאר בעזרת השם יתברך ברוך הוא.

(ד) ואמנם הפרט הזה, הוא נקרא בשם אדם קדמון לכל הקדמונים, אשר הוא קודם לכל שאר הנמצאים כלם, כמו שנבאר בעז"ה, ולרוב מעלת האדם קדמון הזה, ולרוב גודל העלמו, לא שלחו בו יד להתעסק בו בפירושו, כי אם בקצת מקומות מועטים, ואף גם זה דרך העלמה גדולה מאוד, ואזכיר קצתם, הלא הם בספר התיקונים, בסוף תיקון ה' וז"ל א"ל, אי הכי אשתמע, דאית אדם קדמון, ואית אדם אחרא. גם בריש תיקונים עיין בו, וזה לשונו, אמון מופלא, רקים וצייר ציורא בהיכליה ו' דא"ס קדמון לכל הקדומים דאית אדם וכו'. גם בתיקונים הנזכר לעיל וז"ל, אשכחנא במתניתין, בסתרא דסתרינן, טמירא דטמירין, דאדם דבריאה דאיהו קדמון לכל קדומין. ז) ונתחיל לבאר עניינו, דע, כי האורות הראשונים אשר נאצלו תוך המקום הזה, דרך

קצרה, גם בחי' העולמות אשר נבראו תוך ג) המקור החלל והריקני הזה כנו"ל, שאין דבר חוצה לו מן המקום הזה, וכל העולמות כלם תוך המקום הזה.

ואל יעלה בדעתך, כי העשר ספירות הנקראים בכל ספרי הזוהר בשם עשר ספירות דאצילות, אל תטעה לחשוב, שהם יותר ראשונים וגבוהים מכל מה שנאצל, כי כמה עולמות אשר אין להם מספר, ובפרט מהעולמות הא"ס, כידוע ליודעי חן ולמביני דעת, ולרוב העלמם לא שלחו בהם יד להזכירם, כנו"ל בזה"ק אלא ברמו מופלא, כאשר עיניך לנוכח יביטו שלשה מאמרים מספר התיקונים.

וזה לשונו, תא חזי, כמה עילות אינון סתימין דאינון מתלבשין, ואינון מורכבין בספירין וכו'. גם מאמר אחר הובא בפרשה פנחס, והובא גם כן בפרשה פקודי. וזה לשונו, ארימת ידי בצלותא לעילא, דכד רעותא עילאה וכו', ומרזא דמחשבה עילאה ולתתא, כלהון אקרון א"ס וכו'. לכן עיני שכלך לנוכח יביטו, לדייק היטב כל המלות המיותרות והכפולות, והרמזים הנרמזים אל המבין במאמרם הנז"ל, הפלא ופלא, ותשתומם, בראותך כמה מדרגות על מדרגות לאין קץ ומספר, קדמו אל הי"ס הנקרא אצלנו בשם עשר ספירות דאצילות, והמעייין בחיבורנו זה אם יזכה בחכמה הזאת, ידע ויבחין ויעמוד על תכונתם, וכמו שנכתב בעזרת השם יתברך ברוך הוא.

והנה הגאונים העלימו והסתירו במתק

הגהות ומראה מקומות

וכתבו שיש עולמות למעלה מא"ק הזה, ואל להזיו מדברי מהרח"ו ז"ל שלא זיה ירו מתוך ידו, כנודע (הגה"ה בע"ח עם פמ"ט).
ה) צ"ל בסוף תקון י"ט דף מב.
ו) צ"ל בריש תקון ע' דף קכ. וזה לשונו אמון מופלא רקים וצייר ציורא בהיכלא דאדם קדמאה וכל קדומים. ע"ח ח"א שער השתלשלות י"ס דרך עגולים ענף ב'.
ז) ע"ח ח"א דרוש עגולים ויושר ענף ד'.

ג) צ"ל המקום.
ד) בע"ח דרוש עגולים ויושר ענף א' דף ל"א סוף ט"ב, בהגהות ומ"מ אות א' כתוב, והוא הכולל לכל אלפי אלפים ורבוא רבבות העולמות עד אין קצבה, שהם למעלה מן עולם האצילות. וה"ס הקו האחד שנמשך מא"ס ב"ה עד לנקודה האמצעית ממש שברשימה. כי הוא קודם לכל הנמצאים. והוא ע"ס הראשונות שנאצלו מהא"ס ב"ה כמ"ש לקמן. לאסוקי מן החברים תלמידי האר"י ז"ל שלא הבינו דבריו,

ארבע מאות שקל כסף

וכמו שיתבאר בעזה"י, ואם אנו קוראים אותם ומכנים בשם כלים, הוא בערך האור והעצמות אשר בתוכם.

אמנם הכלים בעצמם, הם אור זך בתכלית הזיכוך והדקות, והזהר אל תטעה עוד בענין זה. והנה אחר שיצאו ונתגלו בראשונה אלו העשר ספירות של אדם קדמון בחי' נפש, בתמונת עיגולים, עוד יצאו ונתגלו אחר כך עשר ספירות אחרות מבחינת רוח דאדם קדמון הזה, בבחי' יושר כמראה אדם, בראש וזרועות ורגלים וגוף.

ט) והנה מתחיל להמשיך מן הא"ס דרך הקו המקיף כנו"ל משם ולמטה, ציור אדם א' כנו"ל, כולל שלשה קוין ימין שמאל ואמצע, ובהם נכללים העשר ספירות דיושר שבו כנו"ל. והנה אף על פי שראשית הקו הזה, שהוא צורת יושר דאדם קדמון מתחיל להתפשט מן האין סוף, ובוקע ונכנס בין כל העיגולים מצד גגותיהם העליונים, ואל תחשוב כי כן הקו הזה נמשך ומתפשט למטה עד סיום העיגולים מצד תחתיהם, המתעגלים מתחת רגלי אד"ק היושר, אמנם שיעור התפשטותו אינו רק התחלת קרקעות העיגולים דעתיק יומין הזה, הם מתעגלים מתחת רגלי היושר של עתיק יומין עצמו כמו שנתבאר.

והנה נתבאר איך אדם קדמון הזה, ממלא בעיגולים וביושר שלו את כל המקום החלל והאוויר הפנימי שבתוך הא"ס כנו"ל, אמנם נשאר מקום פנוי בין אור המקיף של היושר שבו, אל הכלים ואור פנימי דיושר שבו, ושם נתהוו ונאצלו כל שאר העולמות, אשר כלם נתלים ונאחזים בזה האדם קדמון, וממנו יצאו כנוכר לעיל.

והנה נבאר עתה דרך קצור מופלג, כללות כל העולמות, אשר במקום החלל הזה, שבין אור מקיף דיושר של אד"ק, ובין הכלים שלו

הקו היושר המתפשט מן האין סוף הסובב הכל, ז) כ"ז להם בחי' עשר ספירות, אשר חיוב כללותיהם הם נקראו בשם אדם קדמון לכל הקדומין כנו"ל. והנה עשר ספירות אדם קדמון הזה, הם כוללים כל הבחינות הנוכר לעיל הם אלו: הנה בתחלה יצאו ונתגלו עשר ספירות אלו בבחינות עיגולים, שהם בחינות נפש אדם קדמון הזה, ויש להם בחינות עשרה עיגולים, וכל כלי מהם יש בו פנימיות גם חיצוניות, והכל נקרא בחי' כלי, ובתוך כל כלי מהם, יש בתוכו עצמות אור הפנימי הנקרא נפש, מתלבש בתוכו ממש, ועוד יש בחי' אור מקיף סביבו, וגם היא בחינת נפש, והכל הוא בבחינות העיגולים. והעיגול החיצון ח) שבכלים אשר כל שאר העיגולים הם בתוכו, הנה הוא דבוק וקרוב עם הא"ס, והא"ס סובב ומקיף עליו סביבו, והעיגול הזה החיצון שבכולם הוא המעולה והגדול שבכולם כנו"ל, והוא בחי' עיגול כתר דאדם קדמון, ובתוך העיגול הזה מתעגל עוד עיגול הב', הנקרא עיגול חכמה של אד"ק, וכעד"ז הם עשרה עיגולים זה בתוך זה, עד העיגול י) העשיה הפנימי שבכלם, הוא הנקרא עיגול מלכות של אדם קדמון. ונמצא כי אלו העיגולים של אדם קדמון, הם מקיפין כל החלל הזה בתוך הא"ס, קרובים אליו, והאין סוף מקיף עליהם סביב והבן זה.

האמנם באמצע אלו היו"ד עיגולים, נשאר מקום חלל ואויר פנוי, לצורך שאר הנאצלים ושאר העולמות, אשר גם הם בבחינת עיגולים זה בתוך זה כנו"ל, וכבר ג"כ נתבאר שם נוציאות היות הכלים איך היתה, כי ע"י הצמצום אשר צימצם האין סוף בעצמו, והמעייט האור, ונתגלו הכלים. ואחר כך חזר האור להתפשט כ) תוך הכלים של אדם קדמון. והזהר אל תטעה ח"ו באדם קדמון חלילה וחלילה לחשוב, כי שם בא"ק יש בחי' כלים ח"ו, כי בחי' כלים לא נתגלו רק מן העיגולים הנקודים,

הגהות ומראה מקומות

ט) ע"ת ח"א דרוש עגולים ויושר ענף ד' דף ל"ה ט"ב ד"ה והנה אחר.
י) צ"ע העשירי. כ) ג"א להיות פשוט (דפו"י).

ז) צ"ל כנוכר הם בחי' וכי' ע"ה דרוש עגולים ויושר ענף ד' דף ל"ה ט"א ד"ה ונתחיל לבאר הענין.
ח) צ"ל שבכולם.

ניושר כנוכר לעיל. והנה זה נתבאר בדרוש אחר באריכות, כל דבר ודבר בפני עצמו, ובמקומו נתבאר שם איך מבחי' היושר של אדם קדמון זה, יצאו ונתגלו אורות רבים, אשר כללותיהם הם האורות הבוקעים ויוצאים מן האזנים שבו לחוץ, ואחר כך יוצאים אורות החוטם, ואחר כך אורות הפה הנקראים עולם העקודים וכו', אלו האורות הם בדרך יושר בלבד, ואין בהם בחי' עיגולים, (א) ואחר כך יצאו אורות העינים של אדם קדמון הזה, ואלו נקראו עולם (י) העקודים ויש בהם בחי' שהם בחי' עיגולים ובחי' יושר, ומקום מצבן ומעמדן הם מן הטיבור של אדם קדמון הזה משם ולמטה עד סיום רגליו, אשר המקום הזה נקרא בדרך כללות נה"י דאדם קדמון.

והנה נתבאר למטה בחיבורנו זה בענין עולם הנקודים, איך שבעה מלכי אדום שמתו ואחר כך נתקנו, ואחר שנתקנו נעשה מהם בחי' ד' עולמות אבי"ע, אשר כל עולם מהם כולל ששה פרצופים, הלא הם: עתיק יומין, וא"א, (ל) וזו"ן ונבאר עתה בקצרה אופן מצבן ועמדן, ואתחיל מלמעלה למטה. הנה הא"ס, הוא סובב ומקיף ע"ג העשר עיגולים דאדם קדמון, בכל ג' בחינותיהם, שהם: אור הפנימי דנפש, וכלים דנפש, ואור מקיף דנפש, וכולם בדרך כללות נה"י דאדם קדמון.

וזה סדרן: תחלה יצאו העשר עיגולים של הנקודות, ונתעגלו סביב הכלים של נה"י דאדם קדמון בבחי' היושר שלו, ובתוך הכלים מתלבש אור פנימי שלהם כנ"ל, (ב) ואלו העיגולים של הנקודים שהם בחי' נפש, הם סובבים על הכלים ואור פנימי של נה"י דיושר דאדם קדמון (ג) ואלו העיגולים של הנקודים כבר נתבאר לעיל, שהם כוללים אור פנימי דנפש, וכלים, ואור מקיף על הכלים, וכוללת זה

ה ג ה ה

(א) נלע"ד חיים, צריך עיון בענין העיגולים, אם יוצאים עיגולים מע"ב ס"ג מ"ה ב"ן בכוללות וכן בפרטיות כל אחד מהם, או בקצתם לבד שהוא בב"ן דכוללתם, וכן בב"ן דפרטיות כל אחד מהם, או אם גם בס"ג דכוללות וגם בס"ג דפרטיות, יען כי ס"ג וב"ן הם נקבות, בסוד נקבה תסובב גבר, ע"כ.

(ב) נלע"ד חיים אע"פ שהעקודים הם בחי' כלי כנודע, על כל זה בחינת עשר כלים לא נגלו אלא בבחי' הנקודים כנודע, ודייק דקאמר

צ"מ"ח כאן אמר נה"י דאד"ק, כי מגיעים עד עיגולי עתיק יומין בצד מטה, ובמאמר אמר כי נה"י דאד"ק הם ברישא דל"א, ונראה לפע"ד לתרץ, כי כשהנה"י דאד"ק נאסף פנימיותם למעלה מן הפרסה כנודע, כדי לעשות נקודות, אז נשאר נה"י בג"ר דעתיק, (מ) שהרי הם למעלה מן הפרסה כנודע ע"כ.

(ג) נלע"ד חיים אע"פ שהעקודים הם בחי' כלי כנודע, על כל זה בחינת עשר כלים לא נגלו אלא בבחי' הנקודים כנודע, ודייק דקאמר

הגהות ומראה מקומות

(ל) צ"ל עתיק יומין וא"א ואו"א וזו"ן ע"ח ח"א דרוש עגולים ויושר ענף ד' דף ל"ו ט"ב סוף ד"ה אמנם כאשר. (מ) עי' בע"ח ח"א דף ל"ט בהגה"ה

(י) צ"ל הנקודים. ע"ח ח"א דרוש עגולים ויושר ענף ד' דף ל"ו סוף ט"ב ד"ה ונבאר עתה. (כ) צ"ל הנקודים.

הנז"ל, לפי שאלו כל מי שהוא גרוע במעלה מתבירו, מלביש ומקיף את חבריו המעולה ממנו כנז"ל.

וזה סדרן: אור מקיף דיושר דעשיה, הוא מקיף על גבי הכלים ואור פנימי דיושר דעשיה, לא אצטרך לכפול זה בכל מקום, לפי שכבר נתבאר לעיל, כי האור הפנימי דיושר, לעולם קשור ודבוק עם הכלים דיושר שלהם עצמם, והם בתוכם ממש. וכלים ואור פנימי דיושר דעשיה, על גבי כלים ואור פנימי דיצירה. וכלים ואור פנימי דיצירה, על כלים ואור פנימי דיושר דבריאה. (מ) על כלים ואור פנימי דיושר דנוקביה דזעיר אנפין דאצילות. וכלים ואור פנימי דיושר דנוקביה דזעיר אנפין, על כלים ואור פנימי דיושר דזעיר אנפין. וכלים ואור פנימי דיושר דזעיר אנפין, על כלים ואור פנימי דיושר (נ) דאריך אנפין. וכלים ואור פנימי דיושר דאימא, על כלים ואור פנימי דיושר דאבא. וכלים ואור פנימי דיושר דאבא, על כלים ואור פנימי דיושר דאריך אנפין. וכלים ואור פנימי דיושר דאריך אנפין, על כלים ואור פנימי דיושר דעתיק יומין. וכלים ואור פנימי דיושר דעתיק יומין, על כלים ואור פנימי דיושר נה"י דאדם קדמון. וכלים ואור פנימי דיושר דנה"י דאדם קדמון, על אור פנימי דא"ס, המתלבש בתוכו דרך הקו היושר, המתפשט מן הא"ס, להאיר ולהחיות כל העולמות כלם.

והרי נתבאר היטב, סדר התלבשות העולמות, וראית בעיניך איך הא"ס מתעלם בתוך כל העולמות, והמקבל ממנו בתחלה היא האד"ק לכל הקדומין, ואח"כ העולמות הא"ס וכו'. ואח"כ רדל"א, ורד"א, ורישיה דאין, והעתיק, עד אשר נמצא, כי כלים דיושר דעשיה, הם יותר חיצונים ורחוקים מאור הא"ס

בצורת עיגולים כנודע, וכיוצא בזה בשאר כל העיגולים שבשאר הפרטים, ולא צריך להזכיר ענין זה בכל המקומות. ועשר עיגולים דאדם קדמון, מקיפין וסובבים על אור המקיף דיושר דא"ק עצמו, ואח"מ דיושר דא"ק, מקיף על גבי עשרה עיגולים דע"י, ועשר עיגולים דעתיק, סובבים על אור מקיף דיושר דעתיק יומין עצמו. ואור מקיף דיושר דעתיק יומין עצמו, מקיף על עשר עיגולים דא"א. ועשר עיגולים דא"א, סובבים על אור מקיף דיושר דאריך עצמו. ואור מקיף דיושר עצמו, מקיף על עשר עיגולים דא"א. ועשר עיגולים דאבא, סובבים על אור מקיף דיושר דאבא עצמו. ואור מקיף דיושר אבא, מקיף על עשר עיגולים אימא. ועשר עיגולים דאימא, סובבים על אור מקיף דיושר דאימא, ואור מקיף דיושר דאימא, על עיגולי ז"א. ועיגולי ז"א, על א"מ דיושר דז"א עצמו. ואור מקיף דיושר דז"א עצמו, על עיגולי נוקביה דז"א. ועיגולי נוקביה דז"א, על אור מקיף דיושר נוקביה ז"א עצמו. ואור מקיף דיושר עצמו דאצילות. (ל) מקיף על עשר עיגולים של עולם הבריאה, אשר גם היא נחלקת לכל הפרטים הנז"ל. ועיגולי הבריאה, על אור מקיף דיושר דבריאה עצמו. ואור מקיף דיושר דבריאה עצמו, על עיגולי יצירה, הנחלקת לכל הפרטים גם כן. ועיגולי היצירה, על אור מקיף דיושר דיצירה עצמה. ואור מקיף דיושר דיצירה עצמה, על עיגולי העשיה, הנחלק גם הוא לכל הפרטים הנז"ל. ועיגולי עולם העשיה, על אור מקיף דיושר דעשיה עצמה.

והנה נשלמו דרך כללות, כל בחינות העיגולים, ואורות המקיפים דיושר, של כל העולמות כלם מלמעלה למטה. ומכאן והלאה, יבואו בחי' הכלים ואור פנימי שלהם דיושר של כל העולמות, אשר בחי' אלו הפכיים מן

הנהות ומראה מקומות

ד' דף ל"ז ט"א ד"ה והנה נשלמו.
 (ג) כאן חסר וצ"ל דאימא וכלים ואו"פ דיושר דאימא, על כלים ואו"פ דיושר דאבא, וכלים ואו"פ דיושר דאבא, על כלים ואו"פ דיושר דאריך וכו' (ע"ח שם).

המתחילה הנה בזה. ובשער ההקדמות דף כ"ז בציוור ויבורר לך ענין ב' הסיומים שבנה"י דא"ק. (ל) צ"ל ואו"מ דיושר דנוקבא דז"א דאצילות (ע"ח שם).
 (מ) כאן חסר וצ"ל וכלים ואו"פ דיושר דבריאה על כלים וכו'. ע"ח ח"א שער עגולים ויושר ענף

דרך הקו הישר, ולא יהיה בבחי' מעלה ומטה משפיעים ומקבלים, ועל כן לא נמשך ראש הקו למטה כנו"ל.

והנה כלל העולה בקיצור הוא זה, כי רגלי אד"ק דיושר, הם מתפשטים ונמשכים עד חצאים התחתונים של עיגולי עתיק מצד מטה, באופן כי עיגולים דעתיק יומין, הם מקיפים סביב רגלי אד"ק דיושר.

אמנם כל שאר הרגלים דיושר, כגון רגלי א"א, ורגלי עתיק יומין, ורגלי ז"א, ורגלי נוקביה דז"א, כולם מסתיימין בהשוואה א', והוא עד חצאים התחתונים של עיגולי א"א מצד מטה, באופן כי עיגולי א"א הם מקיפין וסובבין מתחת הרגלים הנזכר כלם.

אמנם יש בחי' פרצופים, ואינם גבוהים קומה, (א) כגון או"א, ששיעור קומתן מן הגרון דא"א עד הטיבור דא"א בלבד. וכן פרצוף לאה, שהיא מתחלת מן הדעת דז"א עד החזה שלו, כמו שיתבאר במקומו. ואלו הפרצופים, אין רגליהם נוגעים עד עיגולי א"א הנזכרים, כי הם קוצרי הקומה, וכל אחד ואחד יתבאר במקומו בפרטיות.

והנה פעם אחרת שמעתי ממורי זללה"ה, בענין דרוש תיקון א"א, איך נולד וינק מתרין פירקין תתאין דרגלי עתיק יומין, ושם ביארנו, איך תרין פירקין תתאין, הנקראים עקביים דעתיק יומין, הם מתפשטים יותר למטה מא"א, והם נכנסין בגבול עולם הבריאה כנזכר שם. ואפשר לומר, כי לא היה רק קודם תיקון האצילות כנוכל לעיל, ואחר התיקון לא הוצרך לזה, וחזר העתיק לאסוף רגליו למעלה בהשוואה אחת עם רגלי א"א, וצריך עיון. (ס)
עוד דבר אחד לא נתבאר לי בענין עיגולי א"ק ויושר שלו, איך הם מתחברים יחד. ואמנם

הפנימי בתכלית הרחוק, שאין רחוק גדול ממנו, וכן בערך הא"ס הסביב מבחוץ על כל העולמות כלם, נמצאו כלים דעשיה רחוקים ממנו בתכלית הרחוק, שאין רחוק גדול ממנו, ולכן הכלים דיושר דעולם העשיה, הם יותר גרועים במעלה יותר מכל העולמות כלם, ושם בעולם העשיה נתהווה עולם זה השפל החומרי, בתכלית העבות והגסות שאין כמוהו. ונמצא כי כדור הארץ אשר אנו עומדים בו, הנה הוא הנקודה האמצעית שבכל העולמות כלם, כעין גרעין של תמרה, שהוא באמצע, והאוכל מקיפו מכל צדדים. וכל זה אנחנו בערכינו בני אדם היושבין בו, אבל בערך האין סוף הסובב, הוא היותר פנימי, עד שנמצאו עשר עיגולים אד"ק, יותר קרובים אל האין סוף מכל העולמות. וכן בבחינת אור הא"ס הפנימי, הוא יותר פנימי. עד שנמצאו עשר ספירות דיושר דאד"ק, שהם פנימיים מכלם, ומקבלים אור הא"ס הפנימי ממש תחלת הכל, ודע והבן כל מה שכתבנו ע"כ.

והנה אחר שביארנו בקצרה; סדר התלבשות כל העולמות, צריכין אנו לבאר עד היכן התפשטות רגלי אדם הישר שבכל עולם ועולם, כאשר התחלנו לבאר ענין זה. והנה מוכרח הוא, כי קו הישר יהיה דבוק ממש בא"ס ב"ה הסובב, וממנו מתפשט ויורד ומתלבש תוך פנימיות אד"ק כנזכר לעיל, ונמשך עד סיום רגלי אד"ק דיושר כנו"ל, שהוא ממש עד חצאי עיגולי עתיק יומין, אשר סובבים תחת רגליו, ועד שם מסתיימים רגלי היושר דאד"ק. כי אם נאמר שרגלי אד"ק הם מגיעים ומתפשטים עד למטה בתוך עיגולי עצמו, עד סיומו וסופו, נמצא שחוזר ומתדבק עם עיגולי הא"ס, בחציו התחתון אשר תחת רגלי אד"ק, וא"כ היה נמצא שהא"ס מאיר בו משם ולמטה

הגהה

(א) הרמ"ז: במקום אחר נזכר או"א, אבל נותן טעם לאו"א שאינם גבוהים בקומה

הגהות ומראה מקומות

(ס) ע"ח ח"א דרוש עגולים ויושר ענף ד' עי"ש דף ל"ח ול"ט בהגהות השמש ומ"ש שם. ועיין בציוור שבספר שער ההקדמות דף כ"ז.

שבה, היא בחי' עטרת היסוד ג"כ, כי היסוד שבה הוא הרחם, והעטרה היא בחינת הבשר התפוח שעליו, ונקרא בדברי חז"ל שיפולי מעיים, בענין סימני האיילונית כנודע. ואמנם ספירת המלכות הכללות, שהיא הפרצוף האחרון אשר בחמשה פרצופיו, הנקראת נוקבא דז"א כנו"ל, היא נקבה גמורה, בפרצוף גמור כשאר כל הפרצופין, וזכור הקדמה הזאת. (ב)

ונתחזק קושיא חזקה וגדולה, שנתקשו בה חכמים וגדולים, ולא ירדו לסוף עומקא, הלא היא: כי בהקדמת ספר הזוהר דף ד' אמרו שם, על פסוק שאו מרום עיניכם וכו', כי בכתר ובחכמה, לית תמן שאלה כלל, ומבינה ואילך קיימא לשאלה, אבל איהו באורח סתים ולא אתגלייא, וכיון דמטי עד מלכות הנקרא (פ) מה פשפשת ומה ידעת, הוא כולא סתים כקדמיתא. ובמקומות אחרים, על פסוק כי שאל נא לימים ראשונים, שהוא מחסד ואילך, אבל למעלה משם אין שאלה. ג"כ אמרו בספר הזוהר ובתיקונים כ"ב, כתר עליון דא איהו שלימא, ודא איהו דלא אתייהב למשה, דעליה אתמר נתיב לא ידעו עיט, ועליה אמרו חז"ל, במופלא ממך אל תדרוש, ובמכוסה ממך אל תחקור, אין לך עסק בנסתרות. ובריש האי תיקון אמרו, נסתרות דא איהו או"א. והרי כי בשלשה ראשונות אסור לחקור ולדרוש בהם, כאשר תמצא בכמה מקומות ע"ש וכאלה רבים. והרי בכל ספר הזוהר, ובפרט האדרות ובספר

בענין עתיק יומין יתבאר במקומו, כי העשר העיגולים כלם נמשכים ומתפשטים סביב ע) ג"כ לבד דיושר שלו וע"ש, ואולי כך יהיה בעיגולי אד"ק וצ"ע.

ורצוני בזה להקדים קצת הקדמות, אל כל הבא למלא ידו, ולהתעסק בחכמה זו, והוא, כי כבר ביארנו לעיל, כי פרצוף אדם, כלול מרמ"ח איברים בי"ס פרטיות שבו, באופן זה: כי כתר הוא גולגלתא, וחב"ד הם תלת מוחין, וחג"ת הם תרין דרועין וגופא, ונה"י תרין שוקין ואמה, ומלכות הוא נקבה שלו. ואמנם אם תראה לחלק ולפרט אלו הי"ס הכלליות בפרטים רבים, הנה אינם מתחלקים רק אל חמשה בחינות לבד, אשר כל בחינה מהם היא פרצוף אחד שלם כמראה אדם, וזה סדרן: הנה הכתר הוא פרצוף א' מעשר ספירות, ונקרא א"א. והחכמה היא ג"כ פרצוף א' מעשר ספירות, ונקרא אימא. ושש ספירות מחסד ספירות, ונקרא אימא. ושם ספירות מחסד ולמטה עד יסוד, הם פרצוף אחד, נקרא זעיר. וספירה העשירי שהיא מלכות, הוא פרצוף אחד מעשר ספירות ונקרא נוקבא דז"א.

עוד צריך לדעת, כי ספירת המלכות שבכל פרצוף ופרצוף מאלו החמשה פרצופים, ענינה הוא באופן זה: כי מלכות אשר בפרצוף הנקרא זכר, כגון אבא וז"א, הנה המלכות שבו, היא העטרה שעל הצדיק, הנקראת יסוד, בסוד ברכות לראש צדיק וכו'. ואם המלכות בפרצוף הנקבה, כגון אימא ונוקבא דז"א, הנה המלכות

הגהה

נקראים חצוניות. והפנימי לברו, נקרא פנימיות. כי נאמר שבחיצון אין בו דעת, והשני יש בו דעת פנימי שלם. וכן נאמר כי המוחין דעיבור שני ויניקה, הם אלהים, ונמשכים משני חצוניות דאבא ואימא, אך המוחין דגדלות, הם מפנימיות אבא ואימא.

(ב) הרמ"ז: חצוניות ופנימיות, עניינו כתוב בפירוש כי החצוניות גוף האדם ועצמותיו וכו', והפנימיות הוא בחינות המוחין המתפשטים בתוך כל הגוף, כנודע כי גם במוחין יש י"ס, כנזכר במאמר ב' הפכיים. גם נאמר, כי שני הכלים הראשונים, שהם אהור ואמצע, שניהם

הנהרות ומראה מקומות

(פ) צ"ל הנקרא מ"ה מה פשפשת וכו' ע"ח ת"א דרוש עגולים ויושר ענף ה' דף מ"א ט"א ד"ה ונתחזק קושיא.

(ע) צ"ל ג"ר ועיי"ש בע"ח דף מ' ט"א ד"ה עוד דבר א'. ע"ח שער מ"ג פ"א. מבו"ש ש"ב ח"ג פ"ד. בית שער לכונות מאות כ"ו.

ביניהם, רק באופן מלוייהם, וזה עניינם: הנה היו"ד שהיא רמוזה באבא, שהיא הספירה הנקראת חכמה, יש בה הוי"ה אחת במילוי יודי"ן, והוא בגי' ע"ב. וה"א ראשונה, הנרמזת באימא, שהיא הספירה הנקראת בינה, יש בה הוי"ה אחת במילוי, שהוא שם ס"ג, כזה: יו"ד ה"י וא"ו ה"י. והוא"ו שהיא רומזת בו"א, שהם ו' ספירות אשר מחסד עד היסוד, יש בו הוי"ה אחת במילוי אלפין, והוא בגי' מ"ה כנודע. וה"א אחרונה שהיא רומזת בנוקבא דז"א, שהיא ספירת המלכות, יש בה הוי"ה במילוי ההי"ן. וכעד"ז גם כן, בפרטות כל פרצוף ופרצוף שבה' פרצופין הנזכר, אשר יש בכל אחד מהם הוי"ה פרטית כנזכר, יש בה הוי"ה דע"ב, בחכמת הפרצוף ההוא. והוי"ה דס"ג, בבינת הפרצוף ההוא. והוי"ה דמ"ה (צ) בו' ספירות חג"ת נה"י שבפרצוף ההוא. והוי"ה דב"ן, בנוקבא דז"א שבפרצוף ההוא. וכמו שכל ספירה וספירה נפרטת לי"ס, וי"ס מי"ס עד אין תכלית כנודע, כך הוא חילוק הוי"ות שהם, מתרבים ומתחלקים לאין קץ.

והנה אחר שהקדמנו לך ההקדמות האלו, צריכין אנו לעורר אל המעיין הבא להסתכל בספר הזוהר, כי הנה ימצא בו מאמרים שונים ורחוקים זה מזה בתכלית ההרחק, ואם לא יהיו לו ההקדמות הנז"ל, יסתר מעיניו, כי לא ידע באיזה בחי' מדבר אותו המאמר אשר הוא מתעסק, ולא ידע להבחין באיזה מציאות מדבר המאמר ההוא, אם באד"ק עצמו. ואם בכל אותם האורות אשר יצאו ממנו והאירו. אם בבחי' אורות האזן. ואם בבחי' אורות החוטם. אם בבחי' אורות הפה, הנקרא עולם העקודים. ואם בבחי' אורות העין, הנקרא עולם הנקודים. שהוא בחי' עולם האצילות טרם תקונו. אם בבחי' המצת, שהוא עולם האצילות אחר שנתקן. ואם בעולם הבריאה. אם בעולם היצירה. ואם בעולם העשיה. וכל זה הוא בדרך כללות. עוד יש להבחין בדרך פרטות, אם מדבר

התיקונים, הפליאו לדבר בענין ג"ר, ואיך בהקדמת ספר הזוהר קאמר בהיפך, שאפילו החקירה במלכות האחרונה, עליה כתיב משחז"ל מה פשפשת ומה ידעת וכו'.

אבל הענין הוא מובן, עם מה שנתבאר ענין אד"ק, ואיך כל העולמות הם ענפים ומסתעפים ממנו, עד שנמצא כי עולם האצילות איננו רק לבושים אל נה"י דאד"ק, שהם בחי' רגליו לבד. וכבר ידעת, כי עולם העשיה הוא כנגד מלכות, אשר מקומה הוא אחר באחר עם ז"א, בתנה"י שלו בלבד. נמצא כי כל עולם האצילות, אינו אפילו בערך עולם העשיה, שהיא מלכות דאד"ק. ונמצא, כי כל עסקינו בספר הזוהר בעולם האצילות, אפילו בג"ר, אינו אפילו בערך בחי' עולם העשיה דא"ק.

עוד צריך שנקדים לך הקדמה אחת והוא, כי כל העשר ספירות הכלליות הכוללים כל עולם, (ועולם) הנה הם נכללות יחד כולם כאחד, בבחי' הוי"ה אחת, והנה קוצה של יו"ד של אותה הוי"ה, הוא ספירות הכתר. והיו"ד בעצמו, היא החכמה. והה' בבינה. והוי"ו בת"ת, הכולל שית סטרין, אשר כללותם נקרא אצלינו ז"א, כמו שיתבאר במקומו בע"ה. וה' אחרונה. היא במלכות הנקרא אצלינו נוקבא דז"א. וכל זה בדרך כללות, בהוי"ה הכוללת כל החמשה פרצופים יחד. וכן אם נחלק כל הי"ס בכל פרצוף ופרצוף לבדו, תהיה גם הוי"ה שבפרצוף ההוא פרטית. על דרך הכללות: כי קוצה של יו"ד, הוא הכתר. שהוא הגולגלתא שבפרצוף ההוא. והיו"ד, היא החכמה שבפרצוף ההוא. והה', היא בבינה שבפרצוף ההוא. והם שני מוחין ימין ושמאל. והוא"ו הוא נקרא הגוף שבאותו פרצוף. וה' אחרונה היא המלכות שבאותו הפרצוף.

עוד צריך לדעת בחי' אחרת קרובה אל הנזכר, והוא, כי הנה כל אות ואת משם הוי"ה, בכל מקום שהיא בספירה, כנודע, יוצא מכל אות ואת מהם הוי"ה א', ואין חילוק

הנחות ומראה מקומות

(צ) נ"א בוי"ק. נ"א בז"א ע"ח שם דף מ"ב ט"א ד"ה ועד"ז ג"כ.

דאיהו לביש בצפרא, לא לביש ברמשא, ולבושין דלביש ביומא חדא, לא לביש ביומא אחרא וכו'. ומזה תבין, איך משתנה מצב ומעמד העולמות, שהם הלבושין של הא"ס, לכמה שינויים, בכל עת ובכל רגע, וכפי השינויים ההם, כך נשתנו בחינות המאמרים של ספר הזוהר, וכולם דברי אלהים חיים ולא פליגי.

בעתיק שבכל עולם מהם, או בפרצוף א"א, או באבא, או באימא, או בישראל סבא, או בתבונה, או בנ"א הנקרא ישראל סבא, או בנוקבא הנקרא רחל, או ביעקב, או בלאה. (ק) צריך להבחין פרט פרט, או מדבר בבחי' י"ס דעיגולים, או בבחי' י"ס דיושר, או בבחי' אור המקיף, או אם באור הפנימי, או אם בעצמות או בכלים. (א)

גם תמצא מהנזכרים בחי' ההוי"ת במילויים שונים, או במילוי ע"ב, או במילוי ס"ג, או מ"ה, או ב"ו, כנודע ממקומות התיקונים מכתובת יד שלא נדפסו בדפוס. וכן סוף תיקון י"ג, וכיוצא במקומות אלו, כי שם נזכרו אלו ההוי"ת. וצריך שתדע, באיזו בחינה מתעסק המאמר ההוא. כדי שתדע אותה ההוי"ת, באיזו מקום היא רומזת. והנה בהיותך מעמיק ומעיין ועומד על בירורן של דברים אלו, אז תוכל להבין המאמר ההוא, אם יהיה ה' עמד, בהיותך תמים לו, כי לא ימנע טוב להולכים בתמים.

עוד צריך לעורר על ענין אחד הוא, כי צריך לדעת, כי רוב מאמרי הזוהר וכמעט כולם, אינם מתעסקים בענין הי"ס עיגולים, רק בבחי' יושר כמראה אדם, וענין זה כולל בכל העולמות, בין בהיותם מתעסקים באד"ק, או בעתיק, או בפרצוף א"א, או בפרצוף או"א, או בפרצוף זו"ן שבעולם האצילות, או בשאר עולמות ב"ע. ואם יהיו דברי אלה נכח פניך, ואל יליוזו מעיניך, אם תרוץ לא תכשל, ואז תלך לבטח דרכך.

עוד גדולה מכולן צריך להבחין, כי אופני י"ס, ומצבן ומעמדם וחסרונן ומלואן עצמו מספר, אם בעת שנאצלו, ואם בעת קטרוג הלבנה, אם בעת בריאת אדם הראשון, ואם בעת שחטא שנשתנו כל העולמות, אם בדור המדבר, ואם בענין בית ראשון, אם בחרבנו, ואם בבנין בית שני, אם בחרבנו. וגדולה מכולן, אם בימי החול, אם בימי השבתות וגם ב"ט, אם ביום, ואם בלילה. ולא עוד, אלא שבכל שעה ושעה משתנים העולמות, ואין שעה זו דומה לזו. ומי שיסתכל מהלך המזלות וכוכבים, ושינוי מצבן ומעמדם, אם ברגע אחד הם באופן אחד, והנולד בו יקרה לו מאורעות שונות, והנולד ברגע שקדם לו מזה (ר) יסתכל בעולמות העליונים שאין לו קץ ותכלית. ואם עיני השכל לך, תדע ותשכיל ממוצא דבר, כי אין שכל בלב האדם לעמוד על כל הפרטים, וע"ז אמר דוד ע"ה, גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך, ושלמה שכתב בו ויחכם מכל האדם, אמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. ולך נא ראה בספר התיקונים כ"ב, במה שאמר, קם ר' שמעון ואמר, סבא, ולבושין

הגהה

(א) צמ"ח: גם אם מדבר בי"ס ותבונה פנחס (ש) במאמר י"ס סתימא קדישא, ונלע"ד שבגרון א"א הנזכר לקמן, שנרמזו בפרשת

הנהות ומראה מקומות

(ק) לשון עץ חיים שם דף מ"ב סוף ט"ב עור צריך להבחין פרטי פרטים אם מדבר וכו'.
(ר) לשון ע"ח בוף מ"ג ט"א ד"ה ולא עוד והנולד
(ש) דף רמא. ובוהר ע"פ הסולם אות תקמ"ב.

עתיק יומין, שהם שבעה יומין עתיקין ממלכות אדם קדמון. והשבעה נחלקים לעשר ספירות, כי הראשונה כלולה מג' ע"ד היכל קדש קדשים, כנודע שכולל שלשה.

וזה העתיק נעשה נשמה לא"א, הוא כתר דאצילות. וגם הוא מתפשט בתשע ספירות אחרות דאצילות, ואור אין סוף תוך עתיק, וא"א מלביש לז"ת לזה העתיק, וחכמה ובינה דאצילות מלבישין את א"א, השבעה תחתונות שלו לבד, על דרך הנז"ל, ונקרא או"א. וז"א שהוא ששה ספירות ו"ק דאצילות, מלביש את או"א שבעה תחתונות שלהם. וכל קצה הוא צורת ו' הם ו"ק, וששה פעמים ששה, הם אל"ה, ובהם מתלבשת הבינה הנקראת מ"י, ונעשית אלהים, מי ברא אלה. ונוקבא דז"א היא מלכות דאצילות, מלבשת את ז"א שבעה תחתונות שלו, בסוד נקבה תסובב גבר, ובעת הזווג שוה אליו פנים בפנים, ודי בזה.

הרי כשנעריך בדעת יתירה, נמצא היות כל קומת המלכות, שיעור ספירה אחת לבד, בערך כללות עולם האצילות. וז"א, יהיה ו"ק של הכללות, עם שהוא בעצמו עשר ספירות. ואו"א גבוהים ממנו. וראש הכתר, גבוה מעליהם. אמנם רגלי כולם שוים עד סוף האצילות, רגלי עתיק, ורגלי א"א, ורגלי או"א, (א) ורגלי זו"ן. כולן שוין למטה. אכן יתפרדו בראשם זה למעלה מזה. באופן, כי יהיו כולם מלובשים, זה מלביש לזה, וזה מלביש לזה.

והעתיק שהיא מלכות אד"ק, ובתוכו חכמת אד"ק, בסוד ה' בחכמה יסד ארץ, ובתוכה הא"ס עצמו, כל שלשה אלו מתלבשים תוך האצילות. וזה נרמז באדרת האזינו רפ"ח, וז"ל,

דע והבן ש) ראשונה הוא הא"ס יתעלה, מקיף כל העולמות כולם, וגם הוא מוקף מהם, בסוד הקו. ומתלבש בתוכם, עד סוף עולם האצילות לבד, ולא בבי"ע, ולכן משם ולמטה ישנתה מהותם, ויקראו בי"ע. אך בבחי' המקיף, דבוק ונוגע בכל הדי' דאבי"ע, ותחלה נשתלשל ממנו באמצעותו אדם קדמון הנזכר, ובבחי' היותו שני אל הא"ס, נקרא אדם דבריאה עם שהוא קודם האצילות. גם נרמז אדם זה בוזהר פרשת פקודי, אר"ש ארימת ידי בצלותי וכו', ואתעבירו ט' היכלין וכו', כלהון אתקרין ת) עכ"ל. נראה כי זה האדם כולל עשר ספירות, וכלם נקראים א"ס, בערך עולם האצילות שלמטה ממנו. וזה האד"ק, נחלק לאלפי רבבות צולמות, ותחלת התחלקותו הם די' עולמות: הנקרא: ראייה, שמיעה, כח א) דיבור.

נלע"ד, זה הסדר עין אוזן חוטם פה, הנזכר בתיקונים ע' דף קכ"ה, ומהם מתחלקים עולמות לאין קץ, וכל אלו הבחינות נרמזו בפרשת פקודי במאמר הנזכר לעיל. וזה האדם נרמז בקוץ היו"ד של הוי"ה, כי הוא בחינת כתר של כללות העולמות, ואור אין סוף בכח התלבשותו בחכמת אד"ק זה, האציל תחתיו עולם האצילות, וזה סוד כלם בחכמה עשית, והבן. וחכמה הנזכרת נתלבשה במלכות אדם קדמון, וזה המלכות ירדה, ונתלבשה בסוד ז' ספירות שלה, תוך עשר ספירות עולם האצילות. והיה זה, לקשר א"ק בעולם האצילות. ועד"ו בכל עולם ועולם, כמו שנבאר בע"ה. וראש זה המלכות, שהם ג"ר שבה, נשארה במקומה. ושבעה תחתונות גופא דילה, ז' ימי בראשית, הם נתלבשו בי"ס דאצילות. וזו הבחינה נקרא

הגהה

(א) נלע"ד צמח ואע"פ שאו"א הם עד טיבורא דא"א, עם כל זה כשהם מתפשטים נצח הוד יסוד בקוי זעיר אנפין, הנה אז כולם כנודע.

הנהגות ומראה מקומות

ת) צ"ל אתקרין א"ס (ע"ח שם).
א) צ"ל ריח (ע"ח שם).

ש) ע"ח ח"א מתחיל כאן מ"ב סדר אצילות בקצור מופלג למוהרחצו פרק א'.

ה' דהוי"ה הכוללת כל העולמות. ואחר זה ירדו ז' תחתונות דמלכות דיצירה ובתוכם ד) היא לבדה מתלבשת תוך א"א דעשיה, וגם זה דרך מסך ג' שבין יצירה לעשיה, וז"ס מלכות מקננת באופן, ונקרא עתיק יומין, ומתלבשת תוך א"א דעשיה, והכל ע"ד הנזכר ביצירה וגם הם חמשה פרצופין, וכלם בחי' ה' תחתונה דהוי"ה, הכוללת העולמות.

ואמנם דע, כי כל בחי' ה' פרצופין שבכל עולם דאבי"ע כנזכר, הנה כל אחד כולל רמ"ח אברים, ושס"ה גידים. וצריך המעיין לחקור ולדרוש על החכמה הנעלמה מכל חי. על ניתוח אברים שבכל פרצוף ופרצוף, ואיך יפגשו אבר פרצוף זה באבר שבפרצוף המתלבשת בו, כי אין עמידת כל הפרצופים בהשואה אחת ובקומה אחת. נמצא כי ראש המלכות דעשיה, יפגוש בתחתית עקב דאדם קדמון, וכעד"ז כל שאר הבחי', וכפי דיבוק אבר זה הפרצוף באבר שכנגדו, לפעמים יפגשו עין בחוטם, ואוזן בעקב וכיוצא בזה לאין קץ, וזהו ענין הצירוף של כ"ב אלפא ביתות, אלף עם כולם, וכולם עם אלף, וכיוצא בשאר האותיות, והם הם הגורמים שינויים, שאין לך יום דומה לחבירו, ואין לך צדיק דומה לחבירו, ואין בריה דומה לחברתה, וכל הנבראים צורך גבוה, כי אין יניקת כלם שוה, אף לא תיקון כלם שוה, ותתקן החלבנה בקטורת, מה שלא תתקן הלבונה, ולכן היה צריכין אל העולם טוב ורע ובינוני, ובכל א' מינים לאין קץ.

והנה אלו החמשה פרצופים של עולם האצילות, נתבארו באדרת האזינו ונשא, וז"ס בהבראם: בה' בראם, כי כל הנבראים היו בבחי' חמשה פרצופים, הן באצילות, הן בבי"ע. וז"ס ה' זעירא, כי כלם יצאו מה' זעירא דמלכות דאדם קדמון, אחר שנתמעטה בסוד שבעה תחתונות שלה לבד, ואז היתה ראש להם כנזכר לעיל, ולכן נרמזה בה' זעירא.

כד אתתקן, אפיק ט' נהורין, דלהטין מיניה, מתיקוניה, ומיניה מתנהרין ומתלהטין, ואולין ומתפשטין לכל עיבר, כבוצינא דמתפשטין מיניה נהורין לכל עיבי, ואינן נהורין כד יקרבו למגדע לון, לא שכיח אלא בוצינא בלחודוהי. כך הוא עתיקא קדישא, בוצינא עילאה סתימא דכל סתימין, ולא שכיח בר אינן נהורין דמתפשטין ומתגליין וטמירן, ואינן איקרין שמא קדישא, ובגין כך כלא חד. באופן, כי אין ניכר מכל אחד מהם, כי אם הראשים, אכן גופם מתלבשים אלו תוך אלו, ואינן ניכרים, לכן יכנס באדרת האזינו בבחי' ראשים ודי למבין.

והנה כל הי"ס דאצילות, נתחלקו לחמשה פרצופין, כח"ב ז"ו, וכל אחד מהם כולל מרמ"ח אברים, והם בחי' ארבעה אותיות הוי"ה, הכוללת עולם האצילות לברו, ועם קוצו של יו"ד, הרי הם חמשה פרצופים, אכן בערך הוי"ה, הכוללת כל העולמות כנו"ל. נמצא, כי אד"ק קוצה של יו"ד, ועשר ספירות האצילות, הם יו"ד דהוי"ה, הנרמזת בחכמה, והיא אצילות כנודע. ואחר זה, נשלם חוט א"ס בבחי' פנימיותו כנו"ל, ואז נתעבה האור, ונעשה שם מסך, ודרך המסך ירדה המלכות דאצילות, ב) תחתונות שבה, והיתה ראש לשועלים לע"ס דבריאה. וכ"ו, אחרי התעבותה והתלבשותה דרך המסך הנזכר. וגם בינה מקננא דבריאה. ואלו השבעה תחתונות דמלכות, נתהוו לעתיק יומין דבריאה, ונתלבשו בא"א דבריאה וכו', ע"ד הנזכר בעולם האצילות, וגם הוא ה' פרצופין דבריאה, וכולם בחי' ה' דהוי"ה הכוללת כל העולמות.

אחר זה נפרש מסך שני, וירדו שבעה תחתונות דמלכות דבריאה, ובתוכם מתלבש אור ו"ק דז"ת דאצילות, ונתהוו בחי' עתיק יומין דיצירה, וז"ס זעיר מקנן ביצירה. וזה העתיק, מתלבש תוך אריך דיצירה ע"ד הנזכר דבריאה, וגם הוא ה' פרצופין דיצירה, ג) וכלם

הגהות ומראה מקומות

ב) צ"ל ז' תחתונות ע"ה שם דף מ"ט ט"א ד"ה והנה כל. ועיי"ש עוד כמה שינויים ממש כאן.
 ג) צ"ל וכלם בחי' ו' דהוי"ה הכוללת כל העולמות. (ע"ה שם). ד) ג"א מלכות (ע"ה שם).

מלכות אדם קדמון, והוא כתר דאצילות, והבן זה היטב. (א)
 וז"ש באדרת האזינו דף רפ"ח, ובג"כ עתיקא קדישא אקרי אי"ן, דביה תליא אי"ן וכו', בגין דהאי חכמתא סתימא דביה, מתפרש תלת זמנין וכו', שהוא חכמה דאד"ק, המתלבשת בעתיקא קדישא, שהיא כתר דאצילות, ואז נקרא אי"ן. הרי אם ירצה המעיין להעמיק בדברינו אלה, יסתכל, היות האין סוף פנימי לכל העולמות, ומקיף לכל העולמות, ורגלי קומת אד"ק המלביש לא"ס, מברית עד סיום ארבעה עולמות אבי"ע. והאצילות לבוש לשבעה תחתונות דמלכות שבו, וכל בריאה לבוש לז"ת דמלכות דאצילות. וכל היצירה לבוש לז"ת דמלכות דבריאה, וכל העשיה לבוש אל שבעה תחתונות דמלכות דיצירה, כי העקבים דאד"ק, מתלבשים בי"ס דעשיה, וכל ספירה כלולה ממאה, הרי הם אלף יומין דחול, כי שם הקליפות כלם.

ובהשתלם להזדכך ולהתברר האור מן העולם העשיה, שהיא ז) סוד יעקב: י עקב, כי היר"ד הם עשר ניצוצות אורה, הנתונים בעקב, שהוא עולם העשיה. כי אז בעקבות משיחא הוא

והנה הי"ס דאצילות, להיותם לבושים למלכות דאד"ק, התחיל בהם הסיגים, ונרמזו באלה המלכים, הנרמזים בריש אדרת נשא, כי כלם בני מלכים. ד) בראשית ברא אלהים ומתחלה לא נתקנו, עד שיצא הדר, (מלך הח') ה"ת, שם הוי"ה, היא תולדת היסוד דאד"ק מילה שנתנה בשמיני, והוא הדרת פנים זקן, והוליד טפת הלובו, הנקרא חסד, במ"ן דמלכות שבו, שהוא טפת אודם ארץ אודם, וכדין עלמין אתקנו, שהם הז' מלכים הכוללים עשר ספירות דאצילות, כי הראשון כולל ג"ר, וכדין עלמין אתבסמו בזווג יסוד ומלכות דאד"ק, וזהו ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים, שיתוף רחמים בדיון, ואז נתקן האצילות. גם המלכות עצמה אדם קדמון, שהיא רישא דאצילות, נתקנה טפת אודם שלה, ועליה נאמר באדרת נשא (ה) כל רישא דעמא דלא אתתקן הוא בקדמיתא, לית עמא מתתקנא. ואין הכונה ח"ו עליה עצמה, רק על אור שבעה תחתונות, המתלבשים בעשר ספירות דאצילות, אך עצמות וממשות שבעה תחתונות שלה, נשאר במקומם, רק ניצוצי אורם הם היורדים להתלבש באצילות, ונקרא רישא דעמא. ולכן נקרא אני, ונקרא אין, והיא

הגהה

(א) צמ"ח עשר ו) ספירא דאצילות, דקאמר שהתחיל בהם הסיגים, נלע"ד, שנרמזו פגם בעלמא בכתר, וביטול באו"א, ומיתה בשבע תחתונות, בזה ה' הם עשר, וזה נודע מן הדרושים. ואמר סיגים דרך כלל לבד, שהרי פגם ביטול מיתה, אינם בחי' שוות כנודע. ושלשה אלו נרמזו בזה, כי פגם בעלמא בכתר, היינו השערות, שהם דינים ונכפים במקומם, ונקראים תיקונים, להורות שהיה בהם הקלקול. וזהו נרמז כאן דקאמר והדרת פני זקן, דהיינו

הנהות ומראה מקומות

(ו) צ"ל ספירות. הג' שער סדר אצילות למה שינויים. ובדפוי כתובה (ז) נ"א יסוד (ע"ח

ד) ע"ח ח"א שער סדר אצילות למהר"ח דף ג' ט"א ד"ה והנה אלו עיי"ש שיש כמה שינויים. (ה) אדרא דף קל"ה ע"א. ע"ח שם ט"ב ד"ה וזהו ביום.

למעלה כנודע. וכבר ידעת, כי הנשמה והרוח והנפש, אינם מתלבשים בגוף, זולת ע"י אמצעות מלבוש זך לכל אחד מהם, והכל נקרא עצמות. כך אד"ק, שהוא בחי' כל העצמות, יש לו גוף זך, שבו מתלבש העצמות, כדי להתלבש אחר כך בגוף האמיתי, שהוא האצילות. ולכן אפילו הכלים דאדם קדמון, נקרא עצמות. וכמו שהעצמות מלבד היות עקריותו בפנימיות הגוף, עכ"ז משלח פארות אורו בכל אברי הגוף מבית ומחוץ, ובתוך עובים, להמשיך בו חיות, כן הא"ק מאיר עצמותו בכל אברי הגוף דאצילות. ואותו האור, הוא נקרא א"ס בערך האצילות, ונקרא עילת העילות של האצילות. אך במלבושים אין אור העצמות מתגלה, ולכן ב"ע אינו מבחי' אלהות, אלא נקראים נבראים ויצורים ונעשים וכן על דרך זה האד"ק שנעשה בחי' גוף אל האין סוף העליון, אור א"ס מתגלה בו, אך לא במלבושי הא"ס העליון, שהם עשר ספירות דאצילות, כי הא"ס הנגלה בעשר ספירות דאצילות, הוא (ח) ע"י אדם קדמון הנזכר.

אמנם אחר התלבש א"ס עליון באדם קדמון בחכמה שבו, אז מאיר על ידו בעשר ספירות דאצילות, וזהו סוד כולם בחכמה עשית. וזהו אומר עשית, כי הי"ס דאצילות, הם בחי' עשיה אל הא"ס העליון, כי הם מלבושיו כנז"ל, וכן עד"ז אד"ק כדי להאיר במלבושיו שהם ב"ע, מתלבש בבינה דאצילות, ועל ידה מאיר בבריאה, כמ"ש אימא מקנא בכרסיא וכו'. וכל מה שאמרנו תדעו בהקדמה ב' של מרכבת יחזקאל, וחוצ' לאלו המלבושים שהם ב"ע, הם הקליפות.

ולכן תראה, שאפילו הקליפות שכנגד האצילות, אינם שם, אלא בבריאה, כנודע אצלנו. ונמצא כי אף שנאמר כי אצילות הגוף של אד"ק, הנה האורות שמאיר אד"ק בגוף הזה, נקראים נר"ן של אצילות, ובתוכם מתלבש אור העצמי דא"ק. וכן עד"ז בא"ק לגבי הא"ס

אד"ק, חוצפא יסגא, ואח"כ יעמדו רגליו על הר הזתים, וישתלם ו) קומתה, נאמר עליו, הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד, ישכיל מעשיה, בסוד ונחמד העץ להשכיל, עץ הדעת. ירום, מיצירה. ונשא, מבריאה. וגבה, מאצילות. מא"ד, אותיות אד"ם, והוא אדם קדמון, אז יבוא מלך המשיח בע"ה, ומחא לצלמא על רגלוהי, הם הקליפות שכנגד ג' עולמות ב"ע, כי על האצילות נאמר אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן. והבריאה רישא דדהבא, כי הוא בחינת הוהב, מצפון זהב יאתה, הבינה עלמא דאתכסייא, המתלבשת ומקננת בבריאה כנז"ל. וקליפות היצירה, כסף ונחושת. וקליפות העשיה, פרזלא וחספא, והוא אבן, מלכות, אחרונה שבכל העולמות. היא עקב דאד"ק, ואתה תשופנו עקב, בהאי אב"ן רצ"ץ מוח הנחש, ומחת לצלמא על רגלוהי שבעשיה. ואז שמי העשיה, וארצות העשיה, נאמר עליהם שמים כעשן נמלחו, והארץ כבגד תבלה. כי בהגלות רגלי אד"ק על הר הזתים, אשר בתוכם מתלבש הא"ס הנז"ל, אז והיה אור הלבנה כאור החמה, ואור החמה כאור שבעת הימים הראשונים, שבע תחתונות דמלכות אדם קדמון, כנזכר לעיל הנקרא עתיק יומין דאצילות. ז)

הכלל העולה, כי האין סוף הוא נשמה לנשמה, והאציל ממנו אדם אחד, הכולל כל העולמות כולם, שבחינת העצמות שבו, שהם בחי' נפש רוח נשמה חיה יחידה, זה נקרא אדם קדמון. ובחינת הגוף שלו, הוא עולם האצילות. ובחי' המלבושים הם שלשה עולמות בריאה יצירה עשיה, שאינם רק עולם אחד, והוא לבושי האצילות כולו, שבין שלשתם אינם רק י"ס, דוגמת י"ס דאצילות הנקרא גוף, וכמ"ש בתיקונים, אימא בתלת ספירין עילאין בבריאה מקננין וכו'.

וכבר ידעת בפרשת בא בר"מ, כי הי"ס דאצילות נקרא מאני, ר"ל אברי הגוף, כי הגוף שהם הכלים, שם נתגלים באצילות, ולא יותר

הגהות ומראה מקומות

מן אות מ"א עד אות נ"ב. (ח) נ"א הנקרא א"ק (עץ חיים שם).

ו) נ"א קומתו (עץ חיים שם).
ז) כל מאמר זה נתבאר בספר בית שער לכונות

וכן עד"ז כל פרט ופרט מהם, מתחלקים ע"ד הנזכר וזכור זה מאוד ולא אצטרך להזכירו בכל פעם, זה רמוז בפרשת תולדות בזה"ו (ז ח) והנה נבאר עתה מעולם האצילות, וממנו למטה, כי הנה באצילות יש בו יחידה חיה נר"ן, ואברים של גוף הנקרא כלים ועין היחידה והחיה הם מקיפים, לכן לא היה בבחי' הכלים, רק לג' בחי' נר"ן פנימיים.

וכבר ידעת, כי המוח כלי אל הנשמה, והלב אל הרוח, והכבד אל הנפש. והנשמה מתפשטת בכל הגוף, מן המוח עד הרגלים, וזה נקרא גדלות זעיר, שהם המוחין. ואחר כך הרוח מתפשט בלב, ומשם ולמטה בכל הגוף, וזהו הכלי האמצעי (ט) הנקרא יעקב. כי כולם בר"ק עומד, שהוא היניקה, ומלביש על הנשמה ועל המוח, ומכסהו. ולכן התפשטות כלי המוח וכו', הם סוד הגידים, והבן זה. ולכן אין הנשמה ניכרת אלא במוח, כי בגוף נעלמות. ואחר כך הנפש מתפשטת תוך הכבד, ומשם ולמטה, ומלבשת על הרוח והלב, ולכן אין הרוח ניכר, אלא י' על הלב.

וזהו סדר שרשיהן, שידעת איך כל האצילות כך הוא, שבינה שהיא נשמה, חציה מגולת, וחציה נעלמת בועיר שהוא רוח. וכן זעיר חציה מתגלה, וחציו מכוסה בנוקבא שהוא נפש וכו'. ונמצא, כי התפשטות כלי המוח בכל הגוף, הם סוד הגידים בלתי חלולים מבפנים, ובהם סוד מוח העצמות, ועליהם הם הוורידין, הנקרא עורקים ודופקים בלא דם, אלא רוח הלב בתוכם, ואלו מלבישים את הגידים הנזכרים הנמשכים מן המוח, ואת מוח העצמות. ואחר כך העורקים המלאים דם, הנמשכים מן הכבד, אלו מלבישים את העורקים בלתי דם, כנודע מחכמי הניתוח. ועיין בפרשת פנחס ר"מ, ושם תראה ותבין ברעתך סודות

העליון. וכן עד"ז בבי"ע, לנגד האצילות הנקרא גוף. וז"ש בתיקונים ובוהר, דכורסיא איהו אימא, גופא לגבי שכינתא דאצילות. ונמצא כי וקליפות יהיו לבושים דאצילות בכללותו, עם היות שבפרטות יש גוף באצילות עצמו, והבי"ע הם לבושים עליו.

והנה כל בחי' הכלים של כל העולמות, יש בהם חצוניות ופנימיות, וכבר הודעתך, איך כל העולמות, זה נעשה הגוף לזה וזה לזה, נמצא כי כל העולמות כלם כאחד אפילו א"ק, כל הכלים שלהם, יש בהם חיצוניות ופנימיות. ודע והבן, כי בכל בחי' זו"ן שיש בכל עולמות, כלם הם נקראים ז"ק גוף של אותו עולם, כי כן יצאו בעת האצילות הראשון, שנאצלו חסרים ג"ר לזעיר, וט' ראשונות לנוקבא. ואלו הבי' צריכים ג' זמנים, שהם עבור, יניקה, מוחין, להשלימם.

נמצא, כי בכל עולם ועולם, א"צ מוחין ועבור, רק זו"ן של אותו עולם בערך א"א ואו"א של אותו עולם, שהם שלמים כפי אותו עולם. אמנם בבחי' הכלל, יהיו כל הה' פרצופין שבאותו עולם, נקראים זו"ן אל העולם שלמעלה ממנו, ויהיה חסרים מוחין בבחי' הכלל הנזכר והבן זה היטב.

ונמצא, שיש ב' בחי' בכל מיני כלים, שהם: חצוניות ופנימיות. א"כ מוכרח שיהיה העבור והיניקה והמוחין בכלים חצונים, ועבור ויניקה ומוחין בכלים הפנימיים. והנה בראש השנה תחלה נתקנים הפנימים, ואח"כ נתקנים מוחין כלים חצונים, ואח"כ מוחין הפנימים (ו) וזהו הדרך בתפלות של שאר הימים.

הנה נת"ל, איך כל העולמות בכללותם הם פרצוף אדם אחד בעצמות וכלים ומלבושים, ואמנם כל עולם בפ"ע דרך פרטות, יש לו כל אלו הבחי', שהם עצמות וכלים מלבושים,

הגהות ומראה מקומות

- (ז) וזהו ח"א קלד: ובוהר ע"פ הסולם פרשת תולדות אות ג.
 (ח) ע"ח ח"ב שער קליפת נוגה פרק א'.
 (ט) הנקרא יניקה ולכן הלב ב"ק וכו' ועיי"ש עוד כמה שינויים מכאן. (י) ג"א בלב. (ע"ח שם).

- (ו) ז"ל ע"ח ח"א סדר אצילות למוהר"ו סוף פרק ג' הנה בראש השנה בתחלה נעשה כלים פנימיים, אך בקבל שבת ובתפלה של שאר ימי החול תחלה נתקן כלים חיצוניים, ואח"כ כלים ומוחין פנימיים. ועיין בשער אנ"ך פרק י'.

כי בכל העולמות יש בהם אור פנימי ואור מקיף, והכלים שבכל העולמות הם מפסיקים באמצע, בין אורות המקיפים ובין אורות הפנימים. והנה אורות הפנימים וכליהם, הם היותר עליונים בפנים, והיותר תחתונים בחוץ, כי הרי עתיק יומין הוא הכלי והפנימי שלו בפני מן הכל. ועליו אור פנימי וכלי דאריך אנפיו, וכן כיוצא בזה עד העשיה, שאור פנימי שלה והכלים שלהם, הם מלבישים כל העולמות כלם. ואורות המקיפים הם להפך, כי התחתונים הם היותר פנימים, כי מקיף דעשיה, הוא ע"ג (י) דעשיה, ועליו מקיף דיצירה וכו'. ונמצא א"כ (כ) כי כלים דעשיה הם היותר פנימים, כי מקיף דעשיה הם היותר נקודה אמצעית של כל העולמות כלם, באמצע אורות הפנימים והמקיפים, והארץ הלזו שלנו היא נקודה אמצעית של כל העשיה ושל כל העולמות.

וצריך עיון, האדם העליון יש בו פנימיות וחצוניות, והמוחין הם הפנימית, והבשר הוא החיצוניות, והמוחין נקרא צלם דהויות, והבשר החיצוניות הוא צלם אלקים, והנה המוחין מתפשטין בכל הגוף בחי' הוי"ה, כזו: י"ה הם המוחין שבראש חו"ב. ו' גוף האדם, והתפשטות המוחין בו. וה' אחרונה היא בת זוגו של אדם. ותצוניותו אלקים"ם כזה: א' כתר, שהוא גולגלת האדם, ל"ה ב' כלים של המוחין. ונלע"ד חיים, ששמעתי באופן אחר, והוא יותר אמיתי, כפי הנלע"ד, כי א' כתר. למ"ד, תלת מוחין, בסוד הכלים. ה' חמש קצוות, מחסד עד הוד. יסוד, יו"ד זעירא כנודע. מ' מלכות, והיא העטרה, או בת זוגו.

וזה סוד וייצר ה' אלקים את האדם, כי הם ב' יצירות, א' מהוי"ה. וא' מאלקים. וזהו ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים, בצלמו: בצלם ו', שהוא הזעיר הנקרא הוי"ה. בצלם כנגד שם אלקים"ם כנזכר, צלם הוא הנה"י דאימא, כי צל"ם בגי' אהי"ה דיוד"ן. ועיין בספר מבוא

עמוקות, אם אתה מן המבינים, אשרי עין ראתה כל אלה, כי העורקים הדופקים, הם תחת העורקים של הדם.

הרי נתבאר, איך שלשה כלים זה בתוך זה, והם בחי' עבור יניקה מוחין, והם כלים לנר"ן. כי היחידה והחיה, אין כנגדם כלים, יען אינם פנימים, ועליהם שוכבת הבשר ומרחפת עליהם, ונקרא בשם סומקא, והוא סוד החשמל המקיף לכלים, וזהו כעין החשמל מתוך האש, אשא סומקא, בשרא סומקא. ואחר כך העור, והוא עץ הדעת טוב באצילות. והנה הבשר הוא שם אלקים"ם הסובבת, ונקרא כרסייא דשביבין וכו', והוא כי אלקים"ם במילוי יודי"ן ש', ובריבוע ר', ושני כוללים הרי בש"ר. והעורות נתבאר אצלנו כי הוא רע, ואות ר' שבתוכם הוא הטוב. כנזכר בתיקונים, כי הוא עץ הדעת טוב ורע. אמנם באצילות נפרד הרע לחוץ, כמו שיתבאר בעזרת השם.

ואחר זה עולמות בי"ע, והם לבושים אל האצילות כנז"ל, והוא באופן זה: כי ברדת המלכות להיות ראש לשועלים, מתלבשים הכלים העליונים למטה, כי הכלי הפנימי של המוח ונשמה, יורד בבריאה, ונעשה נשמה שם, כי החיה והיחידה אינם מתלבשים כנודע. וכלי האמצעי הלב לרוח, יורד ביצירה, ונעשה שם נשמה, ואז היצירה מכסה ומלביש לבריאה קצתה, דוגמת הלב המכסה למוח באצילות כנז"ל. ודוגמת ט) מאיר לבינה. וכלי החיצון של הכבד של הנפש דאצילות, הוא עצמו נעשה נשמה לעשיה. אמנם ודאי, כי הנשמה שביצירה היא נשמה בערך היצירה עצמה, אך כפי האמת אינה רק רוח בערך כללות שלשה עולמות בריאה יצירה עשיה. וכן נשמת עשיה, אינה רק נפש בערך כללות, הרי באצילות היו שלשה כלים לנר"ן.

ונבאר עתה מרכבת יחזקאל שהיא ביצירה, וממנו תקיש אל השאר. רע, כי הנה נתבאר,

הגהות ומראה מקומות

נוגה פרק ב'. בית שער לכונות מן אות ס"ו. (כ) בע"ח כתוב: כי כלים דעשיה, נקודה אמצעית של כל העשיה וכל העולמות כלם, באמצע וכו'.

ט) צ"ל ודוגמת ז"א לבינה. (ע"ח שם) ועיי"ש

מה שחסר כאן.

י) צ"ל ע"ג כלים דעשיה. ע"ח שער קליפת

(ט) ביסוד דאריך יש זקן תחתון, וכמו שיש י"ג תיקוני דיקנא מן עליון, כך זקן תחתון סביב, ויסוד י"ג בריתות נכרתו עליה, וזהו הדרת פנים זקן, כי מיסוד דאריך ומזקן תחתון, נעשה דיקנא דז"א באופן דיליה. והנה היסוד נקרא כב"ש, אותיות שכ"ב, וכבשים וזקנה נקרא צמר הכבשים, והוא לבן כמו זקן עליון, כי כל בחי' אריך הם לובן, ומאותו הצמר נעשה דיקנא לזעיר, וזהו מן המצר קראתי יה, והבן זה היטב, הנזכר באדרא על דיקנא דזעיר, הבאה מצמר עליון אותיות מצ"ר. וידעת, כי מיסוד דאריך נעשו לו מוחין לזעיר, והנה זעיר בתחלתו שערותיו שחורים, ואחר כך בזקנותו שעולה למעלה, כנודע ליודעי חן העוסקים בחכמה העמוקה הזאת, אז מתלבנת דוגמת אריך, והבן זה היטב. אבל יסוד תחתון דזעיר, לעולם שחור אף בזקנותו וכו', ומבשרי אחזה אלו"ה. והטעם, כי הוא רחוק מלבנונית דעתיקא קדישא.

דע, כי אעפ"י שאנו אומרים ויעבור, להגדיל דיקנא דזעיר, ב"ג עשר תיקונים כנודע, אין בו רק ט' תיקוני לבד בבחי' עצמן, אלא בתוספת. ועיין בספר אוצרות חיים באורך הסיפור הזה, או מאירין י"ג האורות דדיקנא דא"א, בט' תיקוני דיקנא דזעיר, ונמשכים שם י"ג האורות דדיקנא דאריך, אך התיקונים עצמם

שערים, ובספר אוצרות חיים שהארכתי בזה הספור ע"ש, אך המוחין אינן הצלם, אלא הם בתוכה. וכן נה"י דאבא נקרא צלם, שהם אהי"ה דיוד"ן, כיון שמתלבש תוך נה"י דאימא, נקרא כמותם, שהם בתוכם, לוקחין הארה מהחסדים ע"ד הנזכר. וגם לסיבה אחרת, כי הם כלולין בתוכם, ואינן ניכרין אלא על ידם, כי אור המוחין דאבא בצאתם לחוץ, אינן יוצאין אלא אם כן יעברו תוך אורות הבינה המלבישים אותם כנודע, וכשיוצאין מתלבשת הארתם בתוך הארת בצלם דאימא, ולכן גם הם נקרא צלם, כי תמיד אור צלם דאימא מלביש אותם יסוד דאבא בת"ת, והעטרה ביסוד דזעיר. (א)

ודע והבן, כי יש דעת עליון בין חו"ב דזעיר המזווגים, ויש בו שני נקבים, אחד יוציא הזרע, ואחד המים ונמוחה שם ז) כי הוא צינור מותרת היוצא אל החיצונים, ולפעמים בינה לוקחת הטפה דרך הצינור המים דרך נקב ההוא, וזו בחי' ראובן. גם ביסוד תחתון שני נקבים הנזכרים, ורחל לוקחת הטפה דרך צינור המים לפעמים, והוא סוד גד, ולכן שניהם היו בחו"ל, וזהו פחו כמים אל תותר וכו', כי בראובן ובגד אחיו בגדו כמו נחל עליון, שהיא נחל בינה, אלף בינה החסרה מן בגד ה', כי בגדה ולקחה מצינור המ"ן דזעיר בגדה בגד, כמו נחל עליון בראובן: ח)

הגהה

מאחוריים של מלכות דתבונה שכל עצמה היא נצח הוד יסוד דבינה, הרי היא בחינה רביעות הבן זה היטב ושייך גם כן בשערי אור"א.

(א) ונלע"ד חיים, שהמוחין דזעיר הם תוך נצח הוד חג"ת דתבונה, והמלכות היא בד' ראשונות דתבונה, אמנם הוא זעיר לבדו, ואין שם לבוש דתבונה כלל ודע כי הצלם הם

הגהות ומראה מקומות

ותו דחי' לקבלך. ע"ח ח"ב שער ל"ג שער אונאה פרק ג'. ספר הלכות פרשת עקב בפסוק לא כארץ מצרים. הקדמת ספר הזהר ע"פ הסולם דף מ"ח בסולם ד"ה וז"ש ותו דה'. עיין בסוף ספר שער הקדמות דף תי"ב ט"א כתוב שם דבור זה עם כמה שינויים.

(ט) תלמוד ע"ס חלק י"ד תשובה מ"ח ומ"ט. שער המצות פרשת קדושים ד"ה וענין השעטניז.

ז) זה לשון הרב בשער הפסוקים סוף פרשת מטות סימן ל"ב דף קצ"ג באמצע ד"ה וצריך לתת טעם, כי יש ביסוד ב' נקבים, אחד מוציא טיפת זרע, ואחד מוציא מים העכורים מי רגלים, וכשיצאה טיפת הזרע להוליד לראובן, יצאה דרך נקב המים ונמוחה שם וזש"ה פחו כמים אל תותר כי נמחת הטיפה ביוצאה דרך נקב המים.

ח) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף מ"ו ט"ב ד"ה

משם נעשים היסוד דועיר כנודע, בסוד כפיפת ראשו בהאי מזלא, עד רישא דועיר. ונמצא כי אותו יסוד דדיקנא עילאה מזל י"ג, מאיר הדעת דועיר מיסוד העליון ג), שממנו נעשה דעת דועיר מיסוד העליון, שממנו נעשה דעת דו"א.

אין הכתר נמשך ובא, עד שיושלם להתקן כל הגוף, (ס) וד' זעיר הוא, תחלת שש קצוות, ואחר כך נגמר לעשות ספירות גמורות, באופן זה: כי הנה קו ימין היא חסד ונצח, ובהם שית פרקין, ואז ב' פרקין עליונים מתחברים עם פרק עליון דנצח דאימא, והרי חכמה שבו בג' פרקין, מדה גמורה. וכן על דרך זה, בכל קו הימין. וכן על דרך זה כולל קו שמאלי, וכן כל קו האמצעי כלו, דעת ת"ת ויסוד, כי כיון שהתבונה ממיחה עצמה עליו, שאז מסתלק פנימיות נ"ה שלה, וחצוניותם לבד נכנסת בו, ובתוכם המוחין דועיר. לכן הם נעשים ממש חלק מאברי זעיר ומגופו, ומגדיל זעיר ע"י נה"י דתבונה.

ואמנם כשלא נכנסו עדיין רק ו' קצוות הגדלות, מתחיל ליגדל, אך לא בשלם ראש הגדלות שלו, ועדיין חג"ת שלו נקראים רישא דיליה, ואם כן בהכרח שבוה הראש שהוא מחג"ת דיליה, יהיה ניכר גדלות, והוא, דע כי מתחלה ליגדל החלקים העליונים, ואחר כך התחתונים, כי הרי בהכנסת המוחין, התחתונים נכנסו תחלה, אך בהגדלת זעיר עצמו, העליונים

אינו רק ט' לבד אפילו אז. ולכן הוי"ה הוי"ה הם חילוף מצפ"ץ, כנוכר בוהר פקודי. והטעם, כי אלו השלש עשרה של ויעבור הם של אריך עצמו אלא שאנו מורידין הארותיהם לדיקנא דועיר, (י) שאם היו דועיר היו צריכין להיות חילופם ב' אלקי"ם דיודי"ן, שהם ב' פאות דועיר, כי במקום הבחי' שהם דינין הם בועיר, שהם שמות אלקי"ם, ובאריך הם שמות מצפ"ץ. (כ) ונמצא, כי (מנצפ"ך) [מצפ"ץ] יותר רחמים מאלקים, והיא בגי' ש', כמו אלקי"ם דיודי"ן, ושרשה אלקים פשוט בגי' פא"ה, והוא מלכות ל) שבמ"ק רישא דאריך ודועיר.

גם לזעיר יש קוצא אחת דשערי הנמשך מאחוריה עד טבורא דלבא כמו באריך, ומאיר שם לבחי' יעקב ורחל, בסוד תפילין שלהם, כנודע לידועי חן, ומבואר במקומו שנמשכין ארבעה חוורתי דאריך מאחוריו עד רישא דועיר אז ט' תיקונים דדיקנא דועיר, נעשין י"ג דיקנא דועיר, נחלקת מעתיקא, (א) כי באריך נעשית מבחי' מוחין סתימא החכמה שבו כנוכר שם, ודיקנא דועיר בסוד הדעת שלו בועיר עצמו. והטעם מה שאמר לעיל סימן ל"ב, כי מוקן תחתון דיסוד דאריך נעשית הדיקנא דועיר, והנה מזל י"ג דדיקנא דאריך נקרא דעת עליון כנודע, וגם היא בחינת יסוד של אותה דיקנא עתיקא, כנוכר מ) ש"ג מ"ה פ"ר, י"ו

הגהה

(א) הוא יש לו י"ג תיקונים, תשעה שלו והארבעה ההם, כנוכר בא"ר די"ב פרשת נשא קמ"ו ע"ב, וזהו יותר נכון כנלע"ד.

(א) נלע"ד חיים, יש מציאות אחת, והוא שמתעלה זעיר במקום אבא ואימא, אז נכלל בד' תיקונים בתראין דדיקנא דאריך, (ע) ואז גם

- (מ) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ר"ע ט"ב ד"ה וצריכין אנו לבאר. תע"ס חלק י"ד מן אות ק"צ עד אות קצ"ט ובתשובות ע"ח ע"ט.
- (ג) יש כאן כפל לשון.
- (ס) צ"ל ודרך הגדלת זעיר הוא. ע"ח ח"א שער מוחין דצלם פרק ו'. תע"ס חלק י"ב מן אות ק"צ עד אות ר'.
(ע) שער מאמרי רשב"י דף רפ"ד ד"ה ודע.

- (י) שער הכונות ענין ויעבור דרוש א' ג' וה'. פע"ח שער הסליחות פרק א'. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רפ"ג מן ד"ה ונבאר עתה הבחינה.
- (כ) ע"ח ח"א שער א"א פרק י"א. ועי' בוהר ע"פ הסולם בראשית א' אות קי"ב ובמראות הסולם שם.
- (ל) צ"ל שבב"ק והיינו ראשי תיבות של שבב' קצות.

בג' ראשונות דועיר חב"ד, ר) ונדחין על ידי המוחין דחג"ת דועיר, והרי נשלם עתה בחינות ו"ק דגדלות. אמנם אחר כשיוכנסו גם שלשה ראשונות דגדלות, או נדחין שלשה אמצעות דועיר. ש) ונדחין שלשה תחתונות דמוחין בג' תחתונות דועיר, ונשלם לעשר ספירות.

ת) ודע והבן, כי המלכות נוקבא דועיר, בעת כניסת מוחין בשש קצוות דגדלות בועיר, ובעת כניסתו לוקחת ממנו באבריו ממש, ונחלקו לשני פרקים תחתונים דהוד עצמה עולין המוחין, וכן מהיסוד.

א) גם צריך שתדע, כי בתחלת היו המוחין מצד אימא ומצד אבא כנודע, והנה המוחין הם עצמם שהם כח זעיר, מתחלקים אלו הפרקים הנזכרים ג"כ המוחין דגדלות, ונמצא כי בבא ו"ק דגדלות, עלו בחסד דועיר ד' פרקים כנו"ל, מצד מוחין קטנות דאימא, וד' פרקים מצד מוחין דאבא, וכן על דרך זה בכל השאר. ודע כי בבא ו"ק דגדלות ב) הנה הנשארם ג' תחתונות נה"י דועיר, כנזכר בכוננת ה' אלהיכם אמת. ג) והנה כל זמן שלא נכנסו שלשה ראשונות דגדלות, ד) שראשי החסדים והגבורות מתפשטים במקומם, כי נשארם למעלה שרשם בדעת, מחוברים עם חכמה ובינה שלא נכנסו, אמנם הארתם לבד נכנסת, מתפשטים בשש קצוות דגדלות, והבן זה שלא יחלקו שני דרושים יחד, כנזכר אצלינו ועיין שם איך יש ענפים ושרשים, כי הארה זו היא הארת הענפים ולא מהשרשים.

נגדלים תחלה, וזה ברור. ונמצא שבתחלה שגדל החסד, ואח"כ הגבורה, ואח"כ הת"ת, ואח"כ נ"ה, ואח"כ יסוד:

ונחזור לענין שש קצוות דגדלות, כי הארבעה פרקים העליונים דקו ימין, שהוא ג' פרקי החסד, ופרק העליון של הנצח, הם מתחברים עתה יחד, ונעשים חסד דועיר. ושם יש כח החכמה שלו, כי הרי שני פרקים העליונים מאלו הארבעה הם ע) חלקם, אחר כך כשישלימו שלשה ראשונות דגדלות ליכנס כנזכר, ונמצא כי שם החכמה בכח כלולה בחסד, אך לא תהיה לגמרי, עד שתכנס החכמה של ג' ראשונות דגדלות, ואז יתחלקו אותם הד' פרקים לשני בחי': חציים לחכמה, וחציים לחסד כנו"ל. אך עתה בד' פרקים, הם שם יחד בחסד, והרי כי החסד מועיל עתה במקום מוח ממש בחכמה. ונשאר שני פרקים תחתונים, לנצח דנצח דועיר. פ) וכן על דרך זה בשלשה קוים, והרי איך החג"ת שלו, שם עומדים בכח ג' חב"ד שלו, והחג"ת נקרא עתה רישא דיליה כנזכר, ושם יש רושם הגדלות, רישא דיליה בכללות, אף על פי שאינן בפרטות, כי כבר הם עתה מוכנים ליכנס שלשה ראשונות דגדלות, יתחלקו שני פרקין עילאין שבכל קו אחד מהם, לעשות חב"ד. אך עתה, חו"ב ודעת שלו כלולים בחג"ת, ומעורבים שם צ) אחר שנסתלקו ע"ד הנזכר. הנה נכנסים ו"ק דגדלות באופן זה, כי תחלה נכנסים ג' תחתונות נה"י שבהם, ק) חב"ד דועיר, אשר עדיין שם כלולים בחג"ת דיליה. ואח"כ נכנסים ג' אמצעות,

הגהות ומראה מקומות

והנה המוחין ההם עצמם, שהם חב"ד דו"א מתחלקים לפרקים כנ"ל, ג"כ בבא המוחין דגדלות.
ב) לשון הע"ח: נשארין ג' תחתונות נה"י דו"א בלי מוחין דגדלות הנ"ל, אמנם משם נמשך קצת הארה מנה"י התחתונים דמוחין אשר בג' אמצעים דו"א כנזכר בכוננת ה' אלקיכם אמת.
ג) שער הכונות ענין ק"ש דרוש ח' דף קע"ד ט"א ד"ה גם נבאר. ע"ח ח"ב שער דרושי הצלם דרוש ג' ד'.
ד) צ"ל אין שרשי ע"ח שם.

ע) נ"א חלקו. ונ"א חלקה. ע"ח שם.
פ) צ"ל דנצח לנצח זעיר ע"ח שם.
צ) צ"ל ואח"כ שנחלקו ע"ח שם.
ק) צ"ל בחב"ד ע"ח שם.
ר) צ"ל ונדחין נה"י דמוחין בחג"ת ע"ח שם.
ש) בע"ח שם מוסיף בג' אמצעים דו"א.
ת) בע"ח ליכא כל דבור זה עד ד"ה. גם צריך שתדע.
א) בע"ח כתוב, גם צריך שתדע שבתחלה היו מוחין דו"א דיניקה מצד אימא ומצד אבא כנודע.

רוחא הוא י) מפסיק או למ"ן. אך בווג הב' לצורך מוחין, שהם לצורך זוג ז"ן להוליד גשמות, כידוע למביני דעת, שהם פנימיות העולמות, או ז"ן ממש עולין במ"ן, והנה כל המוחין פנימיים דיניקה שמצד אימא, תמיד הם כ) בה לעולם, ועתה ע"י מ"ן, הכח ההוא רוחא הנזכרת זוג או"א בבחי' ישראל סבא ותבונה, והוא זוג תדיר, ואז נשלם בבחינת מוחין דיניקה שהם חצוניותם, והם אלקי"ם, ואח"כ ל) נעשה ז"ג מ"ן מועיר ונוקביה הם עצמם, כדי לקבל מוחין דו' קצוות דגדלות, שהם פנימיות העולמות, והם היוו"ת, ומזדווגים או"א גם כן, ואז ממשיכין ו"ק דגדלות, שהם פנימיותם דזו"ן.

ודע והבן, כי אין זוג זה השני נעשה, אלא שמתחברים יחד ארבעה פרצופים אבא ואימא וישראל ותבונה, ונעשים שני פרצופים, והבן זה.

גם דע כלל גדול, כי זוג החצוניות שהוא לצורך העולמות, נמשך ממוחין עצמם של או"א, מ) כדי שיקבלו הם מלמעלה, כי נודע כי כל מה שלמטה מהם כולם כלולים בהם, ויש להם כח כנגד כל מה שלמטה מהם. אך זוג הפנימיות, צריך שיקבלו גם אבא ואימא מאורות עליונים נ) ומהם, ומשם ממשיכים למה שהוא צורך להמשיך גשמות חדשות, שהוא בחי' פנימיות העולמות. ונמצא כי גם אריך מזדווג עם נוקבא תחלה, והוא ממשיך לאבא ואימא, וכן אריך עצמו גורם זוג לעתיק, ו) והוא ממשיך לאבא ואימא, וכן זה מזה עד רום המעלות, כנודע למביני דעת וליודעי חכמה העמוקה

דע, כי כל ההולדה והזרעה בעת הזווג, הוא בכח המוחין, כי משם הטפה נמשכת, ולכן ביאת קטן אינה ביאה, עד שיהיו לו מוחין. ועיין בספר אדם ישר, ששם הארכתי על הספור הזה. אמנם פה נתחדשתי כמה חידושים, כאשר תחזינה עיניך דבר דבור על אופן, עד שיהיו לו מוחין דגדלות, ראויין להמשיך טפת הזרעה. והנה הזעיר המוחין שבו, ה) כי הם תמיד מתקיימים בו כנודע, כי שם מסתלקים ומאירים בסוד תוספת.

ודע והבן, כי יש מוחין דעיבור פנימיים ומקיפים דאו"א, ו) ומוחין פנימיים ומקיפים דאבא ודאימא, והנה בכל פעם שרוצים להמשיך להם מוחין, צריך תחלה יזדווגו או"א, ומשם ימשכו המוחין לזו"ן. אמנם בווג ההוא צריך שיעלו מ"ן זעיר ונוקביה, וענין העלתם מ"ן הוא המוחין שלהם, שהם בחי' גשמה הפנימית. והנה קודם שיעלו מ"ן, צריכין לקבל הארה מלמעלה, ואי אפשר לקבלה אם לא על ידי זוג אבא ואימא. ז) פירוש הדבר כמ"ש שני זוגים יש באו"א, אחד זוגם בסוד חצוניותם, והוא תדירי להחיות העולמות חיות מוכרח לצורך עצמם, ואם זה יתבטל אפילו רגע יתבטלו ח"ו כל העולמות והבן זה. והשני הוא ח) ביסוד פנימיות, והוא לתת מוחין לזו"ן, כדי שהם יולידו גשמות בעולם שהוא פנימיות העולמות כנודע, וגם אינו תדיר.

והנה הזוג הראשון התדירי, אין צורך שיעלו זעיר ונוקביה בסוד מ"ן, אמנם ההוא רוחא דשבק אבא באימא בבעילה ראשונה כנודע, אשר ט) הוא ההוא רוחא הוא שורש זו"ן, וכל שאר הגשמות הנמשכים מזווג או"א, והוא

הנהרות ומראה מקומות

- ה) אינם תמיד מתקיימין, כנודע כי הם מסתלקין וחוזרין בסוד תוספת (ע"ח שם).
- ו) צ"ל ומוחין דיניקה (ע"ח שם).
- ז) ע"ח ח"א שער הזוגים פרק א' ח"ב שער הנסירה פרק ב' ג' וד'.
- ח) צ"ל בסוד (ע"ח שם).
- ט) מלת הוא מיותרת.
- י) צ"ל מספיק.
- כ) צ"ל בו לעולם, ועתה ע"י מ"ן בכח ההוא רוחא כנ"ל נעשה זוג או"א בבחי' ישו"ת (ע"ח שם).
- ל) לשון ע"ח אח"כ עולה מ"ן ז"ן עצמם (ע"ז חיים שם).
- מ) צ"ל בלי.
- נ) צ"ל מהם.
- ס) בע"ח ליכא המלים והוא ממשיך לאבא ואימא.

- ה) אינם תמיד מתקיימין, כנודע כי הם מסתלקין וחוזרין בסוד תוספת (ע"ח שם).
- ו) צ"ל ומוחין דיניקה (ע"ח שם).
- ז) ע"ח ח"א שער הזוגים פרק א' ח"ב שער הנסירה פרק ב' ג' וד'.
- ח) צ"ל בסוד (ע"ח שם).
- ט) מלת הוא מיותרת.
- י) צ"ל מספיק.

והנה דעת העליון, כנגדו נקרא ולא נתכנו עלילות, כי אינו מתפשט למטה, אך ולו כתיב בוא"ו, כנגד דעת הב', כי הוא מתפשט בחסד גבורה תפארת ובנצח הוד יסוד, וכל בחינה מהם אינה דומה לחברתה, ונמצא, כי כשאנו מזכירין תמיד שמתפשט הדעת בסוד חמשה חסדים וחמשה גבורות בגופא דזעיר, ומשם יוצאין הגבורות לדעת הנוקביה, הוא בזה הדעת התחתון המכריע בין תרין העטרין, ואך לא התרין תתאין (נ"א עטרין) עצמן ש) מן הדעת שלהם. וזה סוד יעקב, שנאמר בו יושב אוהלים, כי יעקב נמשך מזה הדעת התחתון המתפשט אחר כך בגופא, ויש בו דין ורחמים, שני אוהלים, תרין אדרין עולין זה מזה, וזהו סוד עם חסיד תתחסד, וזה סוד ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא ברמאות, וכי בן רבקה הוא בתמימות.

אמנם משה זכה לדעת העליון, וזהו שאמר בנוהר בראשית, ת) תרוייהו בדעת, אלא דא בגופא ודא בנשמתא, כי זה בדעת המתפשט בגופא, וזה בדעת העליון שבראש, הנקרא נשמה לזה הדעת התחתון.

והנה דעת עליון, נמשך משני הפנים דאריך אנפין, שהוא תיקון השביעי מ"ג תיקוני דיקנא, הנקרא ואמת. ושם בשער שלישי חלק שני פרק ט"ו בספר עץ החיים א) נתבאר

הגהות ומראה מקומות

הם העליונים. וחב"ד תחתונים נקרא ב' עטרין דירית ז"א מא"א, אך אינם אחסנתא דילהון. נמצא שעיקר מה שאנו מזכירין בחי' ב' דעות הם: דעת עליון המכריע בין חו"ב. ודעת תחתון ו' המכריע בין ב' עטרין ועליהם רמזו כי אל דעות ה'.
ש) צ"ל רק מן הדעת (ע"ח שם).
ת) זהר בראשית כ"א: ובוהר ע"פ הסולם מן אות קנ"א עד אות קנ"ו. בת"ז כ"ט. ובת"ז ע"פ מעלות הסולם תקון י"ג אות מ"ט.
א) ע"ח שער א"א פרק י"ד דף ר"א ט"א ד"ה גם באופן.

הזאת, אשר אין לנו רשות לדבר בו כלל, כי אם יהיה חכם בחכמתו, יכול להסתכל חכמתא עלאה ועמוקה מאוד נשגבה, ודי בזה.

נמצא כי זוג הפנימים, הוא כולל כל העולמות כנודע, כי אי אפשר להעשות, אם לא שיקבלו ע) מהם המעלות דרך גדולתו, ומדרגתו זו למעלה מזו וכו', אורות חדשים זה מזה וזה מזה פ) ע"ד או"א ומשם זו"ן. ודע, כי אין המוחין גדלות כולם בחינות שמות צ) אחרים, כי שש קצוות יש להם שמות הוי"ה באופן ק) אחד ממש, שהם בשלמות הגדלות, ועי' בס' אוצרות חיים דף קכ"ד ראשון, וגם בדרוש הציצית שני, ותמצא מרגוע לרוחך הטוב והישר.

ו) והנה חב"ד עלאין נקראין אחסנתא דאבוי ואמיה, כי הרי הם תרין כתפין דאריך, שהם קו ימין וקו שמאל, ויש בין תרין עטרין אלו סוד הדעת המזווגם ג"כ, ונמצא כי לעולם חב"ד עליון, ולמטה מהם יש ב' עטרין ודעת תחתון. אמנם להיות כי אלו התרין עיטרין ודעת הם תחת המוחין עליונים, לכן שלשתם נקראים בשם דעת המכריע בין חכמה ובינה מוחין עליונים, והבן זה היטב. ונמצא כי עיקר מה שאנו מזכירין בחינת שני דעות, הם בדעת העליון המכריע בין מוחי ח"ב, והדעת התחתון הוא מכריע בין תרין עטרין, ועליהם רמזו כי אל דעות ה', והבן זה.

ע) צ"ל מרום.

פ) צ"ל עד.

צ) בע"ח כתוב שוים.

ק) צ"ל אחר מ"ש אבל ג"ר הם בשלימות הגדלות עיין כל המאמר הזה בע"ח שער מוחין דצלם פרק ו' כי ישנם עוד הרבה שינויים מכאן שלא העתקתי. ועי"ש בהגהות השמש.

ו) מאמר זה מכאן עד אמצע ד"ה ודע והבן כי גם, הוא כתוב בע"ח ח"ב, שער דרושי הצלם סוף דרוש ב' ויש בו כמה שינויים עי"ש. וז"ל בדבור זה: והנה החו"ב עלאין נקרא אחסנתא דאו"א, כי

ארבע מאות שקל כסף

שם כי ב) בוא"ו כולל כל השבעה תיקונין קדמאין, והוא שביעי להם, וכולל כולם. ולכן יש בו שבעה שמות ס"ג, שהם בגי' אמ"ת. והנה משבעה שמות ההם, מתפשטים שבעה מילוייהם בלבד, שהם שבעה פעמים הב"ל, והם סוד ז' הבלים דקהלת. ולהיותם ס"ג, נמשכין כולם עד אימא עלאה, ואחר כך הם נמשכים עד פיה, ויוצאין משם, בסוד שבעה הבלים היוצאים מן הפה, כנוכר בסוד השופר בספר הכוונות באורך ע"ש ענינו הכל בפירוש באורך עיין שם היטב ג) ועיין גם כן בדרוש אדם קדמון, ביחוד החוטם ושרשם שמתגלים בפה שלה. ד) וזהו סוד תורת אמת היתה בפיהו, והבן זה היטב, כי תורת הוא זעיר, ונמשכת מאמ"ת תיקון השביעי דדיקנא דאריך, ונמשכת והיתה בפיהו, ולא בפי ו', בפיהו, לרמוז על סוד מילוי זה הס"ג המתפשטת, ואמת שהוא ס"ג עצמו כנוכר, וזהו בפ"י ה"ו. כי ה"י והו' במילוי, בגימטריא הב"ל. וביחוד של החוטם, נתבאר, עיין שם היטב ביאורו, ויוצאים שבעה הבלים אלו מפיה, ומקיפין בסוד אור הבל מקיף לשבעה תחתונות שלה עצמו כנוכר, ומאלו השבעה הבלים מקיפין שבעה תחתונות שבה, נמשך סוד דעת עליון דזעיר, ונכנס תוך יסוד התבונה בין תרין מוחין דחכמה ובינה שבתוך ג"ה דתבונה, ומכריע ביניהם בסוד צלם דזעיר.

גבורות, המכריעין בין תרין עטרין דחסד וגבורה, והם עשרה אותיות (נ"א הוי"ת) בגי' ס"ר ג"כ כמו העליון, וגם על זה רמוז וירא ה' כי סר לראות, ואלו מתפשטין בגופא דזעיר, החסדים בו והגבורות לנוקבא. ודע והבן, כי גם לפעמים אפשר להמשיך הגבורות שבדעת העליון אל הנוקבא גם כן, וזה זכה משה לעשות, כמו שנתבאר שם הנזכר לעיל בשער השני באורך. ודע, כי כבר נתבאר, איד כל א' מהשלשה מוחין כלול מכולן, ומכל שכן בדעת המכריע, שצריך שיהיה כולל בו שלשה מוחין. והנה הם שלשה אותיות יה"ו, שרומזים לחכמה ובינה ודעת בכללותם כנודע. ודע, כי יש בדעת זה שש קצוות, כי מו' קצוות אבא ואימא נמשך. ואם כן בכל קצה מהם, נכללו שלשה מוחין, הנה ו) שבכללות הדעת. ועיין בדרוש הציצית שם באורך, ואלו הם סוד ששה צרופים הנזכרים שבספר יצירה, וכולם בבחינת הדעת, שהוא נשמת השש קצוות דזעיר אנפין, ואלו הם ששה צרופים הנזכרים שבהם נחתם העולם, שהם שש קצוות דזעיר הנקרא עולם, בסוד אמרתי עולם חסד יבנה, שהם שש קצוות כשמתפשטים בהם בסוד ששה צרופים הנזכרים.

ואמנם ודאי שאין קצה זה דומה לחבירו, כי זה חסד וזה גבורה וכו', ואחר כך בחסד שבשש קצוות הדעת, ז) כאלו יהיה אות יו"ד גובר תחלה, כי הרי י' הוא קו ימין, והחסד קו ימין, ולכן סדרם י' ה' ו', שהם חב"ד כסדרן. ובגבורה גובר אות הה"א, שמאל, דין גמור, והימין שהוא רחמים הוא לבסוף מכולן, ולכן סדרן ה' ו' י'. ובתפארת המכריע, גובר ו' הרחמים כסדרן, כי הרי התפארת מטה לימין היסוד כלפי חסד, ולכן הוא"ו מתחיל, כי הוא

ונמצא, כי דעת זה הוא נעשה משבעה הבלים, והם בגימטריא ס"ר עם הכולל, ולהיות כי משם הוא הדבור אליו כנוכר לעיל, לכן נאמר בו וירא ה' כי סר לראות, ועיין שם במקומו. ה) והנה הדעת התחתון נמשך מב' כתפין דאריך, חסד וגבורה, ונעשים בו חמשה חסדים, וחמשה

הגהות ומראה מקומות

שמות בפסוק וירא ה' כי סר לראות. שער הכוונות דרושי פסח דרוש א'.
ו) צ"ל אלה. שער הכוונות ענין ציצית דרוש ג'.
ז) צ"ל באלו. שער הכוונות ח"ב ענין סוכות דרוש ה' דף ש"ט ט"ב ד"ה ועתה נבאר הנענועין. ע"ה ח"ב כללי הרח"ו ז"ל שבסוף הספר כלל כ'.

ב) צ"ל כי בו כלול כל ו' תקונין קדמאין.
ג) שער הכוונות ח"ב ענין ר"ה דרוש ז'. פע"ה דרושי השופר. שער הפסוקים תהלים סימן נ"ד.
ד) ע"ה ח"א שער א"א פרק י"ב.
ה) שער הפסוקים פרשת שמות סימן ג' דף קכ"ט סוף ט"ב ד"ה ואמרו וירא ה'. ספר הלכותים

בע"ב, והשני בס"ג, והשלישי במ"ה, וכן בכל ו' קצוות.

דע, כי החסדים של הדעת תחתון, המתפשטת בהם שני בחינות, והם: אור פנימי, ואור מקיף. והפנימים הם אחד, ועוד כללות הארתם נכללי (י) מיסוד, ויש שם כללות הארת כל חמש החסדים האחרים. וכן על דרך זה חוזרים ליכלל וכללותם יותר (כ) נצח הוד במלכות, שהיא עטרת היסוד. הרי שבעה בחינות חסדים, אף על פי שאנו קוראים אותם תמיד חמשה חסדים לבד, הם העיקרים, והיינו פירוש חמשה אצבעאן וכו'. אך השנים כוללים של יסוד ושל מלכות, שהם נעשים מהארת החסדים האחרים, אינם נזכרים. אבל בהכרח ישנם בהם, והרי הם שבעה חסדים פנימיים.

והנה אלו הם החסדים המתפשטים למטה בשש קצוות עצמן דזעיר, וכנגדן יש שבעה חסדים אלו בדעת עצמו התחתון, והם שרשים לאלו השבעה ענפים המתפשטים. וזה מה שאמר בספר התיקונים, כי הדעת הוא נשמת התפארת, והענין, כי יש בדעת השרשים אל השבעה תחתונות הנכללים בתפארת שהוא הגוף, אשר מתאחזין בו כל אלו השבעה, כי התפארת הוא הגוף דזעיר, עם בחינת כל הקצוות הנזכר נאחזים בו, שממנו מתפשטים האצבעות והשוקים והיסוד, וכללות כולם נקרא תפארת, ולא הגוף לבדו והבן זה.

ואלו השבעה שרשים העליונים שיש בדעת עצמו, הם נשמת שבעה (ל) (שרשים העליונים שיש בדעת עצמו, הם נשמת השבעה) ענפי חסדים המתפשטים בו"ק עצמן דזעיר, הנקרא גופא דיליה. והנה השש קצוות העליונים שבדעת, הנקראים שרשים הם שש צירופי י' ה' ו' כנזכר לעיל בראש סימן זה מ"ו, וכנגדן יש ו' קצוות חסדים תחתונים מתפשטין

גובר, ואחר כך הם ימין על שמאל, וזהו י' ה'. דבנצח י' קו ימין גובר, ואחריו גובר המכריע שהוא ו' כנגד התפארת, ואחריו ה' שהיא כנגד הוד, י' ו' ה'. ובהוד, ה' קו שמאל גוברת בו, אך כיון שאינו דין גמור כמו הגבורה, לכן החסד גבר על הרחמים, וזהו ה' י' ו'. אך הגבורה הוא דין גמור, הכל להיפך, דין ורחמים וחסד כנזכר לעיל. והיסוד (ח) קו י' ה' י' האמצעי גובר, אך הוא יותר נוטה לצד שמאל, בסוד יצחק ק"ץ ח"י, ואינו כמו התפארת המטה לצד ימין, ולכן השמאל גבר בו אחריו על הימין, וזהו ו' ה' י'.

ואמנם ששה צרופים אלו, הם במילויים נצח הוד, (ט) וגם כן נחלקים בבחינת המילויים, כמו שנחלקים בבחינת הצירופים, לסיבה הנזכרת. והם: מילוי דע"ב בקו ימין, בחסד ובנצח. ובמילוי ס"ג בקו שמאל, גבורה והוד. המילוי מ"ה בקו האמצעי תפארת ויסוד.

ואחר שנתבאר בחינת כללות שלשה מוחין הנכללים בדעת לבדו, בכל קצה מהם יש בפרטות אחד, והוא, שכמו שיש לו שלשה אותיות י' ה' ו' בכל אחד מהם, לרמוז לכללות לשלשה מוחין הנכללים בו, גם בכל אות מאלו השלשה אותיות י' ה' ו', יש שם אחד היוצא ממנו, כידוע ליודעי חן ומביני דעת, שורשו מקורו וצירופו. ואם כן שלשה פעמים י' ה' ו' כסדרן, והגבורה שבו שלשה ה' ו' י' וכן כיוצא בכל הששה קצוות לבד שבו. אך ההפרש שיהיה ביניהם הוא, כי י' ה' ו' הראשון שבחסד, יהיה גובר קו ימין, ולכן מילויו בע"ב. כזה: יו"ד ה"י וי"ו ה"י. והשני בס"ג, כזה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א. והרביעי בב"ן, כזה: יו"ד ה"ה וי"ו ה"ה. וכן עד דרך זה בגבורה, הראשון

הגהות ומראה מקומות

תט"ו עד דף תי"ז. ועיי"ש שיש הרבה שינויים. (כ) צ"ל ג"כ ול"ג נצח הוד (שער הקדמות שם). (ל) בדפוסים הראשונים יש כאן שורה כפולה ורשמנוה בסוגריים.

(ח) צ"ל קו האמצעי גובר וה"י.
(ט) המלים נצח תור מיותרות. וצ"ל ג"כ.
(י) צ"ל ביסוד. מכאן עד להלן ד"ה הנה כל העולמות כתוב בסוף ספר שער הקדמות מן דף

הק"ף. גם ר) הוא כללות ו' אותיות המילוי, הוא בגי' הקפ"ה עם הכולל. ולכן כל המקיפים של החסדים, נקראים א"ל, בסוד חסד א"ל כל היום וכו'. והוא, כי הלא נתבאר, כי יש שלשה י' ה' ו' בחסד פנימי, והוא במילוי ע"ב, כזה: יו"ד ה"י וי"ו ה"י, ובמילוי ס"ג, כזה: יו"ד ה"י וא"ו ה"י. ובמילוי מ"ה, כזה: יו"ד ה"י וא"ו ה"י כסדרן. ואלו שלשה יהיו בפשוטן, הם בגי' שם ס"ג א', ויש בו שלשה יודי"ן ואל"ף, הרי א"ל. גם שלשה יודי"ן עצמן דג' יהיו, עם כללותו. הוא בגי' א"ל. והמקיף דגבורה, יש בו שלשה הוי"ו"ת דע"ב ס"ג מ"ה ג"כ כנוצר לעיל, וגם ממנו נעשה שם א"ל ש) בשש בחינות הנזכרים דמקיף דחסד. וכן על דרך זה בתפארת א"ל מג' וי"ה, וכן בנצח ובהוד וביסוד, על דרך הנזכר.

והנה שכחנו ענין החסד של המלכות, בין ת) המקיף. והענין, כי גם הוא שלשה שמות יה"ו, שהוא כלם במילוי ההי"ן, כנודע כי שם ב"ן הוא מלכות. וגם במקיף הוא אל, הנעשה מג' יה"ו אלו דההי"ן, ע"ד הנזכר בשאר המקיפין. והנה המקיפין המתפשטים הם משונים, אע"פ שגם הם בחינת אל, והוא, כי הנה שם בחי' מ"ה דאלפי"ן, כזה: יו"ד ה"י וא"ו ה"י, יש בו שלשה אלפי"ן, והם שלשה שמות אהי"ה, כי אהי"ה בגי' יה"ו. נמצא, שבפנימי הוא יה"ו, והמקיף אהי"ה, כי כל מקיף הוא נוקבא אהי"ה כנודע, אלא א) שהיה מן האלפי"ן דמ"ה עצמו כנזכר.

ב) וגם אהי"ה אלו, הם כולם במילוי יודי"ן

בגופא דזעיר, והם ג"כ צירופי י' ה' ו' הנזכר ממש, והם ח"י אתוון בדעת, וח"י בחסדים המתפשטים בגופא, וכנגדם ח"י ביסוד דזעיר, יען הוא מקבל הארת כל ו' צירופין אלו אשר בדעת, וכולם מ) נכללים, ולכן נקרא היסוד ח"י.

והנה עדיין נשאר עטרה מלכות דזעיר, והיא בחינת תחתונה שבכל צירופי י' ה' ו', ועתה נשלם כל שם נ) חותם, ונעשה הוי"ה גמורה כנו' בפ' ויקרא דף ס) רמ"ג כי לכן נקראו שלמים, דאיהו שלמה דו' צירופים אלו. אמנם עיקר הפירוש הוא, כי ה' זו אחרונה שבכל הצירופים, היא רחל נוקבא דזעיר, כי היא מקבצת כולם, ומתפשטין בה, כנודע בסוד הלולב דסוכות, ואז נכנסים בה הארת החסדים ע) מתפשטין אלו, בהארת השרשים. ואז נכנסים בה הארת החסדים, והשרשים מאירין אותן המתפשטים, והארת הוא שורש המלכות, כמו שיתבאר במקומו. פ)

והנה כמו שביארנו ענין אלו החסדים הפנימיים, כן הם עצמם מקיפים צ) בחינת בדעת ואחר כך מקיפים בשש קצוות זעיר, והם בחינת המתפשטים של המקיפים, וכולם באופן ק) אחר זולת בשמות שלהם, הם הפנימיים, הם ששה צירופים, בין למעלה בדעת, בין למטה בהתפשטות. אך המקיפין הם באופן אחר, והם נחלקים לשני בחינות:

ונבאר עתה בחינה העליונה שבדעת עצמו תחלה, והוא, כי שבעה הם אורות מקיפים שם, בסוד ז' תחתונות שבדעת עצמו. הראשון הוא מקיף החסד, והוא שם א"ל, כי הוא בגימטריא

הגהות ומראה מקומות

- ז) צ"ל בחינתם.
- ק) בשער הקדמות שם כתוב באופן אחר זולתי בשמות שלהם כי הפנימיים.
- ר) צ"ל עם.
- ש) צ"ל בשני.
- ת) צ"ל בין בפנימי בין במקיף (שער הקדמות שם).
- א) צ"ל שהיא.
- ב) צ"ל וגי. (שעה"ק שם).

- מ) צ"ל נכללים בו.
- נ) צ"ל מהם (שער הקדמות שם).
- ס) דף י"ז ע"א.
- ע) בשער ההקדמות הנוסח המתפשטים ולא הארת השרשים, רק השרשים מאירים באותם המתפשטים, והארת המתפשטים נכנסים בנוקבא אז, ואז נקראים שלימים. ושני הפירושים כולם אחד, כי העטרה היא שורש המלכות.
- פ) ע"י תלמוד ע"ס חלק י"ד תשובה ק'.

שלשה צירופים יהיו אלו, דע"ב ס"ג מ"ה, שיש בכל קצה וקצה מהם כנו"ל, יש לשלשה יהיו אהי"ה אחד לבדו לבוש להם. והענין, כי ג' יהיו הם בגימטריא קד"ם, י) וכן אהי"ה זה לבדו באלפי"ן הוא בגימטריא קד"ם עם הכולל, ונמצאים שבעה שמות דאהי"ה דאלפי"ן, לבושים לשבעה חסדים, המתפשטים בשבעה תחתונות דזעיר. והנה כללות שבעה אהי"ה הנזכרים, שהם ז' פעמים (נוסחא אחרונה פנימיות) קד"ם, הם בגימטריא תת"ח, שהם סוד אלף ואלף כ) כי הכל הם מבחינת אלפי"ן שביסוד, והוא אחריים דאלקים דההי"ן כנודע. כל הנזכר, הוא בששה חסדים המתפשטים, אך בדעת עצמו התחתון, שלא נזכר רק החמשה חסדים וחמשה גבורות, עיקרם שהם עשרה בחינות, יהיו עשרה הוי"ות כנזכר לעיל, שהם ד' ספירות בפשוטן, ל) וכולם מנוקדים כל אות ואות בשב"א קמ"ץ, שיש בהם שלשה יודי"ן מ) בגימטריא אל"ה, בכל אות מהן. נמצא כי הארבעה אותיות, כל הוי"ה מהם בגימטריא קד"ם, הנקודים שלהם י) הוי"ות, הם עשרה פעמים קד"ם, זה בגימטריא אלף וד' מאות (וארבעים) והם סוד אמ"ת, כי אות אל"ף תעלה לחשבון אלף כנודע. והרי איך יש אמת בדעת זה, על דרך הנזכר בדעת עליון. ונחזור אל הענין, כי זה סוד מעונה אלהי קדם, ונאמר על דעת זה נ) המקום הא' התחתון כי בכל אות יש לו ניקוד כמנין אלה דאלקים,

הם בחסד, וכללות שלשתם בפשוט, הם ס"ג שם א' דס"ג הנעשה מהם, ומס"ג זה יוצא שם א"ל, ע"ד הנזכר שלשה יודי"ן וא' דס"ג. וא"ל דגבורה, הוא משלשה אהי"ה דההי"ן היוצאים משם מ"ה גם כן, ויוצא על דרך הנזכר ג) במקום דחסד. מקיפו דתפארת, א"ל דשלשה אהי"ה דאלפי"ן, על דרך הנזכר.

סדר שלשה אהי"ה אלו, הם יה"א: יודי"ן, ההי"ן, אלפי"ן, בשלשה הקוין. ד) אך גובר בו הראשונות דימין, דהיינו יודי"ן, כי הוא קו ימין. ובהוד קו שמאל, ה' ראשונה של אהי"ה, ה) ה' בההי"ן, ע"ד הגבורה. אך ה"ה שניה מילויה באלפי"ן, כי יונקת מן התפארת, גם כן. וביסוד ו) ה"א ה' ראשונה דאלפי"ן ז) הוא קו האמצעי ג"כ, אך ה"י השניה ח) מילויה ביודי"ן כי הוא מטה כלפי חסד, שהוא יודי"ן. ובמלכות ה' ראשונה דאלפי"ן, כי גם היא בקו האמצעי, והה' שניה בההי"ן, כי הוא בחי' עין כנודע. ט) ואמנם היות כל אהי"ה האלו יוצאין משבעה שמות מ"ה, הוא, כי הרי גופא דזעיר נקרא מ"ה, וגם עיטרא דחסד נקרא מ"ה כנודע, ודגבורות נקרא ב"ן.

אחר שביארנו החסדים עצמן הפנימיים המתפשטים למטה, נבאר הלבושים שלהם, כנודע כי כשירדין, ג"כ נמשך עמהם צירופי הלבוש, שהוא יסוד דתבונה עצמו. ונודע, כי היסוד דתבונה הוא אהי"ה דאלפי"ן. והנה בכל

הגהות ומראה מקומות

י) כזה: יו"ד ה"י וי"ו. יו"ד ה"י וא"ו. יו"ד ה"א וא"ו. שער רוח הקודש יחוד י"ד דף ק"כ ט"ב ד"ה אח"כ תכוין ביסוד. ספר שער הפוסקים פרשת וזאת הברכה בפסוק מעונה אלהי קדם. ע"ח ח"ב כללי הרח"ו בסוף הספר כלל כ"א.
 ב) עם כללות ז"פ קד"ם הם בגימטריא תת"ח (שער רוח הקודש שם).
 ל) צ"ל ר"ס בפשוטן ור"ל: שעשר פעם הוי"ה פשוטה שהיא כ"ו, עולה ר"ס. (שער הקדמות דף תט"ז).
 מ) צ"ל שלשה יודי"ן וי'.
 נ) בשער הקדמות ליכא המלים המקום הא'.

ג) צ"ל במקיף (שה"ק שם).
 ד) חסר כאן, ובשער הקדמות כתוב וז"ל: אך בנצח הם כל אהי"ה מהם הוא, ה' ראשונה ביו, ושניה באלף, יען הנצח מקבל מת"ת שהוא אלפי"ן אך גבר בו ה' ראשונה דיודי"ן. כי הוא קו ימין.
 ה) צ"ל היא.
 ו) צ"ל היא.
 ז) צ"ל כי הוא.
 ח) בשער הקדמות הגירסא וה' שניה ההי"ן כי היא בחי' ההי"ן כנודע וליכא עד ואמנם היות ונראה כי שם חסר. ט) ע"ח ח"א שער דרושי הנקודות פ"א דף ק"ד ד"ה הרי כי העין יש לו בחי'.

ק"ד רבוא. ק) ועתה נעשו הש"ע רבוא דאתפשטו אנפוי כמו עתיקא, כנוכר באידרת נשא ע"ש. ר) הרי ידעת, כי כל האברים דזעיר נגדלים בזמן הגדלות. והענין, כי מהדעת הזה נמשך עד הפנים שלו, כנוכר באידרא הדעת באנפוי דמלא ש) וע"ש.

והנה עשרה אותיות והמילואים עצמם, הם עשרה הוי"ו"ת דע"ב, והם בגימטריא תש"ד, כמנין צירופי בראשית. ונודע כי אחד מהם הוא בראשית, שית סיטרין שבדעת, כי הדעת נקרא בראשית, כנוכר בענין בראשית ע"ש. ת) א) הנה כל העולמות הם זה תחת זה, ובכל עליה ועליה, מוכרחים שכל העולמות ב) יתנו ויעלו, כי לא יהיה מקום ביניהם. והנה בחול אין עליות רק בעשיה, עד נוקבא דאצילות, ועד בכלל. אך הזעיר אינו עולה כלל. אמנם המקיפים ל"מ שבו, נכנסים בסוד פנימים, ובאין לו מקיפים אחרים גדולים מהם. א) אך אח"כ קבלתי יותר, וזה היותר אמיתי

והם עשרה הוי"ו"ת דאלקים, ס) וכל הוי"ה מהם בגימטריא קד"ם.

והנה נמצא, כי בכל אלו הנקודים הם בחינת קדם, כי גם הם בעצמם הם בחינת קדם כנו"ל, שכל חסד מאלו הוא שלשה פעמים י' ה' ו' דע"ב ס"ג מ"ה, שהיא בגימטריא קד"ם. ונודע כי בכל בחי' חסדים, שרשם משם ע"ב, כי חסד בגימטריא ע"ב, ואף על פי שאמרנו שכל א' הוא ג' י' ה' ו' דע"ב ס"ג מ"ה כנו"ל ע) אמנם כללות החסדים עצמם הם שמות של ע"ב, והנה אם תמלא הוי"ו"ת הנוכרות כלם ביודי"ן, וכל אות מנוקדת בשבא קמץ כנו"ל שהוא בגימט' אל"ה, פ) נמצא כי אלקים, רוצה לומר י"ם אל"ה דכל הוי"ה, בסוד עשרה אותיות מילואיה, אך הפשוטה היא קד"ם, וזהו אלהי קדם בכל הוי"ה מהם לבדה. והנה כשנמנים עשרה פעמים אל"ה, כל הוי"ה מהם לבדה, הם ש"ע. צ) ודע כי מאלו הש"ע הם נמשכים אל הפנים דזעיר, אשר בקטנותו בימי היניקה היו

הגהה

והמקיפין במקומם עומדים. ואפשר להפך, שמקיפין יורדין תוך ראשו, וראשו עומד במקומו. והנה בחול לא קבלתי איך הוא, זולתי הנו"ל, שאין עליה כלל אל הזעיר. ה) והמציאות אז הוא, שראשה במקומו עומד, והמקיפין

א) ונלע"ד חיים שהם ג) בחצי או"א עצמם כי אין דבר אחר בנתיים, אמנם הכנסת המקיפים הנוכרים הם אפשר להיותם בבי' מציאות, או שהזעיר יגדל ראשו בכל קומת גובה המקיפין ויתלבשו בה, ד) ונמצא כי הזעיר הוא עולה,

הנהרות ומראה מקומות

י"ט. ע"ח ח"א שער א"א פרק י"ד. ע"ח עם פמ"ס ענף ע"ג. ש) צ"ל דדעת אסחיד באנפוי דמלא. ת) זהר בראשית ח"א טו: כג: כד: לט: נו: פט. ת"ז תקון כ"ה ע: תמ"ו פג. תמ"ח פה. תס"ו צו: תס"ט קו. תקון ט' בהשמטות קמו. תקון י"א בהשמטות קמו: תק"ח צג: קטו. א) מאמר זה הוא בספר עולת תמיד שער השבת דף קכ"ד ע"א. ובשער הקדמות דף ת"ז ט"א. ב) צ"ל יתנועעו. ג) צ"ל בחי'. ד) צ"ל ונמצא כי ראשו הוא עולה עו"ת ושער ההקדמות. ה) ג"א מוסיף שאין עליה כלל אל הז"א בחול, ואפשר שאף עליה זו בכלל וא"כ יהיה ע"ד שקבלתי כליל שבת שגם אז אין עליה לז"א והמציאות וכי עו"ת ושעה"ק).

ס) צ"ל כמנין אל"ה דאלהי, והם י' הוי"ו"ת י' דאלהי. עיין שער רוח הקודש יחוד י"ג דף קי"ט ט"א שם הלשון מתוקן יותר. ע) בשער הקדמות מוסיף אך עם כל זה, זהו בבחי' פרטיות, יען כי כל קצה מהם, כלול מכל הגי' מוחין שהם: ע"ב ס"ג מ"ה כנו"ל. פ) צ"ל נמצא כי אלהי ר"ל י"ם אל"ה בכל הוי"ה (שער הקדמות שם). צ) זה לשון שער הקדמות והנה כשנחבר י"פ אל"ה שיש בכל נקודות כל הוי"ה והוי"ה מהם הם בגימטריא ש"ס, ועם י' אותיות המילוי עצמם יהיו ש"ע, הרי שכל הוי"ה מהם הוא ונקודה הם ש"ע. שער רוח הקודש יחוד י"ג דף קי"ט ט"ב. ק) צ"ל קי"ן רבוא. ר) זהר ח"ג דף רכת. ובאד"ר ע"פ הסולם אות

שלו, כי גם אלו המקיפים שלו הם, אם כן אין בזה עליה לזעיר כלל, רק שנגדלה ראשו, כי ז) בבחינת הכלים שלה מה שצריכה להתגדל. (ח) ודע והבן, כי בהכרח שכיון שנכנסים למ"ד דמקיף דצלם ודאי שהמוחין פנימיים דצלם נדחין יותר למטה במקומם, כדי לתת מקום אל המקיף. וצריך עיון, כי זה פליג על הנזכר לעיל, שנגדל ראשו. ואז נ"ה דצלם דאימא נדחים, ט) ויורדים למטה יותר. ודע כי אמת הוא, שכל מה שיש בצ', יש כנגדו י) במלכות, אך אין אורכן שוה, כי הנה אורך הצ' הם ט' ספירות כנודע, ואורך הלמ"ד הם שיעור שלשה כ) פרקים ראשונות לכה, של ג' וג' פרקים, באופן שהם ט' פרקים, והצ' הם ט' ספירות. ונמצא אורך הלמ"ד שליש אורך הצדיק. אך ל) על דרך זה נחלקים לט' פרקים כנז"ל. (ב)

שעליו תסמוך ו) והוא כי א"א שאמרנו שהמקיפי יורדים דרך ישר, והמקום ישאר מקום פנוי בין מקיף צ' שנכנסים, למקיפים למ"ד גם כן נכנס בין מקיף לחיצוני כנודע, שהרי שניהם הם בגוף ופרצוף אחד של התבונה כנודע, ואיך תתחלק ויתרחקו ג' אמצעים שבה, אשר בתוכם מקיפים ו' מן ד' ראשונות. שבהם א' דצלם וישאר חלל ומקום פנוי ביניהם. אך הענין הוא, כי ראש זעיר היא נגדלת ועולה למעלה, עד שמלבשת את מקיף למ"ד דצלם, והמקיפים נשארים במקומם. וגם זעיר אינו עולה כלל, ובמקומו עומד, וכן ראשו במקומו עומד. אך הענין, כי נגדלת ונעשה גדולה, המתלבשת את המקיפים. ונמצא כי שלשה ראשונות שבו, במקומם הראשון עומדות, רק שנגדלים כנזכר, יותר ממה שבתחילה. ונמצא כי אינו לוקח מקום זולתו, רק מקום מוחין

הגהה

וקצרים באיכות. כי אורך הירך שלשה נ) פעמים, כמו אורך הראש והגוף. והנה נודע, כי הצ"ל דצל"ם, הם מתלבשים תוך נה"י דאימא דצלם, ס) ערומים בלא לבוש דנה"י דאמא כלל, ונמצא

יורדים ונכנסים לתוכה וזה קבלתי כנ"ל ע"ד ע"כ. (ב) ונלע"ד חיים, כי הטעם שג' ראשונות הם באיכות גדולים, ובכמות קטנים. אך הג' תחתונות שהם הירכים הם גדולים בכמות,

הגהות ומראה מקומות

בשבת הארכתי שם ביותר על הסיפור הזה, אבל לדרכנו פה באתי להתחרש כמה חדושים אשר לא נזכרו בכל חיבור של עץ החיים שכתבתי. שהם מאה שערים והחלקתים לארבעים ושמונה ספרים, והחיבור הזה שעשיתי, הוא יותר עמוק וחדושים רבים ונפלאים אשר על כן בין הכל הם מ"ט ספרים, וכל ספר וספר שמתי לו שם, כנודע ליודעי דעת בחבורי שמחת עולם, ושם כתבתי כל השמות של הספרים שכתבתי בשמם, ובכנויים כאשר עיניך תחזינה משרים על כל דבר ודבר, והחבור לא הזכרתיהו יען הוא גנוז באוצרותי לחוד וכו', ודע והבן.

ט) צ"ל ואז נה"י צ' דצלם דאמא נדחים (עו"ת). י) צ"ל יש כנגדו בל', וכן במ'. כ) נ"א ספירות (שם) ל) צ"ל עם כל זה. ג) נ"א פרקין (שעה"ק). ס) כאן חסר ובספר עו"ת ושער הקדמות כתוב אך מ' דצלם הם ד' מוחין יען אינם מלובשים תוך נה"י דאימא אלא ערומים. ול"ג מן ונמצא עד ונמצא.

ו) כאן הלשון קשה וז"ל ספר עו"ת ושער הקדמות: ותוא, כי א"א שנאמר שהמקיפים יורדים, דא"כ ישאר מקום פנוי (בין מקיפי מ' שנכנסים בבקר בשבת שער הקדמות) בין מקיפים שנכנסים בשחרית של שבת, למקיפי ל' הנכנסין בליל שבת, כנודע, שהרי שניהם הם בפרצוף אחד (נ"א בגוף ופרצוף אחד שעה"ק) של התבונה ה' כנודע, ואיך תתחלק (נ"א תחלק עו"ת) ויתרחקו ג' אמצעיות שבה, אשר בתוכם מקיפי ל', מן ארבע ראשונה שבה שבהם מ' דצל"ם, וכו'.

ז) צ"ל רק. ועיין בספרים דלעיל שיש עוד כמה שינויים קלים.

ח) בספר עו"ת ושעה"ק הגירסא והנה גם בדרוש שבת ראיתי, כי בהכרח שכיון שנכנסין ל' דמקיפי צלם ודאי שהמוחין פנימיים דצ' נדחין יותר למטה ממקומם כרי לתת מקום אל המקיפים. ובדפוס הראשון כתוב כאן, והנה גם בדרוש בספר הכונות באורך

ונחזור לעיל, כי כיון שנכנסים ל' דצלם, מוכרח שירדו מוחין דאימא הפנימיים, וגם לבושי הנה"י. וא"כ היה יסוד דצלם מסתיים בחוזה דזעיר יורד יותר למטה, אמנם מתרחב בסוד סוכת שלום כנזכר, ואיני יודע א"כ יהיה בשחרית דחול בחזרת העמידה שנכנסים כולם המקיפים כ"ב ועל שבת בשחרית דחול. (מ)

ענין עליית העולמות:

ש) דע, כי כל זמן שאין זעיר עולה רק בצלם שלו, כל אחד נשאר במקומו, כי כל זה הוא משל, ת) אחר שלוקח צלם שלו, ורוצה לעלות הוא מוכרח שאו"א יסתלק משם ויעלה, כי הנה או"א ממלא כל המקום ההוא שלו, ואין שום דבר פנוי, וכן או"א במקומם, וכן זעיר במקומו, א"כ בהכרח שבעלות זעיר ממקומו, צריך שאו"א יעלו גם הם, וכן האריך יעלה גם הוא. ונמצא כי עליית בחינה ראשונה, הוא

גורם טלטול ועליה לכל שאר העולמות העליונים ותחתונים, כי כלם קשורים זה בזה, ואמנם אין כולם עולין למעלה, אמנם הענין הוא, כי יש בעולמות כולם חיצוניות ופנימיות בענין הכלים עצמם, והמלאכים מחיצוניות הכלים, וכל אלו הם עולים, אך העצמות שלהם נשאר תמיד במקומו, כי כשהזעיר עולה, אינו עולה רק בחינת הגוף והכלי, ונשאר עצמות למטה, ואז עולה כלי הנוקבא במקום זעיר א) ונמצא הנוקבא להיות לה עצמו זעיר וכלים שלה, ואז הכלים שלהם נגדלים בבחינת כלים דזעיר, וכן תמצא בזה בכלם, והבן זה מאוד, כי הוא כלל גדול בכל מיני העוליות ואל תטעה.

ונלע"ד חיים, כי זה העצמות הוא ב) בחינת אחד המתפשטת בתוכם, כי נשמתם ממנה ג) נקרא כלי כערכו, כי הנשמות מן הנשמה באה, ואיך נאמר שהוא מפנימיות הכלי. וכל זה הוא דוגמת גוף האדם, שקונה הנשמה חדשה יתירה ע"י מעשיו, ואין גופו משתנה,

הגהה

דאימא, אין בו חילוק פרקים, וכל צ) הא' נכנסת בפ"א. אך הלמ"ד נכנסת בשלשה ק) אמצעים, תחלה ג' פרקין תתאין, ואחר כך ג' אמצעיים, ואחר כך שלשה ראשונות. ר) והרי הם בצלם דאימא. וכמו כן בצלם דאבא, ע"כ.

כי הצ' ל' דצלם, הם מתלבשים תוך נה"י דאימא. אך ע) המלכות דצלם, הם ד' מוחין, יען אינם מלבישים. ונמצא כי הצ' ל' נחלקים, זה לט"ס, וזה לט' פרקים. פ) אך המ"ם דצלם כיון שאינה רק מוחין לבדם בלי לבוש נה"י

הגהות ומראה מקומות

- מ) כנודע כי כל בחי' נה"י הם נחלקים ומצויירים בבחי' פרקים.
- צ) צ"ל המ'.
- ק) צ"ל זמנים.
- ד) צ"ל וזהו, ולא והרי הם. (עו"ת ושעה"ק).
- ש) מאמר זה הוא בספר עולת תמיד ענין השבת דף קכ"ו ט"ב ועיי"ש כמה שינויים.
- ת) צ"ל משלו אכן אחר (עו"ת).
- א) צ"ל ונמצא הנוקבא חזרה להיות לה עצמות זעיר וכלים שלה, ואז הכלים שלה נגדלים (עו"ת).
- ב) צ"ל העצמות היא בחינת א"ס המתפשט. (עו"ת).
- ג) צ"ל ממש נקרא כלי בערכו (עו"ת).

- מ) כל דבור זה מן ונחזור לעיל צריך תקון וגם חסר סוף המאמר, וז"ל ספר עו"ת ושער הקדמות ונחזור לעיל כי כיון שנכנסים ל' דצלם, מוכרח שירדו מוחין דצ' הפנימיים עם לבושי הנה"י, וא"כ היה היסוד דאימא המסתיים בחוזה דז"א, יורד יותר למטה. אמנם מתרחב בסוד ופרוס עלינו סוכת שלום כנז"ל ע"ש. ואיני יודע א"כ יהיה בשחרית דחול, בחזרת העמידה, שנכנסים כל המקיפים, כי כך הוא ליל שבת כשחרית דחול. או אם נאמר שבחול יורדים ממש למטה המוחין פנימיים עם נה"י דאימא, ואיני יודע היכן ירדו. ועיי"ש שיש עוד המשך של מאמר ארוך. ע) צ"ל המ'.
- פ) בעו"ת ושער הקדמות מוסיף יען הם מלובשים,

והמקיפים הראשונים שהיו לו כאשר היו המוחין בסוד הפנימיות, הם ג"כ מתעלים יותר למעלה ממקומם, מקיפים על אלו המוחין שנסתלקו, ונעשו מקיף כנזכר ואמנם כשמסתלקים אלו המוחין, כבר נודע שכל דבר קדושה נשאר רושם תמיד לעולם, ולכן אעפ"י שהמוחין נסתלקו, נשאר רושם ח) שלם בתוכן בסוד מוחין, והוא מקיפין את הזעיר במדת גדולתו, גם בזה הרשימו נעשה מבחינת המוחין עצמן, ויצאו ממנו בחינת תפילין, הנזכר בדרוש תפילין ע"ש ט) ויש בו בחינת עצמו אל המוחין האמיתיים, אלא שהם בחינת רשימו בלבד.

ואמנם בלילה, אף הרשימו הוא מסתלק ממנו, ועולה י) ביסוד מקיף, והמוחין שיצאו ביום בסוד מקיף מתעלים יותר למעלה, ואז הרשימו שנשאר בנקודה ביום, נכנס בפנימיות זעיר, ומשם נעשה בסוד מקיף לנוקביה ועיין לעיל, כי לעולם אינו חסר בחינת שש קצוות פנימיים דאימא וע"ש, ונמצא כי כאשר בלילה יצאו מאלו הרשימו, אז זעיר חוזר לבחינת שש קצוות, ונוקביה בסוד נקודה, וזה תכלית המיעוט שיש להם. כי המוחין שהם שלשה ראשונות, נסתלקו לגמרי מהם.

ואח"כ חוזרין ליכנס המוחין עצמן דגדלות, שני דעות הם דזעיר, הא' נמשך מהמוחין עצמן דאו"א דברישיהו, שהם תב"ד. וגם נמשך מהדיקנא דאריך, כנזכר לעיל, והיא מבחינת הדעת דברישיא דאריך אחר התפשטותו שם בדיקנא, ומשם לאימא, כנז"ל שם. כ) ובדעת התחתון, הוא מתרין כתפין דאריך, שהם בחינת דעת היושב בגופא בין תרין כתפין, ומשם מתפשט בגופא. וכן כשלקחם מאו"א מתרין

אלא הנשמה היא משתנית. ונתבאר שם בענין תוספות שבת, כי ג' ראשונות דלמ"ד דצל"ם, משם נמשך תוספות נשמה. ומשלשה אמצעיות, רות. ומשלשה תחתונות, נפש. ד) כנודע כי כל בחינה מצדיק ומלמ"ד ומ"ם, עולים שלשתם, בכללות יהיו נפש ורוח ונשמה, כן נלע"ד.

והנה למ"ד דצל"ם, הוא בחג"ת דתבונה, אם הבנים. כשהחסדים יורדים ביסוד, וחוזרים לעלות, נחלקים לשני בחי': ראשונה, נכנס ממש בתוך יסוד דאימא, ושם מגדיל לחסדים שבפנים, שהם ב' ושליש, וכיון שכבר יצאו בגלוי ונתגלו למטה, אע"פ שחזרו להסתתר, שהם כבר קנו כח וחיוזוק, ויש בהם כח להגדיל, כי כבר נתגלית הארתם וכחם. ובחינה השנית, עולה מחוץ יסוד דאימא, בחלל ההוא שיש בין יסוד דאימא לגופא דזעיר, ומשם ג"כ מאיר בחסדים הסתומים הנזכרים. באופן, שיש שני מיני אור והגדלה לחסדים הסתומים, מבפנים ומבחוץ, ועל ידי זה נגדל הז"א, אחר הזעיר אנפין ה) לוקחת כל הצלם שלו. אחר כך נוקבא עולה, ותחלה עולה בשלשה תחתונות דאו"א יחד. ואח"כ בשלשה אמצעיות של שניהם. ואח"כ בשלשה ראשונות של שניהם יחד ג"כ. ו) ואינו לוקח כל אימא, ואח"כ של אבא. והיותר נלע"ד, שאינו לוקח רק אבא ולא אימא כלל, כי נוקביה לוקחת אימא וע"ש. א) ואח"כ מקיף שלשה תחתונות, וג' אמצעיות, ואח"כ מקיף ג' ראשונות, אח"כ עולה במזל י"ג, ואח"כ במזל (הח').

הנה כשהמוחין דזעיר מסתלקין עתה אחר החורבן, כנודע כי ז) אינם חוזרים ומסתלקים ויוצאים ועומדים על ראשו בסוד המקיף,

הגהות ומראה מקומות

- ז) צ"ל הם ולא אינם. ע"ת שער התפלה דף י"ב ט"ב ד"ה ועתה צריך לבאר.
ח) צ"ל שלה. בעו"ת הלשון מתוקן יותר ע"ש.
ט) צ"ל ויש בו בחי' עצמן של המוחין. ועיין שער הכונות ענין התפילין דרוש ה' דף ס"ה ט"א ד"ה והנה אחר שהנחנו.
י) צ"ל בסוד.
כ) צ"ל והדעת.

- ד) צ"ל והכל בלי הצלם כנודע כי כל בחי' מצל"ם כלולים נר"ן, ואח"כ שלשתם בכללות יהיו נר"ן (עו"ת).
ה) צ"ל והנה אחר שהז"א לוקח
ו) נ"א ואינו לוקח תחלה כל אימא ואח"כ כל אבא (עו"ת).
א) בספר עולת תמיד כתוב ואח"כ עליה ד' בכתר דאבא.

אך בצלם יתהלך איש וכו' אך הצללים הם שנים, ולזה לא אמר הצלמים, אלא הצללים. והנה אלו ה', הם: בכואה, ובכואה דבכואה. דההי"ן בכואה דבכואה, שהוא היותר קרוב לגוף כמו שאמרנו. ודאלפי"ן יותר עליון, ונקרא בכואה. אך בצלם עצמו אינו נראה, כי הוא נעלם והבן זה מאוד. (ס)

ובלע"ד חיים, שאלו הם בכחי' לבוש המוחין המקיפים, כי יש נה"י דאימא בפנימיות זעיר, וגם במקיפים והבן זה. והנה הצל"ם והצ"ל דאלפי"ן הם דכורין, ושל דההי"ן הם נוקבא. והענין, כי שלשה הצלמים האלו, הם סתרים עליונים מבחי' הכלים עצמן של הגוף, ועיקר הגוף אינו מצויר אלא בכח השלשה הנזכרים, והם שומרים אותו. ואמנם מן אהי"ה דההי"ן התחתון שבכולם, שהוא יותר קרוב במדרגתו אליו, ממנה נוצר הגוף.

ודע והבן, כי כמה בחינות יש, כי יש צללים מבחי' קטנות, ויש צלם וצללים מבחי' גדולות, ולכן תמצא כי יש צלם דהויו"ת, ויש צלם דאלקים, וכן בצללים יש צ"ל דאהי"ה, ויש צ"ל אל, וצ"ל אל שד"י הם לבושיהם.

והנה במוחין עצמן אין בהם כל דינים כלל, כי לבושיהם שהם כלים וצלמים (ו), וזהו הכתר שבדעת, כי המוחין מחוברים הם הדינין, והמחשבה מתברר, כי הצלמים שהם הלבושים שלהם הם סוד ש"ך דינים. והענין, כי כל הבחינות הנזכר בצלם ובצללים, כולם הם מבחינת אימא, וכנגדם מאבא כנודע, וכבר ידעת כי כל הדינים נאחזים בנה"י, ולכן באלו השנים מיני צללים וצלמים דאו"א, שכולם הם בחינות נה"י שלהם, ובכחי' לבושים לבר, לכן בהם נרשמו ש"ך דינים, כי בצלם (ז) ודאי הם ש"ך דינים, ובאלו המלבושים הם הש"ך דינים הנזכרים ע"ש. ונחזור לעיל בפני' צ"ל שד"י,

כתפין עצמם שהיו בפקדון דאו"א, הנה לקחם מהדעת דאו"א, היושב שם בין תרין כתפין דילהון, שהוא דעת בגופא דילהון. וכפי הראוי גם ביורדו בזעיר, היה ראוי שירד שם בין תרין כתפין דיליה, אמנם להיות קו האמצעי מכוון כנגד הכתר שלו, והכתר והאורות כלם מאימא עצמה כנודע, והם אורות גדולים מאד, ומאירים בזה הדעת, ומעלין חב"ד עליונים מוחין אמתיים שלה. (ל)

כבר נתבאר, כל ספירה אחד מי"ס שיש באימא, הוא שם אהי"ה אחד, וגם בנה"י שלה, הם שלשה אהי"ה: בנצח ביודי"ן, ובהוד באלפי"ן, וביסוד בההי"ן. והם לבושים המשמרים את המוחין, שהם נשמת זעיר שלא יתאחזו שם הקליפות, יען הם מאימא, ואין להם אחיזה שם. וראה והבן, כי זה קבלתי ההקדמה ממורי זללה"ה, כי גוף זעיר נעשה מן הנקבה אמו, בט' חדשי העיבור. וכאשר ניתנים באדם בחינת הנפש רוח וכו', בבטן אמו, אינם נכנסים תוך הגוף ההוא, עד שיתלכשו בלבושים אלו, ולהיותם שלשה פעמים אהי"ה יש באדם ג' (ה) אלקי"ם, האהי"ה דיודי"ן נקי' צלם מלא, כי הוא בגימטריא אהי"ה דיודי"ן, וזהו ויברא אלקי"ם את האדם בצלמו, ואך בצלם יתהלך איש, וזהו צלם האדם העליון שבהם.

ואמנם ב' אחרים, אינם נקראים צלם, רק צ"ל כי אות (ג) אל"ף חסר מהם. והנה הצ"ל הראשון, הוא מילוי אהי"ה דאלפי"ן, בגימטריא בצ"ל ואם יקח כל האהי"ה דאלפי"ן, יהיה בגי' בצ"ל אהי"ה. וצ"ל ה', הוא מאהי"ה דיודי"ן (נ"א דההי"ן). והענין, כי אהי"ה בגימ' א"ך, ועשרה אותיות מילויי הם בצ"ל א"ל, כמו בצל אהי"ה. וזהו סוד ונסו הצללים, כי האמת יש באדם צל אחד ולא יותר, וזה הוא

הגהות ומראה מקומות

ענין סוכות דרוש ז' דף שי"ז ט"ב ד"ה ומכח הארת. (ס) שער הכונות ענין סוכות דרוש ז'. (ו) צ"ל רק בלבושיהם שהם כלים וצלמים. (ז) צ"ל דאבא ודאימא.

(ל) צ"ל שלו. עיין ע"ח ח"ב שער דרושי הצלם פרק ר' דף מ' ט"א ד"ה ודע כי. (מ) צ"ל אהי"ה. (נ) צ"ל מ'. שער הכונות ח"ב

רק תמשה גבורות, ולכן רחמה צר, עד שיכנסו בה החמשה חסדים, ונקרא נח"ש: יען, כי היסוד נקרא שד"י, וכשאינ בו רק הלבושים של אהי"ה הנקראים דם אחוריים שלו, הרי נח"ש. גם האחוריים דאהי"ה הוא בריבוע הם תקמ"ד, והנה מילוי שד"י הוא ת"ק, ונשאר מ"ד, תצרפנו עם שד"י הפשוט יהיה נח"ש. גם ידעת, כי נקרא א"ל שד"י, והמילוי שם שד"י ט' אותיות הם שנ"ד, ובמילוי א"ל ה', הרי נח"ש עם הכולל. ובמילוי א"ל שד"י, הוא אלף מפתחן דביסוד, הנזכר בפרשה ויקהל דף רי"ט.

דע והבן, לפי שכל המוחין נכללים במוח הראשון שהוא חכמה, בסוד כלם בחכמה עשית, והבן זה. לכן בשבוע הראשון שנשלם מוח הראשון שנקרא חכמה, אז הוא מועד, ונקרא חול המועד.

אמנם יום שביעי של פסח, שהוא ששי של העמר, הוא יום טוב גמור, והטעם, לפי שאז נכנס סוד הרשימו של מוח אבא דגדלות שני כנז"ל. אך ביום שביעי לעמר, אעפ"י שנכנס העצמות, אינו יום טוב, כי אין חידוש, אחר שכבר נכנס הרשימו. אבל עכ"ז נקרא אסרו חג כנודע, ולכן כבר זעיר ראוי להודווג עם מלכות.

והענין, כי הנה ביארנו, איך המוחין נכנסים ומתפשטים בו' בחי', שהם תב"ד, ודעת נחלק לשנים חסדים וגבורות, הם ד'. ואח"כ חג"ת, הרי שבעה בחי' כנז"ל, שהם כנגד שבעה שבועות.

ואמנם בחי' השביעית שהיא ת"ת, צריך לכוין בו ב' כונות, שהם: ת"ת, ומלכות שהיא מאחורי הת"ת כנודע. ואמנם כל מוח ומוח מאלו השבעה מוחין ובחינות הנזכרות, הוא כלול מכל השבעה, כמבואר אצלינו. אמנם עתה ביום ו' של העומר, עדיין לא נתקנה בחי' השביעית כנז"ל, שהיא סוד המלכות, אך עם כל זה, כיון שנתקן הת"ת, הרי הוא כאלו נתקנה גם המלכות, כנז"ל כי היא מאחורי הת"ת. ולכן

כי ראיתי כתוב בצל שדי יתלונן, בצל היא אהי"ה דאלפי"ן, כי ממנו נעשה זו הצל, הנקרא בצל שד"י.

ונלע"ד חיים, לפי שמילוי שדי, היא כמו אהי"ה דאלפי"ן. ודע, כי גם המוחין עצמם, הם לבושים אל הנפש, או אל הרוח וכו', אמנם נמצא כי יש אל הנפש שני מיני לבושים, אחד לבוש חיצון מן הצלם מהצללים הנזכרים. ולבוש פנימי יותר מן המוחין עצמן הוא ח) הנפש וגם ברוח, וגם בנשמה, והבן זה היטב. ונמצא כי גם הלבושים עצמן וכו', דע והבן כיון שבאתי על הנזכר אל שדי וכו', הוכרחתי להרחיב קולמוסי הסוד הכמוס עמדי, כי יש בחי' גם בקטנות הנקראת נח"ש, הפותח רחם האיילנה היא הנקבה בקטנותו ג"כ. וקבלתי ממורי זלה"ה סוד האיילתא, שהפצרתיו מאוד, ואמר לי בהאי מלה לא תשאל ולא תנסה את ה', והכי דייקא, אלא כיון שזכיתי בכ"ז לקבלו, אמרתי לעלות אותו על הנייר, כדי שיהיה לזכרון על מצחי תמיד, וכל שלא חס על כבוד קונו ראוי לו שלא בא לעולם, ואוי לו ואוי על נפשו למי שיגלה הסוד הזה הנזכר, מלבד שלא יזכה לאריכות ימים, וגם נענש יהיה מן השמים, לכן כל איש בהגיעו הספר הלז הזה, יהיה הסוד הזה חקוק בלבו, ולא מן השפה לחוץ, ואשריו מי שישמרנו אותו בטהרה ובקדושה בלי הרהור ופקפוק כלל, ומובטח הוא שהוא בן עולם הבא, והבן זה היטב עד מאד, אשר בעונותינו הרבים מזה הסוד, נענש מורי זלה"ה מן השמים כידוע לידע חן, כל מה שהקרה לו זצוק"ל.

**סוד ה' איילתא בסוד קריעת ים סוף
סופא דכל דרגין:**

ח) דע אחי ורעי, כי יש בחי' גם בקטנות הנקראת נח"ש, הפותח רחם דאיילא, היא הנוקבא בקטנותו ג"כ, כי גם זה אין ברחמה

הגהות ומראה מקומות

ח) צ"ל בנפש. ח) שער הכונות ענין ספירת העומר טרק י"ב.

ביום הששי לעומר, הוא יום טוב, ויש בו זיווג. ח.)

ואמנם זיווג זה, הוא דקטנות, והוא סוד הנזכר בזוהר פרשה בשלח דף גב: על סוד קריעת ים סוף, ואמר שם הרשב"י ע"ה, בהאי מלה לא תשאל ולא תנסה את ה' אלהיך והכי דייקא, וענין הדבר, הוא סוד עמוק מאד מאד, כמעט שיסתכן האדם לכותבו, כל שכן להוציא אותו מן השפה לחוץ, והבן, דע כי בכל מקום שהקטנות עליון מתעורר, הם דינין תקיפין, ואם עוסק האדם בגדלות היותר עליון שבכולם, או בכל מקום מכל דרושי האצילות לעילא, אין לו כל כך סכנה, כמו שעוסק בסוד הקטנות, כי שם נאחזים החיצונים כידוע לידועי חן ומביני דעת, ולכן בעת שהאדם עוסק בהם, החיצונים מתעוררים, ומזכירין עונותיו של האדם, ונתפש ברשת הלכידה ח"ו. ולכן בכל פעם שמורי זה"ה היה עוסק בשום דרוש מן הקטנות, היה נענש, כמו שאירע בעונותי הרבים, שהפצתי לגלות לי הסוד העמוק הזה כידוע וכו', ואין להאריך בזה, יען שענין זולגות דמעה כנחל גובע, ואפילו משה רבינו ע"ה כשפגע בסוד הקטנות, שהוא סוד המטה שנהפך לנח"ש, מה כתיב ביה וינס משה מפניו, והדברים עתיקים שאין כל בריה יכולה לחקור ולדרוש בחכמה העמוקה הזאת, והבן היטב מהמטה שנהפך לנחש, ואם אתה מן המבינים תדעהו ודי בזה.

ודע והבן, כי סוד הקטנות נקרא נח"ש, ולכן סוד זה ראוי להעלימו, אף על פי שאין אנו יודעים בו חלק אחד מרובא רבבות כמה שיש בו, והנה סוד הענין הוא, בליל ראשון של פסח היה זיווג גמור גדלות, ובחינת היסוד המזדווג עם הנוקבא היה מבחינת גדלות, אמנם עתה בליל שביעי של פסח, שאינו גמור, ולכן אנו מותרים עתה בתשמיש המטה, מה שאין כן בלילה הראשונה של פסח, כי הוא זיווג עילאה, כמ"ש לעיל היטב.

והנה היסוד המזדווג עתה עמה, אין לו רק בחינת קטנות, כי עדיין לא נכנסו בו המוחין, והנה בחינת היסוד דקטנות נקרא נח"ש עילאה, והענין כי היסוד נקרא שד"י כנודע, ובהיותו בסוד קטנות אין לו רק האחוריים של הדעת, שהוא שם אהי"ה בריבוע, שהוא בגימטריא מ"ד, והוא סוד ד"ם שביארנו, והנה שד"י עם ד"ם בגי' נח"ש.

והבן סוד זה העמוק שביארתי, והענין כי הלא אינו ממשך הטפה רק מאחוריים של היסוד דאימא שבתוך הזעיר. והנה ידעת, כי אימא היא שם אהי"ה דיוד"ן, והאחוריים שלה תקמ"ד, והנה המילוי של תקמ"ד בגי' ת"ק, כמו המילוי של שד"י, ויהיה שד"י ומ"ד הרי נח"ש, והוא חיבור יסוד זעיר ביסוד דאימא, כי משם יניקתו הטפה לתת לנוקבא.

ולכן נבאר עתה אותה האילה, והענין כי המלכות הוא האילה החביבה על בעלה שהיא ז"א. ואמנם נזדווג עמו לילה ראשונה של פסח ונתעברה מן הזיווג ההוא, ואמנם יום לידתה מאותו העיבור, היא יולדת אותו ביום שביעי של פסח, ולפי שעתה אינה ט' נתונה לגמרי, כי אם הז"א בעצמו הוא בסוד קטנות, מכל שכן היא, לכן עתה נקרא אילה שרחמה צר, כי אין לה רק חמשה גבורות, שהם אותיות מנצפ"ך בגימטריא פ"ר, שהם פ"ר דינין, כידוע לידועי חן ומביני דעת, שהם סוד עמר שעורים שנקרב ביום שני של פסח, כמבואר אצלנו כי שער"ה בגימטריא תקע"ה, שהם סוד מנצפ"ך כפולות, שהוא בגי' פ"ר עם ה' אותיות הרי תק"ע, וכשנכללים בה' הרי תקע"ה, כמנין שער"ה. ולכן רחמה צר, כי עדיין אין בה חסדים כנודע, ולכן אינה יכולה לילד, כי אם תלד, יאחזו בה החצונים באותם הולדות שהם הנשמות הבאות מזיווג הגמור, ולפי שעתה י' מן הקטנות הזמן ויתאחזו בה החצונים, ולכן נח"ש עילאה נשיך לה בערייתא, הוא סוד היסוד דבחי' קטנות, המזדווגת עמה. והזיווג ההוא

הגהות ומראה מקומות

במאמר זה ממה שכ' כאן. (ט) צ"ל נתקנה. (י) צ"ל הוא בזמן הקטנות.

ח) עיין ברפוס של ההוצאה הראשונה, כי אנו העתקנו לפי ההוצאה השניה, ויש שם הרבה שינויים

והענין סוד נח"ש, הוא חש"ן המשפט, כי כולו דינין כנודע ליודעי חן ומביני דעת, וזהו סוד הנזכר בפרשת ויקהל בווהר דף רי"ט, אבל חיה חדא אית בעלמא ואיהו שלטא על אלף מפתחן, דו"ק היטב אלף מפתחן וכו', והוא סוד א"ל שד"י במילואו, שהוא אלף מפתחן, ודי בזה, כי לאו כל מוחא ומוחא סביל דא, והוא רחום יכפר עוני.

והנה כל שאר הימים עד חג השבועות, כל הזווג הנעשה בהם, אפילו בשבתות, הוא דוגמת זיווג זה של יום שביעי של פסח, כפי בחינת המוחין שיש לו או בזמן ההוא, ואמנם עד חג השבועות, נתפשטו המוחין עד מלכות מאחורי הת"ת. ואמנם בחג השבועות, נתפשטו גם בנצח הוד, והם סוד שני לוחות התורה, שהם סוד נצח הוד כמבואר בווהר, ואז מזדווג יסוד עם מלכות, וכבר נשלם כל בחינת זיווג דגדלות גמור.

והנה הזעיר בעלותו עד או"א נגמרין מוחין שלו, ובעלותו עד א"א נגמר כתר, כי לעולם אין לו כתר מעצמו, עד עלותו שם. (י) גם כן אין בה כתר, ולכן כתרו וכתרה נעשים יחד על ידי החסד כנודע וזכור זה.

ראשית זה נתבאר בדרושים החדשים באורך ע"ש, איך החסד כלול משבעה, וכן בחינות גבורות החסד וכו', וכן כולם. והנה בכניסתם, תחלה נכנס חסד הא', מלכות שבו, שנכנס בחסד. ואחר כך נכנס יסוד שבו בחסד, ונדחה מלכות שבו. וכן בגבורה. וכן על דרך זה שבעה בחינות, עד"ז ממש בחסד השני הנקרא גבורה שבחסד, וכן כל השבעה כנזכר בענין העמר. (כ)

כבר נתבאר, (ל) כי נה"י כל הש"ך דינין הם בצלם, והנה הזעיר אין בו כתר (מ) מעצמיו, אלא מת"ת כנודע, ונמצא כי הצלם מתחיל בחכמה

נקרא בלשון נשיכה, לפי שהוא בסוד קטנות דין, ואז ע"י הזווג ההוא נפתח רחמה, ואז החיצונים יונקים מהחזה, (נ"א מהזוהמא) והדין, ונטבעו בים סוף, ונשארת הקדושה שאין נוגעים בה החיצונים. ואם אתה מן המבינים מביני דעת חכמה, ויראת ה' בלבך, תבינהו הסוד הכמוס הזה, בפסוק ומבחר שלישי טבעו בים סוף. וזהו מהפסולת ומהזוהמא קודם שיבא לאויר העולם, הנשמות נטבעו וכו'. ומשם תבין ותשכיל רזי התורה ועומק סודותיה, וזהו הסוד קריעת ים סוף, סופא דכל דרגין, ודי בהערה הזאת. ולכן נשארה הקדושה, שאין נוגעים בה החיצונים, רק מבחי' זווג הנח"ש, ולא מבחי' הגדלות. ולכן הראה להם המקרה כנו"ל, ואין להאריך בזה כנו"ל, וזה. סוד קריעת ים סוף, כי ים סוף היא רחם של הנוקבא, הנקרעת ויולדת, ע"י הזווג הנחש, והבן זה היטב מאד.

וזה סוד הנזכר בפרשה בשלת, מה תצעק אלי, פירוש: כי להיותו, קטן אינו ראוי אל הזווג, אם לא שעתיקא קדישא שהוא הא"א, בכחו הגדול מאיר בו בוז"א כנזכר, כי הזעיר הוא מלביש לנה"י דעתיקא, ואז מתעורר העתיקא להאיר בזעיר, ויכול הזעיר להזדווג. אמנם שאר האורות של או"א, אינם יכולים אל זה, אם לא היה העתיקא, ולכן ביה תליא מילתא. וזהו סוד משה, שנאמר בו וינס משה מפניו, כי כבר ביארנו כי יש בחי' משה מן הקטנות, והוא סוד א"ל שד"י שהוא בגי' מש"ה, והנה אם תוסיף עליו תשעה אותיות, יהיה בגימטריא שנו"ט, שהוא סוד נח"ש עם הכולל.

נלע"ד חיים, שנו"ט הוא שם אחד משם מ"ב, ור"ת הוא, "שגבנו טהרנו נורא, ודו"ק. והשם הזה פועל פעולות עד אין חקר, ואין מקום פה להרחיב ע"כ.

הנהגות ומראה מקומות

ועיין בסוף שער הקדמות דף תי"ט ט"ב ד"ה כבר נתבאר, יש שם כמה שינויים במאמר זה, גם מלת נה"י לא כתוב שם.
(מ) צ"ל מעצמו.

(י) צ"ל והנוקבא. שער הכונות ענין חג השבועות.
(כ) שער הכונות ענין ספירת העומר דרוש י.
(ל) צ"ל כי כל הש"ך דינים הם בנה"י בצלם עיין לעיל דף מ"ד ט"ב. ד"ה והנה במוחין עצמן.

ליודעי חן ומביני דעת. והנה משליש החסד שבת"ת, צ) להעשות כתר בראש זעיר כנודע, ונמצא כי אותו החסד גורם כניסת הכתר, ולכן נאמר בתיקונים דף כ"ו, כי הכתר נקרא שער החמשים, של החמשה חסדים הנחלקים לחמשים כנוכר, לפי שאין חסד זה עולה שם, אלא אחר שנגמרו כל החמשים שערים של חמשה חסדים להתפשט בזעיר, וזה בא באחרונה, ונקרא שער החמשים לסיבה זו.

ענין היחוד ואלקות בקיצור נמרץ ומופלא עד מאד, תחלה עשה זווג החיצונית דישסו"ת, ומשם נמשך הארה לזעיר, והוא שניתוסף בו המקיף דאבא ביניקה, ונשלם בכל מוחין דיניקה. ועתה שנשלם, יכול לעלות, משא"כ קודם שישלים בכל מוחין דיניקה, כי כל מוחין דיניקה הם אלקים, ונמשכים מחיצוניות בינה. אך מוחין דגדלות, הם הויו"ת, והם מפנימייתם, והם תחלה מקבלין מוחין חדשים לצורך הגשמות, למעלה ממדרגה, עד רום המדרגה, ויורד להם, והבן זה היטב, ואז דיקנא דאריך, וכל מה שלמעלה ממנה וכו', ממול השמיני מאיר באבא, ונותן בו הארה בדעת שלו, ומשם נמשך ליסוד שלו, ואז מזדווג עם אימא. ועיין בספר הדרושים חדשים נוף חמישי, בנוף מקור חיים סימן מ"ו, באורך הסיפור הזה היטב כ), ואז תדע, כי פנימיות זעיר, הוא כמו המוחין והגשמה שלו הם עולין בסוד מ"ן עד אבא, ונוקביה מ"ן עד אימא, ואז מזדווגין או"א יחד, ואז מוריד הטפה דדכורין, והיא משם ע"ב דיודי"ן, כנוכר אצלנו בדרוש אור מים רקיע ע"ש באורך ל) ויורד מן מוחו עד היסוד בו, ומשם ביסוד שלו, ואז היא בכללות,

שבו, כי בצלם הזה מתלבשין המוחין, והנה בצלם הזה הם ש"ך ניצוצין. ואמנם מספר הש"ך, הם דרך כללות ודרך פרטות, ויש בו כמה בחינות רבים מאוד, אך בדרך כללות הוא, כי דרך ב' ג) כללים יש צלם דאבא וצלם דאימא, הם ג"כ בגימ' ש"ך. גם בחכמה לבדה יש ש"ך כנודע, כי במחשבה זרק ש"ך ניצוצין, וכן בבינה לברה.

והענין, כי הנה שורש כל ס) הזכרים וכל הגשמות נמשכים מאלו ניצוצין, ובהיותם בחכמה, הם בסוד ל"ב נתיבות, כי הנה שם הוא ל"ב אלקיים דבראשית, כי כולם דינין וניצוצין, כנודע כי יש אור ויש ניצוצין. נמצא כי הל"ב נתיבות הנזכר, הם הש"ך ניצוצין, וזכור זה הכלל. ואחר כך נתנים ע) החכמה אל הבינה, ואז נעשים שם בחינות חמשים שערי בינה, כי בינה שורשה הם חמשה גבורות, וכל אחד כלולה מעשר, הרי חמשים שערי בינה, ואז בכל שער מאלו החמשים בכללים בו הש"ך דינין, דהיינו ניצוצין. ומאלו הש"ך ניצוצין שבכל שער ושער מהחמשים שערים הנזכרים, מהם נמשכות הגשמות כל אחת ואחת משער שלו.

ואמנם הם בבחינות צירופים, וגם כל אחד משונה מחבירו, ונמצאו שהם חמשים מיני ש"ך, ומאלו נזכרים בליל פסח דף קי"א בספר הכוונות באורך ע"ש כי שם מקומו. פ) והנה נתבאר, כי החמשים שערי בינה, הם חמשה גבורות שבאימא, גם יש בו חמשים שערים מזחמשה חסדים ג"כ, כל אחד כלולה מעשר, הם חמשים. ואלו הם חסדים, שהם חמשים שערים נכללים בזעיר, ומתפשטין בו, כנודע

הגהות ומראה מקומות

חציו לכתר דנוקבא וחציו לכתר שבו, ואז עליית זה החסד יורד ת"ת של אימא להעשות כתר בראש ז"א.
 כ) ע"ח ח"ב שער הנסירה סוף פרק ג'. תע"ס חלק י"ד תשובה ר"ג.
 ל) ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד דרוש ה'. שער רוח הקודש יחוד י"ח דף קל"א ט"ב.

ג) צ"ל ב' צללים ול"ג דרך.
 ס) צ"ל הדברים (שעה"ק דף תי"ט).
 ע) צ"ל נותנם (שם).
 פ) שער הכוונות ענין ספירת העומר דרוש י"א.
 דף קפ"ג ט"ב ד"ה עוד יש כונה.
 צ) כאן חסר וז"ל שער הקדמות דף ת"כ אמצע ד"ה והנה נתבאר, והנה משליש החסד שבת"ת המתחלק

ואני מסופק, כי גלע"ד שחסדים מ"ה תחלה נכנסים ל"מ דצלם דאימא, ואח"כ צ' דאבא, ואולם גם לכל פרט מהם יש זיווג אחר לל' ומ' דאבא, ולל' ומ' דאימא וצ"ע. והנה יש זיווג אחר, כדי להכניס תלת ראשונות דאבא, ונעשה על ידי הארת הצלם דדיקנא דאריך. ודע כי אחר שנכנסין גם ע) בנה"י נגדלים כנודע כי נה"י נעשים מחדש ע"י הארת אריך כנזכר, וגם היסוד ע"י זה, כנזכר בדרושים החדשים ע"ש. ואח"כ שנעשה, נותן בו כללות חמשה חסדים, אשר לכן נקראים כל, ומתפשטים בו בשש קצוות שבו, כנודע דכלול שית בקרטופא כחדא, ושם ג"כ מתפשטים בשש קצוות שלו החמשה גבורות, ומשם נמשכין לרחל. והנה יסוד דאבא, מסתיים ביסוד זעיר ממש. ודע והבן כי להכניס מוחין דתלת ראשונות, שיש זיווג דאימא, אין צורך להעלות מ"ן.

ד"ם האדם נעשה משם אהי"ה כנודע, והוא נה"י דאימא, שהם סוד אהי"ה, ומתלבשים בסוד צלם. ונמצא כי הצלם הוא הדם, וכל המוחין עצמם. ולהיות אחוריים הם דינין, כנזכר לעיל כי ש"ך דינין הם הצלם. חמשים שערי בינה החסדים, כל אחד כלול עשרה, שהם ה' חסדים, בסוד ויפן כה וכה, כנזכר בזהר ע"ש, שהוא רומז על יחוד ק"ש וכו', ומשם נעשו המוחין, בסוד אור פנימי לזעיר, ונמשכו מזיווג אבא ואימא. ואח"כ חוזרים או"א להודווג בבחינה אמצעית שלו, ואז נעשים מוחין מקיפין לזעיר, ונעשה מקיף למקיף מבחי' פנימי של או"א. וכלי הכתר פ) וזעיר נעשה מתפארת של האימא, ואח"כ דאבא נעשה לו נשמה צ) שבכתר שהוא הכתר. וכבר ידעת כי הכתר הוא בבחי'

ובתוכם מאירין ונעשין ארבעה מוחין כנודע, מן הארבעה אותיות דע"ב במילוי, הוי"ה במילוי יודי"ן, כזה: יו"ד ה"י וי"ו ה"י. ואז בהצטיירם, נעשים ארבעה שמות גמורים, והם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. ואמנם נעשים ארבעה מוחין גמורים, אשר אחר כך יתפשטו כ"ז בו, כנודע ליודעי חן ומביני דעת.

ואם כן בחינות אלו אינן שוין, כי תלת ראשונות יהיו שמותם באופן א', ותלת אמצעיות באופן א', ותלת תחתונות באופן א', וכל זה במוחין דאימא. וכן על דרך זה במוחין דאבא. וכל זה במוחין עצמם, וג"כ בלבושים, שהם בצלמים של אימא ושל אבא, יהיה בהם מדרגות שונות על דרך הנזכר במוחין, ואמנם המוחין של שש קצוות גדולות כבר נתבאר לעיל ע"ש היטב. ודע, כי על דרך זה יהיה במוחין דעיבור כמה בחינות, וביניקה כמה בחינות, וזכור זה שהרי כתבתי אותו במקומו.

ונחזור, כי השש קצוות הם באופן אחר, ונתבאר בדרוש הציצית, וכן בק"ש, כי אינן נקרא ו' קצוות של אותן דקריאת שמע מ) והנה אחר זה צריך זיווג שני, כדי שיכנסו תלת ראשונות דמוחין דאימא, ואחריהם תיכף נכנסים כל הט' נ) באבא ותחלה נבאר זה ואח"כ נחזור. ודע, כי צלם דאימא הוא דאהי"ה דיודין כמנין צלם, והנה גם בחינת ב"ן לבדה הנכנסת בזעיר, נקרא צלם, והוא אהיה דיודין כמנין צלם. ס) והנה ג"כ בחינת לבדה הנכנסת בזעיר נקרא צלם, והוא אהי"ה דיודי"ן. וב' אותיות א"ה במילוי יודי"ן, הם לבושי תלת ראשונות, וב' אותיות יו"ד ה"י דאהי"ה כנזכר, הם לבושי ו"ק דמוחין. ודע, כי תיכף כשנכנסים תלת ראשונות דאימא, וג' תחתונות דאבא, מתחיל לצמות שער זקנו.

הגהות ומראה מקומות

פ) צ"ל דזעיר. ע"ה ח"א שער מוחין דצלם פרק ז'. ד"ה כלי הכתר דו"א.
צ) ברפוס הישן יש כאן כפל לשון וז"ל: שהיא הכתר וכבר ידעת כי הכתר דזעיר נעשה מתפארת של האימא, ואח"כ דאבא נעשה לו נשמה דכתר שהוא הכתר וכבר וכו'.

מ) שער הכוונות ח"א ענין כונת ק"ש דרוש ב'.
נ) צ"ל כל שלשה אחרונות נה"י דמוחין דמצד אבא. שער הכוונות ענין כונת העמידה דרוש ב' דף קצ"ג ט"ב סוף ד"ה והנה אחר.
ס) מן והנה, עד וב' אותיות מיותר.
ע) צ"ל הנה"י.

מקיף, שם אור דגדלות בבחינת המוחין, אך הארתם עולה מלמטה למעלה, ומשם נמשכין ויוצאין שערות ברישא דזעיר. והם שלשה מיני: גדלות, ויניקה, ועיבור עיין שם.

ב' מקיפים לזעיר, א' הוא המקיף גדלות, המקיף כולו, והוא סוד הטלית. ומקיף שני, הוא מקיף לתלת ראשונות שלו לבד, והוא יותר פנימי אל הטלית, והוא בחינת השערות, וזה יוצא מאור פנימי, שתוזר ועולה בסוד שערות, ואלו הרמוזים בבחינת החוטין של הציצית, הניתנין בטלית שהוא המקיף הגדול. (ק)

הדעת, יש בו עשר הוי"ת, שהם הלבושים דיסוד דאבא, שבתוכו החסדים והגבורות, והם בגימטריא ר"ס, וביסוד דאימא הם עשרה לבושים אחרים, והם עשרה שמות אהי"ה, בגי' רד"ו. ואמנם כל אלו השמות הם בחינת אחוריים, ונמצא כי האחוריים של עשר הוי"ת, שהם עשר לבושים ביסוד דאבא, ודאימא שהם עשרה אהי"ה דאחוריים הרי עשרה פעמים ד"ם, וחמשה דחסדים הם דם טהור, וחמשה דגבורות הם דם טמא, וחמשה דחסדים נותן הזכר בזוג דנקבה, אך הגבורות הם בנקבה עצמה כבר קודם הזוג.

והנה הם ארבעה בחינות, שהם חסדים וגבורות מצד אבא, וחסדים וגבורות מצד אימא, והנה ר"ס ור"י הם ע"ת, ועם כללות הארבעה בחינות, הרי דע"ת, וכל זה בדעת התחתון (והבן זה. ת) גם דע והבן שהחג"ת דזעיר א) שנתגלו, ונעשו בסוד חב"ד כנודע, הנה המוחין שלהם הם בחינת הדעת הכולל תלת מוחין, כי הם תריין עטרין, וכ"ז חו"ג באימא יש בחינת דעת המחברת כנוכר לעיל, ונוכר ג"כ תפארת, וכללות שלשתם נקרא דעת, ונוכר חג"ת,

(ר) כשהחסדים חוזרים לעלות מן היסוד מלמטה למעלה, חוזר להסתלק מיתוק הגבורות, הארתם אלו שאינן שוין, כי הגבורות שבהם צריך ומוכרח מיתוקה צל"ה והתפארת שבהם כולם ממותק. והטעם, כי תחלה יורדים הגבורות דיסוד ומתחלקות שם דרך קוים, אח"כ ירדו שלשה חסדים המגולים, ויורדים אחת אל אחת, ונמצאו עומדים ל"ה בשלשה גבורות תחתונות, שהם תפארת נ"ה וממתיקם. ואחר כך בעלות החסדים, חוזרים שלשתם גם דרך עליה להאיר בנצח והוד דגבורות, ואחר שעלו דרך התפארת, אז חוזרים להתפשט דרך שני קוים ימין ושמאל, ששם חסד וגבורה של הגבורות, למתקם דרך עליה, שעדיין לא נתמתקו דרך ירידה. והרי כי התפארת שבגבורות, נמתק ב' פעמים בירידה ועליה, ולכן נשארה כולה ממותקת כנוכר לעיל, אך החסד שבגבורה הוא נמתק חציו העליון לבד, והוא ממוצע, לפי שאחר עלות החסדים נמתק האור מחציו התחתון, וגם

הגהות ומראה מקומות

ק) ספר עולת תמיד דף מ"ז ט"ב ד"ה ונחזור ר) דבור זה הוא בשער הכונות ח"א ענין הציצית דרוש ב' דף ל"א ד"ה גם ארז"ל. ובספר עו"ת ענין הציצית דף נ' ט"ב ד"ה והטעם שאנו. בביאור הטעם שאנו מודדים ג' האצבעות מסוף הכנף ברוחב. וקשר הגודל אנו מודדים לארכו זקוף. עיין שם כי כאן הלשון צריך תיקון. ש) דבור זה הוא השלמה לענין ד' חלקי המעשה

והדבור שבתפלה, ספר עו"ת שער התפלה דף ט"ו טור ב' ד"ה והרי נתבאר. שער הכונות דרושי תפלת השחר דרוש ב' דף פ' ט"א ד"ה והנה כל. ת) ספר לקוטי תורה שמות וספר הלקוטים בפסוק וירא ה' כי סר לראות. שער הכונות ענין הפסח דרוש א'. א) צ"ל שנתעלו. ספר עולת תמיד ענין התפילה דף ק"ח ט"א ד"ה דע. ושם הלשון מתוקן.

דאלקיים לא תמצא לה אות להתחלף, גם כן אכרט"ם המתחיל באל"ף, ושאר אותיות נתחלפו באותיות הקודמות אליהם (ג) והיה כד"ט וגם המ' של אלקיים מתחלפות, כי הרי המ"ם של אלקיים מתחלפת במ"ם פתוחה שלפניה, אמנם לפי שהיא צריכה להיות בסוף השם, אעפ"י שהיא ם סתומה, צריכה להיות פתוחה וזו היא מ"ם פתוחה דאכרט"ם, באופן שכל אותיות המתחלפות זו לזו וזו לזו.

באופן ששני מיני קטנות הם. א' חיצון גה"י דתבונה, והם ג' שמות דאלקיים, ריודי"ן ודההי"ן ודאלפי"ן. ואמנם החילוף שיש בהם, הוא (אכרט"ם) בנצח, הוא בסוד היות בו חמשה אותיות אלו. (ואכרט"ם) שבהוד הוא נתלק לב' חלקים, והם א"מ (כד"ט) ונמצא כי הם נתלקים לב' חלקים שהם א"מ (וכד"ט) לכלול ג"כ היסוד כנו"ל בבחינות מספר, שעולה ע"ד, כמנין שם (אכרט"ם) שבדעת, כי כמו שאמרנו מאלקיים שבדעת, יש בו בחינות חו"ג, כן צ"ל בשם (אכרט"ם):

גלע"ד חיים ששמעתי חילוק זה, והוא, כי של החסדים תכיון בו עם הכולל שלו הוא בגי' ע"ה, והוא סוד שלשה פעמים יב"ק, שהוא ג' פעמים הוי"ה אלקיים במילוי אלפי"ן כנזכר, הן ההוי"ת והן האלקיים, ויש בשש שמות ס"ט אותיות, ועם הכוללות הששה שמות הרי ע"ה, כמנין (אכרט"ם). ואמנם (אכרט"ם) של הגבורה הם בסוד חשבוננו לבד שהוא ע"ד שהם גבורות והם חסדים ואין בהם בחינות הכולל כמו החסדים שהיו ע"ה כנו"ל, כנלע"ד ששמעתי ממורי זלה"ה ואינו ברור לי.

ונבאר הטעם למה הקטנות הראשון משונה מהקטנות השני, מה שאין כן בגדלות הראשון והשני ששתייהם הם הוי"ת, והם ד' בחינות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שהם חב"ג. והטעם: כי

ונקרא אימא, ונקרא יעקב, שהוא התפארת שכולל האבות, אך להיותם למעלה ברישא, המוחין שבתוכם הם תרין עיטרין והמכריע וכו', כנזכר לעיל, הם אלהי אברהם ואלהי יצחק ואלהי יעקב, כל שלשה אלו הוא דעת אחת.

והנה בספר הקונטרס ביארנו, על ענין הקטנות דיניקה ע"ש באורך דף ק', דע והבן, כי הראשון הוא בחינת אלקיים המוחין עצמן, וגם כל המלבושים דנה"י דתבונה של (א"ז) [ז"א], ואח"כ הוא גדלות, אח"כ קטנות שני, הוא חילוף אלקים, שהוא שם אכרט"ם, כי אלו הם גה"י דבינה עליונה, ולכן אין הדיגין כל כך ניכרים שם ומתגלים, ולכן מתחלק שם אלקיים לאכרט"ם, והוא יותר רחמים, ולכן מתחלק באותיות הקדומות באלפא ביתא של אותיות אלקיים, משא"כ באותיות האחרונות של אחר שם אלקיים, והוא שם במוכ"ן, (ב) הנז' בזוהר בפרשת פקודי, כי זה הוא תחתון מאלקיים, ולכן הוא יותר דין משם אלקיים.

ואמנם דע, כי בשם ההוי"ה הוא בהיפך, כי החילוף הוא יותר דין, והטעם כי ההוי"ה הוא רחמים פשוטים, וכשנתחלפת, מורה על העלם הרחמים. אמנם שם אלקיים שהוא דין, כשמתחלף ויתעלם, הוא מורה על העלמת הדין, זולתם כשמתחלף באותיות האחרונות, כי אז הוא יותר דין ממש עצמו כנזכר בשם במוכ"ן. ודע כי שם אכרט"ם, הוא הנקרא אלקים חיים, יען הוא יותר רחמים, וכל מקום שתמצא אלקים חיים הוא זה. ולסיבת שם זה שבבינה, נקראת הבינה אלקים חיים כנודע. ואמנם סדר חליפות היא זה, כי כיון שמתחלפת באותיות הקדומות אלו, והנה למעלה מן האל"ף לא יש אות אחר, בסוד ולפני אחד מה אתה מונה, כנזכר בספר יצירה ע"ש, ולכן באל"ף

הגהות ומראה מקומות

שבאיחור כנודע, וז"ס פנים ואחור, כלומר קודם ואח"כ, והבן היטב.

(ג) צ"ל והם. שער הכוונות ענין הפסח סוף דרוש ב', שם דרוש ו'. מבו"ש ש"ה ח"ב פרק ז'. עו"ת מועדים פ"ב. ע"ח שער פו"ח פרק י'.

(ב) זהר ח"ב דף רסא. ורסב. ובוהר ע"פ הסולם פקודי אות תת"ז ותת"כ. שער הכוונות ענין הפסח דרוש ב' עי"ש בהגהות ומ"מ אות ד' בשם מרן בעל הסולם נ"ב ונראה לי הטעם דעיקר המיתוק הוא, בקודם ומאחר, שהקודם מתגביר וממתיק הדין

התבונה למטה, ונכללת עמה, ושם היה זווג שלה חו"ב, וזה בתבונה ילדה צלם המוחין האלו במקומה למטה, והיו שם המוחין מגולין, ונקרא שם צלם אור מקיף, קודם התלבשותם בתבונה התחתונה, ונקרא דל"ת, ודל"ת זו נעשה צלם, ונקרא דל"ת זו נה"י תבונה, ונקראת מ"ם פתוחה, ואז עדיין נה"י תבונה מ"ם על ראש זעיר, ונקרא צ"ל.

והנה התבונה הנקראת מ"ם, אשר נה"י שלה נכנסים בזעיר, נקרא עולם הבא, כי הנקבה נקרא עולם, ותבונה זו נקרא עולם, הוא בא תדיר בסוד מוחין, ונמשכין ברישא דזעיר והם בא מאור ק) כנודע שהם מתחדשים תמיד, ובאים ברישיה, וז"ש בספר הזוהר (ר) כששאלוהו תלמידיו מאי עולם הבא, אמר להו עולם שכבר בא, פ"י: שכבר נמשך בה, ותמיד נמשך. פ"י, וזהו עלמא דאתי תדיר, ואתמשך ברישיה דזעיר. אך בינה, נקרא לע"ל כי לעתיד כשיגדל זעיר, ויהיה לו תמיד מוחין עליונים מצד הבינה תמיד, ולא בא מהתבונה, אז יבואו, אך עתה עדיין לא באו, וזהו לעתיד לבא.

דע והבן, כי חיות זעיר במוכס"ו, הוא מוחין דיניקה הפנימיים מאימא. ואמנם אינו יכול להעלות מ"ו, עד שיהיה לו גם מקיפין דאימא דיניקה, ואז מסתפקים לו להעלות מ"ו, אמנם לא יוכל להמשיך רק שש קצוות דמוחין דגדלות לבד, אך גם אלו יהיה גרועין, כי לא יהיה רק מחיצוניות אבא ואימא, וגם לא יהיה רק שש קצוות פנימיים דאימא לבד, אך שיכנסו בו פנימיות ומקיפים דאבא דיניקה, בעת שיכנס ו"ק ושאר המדרגות. כבר פירשתי בספר אוצרות חיים ע"ש באורך, כי ש) יש שני מיני זווגים, יש באבא ובאימא חיצונים ופנימיים, חיות ונשמות, וזה החיות נמשך מישסו"ת, והוא בחינות מוחין דקטנות, ואז

מוחין דגדלות, בין אותם דגדלות ראשון, בין אותם דגדלות שני, הם טפות ונמשכות ממוחין דאו"א, ולכן אינם משתנים, כי השני הבחינות הרי הם ממקום א', ממוחין דאו"א, שלשה ראשונות. אמנם דקטנות הם משתנים, כי הקטנות לעולם המוחין ההם אינו זולת הלבושים דאו"א, אמנם לבושי הנה"י עצמן של או"א, הם המוחין עצמם דקטנות, והוא עצמו משמש במקום מוחין דזעיר דעת קטנותו. והנה קטנות הראשון הם נה"י תבונה, והקטנות הב' נה"י דבינה, שהם בחינות חג"ת דכללות פרצוף הכולל בינה ותבונה כנו"ל. ואם כן בהכרח יש הפרש ביניהם כי אלו הם מנה"י, ואלו מחג"ת, ולכן הם משתנים, שאלו הם אלקי"ם, ואלו (אכדט"ם):

ונלע"ד חיים שצריך עיון, כי הרי נתבאר לעיל, שכל המוחין דעיבור, או יניקה, או דגדלות, כולם הם בחינות מוחין בתוך לבושים או"א, וגם נתבאר לעיל, כי המוחין היו מהאורות של המלכים דזעיר עצמו, והקרומות מהניצוצות שלהם, וצ"ע, ונודע כי כתר גולגלתא, ומוחא חכמה הנבלע וכו', נמצא כי ביניקה, היה חצי תפארת התחתון בחי" חב"ד דזעיר, שהם תלת מוחין, וגם תלת חללי דגולגלתא, ואח"כ בגדלות כל זה נעשה לבד. והשלשה פרקים שנגדלו נעשו גולגלתא, והמוחין חדשים נעשו מוחין.

שני בחינות יש באימא, והם בינה ותבונה כנו"ל, צ) וגם תבונה מתחלקת לשני חצאים. האמנם כי הם שני פרצופים חלוקים מאירים אך לפעמים בכללות אחד, אלו שהם בארבעה בחינות, כי לפעמים עולה תבונה בבינה, ונכללים שם עמה. או שיוודת הבינה למקום התבונה למטה, ושם נכללים עמה. ועיבור זה שני של המוחין היתה, לפי שירדה בינה במקום

הגהות ומראה מקומות

(ר) ח"א בהשמטות רסה. ובוהר ע"פ מעלות הסולם אות של"ד ע"ח ח"א שער הזווגים סוף פרק ה'. ח"ב סוף שער ציור עולמות. (ש) מלת יש מיותר.

צ) ע"ח ח"א שער אח"פ פרק ג'. שער או"א פ"א ב' ח' וט'. תע"ס חלק ח' אות ס"ב באו"פ ד"ה וזוג דישסו"ת. חלק י' מן אות ס"ז עד אות פ"ד. ק) המלים והם בא מאור מיותרות.

רוחא בגווה מספיק לעלות מ"ן, כי הוא, שרש זו"ן. ואחר כך מקבלים שאר מוחין דיניקה. ואחר כך מעלין זו"ן מ"ן הם עצמם, ת) וממש כן מוחי דגדלות וששה קצוות.

ודע, כי פה שאנו מבארים שצריך בזווגם להגדלות זעיר, שהם חדשי העיבור ושני היניקה, ואח"כ הגדלות עד י"ג שנים, כ"ז היה בעת אצילותו ותיקונו הא', אך משם ואילך, אף על פי שבכל יום ויום חוזרין המוחין להסתלק, ונשאר בבחינות יניקה, וחוזר לקבל מוחין אחרים חדשים כבתחלה, ואין צריך למיתוק זמן, כי ברגע אחד נעשים כל התיקונים האלו על ידי תפלתו, כמ"ש בארוכה בספר הכוונות, בענין התפלות וזכור כלל זה.

הדעת שלה היא שני בחינות: ע"ב ק"ל, וע"ב קד"ם. ואחר ביאה ראשונה שבק בה שהוא רוחא, ואז נתוסף בה דעת יותר פנימי, והוא שם ב"ן, ואז הדעת שלה היה זכר. ג) דע, כי זו"ן הניחו שרשם באימא עילאה, וכל שאר נשמות הצדיקים היוצאים משם, הם אחים של זו"ן, ואינם יכולים להעלות מיין נוקבין, אם לא על ידי זעיר ונוקביה, יען כי הניחו שם שורשה תמיד.

והנה היות הזעיר אחר שני היניקה, הוא בכל לילה עולה בסוד השינה כנז"ל. הנה בדעת עליון דריקנא דאריו, יש שלשה הוי"ת דיודי"ן, והם בגי' רי"ו, והם סוד רי"ו אתוון שבשם ש) ב"ן ע"ב, וזהו הרי"ו נותן בה בעלה בההיא ביאה ראשונה, ונעשה בה רוחא דיהב בה בעלה, והוא אז שם בה בחי' מ"ן. ואח"כ בביאה שניה, נותן בה שם הוי"ה א' דיודי"ן בגי' ע"ב. ת) וזה סוד ע"ב תיבות בשם ע"ב, ואלו הם להוליד א' הוי"ה דיודי"ן ממש, ולא לבחי' רוח דשביק בדעת, שיש לה.

ביותר פנימי בשבת, הוא שם ס"ג, כי אז בשבת הוא עת הזווג עמה. א)

ביסוד דמלכות, יש שלשה שמות אדנ"י, בגי' קצ"ה, ד) ובסוד זה יש חותם אחד, ויש משלשה מילויים (אהי"ה) דיודי"ן ודאלפי"ן ודההי"ן, וסימנם (יה"א) כי הם בגימ' השמי"ם, וזהו קצה השמים. אך השלשה אהי"ה עצמן, כלם בחי' חותם, וכללותם הם תנ"ה, ונמשכים מבינה, הנקראת אשר, וזהו אש"ר תנ"ה הודך על השמים. ה) ובתוך הנה יש מ"ן, שהוא שם ב"ן.

שם ס"ג מעלה מ"ן בבינה, ושם ע"ב מוריד מיין דכורין, ומשם מ"ה מוריד מ"ד דזעיר, ושם ב"ן מעלה מ"ן במלכות. ו)

הגהות ומראה מקומות

ג) צ"ל בבחינת זכר. ע"ח ח"ב שער תקון הנוקבא פ"ב כלל י"ב. שער השמות פרק ז' דף שמ"א ט"ב ד"ה אבל בדעת. שער הקדמות דף ר"ח ט"ב ד"ה ובדעת שבה.
ד) צ"ל וביסוד.
ה) צ"ל ובתוך החותם הנה. ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד דרוש י"א כלל י"ג ושם הלשון מתוקן.
ו) ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד דרוש י"א כלל י"ד שם כתוב וז"ל: שם ס"ג מעלה מן דבינה, ושם ע"ב מוריד מ"ד דאבא. ושם מ"ה מוריד מ"ד דז"א, ושם ב"ן מעלה מ"ן דנוקבא.

ח) צ"ל וממשיכן.
ש) צ"ל בן. ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד פרק עשירי עי"ש כי שם הענין מפורש באריכות והלשון מתוקן.
ת) זהר ח"ב נב. זהר ע"פ הסולם פרשת בשלח אות קע"ב. ע"ח ח"ב שער דרושי הצלם דרוש ב' כלל ט"ו.
א) דבור זה שייך להלן סוף ד"ה הדעת שלה. ע"ח ח"ב שער השמות פ"ז דף שמ"ד ט"א ד"ה נמצא.
ב) חסר כאן עיין ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד סוף דרוש י"א כלל כ"י שם הלשון מתוקן.

הידים דאימא, נעשים כלי היסוד במלכות, אשר בתוכו מ"ן.

תחלה בהיותם בסוד י' מאה. אימא נכנסת מהבירור של המלכות, ואז היתה מקבלת על ידי זעיר, ולא היתה לה אז רק נפש שהוא שם ב"ן דההי"ן, ואחר כך כשנעשית ה' תתאה, אז ננסרה על ידי החד ופריש לון, ואז לוקחת מהזעיר עצמו ולא מהמלכות. ועיין בספר מבוא שערים, כ) ענין הנסירה באורך, כי הנה ב' אחוריים הם בחינת אלקים ודינים, ולכך נדבקים, והם אלקים אחוריים, שהם חמשה גבורות. והענין, הם בדעת הזכר, ואח"כ נותנין מיין נוקבין לנקבה דזוג נקרא דכורין, והם גדולים מהחסדים. אך כשנותנות לנקבה לעיקר תיקון פרצופה עצמה, ואחר כך הוא מעלה אותם בבחינת מ"ן, אז הם נקבות גרועות מהחסדים.

כל עולמות אבי"ע, הוברר מבירור המלכים, היותר מעולה באצילות, והגרוע ממנו בבריאה, וממנו נתהוו הבריאה, וכן על דרך זה עולם היצירה, ואחר כך בעולם העשייה, והגרוע מהכל שלא היה יכול להברר, נשאר בתוך הקליפות. רוצה לומר, כי הם דינים קשים עד מאד, שלא יוכל להפרד מן הסיגים, ונשארו ניצוצות קדושה שלהם בתוך הקליפות. והנה נקראים אחד עשר סימני הקטורת, ועל דרך זה באצילות עצמו, היותר משובח נברר בעתיק, והגרוע באריך וכו', וכן על דרך זה בכל ספירה וספירה שבכל פרצוף ופרצוף, ואין להאריך בזה, כי כשל כח הקולמוס לפרטם.

ל) ודע והבן, כי אחר שהוברר חלק העתיק לגמרי, אז התחיל הוא לברר חלק האריך, ואחר שהוברר אריך לגמרי, אז בירר חלק אבא ואימא, ואחר שהוברר אבא ואימא לגמרי,

בינה ונקראת אהי"ה, וחלופו הוא (בוכ"ו) בגי' (יד"ן) כי הוא יד של הבינה, ובה חמש אצבעות, שהם חמשה אותיות (מנצפ"ך) ומהם נעשה מיין נוקבין במלכות, והמ"ן שבה הוא שם ב"ן. ואלו ז) הם שמות אהי"ה ובוכ"ו, הם כח הנמשך במוחין שלה, ומשם נמשך כח במיין נוקבין שלה, לעלות.

הרוחא דיהב בה בביאה ראשונה, נקרא שם ב"ן, ונשאר בה תמיד. ותחלה נותן לו בחינת מקיף, והאי רוחא על ידי הקדושי, ואחר כך רוחא פנימאה, בביאה ראשונה.

דעת מלכות במלכות החיצון, הוא ע"ב ק"ל. וע"ב קד"ם, הוא דעת פנימי שלו, ועם שם ב"ן, הרי ע"ב עם הוי"ה שבמלכות בלי ניקוד, שהוא נפש רוח נשמה וחייה שלה, והם ארבעה אותיות, הרי דעת שלה בימי החול.

רוחא דיהיבת תחלה, נקרא יוסף להיות בזעיר, וכשנותן בה בביאה קדמאה דבריאת העולם, נקרא בנימין, והוא נפש שלה, והוא שם ב"ן דההי"ן.

תריין עטרין, הם חסד גבורה, והם ע"ב ק"ל: ע"ב חסד, ק"ל גבורה. ואם תקח כ"ו של הוי"ה, ול"ב נתיבות חכמה, והע"ב הנזכר, הם ק"ל בזכר, כמו ק"ל בנקבה. אך להיותו דכורא, נקרא בשם ע"ב לבר. עיין כי ע"ב, הרי כלם אחוריים, והם חסד וגבורה דאחור באחור. ח)

ב' ידים דאריך, בהם עשרה אצבעות, ויש בהם עשר גבורות, מנצפ"ך כפולות, כי הימין כלולה בשמאל, והשמאל בימין. ואלו נמשכין ביסוד בינה, ונעשה מהם הכלי של המיין נוקבין, העומדים תוך הכלי הזה. ט) וכן שני

הנהות ומראה מקומות

י) צ"ל אב"א.

כ) מבוי"ש דף שי"ב ט"א בד"ה מאמרים דר"ה.

ל) ע"ח ח"ב שער כללות אבי"ע כתוב כל דבור זה והדבור השני וע"ש כמה שינויים, והלשון מתקון.

מבוי"ש ש"ב ח"ג פרק ח' דף פ"ב סוף ט"א ד"ה והענין.

ז) צ"ל הב' ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד דרוש י"א

כלל ט"ו.

ח) ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד ריש דרוש י"ג ושם

הלשון מבואר יותר.

ט) צ"ל ומן. ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד דרוש י"א

כלל י"א.

ומעלה אותם בסוד מיין נוקבין, ונמצא כי כמעט זווגה הוא עליון מאד, ואינו נקרא על שם, רק על שם או"א, כי הרי על ידי כח מ"ג שלהם עצמם מזווגים. ואחר שנגמר תיקונם פנים בפנים, ויכולים להיות במקומם למטה פנים בפנים, או יש בה יכולת להעלות מ"ן משלה עצמה, וזה נקרא פנים בפנים.

דע, כי המלכים דאחורי אבא ואימא, לא ירדו בעת שבירתן בבריאה, רק באצילות, במקום זעיר ונוקביה, באחוריים, שהיו האורות שם. והכלים ירדו בבריאה כנודע, ומאותם האחוריים דאו"א, שהם המלכים שנשברו, גם הם מתבררים ונתקנים. אמנם בעת בירור האצילות כנז"ל, לא הוברר מכל בחינות אחורי אימא, רק ע) באחוריים שבאו לבד, וממנה לבד נעשית לאה דתבונה, עם נה"י שלה דמוחין תוך זעיר, שעלה את לאה למעלה במקום דעת זעיר, פ) עם שאר האחוריים דאימא הם דינים גמורים, ולא יכלו להתברר. צ)

דע והבן, כי יש שני זווגים, אחד חיצוני לחיות העולמות, שמשם המלאכים, ק) ועם המלאכים עולין ומעלין מ"ג דחיצוניות, וזהו בלילה כנודע. אך ביום, יש זווג פנימי, דנשמות הצדיקים מעלין מ"ג פנימיות דנשמות. ענין העלאת מ"ן דנשמות שיש בניצוצות ר) המלאכים שלא נתבררו, ואי אפשר להעלותן אלא על ידי נשמות שרשיות לכל הנשמות, בסוד עשרה הרוגי מלכות, שהם עשר שבטים, והם מעלים אותם למעלה, ושם נתקנים. ויש גם כן כח בכל הנשמות לברר כפי כח מעשיהם, קצת נשמות, להעלותם בסוד מיין נוקבין למעלה לתקנם.

התחיל לברר חלק זו"ג. מ) מ"מ זווגים ועבורים אותם הניצוצות המתבררות עולות ממקום נפילתם עד למעלה, ונכנסת בבנין הנקבה, ושוורת שם זמן העיבור והמתיקם שם, ונעשים בסוד פרצוף.

ואחר שנגמר הבירור האצילות כולו, או התחיל בירור עתיק דבריאה, ולהתברר ע"י נוקביה דזעיר דאצילות. ואחר עתיק דבריאה, או הוא מברר חלק אריך דבריאה. וכן כיוצא בזה הבריאה. ועד"ו אח"כ ביצירה בכל פרטיו. וכן אח"כ עד"ו בעולם העשיה בכל פרטיו. ונמצאו כי כלם ארבעה עולמות כולם, הם מביוריי ז' מלכים. ומה שלא הוברר, נשאר בסוד אחד עשר סימני הקטורת כנ"ל.

זווג אב"א אינו כפשוטו, נ) רק תדע, כי הנה הזווג הוא, שהזכר מוריד מיין דוכרין, והנקבה מעלה מ"ג של הביוריים כנזכר לעיל. וכשהם עדיין אחר באחור, אין בה כח עדיין לברר מ"ג י) ואין היסוד שלה מעלה מ"ן להעלות וא"כ איך יהיה זווג, לזה צריך שהם עולים שניהם זכר ונקבה במקום או"א עילאה, ואז היה מעלה מיין נוקבין עצמן דאימא, ובזה מוריד מיין דכורין. ובהיותם שם, ודאי שחזרין שניהם פנים בפנים לצורך זווג, כי לכן עלו, שאי אפשר להזדווג אם לא פנים בפנים. ובהיותם למטה, עדיין אין בהם תיקון גמור, להיותם עומדים פנים בפנים, מחמת הקליפות שלא יתאחו באחוריים, כמבואר אצלנו בכמה מקומות בספר הדרושים חדשים, ולכן עולים למעלה עד או"א, ושם חוזרים פנים בפנים, ואין שם פחד קליפות. ואז מזווגים ע"י מ"ג דבינה עצמה, ס) שלו ה"ח היא ביסוד שלה,

הגהות ומראה מקומות

ע) צ"ל האחוריים של מלכות דאימא לבד.
 פ) צ"ל ואמנם.
 צ) עיין ע"ח ח"ב שער יעקב ולא ריש פרק ד' שם הלשון מתוקן.
 ק) צ"ל ואו. ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד דרוש י"א כלל ד'.
 ר) צ"ל המלכים. ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד דרוש י"א כלל ג'.

מ) צ"ל וכ"ז ע"י זווגים ועבורים שאותן הניצוצין המבוררים עולין ממקום נפילתן עד למעלה ונכנסים בכסן הנוקבא ושוהין שם זמן העיבורין ומתיקים שם ונעשים בחי' פרצוף (ע"ח שם).
 נ) ע"ח ח"א סוף שער עקודים דף צ"א ט"ב ד"ה הגה"ה כתוב כל דבור זה בכמה שינויים ע"ש.
 י) ואין ביסוד (בהיסוד) שלה מ"ן להעלות (ע"ח).
 ס) צ"ל שלקחה היא (ע"ח שם).

וכבר ידעת כי יש חסדים דאימא, ויש דאבא. וחסדים דאימא הם גבורות דאבא.

עוד אפרש, דע, מה שמוריד זעיר בנוקבא, הוא מושך ב) חיצוניות אריך, ומכל שכן שמשך מחיצוניות אבא ואימא, ושם יותר עליון בפנימיות אריך, מה שאין כן שלמטה, ויש יותר עליון מחיצוניות עתיק, כל שכן ממה שלמטה ממנו, וזכור כלל גדול זה. ונמצא שבהמשיכו חיצוניות מוחין עתיק באימא, מלוכשים בפנימיות אריך, ואחר כך בחיצוניות אריך ג) או"א, ואח"כ ניתנין אל זעיר, והבן זה מאוד. וכל זה הוא בק"ש דחול, כי בשבת או ביום טוב, הוא יותר עליון, ולא קבלתי ד) שם, פנימיות עתיק א"א לקבל, וכן מפנימיות אבא ואימא, ולא ידעתי הטעם.

מפני מה ה) שיפחתו מוחין דיניקה פנימים דאימא. אמנם להעלות מ"ן, צריך עכ"פ שיהיה בו לפחות מקיף יניקה דאימא, אך אינו יכול להמשיך כן מחיצוניות או"א המעלה מ"ן, אחר שיש לומר גם פנימיות דיניקה דאבא, ממשיך שש קצוות דגדלות לבד, ואף אלו אינן אלא משם מחיצוניות או"א, והם מעלה מ"ן, אחר שיש לו ג"כ פנימיות דיניקה דאבא, אוי יכול להמשיך גם בחיצוניות אריך, ויקבל שש קצוות דגדלות דאבא ודאימא. ואם מעלה מ"ן אחר שיש לו גם מקיף יניקה דאבא, או ימשיך גם מחיצוניות מעתיק,

ש) שם ב"ן במילוי מילוי, יורשת המלכות מאבא, וזעיר יורש מאימא שם ע"ב דיוד"ן, ושם ס"ג כזה, (י"ד ה"י וא"ו ה"י) ישימם בזעיר ונוקביה, בענין ריבוע (יהו"ה אדנ"י) הנזכר, וכשמזדווגת מלכות פנים בפנים, אזי נותן כח וגם קכ"ו אלו דזעיר שבו, ב"ן מעלה מ"ן, והמ"ן הם מנצפ"ך, והם החסדים והגבורות, חמשה אצבעות יד ימין, חמשה אצבעות יד שמאל. מ"ן דזעיר והמלכות, הם רוחין דנפשות הצדיקים, ושל אימא הם נשמות דזו"ן, שהם המוחין שלהם, נשמות הפנימיות שלהם. וגם נשמות מ"ן הם מן המלכים שבעשיה, והם נתונים תוך הקליפות עשיה, וקרובים עליהם, וכן ביצירה, וכן בבריאה. והנה יש שם ב"ן דעשיה, והוא מברר בירור מלכי העשיה, וזה על ידי שיתוף נפשות דעשיה, ויורדין עד ת) המלאכים ומוציאין אותם משם, ומעלין אותם עד עולם היצירה, והוא הממונה המלאך מטטרו"ן, שר הפנים, ששמו כשם רבו, ואית ליה שבעה היכלין, כנזכר בוזהר (פקודי) פרשת פקודי וכו', ושם הרוח של הצדיק יורד עד מלכות היצירה, ומוציא ומברר משם מה שיכול כפי גדל התפלה או המצוה ההוא, וזה בסיוע הב"ן, ואז עולים שתייהם עד הבריאה, ואז הנפש א) עד שיתוף ב"ן דבריאה מבררים המלכות ממלכי בריאה, ועולים עד נו"ה דאימא, ושם נותנים ביסוד שלה בסוד מ"ן, ואז יורדים החסדים מן הזכר, ונתקנים תולדות.

הגהות ומראה מקומות

ה) דבור זה כתוב בע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד דרוש י"א כלל ה' ו' ויש שם כמה שינויים והלשון מתוקן.
 ת) צ"ל המלכים (ע"ח שם).
 א) צ"ל עם שיתוף ב"ן דבריאה מבררים מלכי הבריאה (ע"ח שם).
 ב) צ"ל מחיצוניות אריך, ומכל שכן שמשך מחיצוניות או"א, ואם יותר עליון בפנימיות אריך משא"כ בפנימיות או"א שלמטה. שער הכונות דרושי ק"ש דרוש ג' דף קכ"ה ט"ב ד"ה גם דע.
 ג) צ"ל ואו"א.
 ד) צ"ל למה (שער הכונות שם).

ה) דבור זה כתוב בע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד דרוש י"א כלל ה' ו' ויש שם כמה שינויים והלשון מתוקן.
 ת) צ"ל המלכים (ע"ח שם).
 א) צ"ל עם שיתוף ב"ן דבריאה מבררים מלכי הבריאה (ע"ח שם).
 ב) צ"ל מחיצוניות אריך, ומכל שכן שמשך מחיצוניות או"א, ואם יותר עליון בפנימיות אריך משא"כ בפנימיות או"א שלמטה. שער הכונות דרושי ק"ש דרוש ג' דף קכ"ה ט"ב ד"ה גם דע.
 ג) צ"ל ואו"א.
 ד) צ"ל למה (שער הכונות שם).

תמיד וכו'. אם כן נמצא, כי בכל תפלה ותפלה אחר הזווג, כבר ניתנו ונמשכו האורות המוחין ההם בסוד זיווג של נקבה, ונצטיירו יחד, ונתקנו הניצוצות הנבררים בסוד הנקבה, ונעשו תולדות חדשות לא ראי זה כראי זה כנוכר. ואז אח"כ ביום, מסתלקין המוחין דזעיר ודנוקביה, אך הנשאר רשימו לחוד בנוייהו, ומעמידן בגדולתן כל היום. אך בלילה, הזעיר נשאר בבחי' שש קצוות לבד בלי רשימו, ונוקבא בסוד נקודה בלא רשימו, ואותו הרשימו עולה בסוד מקיף בראשיהן בלילה, והמוחין עצמם גדלות פנימי הם למעלה, והרשימו והמקיפין שלהם הם ג"כ יותר למעלה, עלית מדרגה למעלה ממדרגה, ואחר כך בבוקר חזרו ונכנסו תחלה אותה הרשימו בפנימיותם, אותו שנשאר מן המוחין הישנים הראשונים של תפלת אחרת שקדמו לה, ויוצא בסוד תפילין, ואח"כ באים מוחין אחרים חדשים, ונכנסים (ע) ברישמון בסוד מוחין ממש, וכן על דרך זה תמיד, כנוכר בספר הכוונות באורך, עיין שם. ודע כי פ) בהאר' הובררו כל הביורוין של כל הנשמות בבחי' אחב"א, והיו חסרים בחינת פב"פ, והובררו כל הבהמות, זולת בהמות בהררי אלף, והדומם והצומח לא נגמרו להתברר, ולכן היה אוכלן לבררן, וכאשר חטא חזרו הנשמות והבהמות טהורות לעומק הקליפות.

ועתה עולין הנשמות בסוד מ"ן, והבהמות הטהורות לבד, מתבררין ע"י אכילתנו, וכן הדומם והצומח, ולעתיד יתבררו בהמות בהררי אלף, וגם הטמאות.

ז) חמשה גבורות יש בסוד הנקבה עם לבושיהן, שהם חמשה דמים, אשר הפסולת של הדמים לבושי הגבורות, הם קליפות. ויש ה"ח

וימשיך י"ס המוחין כולן דגדלות דאימא ודאבא פנימים ומקיפים, כי בעמידה לא נתפשטו החסדים בגופא דזעיר, כשתורו ליכנס בכריעה שניה במגן אברהם, עיין בספר הכוונות באורך על הסיפור הזה, כי אין רצוני לבאר הכוונות של התפלה, אלא הוכרחתי להביא ההקדמה הנזכר לעיל, לסיפור השייך לדברינו והבן וכו'. (ו) במגן אברהם הש"ק הוא תוך זעיר המתפשט בחסד, ואח"כ באתה גבור, התפשטות הגבורות כנודע, והרי זה חיבוק. ואח"כ באתה חונן הדעת, אז נגלה הדעת בגילוי, ואז נתקנה הנקבה כולה עם העמידה, כי בברכת אבות נתפשטו לגמרי. אך במלת עוזר הוסרו ונתנו לנקבה (ז) ודאית, ובמגן אברהם חזרה ליכנס בזעיר, והתחילו להתפשט בזרוע ימין. ובאתה גבור, בזרוע שמאל, וכן על דרך זה. ונלע"ד חיים כי זהו אמיתית, ונבאר זה בעז"ה באורך.

דע, כי יש הפרש גדול בין המוחין של חול, ושל שבת, לשל יום טוב, ולשל ר"ח, ולשל ח"ה. ולא עוד, אלא לכל יום ויום לא ראי זה כראי זה, ואין לך תפלה מיום שנברא העולם עד עכשיו שתדמה לחברתה כלל ועיקר. אך הענין הוא, כי בכל תפלה ותפלה מתחברין ניצוצות אותם (ס) המלאכים לעלות בסוד מ"ן, שעדיין לא עלה בשום זמן, וכפי בחינת ערך אותן הניצוצות המתחברין, נמשך בחינת ערך המוחין הניתנים אז אל זו"ן, וזו הטעם שהלואי יתפלל אדם כל היום כולו, כי בכל שעה הם מתחברים בחינת חסדים, ע"י התפילה והק"ש, אכן כזה בערך הפרטי, אף הכללות שבהם הם שוים, כי תמיד כל תפלת שחרית דחול, הם בחינת עליה אחת, וכן כל תפלת המנחה דחול כללות אחד, וכן

הגהות ומראה מקומות

פרק ז'. שער מאמרי רשב"י דף רפ"ג ט"ב ד"ה ואמנם עדיין. ספר עז"ת שער התפלה דף י"א ט"א מן ד"ה וצריך שתדע כל ההמשך. שם ענין התפילין דף ע"ג ט"ב ד"ה והנה לבאר.

פ) צ"ל באדה"ר. ע"ח ח"ב דף שפ"ג ט"ב.
צ) ע"ח ח"ב שער דרושי הצלם פ"ב כלל ה'. ושם כתוב ח"ג יש ביסוד נוקבא.

ו) צ"ל הש"ך. שער הכוונות ח"א ענין כונת העמידה ריש דרוש ה'.

ז) מלת ודאית מיותרת. ספר עולת תמיד ענין התפילה דף ק"ח ט"א ד"ה בעמידה.

ס) צ"ל המלכים. שער הכוונות ח"ב בתחילתו.

ע) צ"ל ברשימו. שער הכוונות ענין התפילין דרוש ה'. דרושי הלילה דרוש ד'. סע"ח שער התפילין

שלשה אהי"ה פשוטין ומילויין כמנין חות"ם, כנזכר בספר הדרושים ליקוטי תורה אותיות אנ"ר, (ש) שם פרשתי ענינו ע"ש באורך השני חותמות הם ח"ב דמלכות הוא המילויין לבד, בגי משנה.

(ת) ודע והבן, כי יש חילוק בין ראש השנה, שהוא דוגמת עת בריאת העולם, לשאר כל ימות החול, והוא, כי בעת בריאת העולם, וכן ביום הכפורים, אז נעשים בה על ידי אימא עצמה, בסוד ויבן ד' אלקי"ם את הצלע. אך בשאר ימות השנה, אינן נמשכין אלא על ידי זעיר לבד באחוריה, וצריך עיון כי גם בחול בשינת הלילה, לקחתם על ידי אימא עצמה וצ"ע.

ודע, כי אלו הב' חותמות, אינם נשלמים יחד, רק בהיותם אחר באחור, אזי לוקחתם החותם הב' הגרוע, כי הרי גודע, שכשעוברת הארת המוחין דרך אחוריהם, נכנסים מלמטה למעלה, דוגמת כשנכנסו בזעיר, וא"כ תחלה נכנס הארת החותם עם הגבורה השייכים לחלק המלכות, ירדה ביסוד שלה, ואחר כך ננסרה, ואז לוקחת מוחיה על ידי עצמה, שנכנסו בה נצח הוד יסוד עצמן דאימא, ולכן ירד החותם ההוא שהיה ביסוד שלה, והראשון נקרא דלת א' ומנצפ"ך א' שבמלכות שלה א) וחכמה ובינה שלא נקרא דלת א' ומנצפ"ך א' שביסוד שלה, הא' בחינה גבורה שבגבורה, והשני שביסוד הם החסדים שבגבורות, והם חמשה דמים טמאים, והם דמים טהורים, מנצפ"ך כפול, וכלם גבורה כנזכר.

ואפשר לומר, כי תחלה לא נתפשטה הגבורה בגופה עצמה באחור זעיר, יען היותם מן החזה ולמטה, ונמצא דעתה כנגד היסוד (ב) שלה, ולכן לא נכנסת בה אלא בחינות

ביסוד זעיר, עם חמשה לבושיהן, שהם חמשה דמים, אשר הפסולת שלהם הם דינים קשים, אך לא קליפות, כמבואר אצלנו. ובעת הזווג, נותן הזכר לנקבה גם החמשה חסדים ביסוד שלה, ומהחסדים והגבורות נעשה הוולד, והבן זה היטב עד מאוד. ומהלבושים שלהם מתבררין ונעשין חלב, ומהפסולת שלהם נשאר דין קשה וקליפה עבה וגסה, ממה שהארכנו בספר אוצרות חיים בדרוש אטב"ח, עיין שם באורך על זה הסיפור, ומשם נעשית יסוד הנקבה מאותה הנקודה שגדלו. (צ)

אמנם תוך יסוד זה, יש חותם אחד משלשה אהי"ה נצח הוד יסוד דאימא, הנכנסים בה בעת הנסירה, ומהארת אותם נצח הוד יסוד, הם מתקבצים ביסוד שלה, כנודע ליודעי חן ומביני דעת, כי ביסוד אינו נכנס לעולם רק הארה אחת לבד, ונעשה שם חותם כנודע, והוא כלי בית הרחם לקבל בתוכה אחר כך הגבורות הנקרא מ"ן על ידי הזכר על מתכונתו.

כי הגה אין המוחין עצמן נכנסים לא בזעיר ולא בנוקביה, (ק) ולא ע"י לבושי צלם דאימא, והנה הם במקום הגלוי מחזה ולמטה, שנפסק יסוד אימא, כבר נתבאר שבהכרח יורדים הארת לבושי אימא עם החסדים המגולים, ולכן תחלה יורדים הארת הלבושים הנקרא חותם, ואחר כך נכנסין בתוכה הגבורות של היסוד, ונודע שבין הלבושים שהוא החותם, ובין הגבורות שהם מייין נוקבין, כל עצמן אינן רק הארה לבד מהגבורה המתפשטת מהחסד עד הוד, והרי הכלי של המ"ן איהו המלכות, ואיהו היסוד, ואיהו המ"ן, (ר) עוד נמשך הארה אחרת יותר מועטת מזה בחותם להמלכות שבה, וגם הארה אחרת מהגבורה מייין נוקבין ונתנין למלכות, והרי נשלם חותם בתוך חותם, והראשון הוא

הגהות ומראה מקומות

(צ) בע"ח ח"ב שער דרושי הצלם כלל ד'. ועיי"ש כי ישנם הרבה שינויים ממ"ש כאן.
(א) צ"ל והב' שלה, נקרא דלת ב' ומנצפ"ך ב' שביסוד. תע"ס חלק ט' תשובה ע"א.
(ב) צ"ל שלה, ולכן לא נכנס בה אלא בחינות כללות דחלק היסוד שהרי וכו'.

(צ) ע"ח ח"ב שער הירח פרק ד' ה'. מבו"ש ש"ו ח"א פ"ו. שער ההקדמות דף שני"א. שער המצות פרשת שופטים. (ק) צ"ל אלא.
(ר) תע"ס חלק ט' תשובה קל"ו.
(ש) צ"ל הנ"ך. טעמי המצות פרשת שופטים.
(ת) מכאן עד להלן ד"ה ואמנם החותמות כתוב

ואמנם החתומות עצמן, הם כ"ב אותיות התורה, מ"ן שביסוד המלכות, הם ב' ידי הבינה מנצפ"ך כפול, חו"ג, וצריך עיון. ואפשר כי המיין נוקבין כלולים מחסדים וגבורות, בסוד שם ב"ן שני הוי"ת כנוכר ג) ע"ד צירי הדלתות שביסוד דנוקבא הם בחוץ, ועד שם בחינת נח"ש דאתי על חוה, אך לא בפנים גו היסוד הפנימי, והבן זה היטב:

ונלע"ד חיים, שכל זה בסוד כלים החצונים ששם נח"ש אלקי"ם דקטנות, ובו נאחזים הקליפות, וכנגדו ביסוד שבה הוא הצירים החיצונים. ובפנים, מיין נוקבין עצמן, כנוכר בספר הדרושים עיין שם.

כי שיעור אבא ואימא באריך, הוא שמתחילין בגרון אריך, ומסתיימין בטיבורא דיליה ג) בא' הוא המוחין מן ראשו דאריך היא סיומן עד החזה דאריך, ומשם ולמטה שיעור זעיר אנפין. דוגמת לאה בזעיר, שהוא עד החזה. כמו זעיר אנפין בתבונה, שיוצאין מהחזה ולמטה. ולפי שהתחילו מן הגרון, לכן סיומן בטיבור דאריך, שהוא בתוך שני שלישי תפארת, ומשם ולמטה מלביש ז"א.

ה) הנה נתבאר לעיל, איך כללות מילוי של הוי"ה הם בחכמה. ומילוי (ה"י) הם בבינה. (ויו"ד) הם בחכמה ובינה. ו"ה הם חכמה ותבונה. ביאור הדברים: כי אות יו"ד הנזכר, הנה (יו"ד) הם שלשה ראשונות של חכמה, אך

כללות דחלק היסוד, שלפי שהרי כל הגבורות לא קבלתם, אלא מן היסוד דזעיר אל הדעת שלה, אך הגבורות עצמן לא קבלתם, ולכן בחינתם ביסוד, נתפשטו א) בגופם, ובבחינתם המלכות שלה נתפשטו ביסוד שלה, ואחר כך שנגסרה, לוקחת בגבורות עצמן, ונתפשטו בגופא, ואז ירדה כללותם של חלק היסוד עד היסוד עצמו, וכללותם של המלכות, ירדה עד המלכות שבה, והרי נשלם התפשטות הגבורה בה החסד מחמת קבלתם על ידי זעיר כנוכר (ב) אך זעיר נתפשטו בו החסד כנוכר.

והנה כל זה עדיין הם גבורות ראשונות לצורך עצמותה לגדלה, ואחר כך בזווג הא', נותן לה גבורה עצמה יותר ממותקות, ונקרא שם ב"ן שהוא הנזכר, דשדי בגווה תוך זה החותם הראשון, לזה נשאר בה תמיד בסוד נפש פנימיות שלה. הראשונים היו האורות הנפש, וזו נפש עצמה, ונשארין בה תמיד לצרכה. ואחר כך כשמזדווג שנית חוזרת לקחת מ"ן ומוחין חדשים, היא והוא, ומזדווגים ע"י הוא רוחא עילאה קדמאה, באופן כי החותם הוא הכלי לבושי אימא, והמיין נוקבין גבורות ראשונות, הוא להגדיל עצמותה, והגבורות שניות דבינה, ראשונה הם נפש פנימיות גמור, שהוא רוחא דשדי בגווה. והגבורות החדשות, כולם הם מנצפ"ך ממש, והם מ"ן, אלא שאלו חדשים, ואלו ישנים שרשים לחדשים.

הגהות ומראה מקומות

שהם ישו"ת. וביאור הדברים: כי אות יו"ד הנ"ל, הנה י' הם ג"ד דחכמה. אך ו"ד דמילוי יו"ד הם ז"ת שבחכמה. והם זו"ן של חכמה, שהם ו"ק שבו. אות ו' וד' שבו, נוקבא. הרי נתבאר איך יו"ד במלואה הם י"ס שבחכמה. והנה אלו ת"ת ומלכות שבחכמה, הם הנקרא אדה"ר, והם האצילו הבינה הנקראת ה' ראשונה שבשם הנקרא חוה. כי מאלו הת"ת ומלכות שבחכמה נאצלה הבינה ומשם נבנית ונעשית צורת ה', ד' על ו' כי להיות נקבה גוברת ד' על ו' נוקבא על זכורא, אך בחכמה הירוד ו"ד (נ"א היו ו"ד) זכורא על נוקבא. והנה אדה"ר, הוא שם מ"ה דמילוי אלפין, אך חוה המילוי דשם מ"ה דאלפין לבד, גימטריא חו"ה.

א) צ"ל בגופה ובחינתם במלכות שלו נתפשטו וכו'.

ב) ע"ה ח"ב שער דרושי הצלם דרוש ב' דף י"ז כללים של חו"ג כלל ד' עיי"ש הלשון מתוקן. תע"ס שיעור ט' תשובה ל"ג ותשובה פ"ט.

ג) ע"ה שער תקון הנוקבא כלל י"ח.

ד) צ"ל באו"א ע"ה ח"א שער או"א פרק ב' דף ר"ה ט"ב ד"ה נמצא עתה.

ה) מכאן עד ד"ה ולכן ענין כי בסוף ע"ה ח"ב כללי הרח"ו ז"ל דף ת"י ט"ב כלל י"ט, ולהיות שכאן יש כמה שינויים אעתיקו וז"ל: הנה נתבאר, איך כללות יו"ד, מילוי יו"ד של הוי"ה הם בחכמה, ומילוי יו"ד (נ"א ה"י) הם בבינה, ויו"ד הם חו"ב. וה"י

רומזין לזו"ן בכל מקום שהם, ושמוד כלל זה. (ו) והנה נתבאר לך כי לעולם הזעיר איננו רק ט' ספירות, אך הנקבה היא עשר ספירות שלמות, ובהצטרפות נקודה עמו, יושלם הוא לעשר ספירות. אמנם זעיר לבדו אינו רק תשעה ספירות כידוע ליודעי חן ומביני דעת. ונודע כי מדת המלכות, היא כנגד ארבעה ספירות תחתונות, תפארת נצח הוד יסוד דזעיר, ומאלו הארבע ספירות, נמשכו גולגלתא ומוחא שבה, ונמצא כי הארבעה ספירות הראשונות שבמלכות, יתיחסו לזעיר, ולא נשארו אל המלכות רק ששה ספירות שבה, ותחתונות, כמנין ה"א. וכשתצרף ארבעה ראשונות שבה, עם הנהי"ם של זעיר, כי שלו הם כנוכר, יהיה י"ג כמנין וא"ו, וזהו הטעם היות זעיר שש קצוות נקרא וא"ו, ונקרא ה"א.

ובזה נבין (ז) למה הבינה נקראת חו"ה, כי בינה נוזלת מהתפארת ומלכות שבחכמה, שהם יו"ד ט' ספירות, חוה, גם ט' ספירות יצאו זו"ן של כללות האצילות, שהם גם כן יו"ד ט"ס. והנה אלו ט' ספירות שבתפארת ומלכות שבכתר, שהם כנוזל, בהיותם כללות כל אחד מעשר, יהיה בגימטריא קץ, דהיינו יו"ד וט"ס:

הגהות ומראה מקומות

המלכות נגד ד' ספירות תחתונות תנהי"ד ז"א, ומאלו ד' נמשכת לה גולגלתא ומוחין שבה. נמצא, כי ד' ספירות ראשונות שבמלכות, יתיחסו אל ז"א, ולא נשאר למלכות רק ו' ספירות תחתונות שבה, כמנין ה"א, וכשתצרף הד"ר שבה עם הט' ספירות שבו, כי שלו הם כנ"ל יהיה גימטריא י"ג, כמנין וא"ו וזה טעם היות זעיר אנפין נקרא וא"ו, והנוקבא ה"א (שם).

(ז) נ"א ובה תבין טעם ב' למה נקרא בינה חוה, כי נאצלת מתפארת ומלכות שבחכמה, (נמצא) שהם י"ט ספירות כמנין חוה. גם טעם ג', כי ממנו יצאו זו"ן דכללות אצילות, שהם ג"כ י"ט ספירות. והנה אלו י"ט ספירות שבוז"ן בכ"מ שהם כנ"ל. ובהיותם כלולים כל אחד מעשר יהיו גימטריא ק"ץ.

(ו"ו דל"ת) מילוי (יו"ד ה"י) שבעה תחתונות של החכמה, והם זעיר ונוקביה של החכמה, שהם שש קצוות, שזה אות ו', והמלכות שבו נקרא דל"ת, הרי איך יו"ד הם עשר ספירות שבחכמה. והנה אלו התפארת והמלכות שבחכמה, הם נקראים א"ה, והם האצילו את הבינה, ונקרא ה"י ראשונה שבשם, הנקרא מ"י. כי מאלו התפארת והמלכות שבחכמה נאצלה הבינה, ומשם נבנית ונעשית צורת ה"י על וי"ו, כי להיותה נקבה, גברה דל"ת על וי"ו, נקבה על דכורא. אך בחכמה. היא וי"ו, דל"ת, דכורא על נוקבא. והנה א"ה הוא שם מ"ה המילוי דאלפין, ושם ב"ן הוא המילוי דההי"ן, והמילוי דאלפין הוא בגי' הו"ה.

(ה) ונלע"ד חיים, כי גם ידעתי, כי גם חכמה כולל ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, ומ"ה שלו שהוא בזעיר שבו, שם מ"ה כזה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א, והוא מ"ה. והנה נודע, כי שם הוי"ה אחת, כוללת כל עשר ספירות דחכמה, ונמצאו זעיר ונוקביה שבו, הם שני אותיות וא"ו ה"א שבשם הוי"ה שבו. ואם תמלאם באלפין וא"ו ה"א, הם בגימטריא או"ר שהיא הבית שנבנית על ידי זעיר ונוקביה שבחכמה, הנקרא מ"ה, ופירש עתה ענין וא"ו ה"י אלו, הם

(ה) אך נלע"ד חיים, כי ידעתי כי גם חכמה כולל: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. ומ"ה שלו, שהוא ז"א שבו שהוא אדה"ר. והנה נודע, כי שם הוי"ה א' כוללת כל י"ט שבחכמה, נמצא זו"ן שבו, הם ו"ה, ב' אותיות דהוי"ה שבו, ואם תמלאם באלפין וא"ו ה"א, גימטריא חו"ה שהיא בינה שנבנית ע"י ו"ה זו"ן שבחכמה, הנקרא אדה"ר. ונפרש עתה ענין וא"ו ה"א אלו, איך הם רמוזים לזו"ן בכל מקום ושמוד כלל זה. (שם).

(ו) נ"א הנה נתבאר לעיל, כי לעולם הז"א אינו רק ט' ספירות, כנודע. ונודע כי מדת המלכות, היא י"ט שלימות, ובהצטרפות הנוקבא עמו, יושלם הוא ליי"ט שלימות גמורות עמה, ואז יהי עשרה עשרה הכף וכי. אמנם הז"א, אינו רק ט"ס לבד. ונודע כי מדת

וגם שאי אפשר לכותבו כולו, אלא ענין בקו דזעיר מקצתו. ודע הענין, איך אימא נחלקת לשני פרצופים גמורים, כל אחד מעשר ספירות, ומוציאין גה"י חדשים. גם תבין הטעם היותם זיווגם תדיר, להיותם שוים במעלה, ודבר זה בין באבא ואימא, וכללותיהן חכמה ובינה של פרצוף ופרצוף.

הנלע"ד חיים, תכלית הדברים, כי בינה ותבונה הם ס"ג, והתבונה הוא מלכות הבינה, העומדת מן החוזה עד הסיום, ולכן נקרא מ"ם. ואמנם המלכות של התבונה זו, היא מעשר ספירות, והיא ג"כ ט' ספירות, והם כללות צ"ל של הצלם והמלכות שבה, שמלכות הנזכר היא צדי"ק דצלם, נכנסת ממש בפנימיות זעיר. ואמנם הכתר דזעיר, גם הוא מקיף, ולכן הוא עיבור ויניקה, והמוחין הם מלכות של תבונה, הנקראת מ"ם. ולעולם מלכות של מלכות התבונה הנקראת מ"ם, היא נכנסת בפנימיות זעיר. וא"כ נמצא, כי לעולם צריך להשלים מלכות כ) של חסד מעשר ספירות התבונה, וזהו סוד כפולים שנכפלים גה"י, ואינם גה"י ממש, אלא מלכות ששיעורה כנגד גה"י, והבן זה היטב. ונמצא כי בכל עולם ובכל ספירה היא כך, כי מלכות דמלכות של המלכות דאצילות, הוא מתלבשת בבריאה, וכן בכל ספירה וספירה בפרטות, כן הוא כאן, כי מלכות דמלכות התבונה, שהיא מלכות הבינה, היא הנכנסת תוך פנימיות זעיר, וכללותם מלכות התבונה הם המקיפים, והבן זה היטב.

דע כי אימא נקראת (אהי"ה) וכל אחד מעשר ספירות שבה, יש שם אהי"ה אחת, וכל

ח) ונלע"ד חיים, שהם סוד אברהם ושרה, זה מאה שנה, וזו תשעים שנה, בגי' ק"ץ, וזהו בלדת יצחק. ולכן המלכות נקרא ק"ץ הימין, כי הוא נשלם ק"ץ, והבן זה היטב, כי הוא נכון וכו'.

ט) עוד נלע"ד חיים, כי נודע מהנוקבא הוא למפרע, בסוד תשר"ק. ונמצא כי יו"ד שבחכמה, שהם שלשה ראשונות, שלשה אמצעיות. ו"ד שהיא ה"י, הם עצמם ה"י של הבינה, שהוא ציור ה"י, היפוך יו"ד, כנזכר לעיל, כי ראשונות שבה הם בהעלמה, במ"י הגלוי: גם נראה לעניות דעתי שתבין בזה, כי היות א"ה בזעיר שבכל ספירה וספירה, וגם הוא"ו בזעיר של כללות האצילות, אלא ששם א' בזעיר ונוקביה דחכמה עילאה כנזכר.

ולכן ענין או"א, שנאמר עליהם כחדא נפקין וכחדא שריין, דע שעל כל זה, יש בהם שני מיני זיווגים: הראשון נקרא זווג שלם, והשני נקרא זווגא דלא שלים. וכאשר השני מזלות משפיעים בהם, הם בדיקנא חוורתא דאריך, הח' והי"ג, הח' משם יונק אבא, והי"ג משם יונק אמא. והנה כשהמזל הי"ג לבדו הוא משפיע באו"א, ומזדווגים ע"י, אז נקרא זווגא דלא שלים. וכאשר המזלות משפיעים בהם, זה דאבא וזה דאימא, ומזדווגים ע"י שניהם, אז נקרא זווגא שלים. עיין בספר עץ החיים גוף חמישי באורך עיין שם. י)

ודע, כי ענין לאה ויעקב, שהם אחוריים דחכמה ובינה, כי הוא דרוש נוגע לדברינו, להבין ענין חכמה ובינה באמתתם, ופה מקומו שלא הארכת ביספור כזה, לשום ספר אחר,

הנהגות ומראה מקומות

ח) למה היות מ"ה תמיד בז"א שבכל ספירה וספירה, וגם הוא בז"א בכללות האצילות, אלא ששם דאשון הוא בזו"ן, דחכמה עלאה כני"ל. (שם).

י) ע"ח ח"א שער הכללים פרק י"ג. שער או"א פרק ז'. שער הזווגים פרק א'. תע"ס חלק ח' אות ס"ב באור פנימי ד"ה זווג דישסו"ת. ועיין בשער או"א סוף פ"ח כלל ג', שכתוב שם דבור זה, ויש בו חסר הנשלם כאן. כ) צ"ל שחסרה.

ח) ג"א ונלע"ד חיים, שהוא סוד חיי אברהם ושרה, זה חי צ' שנה, וזה ק' שנה בלידת יצחק לכן נקרא המלכות ק"ץ (שם).

ט) ג"א ונלע"ד חיים, כי נודע שהנוקבא היא למפרע, בסוד תשר"ק, נמצא כי י' שבחכמה שהם ג"ר, וי' קו אמצעי, והי' שהיא עשירית הן עצמן ה"י של בינה, שהם ציור דר"י היפוך יו"ד כי ג"ר שבה הם בהעלם בסוד מילוי כני"ל. גם נלפע"ד חיים, שתבין

ובנשמה שבנפש, נגדל המוח, וכל בחינת כלים פנימיים שבבשר ובגידים ובעצמות. ובתחלה נכנס הנפש שבנפש, ומתחיל להצטייר הכבד. ואחר כך הרוח שבנפש, ומתחיל להצטייר הלב ואח"כ נשמה שבנפש, ומתחיל להצטייר (ע) הרוח.

ואחר כך דיניקה, בבא נפש של הרוח, מגדיל הכבד הגדלה יותר גדולה, וגם הכלים החצונים. בבא רוח הרוח, מגדיל הלב, וכל הכלים האמצעיים. ובבא נשמת הרוח, נגדל המוח, וכל כלים הפנימיים. אך עדיין אין כולם רק רוח האמיתי, ונפש האמיתי.

ונמצא כי טיפת אבא ואימא, מהחומר והצורה של רוח שלהם, נעשו פנימיות לכלי אמצעי, והרוח עצמות זעיר, נתלבש בתוך טפת הרוח דאבא ואימא, על דרך הנזכר לעיל בנפש דעיבור. (פ) וגם שני צלמי"ם אחד דישראל סבא ואחד דתבונה.

אחר כך מתחיל ליגדל גדלות האמיתי, והיא כניסת הנשמה, וע"כ היות נקרא בחינה זו גדלות אמיתי הוא, לפי (צ) היות לזעיר בחינת רוח, אשר בכל בחינת זעיר הוא רוח כנודע, ואם אתה מן המבינים, תבין ותשכיל ותעמיק חכמת אלקים על בוריה, מהקדמה שכתבתי כנזכר לעיל, ומכאן תבין רזי התורה וסודותיה, אשרי עין ראתה כל אלה, ומועטים בני עליה כו'.

דע כשבא לו הנשמה, אז הוא גדלות אמיתי, שגדל יותר (ק) מאורכו, כי כל שורשיו הוא בחינת שש קצוות, כידוע ליודעי חן ומביני דעת, הנקראים רוח. ועתה יגדל אלו שלשה ראשונות, שהם בחינת נשמה וכו', וחוזרים ליגדל הכלים דזעיר בשלשה בחינותיהם: חיצון,

הגהות ומראה מקומות

- (ס) צ"ל נגדל הלב וכל בחי הכלי האמצעי שבבשר (ע"ח שם).
 (ע) צ"ל המוח (ע"ח שם).
 (פ) צ"ל והם (ע"ח שם).
 (צ) צ"ל לפי שעד עתה היה אל הז"א בחי רוח אשר כל זה נקרא (בחי) ז"א (שהוא) רוח כנודע (ע"ח שער המוחין פרק ז').
 (ק) צ"ל מבחינתו כי כל שרשו וכו' (ע"ח שם).

שם אה"ה שיש בקו ימין הוא ביודי"ן, ושל שמאל באלפי"ן, ושל קו האמצעית בההי"ן, וזהו בלבושים ובכלים שלה, שהם נכנסים מעט מעט ע"ד הנזכר בעיבור בכל פרטיו.

(ל) ואמנם עתה נגדלו הרמ"ח אברים הזעיר בשני בחינות, אחד בערך האורך, ואחד בערך הרוחב, שהוא בעובי הכלים. והענין, כי מהארת הרוח שהיא עתה נתגדלת בחינת כלי הנפש, והנפש עצמה אף על פי שכבר נכנסו כולם כנזכר לעיל, או כמו פירוש הבי' כנזכר לעיל (מ) יהיה נתוסף רוח שבנפש, ואז נגדל הכלי בקומה, וע"י נמצא הילד גדל ביניקתו, וגבה קומתו, וגם גדל ברוחב ובעובי, שנכפל עתה עובי הכלי כפלים, בכל בחינת רמ"ח אבריו, ונמצא כי עובי החצון שגדל נקרא כלי הנפש, וזה העובי שנתוסף בו עכשיו, הוא כלי אמצעי של הרוח, שהוא תוך כלי החצון של הנפש.

ואמנם תחלת הגלוי, כניסת ניצוצי הרוח הם בלב, ומשם משתלחים פארותיו וענפיו דרך העורקים הדופקים בכלי רמ"ח אברים, תחת העובי של הכלי החצון שגדל בעיבור. ועל דרך זה נגדלים עשר ספירות זעיר ברמ"ח אבריו בימי היניקה, (נ) בעובה, ובעובי, גובה הוא הכלי של הנפש עצמה, וגדל למעלה. ובעובי, הוא בחינת כלי האמצעי של הרוח, והם נגדלים מעט מעט, עד שנשלם ליכנס כולו.

ודע כי בודאי גם בעיבור, יש מו"ח, ל"ב, וכב"ד, ובש"ר, ועורקים דופקים, ועצמות. אלא הענין הוא, כי כל בחינות מאלו יש בו נר"ן, אלא שמן הנפש שבנפש נגדל הכבד, וכל בחינת כלים החצונים, בין בחלק הבשר, ובגידים, ובעצמות. ומרוח שבנפש, נגדל בחינת כלי (ס) החצונים שבבשר, ובגידים, ובעצמות.

(ל) כל המאמר הזה כתוב בע"ח ח"א שער המוחין פרק ו' דף רצ"ב מן דבור המתחיל ואמנם עתה, ויש שם כמה שינויים ע"ש. גם להלן בספר זה מן ד"ה ואמנם עתה חוזר על כל הכתוב כאן עם כמה שינויים עיי"ש.

(מ) ע"ח ח"א שער המוחין סוף פרק ה'.

(נ) צ"ל בגובה ובעובי, בגובה הוא, שהכלים של הנפש עצמה גדלה למעלה.

והוא סוד ובדעת חדרים ימלאו. ויש בדעת זה ג' מוחין הנקראים חב"ד, ומתפשטים בשלשה קוי הזעיר עד נה"י שבו.

אמנם החכמה והבינה שבו, הם בחינת חסד וגבורה, ונקראין תרין עטרין הנודעים. והוא מה שאמרנו באדרת משפטים, רישא דמלכא אתקן בחסד וגבורה. ויש בחינת דעת תחתון, המחבר תרין עטרין אלו, (א) ומאלו השלשה, ומתפשטים בכל גופא דזעיר, בסוד צ' דצלם, והיא בחינת דעת, כנודע כי בזעיר יש שם י' ה' ו'. ובנוקבא ה' האחרונה. ווי"ו של י' ה' ו', הוא הדעת, כי כל עצמו דזעיר אינו אלא וי"ו של הוי"ה.

ואח"כ למ"ד דצלם, הוא הבינה דזעיר, הנשמה שלו. ואח"כ מ' דצלם, היא חכמה דזעיר, והיא החיה שלו, ואח"כ בא הכתר שלו. והנה הנפש הנקראת דמות, בא מהמלכות, של הפרצוף דמלכות (ב) ישסו"ת. והרוח נקרא צ"ל, וצ' דצלם, בא שש קצוות המלכות דישסו"ת. והנשמה הנקראת למ"ד דצלם, באה מבינה דמלכות ישסו"ת. והחיה הנקראת מ"ם דצלם, באה מן החכמה דמלכות ישסו"ת. והיחידה באה מכתר דמלכות ישסו"ת, וכל זה הוא בצלם. (ג) ביניקה, הנקרא צלם.

(ד) אינה יכולה לכנוס, עד שיתחיל התחלה להצטייר בגוף, ולכן הוכרח שתחלה יגדלו הזו"ן טפות הזרע חומריים, וזה גמשך מחלק אבר של הזכר והנקבה עצמם, ואם גמשך בטפותיהם קצת

ופנימי, ואמצעי, בין בעובי ובין בגובה, וזה על ידי הארת הנשמה בהם, בנפש וברוח עצמם. ונמצא, כי אף על פי שמתחלה ג"כ היה לו בחינת מוחין, כיון שעדיין אין בהם רק בחינת ר' נפש אורות לבד, שאינם בחינת האור הראוים להם, הרי הוא כאלו אין בהם מוחין. אך עתה שבאה הנשמה בתוכם, וגם שנגדלו כנוצר לעיל, לכן נקראין עתה גדלות דמוחין, והבן זה היטב. וגם כניסת הנשמה זו היא מעט מעט, ע"ד הנזכר לעיל ברוח ובנפש, הגדלים מעט מעט וגם כזה הוא בכלי הנפש והרוח, (ש) כי כח טיפת הזווג דאו"א, מנשבים טיפת חומר, שורה בחינת כלים, העיטרא שלהם. ומבחינת הנשמה שלהם, וע"י מבחין בירור זעיר עצמו המלכים שמתו, מבחינת הכלים ומבחינת הנשמה.

וצריך שתדע כלל אחד בכל הצלמים, והוא, כי בחינת נפש של הצלם באו תחלה לו, ואח"כ רוח שש קצוות של הצלם, והיא באה תחלה לו, ואח"כ כל שלשה ראשונות ביחד, שהם נשמה חיה יחידה, כי שלשה ראשונות חשובות כאחד.

אמנם נכנסים כסדר, שהוא תחלה נכנס (ת) הדעת, ואח"כ הנשמה, ואח"כ חיה, ואח"כ יחידה. והנה בצלם יש בו צ', ובו נכלל הרוח, כי בחינת הנפש נקרא דמות, וזו ניתנית אל הנקבה. אך הצדיק דצלם, הוא אל הזכר, והוא כח הרוח, והוא נקרא דעת, המתפשט בכל הגוף,

הגהות ומראה מקומות

(ד) וכולם נקרא בחי' רוח וכו' (ע"ח שם) וכאן חסד השלום המאמר.

(ד) מכאן שייד להכתוב בע"ח ח"א שער המוחין פרק ה' דף ר"צ ט"א, ד"ה ונתחיל ונבאר ענין ה' בחי' נדנחי שמקבל ישסו"ת בלבד, הנה בעת העיבוד נכנסה בו בחי' נפש לבה, והענין דע, כי אי אפשר בשום אופן להצטייר הולד אלא ע"י נפש הנותן כח בו. ואמנם נפש הזה אינה יכולה לכנוס עד שהתחיל איזה התחלה להצטייר בגוף הולד, ולכן הוכרח שתחלה יטילו הזכר והנקבה טפת זרע החומריים, וזה גמשך מחלק אבר הכבד של הזכר והנקבה עצמן, ואז גמשך בטפות ההם קצת רוחניות מנפש האב ואם

(ד) הארת נפש לבד או הרוח בלבד שאינם וכו' (ע"ח שם).

(ש) כי הם טיפת הזווג דאו"א, ממשיכין טיפת חומר וצורה מבחי' כלים הפנימים שלהם, ומבחינת הנשמה שלהם, ועל ידם מבררת בירורי ז"א עצמו מהמלכים שמתו מבחי' הכלים ומבחי' הנשמה (עץ חיים שם).

(ת) בע"ח ליתא ב' המלים הדעת ואח"כ.

(א) צ"ל ואלו הג' מתפשטים (ע"ח שם).

(ב) בע"ח כתוב והרוח שהוא צ' דצלם בא וכו'.

(ג) וכל זה הוא בצלם דעיבור. וכולם נקרא

נפש לבד. וכעד"ז בצלם דיניקה (הכולל נדנחי')

ואמנם אחרי שהטפות אלו כל אחד מהם
 נמשך מרמ"ח אברי אב ואם, לכן יש בכללותן
 רמ"ח ניצוצות, ו) ותחלה נתחיל אותה ניצוץ
 הנפש שנמשכה מאב ואם, שגם בה יש כללות
 רמ"ח ניצוצים, ואז הניצוץ הראשון והמעולה,
 הוא מתחיל לצייר טפת אבר הכבד, שיש
 בתוך אותם הטפות, כנודע לחכמי הטבע ואז
 נמשך אותם הבירורים של הוולד עצמו הכבד
 שלו, ויתחיל להצטייר בחינות הכבד של הוולד,
 ונמשך שם לו מהנפש הכבד של הוולד,
 ומצטייר הכלי של הכבד ז) וכל זה על ידי טפת
 הלב, עם ניצוץ הנפש אשר שם משל אב
 כנודע, כל זה דמיון המסך שניתנים חיתוך
 החלב, שהיא טפת האבר, ונקפית ומצטיירת,
 ואז משם ואילך מתחיל הכבד לברר בירור
 הוולד, לצורך רמ"ח איברים, ונעשים בו דם,
 ואז משתלח ח) שהוא דרך הוורידין המצטיירין
 האברים, ונעשים בשר וגידים ועצמות. וכפי
 מה שנתבררים ניצוצי נפש הוולד, ונכנסים
 שם בכבד, כך הוא שיעור בירור בחינת
 הכלים של הוולד, וכן כפי שנתרבה ונתגדל
 בחינות הכבד, כך נגדלים כל הכלים של רמ"ח
 איברים של הוולד, ועל דרך זה הולכים
 ומתגדלים כל הטי' חדשי העיבור, ונגמרים ט'
 ספירות דזעיר, בבחינת כלים ונפש וניצוצות
 דזעיר עצמו, וכל זה היה לסיבת השאור של
 הטפות דאבא ואימא, בחומר ובצורה כנוצר
 לעיל, באופן כי כשנולד זעיר, כבר יש בחינת
 רמ"ח איברים דכלים וניצוצות ואורות,
 מבחינת נפש של זעיר.

רוחניות מנפש האב והאם עצמם, כנודע
 לחכמי הטבע. ואם יש כבר שאור להחמיץ, וזה
 מתבררין הביורורין של ז"א מעט מעט מברר
 מן אימא על ידי אכילה, ובזה נתוסף החומר
 בולד, וגם בנפשה מבררת בירורי נפש ז"ן,
 באופן שמתחילין להתברר מבחי' המלכים,
 ומבחינת הכלים, ומהניצוצות, ומאורות הנפש
 מעט מעט.

ואמנם טיפת הזרע נמשכה מהחומר של האב
 והרוחניות שבה מהנפש עצמה שבאב. וכן
 כיוצא בזה בטפת האם, יש בה חומר האם
 עצמו, ורוחניות מהנפש שבה. והנה הנפש
 ההוא, נקרא רוחא דשדי בגווה כנודע, ומשם
 ניתן קצת מאותו הרוח בתוך הטפה ההיא.
 ונמצא עתה, התחלת השאור להחמיץ העסה,
 שהם בירורי הולד עצמן, הנה הם ב' טיפות
 זכר ונקבה, שם שתי ניצוצות נפשות אבא ואימא
 עצמן.

ה) והנה כפי אותם הניצוצות הנזכר לעיל של
 אבא ואימא, כך דוגמתם וכיוצא בהם הם
 מבררים בירורי נפש הולד, כי בירורי הנפש
 תלויה בעין, ודי בהערה הזאת.

ונחזור לענין, כי אלו הניצוצות שנמשכו
 מאב ואם בתוך הטפות שלהם, הנה מהניצוצות
 נעשה מלבוש אל הנפש של הולד, בסוד בבגדו
 בה הנזכר בסבא, מ"ב, ומן הטפות עצמן נעשים
 פנימיות החומר של גוף הולד, לפי שבתוך
 טפות אלו נכנסת נפש הוולד להצטייר ולברר
 הכלים שלה, וזהו הטעם הנזכר לעיל, כמו
 מצות כבד את אביך ואת אמך וכו'.

הגהות ומראה מקומות

מצמן, כנודע לחכמי הטבע, ואז כבר יש שאור
 להחמיץ, ואז מתבררין הביורורין של ז"א מעט מעט
 ומבררתן אמא לבד ע"י אכילתה, ובזה נתוסף החומר
 בולד וגם בנפשה מבררת בירורי נפש דז"א, באופן
 שמתחילין להתברר מבחי' כלים, ומהניצוצין ומאורות
 הנפש מעט מעט. חוזר על מאמר זה להלן בספר
 זה עיין שם כי ישנם הרבה שינויים ממ"ש כאן.
 ה) והנה כפי אותן הניצוצין הנ"ל של או"א,
 כך דוגמתן הם מתברים ברורי נפש הולד, עם הכלים
 נ"כ, ר"ל אם עשו איזה מצות התלויין בעין,
 ממשיכין ברורי נפש התלויה בעין, וכיוצא בזה, ודי
 בזה. (ע"ח שם).
 ו) בע"ח כתוב ותחלה מתחלת וכו' עיין שם היטב
 כי ישנם הרבה שינויים ממ"ש כאן.
 ז) וכל זה ע"י טפת האב, עם ניצוץ הנפש אשר
 שם משל אב כנודע, כי זהו דמיון הקום שנותנין
 בתוך החלב שהוא טפת האם, ונקפית ומצטיירת.
 (ע"ח שם). ולהלן הגירסא דמיון המלח.
 ח) לשון הע"ח הדם ההוא, ועי"ש עוד הרבה
 שינויים.

ממצמן, כנודע לחכמי הטבע, ואז כבר יש שאור
 להחמיץ, ואז מתבררין הביורורין של ז"א מעט מעט
 ומבררתן אמא לבד ע"י אכילתה, ובזה נתוסף החומר
 בולד וגם בנפשה מבררת בירורי נפש דז"א, באופן
 שמתחילין להתברר מבחי' כלים, ומהניצוצין ומאורות
 הנפש מעט מעט. חוזר על מאמר זה להלן בספר
 זה עיין שם כי ישנם הרבה שינויים ממ"ש כאן.
 ה) והנה כפי אותן הניצוצין הנ"ל של או"א,
 כך דוגמתן הם מתברים ברורי נפש הולד, עם הכלים
 נ"כ, ר"ל אם עשו איזה מצות התלויין בעין,

ואמנם הטיפה הנזכרת, שהטילו אבא ואימא בחומר ובצורה, לצורך שאור של העיסה כנזכר, נמשכה מבחינת החיצונית של כ) נה"י דמלכות דישאל סבא, ומלכות התבונות, בכל זיווג וזיווג שבזמן העיבור, היה נמשך ומתרבה אותה הטיפה, באופן שבהשתלם העיבור, נגמר חיצונית המלכות כנזכר, כל עשר ספירות שבהם ליכנס בתוך זעיר.

וכבר ידעת, (ל) כי זה החיצונית של צלם דמוחין דעיבור, ויש צ' ול' ומ"ם, שני צלמים, אחד דישאל, ואחד וכו', וכולם נכנסו בזמן העיבור, שהם בחינת כל העשר ספירות דחיצונית דמלכות ישסו"ת, כי הרי ביניקה נכנסים מדרגות מעולות מאלו, כן נראה לעניות דעתי. וביותר נראה לעניות דעתי, כי לא אחרות נבררו, רק נפש שבנפש, ובחינת אור וכלי, ולכן גובה הוולד קטן מאוד,

ואח"כ יולד הוולד, (מ) ואז מתבררים בחינת ניצוצי הרוח של זעיר, עם בחינת הכלים שלהם, ואז מזדווגים שנית אבא ואימא, והם מוציאים טפה מחומר ומצורה של בחינת רוח שלהם, והוא מבחינת ו"ק של ישראל ותבונה, שאלו הם יותר פנימיות מן הטיפות שהמשיכו לצורך נפש דעיבור, שאותם היו ממלכיות ישראל יתבונה, ואלו הם משש קצוותיהם. (נ) ובאו הצלמים דעיבור מחיצונית המלכות, כך האלו

(ט) ואמנם ניצוצות טיפות החומר דכלים דאבא ואימא, נמצא סדרן כך: כי חוץ הכל הם רמ"ח איברים בגופא דזעיר, ובתוכם טיפות אימא כלולה מרמ"ח החומר שלה, ובתוכם טיפת אבא כלולה ברמ"ח שלה ובנפש שלה. ובתוך הכל הוא נפש האדם עצמו דזעיר נתון שם, ונמצאו נפש זעיר עצמו, עומדת בכבד, מלובשת תוך טיפת נפש או"א, והם. מלובשים טפות הכלים שלהם, ומשם משתלחי ענפי וניצוצי נפש דזעיר, וכל רמ"ח אבריו בהיותם מלובשים תוך נפש או"א, בתוך טיפת כלים שלהם דאו"א כנזכר, ונמצא כי מתחלת ההריון התחילו לצייר כל הבחינות הנזכרות ביחד.

אמנם ראשית כלם, היו טפות או"א, חומר וצורה, והיו ממשיכים שם ברורים מהכלים ומהנפש דזעיר עצמו מעט מעט, בין מהכלים בין מהאורות, באופן שבהשתלם זמן העיבור, נשלמו ביחד (י) הבירורים של אברים בבחינת כלים, ובבחינת נפש בהם.

אמנם דע, כי עדיין לא נכנס שם רק בחינת נפש, בהנפש דזעיר, וכן לא נתבררו רק הכלים של החלק של נפש דזעיר, כי כפי הנברר מהנפש, נברר מהכלים, ולכן עדיין קומת גוף העובר קטן מאוד, עד היותו כלול מעשר ספירות, ומרמ"ח אברים, אלא שהם בחינת נפש שבנפש כנזכר.

הגהות ומראה מקומות

(כ) בע"ח כתוב, של מלכות ול"ג נה"י.

(ל) כי זה החיצונית נקרא צלם דמוחין דעיבור, ויש בו צלם, והם ב' צלמים: א' די"שס וא' תבונה, וכולם נכנסו בזמן העיבור שהם בחי' כל ט' ספירות דחיצונית דמלכות ישסו"ת, כי הרי ביניקה נכנסין מדרגות אחרות מעולות מאלו כנלפע"ד. והיותר נראה לפע"ד כי עד עתה לא נתבררו רק נפש שבנפש בבחי' אור וכלים לכן גובה הולד קטן מאד. (ע"ח שם).

(מ) בע"ח מתחיל כאן פרק ו' משער המוחין ושם הגירסא אח"כ נולד ז"א וכו'.

(נ) וכמו שאותן צלמים דעיבור היו מחיצונית דמלכות ישסו"ת כן אלו הצלמים דיניקה הם מחיצונית ו"ק דיססו"ת. וכבר נודע כי החיצונית עליון נעשה

(ט) ואמנם ניצוצין נפשיין דאו"א נעשו לבושים אל הנפש עצמו דז"א כנ"ל, באו מלובשים תוך ניצוצי טפת החומר דכלים דאו"א, נמצא סדרן כך הוא וכו' (ע"ח שם) ועיי"ש כי ישנם עוד כמה שינוים.

(י) כל הבירורין של רמ"ח אברים בבחי' כלים ובבחי' נפש שבהם. אמנם דע, כי עדיין לא נכנסו שם רק בחי' נפש שבנפש דז"א ולכן לא נתבררו רק הכלים של החלק של הנפש שבנפש דז"א, כי כפי הנברר מן הנפש נתברר מהכלי, ולכן עדיין קומת גוף העיבור קטן מאד, עם היותו כלול מ"ס ומרמ"ח אברים שלו, שהם מבחי' נפש שבנפש כנ"ל (ע"ח שם).

גם לוקחת חמש מנצפ"ך אחרים עצמן שרשם, אינם הארות בלבד, ונשלמו גם מ"ן, והם עשרה דמים כנז"ל בליל פסח, ר) והם חמשה שמות, הם דמי טהור, גבורות ממותקות, והראשונות דמי טומאה, גבורות בלי מיתוק.

וצריך עיון, כי שם נתבאר בליל פסח, שהם לבושי החסדים, ולבושי הגבורות ש) הם צריך עיון מה נתחדש בביאה ראשונה, שהרי כבר נשלם הכלי בעת הנסירה וגם המ"ן. ונחזור לענין, כי אלו החמש חסדים והגבורה כנז"ל, היו בתחלה האצילות, ואלו נשארו שם תמיד, החסדים ולבושי הגבורות דועיר בסוד כלי מ"ד, ובנוקבא בגבורה בסוד כלי מ"ן. ת) ונלע"ד חיים, שהם ענין בבחי' זיווג בחיצון, הם בחי' מ"ן עצמן, כי הכ"ב אתוון הם בכלי, כנז"ל דף כ"ז בספר אוצרות חיים. ע"ש. אך לזווג הפנימיות, נעשים אותם המ"ן עצמן, שהם החמש הגבורות נפש שבה, בחינת כלי לבד, ומה שימשך אח"כ יהיו מ"ן חדשים אחרים, ונמצא כי אלו הראשונות נעשים להם בחינת כלים, להוריד מ"ד, ולקבל המ"ן. אך המ"ד ונוקבין עצמן הוא, כי חוזרים או"א להזדווג שנית, ונותנים להם תרין עטרין אחרונים, מ"ה וב"ן, חסדים וגבורות חדשים,

צלמים דיניקה הם מחיצוניות ה"ן, כנודע כי החיצוניות עליון, נעשו פנימיות לכשיוכלו להזדווג.

ס) ודע, תחלה לוקח הזעיר מ"ה וב"ן, שהוא כללות רוחא דבגווה דבינה, שהם ב' הוי"ת פשוטות, בגי' ב"ן, והם חסד וגבורה שבדעת שלו, והחסדים מגדלים גופא דזעיר כנודע, אלו הם לצורכי עצמם, והחמש הגבורות נשארו ביסוד ע) שלהם, הארתם לבד יוצאת דרך קוים, ומגדלים גוף דנוקבא לצורך גופא ועצמותה. ואח"כ נותן לה בביאה ראשונה, החמש הגבורות עצמן. ועל כל זה, יש בה כללות מ"ה, פ) ואלו אינם לצורך גופא דילה, אלו הם חיותם ונפש שבה, והוא פנימיותה ורוחניותה, ואז נמשכת נפש בה, ונשארים אלו החמשה גבורות בה בבחי' רוחא, צ) והוא הכלי המעלה. ועיין מאוד בספר מבוא שערים, איך המ"ן החמש מנצפ"ך, החמש גבורות. אך הכ"ב אתוון, הם הכלים, הנוכרים. גם עיין שם, כי הכ"ב אתוון הם דלת אחד, חצי כלי ומנצפ"ך א' מ"ן חציים, ואלו נוטלם בהיותה בסוד אחר באחר, מהארת הגבורות. ואח"כ בעת נסירתם, לוקחת המוחין ק) שלה ע"י הזעיר ואז לוקחת כ"ב אתוון אחרת, ונשלם הכלי.

הגהות ומראה מקומות

מבו"ש ש"ו ח"א ד"ח) איך המ"ן הנזכר הם מנצפ"ך (ע"ח שם).

ק) נ"א שלא (ע"ח שם).

ר) שער הכונות ענין פסח דרוש א' ב' ג' ה'. בע"ח הגירסא והם השנים ה' דמים טהורים גבורות ממותקות, והראשונים ה' דמים טמאים גבורות בלי מיתוק.

ש) בע"ח הגירסא גם צ"ע מה שנתחדש בביאה ראשונה, שהרי כבר נשלם הכלי בעת הנסירה וגם המלכות. ונחזור לענין שאלו החור"ג הנ"ל היו בתחלת האצילות, ואלו נשארו תמיד שם, החסדים בז"א, בסוד כלי מ"ד וה' גבורות בנקבא בסוד כלי מ"ן.

ת) ונלע"ד חיים, שהענין (הוא, כי אם הוא) בבחינת הזווג החיצון (דמנצפ"ך) הם בחי' מ"ן עצמן, כי הכ"ב אתוון הם הכלי כנ"ל. (ע"ח שם) ועי"ש עוד כמה שינויים.

פנימית תוך פנימית תחתון, והנה כל הבחי' שנתבררו לצורך הולד להגדילו, הנה כולן נמשכו אח"כ בזמן היניקה, רק שהן נמשכין בו מעט מעט ע"ד הנ"ל בעיבוד בכל פרטם. עד כאן כתוב בע"ח שער המוחין פרק ו' וכאן מתחיל המשך מד"ה ואמנם עתה נגדלו שנדפס לעיל

ס) מאמר זה כתוב בע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד דרוש י"ב.

ע) צ"ל שלו, אך הארתן לבד יוצאין דרך אב"א ומגדילין גופא דנוקבא לצורך גופה ועצמותיה. (ע"ח שם).

פ) ועכ"ז יש בהם כללות מ"ה וב"ן שהם חור"ג ואלו אינם לצורך גופא דילה, אלא הם חיותה ונפשה (ע"ח שם).

צ) צ"ל והוא הכלי המעלה מ"ן ועיין מאד (בספר

עד ידי הכלי איך הוא, שהוא התלבשותם בלבוש הזה.

נתבאר זה תכלית הביאור ושמרהו בשכלך ובחכמתך הזכה מאד.

גם דע, כלל אחר נמשך עם זה ושמרהו היטב, כי כל אלו החדשים, נעשים הוא בחינת הנשמות, ואינם נשארים בזו"ן, רק לצורך ג) הבחינות שהם הנשמות, ולכן בכל פעם צריך זיווג מחדש, כי כלה ונפסק, וחוזרים להמשיך לבנים אחרים.

ד) אך צ"ע, כי הרי הראשונות הם החיצוניות, והחדשות הפנימיות, ואיך הנשמות הישנות גדולות מהם.

ונלע"ד חיים, כי יש רוחא בין בחיצוניות, בין בפנימיות. והכלי מן הראשונות. והחדשות ג"כ הם בחיצוניות ובפנימיות חו"ב והרוחא דחיצוניות, נעשה לבוש אל החדשות דחיצוניות. והרוחא דפנימיות, נעשה לבוש אל החדשות דפנימיות. ואם כן יצטרך ביאה ראשונה בפנימיות לעשות כלי, וכן ביאה ראשונה דחיצוניות לעשותה ג"כ כלי. גם אפשר, כי

ואלו נתפשטין בהם ע"ד הראשונות, א) ואז ג"כ מזדווגים, והנקבה מעלה מ"ן שהם הגבורות החדשים שנתפשטו בה, וזהו מוריד החסדים דכורין חדשים, וכ"ז הכלים הראשונים שהם מ"ד, והנוקבין נעשו כלים, ואז מצטייר הוולד בנוקביה, ויוצאת נשמה חדשה, שהם פנימיות העולמות כנודע.

ב) ודע, כי אי אפשר לצאת נשמה מאלו המ"ד ונוקבין חדשות, אם לא שיבואו מלובשות תוך הארת הכלים הנזכרים, הנעשים מהחסדים להשלשה הראשונות, וזה סוד לבוש הנשמה, הנקראת אלקי"ם, הוא לבוש הכלי, שהוא מן החסדים הראשונים, וזה א"ל ו"ה. וכן יש לבוש והוא כחותם, ועשיית לבוש זה הוא עצמו אצילות, העלאת מ"ן ודע כי הלבוש הזה הוא גדול מהחדש, ולכן נמשך עמו כנשר וכי' יפרוש כנפיו יקחהו, להסתופף על הבנים, ולכן הוא מעלה אח"כ אותם בסוד מ"ן את הנשמות, כי הרי הם מעלין אותן, והם מעצמן אין בהם כח לעלות, נמצא כי הכלי גדול והמ"ן, כי זה הכלי יש כח לחלק עצמות האב והאם עצמן, להוליד את הבנים ענפיהן, ומלבישים אותם לשמרם, והבן היטיב ענין העלאת מ"ן

הנהרות ומראה מקומות

מאמא, והוא החותם. ועשיית לבוש זה, הוא עצמו מציאות העלאת מ"ן. ודע שהלבוש הזה הוא גדול מהחדשים, לכן נמשך עמו, בסוד כנשר יעיר קנו יפרוש כנפיו יקחהו, לשמור את הבנים, ולכן היא המעלה אותן אח"כ בסוד מ"ן, את הנשמה שהרי הם מעלין אותן, והם בעצמן אין בהם כח לעלות, נמצא שהכלי גדול מהמ"ן, ושהכלי הוא כח עצמות אב ואם עצמן, להוליד את הבנים ענפיהם, ומלבישין אותן לשמרם. והבן מאד ענין העלאת מ"ן ע"י הכלי איך הוא, שהוא התלבשותם ע"י הלבוש הזה דנוקבא, וזה תכלית ביאור זה, ושמרהו.

ג) צ"ל הבנים (ע"ח שם).

ד) עד דבור המתחיל שמעתי ממורי ולה"ה שבדף ס"ח סוף ט"ב כ' בע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד דרוש י"ב עיין שם כי כאן יש הרבה שגיאות ושם הלשון מבואר ומתוקן.

א) ואז שהם ג"כ מזדווגים, והנוקבא מעלה מ"ן הם גבורות חדשות, שנתפשטו בה, והזכר מוריד ה"ח חדשים, וכ"ז מבחי כלים הראשונים, מ"ד ומ"ן הראשונים, שנעשו כלים כנ"ל, אל אלו החדשים, והראשונים נקראו כלים, ואלו נקרא מ"ן ומ"ד, ואז מצטייר הולד בנוקבא, ויוצאת נשמה חדשה, שהם פנימיות העולמות (ע"ח שם).

ב) בדבור זה הלשון משובש מאד ולכן הנני מעתיק כולו מספר עץ חיים וז"ל: ודע שאי אפשר לצאת נשמה מאלו מ"ן ומ"ד חדשות, אם לא שיבא מלובשת תוך הארת הכלים הנ"ל, הנעשים מחו"ג הראשונים, וזה לבוש הנשמה הנקרא אלוה כנודע, ואלוה הוא לבוש הכלי שהוא חו"ג הראשונים, וחות"ם ואלו"ה עולה תצ"ו כמנין מלכות, לרמוז שהוא כלי מלובש באלו הב' לבושים: אלו"ה מאבא, וחותם מאמא, שהוא ג' אהי"ה, ומשם יוצאת הנשמה בפנימיות, שהם חו"ג הראשונים, וזהו אלו"ה. וכן יש לבוש

מ"ן לצורך הגדלות של הפנימיות. ואלו המוחין דיניקה, שהם המקיפים דאימא נמשכו להם חצוניות אבא ואימא, שהם ישו"ת, כדי שיעלו מ"ן שם, כי שם אלקי"ם הוא בחי' היניקה, הוא חיצוניות העולמות, ומוחין דגדלות הם פנימיותם, והם היוו"ת, ועיין זה היטב עד מאד.

וצריך עיון, כי הרי חיצוניות זיווג, יש בו ג"כ נשיקין בשלשה ראשונות, וזיווג תחתון משבעה תחתונות, וכן בפנימיות, א"כ בין בפנימיות בין בחיצוניות יש גדלות, ואפשר כי כל זמן שאין להם רק מוחין דגדלות, ישו"ת, נאמר גדלות דחיצוניות, וכבר קדם להם יניקה ועיבור, וכשלוקחים גם מוחין שניים דקטנות ב' דאכדטם, וגדלות שני דחג"ת דאו"א עילאין, אז הוא פנימיות ונמצא כי יש עיבור ויניקה ומוחין בחיצוניות, והם כשלוקחים מישו"ת, וכן יש להם עיבור ויניקה ומוחין אחרים בפנימיות, והם כשלוקחים אותם מאו"א עילאין. גם אפשר, כי ישראל סבא ותבונה, הם חצוניות דאו"א עילאין. גם אפשר כי ישראל סבא ותבונה, הם חיצוניים דאו"א, ויעקב ורחל הב' יחד בהיותה קטנה, הם חצוניות זו"ן. ואולי הם ישורין ורחל חצוניות זו"ן, וכל זה צריך עיון, פירוש: שזו"ן הניחו שרשם באימא עילאה בצאתם משם, ושרשם הוא שהוא רוחא דבגוון יהבן כל הנשמות הצדיקים היוצאות מבינה וממלכות, מניחים שרשם שם בסוד רוחא דבגויה. והבן זה היטב, איך הנשמות היוצאות אם כן הם מתלבשות בהוא רוחא דזעיר, ובהוא רוחא דנשמות שקדמו אליהם. ונמצא, כי שורש מ"ה וב"ן הוא כליל בהוא רוחא דנוקבא, ב"ן בבינה בין במלכות אלא שעיקרה הוא בין הגבורה. ובזכר להיפך כי זכר דאבא ביסוד דיליה, או בזעיר, עזר הוא מהתמשה החסדים. ואח"כ בזיווג פנים בפנים, אז נותן בה החסדים דמ"ה עצמן.

(ה) שמעתי ממורי זלה"ה, כי חכמה ובינה עילאין נתלבשו תוך עשר ספירות ישראל

הפנימיות שהם נשמות, צריך חדשות. אך החיצוניות שמשם נמשך חיות לבד, אין צורך לחדשות בכל ענין, ולכן אין צורך להעלות מיין נוקבין לחיצוניות, אלא לפנימיות כנזכר, והדבר שקול, וצריך עיון.

דע בכ"ז, הרוחא דשבק בה, הוא זווגא, שהוא נמשך מן ההתפשטות החסדים, השבע תחתונות בגופה. וגם יש זיווג אחר עליון, והוא בשלשה ראשונות ממש, הוא נשיקין. וגם יש זווג נשיקין קדמאין, גם רוחא דיהיב בגויה בשלשה ראשונות, ונעשה כלי אל הנשיקין החדשים, שהם מ"ן. ויש מלאכין ונשמות מן הנשיקין, וכן מזווג התחתון. ונלע"ד, כי יש רוחא בחיצוניות של צורך המלאכין, וזה בשלשה ראשונות, ובשבעה אחרונות, ויש רוחא בשלשה ראשונות, ובשבעה התחתונות דפנימיות, לצורך נשמות, וא"כ אין הפרש, כי שלשה ראשונות הן פנימיות, ובשבעה התחתונות הם חצוניותו. כך כל העשר ספירות יש בהם פנימיות וחצוניות. וזכור זה הכלל היטב עד מאד, כי הנה המ"ן שעולה לזעיר לצורך נשמות פנימיות, הם הנשמות, והמ"ן דאימא עילאה, שהם לצורך שימשכו מוחין דגדלות דפנימיות לזו"ן, כי זה הזווג קדמאה, מספיק להעלות מ"ן החסדים והגבורות חדשים לצורך חיות לבד, כי ההוא רוחא קדמאה הוא שורש זו"ג, הנשאר מאיר למעלה, אך בזיווג הפנימיות דאו"א, שהוא להמשיך נשמות חדשים הפנימיותו, צריך שגם המוחין הפנימיים בזעיר ונוקביה יעלה למעלה, ואז הם מעלים את המ"ן, שהם החסדים והגבורות חדשים פנימיות לצורך נשמות, יען כי בזווג זה נפסק וצריך שזו"ג עצמן יעלו את המ"ן.

והנה שבעה תחתונות הם דאו"א, והם ישו"ת, ויש בהם שלשה בחינות: אחר עצמן, ב' הכלים הוא למעלה מ"ן, שבהם מוחין דיניקה מקיפין דאימא ופנימיות דאבא, כנודע ליודעי חן ומביני דעת. ודע, כי כיון שיש לו מקיפי דיניקה דאימא, יכול להעלות

תגהות ומראה מקומות

(ה) מכאן עד ד"ה יהיה בו חמשה ידות הוא כתוב בע"ה ח"א שער אנ"ך פרק ד' עיי"ש

ממש, ולא תבונה וצ"ל זה יונק מן התבונה הראשונה.

(ז) יהיה בו חמשה ידות כנודע, שהם באופן זה: ביו"ד יש אותיות י"ד אחת, והר"ההי"ן תעשה אותם צורת ד"י, הרי הם חמש ידות, כמנין ע' דשמע, היוצאים משם ב"ן שהוא במלכות, והוא סוד בנימין כנודע, וזו הסוד ותרב משאת בנימין ממשאות כולם חמש ידות, ונשארו שלשה ווי"ן משם ב"ן בצירורים כמנין ח"י, וזהו סוד בן איש חי, על האדמה, כי ב"ן ח"י כמנין ע' דשמע. ומשם בן איש חי. הענין הוא: כי שם ב"ן, הוא בחינת בנימין המעלה מ"ן של רחל, והוא בחינת אותו רוחא דשבק יעקב ברחל כדי לעשותה כלי, והוא בכח חמשה גבורות שנתן יעקב לרחל מצד אימא, ועל שמם ותקרא אותו בן אונ"י כמנין בינ"ה. אבל יעקב קרא אותו בן ימין, על שם הימין דחמשה חסדים מצד אבא, וזהו בן איש חי, שכמו שהיסוד של זכר נקרא ח"י ג"כ כאן נקרא יסוד דנוקבא ב"ן איש חי, רצונו לומר בן הבא מאיש, שהוא בחינת רוחא דשבק יעקב, הנקרא איש. ועיין בספר הליקוטים חדשים באורך הסיפור כזה ע"ש. דע והבן הקדמות הללו שאכתוב, כדי שיהיה על מצחך תמיד, והוא עמוק עמוק, ולא כל מוחא ומוחא סביל דא, על כן אמרתי עת לעשות לה', והוא רחום יכפר עוני.

ש) זעיר אנפין דאצילות

הכתר החיצון: יו"ד, יו"ד ה"י, יו"ד ה"י וי"ו, יו"ד, ה"י, וי"ו ה"י.

החכמה החיצון: יו"ד ה"א וא"ו ה"א. הב' (ת) י"ה יה"ו יהו"ה הג' יו"ד ה"א וא"ו ה"א:

סבא ובראש תבונה, זה היא העיבור דזעיר ולכן ליישב כל זה נלע"ד האמת הוא כך, כי בהעשות התבונה מלבוש גמור אל הבינה, נמצא כי הבינה הלבשה את ההוד וחציה השמאלי של יסוד באריך, ועל בינה זו הלבשה התבונה, אך לא נכנסו כל בינה תוך התבונה. אמנם כל הבינה הלבשה הוד וחצי שמאל דיסוד דאריך, כי זה שיעור תמיד, גם קודם שנכללו נה"י דאריך בחג"ת שלו, כי אז היתה בינה מלבישה גבורה וחצי שמאלי דתפארת דאריך, והתבונה אינה מלבשת את הבינה רק מן החזה ולמטה, ושם הם שלשה ראשונות דתבונה מלבישים בשלשה הבינה אשר בתבונה שם היה עיבור זעיר, ונמצא כי הוא מלבוש בטן דבינה, והרי העיבור הוא בבינה התבונה, ובבטן הבינה, שהוא יסוד דבינה עילאה. והנה בבטן בינה שהוא יסוד שלה, שם עלו האורות. ובבינה דתבונה, עלו הנצוצות, ובצאת זעיר בסוד הלידה מן התבונה, אז נתלבש בסוד צלם תוך התבונה השנית, שהוא הגבורות שלה בבטן והיסוד שלה תבונה הראשונה שהוא הב', כי גם היא מלבשת על דרך שמלבשת תבונה הראשונה את הבינה.

ואמנם ענין מקום החיתוך ששם הניצוצות, תבין היטב פירושו בלאה ורחל, בענין יעקב, ועיין שם. (ו) ונמצא, כי מה שאנו אומרים שנעשו שתיהן בינה ותבונה פרצוף אחד, רוצה לומר שלפעמים יורדת התבונה הראשונה אם הבנים ממקומה, לרבוץ על הבנים ונמצאת פרצוף אחד זולת הבינה, אך עתה שהיא מלבישתם, הנה היא פרצוף אחד זולת הבינה, ודוק ואל תשכח.

גם תבין רביצת האם על הבנים מזה, ונמצא כי התבונה הראשונה עילאה היא הרובצת כי תבונה השנייה נעשית צלם דזו"ן, זעיר

הגהות ומראה מקומות

(ש) ע"ה ח"ב שער השמות פרק ג'. עיין שם כתוב גם האמצעי והפנימי של כתר ז"א החיצון. (ת) צ"ל י, י"ה, יה"ו יהו"ה. הג' יו"ד ה"י וא"ו ה"א (ע"ה שם).

(ו) ע"ה ח"ב שער לאה ורחל פרק ג'. (ז) חסר כאן התחלת הענין, והוא נמצא בשער הכונות ענין כונת ק"ש דרוש ו'. עיי"ש כל המאמר באריכות. שער הקדמות דף שע"ג סוד בנימין.

וקיבוץ, אלא שהשני ווין של ב' שמות הנזכר, הם מחוברים ביסוד, בוא"ו של האל"ף, של שם צבאות. והשני ההי"ן, בצ' של צבאות והשני בת'. וביסוד ג) והוי"ה בניקוד שור"ק על דרך זה ד)

נוקבא דז"א דאצילות:

הכתר: הא', ה) יו"ד, י"ה, יה"ו, יהו"ה. הב' יו"ד, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א וא"ו, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. השלישי, יו"ד ה"א וא"ו ה"א.

החכמה: הא' ו) י"ה, יה"ו, יהו"ה. הב' יו"ד, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א ו"ו, יו"ד ה"א ו"ו ה"ה. הג', יו"ד ה"א ו"ו ה"א.

הבינה: הא', א', א"ה, אה"י, אהי"ה. הב', אהי"ה. הג', אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה.

הדעת: הא', יו"ד, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א וא"ו, יו"ד ה"א ו"ו, יו"ד ה"ה, יו"ד ה"ה ו"ו, יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה. הפנימי שם ב"ן.

החסד: הא', א"ל. הב', אל"ף, אל"ף למ"ד. השלישי, אל"ף למ"ד.

הגבורה: הא', אכר"ט"ם. הב', אלקי"ם. הג', יהוה בניקוד אלקי"ם.

התפארת: ח) הא', יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יו"ד ה"א ו"ו ה"א, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם, השתפ"א.

הנצח: הא', ב"ם. הב', אא"ל, השלישי, א"ל.

הבינה: הא' אהי"ה. הב', אל"ף ה"א יו"ד ה"א, גימ' קמ"ג אל"ף אל"ף ה"א אל"ף ה"א יו"ד, אל"ף ה"א יו"ד ה"א, גימ' תק"ח:

הדעת: הא', יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, השני, יו"ד ה"א וא"ו ה"י, השלישי, יו"ד ה"י ו"ו ה"י.

החסד: הא' אל"ף למ"ד. השני, אלו"ה. השלישי א' א"ל, אלו"ה.

הגבורה: הא', יהו"ה בניקוד אלקי"ם. השני אל"ף, אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם. הג', י"ה.

התפארת: הא' הוי"ה, השני א) י"ה יה"ו יהו"ה. השלישי, יו"ד ה"א וא"ו ה"א.

הנצח והוד: הא', צבאות. השני, צ' צ"ב, צב"א, צבא"ו, צבאו"ת, הג', יהו"ה, בנצח. אדנ"י, בהוד.

היסוד: הא' שי"ן דל"ת יו"ד. השני, שי"ן שי"ן דל"ת שי"ן דל"ת יו"ד. השלישי, יאהדונה"י.

הנשמה שלהם:

הכתר: יהו"ה, בנקודת קמץ. י', נשמה לנשמה, בפנים. ה' נשמת הפנימי. ו', רוח האמצעי. ה' נפש החיצונה.

החכמה: הוי"ה בניקוד פת"ח. הבינה, הוי"ה, בניקוד ציר"י ע"ד זה. הדעת: יהו"ה. בחסד, הוי"ה בניקוד סגול. הגבורה בניקוד שב"א. הת"ת, בניקוד חולם. הנצח וההוד, חיר"ק

הגהות ומראה מקומות

כתוב יו"ד ה"א ו"ו ה"ה (מ"ח).
ז) צ"ל יו"ד, יו"ד ה"ה, יו"ד ה"ה ו"ו, יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה. הפנימי שם ב"ן (ע"ח שם).
ח) בע"ח כתוב הת"ת: החיצון השתפ"א, גימטריא השפ"ו. האמצעי: צבאות תצ"ט. הפנימי: אל"ף למ"ד ה"י מ"ם, גימטריא ש'.

א) צ"ל י"ה וכו'.
ג) צ"ל הוי"ה.
ד) עיין בע"ח שמבאר כל השמות בטוב טעמם באריכות.
ה) צ"ל י' פשוטה (ע"ח שם פרק ד').
ו) צ"ל י"ה וכו'. ועיין בע"ח שבג' הפנימי

מחוץ לדעת: אל"ף אל"ף אל"ף אל"ף.
 ה"י נ) ה"י אל"ף אל"ף. ה"י ה"ה יו"ד יו"ד.
 אל"ף אל"ף ה"י ה"ה. יו"ד יו"ד ה"ה ה"י.

מחוץ לחסד: אל"ף. אל"ף ה"ה, אל"ף
 ה"ה יו"ד, אל"ף ה"ה יו"ד ה"י. (ס)

מחוץ לגבורה: אל"ף אל"ף אל"ף אל"ף.
 ה"י ה"א אל"ף אל"ף. ה"י ה"א יו"ד יו"ד.
 אל"ף ה"י ה"א יו"ד. יו"ד ה"א ה"י. (ע)

מחוץ לתפארת: אל"ף אל"ף אל"ף אל"ף.
 ה"י ה"א אל"ף אל"ף. ה"י ה"א אל"ף ה"י.
 יו"ד ה"י. (פ)

מחוץ לנצח: אל"ף. אל"ף ה"א, אל"ף ה"י
 יו"ד אל"ף ה"א יו"ד ה"י. (צ)

מחוץ להוד: אל"ף, אל"ף ה"י, ה"א יו"ד
 יו"ד ה"א ה"ה. (ק)

מחוץ ליסוד: אל"ף. אל"ף ה"א, אל"ף
 ה"א יו"ד אל"ף ה"י יו"ד ה"י. (ר)

ש) אור המקיף נכללים ל"ס: אל"ף למ"ד
 פ"א, ה"א אל"ף, יו"ד וא"ו דל"ת, ה"א אל"ף.
 אור המקיף עשר ספירות אמצעית דו"א: אה"ה
 בקמ"ץ בכתר, אה"ה בפת"ח בחכמה, אה"ה
 בציר"י בנינה, אה"ה בסגו"ל בחסד, בשב"א
 בגבורה, אה"ה בחול"ם בתפארת, אה"ה

ההוד: הא, במוכ"ן. הב, א' א"ל אל"ה
 אלה"י אלקי"ם, ט) בנימטריא אלקי"ם.

היסוד: הא, ש' ש"ד שד"י, הב, שד"י,
 הג, ש"י"ן דל"ת יו"ד.

המלכות: הא, א', א"ד, אד"ג, אדנ"י, הב,
 אדנ"י, הג, אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, אדנ"י. י)
 הנשמה שלהם בלתי ניקוד, ה"י נשמה לנשמה
 בפנים. הה, נשמה ל"י פנימיות. הו, רוח ל"י
 אמצעית. הה, נפש ל"י חיצונית.

המקיף מחוץ לכתר דו"א דאצילות: אל"ף
 ה"י, אל"ף יו"ד, ה"י ה"ה, אל"ף אל"ף, ה"י
 יו"ד יו"ד ה"ה, אל"ף אל"ף, ה"י ה"ה, יו"ד
 אל"ף, ה"י אל"ף. אל"ף ה"י, אל"ף יו"ד, ה"י
 ה"א, אל"ף אל"ף, ה"י יו"ד, ה"א אל"ף, אל"ף
 ה"י, ה"א יו"ד אל"ף, ה"א אל"ף. (כ)

מחוץ לחכמה: אל"ף אל"ף אל"ף אל"ף,
 אל"ף אל"ף אל"ף אל"ף אל"ף. ה"י ה"י ה"א ה"א.
 אל"ף אל"ף אל"ף אל"ף אל"ף. ה"י ה"י ה"א ה"א.
 יו"ד יו"ד יו"ד יו"ד. אל"ף אל"ף אל"ף אל"ף.
 ה"י ה"י ה"א ה"א. יו"ד יו"ד יו"ד יו"ד. ה"ה
 ה"א ה"י ה"י. (ל)

מחוץ לבינה: אל"ף אל"ף אל"ף אל"ף,
 ה"ה ה"א ה"י ה"י. אל"ף אל"ף אל"ף אל"ף.
 ה"ה ה"א ה"י ה"י. יו"ד יו"ד יו"ד יו"ד. ה"י
 ה"י ה"ה ה"א. (מ)

הגהות ומראה מקומות

- אל"ף אל"ף, ה"י ה"א, אלף אלף, ה"י ה"א, יו"ד
 יו"ד, אל"ף אל"ף, ה"י ה"א, יו"ד יו"ד, ה"א ה"י.
 (שילוב רבוע קס"א וקמ"ג והם מקיפים דנ"ה בדלקמן).
- צ) מחוץ לנצח: אל"ף, אל"ף ה"י, אלף ה"י
 יו"ד, אל"ף ה"י יו"ד ה"א. (רבוע קס"א וה' אחרונה
 באל"ף) ע"ח שם.
- ק) מחוץ להוד: אל"ף, אל"ף ה"א, אל"ף ה"א
 יו"ד, אל"ף ה"א יו"ד ה"י (רבוע קמ"ג וה' אחרונה
 ביו"ד) ע"ח שם.
- ר) מחוץ ליסוד עיי"ש בע"ח ב' נוסחאות.
 ש) בע"ח כתוב: ואורות המקיפים לכל י"ס דו"א
 הפנימיות והן מקיפים מחוץ על כולם קמ"ג במלוי
 מלואו: אלף וכו'.

- ט) צ"ל הג' ול"ג בנימטריא.
 י) בע"ח לא כתוב אדנ"י.
- כ) ע"ח שער השמות פרק ג' ויש כמה שינויים.
- וה"ש בפ"ז. (ל) ע"ח שם וגם כאן יש שינויים.
- מ) עיין בע"ח שם מה שחסר כאן.
- נ) צ"ל ה"ה (ע"ח שם).
- ס) מחוץ לחסד: אל"ף, אל"ף ה"י, אל"ף ה"י
 יו"ד, אל"ף ה"י יו"ד ה"ה. (רבוע קס"א וה' אחרונה
 בה"ה) ע"ח שם.
- ע) בע"ח כתוב מחוץ לגבורה: אלף אלף ה"ה,
 אל"ף ה"ה יו"ד אל"ף ה"ה יו"ד ה"י. (רבוע קנ"א
 וה"י אחרונה ביו"ד).
- פ) בע"ח כתוב מחוץ לתפארת: אל"ף אל"ף

בחירי"ק בנצח, אהי"ה בקיבוץ בהוד, אהי"ה בשור"ק וא"ו ביסוד.

מחוץ לחסד: א', אל"ף. א"ה, אל"ף ה"א. אה"י, אל"ף ה"א יו"ד. אהי"ה, אל"ף ה"א יו"ד ה"א. ד)

מחוץ לגבורה: א', אל"ף. א"ה, אל"ף ה"ה. אה"י, אל"ף ה"ה יו"ד. אהי"ה, אל"ף ה"ה יו"ד ה"א ה)

מחוץ לתפארת: אל"ף אל"ף. אל"ף ה"א, אל"ף ה"ה, אל"ף ה"א יו"ד, אל"ף ה"ה יו"ד, אל"ף ה"א יו"ד ה"ה. אל"ף ה"ה יו"ד ה"א. ו)

מחוץ לנצח: אל"ף, אל"ף ה"א, אל"ף ה"א יו"ד, אל"ף ה"א יו"ד ה"א. ז)

מחוץ להוד: אל"ף, אל"ף ה"ה, אל"ף ה"ה יו"ד, אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה. ח)

מחוץ ליסוד: אל"ף ה"א יו"ד ה"ה.

מחוץ למלכות: אל"ף ה"ה יו"ד ה"א ט)

אור המקיף לכל י"ס דנוקבא דו"א האמצעיות, הוא אהי"ה בלתי ניקוד, בכל ספירה וספירה, ע"ד שביארנו בועיר אנפין עצמו. י)

אור המקיף בשלשה חלקי המקיפים דו"א, שהם עשרה פעמים ג', והג' שבכתר, מקיפים שם לעשרה פעמים ג', א' בחוץ הכל נשמה לנשמה. ה' אהי"ה בקמ"ץ, א' בחוץ הכל נשמה לנשמה. ה' בחוץ לפנים ממנה בחינה הראשונה, נשמה. י בחוץ, לפנים ממנה בחינה שני, רוח. ה' בפנים, בחי' שלישי, נפש. הג' שבחכמה מקיפים שם אהי"ה בפתח ע"ד הנזכר, וכן עד סוף, ע"ד הט' נקודים הידועות. ש)

אור המקיף מוחין לכתר עשר ספירות דנוקבא דו"א: א"א, אל"ף אל"ף. א"א ה"ה, אל"ף אל"ף ה"ה ה"ה, א"א ה"ה ת) אל"ף אל"ף ה"ה ה"ה ה"א יו"ד, א"א ה"ה ה"ה, אל"ף אל"ף ה"ה ה"ה יו"ד יו"ד ה"ה ה"ה.

מחוץ לחכמה: אל"ף אל"ף אל"ף אל"ף. ה"א ה"ה. אל"ף אל"ף. ה"א ה"ה. יו"ד יו"ד. אל"ף אל"ף. ה"א ה"ה. א) א"א ה"ה ה"ה ה"ה, א"א ה"ה ה"ה. ב)

מחוץ לבינה: א"א, א"א ה"ה, א"א ה"ה א"א ה"ה ה"ה. ב)

מחוץ לדעת: י, י"א, יא"ה, יאה"ד,

הגהות ומראה מקומות

אהי"ה ברבוע, וקמ"ג ברבוע, חוץ מה' אחרונה בה. ה) אהי"ה ברבוע, וקנ"א ברבוע חוץ מה' אחרונה בא. (ע"ח שם).

ו) בע"ח כתוב מחוץ לת"ת: מקיפי נ"ה משולבים, אל"ף אל"ף, אל"ף אל"ף ה"ה ה"ה, אל"ף אל"ף, ה"א ה"ה, יו"ד יו"ד, אל"ף אל"ף ה"ה ה"ה יו"ד יו"ד ה"ה ה"ה.

ז) בע"ח ה' אחרונה במלוי ה' וכתוב מחוץ לנצח רבוע קמ"ג וה' אחרונה בה.

ח) בע"ח כתוב ה' אחרונה במלוי א', וכתוב מחוץ להוד רבוע קנ"א וה' אחרונה בא.

ט) נ"א ה' אחרונה במלוי ה"ה קנ"א.

י) בע"ח מוסיף אלא ששם הם בנקודות וכאן אין בהם נקוד כלל.

ש) בע"ח כתוב ע"ד הנזכר בכתר, וכן עד סוף בטי' נקודות הנודעות, שהוא ע"ד אהי"ה הנ"ל, עד אהי"ה כולו בשורוק ביסוד ע"ד הנ"ל.

ת) בע"ח כתוב: א"א, אל"ף אל"ף, א"א ה"ה, אל"ף אל"ף ה"ה ה"ה. א"א ה"ה י"י. אל"ף אל"ף ה"א ה"ה יו"ד יו"ד. א"א ה"ה י"י ה"ה. אל"ף אל"ף ה"א ה"ה יו"ד יו"ד ה"ה ה"ה.

א) היינו קמ"ג וקנ"א משולבים ברבוע, מקיפי נ"ה. (ע"ח שם).

ב) כאן חסר ובע"ח כתוב וז"ל: מחוץ לבינה ב' אהי"ה פשוטים ברבוע משולבים: א"א, א"א ה"ה, א"א ה"ה י"י, א"א ה"ה י"י ה"ה.

ג) הוי"ה אדני משולבים ברבוע. (ע"ח שם).

ד) בע"ח כתוב מלוי ה' אחרונה בה', וכתוב

א, א"ד, אד"נ, אדנ"י. א, א"א, אא"ה, אאה"ד, אאהר"י, אאהר"נ, אאהר"ה. אאהר"ה"י.

הפנימיים הם ל, ועשרה פנימים הרי עשרה צירופי אהי"ה, חוץ משנים הראשונים. החיצונים הם עשרה צירופי כ) אלקי"ם. אדנ"י מן הי"ב אחרונים חוץ מב' הראשונים. החיצונים: הם עשרה אלקי"ם.

אור המקיף לשניהם, כללות לז"א ונוקביה מחוץ לשנים המקיפים, הם: י, י"א, יא"ה, יאה"ה, יאהה"ו, יאההו"י, יאההויה"ה. (ל)

הנשמה של ז"א בפנים מכולם, הם עשר ספירות הפנימיות, שיש לבח"י ז"א דאצילות, מג' בחינות שבה. (מ)

הנשמה של נוק' דז"א בפנים, מכולם הם עשר ספירות הפנימיות של נוקבא דז"א דאצילות, מג' בחי' שבה. (נ)

העשרה מקיפים הפנימיים של ז"א, הם עשרה צירופי אהי"ה הנזכר לעיל, במילוי ההי"ן. (א)

אור המקיף לשלשה חלקי המקיפים של ז"א הנזכר לעיל, הם שם ס) א' הי"ה במילוי

אור המקיף לכל כללות י"ס דנוקבא דז"א כ) י, י"א, יא"ה, יאה"ה, יאהה"ו, יאההו"י יאההויה"ה. (ל)

אור המקיף בג' חלקי המקיפים דנוקבא דז"א מ) שהם י, י, הוא שם אהי"ה בלי ניקוד, א' מבחוץ כלם, נשמה לנשמה, ביי"ס חיצוניות. ה' נשמה נ) י' ביי"ס אמצעיות, רוח. ה' ביי"ס פנימיות נפש. אור המקיף לכל כללות ז"א ונוקבא מחוץ, שני המקיפים שלהם הם: אל"ף, אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד פ"א, ה"א אל"ף יו"ד, אל"ף למ"ד פ"א, אל"ף למ"ד פ"א, אל"ף למ"ד פ"א יו"ד, אל"ף למ"ד פ"א, ה"א אל"ף. יו"ד וא"ו דל"ת, ה"א, אל"ף למ"ד פ"א ה"א אל"ף, יו"ד וא"ו דל"ת, ה"א אל"ף. (ז)

ח) זעיר אנפין דבריאה: י' מקיפים, הם עשרה צירופי אהי"ה כסדרן, חוץ מן הראשון והאחרון, שעמהם הם י"ב. ואמנם הפנימיים הם ל, י' פנימיים הם עשרה צירופי הוי"ה, חוץ מן ב' הראשונים והם כסדרן. י' אמצעיים. עשרה צירופי אדנ"י, מהי"ב הראשונים חוץ מהראשון והשני. עשרה חיצונים: עשרה צירופי אלקי"ם הראשונים.

ט) אור המקיף לנוקבא דז"א דבריאה, הוא צירוף אהי"ה אדנ"י: א, א"ה, אה"י, אהי"ה.

הגהות ומראה מקומות

- ח) ע"ה ח"ב שער השמות פרק ה'.
- ט) שם פרק ה' דף של"ז ט"ב ד"ה י' מקיפים.
- כ) הלשון משובש בדבור זה ועיי"ש בע"ה דף של"ז ט"ב ד"ה נוקבא דז"א שם הלשון מבואר.
- ל) והיינו ב' שמות הוי"ה אהי"ה משולבים. (שם ד"ה או"מ לשניהן).
- מ) צ"ל מג' בחינות (כלים) שיש בז"א דאצילות (שם ט"א ד"ה הנשמה).
- נ) צ"ל מן הג' בחינות (כלים) שיש בה (שם ט"ב ד"ה נשמת נוקבא).
- א) נ"א אלפי"ן (ע"ה שם).
- ס) צ"ל אהי"ה. ובע"ה שם וכן בשער הקומות דף ר"ד טור ב' כתוב נשמת ג' חלקי המקיפים וכו'.

- כ) בע"ה כתוב המקיפים הפנימים לכל כללות י"ס פנימים דנוקבא דז"א, והם מקיפים על כל מקיפים שלה כולם.
- ל) והם הוי"ה אהי"ה ברבוע (ע"ה שם).
- מ) צ"ל שהם י' י' י'.
- נ) צ"ל נשמה ליי"ס החיצוניות.
- ז) בע"ה כתוב: אור המקיף על כל כללות ז"א בחינת של שניהם, הוא רבוע אהי"ה כל אות: אל"ף, אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד פ"א. אל"ף למ"ד פ"א, ה"א. אל"ף למ"ד פ"א, ה"א אל"ף. אל"ף למ"ד פ"א, ה"א אל"ף, יו"ד. אל"ף למ"ד פ"א, ה"א אל"ף, יו"ד וא"ו. אל"ף למ"ד פ"א, ה"א אל"ף, יו"ד וא"ו דל"ת. אל"ף למ"ד פ"א, ה"א אל"ף, יו"ד וא"ו דל"ת, ה"א. אל"ף למ"ד פ"א, ה"א אל"ף. יו"ד וא"ו דל"ת, ה"א אל"ף.

יודי"ן, בכל אחד ואחד משלשה חלקי בחינות, כל אחד וא' ע) כפי ההיפוך הנו"ל.

עשרה מקיפים הפנימיים דנוקבא דז"א, הם עשרה צירופי אהו"ה עצמן פ) בהיפוך דמילוי אלפי"ן כזה אל"ף ה"א וא"ו ה"א וכו'. עשרה מקיפים אמצעים הם עשרה צירופי אדנ"י במילואן כנוכר לעיל.

נשמה לג' המקיפין נוקבא דז"א, צ) הם עשרה צירופי אהו"ה במילוי יודי"ן בכל אחד משלשה חלקים בחינותיהם בכל אחד ואחד עשרה צירופי אהו"ה. (אמר המאסף שורש זה השם יוצא מפסוק את השמים ואת הארץ ודו"ק):

ז"א דיצירה, המקיף הוא צירוף אהי"ה אלקי"ם: א', א"א, א"ה, אאה"ל, אאה"י, אאה"ה, ק) אאה"ה"ם.

עשר ספירות הפנימיים שלשים:

הפנימיים, שם יה"ו ששה פנימיים, מצורף הם י"ח אותיות, והם ט"ט ממטטרון, תשעה מלמעלה למטה, ותשעה מלמטה למעלה. ר) האמצעיים שם שד"י מצורף ששה פעמים, עולה גם כן י"ח, והם ט"ט ממטטרון כנוכר לעיל וכו'. ש)

הגהות ומראה מקומות

ע) בע"ח לא כתוב כפי ההפוך, ובשער הקדמות מוסיף כפי ההפוך והצירוף הנזכר בכל אחד ואחד, והם י' צדופים הנזכר שבשם אהי"ה. פ) כן כתוב גם בשער הקדמות, ובע"ח כתוב אהי"ה במקום אהו"ה. צ) בשער הקדמות הנוסח: נשמת ג' חלקי המקיף שלה הוא שם אהו"ה (בע"ח אהי"ה) במילוי יודין בכל א' מג' חלקי בחי' כפי ההפוך והצירוף הנו"ל בכל א' וא' והם י' צדופי אהו"ה. ק) צ"ל אאה"ה"ה אאה"ה"י אאה"ה"ה"ם (ע"ח ושה"ק). ר) והם כן: י"י ה"ה ר"ו ה"ו ו"י י"ה ו"ה

החיצוניים עשרה צירופי אלקי"ם הששיים.

נשמה לז"א:

שם עשר ספירות אמצעיות דז"א, ת) המקיף אותו מבפנים, הוא שם יה"ו, מצורף ו"פ מילוי אלפי"ן. המקיף האמצעי, ששה צירופים שד"י במילואם.

נשמת המקיפים, יה"ו במילוי יודי"ן, מצורף כפי התיקונים. (נוסחא אחרינא המקיפים) נוקבא דז"א, המקיף הוא צירוף אדנ"י אלקי"ם: א', א"א, א"ד, אאד"ל, אאדל"ג, אאדלנ"ה, אאדלנה"י, אאדלנהי"ם. א)

הפנימיים הם שלשים, והם כ"ד צירופי אלו"ה. עשרה הראשונים מן הי"ב, ב) חוץ מן מבי' הראשונים.

ג) האמצעיים הם אותיות במילוי אל"ף למ"ד ו"ו ה"ה, בכל ספירות אות אחת.

החיצוניים, הם עשרה צירופי אלקי"ם השבעיים.

ג) נשמת הנוקבא, י"ס אמצעיות שבמלכות דז"א, בעולם האצילות. והמקיף אותה מפנים, הם ו' צירופי יה"ו במילוי ההי"ן, יו"ד ה"ה ו"ו. המקיף באמצע, אלו"ה במילוי יודי"ן אל"ף

י"ו ה"י. (ע"ח). ש) ש"ש ד"ד י"י ש"ד י"ש ד"י ד"ש ש"י י"ד (ע"ח). ת) נשמת ז"א דיצירה הם י' ספירות אמצעיים שיש בז"א דאצילות ע"ח. ובשער הקדמות כתוב הם י' לבושים אמצעיים שבז"א דאצילות. א) ש"ש ורבוץ ב' שמות אדנ"י אלקי"ם. ב) והם: אה"י, אלה"ו, אוה"ל, אהו"ל, לאו"ה, לוא"ה, לה"א, לאה"ו, לזה"א, להו"א. ג) צ"ל האמצעיים הם י' אותיות המלוי דאלו"ה כזה: אל"ף למ"ד ו"ו ה"ה אות אחת בכל ספירה וספירה מהם (ע"ח).

הנוקבא, עשרה חיצוניות דמלכות דעולם האצילות. המקיף מבפנים, י' אותיות אלו ז) הי"ו וי"ו יו"ד יו"ד, המקיף באמצע, תשעה אותיות אלו, יו"ד וי"ו וי"ו.

נשמת המקיפים יו"ד ה"א ו"ו. הרי לך סדר האצילות, עם העולמות שתחתיו בי"ע, כי הלא תדע, כי הנה באצילות הם י"ס כסדר הזה: ספירה א' והוא א"א. ספירה ב' וג' הם אבא ואמא. ששה ספירות אחרות, הם זעיר אנפין דכורא, ונחלקים לעשר ספירות בפרטות, כמו שנבאר לקמן בעזרת הבורא. וספירה עשירית, היא הנוקבא דז"א, וגם היא נחלקת לעשר ספירות בפרטות, וכל זה הם אצילות. אח"כ מכח אלו העשר דאצילות, האירו

והוציאו ניצוצות, והם סוד חותם, והם סוד עולם הבריאה. וגם דע, כי בעולם הבריאה יש א"א ואו"א וז"א דכורא ונוקביה ממש, כמו שהארכתי למעלה בחבורי, כמו בעולם ודוגמא דאצילות, רק כי אלו הם חותם דאצילות המתפשט ממנו.

אח"כ מכח אלו העשר דאצילות, האירו האירו והוציאו ניצוצות, והם עשר ספירות דיצירה, והם סוד חותם אחר הנחתם מן הבריאה ומתפשט. וגם ביצירה זו, יש א"א או"א וכו', כנזכר לעיל. אחר כך מכח אלו העשר ספירות דיצירה, נחתמו עשר ספירות דעשיה, והם חותם לאותם של היצירה, וגם בהם יש א"א ואו"א וכו' כנזכר לעיל. ח)

והנה כל אלו הספירות שזכרנו, כולם הם אלקות, וכולם אחדות גמורה, מן העשר ספירות דאצילות, עד סוף עשר ספירות דעשיה.

הנהגות ומראה מקומות

נשמת ז"א דעשיה, הם י"ס החיצונים של ז"א דאצילות.

(ו) נ"א הוי"ה (ע"ח).

(ז) שבמלוי שם הוי"ו ביודין כזה: ה"י וי"ו יו"ד יו"ד. המקיף ל"ס אמצעיות הם תשעה אותיות יו"ד וי"ו וי"ו שהוא שם יו"ו במלואו ביודין.

(ח) כל מאמר זה הוא כתוב בע"ח ח"ב שער השמות פרק א' ויש שם כמה שינויים.

למ"ד וי"ו ה"י. נשמת המקיפים, שם יה"ו במלוי כזה: יו"ד ה"י וא"ו:

זעיר אנפין דעשיה, המקיף אלו"ה אלקי"ם בצירוף, א, א"א, אא"ל, אאל"ל, אאל"ו, אאללו"ה, אאללוה"ה, אאללוהה"י.

(ד) הפנימיים, שלשים אאללוההי"ם. הפנימיים עשרה צירופי אלו"ה האחרונים חוץ מב' הראשונים של ה"י"ב. האמצעיים, שם אל"י מצורף: אל"ף, אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד יו"ד. החיצונים: עשרה צירופי אלקי"ם, שהם כזה: אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם:

נשמת זעיר אנפין:

(ה) עשרה חיצוניות דזעיר אנפין דעולם האצילות. המקיף מבפנים שם אל"י במלוי אל"ף למ"ד יו"ד, אות א' בכל ספירה. המקיף באמצע, שם יה"ה במלוי, יו"ד ה"ה ה"ה.

נשמת המקיפין יו"ד ה"י ו"ו.

נוקבא דז"א דעשיה, המקיף צירופי אל"י אלו"ה: א, א"א, אא"ל, אאל"ל, אאל"ו, אאלל"ו, אאלליו"ה.

הפנימים שלשים:

הפנימיים הם עשרה, מצורף הוי"ו, (ו) חוץ מן הראשונים. האמצעיים, עשרה אותיות הם הוי"ו, במלוי ה"ה וי"ו יו"ד יו"ד. החיצונים, עשרה צירופי אלקי"ם האחרונות. נשמת

(ד) צ"ל אאללוההי"ם לפני הפנימים שלשים, וז"ל שער ההקדמות וכן בע"ח ז"א דעשיה, לי הכלים הם אלו, י' החצונים הם י' צרופי ה"א שבק"ך צרופי אלקים כנודע. י' אמצעים הם: ו' צרופי שם אל"י. י' הפנימיים הם: י' צרופי אלו"ה מן ה"י"ב צרופי האחרונים שבו, חוץ מב' צרופים הראשונים שבאלו ה"י"ב שאינם בכלל זה. (ה) לשון שער הקדמות הנשמה שלהם הם: י' לבושין החצונים שבז"א דאצילות. בע"ח כתוב

ונתלבשו בתוך הבריאה, והיו נשמה להם לעשר ספירות בבריאה. ועשר ספירות שהם אמצעיים, ירדו ביצירה, ונתלבשו בעשר ספירות דיצירה, והיו נשמה להם, ועשר ספירות שהם אחוריים, נתלבשו בעשר ספירות דעשיה, והיו נשמה להם.

והנה דע, כי כבר ידעת שהם עשר הויות הנוכרים בתיקונים, והויה שבמלכות, הוא בלא ניקוד, והוא נשמה לכל אלו כנוצר לעיל, והרי ביארנו, כי שלשים ספירות הנוצר לעיל, הם לבושים ג', והם גוף המלכות. והנה אותה הויה שהיא במלכות שבלתי ניקוד, הנה ה' אחרונה מתלבשת בתוך עשר ספירות הנקרא אחוריים, ואות ה' זו נקרא נפש המלכות. ואות וי"ו נכנס, בעשר ספירות אמצעיים, ונקרא רוח המלכות. ואות ה' ראשונה, בתוך עשר ספירות פנימיים, ונקרא נשמה למלכות. כי כמו שהנשמה שורה על המות, והרוח בלב, והנפש בכבוד, כן שלשה אותיות הויה, הם נשמה רוח נפש, וכל אחד הוא במלבוש אחד. ואז יו"ד הוא בתוך כולם, ונקרא נשמה לנשמה, והבן הכלל הזה היטב עד מאד, ומכאן תוכל להבחין סוד האלהות ממטה למעלה עד רום המעלות, עד עולמות הא"ס, ודי בהערה הזאת, כי אין לי גלות יותר מזה.

אמנם כל אחד מאלו ארבעה אותיות, גם הוא מתחלק לעשר, והם סוד אותם הארבעה אותיות הנוכרים בזוהר פרשת תצוה (ח) עיין שם בסוד אותם הסמנין שיש לכל אות ואות מאלו הארבעה, ונבאר בע"ה פעם אחרת, ואלו העשרה (ט) סמנין של כל אות מאלו, הם מתלבשים בעשר ספירות שבכל עולם, משלשה העולמות בריאה יצירה עשיה. הנה ביארנו כבר כל פרטיות נוקבא דועיר

אמנם צריך שתדע, כי בבריאה אור אותם העשר ספירות שבהם, נגלים ומאירים, להיותם למעלה בבריאה. ולכן השלש ראשונות שבהם מאירים, ואז אין אור השבעה התחתונים ניכרים ולכן אנו אומרים כי שלשה ספירין עלאין מקננת בכרסייא ודוק. אך מה שאני אומר לענ"ד חיים, שהשלשה ראשונות מאירים, אינו רק שלשה ראשונות של נוקבא דו"א שבבריאה כי גם היא כלולה מעשר ספירות, (ט) כי בכל דוגמת האצילות. והענין, כי כל שלשה חלקי בריאה יצירה עשיה, כלם הם חלקי חילות המלכות. ואף על פי שאנו אומרים ששלשה ראשונות בכרסייא, הם שלשה ראשונות של הנוקבא דו"א דיצירה מתגלין, רק האור של השש קצוות שלה שביצירה, הם מתגלים בה, ולא שלשה ראשונות. ואין אור העשיה שבה מתגלית, לרוב אור שש קצוות, וזהו שית ספירין מקננין במטטרון. ובעשיה אין ט' ספירות הראשונות מתגלות כלל, רק העשיריות של נוקבא דו"א דעשיה, וזהו אימא תתאה מקננא באופן, ודוק והבן היטב עד מאד, הרי לך כללות אבי"ע.

אמנם אני חיים רצוני להודיעך, כי הנה נוקבא דועיר אנפין דאצילות, יש בה עשר ספירות, וכל אחד יש בו שלשה מדריגות: אחור ואמצעי, ופנימי. וכל אלו הם סוד גוף של הנוקבא דו"א דאצילות, כי הם עשרה בתוך עשרה, ועשרה אחרים בתוכם, והם שלשה לבושים, כל אחד כלול מעשרה. והנה אלו השלשים מדריגות שאמרנו, הם שלשים שכתבנו לעיל ע"ש. ואמנם אלו השלשה מדריגות, הם בבריאה ביצירה ובעשיה. פירוש: כי כשנטרדה השכינה וירדה למטה, באלו השלשה עולמות, הנה עשר ספירות דנוקבא דו"א הנקראים פנימים, הם נכנסו

הנהגות ומראה מקומות

אנפין (ע"ה שם) וכאן חסר מן הנוקבא עד הנוקבא. (ח) זהו ח"ב דף קפ. ובוהר ע"פ הסולם פרשת תצוה אות ח. וצ"ל עיי"ש בסוד אותם הסמנין. (ט) צ"ל סמנין.

(ט) כי כל הג' עולמות בי"ע הם דוגמת עולם האצילות (ע"ה שם).

(י) הנוקבא דועיר אנפין של עולם הבריאה עצמה, ובעולם היצירה אין ג"ר של נוקבא דועיר

הת"ת דו"א, כל השלשה שבו, הם סוד הוי"ה, ולכך אין שם הוי"ה י נקרא בעצם כמו התפארת, במילוי אלפי"ן שבה, שהוא שם מ"ה כזה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א, הם סוד הת"ת הנקרא מ"ה, בגי' אד"ם.

חסד דו"א:

אלו"ה, שבו הוא סוד מנשמת אלוה יאבדו, והוא החותם הנזכר בזוהר פרשת משפטים בסבא כ) והנה צירופי הוא אל ו"ה, המצטרף עם זכר"י, ונעשה רמ"ח מצות עשה, והבן זה היטב מאוד.

יסוד דו"א:

ל) החיצון שלו, הוא הפנימי שביסוד שבמלכות, ולכן מתחברים יחד זה החיצון בתוך הפנימי שלה בעת היחוד, ושם הפנימי שלה הוא הנזכר בתיקונים דף ל"א ע"ב, דביסוד מתחברין תרווייהו.

נצח הוד דו"א: כבר ידעת, כי הם חד גופא, ולכן בשני שמות הראשונים, הם חיבור שניהם בכל אחד מהם. והענין כבר ידעת, כי מקום הרישא דנוקבא, הוא אחורי חדוי דו"א, והנה דע כי הנקבה קצרה מן הזכר, כי הלא הזכר ראשו בחכמה בינה דעת, כידוע ליודעי חן ומביני דעת, ורגליו למטה. והמלכות ראשה בחדוי דיליה, ורגליה הם שווים עד סיום רגליו. וסוד שני כליות, ותריין ביעין, ושוקיים וירכיים ורגלים, ובכל אלו הבחינות, הוא קומת המלכות מן המוחין עד הרגלים, וכמו שנבאר בעז"ה. מ)

נ) והנה סוד השוקיים בזכר, עדיין שם הוא גוף הנקבה, כי מן הירכיים ולמטה, הוא כנגדן

אנפין, מן האצילות עד העשיה בכל כללותיו. והנה אף על פי שאמרנו, כי שלשה אותיות הוי"ה הם נשמה רוח ונפש, הם בסוד המלכות עצמה דאצילות. אמנם בסוד בריאה יצירה עשיה, כבר ביארנו, כי אותם השלשים ספירות, הם מתחלקים בתוכם, ונעשים נשמה ממש להם. ומשם ואילך, אינם בסוד אלהות, והבן זה. כי הוא בסוד ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, ואז יש אח"כ סוד הרוח בבריאה, וכן ביצירה, וכן בעשיה, וכן הענין בנפש, וכן ענין המלבושים, כמו שנבאר בעזרת הבורא. וסוד הרוחין שבבריאה, כבר נזכרו בזוהר פרשת פקודי בהיכלות, שהם היכלי הבריאה, וכל אחד ואחד יש בו חד רוחא וע"ש.

נמצא כי חלקי הנשמה שבבי"ע, הם אלהות. אך מצד הרוח ואילך, הוא עולם הפירוד אפילו בבריאה עצמה, אמנם דע, כי עד עתה לא דברנו אלא בנוקבא דו"א, בין באצילות, בין בבריאה, בין ביצירה, בין בעשיה. כי הלא עדיין אנו צריכים לבאר ז"א דכורא, המתפשט כדרך הנזכר, בעולמות בריאה יצירה עשיה. וכן אבא ואימא. וכן האריך אנפין. והכל יתבאר בעזרת הבורא, מציאות עשר ספירות שיש: א"א, ואו"א, וזו"ן.

גבורה דו"א:

השם הפנימי י"ה, היוצא מבינה לגבורה. וזהו המקום, דהו חכימין מרחישין בשפתייהו דלא יתענשין, כנזכר בזוהר פרשת בראשית (ט) וגם זהו השם המצטרף עם ש"מ, ונעשה שס"ה לא תעשה, והחיצון שבו, הוא פנימי אל גבורה שבנוקבא, ומזה הצד מתחברים מלכות בגבורת הזכר, וזה שבגבורה והחיצון, מתלבש באותו הפנימי דגבורת מלכות.

הגהות ומראה מקומות

משפטים אות מ"ה. וצ"ל והנה צרופו (עיין ע"ח שם).
 ל) בע"ח שער השמות סוף פרק ו' מתבאר באריכות.
 מ) עיין בע"ח שם מבואר יותר.
 נ) תע"ס חלק ט"ו תשובה ו' פ"ו פ"ח.

ט) זהר ח"א לב: ובוהר ע"פ הסולם בראשית א' אות שע"ב. וצ"ל וגם זהו השם המצטרף עם ש"מ.
 ע"ח שער השמות פרק ו'.
 י) ג"א נקרא כ"כ בעצם (ע"ח שם).
 כ) זהר ח"ב דף צ"ו ע"ב ובוהר ע"פ הסולם

המילוי שלו, חוץ משלשה אותיות שד"י, כמנין ת"ק. כי הם סוד שיעור כל רקיע ורקיע, שבו אמר לעולמו די. והנה מילוי שם זה, בשבילו נקרא היסוד כ"ל, בגי' הוא חמשים, וכל אחד כלול מעשר, הרי ת"ק. ודוק.

תפארת דנוקבא דז"א:

(פ) שני שמות החיצונים, כנגד שוקי הזכר אשר כנגדם הוא גוף הנקבה, תפארת שלה, וגם אותם השוקים שלו, מכוונים כנגד גופה, נקרא צבאות. וגם שם (השתפ"א) הוא חילוף צבאות.

(צ) אור המקיף לנוקבא דז"א, הם אהי"ה, ולכן כל הספירות שהם סוד הדין, יש בהם אות ראשונה של ה' במילוי אהי"ה, במילוי ה"ה. השניה, מילוייה בה"א, כי ה"ה"א הוא סוד הדין. והז"א סוד רחמים. ולפי שהוא דין, ק) מקדים ה"א לה"א, ולכן בספירת מלכות, שבה מילוי ה"ה ראשונה בהי"ן, וה"א שניה באלפי"ן. וכן בהוד. אבל ביסוד ובנצח, מילוי ה"א ראשונה דאלפי"ן, והשניה בהי"ן, כי הרחמים גוברים. והתפארת כולל נצח והוד, ויש בו שני מילויים הנצח והוד, זה כלול בזה, אבל לעולם מילוי הנצח מתחיל, ולכן תחלה (אל"ף אל"ף) ה"א מצד הנצח, ואחר כך אל"ף אל"ף ה"ה מצד ההוד. וכן עד תשלום המילויים שבו ר) כי בגבורה מילוי ההי"ן קודם לאלפי"ן, ובחסד אלפי"ן קודם להי"ן, ושניהם בסוד רבוע הפשוט והמלא מצורפים שניהם יחד.

אך בדעת, דע, כי תחלה לא היה להם כי

שוקי האשה וירכותיה, כמו שנבאר בעז"ה. נמצא כי מה שהוא בזכר שני שוקיים נפרדים, הוא בנקבה עדיין שם גוף אחד. ובוה תבין, איך נצח הוד שבת"ת, בסוד האחור הם מתוברים, ובסוד הפנימי הם נפרדים.

גם דע, כי מצד הפנימי של נצח שהוא הוי"ה, מתקרב הת"ת ועולה בימי החול בנצח. ומצד הפנימי של הוד שהוא אדנ"י, מתקרב המלכות בימי החול, ועולה בהוד. גם דע, ביסוד ה' וי"ן הם מתחברים יחד, באות א' של צבאות, דאחורי נצח והוד דדכורא, הם הנקרא ווי העמודים. ושמו זה הסוד מאוד, וגם זה הוא רמז הנזכר בפרשת וארא ג) בסוד היאורים, תצ"ט ופלאג מצד אחד, וכן מצד השני, והוא רמזו אל אלו השני וי"ן הנעשים אחד, ואם אתה מהמבינים תדע ותשכיל סודות געלמים באל"ף יאורין אינון חסר חד וכו'.

גבורה דז"א:

(ס) החיצון שלו, הוי"ה בניקוד אלקי"ם, והוא מתלבש בגבורות נוקבא דז"א הפנימי שלה, שהוא שם זה עצמו, החיצון של גבורת הזכר, ומזה הצד נקשרת המלכות בגבורות. תפארת דז"א, הפנימי שלו מילוי אלפי"ן, כי כן בחכמה, בסוד מה שמו ומה שם בנו והבן זה היטב מאוד.

יסוד דז"א:

(ע) החיצון שלו מילוי שד"י, והוא העולה

הגהות ומראה מקומות

(ז) זהר ח"ב כז: ובוהר ע"פ הסולם אות ק"ד עיי"ש בסולם מאמר תנינא רביץ בין יאורין.

(ח) לעיל ד"ה גבורה דז"א. ע"ח שער השמות פרק ו' דף ש"מ ט"א ד"ה הגבורה דז"א. וד"ה הת"ת.

(ט) כגון חסר וצ"ל וכעד"ז בח"ג שבה, כי החסד

רחמים גוברים יבגבורה הדין גובר, לכן בגבורה מילוי ההי"ן קודם לאלפי"ן. ובחסד מילוי אלפי"ן קודם להי"ן (ע"ח שם).

(י) לעיל ד"ה יסוד דז"א ע"ח שם דף ש"מ ט"א ד"ה היסוד שלו.

(יא) ע"ח שם דף ש"מ ט"א ד"ה הנה הת"ת שלה.

עוד ענין המקיפים דנצח הוד חסד וגבורה דו"א, הנה נצח והוד, מילויים הם ה"י ה"א, ביודי"ן ואלפי"ן. אך מילוי ההי"ן בחסד וגבורה, הם ביודי"ן וההי"ן, שהוא יותר גרוע בגבורה. והענין: כי נצח והוד, הם שבילי זרע דנחית מחכמה, כידוע ליודעי חן ומביני דעת, ולכן הם בסוד יודי"ן ואלפי"ן וכו'.

ענין מקיפי כתר דו"א, הם שיטה אחת, חסד ונצח זה עם זה משולבים, זה מראשו לסופו, וזה מסופו לראשו. ושיטה הב', גבורה בהוד ע"ד הנוכר, כיצד: אל"ף ראשונה דחסד, ואחר כך ה"א אחרונה בנצח. נמצא כי בסוף השיטה, אם תלך מסוף לראש, ג"כ תלך על דרך זה, אל"ף דנצח ת) וה"א דחסד, וכן בשיטה שניה גבורה הוד, והבן זה היטב.

מספר האורות המקיפים לו"א ונוקביה, הם כ"א. כי הנה י"ט א) פנימיים אהי"ה, הם ביי"ט ספירות זעיר אנפין ונוקביה, בסוד נשמה רוח נפש ונשמה לנשמה, וא' אור המקיף לכל עשר ספירות דו"א, ב) וא' אור לנוקבא, הם כ"א פנימיים, אהיה. והוא סוד שם אהי"ה ברבוע, שהוא כ"א פעמים, ועולה בגימטריא אמ"ת. וזהו חותם אמת, כי הלא סוד אמת הנוכר, הוא חותם אור המקיף את תפארת ומלכות והבן. ואמנם עוד יש אחד כולל את שניהם שהוא שרש הכל, ואינו במספר

מספר האורות כל צירופי אלקי"ם, שיש בו"א ונוקביה, שהם מן הבריאה ת) ע"ד בזעיר אנפין ונוקביה, וביצירה יש: עשרה באריך אנפין, ועשרה באבא, ועשרה באימא, ועשרה

אם שני בחי' מבפנים, שהם: ע"ב ק"ל, וע"ב קד"ם. ואז היה להם אור המקיף מצד אהי"ה, והוא כזה: א"א אל"ף, א"א ה"ה אל"ף, א"א ה"ה י"י, (אל"ף ה"ה יו"ד) א"א ה"ה י"י ה"ה, אל"ף ה"ה יו"ד ה"א.

ואחר ביאה ראשונה של התפארת בה, אז הניח בה סוד הרוח, הנוכר בוהר בסבא, שמניח האדם באשתו בביאה ראשונה. ואז קנתה שם הפנימי, העולה בגימטריא ב"ן, והוא סוד בנימין, והבן זה היטב, כמו שנבאר בעז"ה. ואז חזרה הדעת שלה בסוד זכר, ואז קנתה אור המקיף כמו זכר, בשם ריבוע, שם יאהדונה"י. ואותו אור המקיף הראשון שלה ק) בכתר, ונתחבר עמו רבוע אחר בסוד הנצח, ואז היו בכתר ארבעה רבועין, שנים פשוטים ושנים מילויים, וארבעתם כלולים זה בזה, והבן זה הכלל הדק.

אור המקיף לבינה, הוא סוד שם מ"ב דאהי"ה אשר אהי"ה, כי הוא רבוע פשוט, משני שמות אהי"ה, (אהי"ה) כלול זה בזה, הוא מקום שם מ"ב של אהי"ה, וזה עצמו הוא בחכמה, אלא שהוא במילוי. והנה כנגד זה אמר הכתוב, אהי"ה אשר אהי"ה, הם באור המקיף דבינה שבמלכות, הנקרא ב"ה. ר)

ש) דעת דו"א, כל שלשה בחינותיו, עולים בגימטריא קפ"ז, והוא שם פז"ק שבשם מ"ב דאב"ג ית"ץ וכו'. והוא בגימטריא מקו"ם עם המלה, והוא ג"כ רבוע שם יהו"ה: יפ"י, הפ"ה, ופ"ן, הפ"ה, הרי בגימטריא קפ"ז, והבן זה היטב, שהוא בגימטריא השם הנוכר לעיל, וזהו סוד יעקב, דכתיב ביה, ויפגע במקום וכו'.

הגהות ומראה מקומות

ש) דעת דו"א כל שלשה בחינותיו שהם: ב"ן ס"ג ע"ב, ע"ח שער השמות פרק ו' דף של"ט ט"ב ד"ה הדעת דו"א.
 ת) ג"א והי' דהחסד (ע"ח שער השמות פ"ז).
 א) צ"ל פעמים ועיי"ש בע"ח כמה שינויים.
 ב) צ"ל וא' אור מקיף לנוקבא הם כ"א אהי"ה (ע"ח שם).
 ת) לשון ע"ח כי הרי מתחיל מזו"ן דבריאה הרי כ'. שם דף שמ"ב ט"א ד"ה ונבאר ענין.

ש) צ"ל עלה למעלה בכתר (ע"ח שם).
 ד) צ"ל כ"ה. בע"ח כ' (ופה הוא מקום שם של מ"ב של אהי"ה הנוכר בזה ובתקונים, וזה עצמו הוא ג"כ בחכמה שלה, אלא שהוא במלוי) והנה כנגד שם זה, אמר הי"ת למשה, אהי"ה אשר אהי"ה, ואחר כך אמר כה תאמר לבני אהי"ה כו' כי אלו השמות של אהי"ה הם באור המקיף של בינה דנוקבא, הנקרא כה, וזה כה תאמר. וגם של מ"ב זה הוא בחכמה שלה, אלא שהוא במלוי (ע"ח שם).

דיליה. מסוד הכסא, ז) נשאר הי', הם עשר בחי' פנימים של הנוקבא דז"א דבריאה. וכן שני ראשונות של צירופי אדנ"י, הי"ב אחרונים הם בחכמה ובינה דיליה, מסוד הכסא, ושאר הי' הם עשר בחי' אמצעות שלה.

הנה שם יה"ו, בשש צירופים דז"א דיצירה, הוא עולה בגימטריא קכ"ו, ומקורו הוא שם ריבוע אדנ"י, כזה: א, א"ד, אד"נ, אדנ"י. כי גם הוא בגימטריא קכ"ו, שם שד"י בו' צירופי השי"ן, עולה אלף ות"ת, והשאר שהם אותיות ד"י ששה פעמים, בגימטריא פ"ד, ובגי' חנוך. והסוד הוא, כי זהו ציצית דמטטרו"ן. ולכך הזהיר במצות ג) משמשין לו אלף ות"ת עבדים, כי הלושב ציצית דמט"ט, ולכך הוא בסוד עבד, ולכן ישמשו לו עבדים. שם יו"ד הי"י ו"ו הי"י בגימטריא רל"ו, הפשוט והריבוע, והיוד אותיות עם המלה, והוא סוד שיעור קומת הקב"ה רל"ו רבוא פרסאות, כמנין גדול אדונינו ור"ב כ"ח. אלקי"ם אדנ"י בגימטריא קנ"א, וכן אהי"ה בחשבון המרובע, כיצד: אפ"א, הפ"ה, עשרה פעמים עשרה, הפ"ה עולה קנ"א.

ד) דע, כי אי אפשר להתלבש אור האין סוף בשום אופן עשר ספירות, אם לא שיתלבשו תחלה אור החכמה בהם, זהו סוד כולם בחכמה עשית והבן. וכן ע"ד זה, אין שום אחד מן השש קצוות, יכול שיתלבש בו האין סוף, אם לא שיתלבש בהם תחלה אור החסד, וזהו סוד יומם יצוה ה' חסדו, שכולל לכולהו שיתא יומין והבן זה.

דע, כי כל אחד מן העשר ספירות, חוץ מן הכתר וחכמה ובינה ותפארת ומלכות, אין בשום אחד מהם היכר פרטי אברים, כמו אלו הנזכרים, ואף ע"פ שהם כוללים כל אחד מעשר. והמשל בזה: זרוע האדם, אם היותו בכלל

בזעיר אנפין, ועשרה בנוקביה. א) וכן שלשה על דרך זה בעשיה, הם ק"כ צרופים שיש בשם אלקי"ם. ובוזה תבין, כי בסוד אלו נקרא הזעיר אנפין אלקי"ם, והם בסוד והיו ימיו מאה ועשרים שנה, כנזכר בספרא דצניעותא ובאדרא, שהוא נקרא הז"א אלקי"ם ע"ש. וצרופים אלו, הוא התפשטות שם אלקי"ם דקדושה, ואח"כ משם ולמטה הם אלקי"ם אחרים, וכבר הארכתי בפירוש זה בספר הדרושים הישנים, ובספר אוצרות חיים ע"ש באורך.

גם כבר ביארנו, כי שם אהי"ה הוא נשמה למקיף הנוקבא והזעיר אנפין דאצילות, (ב) וכי הוא נשמה למקיפים הנוקבא והז"א דאצילות, כי הוא נשמת המקיפים. והרי אם תמנה מחוץ לפנים, הוא אהי"ה. ואם תמנה מבפנים לחוץ, הוא הי"י ה"א. והרי הם שני צרופים, ראשון ואחרון מ"ב צרופי אהי"ה, ולכן ישאר העשר צרופי אהי"ה לבדם, הם סוד מקיף ז"א דבריאה. גם דע, כי כבר הודעתך בסוד הכסא, שלשה אורות המתנוצצים והנחתמים מן כתר חכמה ובינה, והם מתעלמים בתוך ג' ראשונות דז"א דבריאה, וג' ראשונות דאבא, ובשלשה ראשונות דאימא, ובשלשה ראשונות דזעיר אנפין, ובשלשה ראשונות דנוקביה. והנה בסוד הז"א ונוקביה, אין מתגלים שלשתם, רק חכמה ובינה לבד. ולכן ב' צירופים ראשונים דהוי"ה, הם רמוזים בהם בח"ב דזעיר אנפין, כי בכתר שבו אינו נגלה. ושאר העשרה צירופים, הם עשר בחי' פנימיות של ז"א דבריאה.

וכן שני ראשונות של צירופי אדנ"י, הם שם בחכמה ובינה דיליה, ושאר העשרה מן הי"ב ראשונים, הם בעשר אמצעות דיליה. וכיוצא בזה בנוקבא דז"א דבריאה, כי שני ראשונות של צירופי אהי"ה, הם בחכמה ובינה

הגהות ומראה מקומות

רל"ו רבוא פרסאות. שער הקדמות דף ר"י.
ד) צ"ל דע כי אי אפשר להתלבש אור א"ס בשום אי מע"ס אם לא שיתלבש תחלה אור החכמה בהם. ע"ח סוף שער השמות. שער דרושי הצלם דרוש ב' כלל ז' שער הכונות דרושי יוכ"פ דרוש ג'. מבוי"ש ש"ד ח"ב פי"ב. פע"ח דרושי יוכ"פ פ"ג.

א) צ"ל וכן חמשים.
ב) יש כאן כפל לשון ועיין בשער השמות שם הלשון מתוקן.
ז) צ"ל בסוד הכסא ושאר (ע"ח שם).
ג) שבת לב: וצ"ל במצות ציצית. פרי ע"ח שער הציצית פרק ו'. ועיי"ש בע"ח שער השמות בענין

הנוכר, והפנימי הוא שם ע"ב דמילוי יודי"ן, כזה: יו"ד ה"י וי"ו ה"י הרי לך שלשה חלקי הדעת שבתפארת.

אך הבינה והחכמה, אין בהם אחור באחור אחר שנברא העולם, כי כולם פנימיים, ולכן אין בהם רק שני מיני הדעת לכל אחד ואחד, חיצון ופנימי, בין בחול בין בשבת, כי שם לעולם הוא שבת. והנה החיצון של הבינה, אהי"ה במילוי אלפי"ן, אל"ף ה"א יו"ד ה"א. והפנימי, אהי"ה במילוי יודי"ן, אל"ף ה"י יו"ד ה"י. והחיצון של החכמה (ח) של התפארת בשבת, שהוא שם ס"ג. והפנימי של החכמה, הוא הפנימי של התפארת, בשבת שם ע"ב במילוי יודי"ן. והענין, בסוד מה שמו ומה שם בנו, כולם שוים, כח הבן מכח האב הוא, והבן זה היטב.

גם דע, כי לפנים מכל אלו השמות הנוכרים, הוא סוד הנשמה הפנימית מן הכל, שהוא סוד נשמה לכל פרטות אותה ספירה. והוא כפי הניקוד, כאשר נזכר בתקונין, (ט) סוד עשר ווי"ן, ב"י ספירות, הוי"ה בקמ"ץ בכתר, ובפת"ח בחכמה, ובציר"י בבינה וכו', כי ד' אותיות הוי"ה, יש בכל ספירה וספירה, והיא נשמה המתחלקת ומתלבשת בה, וכבר ביארנו וזכרנו, כי כל א' יש לה נקודה בפני עצמה, כנוכר בתקוניים.

(י) דע, כי בכל עולם מאבי"ע, יש עצמות וכלים, כמו שהארכתי בתבורי הדין באורך.

מאיברי הגוף, ובו כח כולם, עם כל זה אין ניכר בו, כי הם נסתרים בו. ואמנם הגובר והנכר בו, כי הוא סוד החסד. וכן בשאר הספירות. אך בחמשה ספירות הנוכרים לעיל, יש בהם פרצוף, וכל פרטי האברים כולם בכל אחד ואחד, וכמו שנבאר בעז"ה, (ה) כי הם מבוארים בכל אחד ואחד הם בכל הפרצוף.

(ו) ולכן דע, בכל אחד מאלו יש בו סוד המוח האמצעי הנקרא דעת. ואמנם בביאור הכתר, אין אנו עתה בביאורו, משום דשם הם תלויין. אבל הכא הוא ממש באלו הארבעה, הנרמזים בסוד יהו"ה. ואמנם דע, כי הנה קודם שנאצל אדם העליון שהוא תפארת ומלכות, נעשה זיווג חו"ב, אחור באחור של חכמה ובינה, שהיו קודם שנברא העולם. אך אחר בריאת העולם, לעולם היו פנים בפנים. אך התפארת ומלכות, לזימגין הם אחור באחור, ולזימגין הם פנים בפנים. וביום החול, סוד המלכות הדעת שלה החיצון, שהוא סוד אחור (ז) הוא שם ע"ב כזה: י"ה י"ה, יה"ו, יהו"ה, הנקרא ק"ל. והדעת הפנימי שלה בחול, הוא שם ב"ן, כזה: יו"ד ה"ה וי"ו ה"ה. וזהו פנים בפנים בחול, אך בשבת נקרא חיצון, ואן מתגלה בה דעת הפנימי אחר יותר גדול, והוא שם ס"ג, יו"ד ה"י וא"ו ה"י. הרי שלש מציאות חלקי הדעת של המלכות.

ואמנם התפארת, בימי חול הדעת החיצון שבו, הוא שם ב"ן. והפנימי, הוא שם ס"ג, כנוכר. אמנם בשבת, החיצון שלו הוא שם ס"ג

הגהות ומראה מקומות

(ז) נ"א הוא שם מ"ה כזה: יוד, יוד הא, יוד הא ואו, יוד הא ואו הא, העולה ק"ל. (ע"ח שם) ונ"א ע"ב כזה: י"י יהו יהו"ה, ושם מה ברבוע הנקרא ק"ל (דמו"י) ועיי"ש בע"ח עוד הרבה שינויים. (ח) צ"ל הוא חצון של התפארת עצמו (עיי"ש בעץ חיים).

(ט) צ"ל סוד עשר הוי"ות. ע"ח שער השמות פרק א' דף שכ"ו ט"ב ד"ה ועתה נבאר.

(י) מאמר זה הוא בע"ח ח"ב בשער פנימיות וחצוניות פרק י' ויש הרבה שינויים עיי"ש. תע"ס חלק ט"ז מן אות קס"ז.

(ה) בע"ח ח"ב שער השמות פרק א' כתוב דבור זה ובסוף הדבור בלשון זה: כי כל הפרצוף מתגלה ומתבאר בכל אחד מהם, וכ"ז נקרא אצילות. עיין שם פרק ז' כל ההמשך.

(ו) ונבאר עתה ענין הדעת, כי הנה ודאי שבכל ה' פרצופים, שיש בעולם אצילות, בכל אחד מהם יש בו בחי' מוח האמצעי הנקרא דעת, ואמנם בביאור דעת של הכתר שהוא א"א אין אנו עסוקים בו עתה, משום דשם הם תלויין לבה, אבל למטה באלו הארבעה אינון הכלים ממש, ונרמזין בר' אותיות הוי"ה כנוכר באד"ר (ע"ח שם).

כי זיווג המלאכים, אין הטפה נמשכת, אלא מחיצונית הכלי לבדו, ולא מפנימיותה. אך לזיווג נשמות של הצדיקים, נמשכת טפה, מן הכלים מפנימיים עצמם. אבל לעולם אי אפשר שיזדווגו פנימיים בלתי חיצוניים, כי זה לא יתכן. אבל להפך אפשר, כי יזדווגו הכלים החיצונים, וימשכו טיפין מזה לזה. (ו) להפנימים כאשר לא ימשכו טיפין, אינו נקרא זיווג שלם, וזהו מה שאמרו בזוהר, כי המלאכים נעשים מנשיקין, ובני אדם מזיווג גמור, כי הנשיקין הוא התדבקות הכלים החיצונים, אף על פי שיוצא אור הפנימי שהוא ההב"ל, אבל עכ"ו אין שם טיפת מוחין דפנימיים נמשכת, והבן זה. אך לבני אדם, נמשכת טיפת כלים פנימים ממש.

והנה דוגמת מה שאמרנו, כי מן הניצוצות היוצאים מהכלים החיצונים של העולם הוא, נעשים נשמות המלאכים עצמן, כעד"ו הכלים החיצונים עצמם של עולם האצילות, כאשר יורדים אל שלשה עולמות תחתונים דב"ע, נעשים ממש בחינת נשמה של עצמות אורות ההם בעולמות עצמן. ורוחם ונפשם של העולמות ההם, הם לבושים אל הנשמות הנזכרים.

(ז) אלא צריך עיון, אם יורדים לבחינת הכלים הפנימיים והחיצונים, ונמצא כי החיצונים נעשים נשמה לכלים הפנימיים של שלשה עולמות. או אם נאמר, שאינם רק הכלים החיצונים לבדם ולזה הפירוש השני נוטה, כי הרי העצמות אינו אלא א', ואם גם הכלים הפנימיים יורדים, א"כ יהיו למטה בב"ע שני מיני עצמות, והדבר צריך עיון.

(ח) ונמצא אם כן, המלאכים עצמן אינם חיצוניות העולמות, וכן הנשמות אינם הם

והעצמות נחלקים לה' בחינות: נר"נ, חיה יחידה. ונר"ן פנימיים, ושני מקיפים חיה ויחידה ואלו העצמות, מתלבשים תוך הכלים. וכמו שהעצמות נחלקים לפנימי ומקיף עליו, והמקיף גדול מהפנימי, כן הכלים נחלקים לשנים, חיצון ופנימי, והחיצון גדול מהפנימי. אלא שאח"כ על ידי דבקות אור הפנימי בכלי הפנימי, מזדכך יותר מחיצון הכלי.

והנה מהכלי החיצון של העולם הוא, מסוד זווג כלים החיצונים הזכרים, עם כלים החיצונים הנקבות, יוצאים טפות וניצוצות, הנעשים מהם נשמות המלאכים, כנזכר בחיבורי הדין לעיל באורך. שבאותו עולם, כי מה שהוא בחינת כלים חיצונים לעשר ספירות שבאותו עולם, יספיק לעשות בחינת נשמה של אור ועצמות של המלאכים שבאותו עולם, על דרך הנזכר. ונשמה זו של המלאכים, מתלבשת תוך רוח ונפש וכלים של המלאכים עצמם, והבן זה היטב. ומבחינת הכלים הפנימיים של העולם ההוא, מסוד זווג כלים הפנימיים הזכרים, עם כלים הפנימיים של הנקבות, יוצאים טפות וניצוצות, ונעשים מהם נשמות בני אדם הצדיקים עצמם. אמנם המלאכים אינם כבני אדם, כי ענין המלאכים ישנן בכל עולם ועולם, ועל כן אותם הניצוצות הם בחינת נשמה לעולם, לאותם המלאכים שבעולם ההוא. ורוחם ונפשם וגופם, הם בחינות אחרות. אכן נשמות הצדיקים, כוללים כל ארבע עולמות, וע"כ אותם הניצוצות אינן שוות, כי הניצוצות הבאות מעולם הבריאה, יקראו נשמות הצדיקים. והניצוצות שבעולם היצירה, יקראו רוחות. ושל העשיה, יקראו נפשות.

ואל תטעה לומר, שהכלים הפנימיים מזדווגים לבדם, כי לא יתכן זה. אך הכוונה,

הנהגות ומראה מקומות

דק הכלים החצונים לבדם. (נ"א מוסיף והם נעשים נשמה לג' פנימיות של ג' עולמות) ולזה הפירוש הב' הדעת נוטה, כי העצמות אינו אלא אחד, אבל אם גם כלים הפנימים יורדין, א"כ יהיה למטה ב' מיני עצמות, והדבר צ"ע.

(ח) תע"ס חלק ט"ז תשובה ע"ו.

(ו) צ"ל והפנימיים (ע"ח שם).

(ז) דבור זה צריך תקון, וז"ל ע"ח שם דף רפ"א ט"א: אלא שצ"ע אם יורדין ב' בחינת הכלים החצונים והפנימים, נמצא כי החצונים נעשה נשמה אל הכלי החצון, של ג' עולמות. והפנימי נעשה נשמה לכלי הפנימי של הג' עולמות. או אם נאמר, שאינם יורדים

ואמנם מה שנשאר לנו בספק, הוא מה שנבאר מכאן ואילך, והוא, כי יש שני פירושים, אחד הוא שנאמר, ששה בחינות הנזכרים בכלים שהם שלשה כלים פנימיים, ושלושה חיצוניים, אפשר שיהיו א' וא', רצה לומר כי מבחוץ יש כלי אחד חיצון, וכלי אחד פנימי בתוכו, ושניהם בחינת עיבור. ותוך זה כלי, ויש בו חיצוניות ופנימיות, והם בחי' יניקה. ובתוך זה יש כלי שלישי, והוא חיצוניות ופנימיות, והוא בחי' מוחין. והנה תוך בחי' הפנימיות הכלי החיצון, יש נפש דאור עצמות. ותוך בחינה פנימיות הכלי הב', יש רוח דעצמות. ותוך בחי' פנימיות כלי השלישי הפנימי מכולם, יש גשמה (ט) בעצמות.

והפירוש הב' הוא שנאמר, כי יש לשלושה כלים חיצוניים זה לפנים מזה, ותוך הכלי הפנימי השלישי של ג' דחיצוניות, מתלבשים שלשה כלים האחרים דפנימיות, ושם באותם שלשה הכלים הפנימיים, מתלבשים נר"ן דאור עצמות אלו, והם שני פירושים שאמרנו.

ונחזור אל ענין הראשון, כי הנה בחיצוניות שהם שלשה כלים, הם עיבור יניקה ומוחין, והם: קטנות, י) וקטנות וגדלות, הם אלקי"ם, ואלקי"ם דהוי"ת וכו', זה ממש ג' כלים הפנימי, שהם עיבור יניקה ומוחין, והם קטנות (כ) דאלקי"ם, וקטנות דאלקי"ם, וגדלות דהוי"ה, וראיה להם, כי הרי גם בנשמות הצדיקים הבאים מן הפנימיות דכלים, ל) קטנות וגדלות כנזכר במ"א, שהיא פנימיות, שהוא דיבור ולא מעשה, ויש מוחין דקטנות.

מ) ונחזור לספק שני הפירושים הנזכרים לעיל כי היותר נכון הוא הפירוש השני. והענין, כמו שאמרו בזה פרשה יתרו, ופרשה תרומה,

עצמן פנימיות העולמות, רק הכוונה לומר, כי מחיצוניות עשר ספירות שבכל עולם, נמשכים ונעשים נשמות אל המלאכים. והפנימיות נעשים נשמות בני אדם, והבן זה מאוד.

ונמצא ג"כ כי העצמות אעפ"י שנחלקים לשנים, עכ"ז אינם בפנים רק חלק א' פנימי, תוך שני בחינת הכלים, ח) נחלק כל מקיף ע"י שני בחינות הכלים מחוץ לכולם. אכן תוך הכלים לא יש רק אור אחד לבד, והוא תוך כלי הפנימי, ולא תוך החיצון א', ותוך הפנימי א', אלא אור פנימי א' לבד, והוא תוך כלי הפנימי, והכלי הפנימי תוך הכלי החיצון.

גם דע, כי כמו שהעצמות נחלק לשנים, כל חלק מהם נחלק לחלקים רבים, כן הוא בכלים. והענין, כי הנה אור הפנימי נחלק לחמשה בחינות: נרנח"י. והאור החיצון נחלק לשנים, שהם יחידה וחיה. כן היו בכלים, כי הכלים הפנימי, יש בו שלשה חלקים, חלק ראשון שבו מתלבש נפש דאור פנימי, וחלק שני שבו מתלבש רוח דאור פנימי, וחלק שלישי שבו מתלבשת נשמה דאור הפנימי.

אמנם כנגד חיה ויחידה פנימיים, אין עוד כלים פנימיים. והטעם, כי שלשה כלים יש, כנגד שלשה עולמות ב"ע, שבהם עצמם נר"ן, אך כנגד החיה והיחידה, שהם כנגד האצילות, אין עוד כלי, כי אין שם קליפות, ונודע כי אין קליפות אלא ע"ג הכלים.

גם חיצוניות הכלי, נחלק לשלושה חלקים אחרים, והם: בחינת עיבור, יניקה, ומוחין, כמו שנבאר בעז"ה. ובאמת הוא, שהיה מן הראוי שהחיצוניות יהיו שני חלקים לבד, כנגד שני אורות מקיפים, אלא שבמ"א כתוב בפירוש, ששלשה עיבור ויניקה ומוחין יש בחיצוניות לבדו, כמו שיש בפנימיות.

הגהות ומראה מקומות

(כ) צ"ל דאל"ם (ע"י ע"ח שם).

(ל) יש קטנות וגדלות כנ"ל וכן בק"ש שהוא פנימית. שהוא דבור ולא מעשה, ויש שם מוחין דקטנות ופנים (ע"ח שם).

(מ) צ"ל ונחזור לספק השני, כי פירוש היותר נכון הוא הפירוש הב' הנ"ל (ע"ח שם).

(ח) צ"ל וחלק הב' מקיף ע"ג ב' בחינת הכלים וכו' (ע"ח שם).

(ט) צ"ל דעצמות.

(י) וקטנות וגדלות, והם: אלם, ואלקים והויות וכעדין ממש וכו'. (ע"ח שם) נ"א קטנות דאהי"ה, וקטנות דאלקים, וגדלות דהוי"ה והראיה (כת"י).

גם במאמר שפירש, כי הזקן והשערות, הם הכלי החיצונית שהוא הגוף עצמו, כנזכר לעיל. ובמ"א בפירוש אמר, כי יטול ידיו החיצוניות, שהוא גוף האדם (ת) ופניה הוא הפנימיות, שהם המעיים והאצטומכא, שהם מכלל האברים כנזכר, גם נזכר בפירוש גמור כי גוף האדם והבשר הוא החיצוניות, והמוחין הוא הפנימית. ובספר מבוא שערים פירשתי שם, כי המוחין הם הפנימיות, שיוצאים משם חמשה קולות, אך האכילה ושתייה הוא לאברים החיצונים ע"ש. ז)

גם בפרשה בהר סיני אמר, כי המלאכים הן מן הגוף, דגרמין וגידין (ח) ואור ובשרא דתליין מן גופא, אך הנשמות דישראל הם איברים השכליים, שהם מוח לב כבד, שבהם השכל, ובהם נפשין ורוחין ונשמתין. אבל מה שצריך לפרש, הוא ענין עיבור וניקה ומוחין של החיצוניות, ושל הפנימיות עניינם, והוא צריך עיון גדול, כי לעולם יש לנו, כי בעיבור ביניקה ובגדלות (ט) במוחין, וכל שלשה מוחין אלו באים מלובשים, שהם שלשה כלים, חיצון אמצעי ופנימי דאימא, והמוחין דקטנות או דגדלות, הם זולת הלבושים הנזכרים, ובמאמר כתוב בפירוש, כי המוחין דקטנות דעיבור וניקה אינם רק הלבושים דנה"י דאימא לבד, והן הן עצמם המוחין. אך בגדלות, יש לבושים דנה"י דאימא, והם אה"ה הפנימיים. ועוד יש מוחין ממש בתוכם, והם הו"ו"ת.

ופי' שלח לך, (ג) והענין בקיצור, כי החיצוניות הם שלשה חלקים, שהם בשר, ובתוכו גידים, ובתוכו עצמות. (ס) והנפש שורה בעצמות, כמו שהארכתי בחיבורי דין ע"ש, בסוד כל עצמותי תאמרנה, הוא הכלי הפנימי מכולם. והעור הוא היריעות עזים, שהם הקליפות. (ע) והם הרקיעים הנקרא עור. ובתוכו הוא הנקרא אור, ונעשה האור שהם י"א סימני הקטורת, כנזכר במאמר. ויש רקיעים דקדושה, שהוא פ) האור החופף על האדם העליון, עשר ספירות שבאותו עולם. ויש הפנימיות של הכלים, והם תוך שלשה חלקי החיצוניות, כנזכר בזוהר פרשה ויקהל, עיין שם היטב. (צ)

ענין המעשה והדבור, זה בחיצוניות וזה בפנימיות, שהם תריסר איברים הפנימיים, הכוללים עשר ספירות דכלים פנימיים, וקצתם נזכר בתיקונים ע' ובתיקונים שלשה ק) וגם נזכר בזוהר פרשה פנחס, ושם נתבאר אותם הי"ב איברים הפנימיים הנזכר בפרשה ויקהל, והם: הלב, והמוח, והכבד, ואצטומכא, והכליות, וכל שורשם הם מוח לב וכבד, חכמה ובינה תפארת מלכות. וכן בחינת האדם, ויש בכל כלי מהם חצוניות ופנים ר) ופני פנים כי ענפי הכלי הוא, נחלק לשלשה, ופנימיות נכנס הנפש, או הרוח, או הנשמה, וזה נראה מן הכתוב במקומות אחרים, (ש) ענין המוח והכבד, שהם איברים פנימיים דפנימיות הכלי.

הגהות ומראה מקומות

(ר) צ"ל ולפני ולפנים כי עובי הכלי וכו' (עץ חיים שם).
 (ש) צ"ל ענין המוח והלב והכבד (ע"ח שם).
 (ת) צ"ל כי יטול ידיו בחצוניות שהוא גוף אדם, ויפנה הוא הפנימית שהוא המעיים ואצטומכא שהם מכלל האברים הפנימיים (ע"ח שם).
 (ז) מבוא שערים שער ד' ח"ב פ"א וי"ב. שער הכונות דרושי יוכ"פ דרוש ב'. פרי ע"ח דרושי יוכ"פ דרוש ג'.
 (ח) צ"ל ועור. זהר ח"ג דף ק"ט.
 (ט) צ"ל יש מוחין (ע"ח שם).

(ג) זהר ח"ב דף ע"ו, ודף קמ"ב, וזהר ח"ג דף ק"ע.
 (ס) צ"ל והנפש שורה בבשר, והרוח בגידין והנשמה בעצמות וכו' (ע"ח שם).
 (ע) בע"ח כתוב: והם הרקיעים דנגה, ונקראים רע, ובתוכו האור הנקרא ו', ונעשה עור שהוא י"א סימני הקטורת.
 (פ) צ"ל העור (ע"ח שם).
 (צ) זהר ח"ב דף ר"א.
 (ק) בתקון ע' דף ק"ל, ובתקון ג' מן י"א תקונים אחרונים דף קל"ח. וזוהר פרשת פנחס דף רכ"ב.

שהם שלשה לבושי נה"י דאימא. כן הוא פנימיות, שהוא הלב והכבד והריאה והכליות, וכל האברים הפנימיים, כמו הטחול וקורקבן והבני מעיים וכו'; כל אלו יש בכל אחד מהם שלשה כלים, שהוא חיצונית האבר ההוא, ואמצעיתו ופנימיותו, וכולם נקראו איברים פנימיים. ובתוכם יש המוחין עצמן של הראש, ומתפשטים על ידי הוורידין והצינורות בכל אלו האיברים. באופן כי הם בשר וגידים ועצמות, והם חיצונית הגוף דו"א עצמו, ובתוכם יש שלשה מיני מוחין, שהם שלשה לבושי נה"י דאימא. ויש לב וריאה וכבד וכו', והם פנימיות דועיר עצמו, ובתוכם ג' מיני מוחין דועיר עצמו.

נמצא כי הפנימיות הכל הוא בחי זעיר, בין הכלים, ובין המוחין. אבל החיצונית, הכלים הם של זעיר, והמוחין של לבושי אימא. ואם כן כך הוא הסדר; שלשה חלקי חיצונית דבשר וגידים ועצמות דו"א עצמו, ובתוכם שלשה חלקי הפנימיות בהם, שהם לב וריאה וכבד וכו', שהם דו"א עצמו. ובתוכם ג' מוחין שהם לבושי אימא עצמה, ובתוכם שלשה מוחין פנימיים דועיר עצמו, ובתוך הכל הם האודות נר"ן וכו'.

ונמצא, כי כמו שהחיצונית הוא חיצונית ממש, כן המוחין שלהם, הם חיצונית ולבושים דאימא. וכמו שהפנימיות הוא פנימיות גמור, כן המוחין שלהם הם מוחין גמורים ממש, ואינם לבושים.

פ) והיותו אמיתי ומוסכם הוא, כי החיצונית הוא בחינת העולם בעצמו, שהם: הרקיעים, וארצות, והבתים, והישובים, והאילנות וכו'; שיש בזאת הארץ חתחתונה. וכן בהמות חיות ועופות. וכן באדם, אשר כל אלו בחי הארץ

ונלע"ד חיים באמת כפי הנזכר י) במאמר, כי גם בקטנות יש מוחין דהויו"ת, ומוחין דאלקים. והענין, כי בחיצונית הכלים שהם גוף דו"א, יש בו עיבור ויניקה ומוחין, כנזכר בספר אוצרות חיים באורך ע"ש, וכל אלו יש בהם מוחין ג"כ, והם כ) בהויו"ת ג"כ הלבושים הג' עצמן דנה"י דאימא, ל) שהם אלקיים, והפנימי אהי"ה, כנזכר במאמר. והפנימיות שהם המוחין עצמן, הם שלשה בחינות, והם כולם הויו"ת, שהם מוחין דהויו"ת, מ) תוך המוחין דקטנות דאלקים, שהם עצמם לבושי נה"י החיצונים דאימא. וביניקה יש מוחין דהויו"ת; תוך מוחין דאלקים, שהם עצמם לבושים נה"י האמצעים דאימא. ובגדלות יש מוחין דהויו"ת, תוך מוחין דאהי"ה, שהם עצמם לבושים נ) נה"י דאימא:

ונמצא, כי המוחין דהויו"ת שבעיבור וביניקה ובגדלות, הם שלשה הכלים הפנימיים, ואלו אינם בחינת נה"י דאימא, רק פנימיותם, והם טיפות זיווג או"א, והם מוחין דזעיר, עצמות שלו. אך המוחין דחיצונית ס) אלקיים אהי"ה, הם שלשה בחינות נה"י דאימא, חצונים אמצעים פנימיים, ובערך אימא הם לבושים, ובערך זעיר הם מוחין דחיצונית. וגוף זעיר עצמו, הוא שלשה חלקי החיצונית. באופן, כי שלשה חלקי החיצונית של זעיר, שהוא הגוף בשר וגידים ועצמות, וכן שלשה חלקי הפנימיות, שהם שלשה מוחין דהויו"ת, דעיבור ויניקה וגדלות שני, בחי אלו, הם בחי זעיר עצמו. אמנם שלשה המוחין דחיצונית, (זעיר עצמו) דעיבור ויניקה ומוחין, הם כולם שלשה מיני לבושים נה"י דאימא, ע) והם בחי זעיר.

אך דע, כי כמו שיש שלשה בחי דחיצונים זעיר עצמו, ועוד שלשה מיני מוחין בתוכם,

הגהות ומראה מקומות

- מ) שהם מוחין בעיבור מוחין דהויו"ת תוך מוחין דקטנות דאלם, וכו' (ע"ה שם).
 נ) צ"ל נה"י הפנימיים (ע"ה שם).
 ס) צ"ל אלם, אלקים אהי"ה (ע"ה שם).
 ע) צ"ל ואינם בחי זעיר (ע"ה שם).
 פ) עו"ת דף כ"ד סוף ט"א ד"ה בענין.

- י) יש לדעת כי בכל מקום שכתוב בספר זה במאמר הכונה היא במקומות אחרים ובכתי"י היה כתוב במ"א; והמדפיסים חשבו שזה קצור של במאמר.
 כ) בע"ה ליכא המלים בהויו"ת ג"כ.
 ל) בע"ה כתוב: שהם אלים עיבור ואלקים הם ביניקה, ופנימיות שהם גדלות אהי"ה כנזכר במ"א:

של חמשה צורות, הם נקראים צלמים, כנזכר בספר עץ חיים ע"ש. ואמנם סודם, הם מן הרפ"ח ניצוצין דאור, שנשארו בתוך הכלים שנשברו, ונקראים הכל דגרמי, ויש ניצוצין דב"ן, והם צלם הנפש. ויש ניצוצין דמ"ה, (ל) וגם צלם דרוח שהוא מ"ה, וא"א להתלבש שום בחי' צורה מאלו הה' צורות בתוך הגוף, (מ) ע"ד התלבשותם בתוך הצלם הפרט שלו. וכללות החמשה צורות, נקרא נשמת האדם עצמו. וכללות החמשה צלמים, נקרא צלם האדם, ואינם אדם עצמו. וכללות הכלים, עצמות גידין ובשר, הנקרא גוף האדם. ואמנם כל זה האצילות, וכן בבי"ע, אך החילוק הוא כמו שביארנו למטה, כי באצילות כל הצורות וכל הצלמים וכל הכלים נקראים אלהות מיוחדת, כמו שפירשתי בחיבורי הדין, ע"ש, כנזכר בתיקונים, איחו ותייהו וגרמוי חד בהון וכו', שהם שלשה בחינות הנזכרים. אך בבי"ע אינו כן, כי אם עד בחינות הנשמה הם אלהות, ומן הרוח ואילך משם יפרד, ונקרא נברא, או נוצר, או נעשה, וכל זה בצורות, אך הצלמים וכלים, כולם הם נבראים ונוצרים ונעשים, והבן זה מאוד.

והנה על דרך זה באדם התחתון, הכולל עולמות אבי"ע, ויש לו חמשה צורות, וחמשה צלמים, וחמשה כלים דאצילות, וכנגדם דבריאה, וכנגדם דיצירה, וכנגדם דעשיה. ונתחיל מן העשיה, ונאמר, כי הלא יש לו חמשה צורות תוך העשיה, וכולם נקראים נפש. אלא היחידה חיה נשמה, הם נאצלים מאצילות, ואלקות עשר ספירות שבעשיה. ורוח ונפש, הם נעשים מהעשיה עצמה. ויש חמשה צלמים, וכולם מעשיה עצמה, וכנגדם כלים מעשיה עצמה. והנה הכלים שלו (טרם שחטא נ) היו מקדושת מובחר העשיה שהוא

החומריות, והוא מתפשט בתוכה, ולבוש האחרון הוא גוף הרקיע דעשיה, והם הקליפות. שכמו שחומר הארץ, הוא קליפה וגוף אל הפנימיות (ט) באבא שהוא שורש נפש דומם והצומח והבהמות. כן אחר כך חוזר על דרך זה, והגוף של השמים דעשיה שהם הקליפין, נכנסים תחלה והבן זה היטב. ואם אתה מן המבינים וליודעי דעת, תבין מלמטה למעלה עד אין קץ, ומשם תבין ותשכיל סודות נעלמים בהסתר ובהעלמות, עין לא ראתה אלקים זולתך וכו', סדר אלו המדרגות שהארכתי לעיל, ואיני רשאי להאריך יותר. ואז מהקליפות נוגה דטוב ורע, גוף השמים דעשיה, נמשך ומתלבש באדם, תוך נפש הבהמות שבו, ובתוך קליפות נוגה זו, הוא בחינת היצ"ט והיצה"ר שבאדם גם כן מתלבשת. אח"כ פנימיות רקיע דעשיה, והנפש שלהם, וזה נקרא נפש האדם, נפש דאופנים. והנה נפש זה של נפש הבהמית, והיא ניוזנת ממנה, כמו שהנפש הבהמית ניוזנת מהצומח וכו', כנזכר לעיל. אמנם אינה ניוזנת אלא ע"י הגוף שלה, שהיא קליפת נוגה, יצ"ט ויצה"ר כנזכר לעיל. וכבר נתבאר זה במקום אחר באורך וכו'.

(י) ענין הצלם האמיתית: והנה באדם העליון, חמשה בחינות, צורה זו בתוך צורה זו, והם: י"ח נר"ן. ויש להם בחינת חומר (כ) המלבישים, ונקרא גוף וכלים. גם גוף זה נחלק לכמה חלקים, כמו שפירשתי בספר הקונטרס הגדול, ובספר מבוא שערים, ע"ש באורך. והם: מוח, עצמות, גידים, בשר, עור. האמנם אי אפשר להתלבש הצורה הזאת תוך החומר, אם לא ע"י אמצעיים. ונמצא כי יש חמשה מיני לבושים, לאלה חמשה מיני הצורות, והם: צלם של נפש, וצלם של רוח, וחמשה לבושים אלו,

הגהות ומראה מקומות

(ל) צ"ל והם. (ע"ח שם).

(מ) צ"ל עד התלבשותם תוך הצלם הפרטי שלו (ע"ח שם).

(ל) צ"ל טרם שחטא אדם הראשון (עץ חיים שם).

(ט) צ"ל באדם.

(י) מאמר זה כתוב בע"ח ח"ב שער הצלם פרק א' ועיין בהגהות השמש שם.

(כ) צ"ל המלבישם (ע"ח שם) עיי"ש כי יש עוד הרבה שינויים.

ואמנם אי אפשר שיתלבש הצלם הזה בכלי ולבוש ההוא, עד גמר תיקונו, ואז נפטר מן העולם, והולך לג"ע הארץ, ומתלבש באותו גוף העיקר.

הכלל העולה, כי הצורה היא העיקר, ונקרא אדם, והוא י"ח נר"ן. והצלם גם הוא נחלק לחמשה בחינות כנגדן, והוא לבוש הצורה. ולעולם הצורה זו אינה יכולה לעמוד, בלתי הצלם הוה. והצלם הוא היצ"ט והיצה"ר, והמה המלאכים שבאדם, ואינו האדם עצמו, והוא הב"ל דגרמי המתלבש בתוך הכלי שהוא הגוף, ולכן נקרא צלם, כי הוא דבר ממוצע בין הצורה והחומר, ודומה לשניהם, והוא צלם ודיוקן של שניהם.

ואמנם גם ידעת, כי כל המצות אינם אלא לצרף ולברר את הצלם ואת החומר, אך הצורה אינה צריכה תיקון כלל, ולא הוצרכה להתלבש בצלם וחומר, רק להמשיך בהם אור לתקנם, והבן זה מאוד, כי זהו סוד ירידת הנשמה בעה"ז, לתקן ולברר, דוגמת גלות השכינה, לברר הניצוצות שנפלו בקליפה כנודע.

(ג) ודע, כי יש מלאכים גדולים מן הנשמות, וקטנים מהנשמות. ולכן אותם המלאכים אינן בכח גוף כמו האדם, כי אינם מתלבשים בגוף, והבן זה מאוד. אמנם בחינת המלאכים המלולים לאדם, הם חוץ ממנו, כי האדם עצמו הוא הצורה, והמלאכים המלולים לו, הם תרי"ג איברי הצלם, עבדים ומרכבה שלו. נמצא, שיש מלאכים מרכבה לאדם, ואלו הם המלאכים הגרועים מן האדם. אך המלאכים שהם מרכבה להבורא יתברך, הם גבוהים מן האדם. ובזה תבין, שיש מלאכים גדולים מהנשמות, הנזכר לעיל. עיין בווהר פרשת משפטים.

(ס) בכל העולמות, יש פנימיות וחיצוניות, בעשיה החיצונית שלו, הם האופנים, והפנימיות הם הנפשות. ואמנם הנפשות אלו, הם בערך

מעפר ג"ע הארץ. ואחר שחטא, שהיו מעפר העה"ז.

והנה כל המצות, הם לתקן בחינת הכלים והצלמים, הנקראים הבל דגרמי כנזכר לעיל, שהם הניצוצות שירדו עם הכלים שנשברו, ולכן שני פעמים צלם, הם כמנין ש"ך דינים, ש"ך ניצוצים כנודע. ולא נתנו המצות, אלא לצרף ללבן ולברר הצלמים וגם הכלים, ולהסיר מהם הקליפות. ולכן הצלם הוא תרי"ג אברים, וכלם בחינת המלאכים נבראים או נוצרים או נעשים, כי אינם מבחינת האצילות והאלהות שבכל עולם כנזכר לעיל, ואלו התרי"ג הם המלאכים דסלקין לנשמות, ואלו הם כללות צלם א', יצה"ט שבאדם. וכנגדם תרי"ג רעים, כללות צלם א', הנקרא יצה"ר.

ותחלה נתקן הצלם בעוה"ז, וכפי תיקון הצלם, כך נכנס בו בחינת הצורות הנזכר לעיל, ואחר שתיקן הצלם, ודאי שממילא נתקנים הכלים, ואז מת האדם שהוא הכלים האלו, ומתלבש הצלם ההוא בכלים ההם האחרים האמיתיים הראויים לו, הנקרא לבוש האדם שבג"ע הארץ, ושבג"ע העליון, ושבכל עולם עולם.

ואמנם ידעת, מהתחלקות הנשמה לכמה ניצוצות, ובכל גלגול וגלגול קצת מהם, וכפי מספר הניצוצות של הצלם הבא להשתלם עתה בגלגול זה, כך הוא מספר הניצוצות שיש בצורה ההוא, ולכן הצלם הוה נקרא מדת ימ"י האדם, כנזכר בווהר ויחי (מ) כמספר ניצוצותיו, כך מספר ימי חייו, והימים שנעשה בהם המצות, נתקן ניצוץ אחד של הצלם ההוא, והיום שאין נעשה בו מצות, נשאר פגום ניצוץ ההוא של הצלם, שהוא כנגד יום ההוא. וכן על דרך זה נתקנים הכלים שהם הלוששים שבגן עדן הארץ, כל ניצוץ וניצוץ בכל יום ויום.

הגהות ומראה מקומות

זה מאד. אמנם בחי' המלאכים המלויין לאותו אדם הם פחותין ממנו (ע"ח שם).
(ס) מאמר זה כתוב בע"ח ח"ב שער פנימיות וחיצוניות דרוש י"א. תלמוד ע"ס ח"ג פרק י"ד.

(מ) דף רכ"ד. ובוהר ע"פ הסולם אות רצ"ט.

(נ) ג"א ודע, כי יש מלאכים גדולים מהנשמה, ומלאכים קטנים מהנשמה, ולכן אותם המלאכים אינם בחי' גוף כמו האדם, כי אינם מתלבשים בגוף והבן

הכולל, ואמנם נפש זו מתחלקת לחמשה בחינות: י"ח גר"ן. וחמשה בחינות אלו, הם בחמשה פרצופים שבעשיה, וכולם נפש דכללות העולמות. וכן כל פרצוף מאלו יש לו חמשה בחינות הנזכרים, י"ח גר"ן, אלא שהחמשה בחינות אלו בהיותם באריך, נקרא כולם יחידה שבעשיה. וחמשה בחינות אלו בהיותם באבא, נקרא חיה, וחמשה בחינות אלו שבאימא, נקרא נשמה. וחמשה אלו שבזעיר, נקרא רוח. וחמשה בחינות אלו שבנוקבא, נקרא נפש. ונמצא, כי הם כ"ה בחינות בין כלם בפרט, אך בכללם הם חמשה בחינות לבד, שהם חמשה פרצופין. ואמנם כשנערכים בערך ארבע עולמות אבי"ע, לא יהיו כולם רק בחינת נפש בערך כולם.

ונחזור אל הענין דרך כלל בקיצור, כי כל אלו ה' בחינות, שהם י"ח גר"ן, הם בחינת אריך ואו"א וזו"ן ממש כנזכר לעיל. והנה היחידה שיש בנוקבא דעשיה, היא בחינת אריך אנפין שבה. ובחינת אבא שבה, נקרא חיה: ובחי" אימא שבה, נקרא נשמה. ובחינת זעיר שבה, נקרא רוח. ובחי" נוקבא שבה, נקרא נפש. וכולם נקראים נפש דכללות דעשיה. וכן בזעיר דעשיה, חמשה בחינות, א"א או"א וזו"ן שבה, הם חמשה בחינות י"ח גר"ן, וכולם רוח דכללות דעשיה. וכן באימא דעשיה, חמשה בחינות: אריך אנפין, ואבא, ואימא, וזעיר, ונוקבא שבה, הם חמשה בחינות: יחידה, חיה, נפש, רוח, נשמה, וכולם נקראים נשמה דכללות דעשיה. וכן באבא דעשיה חמשה בחינות: אריך אנפין, אבא, ואימא, וזעיר, ונוקבא שבה, הם חמשה בחינות י"ח גר"ן, וכלם נקרא חיה דכללות דעשיה. וכן באריך דעשיה חמשה בחינות: אריך אנפין, אבא, ואימא, וזעיר, ונוקבא שבו, הם חמשה בחינות, יחידה חיה נפש רוח נשמה, וכלם נקרא יחידה דכללות דעשיה. וכל אלו בחינות הנזכרים שיש בעולם

העשיה, כולם נקרא נפש; ונקרא מלכיות בערך כלליות העולמות. והנה כל זה; הוא נקרא פנימיות עולם העשיה. וכל בחי' אלו, ישנם ג"כ בחיצוניות העשיה, שהם הנקראים אופנים, בערך כללות העולמות. אמנם הם בעצמם, נחלקים לחמשה פרצופים, ע"ד הנזכר בפנימיות. ובכל בחי' פרצוף שבו, כלול מכל החמשה; על דרך הנזכר בפנימיות.

ונמצא, כי עד"ז יש שני בחינות בעולם היצירה, והם: פנימיות, וחיצונית. והפנימיות הם הרוחות, והחיצונית הם המלאכים. ובכל בחינה מאלו ה' בחינות, יש בכל אחד מהם, חמשה פרצופים: אריך, אבא, ואימא, וזו"ן. וכל פרצוף מהם, נחלק לחמשה, על דרך הנזכר לעיל, והם ה' בחינות י"ח גר"ן, שהם ביצירה: (ג) ונחלקים לכל החמשה בחינות בפרטות כנזכר לעיל, וכולם אינם רק בחינת רוח; ובחינת (ס) שבערך כללות העולמות.

(ע) וכעד"ז בבריאה, נמשכת חמשה בחינות, שיש פנימיות וחיצוניות, והפנימיות הם הנשמות והחיצוניות הם הכסא, אשר בו הרוחין קדישין הנזכרים בהיכלות פרשה פקודי, וכל אחד מהם נחלקים לכל החמשה בחינות דפרטות כנזכר לעיל, והחמשה בחי' בכללות כנזכר לעיל, וכולם נקראים נשמה ובינה בערך כללות העולמות.

וכן על דרך זה באדם קדמון, יש בו שני בחינות, פנימיות וחיצוניות, והפנימיות הוא האורות והעצמות שבתוכו, והחיצונית הם כלים. וכל בחינה מהם נחלקים לחמשה בחינות דפרטות כנזכר לעיל, וכולם יחד הם בחינת חיה ותכמה בערך כללות העולמות.

וכן על דרך זה באדם קדמון, יש בו שני בחינות, פנימיות וחיצוניות, והפנימיות הוא העצמות (פ) שבתוכו, והחיצוניות הם הכלים. אף

חגהות ומראה מקומות

הם הכסא, אשר בו הרוחין קדישין, כנזכר בהיכלות פרשת פקודי, וכ"א נחלק לכ"ה בחי' בפרטות כנ"ל, ולה' בחי' בכללות כולם וכי' (ע"ח שם).
(פ) צ"ל העצמות.

ג) צ"ל ונחלקים לעשרים וחמשה וכי' (ע"ח שם).

ד) צ"ל ובחינת ו"א (ע"ח שם).

ע) צ"ל וכעד"ז בבריאה יש בו ג"כ ב' בחי': פנימיות וחיצוניות. והפנימיות הם הנשמות והחיצוניות

אמצעי, ופנימי, כדי שיתלבשו בתוכם גר"ן; שיש כנגדם כלים, אך היחידה והחיה אין כנגדם כלים לשיתלבשו בתוכם, ונשארו בסוד מקיפים כמו שיתבאר וכו'.

ונבאר ענין הפנימיים תחלה; הנה הנפש נכנסת תחלה, בסוד כלי החיצון, ועיקר הארתו הוא בכבוד. ואחר כך נכנס הרוח בכלי התיכון; ועיקר גילוי הארתו הוא בלב. ומשם מתפשט למטה עד הכבד, ומתלבש תוך הנפש שבכבד. אך מן הלב עד הכבד הוא מתגלית, ומשם ולמטה מתלבשת תוך הנפש. ואחר כך נכנסה הנשמה בכלי הפנימי, ועיקר הארתו במוח, ומשם מתפשטת למטה עד הלב, ומתלבשת תוך הרוח אשר שם. וגם הוא מתפשט עד הכבד, בהיותה מלוכשת תוך הרוח, ומתלבש תוך הנפש שבכבד כנזכר.

והבן זה מאוד טעם הדבר, כי הנה אנו רואים שוורידים הכבד משתלחים ומסתעפים באיברים, שהם שלשה בחינות הכלים הנזכרים לעיל, (ש) והרי הכבד נכנסים בהם להחיותם, והם עומדים בחיצוניות האיברים, ומכניסים בהם דם הכבד, שבו היא מתלבשת הנפש, כמ"ש כי הדם הוא הנפש. ואחר כך מסתעפים וורידים הלב, שהם העורקים הדופקים כנודע, ואין בתוכם דם, רק חיות ורוחניות הנמשך מן הרוח בתוך הלב, ומסתעפים בכל האיברים בתוכיותם, כנודע כי תחת (ת) וורידיהם הם העורקים. ואחר כך מסתעפים הגידים מן המוח, ובתוכם מתפשטת רוחניות דק מאוד, (א) כל כלי הנשמה שבמוח, כנודע כי הגידים אין רוח ממשי דופק בתוכם נרגש, כמו בעורקי הלב הדופקים, אמנם הוא דק מאוד, ואינו נרגש כלל, יען היא מבחינת הנשמה. ולכן כל התנועה של האיברים אינו, אלא על ידי הגידין ומנענין באיברים

על פי שעדיין בערך שאר העולמות אינם נקראים (ע) כלל רק בערך בחינת פנימיותו עצמו, מכונה אותו כללות בשם כלים. ויש בכל אחד מהם כל הבחינות כנזכר לעיל, וכולם בכללות נקרא יחידה וכתר בערך כללות העולמות. וזהו שאמרו בתיקונים ק"ד ע"א, איהו כתר עילאה וכו'.

ודע, כי בכל הפנימיות שיש בכל עולם ועולם (פ) מאלו הדי' עולמות, הם בחינת יחנר"ן שבאותו עולם עצמו. והחיצוניות שבו, הם הכלים והגוף, שבתוכו מתלבשים י"ח גר"ן.

ונמצא עתה, כי העולמות כולם הם בחינת פיצוף אחד, מעשר ספירות בלבד. (צ) וא"כ מכל בחינות, הוא כתר שבהם. והאצילות, אבא שבהם. והבריאה, אימא שבהם. והיצירה, זעיר. והעשיה, נוקבא שבהם. וכולם פיצוף אחד לבר, ויש בו עצמות, שהוא הפנימיות, והכלים שהוא החיצוניות. ובתוך כולם אור הא"ס, אשר כלם בערכו נקראים כלים וחיצוניות לבר, והוא לבר (ק) ובתוכם עצמות ופנימים.

(ר) ואחר שנתבאר כל זה דרך כללות, צריך להאיר עיניך, שלא תטעה במה שכתבנו לעיל ותחשוב, כי כמו שיש בכל פיצוף ופיצוף שבכל עולם ועולם ה' בחינות י"ח גר"ן, הנקרא פנימיות, שכן ישנם ה' בחינת כלים כנגדם, כי אין הדבר כן, והענין: כי הנה הכלים הם חיצוניות ועביות, ולא יכלו להתלבש כל ה' מיני נשמה הנזכר, רק שלשה התחתונות לבר, שהם גר"ן, ולאילו בלבד היה כנגדם כלים וגופות, אך היחידה והחיה שבכל פיצוף, אין כנגדה כלי בפיצוף ההוא עצמו לשיתלבשו בהם, אך הם נשארים מבחוץ בלתי כלים בסוד מקיף, כמו שנבאר בעו"ה. וא"כ נמצא, כי לא יש רק ג' בחי' לבר, שהם ג' כלים: חיצון,

הנהות ומראה מקומות

- (ר) ע"ה ח"ב שער פנימיות וחיצוניות דרוש י"ב.
תע"ס חלק ג' פרק ט"ו.
(ש) צ"ל וורידים (ע"ה שם).
(ת) בע"ה כתוב וורידים הדם.
(א) בע"ה כתוב של הנשמה של המוח:

- (ע) צ"ל כלי (ע"ה שם).
(פ) צ"ל מאלו הדי' עולמות (ע"ה שם).
(צ) צ"ל וא"כ בכל בחינותיו (ע"ה שם).
(ק) צ"ל והוא לברו בתוכם עצמות ופנימיות (ע"ה שם).

במה שלשה כלים: בשר, וגידון, ועצמות. והבשר הוא החיצון, ק) שבו מתפשט דם בכבד, כנודע כי הכבד מן הדם, המתעבה ומתגשם בסופי הוורידין הוא נעשה. והעורקין הדופקין בתוכם, הוא כלי החיצון התיכון. והגידים הלבנים והעצמות, הם כלי הפנימיים. ומקור שלשה בחינות אלו, הם: מוח, לב, כבד, כנזכר ששם עיקר גילוי גר"ן, כי שם עיקר מושבם וכסא מלכותם, ומשם שולחים סעיפיהם אל שאר איברים. ולכן אין השלשה מוח לב וכבד בכלל רמ"ח איברים, כי הם מקורותיהם.

ונמצא, כי הכבד מקור תחתונות הגוף, והלב מקור אמצעותו, והמוח מקור הראש, והם אותיות אמ"ש, ר) מ"ם מוח, אל"ף לב, ש"ן כבד, שורש לכל האותיות. ויש איברים אחרים פנימיים, שאינם בכלל הרמ"ח איברים, והטעם כי הם ענפי שלשה איברים הנזכר, כמו המעיין לכבד, והריאה ללב, והלשון למוח, וכיוצא, כי אין פה מקום להרחיב ביאורם, והמשכיל יבין מדעתו דבר מתוך דבר, כנודע כי המוח יש לו עשר ספירות, והלב עשר ספירות, והכבד עשר ספירות, ש) בחינת האיברים הנז' ודי לך בהערה הזאת, כבוד אלקים הסתר דבר, וכבוד מלכים חקר דבר וכו'.

ת) הנה מצינו שהמלכות נקרא נקבה, וטעם הענין הוא, כמו שאמרו בזהר באדרא. (א) דע, כי אורות המלכות נתנים ע"י בעלה זעיר,

כנודע, ב) כאשר הארכנו בפרקים הקודמים. וכבר כתבו הטבעיים, כי בהיות האדם חי, הגידים הם חלולים, והחיות עובר בתוכם. ובמותו שמשתלקת הנשמה, תיכף ג) יתקבצו הגידים ויסתמו פיהם, וזה להיות הרוחניות שבהם זך בתכלית הזיכוך. והנה אנו רואים, כי הדם מתפשט בחיצוניות, והרוח בתוכיות, והגידים הלבנים בפנימיות. והם בחינת שלשה כלים הנזכר לעיל, ואלו השלשה נקרא בשר וגידון ועצמות, שהם שלשה בחינת הכלים שיש בכל אבר ואבר, כנודע שאין נקרא אבר אלא אם כן יש בו בשר וגידים ועצמות. ואמנם אלו הגידים שזכרו רז"ל, אינם אותם הלבנים הנזכר בפירוש דגלגול, רק הגידים האחרים שבהם מתפשט הדם, או חיות הלב הדופק, כי הגידון הנמשכים מן המוח אין בהם דם כלל, והם מתפשטים ונאחזים בעצמות עצמן, כנודע כי כל עצם ועצם נאחז זה עם זה, ע"י הגיד אחד שביניהם. והענין, כי אלו הגידים הלבנים והעצמות, כולם הם כלי פנימי שבאדם, הנמשך מן המוח. ותחלה נכנס בעצם, ונעשה שם עצם ומוח בתוכו, וממנו נמשך הצינור אל עצם השני. ואם כן הגידים הלבנים, הם הצינורות של העצמות. אמנם צ) כלים הם נמשכים מהמוח, וכולם הם בחי' הכלי הפנימי שבאדם.

ונמצא, כי כל רמ"ח איברים שבאדם, יש

הגהה

(א) תאנא אתפשט האי תפארת מטיבורא דליבא ונקיב ואתעבר בגיסא אחרא ותקין ובטיבורא שלים. א)

הנחות ומראה מקומות

הוא הכלי התיכון. והגידים הלבנים והעצמות הם כלים הפנימיים.

ד) נ"א א' מוח, ש' כבד, מ' לב (ע"ח שם).

ש) צ"ל והם בחי' (ע"ח שם).

ת) ע"ח ח"ב שער תקון הנוקבא פרק ב' כלל

ט' ועיי"ש כי ישנם הרבה שינויים.

א) וזה ח"ג דף קמ"א ע"ב ובוהר ע"פ הסולם

אדרא רבא אות ש"ו. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף

ר"כ ט"ב ד"ה שם וז"ל.

ב) בע"ח מוסיף ובחינוניות (נ"א ובתוכם חיצוניות דפו"י) הוא הליחה לבנה היא הנמשכת מן המוח, כי היא המונעת הפרקים כנודע.

ג) נ"א יכווצו (ע"ח שם) ועיי"ש עוד הרבה שינויים.

צ) צ"ל אמנם כולם (ע"ח שם).

ק) בע"ח כתוב: שבו מתפשט דם הכבד, כנודע כי הבשר מן הדם המתעבה ומתגשם בסופי הוורידים, הוא נעשה הבשר. והעורקים הדופקים בתוכם

המוחין, ולכן נעשית בתולה. ועולים בזעיר, ושל זעיר עולים בסוד אור מקיף, כנזכר בסוד רשימו דתפילין, (ע) אך הרי"ו שיש בג' מוחין דזעיר, הם ע"ב.

(פ) ונלע"ד חיים, שאינם אלא בדעת שלו, כי משם טפת הזרע לעשות כלי. ותשלום הפירוש הזה, יתבאר בסוף, איך ע"י החסד מגן אברהם נעשה זה, בסוד אתא חסד ופריש לון, וזה הוא פנים בפנים.

(צ) גם צריך שתדע מאד, כי יש יסוד ומלכות בנוקבא דזעיר מפאת עצמו גופא, שהם שני נקודות. ואחר כך בעת שלקח זעיר מוחין דגדלות, והאיר בו אחר באחור, האירה בו בחי' קיבוץ חמשה גבורות דיסוד אימא, ונכללו תוך יסוד שבה בנוקבא דזעיר, אחרי עיקרם, ונתפשטו מחסד עד הוד שבה. והנה אותה הארה של חמשה גבורות עצמן שביסוד דילה, הם המ"ן עצמן, והם שכ"ה ניצוצין, ואז היא נקראת נערה. והארת לבושי היסוד דאימא, המלביש את החמשה גבורות, הוא הכלי של המ"ן, הנקרא חצי חותם, שהיא דל"ת אחת. ואחר כך כשנכנסין מוחין דאימא בנוקבא דזעיר לבדה, אז אותם חמשה גבורות המתקבצות ביסוד שלה, הם מ"ן גם כן אמתיים ועצמיים. והארת לבושים שנמשך מיסוד דאימא, הוא

הגהות ומראה מקומות

(פ) לשון הע"ח: ונלע"ד שאינו אלא בדעת לבדו, כי משם טפת הזרע לעשות כלי, ותשלום דרוש זה ע"ש, איך ע"י החסד הנקרא מגן אברהם, מכונן לה ולו, בסוד אתי חסד ופריש גדפין וזהו פב"פ.

(צ) מן דבור זה עד להלן דבור המתחיל והנה היוזוג נמצא. כתוב בספר מבוא שערים ש"ו ח"א דרוש ח'. ובע"ח שער הירח פרק ג'. ובספר שער הכונות דרושי יוכ"פ פרק ה'. ובספר הלכות פרשת כי תצא על הפסוק כי יקח איש אשה וגו', וענשו אותו מאה כסף ונתנו לאבי הנערה. ובכל המקומות מובא הענין באריכות, וכאן נכתב בקיצור גמרי, ובשיגאות, וחסרות וכדומה, ולכן כדאי ללמוד אותו הענין במקומות הנ"ל, ובביאור רחב יותר יש ללמוד ענין זה בתלמוד ע"ס חלק ט' מן אות ס"ט עד אות ק'.

ונלע"ד חיים, כי בעיבורה מוחין דב"ן, ולכן אין זיווג כלל בעשיה. וביניקה מוחין דמ"ה ולכן יש זיווג של הנוקבא. באחור דאחור, מוחין ל) ג"ס דס"ג, והם רי"ו גבורה. ופנים בפנים מוחין דע"ב, ואז נשלמו זיווג גמור הנשמות, כי עד עתה היו חסרים. וכבר ידעת, כי כלי החיצון דמלכות, מתלבשת בעשיה ויורד שם, והוא מוכרח ששם תהיה סתומה גם היא, כאימא בתה, בתולה ואיש לא ידעה, מפחד החצונים שלא יתאחו בה, ותרעין דג"ע אסתתמן, כנזכר בפרשה פנחס (מ) והבן זה.

ונמצא, כי להיותם מקבלת מוחין ממנו בעשיה, ובפרט בלילה, וגם שהוא אחר החורבן, אין פתח דילה פתוח להזדווג בבעלה, והיא בתולה. ואמנם כשעלה בסוד אחר באחור באצילות, אז נותן לה הכלי הנזכר, והוא, כי הנה אותו הרי"ו שלקח מאימא בדעת שלו, שהם (נ) ע"ב דיודי"ן נחלק לב' בחי', ונעשו שני שמות ב"ן בו וב"ן בה, כנזכר במאמר ע"ש. ונמצא, כי האי רוחא נחלק לשני רוחין, חציו בדעת שלו, וחציו בדעת שלה, ונמשך עד היסוד בה בסוד כלי. ועיין מאד במאמר, איך כלי זה הרוחא הוא בחי' מוחין, וברדת המלכות אל העשיה שהוא בלילה (ס) אז כשיאיר היום אחר התפלה, הנה מסתלקין ממנה אותו הכלי ואותן

(ל) בע"ח כתוב: והנלע"ד כי בעיבור יש מוחין דב"ן, ולכן אין זיווג כלל בעשיה. וביניקה מוחין דמ"ה ג"כ, ולכן יש זיווג דו"ק. ובאב"א מוחין ג"כ דס"ג, והם רי"ו גבורה, ובפב"פ מוחין דע"ב ואז נשלמו, ואז נקרא זיווג גמור דנשמות. כי עד עתה היו חסרים.

(מ) בע"ח כתוב: והבן זה. נמצא כי להיות עשיה ובפרט בלילה וכו'.

(נ) בע"ח כתוב: שהוא ד' יודי"ן נחלק לב' ונעשית ב' שמות ב"ן, כי כל יוד דמילוי נחלק לב' ההי"ן ונשלם בו ב"ן, וב"ן בה, כנזכר ע"ש מאד.

(ס) צ"ל או בשאר היום וכו' (ע"ח שם).

(ע) בעץ חיים כתוב: ועיין לעיל איך הרי"ו שיש בג' מוחין דז"א הם ע"ב קד"ם כולם דב"ן.

בגימטריא ש' שהם שלשה ס) קו חג"ת דאימא, שהם שלשה ידיים. וזהו שדי שביסוד, היא שם של הציר, הנמשך מן היד העליונה. ושם אדנ"י שבעטרת יסוד, הוא המ"ן שבה הנזכר לעיל. א"כ הם ששה בחי': א', גוף היסוד ועטרה עצמה. ב', הדלתות אשר שניהם הם חותם אחד, ובדרך השאלה נקראים חותם בתוך חותם, וזהו ביסוד, ובעטרת. שלישית ב' צירים, ביסוד ובעטרה. ד', המ"ן עצמן כפולים, ביסוד ובעטרה חמישית, רוחא דשדי בגווה, ומעלה מ"ן, והם חמשה גבורות ממש, הנותן לה זעיר בסוד זיווג ממש, בביאה א', ונשארין בה כעין שאור אל העיסה ע) ששם הם מ"ן חדשים, שהם מה שהיה מבררת מן המלכים, ומה שהוא מברר נקרא ג"כ מ"ן, כי הוא מברר חדשים דב"ן הנקראים מ"ה דב"ן. והיא מבררת גבורות דב"ן, הנקראים ב"ן דב"ן.

פ) זהנה הזווג נמצא, בד' ספירות לבד, שהם חו"ב ת"ת ומלכות. ונמצא להרשב"י ע"ה, הפרש גדול בין זיווג לזווג, כי חכמה ובינה לא מתפרשין לעלמין. משא"כ בת"ת ומלכות. וצריכין אנו לדעת, מפני מה זיווג חו"ב תדיר, ולמה אין כן במלכות ותפארת. ועוד לענין מה הוא הזיווג של חו"ב, ומה צ) הוי"ה היא מתחדשת ממנו, כי בשלמא זיווג ת"ת ומלכות, נותן גשמה לעם בני ישראל, כדכתיב ונשמות אני עשיתי. אבל זיווג חו"ב, מה יוסיף ומה יתן. וא"ת ק) להעמיד החיות, שהם הספירות על שורשם, וכדי שיעטרו על ת"ת ומלכות, כי אותם עטרות המשובחות נתחברו, כמו שקבלתי ממורי זלה"ה, כי זה אי אפשר, שא"כ היה

הכלי של אלו המ"ן, ונקרא חצי חותם, שהוא ד' אחת. ונמצא כי הכלי הוא ב' דלתות, הנעשית מ"ם סתומה, כזה ם אחד, בהתחברם. ובין שניהם חותם א', והם מכח כ"ב אותיות ראשונות, ובכ"ב אחרות ד"ב. והמ"ן ג"כ כפולים כנזכר, והם מנצפ"ך כפולים, זולת הפשוטים. ואחר כך כל זה נקרא חותם א', בערך המ"ם שבה, שנעשית באופן זה פעם אחרת, ונקרא חותם ב'. אך האמת, כי שני חותמות כולם, תוך היסוד לבדו.

והענין הוא, כי אין בנוקבא דו"א אלא בעטרת היסוד שלה בלבד, ונמצא כי חצי חותם האחד כנזכר, שנמשך מצד הזעיר, הוא ד' אחת, והוא עטרת היסוד, ושם ג"כ מ"ן, דינים שבה, בסוד נער, שהוא במלכות שבה כנודע. וחותם השני הוא, חצי חותם לבד, והוא דל"ת אחר פנימי, שהוא ביסוד עצמו, ונמשך ממוחין דבינה עצמה. והמ"ן הם מנצפ"ך, ואז נקראת נערה, שהם דינים יותר מבושמי, בבחי' יסוד, א"כ ב' פרושים הוא אמת.

ואמנם יסוד המלכות עצמה, הם מגופה עצמה כנזכר לעיל, ונמצא כי חותם תוך חותם, ר"ל דל"ת תוך דל"ת, ובין שניהם אינם כי אם חותם א' לבד, שהם יסוד ומלכות שני דלהון, והבן זה היטב. ושני הצירים, הם שני הארות, לבושי חג"ת דאימא ע"ד הנזכר, אחד ע"י הזעיר, וא' לוקחתם על ידי אימא, בעת הנסירה. ונודע כי חג"ת כלולים בנה"י דאימא, בסוד באר חפרוה שרים, כנזכר בפרשת בראשית בפסוק הניצנים נראו בארץ, כי צי"ר

הגהות ומראה מקומות

צ) ל"ג הוי"ה ע"ח שער הכללים סוף פי"ג.
ק) בע"ח כתוב: להעמיד הויות שהם הספירות על יחודם, וכדי שיעטרו תו"מ באותם העטרות המשובחים ותיחדו, כמ"ש מורינו ורבינו נד"ו בשער מהות והנהגה פי"ג ליתא שא"כ לא היה ראוי להיות זווגם, אם לא בשעת זווג תו"מ, כדי לעטרם באותן עטרות, כי כן נראה מדברי הזהר בפירושו, שעטרות אלו לצורך זווג תו"מ שהרי אמרו שם בשעתא וכו'. ואין זה התירוץ כלום. והנראה אלינו וכו'.

ס) צ"ל קוין. ע) צ"ל ששה.
פ) מאמר זה כתוב בע"ח ח"א סוף פרק י"ג משער הכללים דף כ"ב ט"ב, ומתחיל בלשון זה מצאתי כתוב מכת"י מורי זלה"ה בעצמו וז"ל לשון הזהב. וכאן המדפיס שינה לא להזכיר את מה שכותב רבינו תאר"י ז"ל, בשם רבינו הרמ"ק ז"ל, וכאלו הרח"ו כותב זה. לכן כדאי לעיין שם בשער הכללים. ואני אתקן כאן כל השינויים לפי מה שכתוב שם.

וקיים לון, ואי פסיק מינייהו נהורא דלעילא, לא יכלין למיקם, ע"כ. ולפיכך לא מתפרשין לעלמין, כי הם צריכים לתת מחיה ומזון לעליונים לעולם ועד, א) ולהיות כי מלאכים חדשים לבקרים. אמנם זיווג ת"ת ומלכות, להיות נשמות לתחתונים, וזה לפרקים ועתים מזומנים. ב) ועוד שבפירוש נראה מפירוש הרשב"י ז"ל באדרת האזינו, שגם בעת הגלות לא מתפרשן, וז"ל ג) בספרא דרב המנונא סבא, אמר, דשלמה מלכא תיקונא קדמאה דגלי ואמר הנך יפה רעיתי וכו' ותיקונא תניינא אתקרי כלה, דאקרי נוקבא דלתתא וכו', אבל האי אימא לא אפסיק רעותא וכו', אבל הכא אקרי כלה, דכד אתא דכורא להתחברא עמה איקרי כלה ככלה איהי אתייה ממש, עד כאן, ועל דא אין זיווג תדירי, אבל הזיווג של חו"ב אפילו רגע אחד לא פסיק, כי הוא חיות המלאכים העליונים ואין להם חיות כי אם ע"י זיווג זה.

ד) ודע והבן, כי אין כוונתינו בו, באומר שזיווג חו"ב לצורך המלאכים העליונים, שאין בו צורך לתחתונים, כי הרי מבואר בכמה מקומות, מזיווג חו"ב נעשים עטרות לבנים, ועל ידי כן מזדווגים ומתיחדין ת"ת ומלכות. אבל כוונתינו לומר, כי זיווג חו"ב הוא צורך לעליונים ותחתונים, משא"כ דת"ת ומלכות, כי אינו רק להיות נשמות לתחתונים. וגם יעלה לנו תירוץ כמ"ש בתקונים נשבע הקב"ה וכו' ה)

הגהות ומראה מקומות

רבינו גר"ו, שזה דוחק מאד, שבפירוש נראה באדר"ז שגם בעת הגלות לא מתפרשין, וזה לשונו בספרא דרב המנונא סבא אמר שלמה מלכא כו', אלא לעולם ועד אין זיווג זה חסר, אפילו רגע א' כי הוא חיי המלאכין, ואין להם חיות אלא ע"י זיווג זה.

ג) זהר ח"ג רצ: ובזה ע"פ הסולם באדר"ז את

פ"ד.

ד) בע"ח כתוב: ודע כי אין כוונתינו באמרם שאין זיווג חו"ב אלא לצורך המלאכין, לשלול בו שאין בו צורך לתחתונים כי מבואר בזה כי מזווג חו"ב נעשה עטרות לבנים וכו'.

ה) תענית ה': תע"ס חלק ה' את ס"ב.

ראוי זיווגם בעת זיווג ת"ת ומלכות, כדי לעטר אותם באותם העטרות, כי כן נראה מדברי הזהר בכמה מקומות בפירוש ברור, שהעטרות אלו הם, לצורך זיווג ת"ת ומלכות הם, כמו שנזכר בזהר בפרשת אחרי מות ר' וז"ל בהוא שעתא דמלכא עלאה בתפנוקי דמלכא יתיב בעטרוי, כדין כתיב עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו, דא יסוד, דאפיק ברכאין להזדווגא מלכא קדישא עם מטרוניתא בהאי דרגא. הרי בפירוש, שהעטרות האלו הם, לצורך זיווג ת"ת ומלכות, והיה א"כ מהראוי, שלא יהיה זיווגם, אלא בשעת זיווג ת"ת ומלכות, לא שיהי' לעולם ש) וכבר הרגיש בקושיא הזאת מורינו הרב האר"י זלה"ה, וכתב ז"ל, ובהיות יחודם תמיד, יהיה בעטרות אל הבנים בעת הצורך.

ונ"ל חיים, כל מה שקבלתי הוא זה, כי השני זיווגים אלו, צריכים להיות מלאכים ורוחין קדישין, ולהיות נשמות לעליונים ותחתונים. וע"י זיווג חו"ב, מתהוין מלאכין ורוחין קדישין, ומתהוים נשמות המלאכין העליונים. ואין כוונתינו נשמות ממש, כי אם חיותם, ת) והוא השפע השופע עליהם בהם להחיותם, וכמו שאמרו ואתה מחיה את כולם. וזהו מה שאמרו בזהר פרשת בלק תא חזי, כל אילין מלאכין קדישין דלעילא, לא קיימין ולא יכלין למיקם, בר בנהורא עלאה דנהר לון

ר) זהר ח"ג דף ס"א סוף ע"ב ובזהר ע"פ הסולם את ק"ב.

ש) בע"ח כתוב: וכבר הרגיש בקושיא זו, מורינו גר"ו, וכתב וז"ל ובהיות יחודם תמיד, יהיה עטרת אל הבנים לעת הצורך, ואין זה התירוץ כלום. והנראה אלינו כי ב' מיני זיווגים אלו צריכין להיות למלאכים וכו'.

ת) בע"ח כתוב: כמ"ש ואתה מחיה את כולם מחיה לכולם, וזהו תמיד כמ"ש בזהר בלק וכו'. א) נ"א ולהחיות מלאכים חדשים, (דברי שלום) ובע"ח ל"ג מלת כי.

ב) בע"ח כתוב: ובה הרווחנו, שאין פירוש שלא מתפרשין לעלמין בשעת שלום לבד, כמ"ש

מאי קאמר בווגא שלימ, מכלל דאיכא זיווגא שאינו שלימ. ועוד שאמר אחר כך זיווגא בהאי נתיב לא ידעו עיט, למה לו להזכיר זיווגא פעם ב'. ועוד דלא אתיידע לעילא ותתא, ואי לא אתיידע לעילא כל שכן לתתא.

(ש) דע והבן, כי ז"א יש לו שלשה פרצופין, וכל אחד כלול מעשר ספירות, והם זה בתוך זה, יו"ד בתוך יו"ד, ועשרה אחרים בפנימיות כולם, ואלו השלשה פרצופין, כולם בחינת כלים והם שלשים כלים, וכולם יחד הם גוף אחד, וכלי אחד. ובתוכו יש האורות שהם גר"ן, ובהיות שלשתן יחד זה בתוך זה, הם שוים בקומתן. אבל לפעמים אין לז"א רק פרצוף החצון מהם לבד, ולפעמים שניהם, ולפעמים שלשתן. ובתחלה מתחיל הועיר אנפין להיות בו ת) פרצופין הפרצוף החצון, ואז שיעור קומתו הוא שליש גדולתו לבדו, הוא כשיעור קומת נצח הוד יסוד, אחר הגדלות האחרון. ואחר כך נכנס בו הפרצוף האמצעי, ומתלבש בתוך החצון, ואז נגדל ז"א שני שליש קומתו, שהוא נצח הוד יסוד, וחסד גבורה תפארת, בין מבחינת הפרצוף החצון, בין מבחינת הפרצוף האמצעי, כי האמצעי גורם אל החצון שיגדל כמוהו. ואחר כך נכנס בו פרצוף הפנימי, ומתלבש בתוך האמצעי, ואז גם שני פרצופין החצון והאמצעי, נגדלים באורך הפרצוף הפנימי, ואז נשלם זעיר בתשלום קומתו בכל השלשה פרצופין, והוא כאלו נמשיל

שלא יכנס בירושלים שלמעלה וכו', ובכמה מקומות אחרים נזכר שם ה) דאתקריבת אימא עילאה וכיוצא בדברים אלו, והענין, כי בערך שהיא אימא להנחיל לבניה, אתתרכית, כי אינה מזדווגת להנחיל עטרות לבנים ליחדם, ושהוא קרבן עולה ויורד, כי אינה מתחברת יו"ד בה"א כי ענין יו"ד הוא מורה זיווג לצורך הבנים, כי יו"ד מלואו ו"ד, שהם ד"ו פרצופין. וה' צורתה ג"כ ד"ו. ונמצינו למידין, שזיווג חו"ב לא יחסר תמידו) אלא בזמן הגלות אינו זוג שלם, כי אינו לצורך הבנים, ואינו כ"כ משובח, כי אם לזמנים, כדי שיגיע מהם עטרות לבנים, כדי שיוכלו להזדווג ולהתייחד. אבל יש זוג תדירי לצורך העליונים להחיותם, וזה לא יפסיק.

ובזה יובן מה שאמרו בוהר פרשת אחרי מות ר) ת"ח כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות וכו', האי נהרא אתפשט בסטרוי, בשעתא דאזדווג עמיה בזיווגא שלימ האי עדן, זיווגא בההוא נתיב לא ידעו עיט, דלא אתיידע לעילא ותתא ואשתכחו ברעותא דלא מתפרשן תדירא חד בחד, פדין נפקין מבוועין, ונחלין ומעטרין לבן קדישא בכל אינון עטרין, וכדין כתיב בעטרה שעטרה לו אמה, וההיא שעתא ירית האי בן אחסנתא דאבוי ואמיה כדין הוא אשתעשע בההוא ענוגא ותפנוקא ע"כ. וראוי לעורר בו קצת הערות, ומתוכן נבא אל תשובתינו. א', אמאי אתפשט בסטרוי דקאמר, ומאי אתפשטותא. ב',

הגהות ומראה מקומות

שלימ ר"ל לצורך בנים, ואינו כ"כ משובח, כדי שיגיע ממנו עטרה לבנים, כדי שיוכלו להזדווג ולהתחבר. אבל יש זוג לצורך עליונים להחיותן, וזה לא יפסק.

(ר) זהר ח"ג דף ס"א סוף ע"ב ובוהר ע"פ הסולם אחרי אות ק"ב.

(ש) מאמר זה כתוב בע"ה ח"ב שער הפרצופים פרק א'. בלי לקשר אותו עם מאמר הזהר שבפרשת אחרי הנ"ל.

(ת) מלת פרצופים מיותר (ע"ה שם).

(ה) בע"ה כתוב: דאתרכת אמא עלאה, וכיוצא בדברים אלו, והענין זה, כי כדי להנחיל עטרות לבנים לייחדם, ושיתייחדו, זה חסר בעו"ה בזמן הגלות. וז"ש אמא עלאה, כי בערך שהיא אמא להנחיל עטרה לבנים אתתרכת, כי אינה מזדווגת להנחיל עטרות לבנים ליחדם. וזה ענין קרבן עולה ויורד, כי אינה מזדווגת י' בה', עד שיתחבר ו' בה'. כי י"ה מורה שהזוג לצורך בנים, כי יו"ד וכו'.

(ו) בע"ה כתוב: אלא שבזמן הגלות, אינו זוג

ארבע מאות שקל כסף

קפט

משל, כי החצון קומתו כשיעור נצח הוד יסוד, חסד גבורה תפארת בגדולתו, והפנימי כשיעור נצח הוד יסוד, חסד גבורה תפארת, חכמה בינה דעת בגדולתו. ולכן בבוא אמצעי מגדיל את החצון כמוהו, ובבוא הפנימי מגדיל את שניהם כמוהו.

ואמנם אפילו בהיות כל פרצוף מהם קצר הקומה, הוא כלול מעשר ספירות, ויש בו נצח הוד יסוד חסד גבורה תפארת חכמה בינה דעת שהם המוחין של הפרצוף ההוא, ובהיות בו פרצוף החיצון, אין בו רק נפש. ובהיות בו גם אמצעי יש בו גם הרוח ובהיות בו הפנימי יש בו גם הנשמה. ולסיבה הנזכר שבכל פרצוף מהם קצר הקומה מחבירו, אף על פי שהוא כלול מעשר, לכן נחלקו לשלשה זמנים: עיבור אחד, ואז יש לו פרצוף אחד. וביניקה, אז יש לו פרצוף שני. וגדלות המוחין, אז יש לו פרצוף השלישי, הנקרא פרצוף דמוחין, לסיבה הנזכר, כי הוא גורם לשנים אחרים שיגדלו עד תב"ד דזעיר, והבן זה היטב.

שם נאחזים החצונים, וכל הדינין והקליפות יונקים משם. ובהיות זעיר אנפין בפרצוף זה החצון, וגם בהיותו בפרצוף האמצעי, הוא מוכרח להיות דבוק אחר באחור עם נוקביה, כדי שלא יתאחוזו שם הקליפות. וכאשר נגדל ויש בו שלשה פרצופים, ונכנס בו הפרצוף הפנימי שהוא רחמים, אז אין אחיזה לקליפה אפילו בפרצוף החיצון, ואז חוזרים זעיר ונוקביה פנים בפנים. ויען שעומדים זעיר ונוקביה אחר באחור, בהיות להם פרצוף החצון לכן אותו הפרצוף החצון, נקרא כולו פרצוף דאחוריים, עם היות שישנו אחר ופנים בדאי. וכן הענין בפרצוף האמצעי. אבל בפרצוף הפנימי, נקרא כולו בחינת פרצוף דפנים, עם היות בו אחר ופנים, כיון שבהיותו נכנס הוא בזעיר, אינו עומד רק פנים בפנים עם נוקביה, והבן זה היטב. ואל תטעה אם תמצא במקומות שקורא בחינת אחר אל הפרצוף החצון, או האמצעי כולו, בין לבחינת אחוריים שבו, בין לבחינת פנים שבו, אבל העיקר דאחוריים אינו אלא כפשוטו, שהוא אחורי כל הפרצוף ופרצוף.

ורע, כי כשנאצל זעיר אנפין, נאצל בשני פרצופין החצון, וגם האמצעי, הנקרא, בחינת ששה קצוות, נצח הוד יסוד חסד גבורה תפארת. אמנם בעיבור הראשון שבעת התיקון כנודע, אז לא נתקן רק פרצוף החצון, כשיעור קומתו בלבד, שהם שיעור נצח הוד יסוד. ואז גם הפרצוף השני היה מלובש בתוכו, והוא שוה בקומתו החיצון, כי אי אפשר לזעיר פחות משה קצוות, אלא שעדיין לא נתקן, וזה סוד תלת כלילין בתלת. ואחר כך על ידי היניקה, נתקן גם הפרצוף השני, ואז הראה כחו ועצמותו, ואז נגדל הזעיר אנפין כשיעור השני, שהוא קומת שש קצוות נצח הוד יסוד חסד גבורה תפארת, ונגדלו שני הפרצופין. ואחר כך בגדלות המוחין, נכנס בו הפנימי, ואז הוגדלו שלשתם כשיעור קומתו הראוי לו.

והנה יש שתי בחינות בקדושה, האחד פנימיות, והב' חצוניות, והענין, כי כמו שבעולם זה התחתון, יש בחינת אדם בפרצופו בגוף ונפש, ועומד בתוך הארצות של עולם הזה. כך למעלה בעולם האצילות, יש בחינת אדם העליון בקדושה, כלול מכלים ואורות, כנזכר לעיל כי יש בו שלשה פרצופין דכלים, הנקרא עיבור ויניקה ומוחין, ובנוקביה (ב) האורות הנקרא נפש רוח נשמה, ובחינה זו היא העיקרית ונקרא פנימיות העולמות, כי הוא דוגמת האדם אשר בעולם הזה. ועוד יש בחינה שניה, והיא עולם האצילות בעצמו, הנחלק בשבעה היכלות, אשר בתוכו עומד אדם העליון ההוא, והעולמות וההיכלות, נקרא חיצונות העולמות, ואף על פי שהם בחינת עולם וההיכלות בערך הפנימיות, הנקרא אדם. אבל עם כל זה, גם הם בעצמם ההיכלות ההם,

הגהות ומראה מקומות

(א) כשיעור נה"י וחג"ת דגדלות, והפנימי וכו'.
(ב) צ"ל ובתוכם (ע"ח שם).

(א) חסר כאן ובע"ה כתוב: כי החצון שיעור קומתו, כשיעור נה"י דז"א בגדלות, והאמצעי

אמנם לפעמים נקרא פנימי, בערך החצון שבכולם. ובוה תבין מה שנתבאר אצלנו, כי בעת מיתת המלכים של זעיר, היו בו בחי' פנים ואחור. והוא לסיבת היות בו תמיד נהי' חג"ת שש קצוות, שהם הפרצוף החיצון והאמצעי כנזכר, ואז החיצון נקרא אחור, והאמצעי נקרא פנימי בערך החיצון, והבן זה היטב.

(ו) דע והבן, כי פרצוף של המלכות בפחות משיעור הזה, בסוד וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה וכו', הם נצח הוד יסוד כנזכר בזוהר, ופחות משלשה ספירות אינן נקראים פרצוף. ופרצוף ז"א, מתחילין מן הדעת דא"א, עד סיום רגלי א"א. לפי שז"א שורשו מן הדעת והשש קצוות כנזכר, וכל שכן שכולל גם את המלכות. ופרצוף אימא, מתחיל מן בינה דא"א ולמטה. ופרצוף אבא, מתחיל מן חכמה דא"א ולמטה. ונמצא, כי כתר דא"א גבוה מכולם, ולכן נקרא הא"א כתר, כי זהו תוספות שיש לו על שאר הפרצופים כולם כאחד.

ואחר זה צריך שתדע, כי כל פרצוף מאלו הה', יש לו עצמות וכלים, הנקרא גוף ונשמה. ואמנם האור שלו הנקרא עצמות, גם הוא נחלק לשבעה אורות, כמספר חמשה פרצופים, (ז) והם חיה יחידה נפש רוח נשמה, והם כמנין חכמה בינה דעת ששה קצוות. האמנם בענין הגוף והכלים, שיש בו שלשה חלקים דכלים בלבד, כי נגד יחידה חיה אין שום כלי

מציירין בציור אדם, כנזכר בזוהר (ג) פרשת תולדות כי לית בריאה לכל שייפא ושייפא, דלא אתברי בצורות אדם, וזה נקרא אדם. ואדם החצון הזה, (ד) יש בו כל בחינת הנזכר לעיל בעולם, הפנימי, שהוא עיבור ויניקה ומוחין, ובתוכם הנקרא נפש רוח נשמה, ובחינה זו היא העיקרית, ונקרא פנימיות העולמות, כי היא דוגמת האדם אשר בעולם הזה. ועוד בחינה שנית, והוא עולם האצילות, ופרצופין של גוף הכלים, ובתוכם האורות שהם נשמתם וכו', וכל זה בקדושה. וכן דוגמתם בקליפה, אדם פנימי, ואדם חצון, שהם ההיכלות הטמאים שלהם, וכל זה באצילות. ועל דרך זה בבריאה יצירה עשיה. ואמנם בענין נוקבא, כיון שמתחלה לא יצאת בשש קצוות כמו הזעיר, אלא בנקודת הי' שלה לבד, לכן יש בו עוד מדרגות אחרות: (ה) תחלת הכל ואז אינו נקרא פרצוף כלל, רק רביעית ההין, או מדה זעירא. ואחר כך כשיש לה פרצוף השני, ואחר כך גם השלישי, על דרך הנזכר בזעיר אנפין, אז נשלמת באורך זעיר אנפין ממש.

גם בזה תבין, כי לפעמים אין הזעיר אנפין נוטל שפע, אף אם הוא שלים בשלשה פרצופין, אלא מן הפרצוף החצון של עתיק יומין, או אריך אנפין, הנקרא אחור שלו, כי היותר חצון של העליון, הוא מעולה מהיותר פנימי שבתחתון.

גם תבין, כי הפרצוף האמצעי, אף אם נקרא אחור בערך השלישי הפנימי מכולם,

הגהות ומראה מקומות

עיבור שלה, ואח"כ כשיש לה פרצוף השני וכו'. (ו) מאמר זה כתוב בע"ח ח"ב שער הפרצופים דרוש ב'. וז"ל פרצוף של המלכות, אין פחות משיעור זה בסוד וירא והנה וכו'. שם שער פרטי עי"מ פרק ב'.

(ז) בע"ח כתוב: אמנם האור שלו הנקרא נשמה, גם הוא נחלק לה' מיני אורות כמספר ה' פרצופים, והם גרנח"י והם הם ענין כח"ב ודעת בו' קצוותיו, ומלכות. האמנם בענין הגוף וכלים אשר לו, לא היה רק ג' חלקים דכלים לבד, כי כנגד חיה ויחידה אין כלי יכול לסובלו ואין באמצעתו כלי.

(ג) בהתחלת הפרשת אות ג'. ולשון הע"ח הוא: דלית בריה ושום שייפא ושייפא דלא אתברי בצורת אדם, וזה נקרא אדם חיצון בערך הפנימי.

(ד) בע"ח כתוב: וגם אדם חיצון זה, יש בו כל בחי' הנ"ל כאדם הפנימי, שיש בו עיבור ויניקה ומוחין, ופרצוף של גוף וכלים, ובתוכו האורות שהם נשמתם, וכל זה בקדושה וכו'.

(ה) חסר כאן, וז"ל הע"ח: תחלת הכל נקודה קטנה, ואז אינה נקראת פרצוף כלל, רק רביעית ההין, או מדה זעירא, ואח"כ כשיש לה פרצוף החיצון שלם, גבוה משיעור גה"י דדכורא, אז נקראת

גם היו"ד כלים פנימיים נשמה, ונתלבשו תוך האמצעיים רוח, וניתוספת נשמה וכו', וכיון שהדבר כן, נמצא כי בהיות הכלים חיצוניים, אורותיו שהם מעוטים, והיה קצר הקומה, ולא היתה בו קומה, רק כשיעור שיש בו בפרצוף אחר תשלום תיקונו, מן הטיבור עד רגליו, זהו שיעור כל גובה קומתו עד עתה. וכשנתגדל יותר, נתוספו בו עשרה כלים אמצעיים, בתוספות כח גם בחיצוניים, ואז כולם יחד נגדלים עוד. ושיעורו כמו הדעת שלו, אחר תשלום תיקון פרצופו עד סיום רגליו. וכשנתגדל יותר, ניתוספו לו העשרה פנימיים, או גדל כל צרכו הראוי לו. האמנם עדיין אין בו, רק גדלות הראוי לו כפי שיעור היות ארכו מן הבינה שלו ולמטה, ועדיין צריך להגדיל בחינת חכמה שבו וגדלות ב' אחריו בחינת הכתר שבו (כ) אלא לפי שאין עוד כלים לנגדם אחרים חדשים כנוכר, לכן לא נזכר רק שלשה מיני גדלות לבד. ובחי' שלשה מיני גדלות אלו, הם נקראים אצלינו בשם עיבור יניקה ומוחין, כאשר כתבנו בספר אוצרות חיים, ובספר הקונטרס הגדול באורך, ושם הארכנו כל הצורך עיי"ש. (ל) כי העיבור לא היה בו רק כשיעור שיש בו בגדלותו, מן הטיבור עד רגליו. ובזמן היניקה נגדל כמו הדעת עד למטה. ובזמן המוחין נגדל כמו המוחין שלו שהם מחכמה. הרב מ"ז זלה"ה נראה לי שהם מבינה עכ"ל.

(מ) ול"ד הרח"ו זלה"ה נראה, כי הם שלשה מיני זיווגים: חיבוק, נישוק, זיווג, הרי ג'

יכול לסובלו, ואינו נולד באמצעותו. באופן כי יש לכל פרצוף עשר ספירות הנקרא כלים, ונחלקים לשלשה חלקים, והם עשרה כלים חיצוניים, מדור אל הנפש. ועשרה כלים אמצעיים, מלובשים בתוך הכלים החיצוניים, והם מדור אל הרוח. ועשרה כלים פנימיים, מלובשים תוך הכלים האמצעיים, והם מדור אל הנשמה. והנה הם שלשים כלים. אבל גובה קומתו אינם, אלא עשרה, לפי שהם עשרה תוך עשרה (ח) אלא צריך שתדע, כי הזכר אין בו רק טי"ת ספירות, כי המלכות נוקביה משלימתו לעשר ספירות. וא"כ אין בזכר, רק תשעה בתוך תשעה, ותשעה בתוך תשעה. וכל ט) ספירות נבנית בשלשה כלים, והם סוד שלשה אותיות בכל ספירה, ומתחלקים בסוד אי"ק בכ"ר וכו'. ובתשעה אחרים הם תשעה כלים הפנימיים, והתשעה עשרות האמצעיים, והתשעה המאות, הם ט' כלים חיצוניים. וגובה קומת עשר כלים חיצוניים ואמצעיים ופנימיים, כולם שוה בקומה אחת ממש. והבן זה היטב מאד.

ועתה נבאר מה שאמרנו למעלה לבאר, והוא, כי בהיות בכל הפרצוף כל אלה שלשים הנזכרים (י) שהם שלמים כפי הראוי להם, וכפי מקום מצבם עמדם על דרך הנ"ל. האמנם כאשר מתו המלכים באדום, ואחר כך נתקנו, היה כל פרצוף ופרצוף נתקן לאט לאט, ולא בפעם אחד. ותחלה היה נתקן הבחינה החיצונית, והם עשרה כלים החיצוניים מכולם, והיה להם הנפש בלבד. אחר כך נתקנו כלים האמצעיים רוח, ונתלבשו תוך כלים החיצוניים. אחר כך נתקנו

הגהות ומראה מקומות

חדשים (ע"ה שם).

(ל) בע"ה כתוב: כי בזמן העיבור לא היה רק כשיעור שיש לו בגדלותו, מן הטיבור ולמטה. עד רגליו. ובזמן היניקה גדול כמן הדעת עד למטה. ובזמן המוחין גדול כמו המוחין שלו שהוא מחכמה שבו עד רגליו, ובהגהות צמח נלע"ד מבינה כנ"ל, שהרי אינו מונה כתר כנ"ל.

(מ) בע"ה כתוב: ובענין חיבוק ונישוק וזיווג, הם ג' זיווגים, ג' (נ"א בג') פרצופים. דעיבור יניקה ומוחין, כי בהתחברם הכל יחד בפרצוף א', לכן

(ח) בע"ה כתוב: והם הם ל' כלים אבל גובה קומתם אינם אלא י', לפי שהם י' תוך י' וי' תוך י'.

(ט) בע"ה כתוב: וא"כ אין בזכר רק ט' כלים, וט' בתוך ט' והם כולם כ"ז כלים. כמנין כ"ז אותיות התורה, וכל ספירה נבנית מג' וכו'.

(י) בע"ה כתוב: כל אלו ה' כלים כנ"ל, או הם שלמים כפי הראוי להם, ואז מקום מצבם ומעמדם ע"ד הנ"ל וכו'. ועיי"ש עוד כמה שינויים. (כ) צ"ל אבל לפי שאין עוד כלים אחרים כנגדן

נה"י שבה בלבד. וא"כ נמצא, כי שלש אחרונות דו"א, הם ג' ספירות, וכל אחת מהם, היא כוללת עשר ספירות דבחינת נה"י לבד.

(פ) ובזה תבין, למה נקרא נה"י, שאם יש בהם כל העשר ספירות גמורות, אם כן במה ישתנו אלו מזולתם, ולמה לא יקראו גם הם, חג"ת או חב"ד. והנה אף על פי, שכל אחת מהם יש בה כללות כל עשר ספירות, דבחי' נצח הוד יסוד כנזכר, עם כל זה נחלקים כל אחת מאלו שלשה לשלשה פרקים, כי שלשה ראשונות דנצח, נקרא פרק ראשון. ושלשה אמצעיות, נקרא פרק אמצעי. ושלשה תחתונות, נקרא פרק תחתון. וכנגדם יש עשר ספירות בהוד דו"א, וכל אחת כלולה מנצח הוד יסוד בלבד, ונחלקים לשלשה פרקים, על דרך זה הנזכר לעיל בנצח. וכנגדם יש עשר ספירות גם כן ביסוד דו"א, כל אחת כלולה מנצח הוד יסוד, ונחלקים לשלשה פרקים ע"ד הנזכר לעיל בנצח. והנה נמצאו עתה אלו הנצח הוד יסוד דועיר אנפין, שאין בהם רק נצח הוד יסוד בלבד, אפילו בפרטיותם, ונחלקים שלשתם לתשעה פרקים, ונמצא עתה פרצוף אחד שלום, ואין בכלולו רק בחינת נצח הוד יסוד בלבד. והנה שלשה פרקים ראשונים דנצח הוד יסוד, הם חב"ד של זה הפרצוף. (צ) והרי גשלים פרצוף אחד מט' ספירות, וכולם בחינת נצח הוד יסוד לבד. ולכן הוא פרצוף קטן בקומה מאוד, כי השלשים ספירות פרטיות שיש בפרצוף זה, כולם אין בהם רק כללות נצח הוד יסוד לבד, שליש גובה הקומה.

זווגים. והם ג' פרצופין כנזכר לעיל, עיבור, יניקה, ומוחין. כי בהתחברותם נעשה הכל פרצוף אחד, כידוע ל"ח ומביני דעת. ולכן הזיווג האמיתי בפרצוף גמור, הוא היסוד האמיתי התחתון כנודע, וזיווג פרצוף דיניקה, הוא חג"ת, הנקרא חיבוק, שהם הזרועות וכו'. וזיווג עליון פרצוף דמוחין לבדם, נקראים נשיקין. והבן כל זה מאוד מאוד.

(ג) כבר נודע, כי הזעיר אנפין אין בו רק תשעה ספירות לבד, והמלכות משלימתו לעשרה. אמנם מלכות דנוקבא דו"א, יש בה עשר ספירות שלימות, (ס) כי יש בה מלכות של המלכות כנודע. והנה פרצוף של ז"א, צריך שיהיו בו תשע ספירות, והוא נחלק לשלשה בחינות: אחור, ואמצעי, ופנימי. והנה גוף של ז"א, כל אחד משלשה אלה, כולל עשר ספירות. וכל בחי' מן אלו, הם כוללות שלשה ספירות, בחינת האחור שהם נה"י דו"א. והענין דע, כמו שאמרנו, כי אין פרצוף אלא אם כן יש בו שלשה קוים, והנה הנצח כולל מעשר ספירות, אלא שאלו הן ספירות אשר כלולים בו, אינם שלימות, רק בכל אחת מהם יש בחי' נה"י לבד, ונמצא ספירות נצח של ז"א, נכללה מעשר ספירות, שהם חב"ד חג"ת נה"י, וכל ספירה מהם אין בה רק נה"י שבכל אחת ואחת בלבד. וכן על דרך זה בספירת ההוד של ז"א, היא כוללת עשר ספירות, שבכל ספירה מהם אינם רק נה"י שבה בלבד. וכן על דרך זה בספירת היסוד, היא כוללת עשר ספירות, שבכל ספירה מהם אינם רק בחי' (ע)

הגהות ומראה מקומות

נה"י דו"א. והענין הוא, כי אין פרצוף אלא א"כ יש בו ג' קוין, והנה וכו'.

(ע) בע"ח כתוב כללות נה"י.

(פ) בע"ח כתוב: ובזה תבין למה אין נקרא

דק נה"י, שאם יש בהם כללות כל ט"ס גמורות א"כ במה וכו'.

(צ) חסד כאן, ובע"ח כתוב: וג"פ אמצעים, הם חג"ת של זה הפרצוף, וג"פ אחרונים הם נה"י של זה הפרצוף והרי גשלים וכו'. וע"ש כי ישנם עוד כמה שינויים ממ"ש כאן.

הזווג דפרצוף עיבור, הוא ביסוד האמיתי תחתון. וזווג פרצוף היניקה שהוא נקרא חג"ת, נקרא חיבוק. וזווג עליון דפרצוף עליון דמוחין לבדו, נקרא נשיקין.

(ג) מאמד זה הוא בע"ח שער הפרצופים פרק ג'.

(ס) בע"ח כתוב: כי יש בה (י' מלכות)

שבמלכות והנה גוף של ז"א צריך שיהיה בו ט"ס גמורות, והוא נחלק לג' בחי': חצון אמצעי, פנימי. והנה כל א' מאלו ג' כולל י"ס, וכל בחי' א' מאלו הבחי' היא כוללת ג"ס. כיצד: בחי' אחור הוא הנקרא

גם תדע פירוש כל מקום שנוכר מוחין מה עניינם, כי עיקר המוחין הוא בחינת נשמה הפנימיות, (ב) שבתוך גרון הנקרא ממש מוחין, לפי שכאשר נתקנו ג"ר דגופא, או בהכרח בא עמהם חלק הנשמה, הנקרא מוחין שבתוך גרון, והוא מלובשת תוך לבושי נה"י דבינה כנוכר לעיל. ואותם הלבושים, הם מתלבשים תוך ג"ר דפרצוף זה. אמנם חצי תחתון של ת"ת דפרצוף נצח הוד יסוד דבינה הנקרא אחר, זה נעשה בחינת כתר אל זה הפרצוף דנה"י דו"א, הנקרא אחר דו"א.

ועתה נבאר ענין יניקת ז"א:

דע והבן, כי אחר שנוולד ז"א, נעשה פרצוף אחר יותר פנימי, ויותר גבוה מן הראשון, והוא, כי הנזכר יש בו שלשה ספירות חג"ת דו"א, וכל אחת כלולה מעשר ספירות, אשר כל ספירה מהם כלולה מו' קצוות שלמים, ולא יותר. ועיין בספר אוצרות חיים, ובגוף עשירי של עץ החיים באורך, אלא לדרכי יתחדשו עוד רזין טמירין וכו', באופן שהם שלשים ספירות, כל אחד מהם כלולה מו"ק לבד ונעשה מהם פרצוף אחד שלם. (ג) וכן עד"ז בנה"י דו"א, כי ג"ר דחסד, אשר כל אחת מהם כלולה מו"ק לבד, נקרא פרק עליון דחסד. ושלשה אמצעות שבו, הם פרק אמצעי. ושלשה תחתונות שבו, הם פרק תחתון דחסד. וכעד"ז בספירת גבורה שלשה פרקים, ובספירת ת"ת שלשה פרקים, ואז נעשים פרצוף אחד שלם מג' קוים, ותשעה ספירות. כי ג' פרקים

ונחזור לפרש זה הפרצוף השלשה פרטיות, כי הנה שלשה תחתונים שבו, נקרא נצח הוד יסוד. ושלשה אמצעיות, חג"ת. ושלשה פרקים הראשונים, הם הנקראים מוחין של זה הפרצוף. והענין, כי הנפש של ז"א, (ק) היא הכוללת תוך הפרצוף, שהיא נחלקת לשלשה בחינות, והם נר"ן, וכולם בחי' נפש. והנה הנפש שבנפש, היא תוך נצח הוד יסוד של זה הפרצוף. והרוח שבנפש, הוא בחג"ת של זה הפרצוף. והנשמה שבנפש, היא בג"ר חב"ד של זה הפרצוף. ונמצא, כי כאשר נעשו נצח הוד יסוד של זה הפרצוף, בודאי שבא לו תיכף עמהם נפש שבנפש (ר) אריך אנפין להם, להחיות זולתו. וכאשר נעשו בו חג"ת, אז נכנס בו הרוח שבנפש. וכאשר נעשו בו חב"ד של זה הפרצוף, אז נכנסו בו המוחין הפנימיים, שבתוך חב"ד, שהיא נשמת הנפש. ובאו מלובשים תוך נצח הוד יסוד של הפרצוף בינה, אשר כל כללותו (ש) רק פרצוף דאחור דבינה בסוד בחי' שלה, ע"ד הנזכר כאן בו"א, אלא שפרצוף של נה"י דאחור, שהם נה"י דבינה, הם כ"כ גדולים, כמו כל פרצוף דאחור, שהם נצח הוד יסוד דו"א שלימים, והבן זה.

(ת) ודע כי כל פרצוף דאחור דבינה, שהם נה"י שלה, הם נעשים צלם אחד אל הועיר, ושלישיתו התחתון שהם נה"י שבו, והם צ' דצלם, נכנסים ומתלבשים הם בלבד, בכל קומה שלימה של פרצוף דאחור דו"א, שהם נה"י דו"א שלימים. וחג"ת דפרצוף אחר דבינה, (א) מהלמ"ד דצל"ם. וחב"ד, מקיף עליון מהמ"ם דצלם. והרי ידעת ענין המוחין דעיבור מה עניינם, כי הם אלו מה שביארנו עתה.

הגהות ומראה מקומות

(ת) בע"ח כתוב: שהרי כל וכו'.
 (א) נעשה מקיף ל' דצלם, וחב"ד נעשה מקיף עליון ם דצל"ם.
 (ב) בע"ח כתוב: שבתוך הג"ר ממש, אלא שנקרא הג"ר מוחין לפי שכאשר נתקנו ג"ר בגוף, או בהכרח בא עמהם חלק נשמה, הנקרא מוחין שבתוך הג"ר. והיא וכו'.
 (ג) ע"ד הנ"ל בנה"י דו"א (ע"ח שם).

(ק) בע"ח כתוב: היא נכללת תוך הפרצוף הזה, הנקרא נה"י, ונקרא פרצוף דאחור, והנה הנפש הזו בהכרח שהיא נחלקת וכו'.
 (ר) צ"ל כי אי אפשר להיות זולתו (ע"ח שם).
 (ש) אינו אלא פרצוף אחר דבינה, בסוד נה"י שלה לבד, ע"ד הנזכר כאן בו"א, אלא שהנה"י שבפרצוף דנה"י דאחור דבינה, הם כ"כ וכו' (ע"ח שם).
 (ש) (שם).

והנה נמצא, כי שיעור קומת כל הפרצוף הראשון עם הכתר שלו, הנעשה מת"ת דבינה כנוכר, הוא מתחיל להלביש את הפרצוף הזה האמצעי, מחצי ת"ת התחתון שבו ולמטה, כי הרי שיעור גובהו כפלים ממנו. ונמצא כי מה שנשאר מלובש ממנו, הוא מחצי ת"ת ולמטה. והמגולה ממנו, הוא מחסד גבורה תפארת ולמעלה, ועל כן נקרא פרצוף דחסד גבורה תפארת מלבד הטעם שאמרנו, שכל ספירה פרטית שבו הם נכללות משש קצוות.

והנה זה הפרצוף דו"א, הנקרא פרצוף אמצעי, הוא נקרא גם כן פרצוף דיניקה, וגם הוא נחלק על דרך הפרצוף הראשון. והענין, כי כמו שזה הפרצוף, גבוה כפלים קומתו מן הפרצוף האחר, הנה גם פרצוף אמצעי דחסד גבורה תפארת דבינה, הוא יותר גבוה, מפרצוף נצח הוד יסוד דבינה עצמו, וכל הפרצוף הזה דחג"ת דבינה, נעשה צלם לזה הפרצוף האמצעי דו"א, ע"ד הנזכר לעיל בפרצוף הראשון.

והנה כל צלם זה, נקרא צלם דרוח דו"א, והם הם חב"ד דפרצוף חג"ת דבינה, והוא מקיף עליון דפרצוף אמצעי דו"א, ז' ולמ"ד דצלם הוא חג"ת דפרצוף חג"ת, כתר אל זה הפרצוף האמצעי דו"א. וצדיק הם נה"י דפרצוף חג"ת דבינה, והם מוחין פנימיים דפרצוף אמצעי דו"א. וכל זה הוא רוח בו"א, וגם הוא מתחלק לשלשה חלקים גר"ן, וכולם מבחי" רוח. ח) וכשנתקנו שלשה תחתונות דפרצוף זה האמצעי, אז נפש הרוח, מתלבש תוך חלק הנפש שבפרצוף החיצון הראשון. ט) וכשנתקנו ג"כ אז נכנסה נשמה של הרוח, הנקרא מוחין,

ראשונים הם ד) חג"ת, ושלשה פרקים תחתונים, הם נה"י של זה הפרצוף, הנקרא פרצוף אמצעי, ונקרא פרצוף דחג"ת. והענין, כי כמו שבפרצוף האחר, הנקרא פרצוף דנצח הוד יסוד, אף על פי שיש בו עשר ספירות, נקרא פרצוף דנצח הוד יסוד, והטעם הוא מפני שבכל השלשים ספירות שיש בפרצוף זה, לא היה כל ספירה מהם כוללת, רק בחינת נה"י שלה לבד, לכן נקרא כל הפרצוף דנצח הוד יסוד.

ואמנם כל ספירה שבפרטות פרצוף האמצעי כל אחת מהם ה) כלולה מכל שאר בחי", וה"י התוספות שיש בזה הפרצוף האמצעי, הוא ענין זה, שבכל פרטים שבו, נכללו גם מבחינת חסד גבורה תפארת, משא"כ בפרצוף האחר, וע"כ נקרא זה הפרצוף, פרצוף דחסד גבורה תפארת.

גם טעם אחר, כי הנה ודאי שזה הפרצוף גבוה קומתו ביותר מפרצוף האחר כפלים, כי כל הספירות בפרטיות שבפרצוף הראשון, אין בהם רק בחינת נצח הוד יסוד, וספירות הפנימיות ו) של זה הפרצוף האמצעי כלול מנה"י ומחג"ת, אם כן הוא גבוה קומתו כפלים. והנה להיות שהוא נעשה משלשה ספירות חג"ת, אשר כל ספירה מהם כולל שש קצוות, לכן הוא מעולה מן הפרצוף הראשון, שהוא בחינת נה"י דזעיר אנפין, ולכן זה הפרצוף השני, נכנס ומתלבשת בתוך הפרצוף הראשון, ואז הפרצוף הראשון נקרא פרצוף דאחור, לפי שזה הוא יותר פנימי ממנו, וזה נקרא פרצוף אמצעי, כמו שיתבאר לקמן בעזרת השם.

הגהות ומראה מקומות

התחתון דפרצוף חג"ת דבינה, נעשה כתר אל זאת הפרצוף האמצעי וכו'.

ח) בע"ח כתוב: וכשנתקנו ג' אחרונות דפרצוף האמצעי זה, אז בא נפש דרוח, ונתלבש תוך כל חלקי הנפש שבפרצוף אמצעי (הא') וכשנתקנו חג"ת אמצעית דפרצוף זה האמצעי אז נכנס רוח דרוח בחג"ת של זה הפרצוף האמצעי. וכשנתקנו ג"ר, אז נכנס נשמה של וכו'.

ט) צ"ל וכשנתקנו ג"ר.

ד) בע"ח כתוב: ואז נעשים פרצוף ז"א שלם, מג' קיין וט"ס. כי ג"ד דחג"ת הם חב"ד של זה הפרצוף וג' אמצעיות הם חג"ת של זה הפרצוף. וג"ת הם נה"י וכו'.

ה) בע"ח כתוב: כלולה מו"ק. ועיי"ש עוד כמה שינויים.

ו) בע"ח כתוב: הפרטות.

ז) בע"ח כתוב: ול' דצלם שהוא חג"ת דבינה, הוא מקיף ב' של פרצוף אמצעי דו"א, וחצי ת"ת

לעיל, רק זה הפרצוף השלישי, הנעשה מחב"ד דו"א, כי כל ספירה וספירה הפרטיות, משלשים ספירות אשר בשלשתם, היא כלולה מחב"ד חג"ת נה"י, ועל כן אלו הן מוחזין ממש, מה שאין כן באחרים, והבן זה היטב.

(ל) ונמצא, שהג"ר של כללות הפרצוף, שם הוא מתחיל, וכתר של הפרצוף האמצעי, מלביש אל הג"ר הוזה של הפרצוף הפנימי, כי כל בחי' ז"א עתה, הם על זה הפרצוף הפנימי הגבוה מכולם, וחצי תחתון של ת"ת דכללות ז"א, שהוא על דרך הפרצוף הפנימי כנוכח, שם הוא מתחיל כתר פרצוף הראשון, להלביש הפרצוף השני, והפרצוף השני להלביש לשלישי הפנימי.

ובזה תבין מאוד, ענין הנשמה השורה במות, שהוא פרצוף הפנימי למעלה בחב"ד שלו. ומשם הוא מתפשט בכל ז"א. והרוח של זו הנשמה, מלוכש תוך מלוכש האמצעי, הנקרא לב, כי משם מתחיל פרצוף השני, הנקרא רוח. ושניהם יורדין מלוכשים זה בתוך זה, עד מקום ראש הפרצוף החצון, שהוא מן הכבוד ולמטה, ושם הנפש ממש. ושם באותה הנפש, נמצא נפש נשמה, מלוכשת בנפש רוח, ונפש הרוח מלוכשת בכל שלשה חלקי הנפש ממש, והבן זה.

והנלע"ד חיים, מה שהיה בעת מיתת המלכים, קודם העיבור, כי אז היה ז"א מבחינת שש קצוות בלבד, של זה הפרצוף הראשון שכל עצמו אינו רק נה"י לבד. (מ) ועל ידי העיבור, נגדל שנעשה בו פרצוף שלם דאחור גם בחב"ד שלו אמנם (נ) כל עצמן אינו רק

ונתלבשו תוך נה"י דפרצוף חסד גבורה תפארת דאימא, ואותם הנה"י נתלבשו תוך ג"ר של זה הפרצוף אמצעי, ונשלמו כל חלקי הרוח.

(ט) אח"כ נכנסה פרצוף אחר שלישי מן חכמה בינה דעת דז"א, ע"ד הנזכר לעיל בכל חלקיו, ונקרא פרצוף פנימי, המתלבש תוך פרצוף אמצעי דחסד גבורה תפארת דז"א, והרי נשלם עתה ז"א שלים בכל חלקיו, שהם שלשה גופות, זה בתוך זה, והראשון נקרא פרצוף דאחור, ונקרא נה"י לבד, כי כל ספירות הפרטיות (י) נקראים נה"י לבד, אשר על כן הי' זה הפרצוף גבוה שלישי בקומה. והפרצוף השני נקרא חסד גבורה תפארת, ונקרא אמצעי, כי כל ספירותיו הפרטיות, נכללים מחסד גבורה תפארת, נצח הוד יסוד. וזה גבוה שלישי האמצעי של קומת ז"א, יותר מהראשון. והפרצוף הג' נקרא פנימי, ונקרא חכמה בינה דעת, יען כל ספירותיו הפרטיות, כלולים מכל התשעה ספירות: חכמה, בינה, דעת, חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד. וע"כ גם הוא גדול בקומה, שלישי יותר.

וכל שלשה אלו, הם שלשה לבושים, ושלשתם יחד גוף שלם אל הזעיר אנפין, וזה גבוה מזה, וזה גבוה מזה, והכל יחד הוא פרצוף אחד, ובתוכן נפש רוח נשמה. ועתה בדרך כללות, כל הפרצוף דאחור, נקרא עיבור דנצח הוד יסוד. וכל פרצוף אמצעי, נקרא פרצוף דחסד גבורה תפארת דיניקה. וכל פרצוף הפנימי, נקרא פרצוף דמוחזין. וכשנשלם בדרך הוזה, אז ראוי לזיווג, יען כי כל ספירה מספירות הפרטיות, לא היו כוללות בחי' חב"ד כנוכח

הגהות ומראה מקומות

(ט) בחי' ז"א עתה הם ע"ש זה הפרצוף הפנימי הגבוה מכולם, וחצי תחתון של ת"ת דכללות הפרצוף דז"א, שהוא עתה פרצוף הפנימי כנ"ל שם וכו'.

(מ) בע"ח כתוב: ונמצא שהוא חג"ת נה"י של פרצוף דאחור, ונמצא שהם ו"ק אבל אינם דק נה"י לבד, ובזה לא יחלקו הרדושים הכתובים אצלנו. וע"י העיבור וכו'.

(נ) בדפו"י מלת כל ליתא.

(ט) מאמד זה כתוב בע"ח ח"ב שעד הפרצופים רדוש ד'. ושם מתחיל, אח"כ נעשו לו פרצוף אחר ג' וכו'.

(י) בע"ח כתוב: כלולות מנה"י לבד.

(כ) בע"ח כתוב: וכשנשלם זה.

(ל) בע"ח כתוב: נמצא כי הגרון של כללות הפרצוף, שם הוא מתחיל כתר של פרצוף האמצעי, ומלביש את הגרון הוזה של פרצוף הפנימי כי כל

באחור כנזכר, ואלו השנים שוין בקומתם, ונקרא יעקב ורחל.

אחר כך בזמן היניקה, באים לו שלשה אמצעיות, הנקרא חסד גבורה תפארת, והם בזמן היניקה, מתפשטין ונכנסין בתוך הפרצוף השני (פ) מתלבשים בתוכה ע"ד הבינה המתלבשת תוך ז"א. כך אלו יש בהם פרצוף שלם, על דרך הנזכר בבינה, כי תלת פרקין דחסד, הם שלשה ספירות חח"ן. וג' פרקין דגבורה, הם שלשה ספירות בג"ה שמאלים. ושלשה פרקין דתפארת, הם דעת תפארת יסוד קו האמצעי. ואמנם קומת פרצוף זה, הוא גדול מקומת פרצוף נצח הוד יסוד. והכתר של הפרצוף הראשון, מתחיל להלביש לזה הפרצוף, מן החזה שלו ולמטה. ונשארו שני שלישי התפארת של הפרצוף הזה, מלובשים בתוך כתר של פרצוף הראשון. ונצח של פרצוף השני, שהוא פרק תחתון של חסד כנזכר, הוא ארוך ככל קו ימין דפרצוף הראשון, וכן על דרך זה בהוד, וביסוד.

ונמצא, כי תלת פרקין תתאין דחסד גבורה תפארת, שהם נקראת בחינת נצח הוד יסוד, הם שיעור קומת הפרצוף הא'. וזה הפרצוף השני נקרא יניקה, ונקרא בחינת שש קצוות, כי הרי שיעור כל פרצוף הראשון, הוא כשיעור נצח הוד יסוד של זה הפרצוף, ועודף עליו בחינת חסד גבורה תפארת שלו, כללות כל זעיר בשלימותו, כמו שנתבאר (צ) אבל בערך הפרצוף הב' בעצמו, הוא מעלה כל חמשה

נה"י בלבד, יען כי כל העשר ספירות שבנצח, ועשר ספירות שבהוד, ועשר ספירות שביסוד, אינם אלא כללות נה"י בכל ספירה וספירה מהם, והרי הוא פרצוף שלם בזמן העיבור, ואינם רק נה"י לבד. וביניקה פרצוף שלם כלול מחג"ת נה"י.

(ג) דע והבן, כי ז"א בעת העיבור בבחינת נה"י הוא לבד, כי פחות מזה אינו נקרא פרצוף כמ"ש לעיל, כי אם יהיה ספירה אחת איננה פרצוף, ואם הם שני ספירות אי אפשר, כי צריכין שלשה קוין ימין ושמאל, ומכריע בין שניהם, ועל כן יש בו שלשה ספירות, אשר אורכן אינה רק גובה ספירה אחת לבד, אלא שברחבו יש בו שלשה ספירות, והוא, כי ג' פרקים של הנצח, הם משמשין (ס) לראש, בבחינת חח"ן קו ימין. ושלשה פרקים של ההוד, הם לו בבחינת בינה גבורה הוד שמאל, ושני פרקים דיסוד, הם דעת ת"ת, (ע) ובעטרה היתה יסוד. והרי בשלמו לו שלשה פרצופין, שנעשו על ידי נצח הוד יסוד, ואלו הם עשרה של זעיר אנפין פרצוף שלם, ואינם רק נצח הוד יסוד. ואמנם היו לו בחינת ראש, שהם שיעור שני שלישי תפארת, של זמן היניקה. וענין זה מפורש כמה דוכתא שכתבנו, ובפרט בספר הכוונות באורך, בענין התפילין, בענין טעם שהקטן פטור מתפילין, כנזכר בזה החיבור בכמה דוכתא.

והנה המלכות של זה הפרצוף, הוא שוה בשוה אליו, אחר שהיא גדולה בסוד אחור

הגהות ומראה מקומות

(ג) שהם שיעור ב' שלישי ת"ת של היניקה, וענין זה וכו'.

(פ) בע"ח כתוב: (ג"א הא') ומתלבשים בתוכו, ע"ד הבינה המתפשטת תוך הז"א כך אלו. ויש בהם ג"כ פרצוף שלם של י"ס, ע"ד הנזכר בנה"י, כי ג"פ דחסד וכו'.

(צ) בע"ח כתוב: ועודף עליו בחי' חג"ת של כללות כל הז"א בשלימותו כמ"ש, אבל בערך הפרצוף הב' בעצמו, יש מגולה כל ר' ספירות הראשונות, וגם בפרצוף הזה הנקרא יניקה והוא יצירה דז"א, והוא חג"ת דז"א, יש בו ראש א'.

(ג) מאמר זה כתוב בע"ח ח"ב שער הפרצופים פרק ה'. ושם מתחיל וז"ל: דרוש עי"מ דע כי ז"א היה בעת העיבור בבחי' נה"י לבד וכו'. ועיין שם כי ישנם הרבה שינויים קלים ממה שכתוב כאן.

(ס) בע"ח כתוב: לו אז ול"ג לראש.

(ע) בע"ח כתוב: והעטרה היתה יסוד. והרי בשלמו ג' קוין בג"ס, ובין שלשתם הם י"ס דזמן העיבור. וזה הקשר של ג' ספירות אלו, הוא התקון שנעשה ע"י העיבור, ואלו הם עשיה שבז"א פרצוף שלם, ואינם רק נה"י ואמנם היה לו בחי' ראש,

עד סופו, ובערך הפרצוף השלישי הפנימי והגבוה מכולם, הוא מתחיל מסוף שלישי הראשון של ר) חסד שבו. והפרצוף השני האמצעי הבינוני הוא מתחיל להלביש את הפרצוף השלישי הפנימי והגבוה מכולם, מן החזה שבו עד סופו. ונמצא כי כל המגולה מן הפרצוף הפנימי ולמעלה, נקרא ראש, שהם חכמה בינה דעת דו"א הכולל. וכל המגולה מן הפרצוף האמצעי למעלה, נקרא חסד גבורה תפארת דזעיר אנפין הכולל, ש) ואלו השלשה נקראו בחינות יצירה עשיה דזעיר אנפין, וכללות שלשה פרצופין אלו זה בתוך זה, נקרא זעיר אנפין. וגם לזה הפרצוף הפנימי מכולם, יש נקבה אחת שוה לו אחור באחור עמו, והזווג שלהם אינו רק נשיקין, כי אין בהם מגולה רק ג"ר. וכשהם רוצים להזדווג בבחינת יסוד שלהם, אינו אלא ע"י זווג דיסוד ת) החיצון שבכולם דבחינת עיבור, ע"ד שכתבנו בפירושו בינה ותבונה, כשנכללים יחד.

א) אח"כ יש בחינה רביעית, והוא כתר דו"א, והוא גדול מכולם, והפרצוף הפנימי השלישי גבוה, מלביש לזה, מן הת"ת שבו ולמטה, ע"ד האחרים ממש. והרי הם ד' פרצופים, כל אחד מעשר ספירות, והם אבי"ע, ב) וכולם יה"ה, ונקרא ז"א. וכל פרצופים מהם, יש בהם זכר ונקבה שוים בקומתם מחוברים יחד, ועליהם מלביש פרצוף אחד, כולה מזכר ונקבה, ועליהם וכו', ע"ד ארבעה פרצופים.

ונמצא כי ע"ד שביארנו בכללות האצילות כולו, שיש א"א ואו"א וזו"ן, ג) וכל אחד מעשר ספירות, אלא שזה מתלבש תוך זה, ונשאר

ספירות ראשונות. וגם הפרצוף הזה הנקרא יניקה דזעיר, יש בו ראש אחד, והוא כנגד שני שלישים התחתונים של הדעת דגדלות, כמו שאבאר בעזרת השם. וגם הפרצוף שני דיניקה, יש לו נוקבא שוה בשוה בקומה, ומתחלת בסוף השלישי הראשון של הדעת דגדלות הנקרא לאה, וזה הפרצוף נקרא ישורון.

והנה כאשר נעריך השני הפרצופין האלו, של עיבור ויניקה זה בתוך זה, נמצא שעתה הגדיל קומת הזעיר אנפין, כפלים מבראשונה, מבחינת היותם שניהם בפרצוף אחד מלובשים זה בזה, על דרך שנתבאר בפרצוף בינה ותבונה הנעשים פרצוף אחד לבד, וכן הוא ממש כאן. ק) ונמצא כי לא נשתנו פרצוף העשרה דזעיר אנפין כלל ממה שהיה בראשונה, אלא שגם שנכנס בתוכו השני, שהוא יותר גדול ממנו, וכללות שניהם הוא פרצוף גדול. אחר כך בזמן דגדלות, באים לו שלשה ראשונות, שהם חכמה בינה דעת, ואלו גם כן הם בחינת עשר ספירות שלימות, כי החכמה יש לה שלשה פרקים, והם בחינת חח"ן קו ימין, וכן שני הקוים כנוצר לעיל, ואלו נקראים מוחין דגדלות, והפרצוף השני הוא מתחיל להלבישו מן החזה של זה הפרצוף השלישי המתלבשת בתוכו, והנצח הוד יסוד של זה הפרצוף השלישי, גם הוא גדול בכל קומת זה הפרצוף הב' כולו.

והרי עתה נמצא שהם שלשה פרצופין כל אחד כלול מעשר ספירות, והם זה בתוך זה, ואינם שוים, כי הפרצוף הקטן והחיצון שבכולם, הוא מתחיל מן החזה של הפרצוף השני האמצעי

הגהות ומראה מקומות

פרק ו'. ושם כתוב: אחר כך, יש בחי' ד' והוא פרצוף ד' והוא (חכמה) כתר דו"א, והוא גדול מכולם ופרצוף הפנימי הג' הגבוה מלביש וכו'.

ב) בע"ה כתוב: וכולם ביחד נקראים ז"א, ובכל פרצוף מהם, יש בו זכר ונקבה, שוים בקומתן מחוברים יחד, ועליהן מלובש פרצוף א' כלול מזכר ונקבה, (ע"ד הד' פרצופים הנזכר והוא כתר דו"א דפ"י).

ג) צ"ל וכ"א כלול מעשר ספירות.

ק) בע"ה כתוב: נמצא, כי לא נשתנה פרצוף עשיה דו"א כלל ממה שהיה בראשונה, אלא שעתה נכנס בו פרצוף זה הב' בתוכו, שהוא וכו'.

ר) צ"ל של יסוד שבו (ע"ה שם).

ש) חסר כאן, ובע"ה כתוב: וכל המגולה מפרצוף א' החצון, שכולו מגולה, נקרא נה"י דו"א הכולל. ואלו ג' נקרא בי"ע וכו'.

ת) נ"א התחתון (ע"ה שם).

א) מאמר זה כתוב בע"ה ח"ב שער הפרצופים

ספירות, כי הנה"י מתלבשים בתוכו סוף החג"ת וסוף סוף החב"ד, וכעד"ז כולם.

ובזה תבין היטב מפורש, איך נגדל הז"א מעט מעט, ואינו משתנה כלל, רק שנכנסין פרצוף זה בתוך פרצוף זה, ועל ידי כן נראו כאלו גדל הכללות דז"א. ה) אך הפרצופין כולל כל פרצוף ופרצוף שבו, ואינו משתנה כלל מכמו שהיה מקום ראש ע"כ נמצא כי המקום, מקום ראש דיניקה, הוא עתה תחת הגרון בכללות דגדלות, נמצא שהגרון ההוא הוא בחינת ראש דיניקה מבחוץ, ולכן יש תוכותיו שערות, ו) (א) ויש לו גרון דגדלות מבפנים, וז"ס מ"ש כי בבחינת מוחין דגדלות, נראין מוחין דקטנות אל הגרון, והבן זה היטב, והם תיצונים כי הם שמות אלקים.

ובזה תבין, כמה מיני פרצופים שיש ברחל, או עד החזה, או עד הדעת, ז) והם פרצופים גמורים זה בתוך זה, וכולם רחל כללות בפרצוף אחד. וכל פרצוף מתחיל מן החזה שבפרצוף

קומתו מגולה בכל פרצוף ופרצוף, ולכן בא"א אע"פ שיש בו עשר ספירות, אין אנו מונין בו רק הכתר שבו, כי הוא המגולה. וכעד"ז בכל השאר, ג) בכל פרצוף ופרצוף מהחמשה פרצופים, כל א' נחלק לד' פרצופים זה בתוך זה מאד.

וכל פרצוף כולל משלשה ספירות ברוחב הספירות, נה"י חג"ת חב"ד וכו', והכתר אעפ"י שהוא ספירה אחת, בו כלול כל ארבעה מוחין של חב"ד כנודע. ד) ובזה כל פרצוף של אצילות בריאה יצירה עשיה דז"א, ומתלבש פרצוף ראשון דבינה בו, שגם יש בו אבי"ע, וכל קומת זעיר דעשיה, מתלבש בכל קומתו, ונה"י דיצירה דבינה, מתלבשת בפרצוף השני, שהם חג"ת דז"א, וכעד"ז כולם.

ובזה נמצא, כי כל שלשה ספירות, שבכל פרטים האצילות, הוא פרצוף גמור בכל מקום שיהיה, וכן עולה מן שלשה אל שלשה, עד עולמות הא"ס, ועל ידי זה הם כלולים מעשר

הרמ"ז זלה"ה

שבתוך תפארת, השערות הם בכח המוח בכל מקום דיניקה שבתוך ראש עיבור, שהם ע"ב.

(א) מכאן נראה, כי שערות הגרון, וכן הראש דעיבור, הרי עתה מקום הם מבחינת ראש. ובזה נבין, כי כל יסוד דגדלות

הנהגות ומראה מקומות

המקום שהיה ראש פרצוף העשיה, שם הוא עתה יסוד דגדלות, ומה שהיה מקום ראש היניקה, הוא עתה תחת הגרון דכללות דגדלות, וכו'.

(ו) בע"ח כתוב: ולכן יש סביבותיו שערות, ויש לו גרון דגדלות בפנים, וכן ראש העיבור, הוא עתה במקום יסוד דגדלות, (ולכן יש ביסוד בחי שערות כת"י) שבתוך ת"ת דיניקה, (נ"א הוא עתה ב"ש ת"ת) שבתוך הראש דעיבור, והוא מ"ש כי בכניסת המוחין דגדלות נדחין מוחין דקטנות לגמרי לגרון וכו'.

(ז) בע"ח כתוב: או עד הכתר, והם פרצופים גמורים זה תוך זה, וכולם רחל, בהכללם בפרצוף א', וכו'.

(ג) בע"ח כתוב: כן הענין בכל פרצוף ופרצוף מכל הח' פרצופים כל אחד נחלק לה' פרצופים, זה תוך זה והבן מאד.

(ד) בע"ח כתוב: ובתוך כל פרצוף דאבי"ע דז"א, מתלבש בו פרצוף א' דבינה, כי גם יש בה אבי"ע, והעשיה דבינה הנה"י שלה, הם גדולים ככל קומת ז"א דעשיה, ומתלבש בכל קומת הנה"י. והיצירה דבינה, והוא נה"י דחג"ת שלה, מתלבשת בפרצוף ב' שהם חג"ת דז"א וכו'. ועיי"ש בע"ח כי ישנם עוד הרבה שינויים קלים.

(ה) בע"ח כתוב: אך בפרטות כל פרצוף ופרצוף שבו, אינו משתנה מכמו שהיה, וא"כ נמצא, כי

הפנימי אליו, בין בפרטים בין בכללים, ח) כי כל כתר שבפרצוף דו"א, הוא בחי' בינה בנה"י דבינה, הנקרא עשיה דבינה, חציה לבד מן החזה ולמטה, והוא נקרא צ' דצלם, והוא פרצוף כולו דעשיה דו"א, הנקרא נה"י דכללות ז"א. וחציה העליון, נשארה עליו בסוד מקיף בת"ת, ללמ"ד דצלם כנודע. ובכל קומת עשיה שהיא בינה, היה גבוה כשיעור יצירה דו"א, ומלבשת אותו. וכל יצירה דבינה, היא גבוה ככל בריאה דו"א, (כולה, וחציה העליון שהוא בכתר) ומלבשת אותו. והבריאה דבינה, היא מן החזה ולמטה שלה, תוך הגדלות דו"א כולו. וחציה העליון שהוא הכתר ולמ"ד דצלם דו"א דגדלות נשאר על ראש ז"א דגדלות.

וכשמתלבים כל ט) ארבעה פרצופים דו"א זה בתוך זה, אז הוא שלם לגמרי, פרצוף גמור כלול מכולם, ע"ד האצילות כולו בכללו, שהוא פרצוף א', כולל חמשה פרצופים. והבן זה מאד, איך הפרט והכלל שוים לגמרי. גם שכל ד' פרצופים רחל, מתלבים זה בתוך נקרא רחל פרצוף שלם, שוה אל הז"א, שני מלכים בכתר אחד. אמנם זכר ונקבה שבכל

פרצוף ופרצוף דו"ו, הם שוים יחד, אלא שבנקבה תחלתה נקודה אחת, ואחר כך נגדלת יותר כשיעור ג' ספירות נה"י. ואחר כך על ידי פרצוף פנימי דיניקה שלה הנכנס בה, נגדלת עד הדעת. וכן עד"ז בכל הנזכר דו"א.

(י) ענין חמשה בחינות: גר"ן ח"י, שלשה פנימיים, ושני בחי' המקיפין, חיה יחידה. (א) צריך לומר, כי באלו חמשה, יש מקיף לכל אחד, כנזכר אצלנו במקום אחר, ובנפש דנדב ואביהוא ואליהו וכיוצא. אבל אלו השני מקיפין, הם אחרים כוללים, זולת החמשה מקיפים שבפנימיים, והאות לזה, כי באלו המקיפים הפנימיים, יש יותר מבחמשה הנזכר שם, שהוא מקיף, ומקיף למקיף, ומקיף לשני המקיפים, כנזכר בזהר בפרשת נשא וכו'.

הגהה

(א) אך למ"ד דצלם, שלמעלה מן הכתר, הם שני מקיפים חיה ויחידה ע"כ.

(א) נלע"ד חיים, כי מוחין דאימא, הם נשמה חיה, וכתר דו"א יחידה. וכל זה צ' דצלם.

הגהות ומראה מקומות

דבינה עצמה, הוא כתר ול"מ דצלם דגדלות דו"א, נשאר על ראש ז"א דגדלות.

(ט) בע"ה כתוב ה'. וכן להלן אצל פרצופי רחל כתוב ה' במקום ד'.

(י) דבור זה כתוב בע"ה ח"א שער טנת"א סוף פרק א'. דף ס"ד ט"א ד"ה ענין ה'. עיי"ש כי כאן יש כמה שגיאות.

(א) דבור זה כתוב בע"ה ח"ב שער תקון הנוקבא פרק ב' כלל ה'. בספר עולת תמיד תחלת הספר דף א' ט"ב.

(ב) צ"ל רק למעבר יתכנה השפע אל הכתר (ע"ה שם) נ"א רק למעבר השפע לבר, או נתכנה השפע אל הספירה אשר בא השפע משם (עו"ת שם).

(ח) בע"ה כתוב: כי כל כתר שבכל פרצוף דו"א, הוא בחי' ת"ת שבבינה, כי נה"י דנה"י דבינה, הם הנקראים עשיה דבינה, חציה לבד מן החזה ולמטה, והוא נקרא צ' דצלם והוא בכל פרצוף דו"א, הנקרא נה"י דכללות דו"א. וחצי עליון נשארה עליו בסוד מקיף כתר, ול"מ דצלם כנודע. וכל קומת נה"י דעשיה, שהוא נה"י דנה"י דבינה, הוא גבוה כשיעור עשיה דו"א, ומתלבשת בו. וכל יצירה דבינה, שהיא נה"י דחג"ת דבינה, הוא גבוה ככל יצירה דו"א, ומתלבשת בו הבריאה דבינה שהוא נה"י דחב"ד (דבינה), היא גבוה ככל בריאה דו"א ומלבשת אותה ובריאה) דבינה הוא מן החזה שלה ולמטה, הוא תוך הגדלות דו"א כולו. וחצי העליון

הם אל האורות התחתונים, בחינת האב אל הבנים, אשר חשקו ותאווה תמיד להשפיע בהם, וכמבואר אצלינו בענין כיבוד אב ואם, (ה) כי ניצוץ אחד מן האב נמשך אל הבן, ואינו זו ממנו לעולם. וכן הענין בעשר ספירות, כי בעלותם, מניחים במקומם הראשון קצת הארה הנקרא רשימו, כדי שמשם ימשך הארה אל התחתונים. ונמצא, כי בביאת הכתר ובהסתלקו, מניח רשימו אחד במקומו, ובכלי שהוא שלו, כדי להאיר ממנו אל החכמה אשר תחתיו (ו) זו אחר שהוא עצמו יעלה ויסתלק, ואחר שהוא נסתלק, אז נמשכת הארה אל אור החכמה, מאותו הרשימו שהניח אור הכתר בכלי שלו. ואע"פ שאחר כך יעלה ומסתלק ג"כ אור החכמה אל המאציל, עכ"ז אותו הרשימו (ז) הנשאר שם בכלי הכתר שלו, כדי להאיר ממנו אל החכמה אחר הסתלקות עצמו. ואף גם אחר עלות הבינה אל המאציל, אין אותו הרשימו של אור החכמה מסתלק מכלי החכמה, וכן על דרך זה בכל הספירות עד היסוד.

אמנם הארה של המלכות, כאשר היא מסתלקת, איננה מנחת שום רשימו בכלי שלה, לפי שאין ספירה אחרת תחתיה מקבלת ממנה. אף על פי שיש עולמות אחרות תחתיה, אינה מסוג שלה, ואין לה דביקות עמהם, כמו שיש דביקות אל העשר ספירות שבכל עולם ועולם בפני עצמם. ונמצא כי כל אורות הספירות הם מניחים רשימו במקומם ובכלי שלהם, כאשר רוצים לעלות ולהסתלק.

אמנם אור המלכות, אינו משאיר רשימו בכלי שלו, אמנם מן הרשימו שהשאיר אור היסוד בכלי שלו, משם נמשך הארה אל הכלי שלו, אחר שהסתלק האור שלה משם, וזהו סיבה

יקרא קבלתה על שם אותו המקום שנתערב שם, וכבר ביארנו זה באורך בביאור פרשת חקת דף קפ"א, על מאמר והוא המתחיל ת"ת. בשעתא דחכמתא עלאה וכו'. (ג)

אמר הצעיר חיים במוהר"ר שמואל וויטאל זלה"ה, בחירי רצתה נפשי, עוד להוסיף בדרוש עולם העקודים, עדיין כל הצורך, שקבלתי ממורי זלה"ה, שיהיו בבית גנוזי לאות ולמשמרת, מה שלא הארכתי בספרים אחרים בחידושין ורוזין עלאין, כאשר עיניך תחזינה משרים על כל דבר ודבר על בוריו, וזה תוארם:

פירוש עולם העקודים:

(ד) דע והבן, בעת ירידת האורות של העשר ספירות שבו ולמטה, כי האור נמשך להם מן המאציל בבחינת אור ישר, ואחר כך בחזרתם לעלות למעלה, היה האור הנמשך להם בבחינת אור חוזר. גם צריכין אנו להודיע עוד הקדמה אחרת כוללת בכל המקומות, והיא, בענין חזרת אל המאציל, כי זולת מה שנבאר במקום אחר, שאע"פ שהם עולים ומסתלקים, הנה הם משוכים למטה מלמעלה מן המאציל, בבחינת אור הנקרא אור חוזר. עוד יש בחי' אחרות גדולות ורבות התועלות, והוא, כי לעולם אפילו כשהם מסתלקים כי גם בכל בחינותיהם עצמם, אמנם מניחים מכחם עצמם ומבחינת עצמם, קצת הארה למטה, במקום אשר עמדו שם בראשונה, וזו הארה אינה נעקרת משם לעולם ועד, אפילו בעת עלותם למעלה, והארה הזאת נקרא רשימו, בסוד שימני כחותם על לבך, כנזכר בזהר בסוף פרשת משפטים בסבא. והטעם הוא, כי האורות העליונים

הגחות ומראה מקומות

ח"ד פ"ב. ספר לקוטי תורה ושער הפסוקים פרשת וירא. (ו) בע"ח ליתא מלת זו.

(ז) בע"ח כתוב: שנשאר בכלי דכתר, אינו זו ממנו, אף אחר שעלה החכמה אל המאציל, וכן אח"כ כשעלה החכמה למאציל, מניח רשימו בכלי שלו, להאיר ממנו לבינה אחר הסתלק עצמו, ואף גם אחר וכו'.

(ג) בזהר ע"פ הסולם פרשת חקת אות כ"ז.

(ד) מאמר זה כתוב בע"ח ח"א שער עקודים פרק ו', ושם הוא מבואר יותר וקל להבינו ממ"ש כאן. ונתבאר היטב בתלמוד עשר ספירות חלק ד' פרק ב'.

(ה) שער המצות פרשת יתרו. ע"ח ח"ב שער דרושי הצלם פ"ב כלל ט'. שער הגסירה פ"ב. תע"ס

עד שנמצאת אור הבינה במקום הכתר, ואור המלכות במקום ההוד.

ועתה נתוסף באור המלכות, מקיף העליון של יחידה, (כ) ועליה מקיף אור תחתון של חיה באור הבינה יחידה פנימיות, ועתה כבר המלכות היא שלימה בכל בחינותיה. אחר כך עלתה אור הבינה במאציל, ואז עלה אור החדש של זעיר אנפין במקום כתר, ואור המלכות במקום הנצח, ועתה נתוסף באור הזעיר לבדו, מקיף העליון של יחידה, ועתה כבר נשלם ג"כ אור הזעיר בכל בחינותיו. ומכאן ואילך בעליות שאר האורות התחתונים, לא יש עוד תוספות, לא לזעיר אנפין ולא לנוקביה, כי כבר נשלמו בכל בחי' כנוצר, כי מעולם העקודים ואילך, לא יצאו רק שני מקיפים העליונים בלבד, שהם מקיף של חיה ושל יחידה.

ודע והבן, כי זה שאמרנו, כי בחזרת כל אור ואור להתעלם במאציל, היה נתוסף הארה ושלימות באורות שתחתיו, אין הדבר הזה בעוד היותם עולים ומסתלקים, כי אדרבה אז היה חסרון בכל האורות שתחתיו, לפי שכיון שהאורות הראשונים הופכין פניהם לעלות ולידבק במאציל, (ל) אין רצונם להאיר למטה. וגם המאציל אינו מאיר באורות התחתונים, כי האורות העליונים בעודם מסתלקים, הם מפסיקים בין המאציל אליהם, כי העליונים אינם רוצים לקבל הארה לתת לתחתונים, בעודם חושקים ותאווים לעלות ולידבק במאציל, ואדרבה יש חסרון באורות התחתונים, ממה שהיה להם בראשונה, אמנם תוספות האורות כנוצר אינם, אלא אחר שנגמר האור העליון להתעלם בשורשו.

ונבאר סדר הענין הזה איך הוא, כי הנה כאשר התחיל הכתר לעלות בראשית כל שאר האורות, ולהתעלם בשורשו ובמאציל, אז בעודו

אחת למה נקרא המלכות עניה, דלית לה מגרמיה כלום. גם קראהו אספקלריא דלא נהרא. והטעם הוא, כי הכלי שלה בעלותו, נסתלק האור ממנו, ולא נהרא כלל, כי לא נשאר בו שום אור אפילו בבחי' רשימו, ואפילו חיות הכלי ההוא אינו בבחינת האור שלו, אלא בבחינת הרשימו שנשאר בכלי היסוד כנוצר, ומשם מחיה ומאיר בכלי המלכות, וזהו אומרם דלית לה מגרמיה כלום.

והרי נתבאר לנו על ידי הקדמת הנוצר, איך הכלים של הספירות, אף בעת חזרתם אורותיהם והסתלקותם במאציל, עם כל זה, יש שני מיני אורות: אור הא' הוא אור חוזר, והוא דין גמור. ואור הב', הוא אור הנשאר בכלי, הנקרא רשימו, אשר הוא אור ישר, והוא רחמים. כי הרי גם נשאר שם, מבחינת האורות אשר יצאו (ח) ולמטה בבחינת אור ישר. ונמצא העולם זה של העקודים, אף על פי שעדיין בעת הזאת, לא נגמרה מלאכת הכלים, עכ"ז בחינת מציאותם, שמהם נתהוו, שהוא האור העב המחובר עם האור הזך כנוצר במקומו, כבר היה שם. ובחזרת האור למעלה, נשאר האור העב למטה שהוא בחינת הכלים, ושם בזה האור העב שהוא הכלים עצמם, שם הניחו האורות הזכים שני בחינות הנוצרים: אור החוזר, והרשימו דאור ישר.

וכבר ביארנו במקום אחר, כי בעלות האורות למעלה, היה ניתוסף בהם בחינת ט) המלכות, ועתה בעלות אור הכתר במאציל, נתוסף האור במלכות אור המקיף התחתון תחלה שהוא מבחינת חיה. ונתוסף י) מדרגה אחת יתירה על מה שהיה לו תחלה, טרם חזרת עליית האורות, והיא יחידה הפנימית. ובאור הבינה, חיה. ובאור החכמה, נשמה. אחר כך עלתה גם אור החכמה במאציל, וחזרו אורות שאר הספירות שתחתיה לנסוע נסיעה שנית,

הנהגות ומראה מקומות

אור א' יותר על מה וכו'.

(כ) ובאור ז"א מקיף תחתון של חיה, ובאור בינה

זכר (ע"ח שם).

(ל) בדפו"י כתוב זה רצונם.

(ח) צ"ל למטה (ע"ח שם).

(ט) בע"ח כתוב: היה ניתוסף בהם איזה בחינות ובעלות אור הכתר וכו' ול"ב המלכות.

(י) בע"ח כתוב: וניתוסף באור הז"א ג"כ בחי'

בחינת חיה פנימית (מ) ואור המלכות, וכיוצא בזה האורות זעיר אנפין ובינה, ולא נשאר רק בחינות רשימו כנזכר. וכאשר נגמר עליית אור החכמה במקום הכתר, או חזר בחי' האור כבתחלה, להאיר להם כל הבחינות שהיו בהם כבתחלה, ועוד אורות נוספים כנזכר.

ואחר כך כאשר אור החכמה חזר להסתלק (עוד נ) במקום הכתר, ולעלות אל המאציל, חזרו כל האורות התחתונים הנזכר, לגרוע כל האורות שהיו להם על ידי אור החכמה, ולא נשאר בהם רק רשימו בלבד. וכאשר גמר להתעלם במאציל, או חזרו בהם כל האורות הראשונים, ועוד נוספות האורות, לפי שגם הם נתקרבו אל המאציל, יותר ממה שהיו בראשונה.

וכן על דרך זה היה, בעליית שאר האורות התחתונים, כי בעת הסתלקות העליון, היה אור התחתון נגרע, ואחר גמר הסתלקותו, היו חוזרות כל האורות של התחתונות כבראשונה, וכן בתוספת אור כנזכר לעיל, אלא שיש הפרש אחד ביניהם, והוא, כי בעת ההסתלקות אור הכתר, לא היה רק הסתלקות אחד לבד, שעלה ונסתלק במאציל, ועל כן לא נמצאו בו רק שני בחינות אחד הוא בעת (ס) הסתלקותה במאציל כי אז חזר האור של האורות שתחתיו אבל בחכמה היו שני בחינות של הסתלקות: א', נסתלקו עד מקום הכתר, והשני בהסתלקו במאציל. ובכל אחד מב' מיני הסתלקות (ע) כאלו, היה בהם ב' בחינות: שהוא גרעון אור, ותוספת אור. ועל דרך זה בבינה, יהיו בה שלשה מיני הסתלקות, (פ) לששה. וכן על דרך זה, עד תשלום כל העשרה אורות בשורשן,

עולה ומסתלק, גם בחינות יחידה הפנימית שנמשכת במלכות בעת ירידת אור הכתר היתה עתה מסתלקת ממנה. (ל) ומן הבינה נסתלקה הנשמה. ומן החכמה הרוח. ואמנם עדיין נשארו בכולן, בחי' רשימו של אותם האורות, שהוא רשימו דיחידה במלכות, ורשימו דחיה בנ"א, וכן כיוצא. כי אע"פ שנסתלקו האורות, לא היתה כוונתם להסתלק לגמרי לעולם, ולכן רושם האורות שהיה בתחלה באלו האורות התחתונים נשאר במקומם, דהיינו בכליהם בכל א' וא', כי אפילו בעת הסתלקותם בהכרח מאירים קצת הארה בתחתונים שלא יתבטלו לגמרי, כמו שנבאר בעז"ה בסיפור הזה.

ואחר אשר השלימו אור הכתר להסתלק ולהתעלם לגמרי במאציל, אז כל האורות שתחתיו חוזרים להאיר כבראשונה ממש, וגם נתוסף בהם האורות הנוספות כנזכר, וטעם הדבר הוא, כי הנה כאשר נשלם אור הכתר להתעלם במאציל, גם שאר האורות שתחתיו, עלו מדרגה אחת יתירה ממה שהיה להם תחלה, וכולם עלו זו אחר זו, עד שנמצא האור המלכות במקום שהיה בו תחלה אור היסוד, והוא יותר קרובה אל המאציל מדרגה אחת ממה שהיה תחלה, והיא מקבלת עתה מן המאציל, כל מה שהיה בה בתחלה, והוא בחי' יחידה הפנימית, ועוד הארה נוספות, שהוא המקיף התחתון דבחינת חיה כנזכר לעיל, וכן היה הענין בועיר ובבינה ובחכמה, שכולם חזרו לקבל הארתם הראשונה, עם תוספות האורות כנזכר.

וכן גם אור החכמה כשהיה מסתלק אל מקום הכתר, אז נגרע מן אור המלכות, מה שקבלה על ידו, וכן כל שאר האורות, והוא,

הגהות ומראה מקומות

(ל) חסר כאן: וכן בחי' חיה פנימית שבנ"א שנמשכת לו בעת ירידת הכתר, היתה עתה מסתלקת ממנו, ומן הבינה וכו'.

(מ) בע"ה כתוב: וכן מכל שאר האורות, והוא בחי' חיה פנימית מן המלכות, וכעד"ו בשאר אורות ז"א ובינה, ולא נשאר בהם רק וכו' עיי"ש כי ישנם הרבה שינויים.

(נ) ואחר כך כאשר התחיל אור החכמה להסתלק

עוד מן מקום הכתר לעלות וכו' (עץ חיים שם).
 (ס) בע"ה כתוב: אחד בעת הסתלקותו שאז נגרע (נ"א נגמר) אור התחתונים, והב' אחר גמר הסתלקותו במאציל (אז חזרו האורות כנ"ל ל"ג) כי אז חזר האור אל האורות שתחתיו, אבל בחכמה וכו'.
 (ע) צ"ל אלו (ע"ה שם).
 (פ) צ"ל ויוכפלו לששה (ע"ה שם) ועיי"ש עוד כמה שינויים ממ"ש כאן.

(ל) חסר כאן: וכן בחי' חיה פנימית שבנ"א שנמשכת לו בעת ירידת הכתר, היתה עתה מסתלקת ממנו, ומן הבינה וכו'.

(מ) בע"ה כתוב: וכן מכל שאר האורות, והוא בחי' חיה פנימית מן המלכות, וכעד"ו בשאר אורות ז"א ובינה, ולא נשאר בהם רק וכו' עיי"ש כי ישנם הרבה שינויים.

(נ) ואחר כך כאשר התחיל אור החכמה להסתלק

ולאימא, היו בה ת) ב' פנימיים, וחסר ממנה בחינת יחידה הפנימית, ושנים מקיפים. וכיון שעדיין אבא לא היה בו בחינת חיה, להוציא טפת המוחין לזיווג, לכן נשארו אחר באחור.

ואם תשאל ותאמר, מאחר שזעיר ונוקביה היו אורותיהם שלימים בכל בחינותיהם, אם כן למה עלו גם כן הם אל המאציל ללא צורך. והענין הוא, כי הגה כל חיותם ושלימותם נמשך להם מאבא ואימא כנודע, וכיון שנתרחקו מהם אבא ואימא ועלו למעלה, עלו גם הם אחריהם, כי חשק המקבלים לרדוף ולהדבק במאציליהם, ורוצים להתקרב להם ולקבל מהם, ולא רצו להפרד מאבא ואימא שעלו למעלה, כדי שלא ישארו רחוקים מהם.

ועוד טעם שני כנזכר, כי סיבת חזרת אלו האורות במאציליהם היה, כדי שבעודם מסתלקים, יוכלו הכלים להתעבות ולגמור מלאכתם, ועל כן גם האורות דזעיר ונוקביה עלו גם הם לצורך בנין הכלים.

א) וצריך עתה לבאר מה הארה היתה נמשכת אל האורות התחתונים, בעת עליית האורות העליונים מהם, כמו שהתחלנו לומר ענין זה למעלה, ולבאר ענין זה, יתבאר לך כלל גדול בדרך שלא פירשתי אותו בשום מקום אחר, והכלל הזה יצטרך לך בכל שאר המקומות, והוא ענין אור ישר ואור חוזר מתתא לעילא, כנזכר בתיקונים ובזוהר ובמקומות רבים. ואף על פי שהארכתי בספר הדרושים אור ישר ואור חוזר ובמקומות אחרים, אכן בסיפור הזה אשר אכתוב לפניך, בו עיניך תחזינה משרים, ודי בהעראה הזאת.

ודע והבן, שאין ספק שעולם ועד, השגחת המאציל בנאצלים אינה נפסקת רגע אחד, ואף גם בהיות פגם בתחתונים, שאז הארת האורות העליונים מחזרים פניהם מהתחתונים, ומסתלקין

שהוא במאציל, והוא בחינת הפה של אדם קדמון, כמו שיתבאר ענין השורש הזה שלהם. והנה זה הוא שינוי אחד, שיש בעולם העקודים, מה שאין כן בעולם האצילות, כי בעולם צ) העקודים היו אבא ואימא יותר שלימים במציאותם, ובשלימות בחינותם יותר מזו"נ, שאינם כל כך שלימים בבחי' עצמם, כמו שאכתוב במקומו בע"ה. אבל בעולם ק) הנקודים, זעיר ונוקביה נתקנו יותר מאבא ואימא, ונשלמו יותר ר) מבחינת יותר מהם, והוא, כי זעיר ונוקביה היו פנים בפנים, ואבא ואימא היו אחר באחור. כי הנה נודע טפת הזיווג של הזכר, היא נמשכת מן המוחין שלו, שהן מן החכמה שבו משם ולמטה, והם בחי' החיה הנוכרת, שהיא נשמה לנשמה. והנה קודם שחזרו שום אור אפילו אור הכתר העליון לעלות במאציל, כבר היה לזעיר ונוקביה צורכו אל הזיווג, שיוכלו להודווג, כי הוא כבר היה לו בחינת חיה הנוכר, שהוא החכמה שבו. וגם המלכות, כבר היה לה עוד יתרון אחר, שהיתה בה בחינת יחידה, וע"י זה היו יכולין מאז להיות פנים בפנים. אף על פי שיש יתרון למלכות מן הזעיר אנפין, אין בו חשש. ולא עוד, אלא קודם שזעיר ונוקביה עלו במאציל, כבר היה זעיר ונוקביה שלמים בכל בחינותיהם כראוי להם, ומצטרכים להם, שהם ש) שני בחי' פנימיים, וב' מקיפים דחיה ויחידה. ומכל שכן שהיה בהם בחינות הצריכות להם והמצטרכים להם לכשיוכלו לחזור פנים בפנים, שהם מבחי' חיה ולמטה כנזכר.

ואמנם או"א, אפילו אחר שכבר אור הכתר חזר ועלה במאציל, לא היתה באבא בחינת חכמה שבו, שהיא חיה. ומכל שכן, שלא היו בחינותיהם המצטרכים להם, חמשה פנימיים וב' מקיפים, כי לאבא אחר תכלית שלימותו, היו בו שלשה פנימיים, נפש רוח נשמה לבד.

הגהות ומראה מקומות

ש) צ"ל חמש (ע"ח שם).

ת) צ"ל ד' פנימיים (ע"ח שם).

א) מאמר זה כתוב בע"ח ח"א שער עקודים

פרק ז'.

צ) צ"ל האצילות (ע"ח שם).

ק) צ"ל העקודים (ע"ח שם).

ר) בע"ח כתוב: ונשלמו בחינותן יותר מהם,

הוא כי זו"ן וכר'.

מהם ועולים למעלה, אין השגחת הארה העליונה המוכרחת להחיות בתחתונים לפי הכרחם נפסקת כלל, כמו שביארתי בספר הליקוטים חודשים בעץ החיים בנוף עשירי דף קמ"ד עיין שם. כי רגע באפו חיים ברצונו וכו', ובודאי שלא תהיה הארה זו נמשכת מן המאציל המאירה בתחתונים בעת הסתלקות האורות, דומה אל הארה הנמשכת בתחתונים בעת ירידת האורות העליונים למטה להאיר בתחתונים. ואם כן נמצאו עתה שני בחינות האורות נמשכים מהמאציל אל התחתונים: א', הנה בעת ירידת האורות למטה. והב', בעת עליית האורות למעלה, זה דרך עלייה וזה דרך ירידה.

ואמנם כאשר יש רצון העליון, ויש כח בתחתונים ושלימות, לקבל האור העליון של המאציל, אז האורות העליונים חושקים וחפיצים לירד ולהאיר בתחתונים המקבלים. להאיר בהם דרך פנים בפנים מאירים, ואמנם כשאין שלימות בתחתונים, האורות מסתלקים, והם הופכים פניהם מן התחתונים, ומחזירים פניהם אל המאציל, אשר כוונתם לעלות לשם, ומחזירים את אחוריהם כנגד המקבלים התחתונים, ואז אותם הארה שמאירים בתחתונים בעת ההיא, היא באה דרך אחוריים, ומן אחוריים הם מקבלים הארה המוכרחת להם.

והנה האור אשר נמשך דרך ירידה, נקרא אור ישר, והוא רחמים, ונקרא אור הפנים. והאור הנמשך דרך עלייה, נקרא אור חוזר, ואור האחור, והוא דין. והנה שני בחי' האלו, הם נמצאים בעשר ספירות כולם, אמנם יש חילוק ביניהם בבחי' (ב) אור האחור והוא זה, כי הנה כאשר אור הכתר מסתלק ועולה, והופך פניו למעלה כנגד המאציל, ואחוריו למטה כנגד החכמה, הנה אז החכמה מקבלת אור החוזר ההוא הנמשך מן המאציל, ע"י אחור אחד בלבד, שהוא אחור הכתר. אמנם בעלות אור החכמה גם היא אל המאציל, וגם היא תהפוך

דעולם העקודים.

והנה כדי שתבין, שורש בחי' אור ישר וחוזר, ופנים ואחור, אבאר לך מציאות זה בזו"ן, ומהם תקיש אל השאר, כל מה ששייג שכלך, וזה הסיפור שאני כותב לך כאן בהקדמה הזאת, היא בספר קהלת יעקב דף צ"ו שחברתי, והוא נוף ארבעה ושמנים ענפים מספר עץ החיים, וצריך לכותבו כאן, והוא מתחיל ענין אחור ופנים וכו', עד סוף צלם (דאבא כנזכר. ג)

(ד) בפנימיות אדם קדמון, יש הוי"ה אחת, ואדם קדמון הוא לבוש אליה, ומארבעה אותיות

הגהות ומראה מקומות

(ד) דבור זה כתוב בע"ח ח"א שער טנת"א סוף פרק א'. בע"ח עם פמ"ס ענף י' אות ב'.

(ב) בע"ח כתוב: אור החוזר.
(ג) ע"ח ח"א שער עקודים פרק ח'.

ואמנם יש כמה בחי' באורות הנשמה, והן גר"נ ח"י, וגם יש כמה בחי' תבונה, וכמה בחי' בינה וכו', ונמצא כי לפעמים יש בז"א ה' בחי' גר"נ ח"י הנזכר, כולם באמצעות חלק התבונה, לפעמים כולם באמצעות הבינה, ולפעמים כולם באמצעות אריך.

האמנם דע והבן, כי כשאנו אומרים שלוקחים כולם באמצעות התבונה, רוצה לומר גם מישראל סבא וכן כשאנו אומרים שלקחה על ידי הבינה, רוצה לומר וגם מאבא עילאה. ופירוש הענין הוא: כי כל בחינת אלו נמשכים מזיווג, ואם כן צריך שבכל בחינות מאלו החמשה, שהם גר"נ ח"י, יהיה בהם חלק אבא, וחלק אימא. אך דע כלל גדול, כי הנפש לבדה כלולה מכל החמשה גר"נ י"ח, וכולן נקרא נפש לבד. ודוגמתן חמשה בחינות, וכולן נקרא רוח. וכן בנשמה. וכן בחיה. וכן ביחידה. כאשר הארכתי לך בחיבור הזה באורך, דבר דיבור על אופניו ע"ש, באופן שיש חמשה בחי', כל אחד כלולה מחמשה וכו', שהם ג"כ בחינות ז"א, וכולם נקראים רוח לבד. וכן בארבעה בחינות בנוקביה, וכולם נקראים נפש.

אמנם נבאר ענין ז"א, וממנו תקיש אל השאר (ג) עד סוף דעתיק כל מה שיכולה להשיג וכו'. הנה ג' כלים יש בז"א: חיצון, ואמצעי, ופנימי. ואין לך אבר ואבר, שאין בו שלשה בחינת אלו, עובי חיצון מצד האחור, ועובי הפנימי מצד הפנים, ומה שביניהם בסוד אמצעי. אכן שורש שלשה כלים אלו, החיצון שבכולם נמשך חיותו מן הכבד, על ידי ווריד הכבד, שבהם שולח המזון שהוא הדם, אל אותו הכלי החיצון. וכלי האמצעי נמשך חיותו מן הלב, ע"י עורקים הדופקים הנמשכים מן הלב, שבהם שולח החיות הרוחני, כעין רוח דק וזך, והוא בחי' דם תומרי ג"כ, אלא שחזר (ונתדכך) (ונזדכך) בלב, כנודע ליודעי חן ומביני דעת,

יוצאים הארבעה היוו"ת וכו'. ונגלים לחוץ לאדם קדמון, והם: הוי"ה דע"ב דיודי"ן, והוי"ה דס"ג, ודב"ן, ודמ"ה. והם: במצה, אוזן, חוטם, פה דא"ק. ומה שקדם הוי"ה דב"ן להוי"ה דמ"ה, הוא התפילין דרבינו תם, והוא סוד נקבה תסובב גבר.

ובענין אור האין סוף, שהוא מקיף לכל העולמות, יש לשאול, שאנו אומרים שהקליפה קדמה לקדושה, וא"כ איך יהיה הא"ס שהוא מקיף לכל העולמות, מקיף לקליפות. אבל הענין הוא, שהקליפה היא מקפת לקדושה, ובתוכם ג"כ היא מקפת לאור הא"ס, כמו משל הפרי שיש לו גרעיניו, ובתוך הגרעינין יש אוכל ג"כ, ונמצא כי הקליפה היא סובבת ומקפת לאוכל הפנימי, ומקפת לאוכל החיצון. ונמצא כי לעולם הקליפה היא מקפת לקדושה. ואם אתה מן המבינים, יאמר לך ודי למבין.

והנה אמנם שנצרכו הכלים להשתבר, ולא עשה המאציל העליון הפרצוף כמו שעשה אחר כך, היינו משום שכבר ידעת, שהקליפה קדמה לפרי, ואם היה בונה מיד הפרצוף, היה הקליפה נשארת בהם לעולם, ולכן שבר את הכלים, בכדי שקדושה יבדל מהקליפה, וכאשר נבדל מיד בנה הפרצוף.

דרוש ז"א על מתכונתו:

(א) הנה נתבאר לעיל, כי יש פרצוף בינה עילאה דאהי"ה דיודי"ן, ופרצוף תבונה דס"ג. ונדבר עתה בפרצוף תבונה דס"ג לבדה, אשר יש בו כח"ב, וג' תבונות כנזכר לעיל. וכבר נתבאר לעיל, כי חיצונית העליון נעשה פנימיות בתחתון, וכל זה בבחי' כלים. והנה זו"נ אינם יכולים לקבל הארתם בבחי' נשמתם, אלא באמצעות חיצוניות התבונה, שתתלבש תוך פנימיותם בסוד מוחין כנודע,

הגהות ומראה מקומות

(ג) בע"ח ל"ג מן עד סוף עד הנה ג' כלים. ועיי"ש עוד הרבה שינויים בלשון ממ"ש כאן.

(א) מאמר זה כתיב בע"ח ח"א שער המוחין פרק ה'. מ"ק ענין זו"ן על מתכונתו.

כי הכבד שולח הדם אל כל האברים, וביותר מובחר שולחו אל הלב, ד) והלב חוזר ומזככו, ונעשה בו בחי' רוחיים זכים, ומשלחם אל הכלי האמצעי, אשר בכל אבר ואבר. אחר כך הלב שולח הרוחות היותר מזוכך אל המוח, ושם חוזר ומזדכך פעם שלישי, ואז שולחו המוח אל כלי הפנימי של האבר, דרך הגידין הנמשכין מן המוח, כנודע, אותו הרוחניות נקרא כח ההרגשה.

ה) אמנם הצד השוה ששלשה אלו, שהם: המוח, ולב, וכבד, אשר הם שלשה שרשים, של שלשה בחי' הכלים, של כל אבר ואבר כנודע, היה בתוכם הבחי' נר"ן, ואם כן נמצא, כי הנפש ושורשו שורה בכבד, ו) באמצעות פאירותיה אל הכלים התצוננים, על ידי וורידיו הדם כנוכר. ונמצא כי אותה הנפש, יאירו בכלי החיצון. והרוח שורה בלב, ז) ובאמצעותו שולח פארות פארותו אל הכלים האמצעים, על ידי העורקים הדופקים הנזכר. ובמוח שורה בו הנשמה, ובאמצעותו שולח הנשמה ח) הארותו הארותיה, אל הכלים הפנימיים, על ידי הגידים הנמשכים מן המוח. ואמנם כנגד יחידה וכנגד חיה, אין עוד בחינות כלים בועיר כנגדם, והבן זה היטב, כי אורן גדול, ואין כח בכלי לסובלו. אמנם החיה מתלבשות פנימיותיה תוך הנשמה, ואור מקיף שלה, נשאר בסוד אור מקיף על ז"א מבחוץ, שלשה בחינות מקיפין, כנגד נר"ן הפנימים. והיחידה, פנימיותיה

מתלבשות תוך החיה ואור מקיף שלה נשאר בסוד אור מקיף על ז"א מבחוץ. והיה אפשר לומר, שתחלק לארבעה מקיפים, כנגד חיה נשמה רוח נפש הפנימיים, ט) ואם כן היה שני בחי' מקיפים מ"ם דצלם, ושלוש בחינות המקיפין החיה, למ"ד דצלם, והצ' דצלם הם האורות הפנימיים, שהם ט' דט' ספירות דזעיר. והנה נתבאר חמשה בחי' הנזכר של זעיר. אמנם לפעמים לוקח כולם על ידי הבינה הכוללת, שהם בחי' ישראל סבא ותבונה. ולפעמים עולה יותר, ולוקח כולם במקום החכמה הכללית, שהם או"א עילאין. ופעמים עולה יותר ולוקח כולם במקום כתר הכללי, שהוא אריך ונוקבא. ואמנם דע, כי אי אפשר ליקחם, אלא על ידי ישראל סבא ותבונה, כי הרי הם עליונים ממנו. אך הענין הוא, כי אי אפשר לו להעלות למעלה ממדרגתו, כי הרי אין מקום פנוי וחלל.

אמנם צריך שתחלה תתעלה ישראל סבא ותבונה למקום או"א, ואז זו"נ יעלו למקום ישו"ת, ויעלו או"א במקום אריך ונוקביה, ויעלה אריך ונוקביה למדרגה שעליו. וכן על דרך זה, עליית למעלה מעליה, י) עד שיתנו ענינו, ויתחלף כולם ממקומם. ונמצא כי בעלות ישראל סבא ותבונה יותר למעלה מאריך ונוקביה, ויעלו זו"נ במקום או"א עצמה. ונמצא כי הרי הם נקראים או"א. אמנם אינם מקבלים הארה והמוחין שלהם, אלא על ידי ישו"ת שגם הם עלו, ודי בזה.

הגהות ומראה מקומות

ד) בע"ח כתוב: ואז הלב חוזר ומזככו (פעם ב') ונעשה בו בחי' (דס) רוחניות זך, ומשלחו אל כלי האמצעי, אשר בכל אבר ואבר. ואח"כ הלב שולח (דס) רוחניות היותר זך אל המוח וכו'.
 ח) בע"ח כתוב: פארות הארותיו אל הכלים הפנימים ע"י הגידין כנ"ל. ואמנם וכו'.
 ט) בע"ח כתוב: וא"כ יהיו ד' בחינות היחידה מקיפים מ' דצלם. ואח"כ ג' בחי' מקיפים ל' דצלם, וכו'.
 י) צ"ל עד שיתנענעו ויתחלפו כולם ממקומם. נמצא כי בעלות ישו"ת למעלה במקום או"א, הנה נמצא זו"ן במדרגת ישו"ת. וכשעלו ישו"ת למעלה בא"א ונוקבא, יעלו זו"ן במקום או"א עצמם, ונמצא כי הרי וכו'. (ע"ח שם).

ה) בע"ח כתוב: אמנם הצד השוה שבשלתן שכולם הם מיני דם, אלא שזה מזוכך מזה, וזה מזוכך מזה. והנה בתוך ג' שרשים אלו, וכו'.
 ו) בע"ח כתוב: כי הנפש שורה בכבד, ובאמצעותו משלח הארותיה אל הכלים החיצונים ע"י וורידיו הדם כנוכר, וא"כ נמצא כי אודות הנפש וכו'.

נעשו מלבוש אל הנפש של הוולד, בסוד בבגדו בה, הנזכר בסבא (ו) ומן הטפות עצמן, נעשים פנימיות החומר של גוף הולד, לפי שבתוך טפות אלו, נכנסת נפש הולד להצטייר, ולברר הכלים שלה. וזה הטעם הנזכר לנו בפסוק כבד את אביך ואת אמך וכו'. (ז) ואמנם אחר שטפות כל אחד מהם נמשכה מרמ"ח איברי האב והאם, לכן יש בכללותם רמ"ח ניצוצות. ותחלה מתחיל אותו ניצוץ אל הנפש שנמשכה מאב ואם שגם בו יש כללות רמ"ח ניצוצין, ואז הניצוץ הראשון והמעולה, הוא מתחיל לצייר טפת אבר (ח) הכבד שלו, ומתחיל להצטייר בחי הכבד של הוולד, ונמשך שם חלקי הנפש, מנפש הכבד של הוולד, ומצטייר הכלי של הכבד, וכל זה ע"י טפת האב, עם ניצוץ הנפש, אשר הוא שם משל האב כי זהו דמיון ט) המלח שנותנים בתוך החלב, שהוא טפת האם, ונקפאה ומצטיירת. ואז משם ואילך, מתחיל הכבד לברר בירורי הוולד לצורך רמ"ח איבריו, ונעשים בו דם, ואז משתלח הדם ההוא דרך הוורידין, ומצטיירין האברים, ונעשים בשר גידין ועצמות, וכפי מה שמתבררים ניצוצי נפש הוולד, ונכנסים שם בכבד, כך הוא שיעור בחי בירור הכלים של הוולד. וכן כפי מה שמתרבה ונתגדל בחינת הכבד עצמו, כך נגדלים כל הכלים של רמ"ח אברים של הוולד. ועד"ז הם הולכים ומתגדלים כל תשעה חדשי העיבור, ונגמרים תשע ספירות דז"א, בבחינת כלים ונפש וניצוצות של ז"א, וכל זה היה לסבת של הטפות או"א בחומר ובצורה כנזכר לעיל, באופן כי כשנולד ז"א, כבר יש בחינת רמ"ח אברים דכלים וניצוצות ואורות, מבחינת נפש של ז"א.

ה) ונתחיל ונבאר ענין ה' בחי' יחנר"ן המקבל על ידי ישו"ת לבד. הנה בעת העיבור, נכנס בו בחי' נפש לבד. והענין דע, כי אי אפשר בשום אופן להצטייר הוולד, אלא ע"י הנפש הנותן כחו בו. ואמנם אינה יכולה להכנס, עד שיתחיל איזו התחלה להצטייר הגוף. ולכן הוכרח שתחלה יטילו הזכר והנקבה טפות זרע החומריים, וזה נמשך מחלק אבר של הזכר והנקבה עצמם, ואז נמשך בטפות ההם קצת ורוחניות מנפש האב והאם עצמם, כנודע לחכמי הטבע, ואז כבר יש שאור להחמיץ, ואז מתבררים הבירורים אל ז"א מעט מעט, ומבררתם אימא ע"י אכילתה. ובוה נתוסף החומר בולד, וגם בנפשה מבררת בירורי הנפש זעיר, באופן שמתחילין להתברר מבחינת הכלים ומהניצוצות ומהאורות הנפש, מעט מעט. ואמנם טפות הזרע, נמשכה משל האב, והרוחניות שבה נמשך מן הנפש עצמה שבאב. וכן כיוצא בזה בטפות האם, יש בו חומר האם עצמה, ורוחניות מהנפש שלה. והנה הנפש היא, נקרא רוחא דשדי בגווה כנודע. ומשם נותן קצת מן אותו הרוח בתוך הטפה היא, ונמצא עתה כי התחלת השאור להחמיץ העיסה, שהיא בירורי הוולד עצמם, הוא ב' טפות זכר ונקבה, עם שני ניצוצות נפשות או"א עצמם. והנה כפי אותם הניצוצות הנזכר של או"א, כך דוגמתן הם מבררים בירורי נפש הוולד, עם הכלים ג"כ, ר"ל אם עשו אז מצוה התלויה בעין, ממשיכם בירור נפש התלויה בעין, וכל הפרצוף בזה, ודי בזה.

ונחזור לענין, כי אלו הניצוצות הנמשכו מאב ואם בתוך הטפות שלהם, הנה מניצוצות

הגהות ומראה מקומות

(ז) ע"ח ח"א שער עקודים פ"ו. ח"ב שער דרושי הצלם פ"ב כלל ט'. שער הנסירה פרק ב'. ספר לקוטי תורה ושער הפסוקים פרשת וירא. שער המצות פר' יתרו. תע"ס ח"ד פ"ב. (ח) הכבד שיש בתוך אותה טפה, כנודע לחכמי הטבע, ואז ממשיך אותם הבירורים של הולד עצמו מבחי' הכבד (ע"ח שם). (ט) בע"ח כתוב: הקום.

(ה) מאמר זה כתוב בע"ח שער המוחין פרק ה'. וגם לעיל בספר זה דף ט"ג סוף ט"ב מן ד"ה אינה יכולה ע"ש בהגהות ומ"מ כל השינויים מספר עץ חיים. וממה שכתוב כאן כי אחד משלים את השני.

(ו) זהר ח"ב דף צ"ו: ובוזר ע"פ הסולם פרשת משפטים אות מ"ט.

הטפה כ) שבה, שכלם ממי העיבור, נגמר חיצוניות המלכות הנזכר, כל י"ס שבהם ליכנס בתוך ז"א. וכבר ידעת, כי זה החיצוניות נקרא צלם דמוחין דעיבור, שהם בחי' כל העשר ספירות החיצוניות דמלכות דיסו"ת, כי הרי ביניקה נכנסים מדרגות אחרות מעולות מאלו, כנלע"ד חיים.

והיותר נלע"ד חיים הוא, כי עתה לא נבררו רק נפש שבנפש, דבחינת אור וכלי, לכן גובה הוולד קטן מאוד. אחר כך מתבררין בחי' ניצוצי הרוח של ז"א, עם בחינת הכלים שלהם, ואז מזדווגים שנית אבא ואימא, והם מוציאים טפת מחומר וצורה של בחינת רוח שלהם, והוא מבחי' ו"ק של ישראל סבא ותבונה, שאלו הם יותר פנימיים מן הטפות שהמשיכו לו לנפש דעיבור, שאותם היו ממלכות דיסו"ת, ואלו הם משש קצוות שלהם. וכמו שאותם הצלמים דעיבור, היו מחיצוניות דמלכות של יסו"ת, כן אלו הצלמים דיניקה הם מחיצוניות שש קצוות דיסו"ת. וכבר נתבאר, כי חיצוניות נעשה פנימיות תוך פנימיות התחתון. והנה כל הבחי' שנתבררו לצורך הוולד להגדילו, הנה כולם נמשכו אחר כך בזמן היניקה, רק שהם נכנסים בה מעט מעט, ע"ד הנז"ל בעיבור בכל פרטיו. ל) (מ) ואמנם עתה נגדלו הרמ"ח אברים דזעיר אנפין בארבע בחי', ב' לנפש, וב' אחד בערך האורך, ואחד בערך הרוחב, שהוא עובי הכלי. והענין, כי מהארת הרוח הבא עתה, מתגדל אל בחינת כלי הנפש, ובנפש עצמו, אע"פ שכבר נכנסה כולה כנזכר. או כפי פירוש השני הנזכר, יהיו שניהם נתוספו רוח שבנפש, ואז גדל הכלי בקומתו, ועי"ז נמצא הולד גדל ביניקתו, וגדל קומתו, וגם גדל ברוחב ובעובי.

ואמנם ניצוצות נפש דאו"א, נעשו לבושים של הנפש עצמה דזעיר כנזכר לעיל, ח) ובהו מלבשים תוך ניצוצי החומר דכלים דאו"א. ונמצא הכל רמ"ח אברים דגופא דזעיר אנפין, ובתוכם טפת אימא, כלולה ברמ"ח בחומר שלה ובנפש שלה. ובתוכם טפת אבא, כלולה ברמ"ח בחומר שלו ובנפש שלו. ובתוך הכל, הוא נפש האדם דז"א, נתקן שם. ונמצאה נפש זעיר עצמה, עומדת בכבוד, מלובשת תוך טפת נפש אבא ונפש אימא, והם מלובשים תוך טפת הכלים שלהם, ומשם משתלחים ענפיו וניצוצי נפש זעיר, בכל רמ"ח אבריו, בהיותם תוך נפש או"א, בתוך טפת כלים שלהם דאו"א כנזכר. ונמצא, כי מתחלת ההריון, התחילו להצטייר כל הבחי' הנזכרים ביחד, אמנם ראשית כולם היו טפות או"א חומר וצורה, והיו ממשיכין שם בירורין מהכלים ומהנפש הזעיר עצמו מעט מעט, בין מהכלים בין מהאורות, באופן שכשכלים זמן העיבור, יושלמו ט) בחד הבירורין של רמ"ח אברים בבחי' כלים ובבחי' נפש שלהם.

אמנם דע והבן, כי עדיין לא נכנסין שם רק בחי' נפש שבנפש דזעיר, וכן לא נתבררו רק הכלים של החלק של נפש שבנפש דזעיר, כי כפי הנברר שבנפש, נברר מהכלים, ולכן עדיין קומת גוף העיבור קטן מאוד, עם היותו כלול מ"ס ומרמ"ח אברים, אלא שהם מבחי' נפש שבנפש כנזכר.

ואמנם הטפה הנזכרת (שהיא שהטילו כולו) או"א בחומר ובצורה לצורך שאור אל העיסה כנודע, ונמשכה מבחי' החיצוניות י) של נה"י י"ס ומלכות דתבונה, ובכל זווג וזווג שבזמן העיבור, היה נמשך ומתרבה אותה

הגהות ומראה מקומות

ל) ע"ח שער המוחין פרק ו', לעיל מן דף ס"ג ט"ב ד"ה אינה יכולה עד דף ס"ו ט"א ד"ה ודע תחלה, עיי"ש כי ישנם הרבה שינויים ממ"ש כאן. (מ) לעיל דף ס"ב ט"א מן ד"ה ואמנם עתה, כתוב מאמר זה, וכן בע"ח ח"א שער המוחין פרק ו' דף רצ"ב ד"ה ואמנם עתה עיי"ש, ועיין לעיל בהגהות ומ"מ כי יש כמה שינויים.

ח) צ"ל באו (ע"ח שם) ועיי"ל דף ס"ה בהגהות ומ"מ אות ט'. כי ישנם הרבה שינויים ממ"ש כאן. ט) צ"ל ביהר עיין לעיל דף ס"ה, ובהגהות ומ"מ שם אות י'. י) לעיל דף ס"ה ט"ב ד"ה ואמנם הטפה ועיין בהגהות ומ"מ אות כ'. כ) בע"ח כתוב: באופן שבהשתלם ימי העיבור.

אחר כך מתחיל ליגדל גדלות האמיתי, והיא כניסת הנשמה, וטעם היות נקרא בחי' גדלות האמיתי הוא, לפי שעד עתה היה אל הוועיר בחינת רוח, אשר כל בחי' ז"א הוא רוח כבוד. אך בבוא לו הנשמה, אז הוא גדלות אמיתי, שגדל יותר מבחינתו, כי כל שורשם הם שש קצוות הנקרא רוח, ועתה נגדלו לו ג"ר, שהם בחינת נשמה, וחוזרים ליגדל הכלים דועיר בשלשה בחינותיה, חיצון ואמצעי ופנימי, בין בעובי, בין בגובה. וזה על ידי הארתם הנשמה בהם, ובנפש וברוח עצמם. ונמצא, כי אע"פ שמתחלה ג"כ היו לו בחינת המוחין, כיון שעדיין אין בהם רק בחינת הנפש או רוח לבד, שאינם בחי' הארות הראוים, הרי הוא כאלו אין בהם מוחין, אך עתה שבאה הנשמה לתוכם, וגם שנגדלו כנוכח, לכן נקראו עתה גדלות האמיתי דמוחין, והבן זה היטב.

וגם כניסת הנשמה זו, היה מעט מעט, ע"ד הנזכר לעיל ברוח ובנפש, ונגדל מעט מעט, וגם בזה הוא בכל הנזכר לעיל בנפש וברוח, כי כח טפת הזווג דאו"א, ממשיכים טפת חומר וצורה מבחינות כלי הפנימי שלהם, ומבחינת הנשמה שבהם, ועל ידם מבררים בירורי דועיר עצמו מהמלכים דמיתו, מבחינת הכלים ומבחינת הנשמה.

וצריך שתדע כלל א', בכל הצלמים דגר"ן והוא, כי בחינת נפש של הצלם ההוא, באה תחלה, ואחר כך רוח דו"ק של הצלם, ואחר כך כל ג"ר ביחד, שהם נשמה חיה יחידה, כי ג"ר חשובות כאחד. אמנם הם נכנסים כסדר, שהוא תחלה נכנס הנשמה, ואחר כך חיה, ואחר כך יחידה. והנס (מ) בצלם, יש בו צ', ובו נכלל הרוח, כי בחינת הנפש נקרא דמות, וזו נותנת אל הנקבה. אך הצ' דצלם, הוא של הזכר, והוא בחינת הרוח, והוא נקרא דעת המתפשט בכל הגוף, בסוד בדעת חדרים ימלאו. ויש בדעת ג' מוחין, הנקרא חב"ד, ומתפשטים בשלשה קוים דועיר, עד נצח הוד יסוד שבו. אמנם החו"ב

כי נכפל עתה עובי הכלי כפלי כפלים, בחינת רמ"ח אבריו, ונמצא כי עובי החיצון שגדל, נקרא כלי הנפש, וזה העובי שניתוסף בו עכשיו, היא כלי האמצעי של הרוח, שהוא תוך כלי החיצון של הנפש.

תחלת כניסת ניצוצי הרוח, הם בלב, ומשם משתלחים פארתיו וענפיו, דרך העורקים הדופקים, בכל רמ"ח אברים, תחת העובי של הכלי החיצון שגדל בעיבור. ועד"ן גדלים עשר ספירות זעיר זעיר, ברמ"ח איברים, בימי היניקה, בגובה ובעובי, הוא שהכלי של הנפש עצמו גדל למעלה, ובעובי הוא בחי' כלי אמצעי של הרוח, והם נגדלים מעט מעט עד שנשלם להכנס כולו.

ודע, כי בודאי גם בעיבור, יש מוח לב כבד בשר ועורקין דופקים ועצמות, אלא הענין הוא, כי כל בחינות מאלו, יש בה בחינת נר"ו, שהם קטנות יניקה וגדלות, אלא (ל) שאין הנפש שבנפש נגדל, זו הכבד, וכל בחינת כלים חיצונים, בין בחלק הבשר ובגידין ועצמות. ומרוח שבנפש נגדל הלב, וכל בחינת כלים האמצעים, שבבשר ובגידין ובעצמות. ומנשמה שבנפש, נגדל המוח, וכל בחינת כלים הפנימיים שבבשר ובגידים ובעצמות. ותחלה נכנס נפש שבנפש, ומתחיל להצטייר בהכבד. ואחר כך הרוח שבנפש, ומתחיל לצייר בהלב. ואחר כך הנשמה שבנפש, ומתחיל לצייר בהמות.

ואחר כך ביניקה, בההיא נפש שברוח, מגדיל בכבד הגדלה יותר גדולה, וגם בכלים החיצונים. ובבוא רוח ברוח, מגדיל הלב, וכל הכלים האמצעיים. ובבוא נשמה ברוח, נגדל המוח, וכל הכלים הפנימיים. אך עדיין אין בכולם רק בחינת רוח האמיתי, ונפש האמיתי. ונמצא, כי טפת או"א מהחומר והצורה של רוח, נעשו פנימיות אל הכלי האמצעי, והרוח עצמו דז"א, נתלבש בתוך טפת הרוח דאו"א, ע"ד הנזכר בנפש דעיבור, והם שני צלמים: א' יישראל סבא, וא' דתבונה.

הגהות ומראה מקומות

- (ל) צ"ל שמן. לעיל דף ס"ב ט"א ד"ה ודע כי.
 (מ) צ"ל והנה, ועיין בע"ח שער המוחין פרק

דישראל וסבא ותבונה, כלול מה' נפש רוח וכו', וכולן נקרא יחידה. והרי עתה נשלם זעיר בג"ר (ס) נה"י, וכולן מה' בחינת דישראל סבא ותבונה. ואם אתה מהמבינים מכל מה שכתבנו, בענין בחינות הזעיר, היכול תוכל להשיג בעליון, עד רום המעלות, ומשם תבחין ותכיר ותשיג ותדע אלהותו יתברך על בורייו כהוגן וכשורה, ודי בהעראה הזאת.

(ע) אחר כך יש לו עליה אחרת, ותזור כבראשונה, ועולה ולוקח חמשה בחינות גרנח"י מן החמשה בחינות שיש באו"א עליון. ולכן חוזר לקטנות ויניקה ומוחין אחרים כנוכר. ואחר כך יש לו עליה אחרת ככל הנוכר, ולוקחם כולם בא"א. ביאור הדבר הוא, כי תחלה היו לו בחינת עצמו שהוא רוח, ובחינת נוקבא הכלולה בו מרוח נפש. ובלוקחו מ"ס ותבונה כל אותם הצלמים כנוכר, ואז יש לו בו נשמה שלמה, כי ישראל סבא ותבונה, נקרא בינה כנודע. ובלוקחם שנית מאו"א עליון, הנקראין חכמה, יש לו חיה בשלימות. ובלוקחו אותם השלשה כלם, מבחינת אריך הנקרא כתר, נשלם בו יחידה בשלימות.

ועתה צריכין אנו לבאר, כי הלא כל אלו הענינים של הצלמים הנוכר, הם כולם מבחי' החיצוניות דיסו"ת, או דאו"א, או דא"א. אמנם צריך שתדע, כי גם יש בהם בחינת פנימיות. וצריכים אנו לבאר ענינם, הוצרכתי להביא לך הקדמה א' לעילא לעילא, כדי שתשכיל ותבין הקשר הזה בקיצור נמרץ, וזה החלי לעשות.

(פ) וזהו כד אתתקן אפיק תשע נהורין דלהטין מיניה וכו'.

ראוי שתדע, כי הלא כל מציאות כולו, הוא הא"ס, אשר אנו קוראין אותו עתיקא דכל

שבו, הם בחינת חסד וגבורה שבדעת, ונקרא תרין עטרין הנודעים, וזהו מה שאמרו באדרת משפטים דף קכ"ב, דמלכא בחו"ג אתתקן. ויש בה בחינת דעת תחתון, המחבר תרין עטרין אלו, ומאלו השלשה מתפשטין בכל הזעיר דצלם, והוא בחינת דעת, כנודע כי בז"א יש שם יה"ו לבד, ובנוקבא ה' אחרונה, ו' של יה"ו הוא הדעת, כי כל עצמות ז"א אינו אלא ו' שבהוי"ה.

ואחר כך ל' דצלם, הוא בינה דז"א, הנשמה שלו. ואחר כך המ' דצלם, היא חכמה דז"א, והיא החיה שלו. ואחר כך בא הכתר שלו. והנה הנפש הנקרא דמות, בא ממלכות של הפרצוף דמלכות יסו"ת. והרוח הנקרא צ' דצלם, בא מו"ק דמלכות דיסו"ת. והנשמה הנקרא ל' דצלם, בא מבינה דמלכות יסו"ת. והחיה שהיא מ' דצלם, בא מחכמה דמלכות דיסו"ת. וביחידה באה מכתר דמלכות דיסו"ת. וכל זה הוא בצלם דעיבור, וכולם נקראים נפש לבד. וכן על דרך זה בצלם דיניקה, וכולם כאשר הזכרנו בכמה מקומות בחיבורינו זה, וכולם נקראים בחינת רוח, והם נמשכים מחיצוניות דיסו"ת, אשר הוא כלול מכח"ב ושש קצוות ומלכות שבמלכות.

(ג) ואמנם, כבר יש לו עתה אל ז"א שלשה, נפש רוח נשמה, בתוך שלשה כלים, ובתוכם שלשה צלמים, מחומר וצורה של יסו"ת ממלכות ובינה וזעיר שלהם כנוכר. וכל צלם מאלו השלשה כפול, שהוא צלם די"ס, וצלם דתבונה. וכבר נתבאר לעיל, שכנגד החיה והיחידה לא יש עוד כלים בזעיר, אמנם נכנסים ומתלבשים תוך נשמת זעיר. ונמצא שאחר כך נכנס צלם דחיה בז"א, מבחינת חכמה דיסו"ת, כלול מה' ג"כ נפש רוח וכו', וכולם נקראים חיה. ואחר כך נכנס צלם דיחידה בזעיר, מבחינת כתר

הגהות ומראה מקומות

דבור זה ודבור השני בשינויים קלים עיי"ש ועיין בשער הכוונות ח"ב ענין הפסח פרק ב'.

(פ) זהו ח"ג דף דפ"ח ע"א מאמר זה כתוב

בע"ח שער א"א פרק ב' בע"ח עם פמ"ס ענף

ג"ח. תע"ס חלק י"ג מן אות ו'.

(ג) ע"ח ח"א שער המוחין אמצע פרק ז' דף דצ"ג ט"ב ד"ה ואמנם כבר יש לו. עיי"ש כי יש כאן כמה שינויים ממ"ש שם.

(ס) ל"ג נה"י (ע"ח שם).

(ע) בע"ח ח"א שער המוחין פרק ח' כתוב

חג"ת בז"א, נה"י בנוקבא דו"א. אך דע, כי ענין או"א לא נזכר מציאותם באדרת נשא, כמו שנבאר בע"ה, וזה הכלל נקוט בידך ואל תשכחנו.

דע והבן, כי מציאות האורות אלו, אינם יכולים להתגלות למטה, עד אחר התיקון, כמו שביארתי לך מקודם, וכמו שנפרש עוד בע"ה. ודע והבן, כי מציאות האורות אלו עולם התיקון, כוונתו הוא, כי ע"י מציאות התיקונים, ולהלבישם האור, נעשה דרך התלבשות והתעבות, ובזה יש כח בתחתונים לסובלו. נמצא כי סוד התיקון הוא, המעטת האור, ואדרבא זו היא סיבת תיקונו, שיוכלו העולמות לקבל. ולכן תראו, כי כל האור העליון נמשך דרך נקבים וצינורות ושערות כמו שנבאר בע"ה. ודע, כי ההיא רישא עלאה, שהוא הא' מכל הי"ס שכתבנו, אין בו תפיסה כלל, ואמנם שאר התשעה הוא כבר ביארנו סדר התפשטותם.

ודע, כי הנה הג"ר שהם כח"ב, שנתפשטו בא"א, כך סדרם, כי הוא סוד הכתר והחכמה, הם סוד כ"ח שבא"א, וסוד הבינה הוא ס' בג"ר, ממנה (נמשו) [נמשכו] או"א, והבן סוד זה ואל תשכחנה, ולכן אבא ואימא כחדא נפקין וכחדא שריין, כי מכה ספירה אחת נעשו.

וכבר הודעתך, כי אותן השני רישין תתאין מן התלת רישין, הם סוד כ"ח דא"א אלו שזכרנו, מן העשר ספירות ראשונות. ואמנם אלו השני רישין, הן מתחלקים לשלשה, כמו שביארתי במקום אחר (ע) וסודם הם סוד גולגלתא אוריא ומוחא, הן תרין רישין, הנזכר בדף רפ"ח פרשת האזינו, שהם תחת רישא עלאה דלא אתיידע, ואמנם סוד אוריא שהוא בין גולגלתא להמוחין, שהוא עומד על הקרומא דחפיא על מוחא, היא סוד המשכת רישא עלאה דלא אתיידע כלל, והוא כדי להחיות ב'

עתיקין האמור, כדי שיתגלה לנו קצת הארה ממנו, והוא גניז וטמיר בכתר, כנודע דאין סוף גנוז בכתר. וראוי שתדע, כי יש עדיין א"ס, אשר הוא לעילא לעילא, כי שם אין שום מחשבה תפיס ביה, והוא עמוק עמוק מי ימצאנו. ולכן תמצא בוהר בכמה דוכתי, כמה מיני א"ס הם, אשר כמעט האדם יסתכן בנפשו, יען מי שאין לו הקדמה, אינו יכול לשוב בימא רבא וכו'. ולכן על זה הא"ס למדו בוהר באדרת נשא וכו', ואז בהיותו שם בסוד תלת רישין, אז הוא נקרא עתיקא דכל עתיקין. וז"ס מ"ש דף רפ"ח, האי עתיקא קדישא אשתכח בתלת רישין. פירוש אשתכח: נמצא. ונמצא ונתגלה באותן הג' רישין. נמצא כי עיקר עתיקא קדישא, הוא הא"ס, אמנם על שם התלבשותו בג' רישין, נקראו התלת רישין עתיקא קדישא.

ואמנם תחלת הארת הא"ס הוא מציאות עשר ספירות המקורות, פירוש העשר ספירות של מ"ה, כי (צ) בכתר שבו הוא בעתיק. אמנם בחכמה של שם מ"ה, היא בחינת אריך, כי משם הוא מתחיל האצילות, ומשם הוא מתפשט אורם, שהם שורש כל האצילות, וחיות כולם, ומציאותם הוא שם, דלאו אינון רוחין ולאו אינון היכלין הנזכר בוהר בפרשת פקודי דף רכ"ז ע"ב, ובפרשת נח דף ס"ה. וסודם הם כח"ב חג"ת נה"י, ולמעלה מאלו היא רישא עלאה דלא אתידע כלל ועיקר, שהוא הראש הראשון, שהתלת רישין הנזכרים עלאין הנתבארים בפרשת פקודי דף רכ"ה ע"א, הם עשר ספירות מקוריים, אל כל המקורית כולם, וז"ש שם מתקנא וכו' אמנם סדר ענינם הוא, כי הלא מתפשטים בשלשה מקומות, שהם א"א או"א זו"ן.

נלע"ד חיים, שהם או"א וזו"ן, כיצד: כח"ב באו"א, חג"ת בז"א וכו'. וכן נלע"ד חיים, דגירסא דידן עיקר, כיצד: כח"ב באריך אנפין,

גהזות ומראה מקומות

(ע) ע"ח ח"א שער א"א פרק ג'. ע"ח עם פמ"ס ענף ס"א תע"ס חלק י"ג מן אות כ'.

(צ) צ"ל הכתר.
ס) צ"ל בגרון.

והת"ת הוא מתלבש צ) קרומא באוירא, כי הוא סוד רקיע המבדיל בין מים למים, וזה ניתן בין גולגלתא למוחא, ק) שבהם חו"ג, והוא סוד חג"ת, ת"ת, המבדיל בין חסד לגבורה, ומכריע ביניהם.

ונצח הוד, ר) יש להם הוא שני אזני דעתיקא, ולהיותם שני ביעין שהם סתומים לכן לא נזכר אזניים בעתיקא, לא בא"ר ולא בא"ז. ולהיות שלעולם נצח כלול בחסד, והוד בגבורה, לכן הם נ"ה אלו.

אמנם להיות שלעולם נ"ה הם סוד הדינין, כנזכר בפ' פקודי ופ' צו, בסוד וערבי נחל, לכן מתפשטים מהם השערות, שהם סוד הדינין כנודע, ש) לכן סודם הם מלמטה למעלה, כי יוצאים מנ"ה למעלה, הם השערות על הגולגלתא, ומשם יוצאים ביסוד, שהוא סוד האזניים והמצח כדלקמן, ובוקע משם האור בסוד דין ממטה למעלה. ואמנם להיות שורש מן אזניים שהם נ"ה, ולכן צריך להעביר שערא מעל אודנין, והבן זה היטב, כדי שלא יהיה להם כח וחיווק גדול, שאם יהיו השערות על האזניים, נמצאת כחות הדין פוגמים יחד בשורשם, ובאים מן היסוד, שאלו הם באזניים, והיסוד הוא במצח. ואמנם בחינות אלו הם למעלה מן היסוד, ת) שאלו הם באזניים, והיסוד הוא במצח, כמו שאמרנו כי המצח בא"א, הוא יסוד דרישא עילאה, לכן ב' אלו מתגלים במצח, ולכן במצח סוד הדינין, כנודע, שבכאן בעתיקא הם כפויים, ולכן מצח ונצח כולן חד באתוון רצופין כנזכר לעיל, כי הוא נצח הוד כלולים

רישין אלו בבחינת נשמה, ומתחיל ומתגלה כאן. אך גולגלתא ומוחא, הם כ"ח דא"א, פירוש: גולגלתא היא כתר, ומוחא חכמה סתימאה נוקבא. ודע כי ביסוד האי רישא דלא אתיידע, הנה הוא מתלבש בא"א. והענין, כי הלא דע, כי כל א' מעשר ספירות הנזכר, שהם המקורות, כל א' כלולים מעשר, כי כל דבר שנקרא ראש, הוא כללות עשר. והנה כח"ב, הם תלת רישין דעתיקא, פירוש דא"א. חג"ת ג' ראשין דזעיר, ונה"י ג' רישין דנוקבא, וזהו בסוד מה שהודעתך, כי מוחין דנוקבא הם סוד נה"י, והבן זה. פ)

ודע והבן, כי כל דבר שהוא גבוה מחבירו, הוא מתלבש בו להאיר ולהחיותו, ונתחיל מכאן ונאמר, כי סוד ההוא רישא דלא אתיידע, הוא מתלבש בכתר, שהוא כללות התריין רישין כמו שבארנו. ותחלה נבאר איך הוא מתפשט בתריין ראשין אלו ואחר כך נבאר ענין רישין מה עניינם. ודע, כי השבעה תחתונות שברישא עילאה, שהוא מחסד שבו עד מלכות שבו, הם מתלבשים בתריין רישין תתאין טמירין בן, כיצד: דע, כי חסד שברישא עילאה, הוא מתפשט ומאיר בגולגלתא. והגבורה, במוחא. כי אלו השנים הם סוד התריין רישין תתאין שבא"א כנזכר. ובזה תבין, איך הכתר הוא רחמים גמורים, אך בחכמה יש בו דינים, רק שהם נכפים במקום הזה, ואתכפיין תמן, וזהו מה שתמצא בכמה דוכתי, כי בחכמה הם דין והבן זה. וזהו שאמרנו, מוחא דעתיקא סתים ושכיך, כחמר טב על דורדייא, כי הוא סוד היין עם השמרים, רק שהם מיושבים ונכפים כאן.

הגהות ומראה מקומות

שהם סתומים, לכן לא נזכר אזנים כלל בעתיקא לא באד"ר ולא באר"ז. ולהיות שלעולם נצח כליל בחסד והוד בגבורה, לכן נ"ה אלו רמוזים בגולגלתא ומוחא, וטמירי תמן.

ש) ולכן סודם הם אור חוזר הוא ממטה למעלה כי יוצאין מנ"ה ולמעלה על הגולגלתא ומשם יוצאין ע"ח שם) ועיי"ש כי ישנם הרבה שינויים ממ"ש כאן. ת) בע"ח כתוב: כי אלו ב' אזנים, ויסוד דנוקבא ורכורא דעתיק שניהם במצח.

פ) ע"ח ח"ב שער פרטי עיי"מ פרק ב' וד'.
צ) מאמר זה כתוב בע"ח ח"א שער א"א פרק ו'. ושם כתוב והת"ת מתלבש בהאי קרומא דאוירא. ועיי"ש עוד כמה שינויים ממ"ש כאן.
ק) שהם חו"ג והקרום בינתיים והוא סוד ת"ת ול"ג חג"ת ע"ח שם).

ר) בע"ח כתוב ונ"ה יש בהם ב' בחי': א' ה"ס היותם סתומים, שהם סוד תריין ביעין דרכורא. והרמז להם הם ב' אזנים דעתיקא. ולהיותן ב' ביעין

ואמנם סוד הדעת דרישא, הוא גניז מאוד, ולכן הוא בסוד הפה דעתיקא הנזכר בוזהר, דעת גניז בפומא. אך שלשה ראשונות שלו, הם בסוד אור מקיף, כי אינם יכולים להתלבש כלל.

אך דע, כי כבר ביארתי לך כללות רישא דלא אתיידע (ג) ודלא אתחזי נהורא זה בההוא אוירא שבין גולגולתא ומוחא סתימא, וסוד האי אוירא, הוא סוד הנזכר בוזהר בכל מקום, יהי אור ויהי אור, כי יצתה יו"ד מאויר, ונשאד אור. ולכן הקרומים. מפסיק בין האי אוירא למוחא סתימאה, כדי שיוכלו לסובלו.

ודע, כי כבר ביארתי לך, שכל שבעה תחתונים דרישא דלא אתיידע, הם בגולגלתא, בו' דיליה. והנה כל אלו הו' דגולגלתא, הם נמשכים מצד הגולגלתא, שהיא הכתר, כמו כותרת מקיף אל מוחא. אך המוח סתימאה, הוא נגלה ומתפשט בסוד דיקנאד (ד) דעתיק. ולכן דע, כי תרין רישין אלו, שהם גולגלתא ומוחא, כל אחד מתפשט אל י"ג, (ה) והם י"ג. והענין, כי מוחא סתימאה מתפשט (ו) בג' ת"ד שנבאר, והגולגלתא ג"כ מתפשט בתלת כי כל רישא אריך שיהיה כולל הי"ג. והנה כבר ידעת, כי ב' אונים, או עינים, או נוקבי דפרדשקא, כולם בעתיק נחשבים לאחד לבר, וסדר הי"ג דגולגלתא, שבהם מאירים ז"ת שברישא עלאה

הם ביסוד כנודע, שהם מתבשלים הזרע, ומשמ יוצא ליסוד בסוד טפה.

ואמנם (ת) ב' בחינות אלו תתאין שבהם, שהם סוד הירכים, שהם תחת היסוד, סוד שני עינים, והיסוד מקומו במצח, ולכן תמצא כי כמו שהחסד הוא נחית וגנוז בפומא (א) דאימא, גם חסד רישא דלא אתיידע נחית הכ"ח במצחא, ששם הוא יסוד, ושם מתגלה כח ההוא טורנאה בסימ"א, ונקרא רצון, כי נמשך מן החסד של רישא עלאה, וז"ש כאן מצחא דאתגליא בעתיקא רצון אקרי, דהא ההיא רישא עלאה פשוט חד טורנא וכו'.

אמנם המלכות מקומה בחוטם, וז"ש ותהלתי אחטם לך. פירוש: לעולם תהלה למלכות, רק שהוא מלכות דרישא עלאה. הרי ביארתי לך, (ב) איך שבעה תחתונות דרישא עלאה, היו גנוזות, ומתלבשות בא"א, בסוד ט' דגולגלתא, כנזכר בריש ספרא דצניעותא. שהם: א', דגולגלתא, דשם חסד. הב', טלא דבדולחא, והם מוחין עם גבורות. הג' קרומא דאוירא, ושם ת"ת. הד', עמר נקי. הה', אשגחאתא פקיחא, הם העינים, והם סוד ב' בחינות נצח הוד, כי עמר נקי הוא סוד אודנין. הו', רעוא דרעוין, הוא במצח, ושם היסוד. הו', תרין נוקבי דפרדשקא, כי הוא קנה חלול, ורמו לחוטם, שהוא חלול, ושם המלכות.

הגהות ומראה מקומות

(ת) ירכין סוד עיינין. הו' ב' נוקבא דפרדשקי ושם המלכות.

(ג) לשון הע"ח: ודע כי כבר בארתי לך, כי כללות רדל"א, אחזי נהוריה בהאי אוירא שבין גולגלתא ומ"ס. וסוד האי אוירא הוא סוד הנזכר בספר הזהר בכ"מ יהי אור יהי אויר, כי יצאה י' מאויר ואשתאר אור. וכן הקרום מפסיק בין האי אוירא למ"ס כדי שיוכל לסובלו. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רמ"ג ט"א מן ד"ה אבל שלשה.

(ד) צ"ל דעתיקא (ע"ח שם).

(ה) כי הם י' והם י"ג (ע"ח שם).

(ו) בע"ח כתוב: מתפשט ביי"ג ת"ד כמ"ש, והגולגלתא מתפשט ביי"ג ג"כ, כי כל רישא צריך שיהיה כלול מיי"ג.

(ת) בע"ח כתוב ואמנם הבחי' ב' דנ"ה שהם סוד הירכים. נ"א ואמנם הבחי' שבב' פרקין תתאין (דפו"י).

(א) בע"ח כתוב: כי כמו שהחסד הוא גנוז ונחית בפומא דאמא (צ"ל דאמה) גם חסד עלאה דרדל"א נחית הכא במצחא. וכו'.

(ב) בע"ח כתוב: איך ז"ת דרדל"א הם גנוזים בא"א, בסוד ז' תקוני דגולגלתא, הנזכר בריש ספ"ד, שהם: ג"ט קע"ר פ"ח. הא' גולגלתא ושם חסד, הב', טלא דבדולחא, והוא מוחא, ושם גבורת. הג' קרומא דאוירא, ושם ת"ת. הד' עמר נקי, ושם נ"ח. הה' רעוא דרעוין והוא המצח, ושם הוא יסוד. הו' אשגחא פקיחא, והם ב' ירכים נ"ה, כי עמר נקי סוד אודנין, (ר"ל אלו ב' בעיני שהם נ"ה) ואלו ב'

דלא אתיידע, סידורם הם כך: כתר, גולגלתא. חכמה ובינה, ב' אזנים. דעת, מוחא, חסד וגבורה, ב' עינים. ת"ת, בחוטם. נצח הוד, ב' שפתיים. לשון, יסוד. פה, מלכות. ב' לחיים, תרין תפוחים. הרי לך י"ג. והבן זה היטב, דכלילין בגולגלתא.

בשקולא. והוא סוד ואלה המלכים וכו', כי הוא לפני מלוך מלך לבני ישראל, הוא סוד התיקון כנודע. והנה ע"י השערות, מתעבה האור, ויש כח (י) למלכות הנזכר, לקבל אותו. והבן וראה, והרי כי עמר נקי הוא תיקון הרביעי מן השבעה דגולגלתא הנזכר בריש ספרא דצניעותא וכו', והם סוד הנקרא בני ישראל, שהם נצח הוד. וזהו לפני מלוך מלך וכו', מלוך א', מלך הרי ב', לבני הרי ג', ישראל הרי ד', וכשבא תיקון ד' שהוא ישראל, שהם השערות, אז היה כח לקבל האור העליון ע"י השערות, וסוד ווי"ן אלו ביארתי בספר הלקוטים חדשים ע"ש.

ודע כי משני רישין אלו, שהם גולגלתא ומוחא, וכתר וחכמה המקוריים, משם נמשך חיות אל או"א, שנתהוו מצד הבינה המקוריות כנז"ל. (כ) מן כתר של אבא ומן חכמה של אימא, כמו שנבאר למטה בע"ה.

והנה דע, כי הא"א מתלבש בכל האצילות כולו, ואמנם ראשו אינו מתלבש כלל, כי כבר הודעתך כי לעולם אין האור העליון מתלבש במה שלמטה ממנו, אם לא בשבע תחתונות שבו לבד, כי השלשה ראשונות לעולם נשארים בסוד אור מקיף, וזהו סוד הנזכר בוהר ובכמה דוכתי. והנה נראה דקשה לזה, מה שאמרו בוהר באדרת נשא דף ק"ל סוף ע"ב, כי דיקנא דיליה תליא עד טיבורא דלבא, הנראה דיש לו שיעור קומה דגוף, (ל) אף אם בין תביג, שוודאי כל קומת הגוף יש לו, אבל אין נגלה כולו רק הראש לבד, משום מה שבארתי, כי

כי הנה מאותו רישא דלא אתיידע, (ז) נמשכו נפש רוח נשמה אל הא"א, ולכן נאצלו ונתלבשו ז' תחתונות ברישא עלאה כנז"ל, והוא, כי ה' אחרונה נקרא נפש כנודע, והוא סוד הרוח, אמנם הנשמה היא באה משלשה ראשונות, ומרוב אורם (ח) אינם יכולים להתלבש בא"א כנזכר, כי נשארו למעלה בסוד אור מקיף, ולכן הוצרך להתלבש בדעת שלו בא"א בסוד הנשמה, וזהו שרמזתי לך, מן האוירא יתיב על ההוא קרומא דחפיון על מוחא, כי הוא סוד הדעת שנתגלה שם ועכ"ז היה שם מכוסה האור, והוצרך להתגלות יותר בפומא כנז"ל ועכ"ז הוא עדיין סתום, דביה עתידין אבהתנא להתלבש.

גם דע, כי כבר ביארנו לך, כי אותה קרומא דאוירא, הוא סוד הת"ת (ט) דברישא דלא אתיידע, והנה ת"ת נקרא ו', וכבר ידעת בתיקונים, כי כל נימין ושערות, הם סוד הווי"ן. גם ידעת, כי הווי"ן הם לעולם סוד נצח הוד, הנקרא ווי העמודים, כי נצח הוד הם סוד הווי"ן, היוצאים מתפארת וא"ו גדולה. והנה בזה תבין, איך י"ג נימין דשערי, נפקין מן קרומא דאוירא שהוא ת"ת, והם נצח הוד עצמן, שהם אינן עמר נקי, ותליין

הנהרות ומראה מקומות

(י) בע"ה כתוב במלכים הנ"ל וע"ש עוד שינויים.
(כ) צ"ל מן כתר אל אבא, ומן חכמה אל אימא.
ע"י בשער מאמרי רשב"י זיע"א דף רמ"ט ט"א ד"ה אח"כ א"א.
(ל) צ"ל אך. עיין בשער מאמרי רשב"י זיע"א דף רמ"ט ט"א ד"ה ונחזור לבאר שם הלשון מתקון יותר. ע"ה ח"א שער א"א אמצע פ"ז דף ק"צ ט"א ד"ה נמצא כי א"א.

(ז) ז"ל ע"ה ודע כי הנה מעתיק נמשכו נר"ן לא"א, ולכן נאצלו ונתלבשו ז' בו כנ"ל, כי ה' אחרונה נקרא נפש ו' רוח, וכו'.
(ח) בעץ חיים כתוב: אינה יכולה להתלבש בא"א, כי אם נשארה למעלה בסוד מקיף, לכן הוצרך להתלבש דעת שלו בא"א בסוד הנשמה.
(ט) נ"א ל"ג דברישא דלא אתיידע. ונ"א דע"י (ע"ה שם).

הויות הם ע"ח בגי', כי כל הויה"ה כ"ו בגי', ג"פ כ"ו ס"ה ע"ח, כמנין מזל"א והבן זה.

(פ) ודע, כי כבר בארנו, כי תשעה ספירות מקורות הם, ורישא דלא אתיידע עלייהו. והנה מציאות המלכות לא נתגלית עדיין בשם מ"ה, רק אח"כ, כאשר ניתקן רישא דלא אתיידע, אז נתהווה בו במלכות, ונשלם פרצוף שלם, ונתלבש בשבעה תחתונות שבו בא"א, ובכללם הוא נקודת המלכות. ובוה תבין מעלת המלכות, כי היא עטרה לראש. אמנם אחר כך בראש צדיק, היתה לראש פנה, ותהיה לעתיד גדולה מן השמש והבן זה.

ודע והבן, כי כבר בארנו, כי שבעה תתאין דההיא רישא עלאה דלא אתיידע, הנה הם מתגלים ניצוצים בו' גולגלתא הנו' צ) והוא הנזכר בזהר עתיק יומין, פירוש: כי אין מתגלה ממנו, רק בחינות יומין, שהם ימי בראשית, שהם שבעה תתאין דיליה, מחסד ולמטה. ובכל מקום עתיק יומין, הם שבעה ק) לתתאין, המתגלים בו' גולגלתא, ובערך שהוא מתלבש ביה, כתיב ביה ושערות כעמר נקי, אף על פי שאין ראשו ממנו, ר) פירוש: מאחר שעל ידו נעשים השערות של אריך אנפין, ומשום הכי אמר ושער רישיה, אבל לעולם אינו שער רישיה דעתיק, לפי שהוא אינו מתלבש רק משבעה תתאין.

אמנם האי רישא דלא אתיידע, הוא מתגלה בתרין רישין תתאין אחרנין כחדא, ש) ואף על פי שמן הראוי היה הוא שיהיה מתגלה ברישא תניינא, והרישא תניינא

לא אתלבש כלל. אבל שאר הגוף נתלבש באצילות כמו שבארנו. והנה מתחלת האצילות הגרון עד טיבורא דלבא דא"א, הוא מתלבש באו"א. ומן טיבורא דלבא ולמטה, מתלבש בזו"ן, כמו שנבאר. וזהו סוד הת"ת שנקרא תמיד לב, והבן זה.

ודע כי הוא זה סוד דיקנא דא"א, אינו מתלבש כלל, והטעם הוא כי הלא ארכו הוא מן דיקנא עד טיבורא דלבא, ושם הוא מתחיל ראש הזעיר כנודע. נמצא כי מגיעים אלו השערות עד שערות הראש מ) דא"א וע"י נמשך שפע אל ראש הזעיר כנזכר. נמצא כי מגיעים אלו השערות עד טבורא דלבא דא"א.

ודיקנא נמשך עד טבורא דלבא, א"כ נמצא, כי האי דיקנא חפייא על או"א, כי אינו מתלבש בהם כנזכר, ונמצא כי חופף עליהם, ג) ואינו איתכלילו ביה, וזהו סוד הרמז ס) את נהירו ג' רישין עלאה וכו'. ובמזל תליין ואיתכלילו, כי או"א הם תרין רישין דאתכלילין ביה במזל, והבן זה. ולכן אינם יכולים להזדווג או"א, רק על ידי דעת עלאה, שהוא המזל שהוא תקון הי"ג דדיקנא. ובאור מזל הוא, כי כבר כתבתי לך בספר אוצרות חיים כל הצורך, כי י"ג תקוני דיקנא הם ג' שמות הויה"ה, כל חד במילוי יודי"ן, והנה שלשה הויות הם י"ב אותיות, והם סוד י"ב תקונים, ותקון הי"ג הוא הכולל את כולם. כי יש פעם שנית כל השלשה הויות כנז"ל, ע) כי הם י"ב אותיות, והוא י"ג הכלול כולם, ויש בו י"ב אותיות. והנה שלשה

הגהות ומראה מקומות

- המלכות לא נתגלה עדיין עתה, אמנם נבאר תחלת הכל האי רדל"א, ובוה תבין מעלת מלכות, כי היא עטרה בראש צדיק והיתה לראש פנה ויהיה לעתיד אורה גדולה מן השמש.
- צ) דבור זה כתוב בע"ה ח"א שער א"א ריש פרק ז'.
- ק) צ"ל שבעה תתאין.
- ר) בע"ה כתוב ואע"פ שאין זו ראשו ממש.
- ש) דבור זה כתוב בע"ה ח"א שער א"א סוף פרק ז' דף ק"צ ט"ב ד"ה ואמנם הארת.

- מ) צ"ל דז"א. ג) צ"ל ואינון.
- ס) צ"ל אתנהירו.
- ע) בשער מאמרי רשב"י זיע"א דף רמ"ו סוף ט"א ד"ה וכבר ביארתי כתוב ענין זה ושם הלשון מתוקן יותר.
- פ) דבור זה כתוב בע"ה ח"א שער א"א פרק ב'. דף קע"ט ט"א וז"ל: וזה מה ששמעתי ממורי ז"ל בענין זה, והוא דע כי הנה ביארנו תחלה, כי הט"ס המקוריות עם רדל"א והם י"ס מקוריות ושרשיות לכל האצילות, אבל ענין מציאת ספירת

לפי שמזל הח' ב) העליון הוא מן הי"ג ולכן אבא דיניקה גדול מאימא. אך בערך דתרווייהו כחדא נפקין בשיקולא עד טיבורא ג) אבא ואמא לכן אבא ואימא כחדא נפקין וכחדא שריין. והנה בזה תדע, איך אבא ואימא כחדא נפקין וכחדא שריין, ואיך אבא מעלתו גדולה מאימא. וראוי שתדע, כי המזל הח', הוא אל"ף שצורתה יו"י, ומזל הי"ג צורתו א' שצורתה יו"ד. כנזכר בתיקונים שיש ב' מיני אל"ף. והנה להיות שכבר ביארנו, שב' מזלות אלו הם סוד יניקת או"א, ולכן צורת א יו"י הוא אבא, וסוד א שצורתה יו"ד הוא מזל י"ג, שמשם יניקת אימא, שבחינתה דל"ת, ד) כי בדל"ת סוד נקבה לעולם.

והנה נבאר סוד המזל הח', שהוא צורת יו"י. והענין: כי הנה המזל הזה, נחית בשיקולא עד טבורא דלבא, ה) ולכן גם ביה אתכלילו כל הי"ג תקוני דיקנא, שהיא י"ב, ועמו הם י"ג. והי"ב המתגלים בו, הם צורת האו"א, שבאמצעות אות אל"ף שבשם צבאות שנחלק לב', וכן עד"ו ממש, הוא המזל הזה כל אלו הי"ב בשני מציאות, הראשון בערך היות עליון מהם, וזהו בסוד יו"ד עילאה דאות אל"ף, והם נשפעים ממנו. שנית בערך היותם כלולים בו, והוא מקבל מהם, וזהו

הנהות ומראה מקומות

ב) צ"ל הוא העליון מן הי"ג ולכן אבא גדול מאימא. ג) המלים אבא ואימא מיותרות. ד) בשער מאמרי רשב"י זיע"א דף רמ"ז ט"ב סוף ד"ה ודע כתוב: כי אות דלת היא נקבה. ה) שער מאמרי רשב"י דף רמ"ז ט"ב ד"ה והנה המזל. עיי"ש כי ישנם הרבה שינויים ממש כאן. ו) חסר כאן ובשער מאמרי רשב"י זיע"א כתוב: הם צורת הו' שבאמצע אות א' שבו כנזכר, וכבר נתבאר כי כל ו' היא כפולה כזה: ו"ו והרי הם י"ב, ועוד יובן זה במה שהודעתך בשער שמות הספירות בענין ווי העמודים שנרמזים באות ו' שבאמצע אות א' שבשם צבאות אשר בנ"ה הנחלקת לב' וויין כזה: א' וכן הענין ממש כאן המזל השמיני הוא כולל את כל הי"ב וכו'.

בתליתאה. הנה הטעם הזה הוא, כי הנה מציאות אלו התרין רישין תתאין, יהיו הכא כחדא מתלבש בהם בשוה ההיא רישא עילאה. ת) ולכן תמצא כי החסד שבו מתגלה בגולגלתא שהוא רישא תניינא. והגבורה שלו, מתגלה במוחא, שהוא רישא תליתאה. ואז נכלל חסד בגבורה, וגבורה בחסד, להיות שניהם כאחד, ולית ביה ימינא ושמאלא, אלא כולם כאחד.

גם אנו מוצאים, כי היסוד שבו, הוא מתגלה במצחא, שהיא ברישא תניינא, ומשם מתגלה בדיקנא, א) ובסוד הדינים הנז'. גם כבר ידעת, יסוד הוא הזקן, כי גם בו נכלל ההוד, פירוש: נצח הוד בתרין ביעין כדפירשנו לעיל, וגם הדיקנא אינו אלא ביסוד, ולכן לגשים אין זקן. הרי כי תרין רישין אלו, כלולים זה בזה וזה בהנה אחר כך נמצאו, כי בתיקוני דיקנא הח' והי"ג, שניהם נקרא מזל א', והענין, כי שניהם מסוג א', כי הם יורדים תרווייהו בשיקולא עד טיבורא כנו"ל באדרת נשא דף קל"א.

ואלו השנים מהם יונקים אבא ואימא, כי אבא ואימא אתכלילו במזל כנזכר, כי שיעור אבא ואימא הם עד טיבורא דאריך אנפין, ונמצאו אלו הם מזלות חפפין עלייהו, ואבא עיקר יניקתו ממזל הח', ואימא ממזל הי"ג,

ת) בע"ח כתוב: הטעם כי הנה מציאת אלו הב' רישין מתגלין אח"כ באו"א, ואו"א כחדא נפקי וכחדא שריין, לכן גם אלו הב' רישין יהיו כחדא, והראשון (שהוא עליונה דעתיק) מתלבש בשוה בהון ג"כ ולכן תמצא וכו', שער מאמרי רשב"י דף רמ"ה ט"א ד"ה וצריך לדעת.

א) בע"ח שם דף קצ"א ט"א סוף פ"ז משער א"א כתוב: בסוד הרצון כנזכר באדר"ז דרפ"ט גם כבר ידעת כי סוד הוד זקן (נ"א הוא זקן דא"א) הנזכר באדר"א, גם דדיקנא (כי גם בו נכלל ההוד כי הדיקנא) אינו אלא בבחי' יסוד לכן הנשים (והסריס) אין להם זקן הרי רב' רישין אלו כלולין זה בזה. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רמ"ה ט"ב ד"ה וגם תמצא.

ולכן יש ב' בחינות, כי לפעמים השערות הם יותר מעולים מן החוורתא, ובבחי' אחרת להפך, כמו שנבאר במקומו בס"ד. ולכן תמצא, איך מן החוורתא, ירתין ארבע מאות עלמין דכסיפין, דהיינו ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר וכו', י' מטהירו דילה. אך מן השערות יונק הז"א עצמו.

וכבר ביארתי לך, איך שבעה תתאין דעתיק יומין כלילן בא"א, והנה מסוד נ"ה שבו, משם יצאו השערות, ווי העמודים. ודע, כי הלא ביארנו כבר, כי שני בחי' אלו יש לנצח הוד, והם: ב' אזנים, ב' עינים. והנה בכל אלו אין שם כ' שעור, אך כשהם עולים ממטה למעלה דרך קרומא דאורא, שהם ת"ת, סוד הווי"ן, או נעשים השערות ווי העמודים. (ל) ולכן מכח אלו, נתהוו החוורתא והשערות בגולגלתא, וזה בסוד כתיבת האותיות, וזה בסוד נייר החלק הסובל את הכתיבה.

ואבאר לך הענין, דע, כי האי חוורתא דרישא, נחלק לשלשה עיבר, וסידרם כך: אחור ופנים, אחור הם ד', ופנים נחלקים לשני לחיים עד אמצעית החוטם, הרי ג' עיבר לבד, כל א' נחלק לד', הם י"ב. וסוד י"ב אלו, הם ג' שמות הוי"ה, נמשכים מצד ב' בחי' נ"ה כנז"ל, והם שני אזנים, שני עינים, דאינון ד'. ולכן מתמן ירתין צדיקיא, ת' עלמין דכסופין. כי הלא כל אלו השערות והחוורתא, הם נמשכים אחורי הראש על גבי העורף, ומתמן נחית לז"א, כי כולם מתחברים שם, כנודע כי אפילו מן הצדדים, אינם נמשכים, כנודע

בסוד יו"ד תתאה דאות אל"ף. (א) אך ב' בחינות אלו, הם אל"ף כפי האמת. והנה, עתה הם י"ג, והנה י"ב אלו שבו נחלקים לשלשה שמות הוי"ה, הם י"ב אותיות, ובמילוי שמות אלו ביודי"ן, ועולה מספרם רי"ו.

ומזל הי"ג, הוא צורת האל"ף שצורתה יו"ד והיא ג"כ על הסדר הנו"ל במילוי יודי"ן, רק לפי שמציאותה אות דל"ת, לכן שמותיו הם ג' אהי"ה, הם י"ב אותיות, ומילואיהם ג"כ על הסדר הנזכר במילוי יודי"ן. והנה נמצא איך המזל הח' מתלבש במזל הי"ג, בסוד הוי"ה אהי"ה. (ז) ולכן עד"ו באו"א, אשר הם יונקים ממילוי הוי"ה באבא, ואהי"ה באימא, והבן כל זה הכלל. ולכן על ידי ב' מזלות אלו נכללים או"א, ומזודוגים על ידם.

והנה ענין מה שביארנו לעיל, כי כל א' מא"א ומאו"א וז"א ונוקביה, כל א' יש בו י"ג. והענין: אחר שהודעתך, שאין העליון מתלבש בזה שלמטה ממנו רק בז' תחתונות שבו מעשיה. (ח) לכן צריך התחתון סוד ג' אחרים, כדי לקבל משלשה ראשונות איוו צד הארה, ולכן הכל הולך עד י"ג.

והנה דע והבן, (ט) כי כבר ביארנו, כי רישא היינו גולגלתא, כתר דאריך, ונק' רישא חיוורא, לפי שמתלבש בו חסד רישא דלא אתידע, ואית ב' י"ג דמתבסמין ב' מההיא חוורתא דילי' והוא סוד כל לבנונית, שבין השערות שבגולגלתא, כי השערות הם סוד הכתיבה, צורת אותיות עצמם. והלבנונית, הוא סוד מקום החלק, סוד הנייר הסובל את הכתיבה עליו, והבן זה היטב.

הגהת מוהר"ח זלה"ה

(א) נלע"ד הרח"ו זלה"ה הכוונה, לפי שתיקון הח' הוא הארת יסוד שבכתר למעלה במקומו, הוא סודו עלאה, שהכל מקבלים ממנו. ובשהם למטה בדיקנא, כל האורות שלמעלה עוברים דרך עליו, ומקבל מהם ע"כ. ועיין בספר הכוונות באורך, בדרוש ויעבור וכו'.

הגהות ומראה מקומות

- (ז) עיין בשער מאמרי רשב"י זיע"א שם כל הענין בנוסח אחר.
- (ח) ל"ג מעשיה (ע"ח ח"א דף קפ"ח ט"ב ד"ה והנה כ"א).
- (ט) ע"ח ח"א שער א"א פרק ה'. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רמ"ה מן ד"ה ועתה נבאר.
- (י) נ"א מנהירו דיליה (שער מאמרי רשב"י זיע"א).
- (כ) צ"ל שערות.
- (ל) בדפו"י יש כאן לשון כפול.

גמורים יותר מרחמים דו"א, ולכן מאלו השערות נמשך מציאות ההשפעה לז"א, ואמנם אינם מגיעים אלא עד רישא דו"א ולא יותר, ושאר כללות הז"א חלק, וזה סוד ואנכי איש חלק, כמבואר שם במקומו (ס) ע"ש.

דע, כי מטבורא דלבא דאבא ואימא, הוא חצי הת"ת שלו, משם מתחיל סוד ז"א, ומתלבש א"א מטבורא דלבא, עד סיום היסוד שבו, ולכן דע, כי מאותו חצי הת"ת, נעשה גלגולת דו"א, ושלשה מוחין שבו, נעשו מנה"י דא"א. וזהו הסוד הרמוז בתוספתא דפרשת בשלח, עד דלא אשתכח אוירא דכיא וכו', ממה שהודעתין, כי שלשה בחי' היו לזעיר אנפין במעי אמו: כי היא וא"ו זעירא, סוד תלת גו תלת, והם נה"י דא"א, כי השלשה נתעלו למעלה במעי אמו, ושם לא היו רק שלשה כלולין בתלת, פירוש: שכבר הודעתין, כי או"א שעורם עד טיבורא דלבא, והם חג"ת דא"א, ואז כאשר נתעלו אלו השלש, הם וא"ו זעירא, כי וא"ו גדולה חג"ת, ושם בסוד העיבור, נתארכו טפות אלו, ונעשו לז"א, בהיותו בתוך מעי אימא, מסוד הבינה, ג' אחרים, ואז יצא לחוץ, כלול משש קצוות, מחסד ועד יסוד, ועוד נרחיב זה במקום אחר בע"ה ובזה תבין מה שכתוב בדף רצ"א ע"א, מענין עטרין דא"א, שהם חו"ג בא"א זה, כי שם מקומם באר"א. (ע)

ודע והבן, כי אין שום א' מאלו הי"ג חיורתי נמשכין אל ז"א, רק חדא אורחא חוורא דאזיל בפלגותא דשערי, מתמן נמשך ג"ר דיליה, וממה שבארנו לעיל, כי באותן

דשערי אתפני מעל גבי אודנין. והנה אם תמלא שם זה ביודי"ן, יש בו ד' יודי"ן, וכבר ידעת כי כל יו"ד עשרה כלול מעשר, הרי ת'. וכבר ידעת הסוד אריך, הוא חשבון גדול, בסוד אלפי"ן, ולכן אלו הד' דצד אחור, עולים ד' מאות אלפי"ן דכסיפין, דמתפשט חוורא דרישא, ואל תטעה לומר כי כל הי"ג דחוורא הם ד' מאות אלפי"ן, רק אלו בצד אחור לבד. והנה כשאלו יורדין ונמשכין למטה, אז הוא חשבון יותר קטן, בסוד ד' מאות לבד, ומשם ירתינ צדיקיא.

והנה דע והבן, שכבר בארנו, איך הדיקנא היא חפייה על או"א דרך פנים, והא' חוורתא ושערי, חפיין על או"א מצד אחור, נמצאים או"א חפיין השערות פנים ואחור, כי הכל מגיע עד רישא דו"א בטיבורא דלבא.

וזהו ד' מאות שקל כסף, כי שק"ל הם ת"ל, כי הת' סוד הד' יודי"ן, שעולים ד' מאה שקל, ועיקר הוי"ה עולים כ"ו, ועם ד' אותיותיו הם ל', הרי הם ת"ל, וזה סוד שקל כסף, רוצה לומר: שכל זה נמשך מן הכסף, שהוא חוורתא דרישא, ואמנם אינם נכרים אלא מלמטה למעלה, כי תחלה מתגלין ג' יודי"ן, שהם השי"ן, (מ) ואח"כ היר"ד ראשונה שהיא השורש שממנה יצאו ג' יודי"ן אחרים, שהם ל' וזהו שקל.

ובזה תבין יותר, בסוד הרמוז והכמוס לעשו אחי יעקב, בסוד ועשו בא. ועמו ד' מאות איש. (נ) וכבר ביארתי בספר הקונטרס הגדול, ובספר הדרושים חדשים ע"ש באורך. וצריך שתדע, שאע"פ, שכל אלו הם שערות בסוד שורשי הדינין, עכ"ז הנה הם רחמים

הגהות ומראה מקומות

שם שער לאה ורחל סוף פ"ט. שם שער פו"ח פ"ו. שם שער הקליפות פרק ג'. שער מאמרי רז"ל דף ג"ה. ספר לקוטי תורה פרשת תולדות דף פ"ה בפסוק ואנכי איש חלק.

(ע) שער מאמרי רשב"י דף רנ"ו ט"א ד"ה ולכן נבאר. מבוי"ש ש"ה ח"א פרק ח'. תע"ס חלק י' מן אות קל"ז עד אות קמ"ו.

(מ) בשער מאמרי רשב"י זיע"א כתוב: ואח"כ הק' שהוא היר"ד הראשונה השורשית, שממנה יצאו הג' יודי"ן אחרות. ואח"כ שורש ההוי"ה עצמה בפשוטה שהיא בגימטריא, ל' וזהו סדר חיבור אותיות שק"ל.

(נ) שער רוח הקודש דף כ"ז ט"א ד"ה כונת השק.

(ס) ע"ח ח"ב שער תקון הנוקבא פ"ב כלל י"ט.

שגולגלתא ומוחא, הם תרין רישין, והם שורש לכל מציאות הרישא. אבל שאר המתגלים בו דרישא, אינו אלא הארה בעלמא, אך עיקר התלבשותם הוא למטה, בשאר שיעור קומת דא"א. פירוש: ת"ת, בבניה, שהוא גולגלתא דאו"א. נה"י, בחג"ת דא"א, שהם מוחין דאו"א. ואח"כ מהיסוד, מתפשט בנה"י דא"א. והטעם, שכבר ביארנו, כי לעולם כל נה"י שבא"א שבכל מקום, הם לבר מגופא, והם תמיד בשם תוספת, ולא שורש עיקרי, ולכן מסוד יסוד עתיק, מתפשט בתוך יסוד דא"א, וכן הענין בכל נה"י שבכל האצילות.

ואם תדקדק, תמצא, תמיד סוד הת"ת, נעשו ממנו סוד הכתר, שהוא הגולגלתא, כי מת"ת דעתיק יומין, תמן גולגלתא דאו"א, שהוא סוד הבינה דא"א. וכן מת"ת דא"א, נעשה כתר וגולגלתא לז"א. וכן מת"ת דז"א, נמשך כתר וגולגלתא לנוקביה.

ק) גם דע, כי הנה סוד הת"ת דא"א, נחלק לשני חצאין, חצי למציאות או"א בערך גופן. וחצי לכתר דז"א, עד סיומו. וחצי לכתר הנוקבא. וגם הוא סוד, שאי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד. וכבר ביארנו, כמו שבו' דעתיק יומין, הם מתגלים בו' דרישא, גם הם מתגלים בדיקנא דעתיקא, וביארנו לך סוד החסד דעתיק יומין, שהוא בגולגלתא, הוא גניז בפומא דאמה דיליה, שהוא יסוד דעתיק יומין, המתגלה במצח דא"א, ומשם הוא נמשך אח"כ אל הדיקנא בתיקון י"ג, כנזכר ריש דף רפ"ט.

והנה תבין, למה באדרא רבא, לא נזכר

ארבע מאות דחוורתא דרישא מצד אחור, הם נמשכים מבתר כתפין עד רישא דז"א. או תבין איך נעשו בו תיקוני דיקנא דז"א י"ג תיקונים עם אלו חד דמצד אחור דחוורתא, כי אלו משפיעין בו. אך יש מציאות אחר, והוא כשעולה ז"א באו"א, כי אז נכלל בד' תיקונים בתראין דדיקנא עילאה, ואז יש לו משם י"ג תיקונים, ט' דיליה וד' אלו בחינות י"ג תיקונים. והנה דע, כי מחג"ת דא"א שבאו"א, נעשו מוחין אל הז"א בסוד מקיפין. אבל מנה"י של הבינה, נעשו לו מוחין פנימאין. והנה תרין רישין, שהם גולגלתא ומוחא, שהם כתר חכמה מקורים, נעשו מוחין בסוד הקפה לאו"א, לאבא חכמה, לאימא בינה. פ)

מן הבינה המקורית, שהם סוד גרון דא"א, נעשו ב' גולגולת לאו"א וחג"ת המקורים, נעשו שלשה מוחין פנימאין לאבא, ושלשה מוחין פנימאין לאימא, רק שמוח שלישי שבהם, הוא סוד הרעת המקורים, נעשו שלשה מוחין פנימאין לאבא. אך מן הת"ת המקוריי, ממנו נתפשט כל שאר איברי או"א, בחד שבהם עד המלכות שבהם, וכל זה עד טיבורא דלבא דא"א, שהוא חצי הת"ת המקוריי, אבל מחצי הת"ת האחר נעשו גולגלתא דז"א כנזכר.

והנה נמצא, כי תשעה ספירות המקורים כולם הם בא"א, המתפשט ומתלבש בכל האצילות, עד נוקבא דז"א. ואמנם דע, הנה אעפ"י שביארנו ששבעה תתאין דעתיק, שהוא רישא עילאה דלא אתיידע, נתלבשו בו' דגולגלתא דא"א, עם כל זה בהכרח הוא, שנתפשטה בכל קומת א"א. צ) ואמנם עיקר מה, שהם ברישא דא"א, אינם אלא שנים, שהם חסד וגבורה, חסד ברישא בגולגלתא, גבורה במוחא. לפי

הגחות ומראה מקומות

לצורך גופם. וחציו לכתר ז"א. הרי כי או"א וז"א הם ב' מלכים משתמשים בכתר א'. גם ת"ת דז"א נחלק לב', חציו לגוף דז"א עד הנ"ל (ז"א עד סיומו) וחציו לכתר דנוקבא וגם הוא (נ"א הם) סוד א"א לב' מלכים להשתמש בכתר א'. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ר"ג ט"ב מן ד"ה ונתחיל לבאר כל ההמשך.

פ) צ"ל מן כתר לאבא, ומן חכמה לאימא. לעיל דף רי"ד טור ב' ד"ה ודע כי משני רישין.

צ) בע"ה ח"א שער אי"א אמצע פרק ז', דף ק"צ ט"א ד"ה ונחזור לענין כתוב כל מאמר זה עם כמה שינויים עיי"ש.

ק) כאן חסד ובע"ה כתוב: גם דע כי סוד ת"ת דא"א. נחלק לב' חצאין: חציו למציאת או"א,

ארבע מאות שקל כסף

דאימא, מזרוע שמאל גבורה. ושאר תרין פירקין, א' מחסד שבזרוע ימין, וא' מגבורה שבזרוע שמאל, והם סוד תרין עטרין, חסד וגבורה, דאחסינו או"א לבנייהו ת"ת כנזכר.

ואמנם בספר הדרושים, הם הפך מה שנראה, כי הנה הראשונות הם שני ידים, ואח"כ האמצעיים, ואח"כ התחתונים, הם הסמוכים לכתף המחוברים שם. והטעם הוא, דע, כי אדרבא, הנה סוד הידים הפרקים האמצעים, הם חשובים יותר, בסוד ואחוריהם ביתה. משא"כ בראשי הכתפיים, שהם פנים לאחור, הרי זו מעלה אחת. עוד כי הנה הידים, יש לאדם יכולת להגביהם עד המוחין, משא"כ הפרקים הסמוכים לכתף, שאין כח לכופפם ולהגביהם למעלה. גם מעלה אחרת, כי בפרקים הסמוכים לכתף, הם דבוקים ממש בגוף, כי הם סוד תרין עטרין הדבוקים בו"א. אך שאר הפרקים אינם דבוקים בגוף, ויכולין לעלות אצל המוחין. ובוה תבין סוד הגבהת ידים בעת הנטילה, שהם חסד וגבורה. (ש)

ועוד נלע"ד, חיים, שהם חכמה ובינה, שני פירקין דידיה, הנעשים מוחין והבן זה.

והנה תוך חג"ת המקוריים, שהם כחב"ד דא"א יש נה"י דעתיק. וכבר ידעת, כי גם בשוקיים יש שית פירקין, והם מתחלקים ע"ד הנז"ל, עד שנמצא, ששאר תרין פירקין שבהם התחתונים, שהם בסוד הרגלים, מגיעים עד שני עיטרין דז"א, ובוה נאחו עם רישא עילאה דעתיק יומין, וכן ב' פירקין תתאין דחג"ת דא"א, הם ג"כ בו"א.

(ת) ואמנם סוד חצי ת"ת דא"א שבאו"א, (נלע"ד חיים שבז"א) וממנה נעשה כל דעת דאו"א, כיצד: כבר ידעת וקרא זה אל זה, כי הת"ת נקרא זה, כנגד ב"פ שש פירקין שבו

מציאות או"א. והטעם, כי הם כלולים במזלא, ולכן לא נזכרו שם. אבל באדרת האזינו, פירשו.

והנה סוד מוחא סתימאה, להיות שבה סוד הגבורה דעתיק, לכן בו נרשם הבוצינא דקרדוניתא, ומשם שורשו, פירוש אל הבינה בהתפשטה, כמו שהודעתך, כי גולגלתא ומוחא דא"א, שורש או"א. והנה חסד דעתיק יומין בגולגלתא, והגבורה במוחא. ולכן גם בדוגמתם הם למטה באו"א, חסד באבא, וגבורה באמא. (ו)

והנה אלו השני בחינות, הם נקראים אוירא דכיא, ובוצינא דקרדוניתא. ולכן תבין, כי הנה מת"ת שבאבא ושבאימא, ממנו נעשה גולגלתא דז"א כנזכר. והנה החסד והגבורה שעל הת"ת, הם שנתחברו, ואפיקו האי גולגלתא מסוד של אחוריהם, וזהו סוד התחברות בוצינא דקרדוניתא ואוירא דכיא. והנה נמצא, כי סוד הבינה המקורית, הוא סוד ב' גולגלתא דאו"א, ובזאת הבינה שם הוא ת"ת דעתיק, ושם גם הוא נחלק לב', לאו"א. ובערך זו הבינה, שהוא כתר וגולגלתא לאו"א, אנו קוראים לבינה כתר בבחי' זו.

ואמנם ח"ג וחצי הת"ת עד טיבורא דלבא המקוריים, הם סוד אבא ואימא כנזכר לעיל. והענין, כי ח"ג תרין דרועין, שית פירקין, כנודע בסוד חסד חסדים, גבורה גבורות, כנזכר בפרשת ויחי. והנה מאלו, נעשו מוחין לאו"א. וסדר שית פרקין אלו, ב' פירקין העליונים הם סוד חכמה דאבא וחכמה דאימא, מחסד לאבא, ומגבורה לאימא. וב' פירקין האמצעים, הם בינה דאבא, ובינה דאימא. מחסד לאבא, ומגבורה לאימא. ע"ד הנז"ל, הרי שני מוחין חו"ב לאבא, מזרוע ימין חסד. ושני מוחין

הגהות ומראה מקומות

(ה) ההקדמות דף קס"א. בסולם לפירוש הזהר פרשת ויקהל אות רס"ט ד"ח פירוש.
(ת) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רנ"ב סוף ט"א מן ד"ה ומן חצי העליון, עיי"ש כל מאמר זה מבואר באריכות. ע"ח שער כסא הכבוד פ"ג. ת"ז תי"ח אות קי"ג מאמר י"ב מזלות וז' ככבי לכת.

(ו) שער מאמרו רשב"י זיע"א דף רנ"ב ט"א ד"ה ואמנם.
(ז) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רנ"א ט"א ד"ה והנה מן החסד. ע"ח ח"ב שער פרצופי זו"ן פ"ב. שם שער יעקב ולאח פרק ה'. שער הכונות חלק א' ענין כונת חזרת העמידה דרוש ה'. שער

והנה סוד הזיווג הזה שהוא כפה, נמצא בכל מציאות האצילות, בין בא"א, בין בבו"ן, והוא סוד הנשיקין הקודמין אל הזיווג והבן זה, כי תחלה מעורר שם. וז"ס הנזכר בגמרא (ה) היכי דמי לאלתר, כגון בעוד שהרוק בתוך הפה. פי': כי הלא מבשרי אחזה אלוה, כי כשאדם מזדווג עם אשתו, אז בהכרח מתמצה הרוק בתוך פיהם, ואז סימן הזיווג כנזכר. נמצא כי הנשיקין הם סוד הזיווג רוחני מאוד, ואפילו הכי יש הפרש, כי בכתר הזיווג הוא כפה א', ולכן אין נמצאים רק ב' מוחין, והם אחה"ע גיכ"ק. אך באו"א, או בבו"ן, הם שני פיות, בסוד זכרים ונוקבין, דוכרין מן דוכרין, ונוקבין מנוקבין. נמצאו כי הם ארבעה רוחין בין שניהם, והוא סוד ארבע אותיות אהב"ה, הנעשין מן הנשיקין, והבן הסוד הנעלם הזה.

והענין הוא עתה, הלא תמיד או"א אתכלילו במזלא, שהוא תקון ח' וי"ג דדיקנא עתיקא, שהוא תלה בשיקולא, עד טיבורא. אך יש הפרש, והוא, כי לפעמים אין או"א מקבלים חסדים, רק מנה"י, אעפ"י דאיתכלילו במזלא. אך כאשר יהיה הזווג העליון של הפה דא"א נעשה, אז כל שאר התקונים הד', העומדים בין התיקון הח' דדיקנא, ובין תיקון הי"ג. והענין, כי כבר ביארנו, כי הגרון הוא סוד הי"ג, כולם מתחברים יחד, ונכללים יחד בהם או"א ראשם וגולגלתא, והנה אם תבינו באדם, כשכופף ראשו, או מתראה הגרון תחת הראש. והנה בזיווג הפה העליון דא"א בסוד נשיקין, אז הוא יורד למטה מסוים הפה עד תיקון י"ג, וכולם מתחברים יחד למטה, בסוד כפיפת הראש, עד נה"י דאו"א, שנכללים בראש הז"א גם אלו התקונים הד', שבין המזלא תיקון ח' וי"ג, והם מתחברים ונכללים ברישא דאו"א שהוא בגרון, ונעשים שם בסוד מוחין. ובעבור אותו השפע המתרכה, או משתנים גופי או"א,

כמנין זה, שהוא י"ב, והם מתחלקים לב', ו' ועירא, ו' גדולה. והנה הת"ת בסוד ו' קצוות שבו, שהם כנגד שית פירקין דב' דרועין. והיסוד ג"כ נקראו ו' ועירא, כנגד שית פירקין דב' ירכין. ובוה תבין מה שביארתי לך בפרשת בראשית, כי בהיכל הרצון שית היכלין כלולים בו, כי לעולם יש בחינה זו בת"ת וביסוד, ו' בכל חד וחד. והנה אם תחלק הת"ת לחצאין, ישארו ג"ג, והג' הם לאבא ואימא, והג' לז"א מטבורא דלכא ולמטה כמו שנבאר. והנה שלשה חלקי הת"ת הזה, מבי' מהם מתהוים שני דעות דאו"א, ותחלק הג' הוא מתחלק לעשות שני גופים דאו"א.

ובוה תבין הענין שאבאר לך הקדמה, תחלת הקדמה, כבר הודעתוך, כי לעולם נה"י הם סוד תוספת ואינם עיקרים, לכן הם לבר מגופא. ואמנם שלפי שמרישא עילאה דעתיק, אין מציאותו מתלבש בא"א, כי אם הו' תתאין שבו, אם כן נמצא שאין א' קוים לא"א רק לשבעה ראשונות שבו, והשלשה תחתונות שהם נה"י, אינם יכולים לבוא רק בסוד התוספות, כי אין להם ב' רק עיקר קיום. במציאות העליון ממנו, וכן הענין עד סוף האצילות. גם דע, כי כמו שאנו רוצים להמשיך נה"י לז"א, אנו עושים זיווג בין או"א, כדי שיוכללו בו"א ג' מוחין, ואז על ידי כח זה ניתוספו לו נה"י כנודע, גם או"א להיות להם נה"י, הם צריכים תחלה לזווג הכתר, והנה סוד זיווג הכתר, הוא בסוד הפה שבראש א"א, ושם הוא הזיווג. כיצד: הבינה ששם, יש לה אותיות אחה"ע, כי הבינה כבר זכרנו אותה במציאות הגרון, ואותיות אלו, הם אותיות הגרון, והם סוד ג' הג' שבה בבינה שבכתר. ואותיות גיכ"ק, הם (ד) הח' הזכר, שהוא חכמה, שהוא סוד החיך. ואלו אותיות הם מן החיך, ואז מזדווגים יחד, בסוד הלשון שבנתיים שהוא יסוד, ב"ית הלשון שזווגם וסודו נרמו דף רצ"ב ע"ב.

הגהות ומראה מקומות

- (א) צ"ל קיום (שער מאמרי רשב"י שם).
- (ב) מלת רק מיתר.
- (ג) צ"ל ה"ג.
- (ד) צ"ל ה"ח.
- (ה) גדה טז: סד: ע"ח ח"ב שער מ"ן דרוש
- ד' וי"ד.

עם מה שאמרנו, כי ז"א מן הכתר, ואו"א ממותא על ידי המזל היורד משם.

והואיל ואתא לידן, נבאר מה שאמר תלי ואחיד, דע והבן, כי כבר אמרנו למעלה, כי חצי הת"ת דא"א ונה"י שלו"ט) הם אחוזים בתוך הזו"א, והזו"א בעתיקא אחיד, כי הוא אחיד ממש שם. אך בערך אלו הי"ג תקוני חוורתא דרישא כנוכר, על זה נקרא תלי, כי כחם נגלה עד ז"א, ובערך אלו השני בחינות, נקרא אחיד ותלי.

גם זה בעצמו באו"א, כי תליין במזלא קדישא, הנמשך ממותא סתימאה, והם גם כן אחוזים בבינה דחג"ת דא"א. וכבר ביארנו לעיל, כי לעולם סוד הת"ת מתחלק לשני חלקים, אך החילוק הוא, כי ת"ת דעתיק הגנוז בבינה דא"א, מתחלק בשוה זה בצד זה או"א כחדא. אך הת"ת דא"א, נחלק לשנים זה למעלה מזה, האחד לו לעצמו, וחצי השני למטה לז"א, וכן הת"ת דז"א נחלק לשנים זה למעלה מזה, האחד לו לעצמו, והשני לנוקבא. והנה ממש מה שאמרנו לעיל שיש סוד זיווג עליון בסוד הנשיקין בסוד הפה. ובוזה תבין סוד משארז"ל י) כי מכל דבר שיוצא מפי הקדוש ברוך הוא נברא מלאך, כי הלא הוא סוד הזיווג ממש.

ולענין ארבע מאות שקל כסף, כבר נודע, כי השם במילוי יודי"ן עולה ע"ב כמנין חסד, וכסף הוא בחסד. גם ממה שאמרנו לעיל בענין זיווג הפה בין הגרון והחיד, נמצא כי אותיות אחה"ע הם מצד הבינה, והם בגי' פ"ד. והנה הם שני זיווגים, הנה בנוהר פרשת בראשית, (כ) כי זיווגם הם פ"ד, והם אותיות אחה"ע. זהו שאמר זרעא דאיזרע במ"ב זיווגם.

הגהות ומראה מקומות

תלייא. כי נתלה ז"א ולא אחיד, ובערך ב' בחי' אלו אמר אחיד ותלייא.
י) חגיגה יד: כל דיבור ודיבור שיוצא מפי הקב"ה. ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד פ"ד וי"ד. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רנ"ד סוף ס"א.
כ) זהר ח"א דף א'. ובוהר ע"פ הסולם אות ג'. שער מאמרי רשב"י זיע"א שם.

כי אותו החלק השלישי מן הת"ת דא"א הנוכר, שנשאר משני חלקי הת"ת, שנעשו שני דעות לאבא ואימא, ואותו החלק הג', נעשו ממנו סוד שני מציאות חלק גוף לאבא וכן לאימא. הרי כלל כל הדברים, כי מן החצי הת"ת דא"א, נעשים ב' דעות דאו"א, עד סיום הרגלים שלהם. והנה דוגמא זו היסוד דעתיק יומין, הגנוז בת"ת דא"א, גם הוא נחלק דוגמת הת"ת עצמו לשם קצוות, הג' מהם לאו"א, והג' לזו"א, ע"ד הנוכר בא"א, שכבר ביארנו שגם היסוד הוא שש קצוות, כנוכר באדרא נשא ו) וצדיק יסוד עולם, כלול שית בקרטופא חדא.

ז) ונחזור לענין, בענין חוורא דגולגלתא, דאתפשט לארבע מאות אלפין עלמין, שכבר אמרנו שהחוורא ליי"ג אורחין מתחלק, והד' לבד שהם אחורי הראש, אך הם נמשכין עם י"ג נימין דשערי דרישא, הנמשכים אחורי הראש, עד רישא דזו"א, ומשם יורד השפע אל רישא דזו"א. אך מאותן ה' תקוני דחוורתא דגולגלתא האחרים שהם מצד פנים כנוכר לעיל, הנה הם נמשכים דרך פנים עד ז"א, ומתחברים שם בדיקנא דיליה, ומזה הסוד נתהוו לו ט' תיקוני דיקנא לזו"א, ומאלו נשפעים ט' תיקוני דילה, הרי כי או"א הם משפיעים מסוד מזלא ח) דא"ק, שהם נמשכים מסוד המוחא סתימאה, חכמה שבכתר, ואמנם הזו"א, משפיע יותר מלמעלה מן הכתר עצמו דא"א, שמשם נמשכים י"ג חוורתא, ומצד זה הוא מעולה יותר לפעמים הזו"א מן או"א, אך להיות כי אין השפע יורד אלא דרך או"א, בבחי' זו הם גדולים ממנו. וסוד הזה נרמז דף רצ"ב ע"ב, וז"ל אר"א מהאי מוחא נפקי וכי, ז"א בעתיקא קדישא תלי ואחיד, והבן זה

ו) זהר ח"ג קמג.

ז) ע"ח ח"א שער א"א אמצע פרק ז' ד"ה והנה לעיל נתבאר.

ח) בע"ח כתוב: מושפעים מסוד מזלא דע"ק.

ט) בע"ח כתוב: הם מתלבשין בז"א וז"ש בעתיקא אחיד ותלייא, כי הוא אחיד שם ממש בנה"י, אך בערך אלו י"ג תקוני חוורתא כנוכר, על זה אמר

א"א, לא הוצרך רק זיווג עליון של פה כנו"ל, כי אז נכלל הגרון שהוא סוד רישא דא"א, עם סיום הלחיים דא"א. ונכללים שם תיקוני דיקנא מן הח' עד הי"ג כולם יחד, ואז נעשים מוחין לאו"א, ומכחם מתפשט בהם נה"י כנוכר. והנה נמצא, כי הזיווג הזה העליון של הפה, הוא לצורך או"א, ואמנם אינו לעצמו, רק למוחין שלהם ולנה"י שלהם. והטעם, לפי ששני מזלות דדיקנא נחתין בשיקולא עד טיבורא, וזה מצד פנים, וגם מצד אחר יש המשך שערות הראש היורדים דרך כתף עד רישא דז"א, אז מתוך הארת דיקנא באותן שערות הנמשכין אחורי הראש, משם נעשה סוד מציאות או"א, כי בהכרח נעשה שם בנתים מציאות אור אחד באמצע שני מיני שערות, א' דדיקנא, וא' דרישא, מצד אור הגדול המקיף פנים ואחור. ולכן לא הוצרך עתה כדי להאציל עתה רק לזיווג אחד, לעשות להם מוחין ונה"י.

אך הזו"ן, אין להם שום מציאות כלל, ולכן הוצרך כדי להאציל את מציאותם ממש, להיות עם עיבור א', ואחר כך לעשות להם מוחין ונה"י, הוצרך גם זיווג שני, מה שאין באו"א.

ואמנם יש הפרש, בין שני הזווגים האלו, והענין הוא, הזווג הראשון שהוא כדי להאציל אותו במציאותם ממש, זה א"א מ' אלא א"א אשר מכתו נעשה כל האצילות. אך הזווג השני, הוא מן או"א לעשות להם מוחין. והענין, כי כבר הודעתין בתוספתא בזהר פרשת בשלח (ג) עד לא אשתקע אורא דכיא וכו', ג' כלילן בג' וכו', ביאור הדבר הוא סוד נעלם, כי כבר ביארנו, כי סוד זיווג שני של א"א, נעשה בסוד היסוד, שכולל ימין ושמאל זכר ונקבה. אמנם להיות מציאות הזו"ן תחתון למטה מאו"א, א"כ הוצרך שיעשה זיווג זה ע"י או"א, ולכן מה עשה, אותו נה"י דא"א שהיה למטה

גם מה שאמרנו לעיל סדר ג' פרקין הזרוע, תבין למה. המלכות אין נתקנה רק בפרק הג' הסמוך אל הכתף, ושם נותנת אל התפלה של יד, כי הלא הוא שם הפרק האחרון מקום אחיות המלכות, שבו א' מתרין עיטרין דז"א, ושם נקשרת המלכות, ולא בשאר הפרקין העליונים אעפ"י שהם נראים ל' לא' שהם תחתונים כנו"ל. ונחזור לעיל, כי לפי ששני מזלות הח' והי"ג, הח' הוי"ה במילוי יודי"ן, ואהי"ה הוא הי"ג, ולכן מצדם הוא או"א, א' הוי"ה, וא' אהי"ה.

ודע, כי מה שנמצא זו"ן נאצל ע"י הזיווג או"א, והוצרכו להיות בסוד מעי אימא, ולא כן מצינו באו"א. דע כי האמת הוא, כי גם האו"א הוצרך להם זיווג עליון שבתוך הפה כנו"ל, בסוד אחה"ע גיכ"ק וכו', אך ההפרש הוא, כי שם באו"א, לא היה רק זיווג אחד, וכאן לצורך זו"ן הוצרכו ב' זיווגים, והבן הסוד הנעלם הגדול הזה, ויהיו כבושים ללבושך, כי הוא סוד נעלם וגדול. דע, כי כבר ביארנו ברישא עילאה דלא אתיידע הוא על כל האצילות, ותחתיו הם סוד ט' ספירות, דלאו אינון נהורין, ולא אינון רוחין, והם סוד הט' ספירות דא"א, המתפשטות בכל האצילות כולו, על סדר הנז"ל. והנה לא מצאנו בו בא"א מלכות, ואם כן איך נאצלו כל השאר שהם או"א וזו"ן, אם לא היה לא"א נקבה מלכות.

אמנם סוד הענין הוא, כי כבר ביארנו, כי מסוד החסד דא"א, נהווו מוחין דאבא. ומצד הגבורה דיליה, מוחין דאימא. והענין, כי צד ימין דא"א הוא דכורא, וצד שמאל שבו הוא סוד נקבה. ואמנם יש בו שני זיווגים: הא' הוא בסוד הפה שלו, בסוד אחה"ע. והשני, בסוד היסוד שלו, כי גם הוא כלול משנים מזכר ונקבה, מצד הזכרות שבו עם צד הנקבות שלו, הם מזווגים. והנה למציאות

הנהרות ומראה מקומות

זיע"א דף רנ"ה ט"ב מן ועתה נבאר כל הענין באריכות. (ג) זהר ח"ב דף ג'.

(ל) ר"ל לאדם.

(מ) צ"ל אלא ע"י א"א. ע"י שער מאמרי רשב"י

אדם הם קטנים, ואין להם חלב, ושל אשה גדולים, ויש בהם חלב. והטעם הוא, כי בהיות ז"א תוך חזה אבא, לא היה רק מציאות טיפה קטנה, אך בהיותו בחזה אימא, שבו נתגדל בסוד העיבור, עד שנעשה ו' כלולה מתלת, ולכן גם דדי האימא נתגדלו מרוב האורה שבתוכם, והיתה בהם חלב.

ועתה תבין בסוד החלב, היא שעולה הדם למעלה, המתהפך לחלב, כאשר פירשתי באורך בספר אוצרות חיים ע"ש פ) ובספר הדרושים וכו', ומתמתק. וכן נה"י לעולם הוא סוד הדינין, ולכן הם בכל מקום לבר מגופא כמבואר לעיל, ובהעלותם למעלה בהתכללותם בחג"ת, או הם מתהפכים לחלב. ואח"כ יצא ז"א לחוץ דמיון תינוק אחד, יונק, ומרוב אותו חלב, או נתגדל ונעשה וא"ו גדולה בשש קצוות, שהוא וא"ו דשמא קדישא, אך בתוך הבינה היה שם וא"ו זעירא, כלולה בג' בתוך ז"א דבינה עילאה, ולכן אין שם דמות ראש לזו הוא"ו.

והנה מה שביארנו חילוק בין הולדת או"א לבריאת זו"ן, זה נרמז בוהר פרשת תרומה דף קס"ז ע"ב, בסוד אדם קדישא דאתגליף ציורא דיליה צ) מ' משחתא שהוא או"א, תוך השערות של רישא דא"א, ודיקנא יתירה הנקרא משחתא. אך אדם תניינא שהוא ז"א, זה היה על ידי זיווג נה"י דא"א תוך הבינה כנזכר.

הגהות ומראה מקומות

וזהו פרק ה' כתוב שם כל מאמר זה, עד ד"ה ואמנם אחר כך שבדף רכ"ז טור א' ושם כתוב וז"ל: והנה מה שבארנו חילוק בין הולדת או"א ובריאותו, לבריאת זו"ן, זה נרמז בוהר פרשת תרומה דף קס"ז. בסוד אדם קדמא אגליף ציורא דיליה גו משחתא וכו' שפירוש כי א"ק הוא מציאת א"א צ"ל או"א) ואגליף בסוד הזרעת הטפה, ציורא דיליה גו משחתא, שהם או"א, תוך שערות רישא דא"א, ודיקנא יקרא דיליה הנקרא משחתא, אך אדם תניינא ז"א, היה ע"י זיווג נה"י דא"א תוך בינה כנ"ל. ואם תשאלני וכו'.

ממציאות או"א, נתעלה למעלה בתוך או"א בחג"ת שלהם, ולא בחג"ת דא"א עצמו, כי לא נתעלו בסוד מוחין דאור"א ס) ואז היו ג' כלולין בג', הנזכר בתוספתא פרשת בשלח. נמצא כי נה"י דא"א, הם סוד ג' טיפין דסגולתא, הנזכר בתקונים, שמהם נעשה אדם תתאה שהוא הז"א, ואז מחמת ג' טיפין אלו הנה"י דא"א, ע) הסמוכים בחג"ת דאור"א, נתהווה סוד זו"ן. נמצא, כי מציאות זו"ן נתהווה מן א"א עצמו, בזיווג היסוד שלו, אמנם היה ע"י או"א, בסוד חג"ת שלהם. ואז יסוד אבא אפיק טיפה חדא ועייל לה באימא, ותמן במעי אימא איתעביד ז"א בסוד ו' זעירא, כלילא בתלת, לפי דאתא מסוד ג' דנה"י דא"א, ובסופו של וא"ו זה, סוד נוקבא שלו, כאשר הודעתך.

אמנם מזה תבין סוד נעלם, שהם הדדים של אשה, מה מציאותם, ומהיכן נתהוו, ולמה הם בחזה, ולמה אין חלב בדדי האישה. הענין הוא, כי כבר ביארנו, כי נכלל נה"י דא"א בחג"ת דאור"א. ונעלמו בתוכם, ושם אפיקו ההוא טיפה, ויצאתה כדרך האבא אל האימא. ולכן אותו האור הגדול שנתגדלו עתה, אל נה"י דא"א, כדי לעשות זיווג להאציל הז"א, ואור זה נתהווה תחלת בחג"ת דאבא, ואח"כ בחג"ת דאימא, ובתוכם כלולים נה"י דא"א, ולכן סוד אותו הארת העצומה, יצתה ובקעה לחוץ, והאירה שם בחזה. ונלע"ד חיים, בחג"ת, כי שם נה"י דא"א. ולכן יש דדים לאדם ולנוקבה, שאותם של

ס) צ"ל כי הרי החג"ת דאריך נתעלו והיו בבחי' מוחין דאור"א כנ"ל, אבל נתעלו נה"י בתוך החג"ת דאור"א, ונמצאים אז היותם בבחי' ג' כלולין בג' וכו' (שער מאמרי רשב"י זיע"א).
ע) בשער מאמרי רשב"י זיע"א כתוב: הגנוזים.
פ) ע"ה ח"א שער הכללים פרק ג'. שם שער רפ"ח נצוצין פ"ו. ח"ב שער העיבורים פ"ב מבו"ש ש"ה ח"ב פרק ג'. שער ההקדמות דף קס"ה ט"א דרוש ד' בזמן הלידה והיניקה, תע"ס חלק י"ב מן אות ל"ד עד אות ל"ה. ומן אות נ"ט ואילך.
צ) צ"ל גו. ועיין בע"ה ח"א שער הולדת או"א

ונשאר ג"כ חצי הת"ת למטה מן א"א עצמו עם נה"י שלו, והנה נתעלה זה הת"ת עם חציו שנשאר באו"א, ת) ונתעלה גם נה"י כהאי גוונא דאו"א, ושם נכלל נצח בחסד, והוד בגבורה, וחסד דאבא עם נצח, וגבורה עם הוד. ואמנם אעפ"י שאמרנו שנצח באבא, עכ"ז היה כלול גם כן בהוד, באופן כי נצח כלול מהוד עלה לאבא, והוד כלול מנצח באימא, ואז מכח ב' בחינות אלו שבכל אחד ואחד, נמשכו הדדים מרוב הארה שבקעה ויצאה, רק כי באדם היו בלי חלב, וזה לפי כי אין הדבר שם רק לפי שעה, בסוד טיפת הזרע. אך בסוד הבינה, ששם נתהוו כל איברי דגופא דז"א, היתה הארה גדולה בהתפשטות, וממנו נמשך החלב, לכן היו שני דדים לכל אחד, כנגד שני בחינות אלו, שבכל אחד מהם. ואמנם היסוד נתעלה, ונחלק לשנים, חצי ביסוד דאבא, וחציו ביסוד דאימא.

וראה והבן, שכבר ביארנו שאין אשה מתעברת מביאה ראשונה, רק צריך להכניס בה חד רוחא כנוכר לעיל. ואמנם בזה יש פיקפוק בענין יעקב, שמצד שאמר כחי וראשית אוני, כמו שביארתי בספר הדרושים חדשים ע"ש, שנראה שנתעברה מביאה ראשונה, ולכן כל מיעכות של בית רבי באצבע היו, ולא הוצרכו אלא ביאה ראשונה. אך הענין, כי הוא להיות הא"א זכר בלי נקבה, והוויג בו הוא מקצתו אל קצתו, לא הוצרך לזה לעשות כלי, ומכח זה נמשך אל יעקב ולכל מיעכות של בית רבי, ועכ"ז הוצרך להיות חצי בא"א באבא א) בסוד מיין דוכרין, וחצי באימא בסוד מיין נוקבין.

ואל תשאלני, שהרי עיקר מציאות הולד כשהיא במעי אימא, הוא בבטן ולא בחזה, וא"כ הדדים היה מן הראוי שיהיו בבטן ולא בחזה. אך הענין הוא, כי האדם או האשה אינו רומזת למלכות לבדה או לת"ת וכיוצא, אך כל אדם נרמז בו כל העשר ספירות, מא"א עד המלכות. וא"כ כשנצייר ק) אורות הדדים, לא נצייר במציאות ציור הבינה לבדה, או המלכות לבדה, רק במציאותם כוללת כל העשר ספירות, שהם סוד הא"א. וא"כ כשנעריך בערך זה, נמצא כי כאשר נתעלו נה"י דא"א בחג"ת דאו"א, הם מציאות ממש, כי ר) בח"ב למעלה, ונה"י למטה, וחג"ת באמצעי. והנה שיעור או"א, הם בחצי גוף העליון, מן הגרון עד חצי הלב, ותעריך שם דדי האשה, תמצאם ממש שהם במקום הנה באמצעות חצי הגוף העליון, שמן הצוואר עד טבורא דלבא. והטעם הוא כנוכר לעיל, כי האדם הוא כולל כל העשר ספירות. אך הבהמות והחיות, שהם בסוד מין אחר, ואינם כלולים כמו האדם, לכן באו בהם הדדים במקום הבטן ממש.

ועיין בספר עץ חיים שחברתי, פרק עשירי, נוף כ"ח, בביאור חטא קין והבל בהקריבם צמר ופשתים ש) ושם תבין דיקנא דז"א שנאצל מסוד צמר ופשתים וכו', ושם תבין, שנאצל ז"א מסוד צמר כבש העליון, שהוא הדעת העליון להדיקנא, שהוא שם הזקן התחתון שביסוד אות ברית קודש העליון. גם ביארתי ענין שופר דאפיק קול, אש רוח ומים ע"ש. ואמנם הענין נה"י דא"א, שביארנו לעיל שנכללו בחג"ת דאו"א, הענין הוא. שהרי

הגהות ומראה מקומות

ט"א ד"ה והבן סוד הגדול שער מאמרי רשב"י ויע"א דף רי"ט ד"ה שם שורה י"ג מבו"ש ש"ג ח"ב סוף פ"א. שם ש"ה ח"א סוף פ"ח, ע"ח שם ד"ה ועיין בביאור.
 ת) בע"ח שם כתוב: בחציו האחר שנשאר באו"א. ועי"ש עוד כמה שינויים ממ"ש כאן.
 א) בע"ח שם כתוב: ועכ"ז הוצרך להיות חצי היסוד דא"א באבא, בסוד מ"ד, וחצי באמא בסוד מ"ן, ביסוד שלה.

ק) ג"א צורת (ע"ח שם) ועי"ש עוד כמה שינויים.
 ר) בע"ח כתוב נמצא כאשר נתעלו נה"י דא"א בחג"ת דאו"א כנ"ל, להתעבר ולהוציא ז"א, הנה הוא סוד הז"א בחג"ת דאו"א שהוא נה"י דא"א. והנה חג"ת דאו"א הם באמצעות ממש, כי כח"ב למעלה, ונה"י למטה, וחג"ת באמצע, והנה שיעור או"א וכו'.
 ש) שער המצות סוף פרשת קדושים דף נ"ח

בניהם, כן של או"א הם ע"י בנים שלהם שהן זו"ן. והנה אם כן מצאנו, שבכל לילה ולילה מתעברת המלכות מנשמת הצדיקים בניה, בסוד חדשים לבקרים רבה אמונתך. והענין, כדי לחדשם ולהוסיף בהם כת. וגם כן ת"ת ומלכות בני או"א, הם מתעברים באו"א ג"כ תמיד, לעשותם חדשים בחידוש כת, וזה החידוש שמחדשין, הוא סוד אור המוחין שמאיר בהם, והבן סוד זה. ואמנם לפי שאין שליטת המלכות (ה) בלילה, לכן אין נשמות הצדיקים מתעברים בה, רק בלילה. אבל האימא היא שולטת ביום ובלילה, כי הלא היא ביחודא תמיד עם אבא ולא מתפרשין, ולכן סוד הארת המוחין דזו"ן הם תמיד דשחרית וערבית.

והרי ידעת סוד העיבור (ו) המ', שהוא תדיר נוהג לעולם, לצורך הארת שני המוחין, ומה עניינו. (ז) ואמנם ע"י עיבור זה, נתפשט הזו"א לט' ספירות, בענין זה, כי הוא מן חצי התפארת דא"א, ומן יסוד שלו, נתהווה בזו"א חכמה בינה, חכמה מן הת"ת, ובינה מן היסוד. נשאר עתה ד' בחי' נ"ה, כי אלו הדי' פרקים, מהג' מהם נתהוו שני קצוות דת"ת, מפרק א' נתהוו חסד ונצח דזעיר, ומפרק ב' נתהוו גבורה והוד, והג' ת"ת ויסוד, ומהד' נתהוות המלכות, הרי כי אלו הארבעה פרקים, הם כלול מב' קצוות. (נלע"ד חיים משניהם) וזהו סוד הנזכר באדרת נשא דף קל"ב ע"ב, ענין תלת רוחין דכלילין מתלתא, (ח) שהיסוד תלת פירקין נ"ה, שכל ט) אחד, נתהוו חסד ונצח דזעיר, ומפרק שני נתהוו גבורה והוד, והג' בת"ת י) ומיסוד. ומהרביעי נתהוות

אך לא הוצרך לביאה שניה, לטעם האמור לעיל.

ואמנם מנה"י אלו, נתהוו הזו"א מסוד תלת כלילין בתלת, בסוד ו' זעירא לבד. אך סוד חצי הת"ת דא"א שעולה למעלה, ממנו נתהוו סוד המוחין אל התינוק הזה בהיותו במעי אמו, ונשמה לאלו המוחין, היה אותו חצי היסוד של ראש עילאה, שנשאר כאן לז"א. והנה כשנתפשט ויצא זה הזו"א לחוץ, יצא כלול משש קצוות לבד, ו' גדולה. והטעם, שכבר ידעת, כי נה"י אית בהו שית פירקין, והנה אם נחשוב מה שנשאר מן הא"א אל הת"ת שהוא ז"א, הנה הם ששה בחינות: א' חצי הת"ת. ב' היסוד. והד' פרקין דנה"י. (ב) הרי ששה, שמהם נתהוו שש קצוות אל הזו"א. כי שני פרקין עילאין של נה"י אלו, נשאר למעלה חד פרקא דנצח דאבא ג) וחד פירקא דהוד דאימא ואלו הם שם תמיד לעולם, ומכח זה נמשך החלב והתינוק, גם אחרי צאתו משם.

ובזה תבין, איך מזון התינוק מחלב, והטעם כי הוא נשמת הזעיר, הוא נה"י דא"א, והנה שני אלו הפרקים דאשתארו באו"א, הם היותם מעולים, ונמצא כי כשנמשך משם החלב, הוא המובחר נשמתו ממנו, ומשם הוא נזון. ואמנם כבר ביארתי, כי לעולם נה"י סוד הדינין, והם דם, וכשמתעלין נהפכו לחלב, כנודע באשה המעוברת כפי הטבע.

ואמנם אחר כך בא העיבור השני, והוצרך הזו"א להתעבר בתוך האימא ~~ב~~ אחר, לעשות לו מוחין. וסוד הענין הוא, ~~ב~~ ביארנו, שכמו שמייך נוקבין ד) ע"י נשמות הצדיקים שהם

הנהגות ומראה מקומות

- (ב) צ"ל דנ"ה. וכן להלן של נה"י צ"ל של נ"ה. וכן כתוב בע"ח שם.
- (ג) צ"ל באבא, וחד פירקא דהוד באמא, (ע"ח שם).
- (ד) ר"ל מ"ן של זו"ן. ע"ח ח"ב שער הנסירה פ"ג שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רס"ב ט"ב ד"ה דע. תע"ס חלק י"ד בתחלתו.
- (ה) צ"ל אלא בלילה שער מאמרי רשב"י זיע"א
- (ו) צ"ל הב'. שם ד"ה והנה.
- (ז) מאמר זה כתוב מבואר יותר בשער מאמרי רשב"י זיע"א דף רנ"ט ט"ב ד"ה ועתה נבאר. ובע"ח ח"ב שער הנסירה פרק ה'. בתלמוד ע"ס חלק י"א מן אות ע' עד אות ע"ו
- (ח) צ"ל שהם תלת ול"ג שהיסוד.
- (ט) צ"ל מפרק ראשון ול"ג שכל אחד.
- (י) צ"ל ויסוד.

ת"ת ויסוד של הו"א, ומפרק התחתון דהוד יצתה מלכות. ואמנם עתה תראה איך גוף הזעיר הוא בנצח, והמלכות היא בהוד, ולכן בתפלת ימי החול, עולה המלכות בהוד, והזעיר יורד בנצח. והנך רואה כי מפרק ל) ראשון של הוד, יצתה המלכות ולכן היה בה כח להיות פריצוף שלם, מה שאין כן בשאר. כי כל אחד ואחד נחלק לשנים, פרק העליון של נצח בחסד ונצח, וכן השאר. והנה אף על פי שביארנו לעיל, שמן חצי הת"ת ומן היסוד דא"א, נתהוו חכמה ובינה דז"א, הכוונה הוא ודאי, שכח אלו המוחין הם כאן, רק שאינם מתגלים רק הו"ק.

והנה אבאר לך סדר התינוק העליון בשיניו ה"ל"ב, כבר ידעת כי סוד השיניים הם יוצאים בשני שנים הראשונים של הולדת התינוק, ומספר השיניים הם ל"ב, כי הם נמשכים מ"ב נתיבות חכמה, ואין כח בשיניים לצאת, רק ע"י חלב מן האם. וסוד הענין, בינה דאריך מ) אנפין, נתעלה בחסד וגבורה דאבא ואימא, שהם בחצי ת"ת העליון של א"א כנודע, ולכן הובקעו ויצאו הודים משם. ואמנם חצי ת"ת דא"א נתעלה, נ) ונדבקים חצי העליון שלו, שממנו נתהווה גופא דאר"א כנו"ל ונעשה הת"ת הזה שלם ביחד, וסוד הת"ת כבר ידעת, כי יש לו י"ב גבולין אלכסון, וכשנדבק למעלה והיה שלם, אז האיר סוד החלב, ויצא לחוץ. וכאשר חזר חצי הת"ת בסוד החכמה של ז"א כנוכר לעיל, יצאו השיניים, שהם ל"ב נתיבות חכמה, כי הוא סוד הת"ת, חצי העליון יש בו סוד י"ב גבולים אלכסון, וחצי הת"ת התחתון י"ב אחרים, הרי הם כ"ד, כנגד כ"ד חדשים של היניקה כנוכר בגמרא. ס) ואמנם סברת האומר י"ח לבד, הטעם הוא, כי בשלמא החצי התחתון הוא י"ב, כי כבר ידעת, כי הת"ת הוא שני

המלכות, הרי כי אלו הארבעה פרקים הם כלול מב' קצוות, ומפרק הרביעי יצא המלכות, והוא סוד ההיא רוחא רביע א', דכלילו מכולהו רוחי, ולכן כ) ימשחו משיח בשמן יבוא, כי המלכות מלך המשיח, וכשיתעורר זה הרוח, אז יבוא המשיח, וישיגו החכמה, והבן זה היטב, כי אז תתעלה אור הלבנה כנודע.

והם זה היסוד של א"א, שנשאר מבינה אל הו"א, והוא סוד המגדל הפורח באויר. ובוה תבינהו איך הבינה נקרא מגדל פורח באויר, בסוד היתר נדרים הפורחים באויר, ואין להם על מה שיסמכו, כי הוא יסוד, הוא הבינה, והכל אחד, כי היסוד דא"א הוא בבינה. ואמנם הטעם למה נקרא כך מגדל הפורח באויר הוא, כי הלא תראה בעינך, כי שורש היסוד מקום אחיותו לעולם הוא מתרין פרקין קדמאין דנ"ה, ואמנם ב' אלו הפרקים נשארו באו"א כנוכר, והיסוד הוא לתתא בז"א בבינה שלו, ונשארו פרקי הנצח והוד, והם לתתא, בשש קצוות דת"ת ומלכות, ונמצא כי היסוד פורח באויר, ואין לו מקום על מה שיסמוך, כי מקום אחיותו וסמיכתו הוא למעלה באו"א, ונמצא שאין לו במה שיסמוך. ואמנם עכ"ז שהוא למטה, ודאי נמשך לו הארה וכת, מאותן שני פרקין עילאין שנשארו באו"א, והם סובלים אותו בכח, וממשיכין אותו אצלו, ואף על פי שאינו סמוך אליהם. וסוד כח הארה זו, נקראת פורח באויר ולא יפול למטה, ע"ד שאר פרקין תתאין שבגוף זו"ן. (נלע"ד חיים שבגוף ז"א).

ואמנם סדר הארבעה פרקין אלו של נצח הוד שנשארו בז"א, ומתחלקין לז', סדרן כך: כי הפרק העליון של הנצח, ממנו יצא חסד ונצח דז"א. ומפרק העליון של ההוד, יצאו גבורה והוד. ומפרק התחתון של הנצח, יצאו

הגהות ומראה מקומות

- ל) צ"ל אחד ולא ראשון.
- מ) צ"ל דזעיר אנפין וע"י כל ענין זה בשער מאמרי רשב"י זיע"א דף רס"א ט"א ד"ה וזהו הטעם.
- נ) צ"ל ונדבקים עם חצי העליון.
- ס) כתובות ס.

כ) בע"ה כתוב: ולכן בימי המשיח שהוא המלכות, שמשם מלך המשיח, יתעורר ההוא רוחא רביעאה, וממנו ישיגו ויבינו החכמה, כי אז תתעלה אור הלבנה כנודע, לכן ג"כ כשיתעורר רוח ה' הזה, יבא מלך המשיח.

אל הועיר סוד ט' שנים ויום אחד, לא היה ראוי עדיין לעלות בסוד מ"ן בתוך הבינה, עד שיהיה שלם בכל פרצופיו, שהם ט' שנים ויום א', כנוכר לעיל, אף על פי שאין המוחין שלו ראויין להוליד, עכ"ז ראויים לעלות בסוד מ"ן, ואז נעשו לו מוחין חדשים, ויהיה ראוי להוליד משם והלאה. ודוגמא זו באדם התחתון כי אין נשמות הצדיקים יכולים לעלות בסוד מ"ן אל המלכות, רק עד י"ג שנים ויום אחד.

רק זה הפרש יש בין תינוק העליון, לתינוק התחתון, כי התינוק העליון יכול לעלות מבן ט' שנים ויום א', אך התינוק התחתון צריך להיות י"ג שנים ויום א'. וטעם הדבר, כי התינוק העליון, אחר שנשלמו לו תשעה שנים ויום אחד, כבר היה ראוי לעלות, ואז הוא פוגע תכף במקום המילה העליונה, שהם נה"י, ותיכף ראוי לביאה, ונעשו לו מוחין. אך התינוק התחתון, אחר שעברו עליו ט' שנים ויום אחד ונשלם פרצופו, אז הוא מתחיל לעלות, וכשמתחיל לעלות, אז פוגע בערלה העליונה, שהם הקליפות, ולכן שלשה שנים עומד ג' שני ערלה, ולכן י"ב שנים ויום אחד, ובשנה הי"ג יהיה כל פריו קדש הלולים, בהשלימו אותה שנה, ונמצא שהוא בן י"ג שנה ויום א', אז כבר הוא ראוי לעלות בסוד מ"ן, עם שאר הנשמות הצדיקים. ופחות מזה, אין שום נשמת קטן עולה למעלה בסוד מ"ן. ואחר שהגיע אל יסוד העליון שבבינה, אז יש ק' לזקן תחתון ג"כ, בסוד ב' שערות, שהם סימן האיש אחר י"ג שנים ויום א'.

ונשלמו הי"ג שנים ויום א' אז יכולים להאיר בו שבעה יומין קדמאין של רישא דלא אתיידע, ואז נכנס בו כל מציאות ז' דגולגלתא שיש באו"א. (ר) ג"כ כאן בגולגלתא דז"א, ונכנס בו כל הז' דגולגלתא, ובהן מתלבשים ז' יומין

ווי"ן. (ע) ושינים הוא בז"א, וכאשר נתלבשה נעשה ר' בסוד ר"ו כפולה אחרת והם י"ב אך חצי הת"ת העליון, אינם רק ו' אחד לבד, כי לא נתלבשה בו התחתונים, והנה אינם אלא י"ח לבד. ולהיות כי זה לא נהיה רק ע"י שני חצאי הת"ת, (פ) לכן נחלקו השני חצאי בלחי העליון, וחצאי בלחי התחתון.

והנה כבר ידעת מה שארו"ל (צ) כי קטן אין ביאתו ביאה עד תשעה שנים ויום א', והענין הוא, כי עדיין אין כח במוח ז"א רק להוציא השיניים, אך להיות שעדיין סוד מוחין עליונים אין בו עדיין מלמעלה, לכן אין בכח במוחין ז"א דיליה, להוציא טיפה הראוי לילד, עד שעברו עליו תשעה שנים ויום אחד. והטעם הוא, כי הו"ק והג' מוחין שיש לו בכח לבד הם, וסוד הגולגלתא שהוא הכתר שלו, הם תשעה שנים ויום א'. והטעם שאינם עשר שלמים, לפי שסוד הגולגלתא עדיין לא נעשה בו רק אחר עיבור הב' של או"א כמו שנבאר, ולכן אין נמנה אלא יום א', כי אז תיכף בתחלת שנה העשירית אז מתעבר פעם שנית לעשות גולגלתא, ואז יהיה ראוי לביאה. ואחר כך אם תוסיף הארבעה מוחין שנכנסין בו, הרי י"ג שנים ויום א', ואז הוא איש גמור. וזהו הטעם למה לא נקרא איש פחות מ"ג שנים ויום א'.

אך דע, כי יש עוד חילוק אחר, והוא סוד גדול, והוא, כי ענין העיבור זה השני שאמרו למעלה, פירשנו שהוא סוד חדשים לבקרים וכו', כי כמו שנשמות הצדיקים נעשים מ"ן בכל לילה אל המלכות, ג"כ ז"א ומלכות נעשים מ"ן אל הבינה, וזהו סוד העיבור השני, ואז ניתוסף הארה אל המוחין, בסוד חדשים לבקרים וכו'. ואמנם דע, כי עד שלא יהיה

הגהות ומראה מקומות

רשב"י זיע"א כי שם הלשון מסודר ומבואר.
(ק) צ"ל יש לו זקן. ע"ת ח"ב שער הנסירה פרק ט' דף פ"ה ט"א ד"ה והנה אחר.
(ר) צ"ל בא"א ועיין בע"ח שם ט"ב ד"ה ואמנם תחלה.

(ע) צ"ל ושנים.
(פ) בשער מאמרי רשב"י זיע"א שם כתוב: לכן נתחלקו ל"ב השינים לשני חצאין, י"ו בלחי עליון, וי"ו בלחי התחתון.
(צ) סנהדרין סט. ועיין היטב בשער מאמרי

הוא"ו נחלק לשנים, ונשאר ג' למעלה באו"א, וג' למטה בז"א. ואלו העליונים שהוא חצי הת"ת העליון, הב' חלקים העליונים, הא' שבו, נעשה מהם ב' גופי דאו"א. והענין, כי כבר ידעת, חצי הת"ת נשאר באו"א, הוא ו' אחת, ואם תמלאנה תהיה וא"ו, והנה מן הא' שבאמצע, הוא חלק הג', ת) והג' חלקים שנחלק חצי הת"ת כג"ל, וממנו נעשה יסוד דאו"א, ומן הוא"ו הא' נעשה גופא דאבא, ומן הוא"ו הב' נעשה גופא דאימא. והנה נשאר עתה סוד ב' עטרין ההם, שהם ב' פרקין תתאין דחור"ג דאו"א. ואמנם עתה כשבאין להמשיך מוחין לז"א, אז יוצאת טפת המוח של או"א באופן זה, כי הנ"ה דרישא עלאה הם נשמה אל חור"ג דאו"א, ואז נכללים ומזדווגים נצח בהוד, והוד בנצח דעתיק יומין, ויורדת הטפה כלולה מנ"ה שבאו"א.

נלע"ד חיים, נצח באבא, הוד באימא, וחור"ב דאו"א נודע שהם ח"ג דאו"א, ואז יצאה טפה אחת כלולה משם, ואלו נקראים אחסנתא דאו"א באדרת האזינו רצ"ב ע"ב א) והענין כי מאותן הב' פרקין עלאין, שהם בידיים שלו, נעשו ח"ג שבמוחין דאו"א, כי אלו הם נקראים אחסנתא דאו"א, כי אלו הפרקין הגיעו לחלקם, והם נחלקו ממש. ב) ומשם נמשכים ב' מוחין לתתא. וכן אותם שני עטרין, שהם שני פרקים תתאין של ח"ג דאו"א, גם הם ירדו למטה, וכל אלו נתהוו בסוד אור מקיף אל הגולגלתא דז"א, ושם היו בבחי' ד' מוחין כנזכר.

והנה אחר כך ירדו ונשתלשלו נה"י של הבינה למטה, ולהכנס בסוד המוחין אל הז"א, והנה אלו הם הג', והמוחין הראשונים הם ד', ולכן הוצרכו להתלבש אותן הד' באלו הג', כיצד: אלו ב' עטרין נתלבשו ביסוד דאימא, ונעשו א'. ואותן שהן אחסנתא דאו"א, שהם

קדמאין דרישא דלא אתיידע. והענין, כי ודאי שאינם הם עצמם, כי כבר ביארנו איך נתפשטו במציאותם. אך הענין, כי מאותו אור העליון, ובהם נשתלשל ממדרגות אל מדרגות, עד ז' דגולגלתא דז"א. והטעם הוא, שכמו שסוד החסד הוא כולל כל שבעה יומין, ולכן בחינת החסד דרישא דלא אתיידע אשר יסודו ומושבו הוא בגולגלתא ש) דז"א וממנו נתפשטו שבעה אורות של שבעה דגולגלתא. כך מן היסוד דרישא דלא אתיידע, אשר יסודו בגולגלתא דז"א, נתפשט ממנו ז' אורות, בשבעה דגולגלתא דז"א. ואחר שנתהוו ז' דגולגלתא, אחר כך בא לו הדיקנא. כי הז' דגולגלתא הם סוד הכתר כנודע, והדיקנא הוא מן המוחא שהוא החכמה. ולכן תחלה באין ז' דגולגלתא, ואחר כך בא הדיקנא. ולכן תראה, כי הי"ג שנים, צריכים שבעה שנים אחרים, להשלים ז' דגולגלתא דיליה, והרי הם עשרים שנים. ואחר כך מתנוצץ בסוד הזקן אח"כ, ולכן לא נוצר הזקן באדם עד עשרים שנה.

כבר ידעת, כמו שהחסד הוא כולל הז', כך ביסוד נכללים כל הז', ולכן יש כח בסוד רישא עלאה, לאפוקי אורות בז' דגולגלתא דז"א. ואמנם ענין המוחין דז"א, מציאותם הוא זה, שכבר ביארנו, שהחור"ג דאו"א נעשו לשלשה חלוקות כל אחד ואחד, כי כן החסד נחלק לג' פרקי הזרוע הימיני, ומב' פירקין עלאין שבו, שהם פרק היד ופרק האמצעי כמבואר לעיל, משם היה חור"ב דאבא. ומפרקין אחרנין דזרוע שמאלי, נתהוו חור"ב דאימא. נמצא שנשאר ב' פרקין של שני הזרועות דאו"א, והם אותם הדבוקים בגוף, והם סוד שני עטרין כנודע לעיל. ומסוד חצי הת"ת, נעשה גופא דאו"א. כיצד: דע, כי הת"ת הוא סוד ו' אחד, וזה

הגהות ומראה מקומות

א) ע"ה ח"ב שער הנסירה פרק ו'.
 ב) צ"ל והם נחלתם ממש. שער מאמרי רשב"י
 דף רס"ה ט"א ד"ה ואז נמשך. ע"ה שער הנסירה
 פ"ו דף ע"ט ט"ב ד"ה ואלו הב'.

ש) צ"ל בגולגלתא דאו"א. ע"ה שם דף פ"ו
 ט"א ד"ה וטעם הרבר.
 ת) צ"ל מהג' ע"ה ח"ב שער הנסירה פ' י"ד דף
 רנ"ז ט"ב ד"ה והנה זו הו'. מבו"ש ש"ג ח"ב פ"ו.

דא"א, שהם מאירים לבד. אך תרין פרקין תתאין דנ"ה דרישא עלאה, הם ממש מתלבשים באותן שני עטרין שהם דעת שבהם שני פרקין תתאין של ח"ג דאו"א.

ודע והבן, כי האי אחסנתא דאו"א, נמשך לז"א הארת מוחין, בסוד יאר ה' פניו אליך, ב' פנים, ימין ושמאל, מצד או"א. אך הדעת, הוא עייל להאי גופא, כמו שנבאר בע"ה. וזהו פי' מ"ש באדרת נשא דף קל"ה ע"ב, ה) בענין אשא דכיא וכו', ואבארנו לך בקיצור נמרץ, מ"ש נפיק אוירא דכיא וכו', ואפיק חד גולגלתא הוא, כי אין הגולגלתא דז"א נעשית, עד שיצתה אוירא דכיא וכו', ואז נעשו אור מקיף אותן הד' מוחין כנ"ל, ומכחם נעשה גולגולת ז"א, מן אותה הארה של ד' מוחין של א"מ, וז"ש נפיק חד גולגלתא תקיפא לד' סטרין, כנגד ד' מוחין אלו המקיפין.

ומ"ש אתפשט אשא מסטרא חד, ואוירא מסטרא חד, כי הם שני דברים, אחד הוא אוירא ואשא, והשני הוא אוירא דכיא ואשא דכיא. והענין הוא, כי סוד או"א, שהם חו"ב, נקרא אוירא דכיא ואשא דכיא. אך תרין עטרין דיליה, הם אוירא ואשא סתם, לזה אמר, כי אלו השני עטרין, שהם אוירא ואשא סתם, אתפשט מב' עטרין. ואחר כך אוירא דכיא, שהוא סוד החכמה דאבא, קאים עלוי, פירוש: על חד מנהון, מאלו השני עטרין, שהם אוירא הימני, וקאים עליה, כי הוא יותר מעולה ממנו, כי הוא פרק עליון דחסד דא"א. אך אותה העיטרא, הוא פרק תחתון, ולכן קאים עליה. וכן אשא דכיא שהיא הבינה, שהוא פרק עליון דגבורה דא"א, קאים עליה בעטרא תניינא, הנקרא אשא סתם, כי הוא פרק התחתון דגבורה דא"א, ואז שם נתהוו הארבעה מוחין, שנים על שנים. פירוש: שנים שהם אחסנתא דאו"א, שהם אוירא דכיא ואשא דכיא, על שני עיטרין, שהם אוירא ואשא סתם. וכל זה הוא מבחוץ, בסוד

שלשה מוחין, ג) נתלבשו בנ"ה דאימא, ומאלו נ"ה דאימא, נתהוו לו הב' חו"ב. ומן תרין עטרין הכלולים ביסוד דאימא, נעשה לו סוד הדעת שלו. נמצא, כי מבחוץ בהיותם סוד מקיף, שאז אינם מתלבשים בנ"ה דאימא, ד) אף הם ארבעה מוחין. אך אחר שירדו בנ"ה דאימא לעשותם מוחין של זעיר בסוד אור פנימי, אז האירו אלו הארבעה מוחין בהם, ואז הם אינם אלא שלשה לבדם, בסוד מוחין פנימיים. אבל שורש אלו הארבעה נשאר בחוץ אור מקיף תמיד.

ונמצא, כי חו"ב של ז"א, הם סוד הטפה שיצא מח"ג דא"א, ד' פרקין עלאין, אחסנתא דאו"א. והדעת של זעיר, הם עטרין אלו, הם סוד האור דא"א, ושני פרקין תתאין שלו. ואמנם חו"ב שלו, הם סוד הטפה הנמשכת מאחסנתא דאבא ואימא. אם כן גדול כח השני עטרין, שהם עצמות האריך אנפין, יותר מאחסנתא דאבא ואימא, שהם טפה נמשכת מהם, ואינם הם עצמן, כי זו אינה קושיא, כי אלו השני עטרין נתלבשו במוחא דאבא ואימא, והמה מלובשים, ואם כן ודאי כשנעריך אור שני עטרין אלו, אחר שנתלבשו אל אור שני טפין מאחסנתא דאבא ואימא שהם יותר עליונים, ודאי ששני עטרין אלו הם למטה מהם. והנה נמצא, כי מן האור שני פרקין קדמאין דחסד וגבורה דא"א, נעשה שני מוחין של הזעיר אנפין. ומשני פרקין תתאין דחו"ג דאריך אנפין, הם שני עטרין, שהם הדעת של הזעיר אנפין.

והנה גם אור הנצח הוד דרישא עילאה דלא אתיידע עד"ז, כי אור ב' פרקין קדמאין דנ"ה דרישא עלאה, מאירין בח"ב דזעיר אנפין. ושני פרקין תתאין דנ"ה דרישא עלאה, מאירין בשני עטרין. וב' פרקין תתאין דנ"ה דרישא עלאה, הם ממש עצמן מתלבשין בעטרין. אך הפרקים העליונים, אינם אלא הארה לבד, ולא הם עצמן, דוגמת שני פרקין קדמאין דחו"ג

הגהות ומראה מקומות

ה) ע"ה ח"ב שער הנסירה פרק ז' אמצע הפרק ד"ה ונבאר מאמר אחד.

ג) צ"ל ב' מוחין.

ד) צ"ל אז.

החכמה בנצח, ואחר כך הבינה בהוד, ואחר כך ב' עיטרין ביסוד. והטעם, דע כי לעולם הנ"ה עליהו אתמר והקרנים גבוהות, והא' גבוהה מן השנית, עיין באורך כל מה שפירשנו לזה בזה החיבור ע"ש. ט) והנה נמצא, כי מוח של החכמה המתלבש בנצח של הבינה הוא אשר נכנס תחלה בז"א, ואחר כך הבינה המתלבש בהוד, ואחר כך היסוד. והוא מ"ש בפרשה האזינו, י) אתגליף האי חכמתא ואפיק וכו', ואתעביד חד מוחא, זו כנגד החכמה. כ) אחר כך אמר אתגליף האי חכמתא ואפיק וכו', ואיתעביד חד מוחא, זו כנגד החכמה. אחר כך אמר אתגליף האי חכמתא, והאי אחסנתא דאימא, שהוא החכמה שבבינה, ונעשית הבינה ברישא דז"א. ואחר כך נכנס שני עיטרין, וזה אומרו ההוא אורחא נהור. ל)

ודע והבן, שכבר בארנו כי יש בחי' ז"א א', בהיותו ג' כלילין בג', ואחר כך בצאתו לחוץ וכו'. ואחר כך מט' שנים ולמעלה עיבור שני, כדי להביא לו מוחין. והנה גם בארנו, כי בהיותו בעיבור ראשון, היה ג' כלילין בג', והמלכות רביעית לו בסוד ת"ת נה"י דא"א. ורצוני לבאר לך הענין היטב, כי הנה בעיבור ראשון, היה לו שלשה בחינות, וכולם א'. והנה בארנו לעיל, שהמלכות מ) א' בפרק התחתון של הוד א"א, ובבחי' זו נאמר, כי הזעיר הוא ג' לבד, ו' זעירא כליל בתלת, והמלכות רביעית. והנה כי הוא הז"א, הוא בסוד ת"ת נצח יסוד דא"א, ובאלו כלילין כל השש קצוות של הת"ת, והמלכות ד' בהוד, ואף על פי שחציו של הוד לבד הוא שלה, עכ"ז מכונים כולם למלכות.

אור מקיף. וזהו שאמר באדרת האזינו דף רצ"ב ע"ב, דעטרין כולהו ברישייהו, אחר כך נהרין ועאלין בשלשה חללי דגולגלתא, כמו שביארנו, כשנכנסו אינם אלא תלת לבד, כי שני עטרין מתחברין בדעת.

וכבר ידעת, כי מזה הדעת נמשך כח אל יסוד של ז"א, כדי למיהב חד רוחא בביאה ראשונה במלכות, שהוא סוד בנימין כנוכר. והנה זה הדעת נמשך משני עטרין, שהם סוד שני פרקין תתאין של ח"ג דא"א, שהם סוד הכתפיים, ולזה ברך משה את בנימין, ואמר ובין כתפיו שכן, כי שם מקורו, והבן זה. ולהיות כי סוד נצח הוד דאריך עילאה, הם מאירים בח"ב דז"א, לכן אתפשט במצחא דז"א, כנגד המוחין סוד הדינין, כנוכר, ו) דא איהו מצח נצח באתון רצופין וכו'.

והנה נתבאר, כי ארבעה מוחין, שהם אחסנתא דא"א, ושני עטרין גניזין, הם מקיפין אל המוחין דז"א מבחוץ, ואחר כך נתלבשו הארת אלו הארבעה מוחין, ולא המוחין עצמן, רק קצת הארה מהם, נתלבש ז) ע"י דאימא, ועל ידי התלבשות זה נמצא, כי כשנכנס נה"י של הבינה בגולגלתא של הז"א, אז נכנסו גם כן הארת מוחין לתוך הגולגלתא, אך עיקרם נשאר בחוץ בסוד אור מקיף, ואמנם השני עיטרין נתלבשו יחד ח) ביחד בבינה. והנה כנגד אלו השני מציאות שלהם, שהם בחינת ארבעה מוחין, ובבחינת ג' לבד בפנים, לכן שני בחינות בשיני"ן של תפילין, א' של שלשה רישין, וא' של ארבעה רישין.

ואמנם סדר כניסתם היו, כי בתחלה נכנס

הגהות ומראה מקומות

כ) מן אחר כך עד אחר כך הוא כפול ומיותר.
 ל) באדר"ז הנ"ל ובע"ה שער הנסירה סוף פ"ז לא כתוב וזה אומרו ההוא אורחא נהור, עיי"ש.
 ועיין בשער מאמרי רשב"י זיע"א דף רס"ט ט"א ד"ה ואמנם נתבאר.
 מ) צ"ל שהמלכות פרצוף א' עיין שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רנ"ז ט"א מן ד"ה והנה ענין זה מובא כל מאמר זה בשינוי לשון. ומסיים ואז ישיגו כל הבריות חכמה שלמה כי אז תהיה אור הלבנה וכו'.

ו) עיין בע"ה שם הלשון יותר מבואר.
 ז) צ"ל ע"י נה"י דאמא. ח) צ"ל ביסוד.
 ט) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ב' ד"ה עוד במאמר. שם דף רע"ז ט"ב ד"ה גם בזה תבין, ע"ה ח"ב שער הנסירה פ"ז וסוף פ"ט. תע"ס שיעור י"ד אות קע"ג. ספר עולת תמיד ענין התפילין דף ס"ג. הקדמת תיקוני זהר ע"פ מעלת הסולם אות קצ"ט.
 י) באדרא זוטא דף רפ"ט ע"ב ובוהר ע"פ הסולם אות ס"ח.

ועוד בחינה אחרת, והוא, כי כשנחלק נצח יהוד לשית פירקין כנזכר לעיל, והשני פירקין עילאין נשאר למעלה במקום הדדים של הבינה כנזכר לעיל, הנה נשאר ארבעה פירקין לתתא, והת"ת והיסוד, הרי הם ששה, כנגד שש קצוות שלו, והמלכות היתה למטה בסוף פרק האחרון של הוד, הרי הם שבעה, ושש קצוות הת"ת והמלכות הרי שבעה.

ועוד בחי' שלישית והוא, כבר הודעתין, כי התינוק יש לו מוחין במעי אמו, רק שנחשבין כלא היו, אחר שאינם ראויין להולדה, אך עכ"ז אם נמנה אותם, היו יהיה ט' באופן זה, כי כבר ביארנו, כי הפרק העליון של נצח, נתהוו חסד נצח דו"א. ומן הוד, נתהוו גבורה והוד דו"א. פרקא תתאה דנצח, נתהוו ת"ת ויסוד דו"א. הרי הם ו'. ומפרק התחתון דהוד, נתהווה המלכות, הרי הם נשאר ת"ת ויסוד, ג) שמהם נתהוו חו"ב דו"א, הרי הם ט'. ואמנם נעריך כל אלו הבחינות, הם י"ח, כנגד ח"י העולמים. ואמנם כל אלו הבחי' הם א'.

ואמנם מה שלא היה כאן מחו"ג הו"ק, דעת דו"א הוא, לפי שהקטן אין בו דעת עד י"ג שנים. וסוד הענין, כי הנה עדיין אין ביאתו ביאה, ואין בו צורך אל הדעת, כי הדעת הוא המחבר ומזווג חו"ב, וכיון שאין ראוי להוליד, אין צורך אליו. וכל הבחינות הם בהיותו במעי אימא, וגם סוד חצי היסוד דרישא עילאה המגיע אל חלק חצי הת"ת דו"א, הוא נשאר שם בסוד כתר דו"א, והרי זה נתבאר הכל.

ואמנם סוד הגרון של ז"א מהיכן נתהווה, הענין הוא ביארנו, כי שני פרקין קדמאין דנ"ה דא"א, נתעלו למעלה באימא, במקום הדדים.

ודע והבן, כי לעולם תמיד נשארו שם, ס) כמו דם אשה שנשארו לעולם. ואלו השני פרקין מן הדעת הראשונה, שנתהוו איברי הזעיר, נתעלו הם במקום הדדים, דוגמת דם האשה שמסתלק למעלה ומתהפך לחלב באשה בעת ההריון בתחלה, ולא אחר שילדה. והנה היסוד נשאר למטה לצורך עיבור ז"א כנודע. וכבר ידעת, כי מציאות היסוד הוא בין תרין פרקין עילאין דנ"ה, והנה נמצא, כי בהתעלות שני פרקין דנ"ה במקום הדדים, נשאר חסר אותו המקום שביניהם, ששם הוא מקום היסוד האמיתי, ועיין בספר אוצרות חיים, ובספר מבוא שערים ובספר קהלת יעקב על הסיפור הזה באורך. ועתה נשאר חלל מכח אותה ההארה של היסוד, שהיה שם תחלה מן היסוד, ומשם נתהוו הגרון דו"א, ומשם התחיל מציאתו, וז"ס קול דנפיק מגו שופר, כי שם הוא בסוד אויר לבר, בסוד קול כלול בתלת, מים אש רוח.

נלע"ד חיים, אויר היוצא מן הגרון, ומשם נתפשט למעלה והבן זה.

ואמנם לפי שסוד הגרון זה, נתהווה מן החלל שבין ב' פרקין דנ"ה העליונים, לכן ארז"ל (ע) כי ימצא חלל באדמה, במקום שעושיין אותו חלל מצוארו. והסוד, לפי שסוד הצואר נברא מזה החלל, פ) ולכן בינה הוא הצואר, בסוד חלל. והנה בצאתו ממעי אימא, אז עדיין כבתחלה עד ט' שנים, שאין ביאתו ביאה, כי באלו הט' שנים צריך להגדיל, ולתקן כל הט' הנזכרים. ואחר כך יבוא אל המוחין הראוים להולדה. והנה בשני שנים הראשונים שהם זמן היניקה כנודע, אתמשך סוד החלב, מן אותן שני פרקין עילאין שבנ"ה דא"א, הנשארים בדדי אימא, וע"י אותם היניקה,

הגהות ומראה מקומות

בשער מאמרי רשב"י זיע"א שם דף רנ"ח ולא במבוא שערים ש"ה ח"א סוף פט"ז.
(ע) סוטה מה:
(פ) המלים ולכן בינה הוא הצואר בסוד חלל ליכא לא בשער מאמרי רשב"י זיע"א ולא במב"ש. שם.

ג) ז"ל שער מאמרי רשב"י זיע"א, סוף ד"ה הבחינה השלישית ונמנה גם חצי תפארת ויסוד דאריך, שנעשו חכמה ובינה אל ז"א כי הדעת אין בו, והרי הם תשעה ספירות, ואם נחבר כל אלו הבחינות, הם ח"י כנגד חי העולמים.
ס) מן כמו דם אשה עד והנה היסוד ליכא לא

אחר שנתגדל הוא, או צריך שיתוקנו המוחין שלו בסוד מוחין דאו"א עצמן, הנמשכים מחו"ג דאו"א, ובוה יוכלו המוחין שלו להוליד ולהוציא נשמות, דוגמת או"א עצמן, שהוליד ב"ן וב"ת.

ואמנם לעשות זה התיקון, צריך עיבור שני שתתעבר אימא עילאה מהן, ואז יתוקנו מוחין שלו. וזה סוד הרמוז בווהר פרשת אחרי מות דף ס"ה ע"ב, ותרין בנין ינקא להו אימא ואיתעברת מנייהו, ואפיק לון וכו'. והנה הלשון הזה קשה עד מאוד, דמתחלה אמר ינקא להו, ואחר כך אמר ואתעברת מנייהו, והיל"ל דאתעברת מנייהו וינקא להו. ר) אך זה סוד גדול כמעט שיסתכן האדם להוציא בפיו, והוא ע"ד שהודעתיד, כי אחר ט' שנים הראשונים, דינקא להו שנית, לתת להם מוחין, ואחר כך ואפיק לון וכו'. והבן זה הסוד הגדול, שאיני יכול להרחיב יותר, ובמקום שאמרו לקצר, אינו רשאי להאריך, והחכם יבין מדעתו דבר דיבור על אופניו, ודי בהערה הזאת.

והנה הסוד הזה אתמר תחלה למטה, כי בצלם אלקי"ם עשה את האדם, והיכן מצינו כי האדם חוזר להתעבר במעי אמו, בהיות בן י"ג שנים ואילך. אך הענין הוא, כי כבר הודעתיד, שאין התינוק הפחות מ"ג שנים, יכולה נשמתו לעלות למעלה לצורך מ"ן. ובהיותו בן י"ג שנים, אז עולה נשמתו בכל לילה ולילה, ומלכות מתעברת ממנו, בסוד חדשים לבקרים רבה אמונתך, ש) ואז מתעברת ממנו המלכות ממש, וע"י העיבור ההוא חדש, נמתקין מוחין דיליה שהיא הנשמה שלו היושבת במוח. והנה דוגמא זו ממש יש אל הזעיר עם אמו אחר הי"ג שנים, כי אינו יכול לעלות בסוד מ"ן שלה בהיותו בן ט' שנים, רק אחר הי"ג שנים, ואין הפרש רק, כי נשמת הצדיקים אינם

נגדלים מוחין של חכמה ובינה, כי הדעת אין עדיין כנוצר. ולפי שעדיין שאין לו סוד הדעת, אי אפשר לתקן היטב מציאות מוח החכמה שבו, אחר שהודעתיד, אין בו כח לזווג חו"ב, ולכן עיקר התיקון הזה, הוא סוד תיקון מוח הבינה לבדה, אך ממילא נתקנין סוד הל"ב נתיבות של חכמה, אחר היותן בבינה, כי אז נקרא שם ל"ב אלקי"ם דמעשה בראשית, ומהם נמשכים סוד הל"ב שינים, וזהו סוד הגדלת שינים לתיקון, בשני שנים הראשונים. ואחר השני שנים אלו, אין צריך אל היניקה עוד, אחר שנתקנו המוחין שלו בסוד הגדלה לבד, אף על פי שאין ראוי להוליד. ואז מאותו כח (צ) היר"ד, הוא מושך כח ב' ספירות תחתונות שהם ו"ק שבו, והמלכות הרי שבעה, ואז נמצאו שגדלו כל אלו השבעה, וכנגדם צריך שנים אחרים, הרי הם תשעה שנים, ואז כבר הגדילו כולם. ואחר שגדלו כולם, גם חצי היסוד דרישא עילאה נמשך בכלא, פירוש בכתר דזעיר, ואז נשלמו, ואז הוא ראוי אל מוחי ההולדה ואז עיבור שני אל המוחין אלו, ואז ק) ביאה.

ואמנם בענין המוחין, הבאים אל התינוק בהיותו מנין תשעה שנים ולמעלה, עד תשלום י"ג שנים, ואז שלם לכל דבר כנוצר לעיל. והנה יש בנתיים ד' שנים, כנגד ד' יומין. נבאר ענין ראשון, והוא, כי כבר ביארנו, כי תשעה שנים הגדיל הקטן הזה, מסוד החלב שינק בשני שנים הראשונים. וכבר ביארנו בסוד הל"ב שינים של ההריון, ונגדלים ע"י החלב שינק בב' שנים הראשונים, אלו הם בסוד תיקון, בסוד שני מוחין אלו, כי משם נמשכין השינים כנוצר לעיל, ואחר כך נתקנו שאר השבעה עד ט' שנים. והנה כל זה אינו מועיל רק לעצמו תחלה, עד שגדלו איבריו וגופו אך

הגהות ומראה מקומות

- צ) צ"ל היסוד, עיין בשער מאמרי רשב"י דף רס"א ושם הלשון יותר מבואר. מבו"ש ש"ה ח"ב פ"ו.
- ק) צ"ל ואז תהיה ביאתו ביאה שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רס"א ט"ב ד"ה ואחר שגדלו.
- ר) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רס"ב ט"א ד"ה ונבאר עתה. תע"ס חלק י"ד בתחילתו.
- ש) שער הכונות דרושי הלילה דרוש ד'.

ואין בה רק, מכח המוחין הצריכים אליו לעצמו, ולא לאחרים. וזהו סוד הטעם א) שקטן זוכה לעצמו ולא לאחרים, כי כאשר יהא ראוי להוליד נשמות חדשות, או צריך שיבואו בו כח תוספת במוחין שלמעלה ממנו, ואז יוכל להוליד נשמות ולזכות לאחרים. וזהו סוד עליית מ"ן ע"י הצדיקים אל המלכות.

ואמנם מ"ן למעלה מת"ת ומלכות לזיווג אר"א, הוא בערך טעם הנזכר, והוא, כי הנה חכמה כאשר נתן רוח באימא, בסוד ההוא רוחא דשביק בעלה בה, אינו ב) יכול בה רק מה שיש בו. ואמנם כבר ידעת, כי אין בו רק כח ג) וחצי ת"ת דא"א ואין בו תפיסה במוחין ד) דאר"א כלל. והנה כדי לתת אבא כח מוחי ההולדה לז"א, צריך שיקבל עליו תחלה כח תוספת, מן מוחא עלאה בא"א, ואז יוכל לתת כח בז"א, להוליד נשמות. לכן צריך שיאירו תחלה ת"ת ומלכות סוד מ"ן, ואז יקבלו למעלה ממוחא דא"א, ואז יוכל למהיב ביה כח ההולדה, כדי לתת אל הז"א.

ואמנם סוד הדבר, איך ע"י עליית הת"ת ומלכות, או יכולין לקבל ע"י תוספת ממוחא דא"א, כי כבר הודעתך, כי זיווג הא"א הוא מסוד היסוד שלו, ה) כי הוא כלי במקום זכר ונקבות, ואז מזדווג מיניה וביה בלי נוקבא, והוא סוד גדול ועמוק, והבן היטב. גם הודעתך קודם זה, כי סוד היסוד דא"א, הוא סוד נשמה של הזעיר, ובימי היניקה מתפשט ההוא מוחא

עושי מ"ן רק בלילה, אך הת"ת ומלכות הן ביום הן בלילה. ש)

ולכן כדי שתבין הענין היטב, אבאר לך, דע, כי ראוי לך לדעת מציאות ת) מה ענינם, והנה נתחיל תחלה מן המלכות ונאמר, כי הוא מוזמן היניקה ע"י החלב, נתגדלו ת"ת ומלכות בכל צרכם, אך בסוד המוחין היו חסרים, ולא היו ראויים לביאה. וכבר ידעת, כי נשמות הצדיקים הם מבריאיה, וזה לפחות כי גם יש מי שהוא מאצילות כנודע, ואמנם סתם נשמה היא מבריאיה. אך המלאכים, שורשם מיצירה, סוד השש קצוות, כנודע כי ביצירה תמן מקננין שית ספירין. ואמנם אין צורך במלכות להתעבר באלו, שכבר יש לה הגדלה מן היניקה בו"ק, אשר שם שורש המלאכים. אך נשמות הצדיקים הנקראים בריאה, הם מקום המוחין, שהם כח"ב, ולכן צריכה היא להתעבר מנשמות הצדיקים, כדי להעלות ע"י מ"ן, ולקחת ע"י מוחין, וזהו העלאת מ"ן ע"י הנשמות.

ועוד טעם אחר קרוב אל הקודם, כי כשנותן בה הת"ת ההוא רוחא דשביק בגווה, שהוא סוד מ"ן, הנה אין בו כח לתת בה, רק חד רוחא כלול מה שיש בכחו, שהם ממש ממש קצוות שלו, וכבר ידעת, שאין בו רק מציאות אות ו' דשמא קדישא, אך המוחין באין לו בסוד תוספות דאר"א, שהם עליונים ממנו. ולכן כאשר היא לבדה, אין בה כח להוליד נשמות חדשות,

הנהרות ומראה מקומות

זיע"א דף רס"ג סוף טור ב' דיבור המתחיל אחר שביארנו.

ג) חסד כאן וצ"ל כח חסד וגבורה וחצי (שער מאמרי רשב"י זיע"א שם).

ד) לשון שער מאמרי רשב"י שם: ואין להם עדיין אחיזה ותפיסה במוחין דא"א כלל.

ה) צ"ל כי הוא כלול מזכר ונקבה. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רס"ה ט"א ד"ה ולכן. ועיין בע"ח ח"א שער הולדת אר"א וזו"ן פ"ה דף רמ"א ט"א ד"ה ונחזור לענין ושם כתוב כי הנה סוד הזווג הב' דא"א נעשה ביסוד שלו הכולל ימין ושמאל זכר ונקבה.

ש) עיין שער מאמרו רשב"י זיע"א דף רס"ב ט"ב ד"ה עוד יש חילוק שיש שינוי ממש כאן. ועי"ש בדף רס"ד ט"ב ד"ה והרי נתבאר. ע"ח ח"ב שער הנסירה פרק ג'.

ת) חסד כאן וז"ל שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רס"ג ט"א ד"ה ועתה נבאר תועלת שתי הבחינות הנזכר, שהם עליית מיין נוקבין של נשמות הצדיקים, ועליית מיין נוקבין דז"א ונוקביה, ונתחיל מנשמות התחתונים שהם מיין נוקבין אל המלכות. עי"ש שהלשון יותר מבואר ממש כאן.

א) עיין ב"מ יב.

ב) צ"ל אינו יכול לתת בה. שער מאמרי רשב"י

דע והבן, כי כבר ביארנו למעלה, הסוד שני פרקין עילאין של הזרועות של שני ידים, הם חכמה דאבא, וחכמה דאימא, ונקרא חו"ב, ונקרא אחסנתא דאו"א. וסוד שני עטרין גניזין, שהם שני פרקין תתאין של הזרועות, שהם שני כתפיים דאו"א. ואלו הם סוד הד' מוחין דזעיר אנפין. והענין, כי בהמשך טפה מן דיקנא עלאה מולא קדישא, אז מתרבה סוד המוחין דאבא ואימא, ונמשכים עד הבינה. והנה יש בה חמשה בחינות: והא', כי תחלה הם בחינה אחת, בהיותם במקומם, בתוך או"א, כנודע ליודעי חן ומביני דעת. בחינה שניה, על ידי אותה הארה דמולא (ז) ניתוסף הארה בהם אורם מבחוץ להם שם במקומם, כנגד הפנימיות, בסוד אור מקיף. בחינה שלישית, מה שאמרנו נמשך האור עד ח) למעלה בנה"י דאימא, ושם נכנסים בפנימיות, ומתלבשים שם. ודע כי כל בחי' אלו, ע"י ריבוי אור הארה דמולא קדישא, ניתוסף בהם כת, ומאירים למטה מהם. אך לעולם יש הפרש אחד, והוא, כי הב' שנקראים אחסנתא דאו"א האלו, הוא שאינם יוצאים עצמם, רק הארה שלהם. והב' עטרין גניזין, הם עצמם יוצאים ונמשכין בז"א ולא כחם, רק עצמותם. והענין, כי אחר שהיו תחתיו, נתלבשו שם מכת או"א, וכאשר יצאו ונתלבשו בז"א, הוא ע"י התלבשות שנתלבשו באו"א תחלה. בחי' ד', כי משם נתפרשו ד' מוחין אלו, מבחוץ של נה"י דאימא, כי נהירין של נצח הוד יסוד דאימא האירו שם, בסוד אור מקיף, ומשם נקרא אור מקיף אל רישא דז"א, ושם הוא עיקר מציאות אור מקיף עצמו של הז"א, משם במקומו, למעלה בנה"י דאימא. בחינה ה', בהכנס אור לפנים בג' חללי גדולגלתא דז"א. ואמנם היות הד' בתלת, כי כבר נתבאר לעיל, כי ט) הג' ראשונות נתלבשו

הב' הנקרא בינה דז"א, שהוא סוד היסוד דאו"א, ומשם נתפשט ההוא מוחא הב', בסוד ל"ב אלקי"ם שבבינה, ונעשה ל"ב שינים. ואחר כך עד ט' שנים, נתפשט בכל השש קצוות הזכר והמלכות כנ"ל. ואמנם ע"י העלאת ת"ת ומלכות, אז עולה עמהם סוד זה היסוד דאו"א, עד למעלה באו"א, ואז מתעורר סוד ההוא מוחא עלאה של או"א, כי כבר ידעת מבשרי אחזה אלוה, כי בהתעורר סוד היסוד, ו) מוחא עלאה של הא"א, אז מתעורר המוח שלו, ויצאה הטפה להוליד, ואז מתעורר מוחא על ידו ונותן כח במוחא דאו"א, להוציא טפת מוח, כמוחין ת"ת ומלכות, שיהיו ראויין להוליד דוגמתן מה שביארנו במ"ן דנשמות הצדיקים אל המלכות.

ואמנם אין כח מוחא עלאה דאו"א עצמו יורד עד או"א, כי גדולה מעלתו עד מאד, אך סוד הדבר הוא מה שביארנו לך במקומות אחרים, כי סוד המוחין סתימין דאו"א, גילוינו הוא ע"י הדיקנא דעתיקא, ושם יש מזל אחד הח' שהוא הת"ת, ואחר כך מזל הי"ג והוא היסוד, והמזל הח' הוא כעין זכר, ומזל זה הוא כח של אבא. ומזל הי"ג הוא כעין נקבה, ומשם כח של אימא. ואז ע"י עליית היסוד דאו"א, שהוא נתפשט בת"ת ומלכות, ואז מתעורר מוח העליון דאו"א, והוא משפיע ע"י הרעת שבו שהוא מזל הח' אל מזל הי"ג, ואז לוקחין הארה או"א, ומורישין אותם מוחין לבניהם, ת"ת ומלכות.

גם בזה תבין, כי סוד היסוד, הוא מעורר דיקנא עלאה, והבן זה, ע"י עיבור הזה שמתעברות בה הבינה עם זו"ן, ז"א מעורר הדיקנא בהתלבשות, ואז או"א מורשין מוחין לבניהם. ואמנם שים לבך, והבן סוד זה כדפירשנו.

הנהגות ומראה מקומות

ויוצא לחוץ בסוד אור מקיף כנגד המוחין הפנימיים (שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רס"ו סוף ט"א.)
 ח) נ"א כי עוד נמשך הארתם עד למטה בנה"י דאימא (שער מאמרי רשב"י זיע"א שם)
 ט) צ"ל כי הב' ראשונות נתלבשו בנה"י דאימא.

ו) לשון ע"ח ח"ב שער הנסירה סוף פ"ג ד"ה ונבאר: כי כשמתעורר היסוד שבאדם מתעורר המוח להוציא טפת הולדה, וכן זה המוחא עלאה דאו"א מתעורר ע"י יסוד דאו"א.
 ז) נ"א נתוספה בהם הארה ומתנוצץ אורם

אותם שערות דמוחא עילאה, ונחלק אור השני עטרין שהיו בפנים באחד. ועתה הם שנים. ואמנם בערך שאינם נחלקים לשנים, אלא ע"י הכאת האור העליון דמוחא עלאה בהם, לכן אמר כי הוא מוחא עילאה, עם השלשה מוחין דו"א והבן. ובזה תבין, שלפי שעיקר הד' מוחין סוד אחסנתא דאו"א, הם ד' עם ב' עטרין.

בנה"י דאימא, והם חו"ב דו"א. והבי' עטרין נתלבשו ביסוד, והוא הדעת של הזעיר. ואמנם היא בחינת ו' אחרת, והיא שכל אלו אין בנו כח להשיגם, אבל בחינה ו' זו יש לנו בה כח להשיגה, והוא כי מכה אור המוחין אלו הפנימים, מתנוצץ אור מבחוץ בסוד אור מקיף במצח.

וסוד הענין הוא, שכבר ביארנו י' שיעור דרישא כ) דאו"א, נמשכין עד רישא דכתפין, בגין למעבד ממוחין דיליה למוחין דו"א. וצריך להבין, למה נמשכין עד האחור, ולא באמצעות הראש מלמעלה, או דרך פנים. וגם מציאות ז"א הוא, מטבורא דלבא דאו"א, כי כל השאר מאו"א וא"כ עד הלב היו צריכין להמשך, ולא עד רישא דכתפין, כי אין שם מציאות הז"א. גם באדרת נשא דף ק"מ ע"א, אמר כי תלת מוחין דהו"ב דו"א, וחד מוחא שקיט על דורדייא דו"א, ומתחברים כחדא, כמו שביארנו לעיל. אך סוד הענין, עם מה שכבר ביארנו, כי כבר ביארנו, סוד שני עטרין גניזין, שהם מוחין דו"א, הם סוד רישא דכתפין דו"א. גם ביארנו, כי הם ד' מוחין, ואחר כך נכללים בג' מוחין לבד. ולכן נמשך סוד ההיא קוצא דשערי, דרך אחוריים, בעורף הראש דו"א, אשר שם סוד הדעת דו"א, שהם שני עטרין, שהם שני כתפיים דאו"א, ועד שם מגיעים אותם שערות דאו"א, והם מאירים שם מכה המוחא דיליה דאו"א, ומכה שם באורו, ואז מתנוצץ אור המוחין דבגו חלל דגולגלתא דו"א ל) ונוקביה אורם, ויוצאים מכנגד העורף במצחא דילה ולכן כל תלת הני שארי דאו"א הם מהאחור, כדי שיתנוצץ האור מכנגדן לחוץ במצח, על ידי הכאתו שם בעורף, ואז מאירים בחוץ, אור הד' מוחין פנימיים, מה שהיו בפנים ג' לבד, עתה הם ד', מחמת האור הניתוסף ע"י

ונחזור לעניננו, כי כבר ביארנו מציאות המוחין של ז"א, ועתה נבאר לך (איך) נתפשט גופא עתה ע"י מוחין אלו בבירור שני, דע, כי עיקר מציאות המוחין של ז"א, היה סוד ו', הוא הכולל שש קצוות מחד עד יסוד, כי המוחין דיליה היה תחלה בכח ולא בפועל כמבואר לעיל. והנה כאשר אלו הד' מוחין הנזכר לעיל, באו ליכנס בתוכו, נכנסו בתוך חג"ת שלו. ואבאר לך ענין זה בבירור, דע, כי הלא נה"י דאימא בהם נכללים ונלבשים הד' מוחין, שהם אחסנתא דאו"א ושני עטרין גניזין. נמצא כי צריך שיהיה אל הז"א שלשה בחינות פנימיות, מלבד האור המקיף שלו, הנה הם: א', אור הד' מוחין הנזכר. הב', נה"י דאימא שבהם מתלבשים הד' מוחין. וגם בחינת הת"ת עצמו, שהיה מקבל בתוכו נה"י דבינה, אשר בהם מתלבשים הד' מוחין.

ותחלה נדבר בבחינה האמצעית, שהוא נה"י, כי הנצח יש לו שלשה פרקין, ומהם נעשה שלשה בחינות פנימיות ונשמה של הז"א, בחכמה ובחסד ובנצח שלו, שהם קו הימין, שם נתלבשו. ומהוד דבינה, שיש בו ג' פרקין אחרים, נעשו שלשה בחי' פנימיות ונשמה אל הז"א, והם בינה וגבורה והוד של קו שמאל. ומהיסוד דבינה, פנימיות ונשמה אל הז"א, ששם כלולים שני עטרין גניזין כנודע, נעשו שני בחינות פנימיות ונשמה של הז"א, בדעת

הנהות ומראה מקומות

ו"ל: והנה מחמת רוב האור ההוא, מוחא סתימאה דאריך דכליל תלתא מוחי, היוצא דרך צנורות השערות ונכנס תוך מוחין דו"א, מרבה בהם אור נפלא, ומתנוצץ אורם ונוקב במצחו ויוצאין לחוץ, ארבע מוחין מקיפין.

(י) צ"ל שערי.

(כ) צ"ל דאו"א, עיין בשער מאמרי רשב"י זיע"א דף רע"ג ט"א ד"ה ולהבין ענין התפילין שם הלשון מבואר וכאן הוא בקיצור ובכמה שגיאות. (ל) בשער מאמרי רשב"י דף רע"ד ט"א, כתב

ת"ת שלו. אך היסוד של הז"א, עדיין לא נתקנו. הרי, כי הבחינה התחתונה עד המקום נה"י דבינה, עד הוד דז"א, והם סוד אימא עילאה עד הוד אתפשטת וכו'. והד' מוחין, שהם: אחסנתא דאו"א, ותריין עטריין, הם מתלבשים בתוך ג' פרקין עילאין דנה"י דאימא, שהוא חב"ד דז"א, והוא בתוך כללות זה, מתלבש א"א נשמה לכולם כמו שנבאר בע"ה.

ועתה נבאר, ענין הז"א עצמו, שכבר ביארנו שכל עיקרו מהם שש קצוות לבד, מחסד עד יסוד. וכבר ידעת, כי המלכות חצי מדת הז"א. וכן הז"א, הוא חצי שיעור דאימא. כי מן הת"ת של אימא דבינה, שם מתחיל הזעיר. נמצא, כי אורך נה"י של אימא דבינה, הם שיעור מדת נה"י חג"ת דז"א. מחצה על מחצה. והנה"י דבינה שהם ג', הם מתלבשים בתוך ו' דז"א, ואז הם שנים יחד. נמצא כי אורך חסד מ) דנצח של הז"א, שם תלת פרקין דנצח דאימא דבינה. ובאורך גבורה נ) דהוד דז"א, מתלבשים שם ג' פרקין של הוד דבינה. ות"ת ויסוד, מתלבשים שם שני פרקין של יסוד דאימא. ונמצא מכל זה, כי החסד והנצח דז"א נעשו ג' בחי', ובתוכם ג' פרקין דנצח דבינה, והוא, כי מחסד ונצח דזעיר, שהיו תחלה שני ספירות, עתה ס) נסתלקו אל ג' ספירות, א' מהם נקרא חכמה, וחלק השני נקרא חסד, וחלק חג' נקרא נצח. וכן היא בגבורה והוד דז"א, שנעשה הראשון נקרא בינה, והשני גבורה, והג' הוד. אך הת"ת ויסוד, נשאר בו שני בחי' לבד, לפי שגם ביסוד לא היו רק שני בחינות כמו שנבאר בע"ה. אך החידוש שנתחדש עתה הוא, כי תחלה היו הת"ת ויסוד, ועתה היו דעת ות"ת. לפי שכמו (ע) שלשה פרקין עלאין דח"ג, נתעלו בסוד

חכמה ובינה, גם הת"ת נתעלה שם בסוד הדעת. וכמו פ) שג' פרקים אמצעיים היו בסוד ח"ג, גם היסוד נתעלה בסוד ת"ת. אך ששני פרקין תתאין שהם נצח הוד, לא יש להם עדיין יסוד, כמו שאבאר בסוד קונה הכל. ונמצא, כי מג' בחינות צ) אמצעיים דה"ג דזעיר, נתהוו לג' חללי דגולגלתא דז"א, שבהם נתלבשו שני פרקין עלאין דנה"י דבינה עם המוחין, ולכן אלו השנים בחו"ג נקרא חכמה ובינה, ומן הת"ת דזעיר נעשו חלל דגולגלתא, ובו נתלבש פרק ראשון דיסוד דבינה, עם המוחין, ונקרא דעת.

והנה בזה תבין, למה האימא נקרא מדה, והוא, כי היא נותנת מדה בכל הז"א, כי בשיעור שנתפשט פרקא קדמאה דנצח ק) דיליה נעשה חכמה בז"א. ומה שנתפשט פרקא תניינא דנצח דילה, נעשה חסד בז"א, וכן כיוצא בזה. וזה ענין האמה המודדת, ונעשית מדה לכל היריעות, ונותנת קצבה בזעיר, ואומר מכאן ועד כאן יהיה חכמה, ומכאן ועד כאן יהיה חסד, וכן כל כיוצא בזה, והכל מחמת התפשטותה בתוכו.

והנה עתה חסר היסוד, כי הבינה לא נתפשטה אלא עד הוד, כי היסוד שלה לא הספיק אלא עד ת"ת דז"א, והטעם, כי היסוד דבינה הוא סוד אורא, כנודע כי אין כדמיון הזכר, שהוא בולט מחמת ריבוי הארה, אך יסוד הנקבה אור לבד, ואינו מציאות ממש בולט. והטעם נודע, אף שהיא מן הגבורה, אין בהם כח שיהיה היסוד שלה בולט לחוץ, ולכן אין כח ביסוד שלה לתקן יסוד הזכר ז"א.

ובזה תבין מה שכתבו באדרת נשא דף קל"ו ע"א, כי סוד הדעת דז"א, אתפשט בכל גופא דז"א, והסוד ובדעת חדרים ימלאו. וכן באדרת האזינו דף רפ"ט ע"ב, ועייל לגו גופא

הגהות ומראה מקומות

- מ) צ"ל ונצח.
- נ) צ"ל חתוד. שער מאמרי רשב"י דף רס"ח
- ט"א ד"ה ונבאר בחינה.
- ס) צ"ל נתחלקו.
- ע) צ"ל ששני.
- פ) צ"ל שבי. עיין שער מאמרי רשב"י זיע"א
- דף רס"ח ט"ב ד"ה ונמצא שם הלשון מבואר
- וכאן יש הרבה שגיאות.
- צ) צ"ל ראשונים.
- ק) צ"ל דילה.

כל אדרין ואכסדרין וכו'. והענין, כי להיות סוד אויר, הוא יכול להתפשט בכל הגוף כולו, אפילו בח"ג ונ"ה, שהם מן הצדדים, וז"ס שאמרו בזוהר בפרשת בשלח דף ק' ע"א, דעת אתפשט בכל סטרין, מה דאשתאר איהו ק"ל וכו'. כי הדעת מתפשט בכל השש קצוות דז"א, ולכן מה דאשתאר הוא ק"ל. ולטעם זה, לא יש עדיין יסוד של הז"א.

והנה מה שביארנו למעלה, הוא סוד מה שכתב בזוהר בפרשת משפטים דף קכ"ב ע"ב, רישא דמלכא אתתקן בחו"ג וכו', ואל תפרש ביאור מאמר הזה, כי המוחין דיליה הם חו"ג דא"א, כי מהשני פרקין עלאין הם ח"ב דאז"א, והשני פרקין תתאין, הם שני עטרין גניזין במוחא, כי כל הארבעה מוחין הנמשכין ברישא דמלכא שהוא הז"א, כולם חו"ג דא"א. הנה כבר ידעת, כי כל התיקונים הם המעטת האור והתעבותו כנודע, ואדרבא הנה היה צריך לומר, חו"ג דעתיקא, אתקנו ברישא דמלכא, כי ע"י התלבשותם ברישא דמלכא, היה להם תיקון ע"י המעטת האור, אך המלכא לא אתתקן ע"י, כי אדרבא ניתוסף אור גדול על ידי מוחין אלו, וא"כ זה לא שייך למימר דמלכא אתתקן בחו"ג, ואדרבא, כי לפי פירוש זה, הי' לי' למימר חו"ג אתקנו ברישא דמלכא. והנה הפירוש הזה הנזכר, ביארתי אני חיים, ומורי האר"י זלה"ה מכת הקושיא הנזכר, ביאורים אלו מורים על מה שכתבנו למעלה, כי החו"ג דמלכא עצמו הזעיר, הנה מהם נעשו ח"ב אליו עצמן, כדי לקבל הארבעה מוחין, בכך נמצא כי רישא דמלכא, שהם ד' מוחין הנמשכים לו מלמעלה, נתקנו ונתלבשו בתוך אלו הג', והשתא אתי שפיר במלת אתתקן, כי ממש נעשו ח"ג שלו כלי ותקונים, לקבל המוחין הנקראים רישא דמלכא.

והטעם שקרא אל המוחין רישא דמלכא הוא, כי הלא הת"ת בעצמו אין לו רישא, כי הוא סוד ו' קטיעא דבתוך בינה, שאין לה ראש רק שש קצוות לבד, נמצא כי רישיה דיליה, הם סוד המוחין הבאים אליו אחר כך. ואמנם לזה הפירוש קשה, דהיל"ל רישא אתתקן בח"ג, גם בת"ת נעשה ממנו בסוד הדעת. ותירץ לי מורי זלה"ה, כי הנה הת"ת גם הוא כלול מחו"ג הוא המכריע בסוד שמים, (וארץ) אש ומים, נמצא ר) שבאו"א בחו"ג, הנה ת"ת גם הוא כלול ח"ג.

ועוד יש לומר, כי היסוד דאימא הוא סוד אוירא כנ"ל, ואין בו ממש, לכן לא זכר רק חו"ב לבד בחו"ג. והרי ביארנו, כי התפשטות הבינה נה"י שלה בתוך גוף ז"א, וז"ש דף רפ"ט ע"ב, אתגליף האי חכמתא וכו', ונגיד בכולא גופא וכו'. וכן בדף רצ"ב ע"ב, ונהרין ועאלין בנו ג' חללי דגולגלתא, ונפקין כל חד לסטריה, ומתפשט בכל גופא כנזכר לעיל וכו'. וכן בדף רכ"ו ע"א. הנה מה שביארנו כי נה"י דבינה שם סוד המוחין, ואין מציאותם ברישא דז"א לבד, רק הם מתפשטים בכל גופא כנזכר לעיל, בסוד הפרקים שיש בנה"י, תלת פרקין בכל חד וחד, ואלו מתפשטין בכל גופא.

ונבאר עתה, היסוד של ז"א, ומהיכן יצא דע והבן, שכבר ביארתי לך, כי הא"א יש לו ג' בחינות: הבחינה הא', כשראשו כפשוטה, לא כפופה ולא זקופה מאד. השני, כשזקוף ראשו, שאז הדיקנא דיליה בגבוהות לעילא. השלישי, כשכפוף ראשו מאד, דיקנא דיליה נוגעת עד ז"א ש) ואז או"א שהם סוד גרון הכתר שלהם, הוא נכנס ממש בחלק רישא דא"א, ועל ידי זה נעשה לאז"א מציאות נה"י שלהם כנ"ל ע"ש. ת) והנה, כמו שאותו מציאות של כפיפת הראש דא"א, מועיל לת"ת נה"י לאז"א, גם הוא מועיל כדי להמשיך יסוד אל הז"א. והענין,

הגהות ומראה מקומות

ש) בשער מאמרי רשב"י זיע"א דף ר"ע ט"ב ד"ה דע כי כתוב ואז או"א שחתך שלהם הוא מן הגרון דא"א. ע"ח ח"ב שער הנסירה פרק ח'. ת) לעיל דף רכ"א מן ד"ה ובזה תבין.

ר) צ"ל נמצא שבאמרו ח"ג הנה תפארת גם הוא כלול בח"ג עיין שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רס"ט שם כתוב כל המאמר הזה באריכות ומבואר ע"ח ח"ד שער הנסירה פרק ד'.

וארץ, על ידי היסוד שיקנה מחדש. וזהו סוד הנזכר בזהר פרשה בראשית דף ג' ע"ב, דכד אתא אברם, אתהדר ברא לאבר, ואתגליא ההוא אבר. כי על ידי מה שלקח מן שפע מזל דיקנא, אתקן היסוד, שהוא אבר הקדוש, המזדווג עם המלכות, הנקרא מ"ה, ואז היה בולט אבר זה על ידי דגבורה אור העליון במזלא קדישא.

אמנם סוד דיקנא דמזלא דו"א, יש בה הפרש אחד ממנו, אל הדיקנא דעתיק, כי דיקנא דעתיק, נמשכת מסוד חכמה עלאה, מוחא סתימאה, כנודע בראש הקדמה זו. אבל דיקנא דזעיר אנפין, נמשך מזאת הדעת של הזעיר אנפין. אמנם טעם הדבר ביארנו, בענין ביאור חטא קין והבל בצמר ופשתים, ושם ביארנו, כי גם ביסוד דעתיקא, יש דיקנא כלולה מ"ג מדות, והוא הנקרא זקן התחתון, וזה רמזו רז"ל (ב) במאמר גדולה מילה, שנכתרה עליה שלש עשרה בריתות.

והנה סוד המזלא י"ג דדיקנא דעתיקא, ביארנו, שהוא סוד היסוד אשר בדיקנא דעתיקא ומזה נמשך היסוד של זעיר אנפין כנזכר לעיל, בסוד קונה הכל (ג) גם בדיקנא של זעיר אנפין, הוא סוד ביסוד דאימא כנזכר לעיל, ולכן הוקן דזעיר אנפין, נמשך מיסוד העליון, שממנו סוד הדעת של הזעיר אנפין. הרי בביאור הזה, ביארתי לך כמה הקדמות, וכמה רזין טמירין, כאשר עיניך לנוכח יביטו, ואם אתה מן המבינים וחקרת ודרשת בחכמה הזאת האלהות ביראה ובטהרה ובענוה, אז תבין גדולת מעשיו וחכמתו העמוקה הנעלמה מעיני כל חי, וגם באילו תמצא מזה הקדמה בספרים אחרים שחברתי, אמנם זה הדרך שפירשתי כאן נכון, ודי בהערה הזאת.

שכדי לתת נה"י אל או"א, צריך שיכפוף את או"א (הו"א) ראשו, מן המזל הח' עד המזל הי"ג. אך עתה שאינו אלא לעשות בחי' אחת לבד, והוא יסוד דו"א, אין צריך שיכפוף כל אלו הדי' תיקונים דדיקנא עתיקא, שבין מזל הח' למזל הי"ג, אך די במה שיכפוף ראשו בצד מזל הי"ג, דנחית בשיקולא עד טבורא, ואז נחית עד רישא דו"א ממש, וכאשר הגיע שם ונוגע שם, אז יורד שפע גדול דמוחין (נ"א דא"א) דו"א, ומחמת אותו האור הגדול הנמשך מן המזל העליון עצמו, שלא על ידי המשך או"א, רק מן המזל אל ראשו ממש. וכמו שעל ידי הארת הדיקנא באו"א, ניתוסף אור המוחין שלהם, ועל ידי זה נעשה להם מוחין (ת) נה"י. גם על ידי הארת האי מזלא במוחא של זעיר אנפין, נעשו לו סוד היסוד, וזהו כפיפת הראש של עתיקא, עד המזל הי"ג, הרמזו בזהר בלשון נחית בדיקנא וכו'. אמנם זה המזל הי"ג, הוא שם ונקא שבי"ג מדות של רחמים, הוא שם אהי"ה במילוי יודי"ן, שהוא בנימטריא קס"א, כמנין ונק"ה, וזהו סוד קונה הכל שאנו אומרים בברכת אבות, כי על ידי ונקא, הוא קונה הכל' שהיא היסוד הנקרא כ"ל, ונקרא קונה, לפי שהוא קנין חדש ממש כנזכר. א)

והנה כבר ביארנו, כי רישא דמלכא אתתקן בחו"ג, שהוא ח"ג שהיו ראשונים אל השש קצוות שלו, ומן החסד נעשה חכמה. ונמצא, כי כשכופף או"א קומתו, הוא שנוטל אור השפע הזה, הוא סוד אור החכמה, שהוא סוד החסד. והנה זה החסד, הוא סוד אברם, וממנו נמשך אל כל הספירות, עד בואו אל היסוד. נמצא, כי על ידי החסד שהוא אברם, היה קונה אלו הכל שהוא היסוד. וזהו ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ, כי הוא קונה בסוד ונקא, והוא המתקן כל השמים

הנהרות ומראה מקומות

היסוד דאמא, כנ"ל, ולכן נמשך דיקנא דו"א מן היסוד העליון אשר ממנו היה בחינת הדעת דו"א שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רפ"ד ד"ה וכבר ביארנו. עיין הקס"ז מן אות מ"ה עד אות מ"ט ובפירושו הסולם מאמר בהבראם באברהם.

(ת) צ"ל ונה"י.
 (א) שער הכונות ענין כונת העמידה דרוש ד'.
 (ב) נדרים לב: שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רפ"ג ט"ב ד"ה ואמנם עיקרם.
 (ג) נ"א וכן גם הדעת של ז"א הוא בחינת

שבכתה, נמצא בראשי תיבות נח"ל, וזהו שאמר
נוצר חסד לאלפים, כי הוא נחל קדומים, והוא
הנוצר חסד עילאה לאלפים להורידו למטה,
כי חסד עילאה הוא שם ע"ב, שהוא בגימטריא
חס"ד, ויורד למטה, לשם בן ד' במילוי אלפי"ן
על ידו, וזהו לאלפים, שהוא שם בן ד' במילוי
אלפי"ן.

והנה התיקון הו', הוא חסד דעתיקא, והוא
כי חפץ חסד הוא, הנזכר באדרא רבא. וכנגדו
בי"ג מדות אלו בתיקון ו' לפי חשבוניו, ורב
חסד מדה. ומדה זו הוא מדת כ"ג, ומכאן
מתחיל דיקנא דכהנא רבא, דאתתקן בח'
תיקונים, כנגד ח' בגדי כהונה, כי מכאן עד
תשלום הי"ג, הם ח' תיקונים. וזו היא דיקנא
דכהנא רבא, דאתתקן בשמנה תיקונים, והוא
אתגליא קצת על ידי חסד עולם, דאיהו גופא
דאתלבש ביה חסד דעתיקא, דלגאו חסד דקשוט
בחי' נשמתא. ולפיכך נאמר בכתוב, יורד על
הזקן, זקן אהרן, כי הם זקן בתוך זקן, כי
מדה ו' ואילך מתחיל זקן אחר, ומתלבש
בשמונה בגדים, ותיקונים אלו הם לו כנשמה,
ולפיכך נגלית על ידי התלבשות שמנה. ונמצא,
כי התיקון הששי מתלבש, וממנו ואילך הם
דיקנא דכהנא רבא, בהתלבשות ח' בח', והם
נגלים, והם כנגד שמנה בגדים, ושמנה ננסין,
והם הם תיקוני דיקנא דעתיקא ממש, והם
נשמה לאלו. והנה הי"ג תיקונים כולם בכתה,
והחמשה הראשונים הם: כנגד אור צח, אור
מצוחצת, אור קדמון, וחכמה, ובינה, ומשם
ואילך מתחיל חסד, והוא דיקנא דכהנא רבא,
דכהנא מסטרא דחסד קא אתי.

ודע והבן, כי התלבשות שמנה אלו, נעשה
נשמה לז"א, כי גם הוא מתחיל מחסד. ונמצא
שיש חסד לגו בעתיקא, וחסד המתלבש בו
מלבר, והוא חסד דלגאו בז"א. ועוד יש חסד
דלבר המתלבש בז"א, והבן כל זה, כי לפי זה
נמצא, כהן גדול, וסגן, וכהן סתם, וכהן
הדיוט. והבן סוד נעלם ועמוק הזה, בזמן מלכא

דע והבן, ענין ומנין הי"ג מדות: אל, א'.
רחוב, ב'. וחנון, ג'. ארך, ד'. אפים, ה'. ורב
חסד, ו'. ואמת, ז'. נוצר חסד, ח'. לאלפים, ט'.
נושא עון, י'. ופשע, י"א. וחטאה, י"ב. ונקה,
י"ג. ואלו הם י"ג תיקוני דיקנא דא"א,
שהורידם משה למטה, במקום הדין למתקן.
ואמנם תשעה תיקונים דז"א. ארך, א'. אפים,
ב'. ורב חסד, ג'. נושא עון, ד'. ופשע, ה'.
ונקה, ו'. פוקד עון אבות על בנים, ז'. על
שליש, ח'. ועל רבעים ט'. והנה שלשה
תיקונים אלו אחרונים, הזכירים משה אחר הי"ג
תיקונים דא"א, כי הם מקום הדינים, וכיון
להמשיך עליהם י"ג מכילין דרחמי למתקם,
כי אלו שלשה קשים לפקוד עון, והם דין יותר
מכל השאר, וצריכים מיתוק.

וזה התיקון הח' של א"א, הוא מזלא,
כנזכר באדרא רבא, ולפיכך נ"צר חסד, שהוא
רומן ל' הגדולה, לרמוז שבכתה שהוא חוטא
דשערי בסחרני דיקנא, כי הוא קו ירוק, המקיף
את העולם למעלה, ודוגמתו למעלה להקיף את
הזקן העליון, ושם נעלמים חמשים שערים
עליונים, תכלית ד) העולם ודקות גדול.

והנה התיקון הו', הוא ואמת, וכנגדו נזכר
במי אל כמוך וכו', ישוב ירחמנו. וכן אמרו
באדרא רבא, הה"ד ישוב ירחמנו, ובהאי
דלתתא הוא ואמת עכ"ל. וזו היא ראייה למנינו
שמנינו פה.

ודע והבן, כי י"ג תיקוני דיקנא, הם ג'
פעמים הוי"ה. פירוש שם ה) ב"ן ד', שהם
י"ב. והמזל הכולל אותם, הם י"ג. ושלשה
פעמים שם בן ד', הוא ע"ח, והם בגימטריא
מזל"א. ועיין בספר הקונטרס הגדול דף שד"ם
ע"ב באורך הסיפור הזה על מתכונתו, להורות
דכולהו במזלא אתכלילו. והנה אם תדקדק
באותיות נוצר, הם אותיות רצון בהיפך, כי
במצח הוא רצון חסד עילאה, למטה בזקן נהפך
לנוצר, והוא התיקון הח', היורד מרצון העליון
שבמצח, ומקיף הזקן. ולהיות כי הוא בינה

הנהחות ומראה מקומות

ד) צ"ל העלם. ה) צ"ל בן.

שהוא המשיח, מה שלא היה ניכר אם הוא משיח מקודם, ועתה יתגלה. אך שאר בני האדם לא יכירוהו.

ואל תתמה, אם נשמה זה תבוא מכוסה בתוך עמוד הענן הנזכר פה, כי כן אירע לר' אליעזר באותו יום שזכה אל נשמתו, כנזכר במדרש הנעלם. וזהו שאמר בפרשה משפטים, בווהר דף צ"ט ע"א ע"ש, ויבא משה בתוך הענן. וגם בווהר כתבו על כל הנשמות, שהם באים בעמוד הענן ביום, ובעמוד אש בלילה, באותם הוולדות בבטן אמם, כדפירשנו בחיבור הנה ענין מוצאם ומובאם ע"ש, כנזכר בהלו נרו עלי ראשי וכו'. וכמו שמצינו שמה רבינו ע"ה עלה לרקיע בגוף ונפש, ויהי שם ארבעים יום יצירת הולד וכו'. ואם אתה מן המבינים תעמוק הסוד הנה הגדול והנורא, ותמצא טוב טעם נכון על בוריו, אשר אני איני רשאי להאריך, כי אם לפתוח פתח כמציץ מן החרכים, ודי בזה. כן המשיח בעזרת הבורא שיזכה לאותה נשמה, והכיר בעצמו שהוא משיח, ולא הכירו בו אחרים. וזהו הסוד שאמרו בווהר, ומשיח יתגלה, אך לא יכירוהו שאר האנשים עדיין, ואחר כך יתגנו המשיח בגוף ובנפש בהוא עמודא, ע"ד שפירשנו ויבא משה בתוך הענן שנה א', ואז יסלקו אותו לרקיע, כמו שעלה משה לרקיע, ואחר כך יתגלה המשיח לגמרי ויכירוהו כל ישראל ויתקבצו אליו.

וענין קן ציפור, אבאר לך קצת ממנו בקיצור נמרץ, ודע והבן, כי הק"ן רמז לבינה, וזהו שאמר דאיהו אתר גניז וטמיר, והצפור רמז לחכמה, כי בינה ק"ן לחכמה, כידוע ליודעי חן ומביני דעת. וזהו שאמר לנו מכל אינון היכלין אית אתר אתר וכו', ואקרי עדן, והוא רמז לחכמה, והבן. ומשם יקבל המשיח נשמה לנשמה שלו הבאה מצד החכמה הנקרא צפור, והבן זה היטב.

משיחא. וזהו שאמרו בווהר פרשה בשלח, (ו) בעתיקא תליא מילתא, שהוא מזל ואמת, ומשם יתלבש המשיח רוחא דחכמתא, כמו שאמרו בווהר פרשה שמות. (ז)

בהוא יומא אתער מלכא משיחא דנפיק מגינתא וכו'.

תמוה גדולה והפלא ופלא, אם נאמר שאז יהיה שינוי בזה, שהמשיח לא יהיה נולד מאיש ואשה, אלא שביום ההוא יצא מגן עדן, והנה מצינו מה שכתוב אני היום ילדתיך וקשה. ונלע"ד חיים, כי מלך המשיח יהיה ודאי אדם צדיק, נולד מאיש ואשה, אלא שביום ההוא יגדל צדקתו עד קץ הימין, ויזכה במעשיו לנרנח"י, ה' בחינות אלו של קדושה, ואז ביום ההוא בומן הקץ, תבא נשמה של נשמה שלו, דנתונה בגן עדן, ותנתן לאיש הצדיק ההוא, ואז זכה להיות גואל. והוא ע"ד משה רבינו ע"ה, כי היה ילוד אשה, והגדיל מעט מעט, עד שהשלים חלק נשמתו, ושם בסנה השלימה לגמרי, בסוד בלבת אש מתוך הסנה, כמבואר בספר הדרושים חדשים, שהשלים שלשה אותיות לב"ת, מן הב"ל. (ח) ואז זכה להיות גואל, ובה יתקיים מקרא אני היום ילדתיך, דקאי על חלק הנשמה לנשמה שתולד אז, ותצא מג"ע ביום ההוא, וזה הוא מוכרח ופשוט לכל מביני דעת וליודעי חן. וזהו שאמר דאתער בארעא דגליל, כאלו היה מתחלה ישן, וכאשר תבוא לו הנשמה של הנשמה, יתער ויתוסיף לו כח נבואה, ויתער משנתיה והבן זה היטב, והדברים עתיקים דלאו כל מוחא ומוחא סביל דא.

וכבר ידעת, כי ארבעים יום קודם יצירת הוולד וכו', ולכן אשתהי שם ההוא עמודא ארבעים יום, דוגמת משה רבינו ע"ה, ודוק בסוד העמוק הזה וכו'. ועדיין נשמת המשיח גנוזה שם, ואחרי ארבעים יום, יזכה המשיח לאותה הנשמה, ותתגלה בו, ואז יכיר בעצמו

הגהות ומראה מקומות

- (ח) שער הפסוקים פרשת שמות דף קכ"ט ט"א בפסוק וירא מלאך ה'. ור"ל שלש אותיות תבל מן שת והבל עיי"ש.
- (ו) דף נב: ובוהר ע"פ הסולם בשלח אות ק"פ.
- (ז) דף ז: ובוהר ע"פ הסולם פרשת שמות אות צ"ט.

וזהו שאמר, כדין קב"ה מכריזו לההוא צפורא ועאל לההוא ק"ן דלילה. הוא סוד נפלא, שהוא סוד זיווג חו"ב, לאפקא נשמה לנשמה למשיח, ואו יתקנו ארבעה אתוון דשמא קדישא יהו"ה כנוזר, וע"ש דבההוא ק"ן אית אל"ף היכלין דכסיפין, הם סוד אל"ף זעירא דויקרא, שהפסיד משה בעון העגל אלף חולקין דנהורא, בסוד אלף בינה, וכולהו ט) מסירין למשיח בסוד ישמח משה במתנת חלקו, ולא קאמר שמח, אלא ישמח לעת"ל, והבן כל זה היטב, כי מש"ה הוא שיל"ה, וכמו שאמרו רז"ל י) במעשה של ר' יהושע בן לוי שהמשיח שוכן בהיכל, כנודע ליודעי חן ומביני דעת שבג"ע הארץ. ואפשר לומר, כי כמו שיש תשעה שנכנסו בחייהם בגן עדן, כ) כן המשיח נולד ביום תשעה באב, הרחמים כמו שאמרו במדרש ל) ונטלתו ההוא רוח סערה, והולכתו חי בג"ע, כמו שאירע לאליהו זכור לטוב, ומשם יצא לעתיד לבוא, וזה נראה האמת. ולכן המשיח יתעטר המז"ל ואמת, שהוא מן הדיקנא עילאה, סבא דסבין, שהוא נשמתא לנשמתא, בסוד נרנח"י. ואו מתעטר בעטרוהי, ומתגלה בעולם הזה, ויתבהלון כל עממין ומלכין, עד שיאמרו לכו ונלכה אל בית ד' וכו' ע"כ.

ואחר שביארתי לך כל הצורך, הוכרחתי עתה להודיעך על כל דבר ודבר, בענין העולמות, ודרוש הקליפות, כי הנה הקליפות דעשיה, הם ביותר אמצעי של כל העשיה והעולמות בכללם, זולת הארץ הזאת, אשר אנו דרים בה. אמנם בערך האורות הפנימיים לבד,

נמצאו הקליפות מלובשים ומקיפים להם, וחצונים מכולם. מ) ונתחיל מן היצירה הנה תחלת הם הקליפות, והם רוח סערה וכו', ואלו נקרא עור, כי עור היא קליפה, ולכן נקראת קליפה. והנה שלשה קליפות הם: רוח, ענן, ואש. נ) והשלשה ערלות: מילה, פריעה, ואטיפי דרמא, ובתוכן הבשר עטרת הגיד, והוא חשמ"ל, ועל זה החשמ"ל סובב הנוגה ס) קליפה, קול דממה דקה בחשאי, ח"ש מחשמ"ל. ובתוכו ע) מלכות, שהוא עצמות החשמ"ל, והוא הבשר, וזה החשמ"ל הוא חיות אש, כי הוא מילוי דאלהי"ם דיודי"ן, והוא עץ הדעת טוב באצילות כנוזר בתיקונים, ולכן הוא שם יאהרונה"י, כי הוא החשמ"ל שמו יאהרונה"י בהרבה מקומות. אך פ) ביצירה הוא עץ הדעת טוב ורע, ולא החשמ"ל עצמו, אלא קליפת נוגה הסובבת עליו, ומפסקת בין החשמ"ל והקליפות. והקליפה זו סוד צ) עור בבי"ע, אך באצילות טוב בלא רע. ולכן תמצא חשמ"ל בגימטריא מלבו"ש, והוא הבשר החופפת על שלשה הכלים הנקרא גוף, כי הבשר איננו מכללם. וקליפה זו של נוגה, המפסקת בין שלשה קליפין, ובין החשמ"ל, הוא ק) האור הזך דק מאוד שאינו ניכר, והוא על גבי הבשר, שהעורות הגסים הם שלשה קליפין האחרים, וזה נקרא באצילות עץ הדעת טוב, ר) ורע ובבי"ע טוב ורע.

וצריך שתדע, שאין לך שום בחי בעולם, שאינה כלולה מעצמות וכלים כנוזר לעיל. ונמצא, כי עם שזה הנוגה הוא קליפת העור, לא מפני זה אינו כלול בגוף ונשמה וכו'. והנה

הנהרות ומראה מקומות

- להם ומקיפין להם, וחצוניות מכולם, ונתחיל מאצילות וכו'.
- ג) נגד ג' ערלות (ע"ה שם).
- ס) קליפה רביעית (ע"ה שם).
- ע) מ"ל (ע"ה שם).
- פ) נ"א בבי"ע, ע"ה שם ועיין עוד כמה שינויים.
- צ) נ"א טוב ורע (ע"ה שם).
- ק) נ"א עור (שם).
- ר) ל"ג ורע (שם).

- ט) צ"ל נמסרים.
- י) סנהדרין צה. עיי"ש בפירשי"י.
- כ) דרך ארץ זוטא פרק א'.
- ל) ירושלמי ברכות פ"ב. מדרש רבה איכא פ"א.
- מ) מאמר זה כתוב בע"ה ח"ב שער מ"ט: שער קליפת נוגה פ"ב דף ש"פ ט"ב מן ד"ה ואחר שידענו, ושם כתוב: נמצאו הקליפות מלבושים

יכולים להפרידה בנקל, בסוד מפני שיבה תקום וכו', כנזכר בזוהר פרשת (פקודי) פנחס ד' ושלשה קליפות אחרות נדבקו במוח, והרי נעשה המוח והקליפות אגוז אחת, עץ הדעת טוב ורע יחד, והבן זה היטב, חטא אדם על מתכונתו.

וזהו בתיבה, הלבשה נשמת משה בצאתו מתוך התיבה, הארון העליון, היכל לבנת הספיר וזהו ותפתח ותראהו את הילד, והתיבה הזאת הוא מהחשמ"ל העליון, כנזכר לעיל, הנקרא בשר, וכנגעה בו בתיבה, שהוא נוגה עץ הדעת טוב ורע, פרח ממנו גופא אחרא דחשמ"ל, שהוא התיבה שעשתה לו אמו, חמר מבפנים, רמ"ח אברים של המלבוש, והיא שם הוי"ה. וזפת שחורה מבחוך, שם אדנ"י, כי הרי החשמ"ל יאהדונה"י, כנזכר בתיקונים בסוד זפת מבחוך, (איהדונה"י) איהדנה"י, שמתחיל שם אדנ"י על הוי"ה, וזה היה במשה, ואז כשנתלבש ג"כ בנוגה, אז פרח ממנו גוף הראשון דחשמ"ל, ובסנה חזר ותיקן ה) הנצל דבתיבה לגמרי, והכל נעשה טוב, וזה סוד הצרעת ואחר כך שבה כבשרו, ר"ל בבחינת הגוף הראשון דחשמ"ל הנקרא בשר כנזכר, ועיין בספר אוצרות חיים באורך בדרוש הקליפות, ששם הארכתי ענין זה ע"ש, כי העור חזר בשר, כי מן ו) אדם אתהפך למלאך, וזה סוד המטה שנעשה נחש, וחזר להיות מטה ואז נתלבש. ז) (א)

זה הנוגה, הוא בתיבה בת פרעה, ש) שלח את העם ערב רב, דאתי מקליפת נוגה. ועיין בספר הדרושים חדשים, הסיפור הזה באורך ע"ש, הנקרא לילית קשה עורף, לבושה דחיה אשת אדם. ויש לילית יותר חיצונה, אשת סמא"ל. וגם בזה הנוגה הנזכר יש סמא"ל ולילית אחרים פנימיים, שעליהם אמרו רז"ל ת) שהיה מלאך, ונגרש מן השמים, ונקרא להט החרב, לזימנין מלאך, לזימנין ש"ד. ונקרא לילית, לפי א) שהגוף שולטת בלילה, והשדים ששולטים בלילה, נקרא לילית, כנזכר בתיקונים דף קכ"ד, ודף מ"ד אמרו, סמא"ל דנפיק מקדושתיה, ע"כ, כי הג' קליפות האחרות, שם יש סמא"ל ולילית אחרים אמיתיים רעים וחטאים בכל קליפה מהם, וזה נרמז בבראשית ב) ואית סמא"ל ולא כולו שוים.

ובזה יתורץ לך מאמרים רבים בענין סמא"ל ולילית, ונמצא כי סמא"ל ולילית שפתו לאדם וחיה, הם השלשה קליפות החיצונים, ששם יש ג"כ כמה סמא"ל ולילית, אך הפיתוי הזה היה ע"י קליפת נוגה זו, הכלולה בסמא"ל ולילית אחרים, וזה הנוגה נתערבה באדם וחיה, ואז נעשה אדם טוב ורע, כנזכר בזוהר פרשה יוחי, ובפרשה ויקהל ג) בהאי נוגה מפתי סטרא אחרא לאתתא, לנטלא נהורא וכו', כי הגה אדם וחיה הוא המוח שבתוך הקליפות, והקליפות נפרדים ממנה, ואז נוגה נדבקה במוח, בסוד קליפת דקה של האגוז הנדבקה לגמרי, אחר היותה יבשה במוח האגוז, אך בהיותה לחה

הרמ"ז זלה"ה

ולכן בסנה חזר ותיקן, שחזר לטוב כבראשונה. של נעלך וכו', ר"ל שבנעל ונשמה כולו טוב. אך לא הסיר הכל הטוב והרע, כי לא

(א) וקודם שפגם בו בתיבה, היה כולו טוב, ותרא אותו כי טוב הוא, בגוף הראשון דחשמ"ל כנזכר לעיל, ומה שאמר טוב הוא.

הנהרות ומראה מקומות

ד) דף רכ"ז: ובזוהר ע"פ הסולם פנחס אות רס"ו. בע"ח שם מוסיף שיבה אותיות יבשה. ועיי"ש עוד הרבה שינויים ממ"ש כאן.
ה) בע"ח כתוב החשמ"ל.
ו) בע"ח כתוב שד.
ז) לשון הע"ח שם: ואז נתלבש בגוף הראשון

ש) בע"ח שם מוסיף כי פרעה שלח את.
ת) פרקי דר"א פי"ד.
א) צ"ל שהנוקבא (ע"ח שם).
ב) דף כט. אית סמא"ל ואית סמא"ל.
ג) דף ר"ג: ובזוהר ע"פ הסולם אות קע"א פרשת ויקהל.

בפרשת תרומה בוהר, ועיין שם היטב, כי נו"ן דנחשת הוא המוח, מלכות דקדושה, הנופלת תוך הקליפות, נו"ן כפופה, (ל) ראש הנחש, הוא קליפות נוגה זכר. ותי"ו, הוא נוקבי ואלו נקרא הרי נחשת.

ושורשם בהיכל לבנת הספיר, שהוא יסוד כנודע, משם יניקת החשמ"ל, ח"ש מ"ל, כי המלכות הוא לבנת, הספיר יסוד. כי החשמ"ל הוא גוף ההיכל עצמו, ובתוך ההיכל יש הנפש, שהיא החיה, והרוחא שהיא הרוח, ויש יאהדונה"י שהוא כלי הפנימי של היסוד דז"א דאצילות, כמו שידעת, והוא נשמה ביסוד דז"א דבריאה, והוא המשפיע בהיכל לבנת הספיר דנוקבא דבריאה, שהוא יסוד דנוקבא, תוך שם שדי, נשמת יסוד בריאה דנוקבא, ומשם נשפע אל הרוח, ואל הנפש, שבהיכל זה, משני שמות הנזכרים, הכוללות יחד יאהדונה"י, כנודע כי הוי"ה רוח, ואדני"י נפש. (מ)

והנה תראה כי זהו צלמא דנבוכדנצר, כנזכר בתיקונים ס"ו, כי הרי זה הנוגה הוא דמות צלם בעשר ספירות, כי מה שנקרא צלם הוא, לפי שידעת, כי הוא גוף ומלבוש אל הנשמה, בסוד הצלם של המוחין שבקדושה, והבן זה, כי הוא זה הנוגה ראשו זהב טוב, וכן חדוהי כסף טוב, (ב) אבל מן החזה ולמטה, שהוא מקום המלכות שבחזה, נוקבא דדכורא שבנוגה, שם הוא רע וטוב. ועיין בספר הדרושים ובספר מקור חיים דרוש זה באורך ע"ש, בסוד נחושת, כנזכר בפרשה תרומה. וזהו שאמרו שם, כשהמלכות רוצה לזון את החיצונים, שהוא סוד ומלכותו בכל משלה, היא מפרנסתם ע"י קליפת נוגה. וזהו שאמרו (י) דאצטבעות בההוא גוון לון, ואז בהזדווג דכורא דנוגה עם נוקביה, יוצאת משם נשמות הגרים, בסוד ואת הנפש אשר עשו בחרן, והבן זה. וזהו עורות תחשים, (כ) בנחשת הוא ח"ש קול דממה, דקה, נוגה זכר, ות' מלכות שבו. וזה נרמז

הרמ"ז זלה"ה

העשר ספירות. ויש קליפה כנגד בינה, ושם הוא טוב ולא רע, שהטוב גובר, ומתהפך מדינא לרחמי לצדיקים בעולם הבא, הוא בינה. ונוגה שכנגד מלכות, היא רובה רע, ותמן מתהפכת מרחמי לדינא, וזה נרמז בתוספתא פרשה וארא עיין שם. (ט)

(ב) כי זהב הוא הבינה, ונקרא אשר, בהיפך אתוון ראש. ומלכות חסד בסוד החסדים, כי שם החסדים בחזה, ע"כ.

הסיר כל הלבוש הזה, אף הטוב שבו, ונזדכך כולו, ונתחבר עם החשמ"ל הפנימי, וחזר הכל בבחינת חשמ"ל, ואינו נקרא נוגה.

ודע (ח) כי עץ הדעת טו"ר בכללותו הוא המוח עם קליפות האגוז כלם, אך עיקר הוא קלי' נוגה לבדה, כי הוא טוב ורע. וזמ"ש בתיקונים ס"ו, וכמו שנבאר בעזרת השם, וזו נוגה נקרא גם כן להט החרב המתהפכת, כנזכר בתיקונים. וכבר ידעת כי קליפה זו כוללת כל

הגהות ומראה מקומות

הסולם פרשת וארא אות קט"ו. ובדפוס הראשון מסיים כאן עד כאן לשון הרמ"ז זלה"ה.

(י) זהר ח"ב דף קלט. ובוהר ע"פ הסולם אות רל"ז, ושם כתוב אצטבע בהאי גוון למיזן לון. ועיי"ש בע"ח כי יש הרבה שינויים ממ"ש כאן.

(כ) בע"ח כתוב: כי תחש דנחושת.

(ל) בע"ח כתוב: נ' דאשרי. וח"ש היא קליפת. ול"ג נ' כפופה ראש הנחש.

(מ) ת"ז דף רל"ז. עיי"ש במעלות הסולם.

דחשמ"ל כנזכר בתקונים דמ"ב. וזה סוד של נעלך רצה לומר הרע שבנעל, ואז נעשה כולו טוב, אך לא הסיר הכל טו"ר, כי לא הסיר כל לבוש זה, אך הטוב שבו נזדכך כולו, ונתחבר עם החשמ"ל הפנימי, וחזר הכל בחי' חשמ"ל ואינו נקרא נגה. וכאן יש ערבוב עם הגה"ה להרמ"ז והרבה שיבושים.

(ח) בע"ח ח"ב שער קליפת נגה מתחיל כאן פרק ג'.

(ט) זהר ח"ב דף כ"ז סוף ע"ב. ובוהר ע"פ

שמטיבין, כנזכר בפרשה פקודי (ק) עיי"ש. והרע אשר שם, הוא טוב נמתק, כי הם זכרים, כי הרי עץ הדעת טוב ורע הוא בנוקבא דנוגה, שהוא ממראה מתניו ולמטה, ושם הוא קין גבורה נוקבא. ועיין בספר הדרושים חדשים, ובספר הקונטרס הגדול, ע"ש באורך על זה הסיפור. ואותם השדים אשר שם מצד הרע, הם רעים ומזיקים. ומזו הנוקבא דנוגה, עז"א ועזא"ל, מלאכים מצד הטוב. ושדים, מצד הרע. (ר) והם תריין נוקבין של לאה הנקבה, כמבואר אצלנו. וזהו הנפילים היו בארץ, הארץ של נקבה דנוגה, ואלו נקראים עזים, תרומה קמ"ו, ומשם יצאו עזא ועזא"ל, ושניהם לשון עזים, זו"ן, ומשם נפלו, כי גבר בהם היצר הרע, ונעשו שדים. אך בני האלקיים המתיצבים על השם, שהוא קליפת נוגה מצד הטוב, שהוא ג"ר שבה, כי בינה נקרא אלקיים, ואלו (ש) בינה.

פירוש בני האלקיים, הם תריין מוחין דחכמה דנוגה, תריין צפריין, תריין המוחין דבינה הנוגה, והם העורות של אדם קדמאה ולילית, זו"ן דנוגה, ואלו נקראים עורות אלים מארמים. ובני האלקיים אינון בארץ נוקבא דנוגה, כנזכר באדרת נשא דף קמ"ד וכו'. הטפות של בני אדם, שם הולכים בקליפת נוגה נוקבא, ונעשים טוב ורע, והבן זה. ועליהם נאמר, אף אני אלך עמכם בחמת קרי, כי חמה נוקבא דנוגה, וזכור נא כי בכל קליפה מד' יש עון ומשחית אף וחמה, שהם חכמה ובינה זו"ן דנוגה, ואינם שווים, על דרך הנזכר לעיל בסמא"ל ולילית.

הנהרות ומראה מקומות

- (פ) זהר ח"ב דף רכט. ובוהר ע"פ הסולם פקודי אות קנ"ח.
- (צ) זהר ח"ב דף קע"ג. ובוהר ע"פ הסולם אות תתע"א ושם כתוב וכריך ליה סחרניה דהוא תיבותא.
- (ק) זהר ח"ב דף רסח. ובוהר ע"פ הסולם אות תתק"ל.
- (ר) בע"ח כתוב: והם יונקים מב' עקביים דלאה הנקבה כנודע. (ש) צ"ל ואלו בניה (ע"ח שם).

ולהיות שם זה בחינת הנשמה, אמרו בזהר בפ' פקודי, (מ) דשם זה סליק באוירא, כי כבר ידעת, כי הוא אלהות, והרוח אינו רק נברא, ולכן סליק באוירא. ואולי האוירא הוא הרוח, וזה סליק עליה. גם אפשר, כי אויר הוא בינה, בסוד מה שאמרו בספר יצירה, (ג) שם הרוח מרות, ושם הנדרים פורחים באויר, והנשמה אשר ממנה, נקרא סליק באוירא. וכאשר הרוח של ההיכל הזה (ס) נכלל לשנים זכר ונקבה, יסוד עצמו משפיע לחוץ, ומשם יונק נוגה זכר ונקבה, וכאשר יונקים נקראים נחשת. (ע) והבן זה היטב. ושני הרוחות הנזכרים, נקראים הרי נחשת. וכל האדנים והיתדות סביב למשכן נחשת, חש"ת קליפת נוגה, ובהיותה נמתקת, שהוא הנו"ן של נחשת, עם חשת כנזכר לעיל, הרי נחשת. וזה נרמז בזהר בפ' פקודי (פ) ע"ש. וכבר ידעת, כי נחשת בתפארת, ועץ הדעת שהוא נוקביה דנוגה בפרטות, יוצאת מן החזה דתפארת דנוגה, הנקרא נחשת. כי כסף וזהב תריין דרועין, ותפארת נחשת. וזה נרמז בזהר בפרשת תרומה דף קמ"ז, ויעש משה נח"ש נחשת, לפעמים ממות, בסוד הרע. ולפעמים מחיה, בסוד הטוב. וזו היא כקוף בפני אדם, והבן היטב עד מאד. וזה סוד ההוא נחש דכריך על תבנתא. (צ)

וזכור סוד קין והבל, שנעשו חד גופא, כנזכר באדרת נשא דף קמ"ג, כי גופא קדישא הם הכלים, והחשמ"ל המקיף עליהם. וזה החשמ"ל הנוגה חופף עליהם, ומהבל שהוא טוב ורע זכר, יוצאים השדים דתליין באוירא,

- (מ) זהר ח"ב: דף ר"ס: ובוהר ע"פ הסולם פרשת פקודי אות תש"צ.
- (ג) פרק א' משנה י' שתיים רוח מרוח. בע"ח שם מוסיף ובסוד שארו"ל (ברכות יח): שתי רוחות מספרות זו עם זו.
- (ס) בע"ח כתוב: נכלל לשנים זכר ונקבה שביסוד עצמו ומשפיע לחוץ.
- (ע) לשון הע"ח שם: ואז הנקבות נקרא אדני נחשת ושני רוחות הזכרים נקראים הרי נחשת.

ונעשו אין בו טוב כלל, והם שלשה קליפות החיצונות, אבל קליפה הרביעי לא נתבררה לגמרי, ולכן נשארה בבחינת לבוש, ועוד מתבררת מעט מעט, ונעשית גוף גמור. כי הם כלים שבורים, וחוזרים להחיות. והטוב נתברר, ונעשו בעולמות אבי"ע, אלא בחי' זה טוב מזה, וזה טוב מזה, מן עתיק דאצילות עד חשמ"ל שבעשיה. (ג) ונוגה שבכל העולמות, הוא מה

ובכל מקום שתמצא קרי, הוא ת) בכוונה, וזכור זה. ועיין פ' תרומה. א) והטוב של זה הנוגה, הוא י"א סימני הקטורת. והחלבנה נוקבא דז"א דנוגה, ולכן הוא רע, ממה שנדבקות ברע שלה, והעשן של הקרבנות ניוון מהם קליפת נוגה, כי משם נפש הבהמיות באדם, ושבבהמות הטהורות. (א)
(ב) ודע ז) והבן, כי הרע הגמור שנתברר

הגהה

ויצר טוב של אדם. ונשמתם של הגוים, הם משלשה קליפות, רוח ענן ואש כולם רע. וכן הבהמיות והחיות והעופות הטמאות, והבן זה היטב מאד. ותן דעתך על זה, ומשם תראה ותבחין בעין שכלך נוראות ה' ומעשיו, וכן הבהמות וכו'. אך נפש הבהמיות שבבני ישראל, ונפש הבהמיות שבבהמות חיות וטהורות, כולם מנוגה, ולכן יש חלב מן החזה ולמטה של הבהמות, חלב טהור וחלב טמא, טוב רע, כנגד נוקבא דנוגה, ואלו הם שירי המלכים דמיתו שלא נתבררו עדיין, ונקראים י"א סימני הקטורת. וז"ס מזבח אדמה, בסוד מלכי אדום, כנוצר בפרשת תרומה בזוהר, וזהו הכל היה מן העפר, וזה סוד ו) עצמות עפר הנזכר בזוהר בפרשה משפטים של הסבא ז"ל, ועיין שם וכו'.

(ג) צמ"ח אף על פי שלעיל אמר, כי קליפות נוגה דאצילות, כולה טוב, עם כל

(א) צמ"ח ב) זו מצאתי בעיר אחד מכתבת הרח"ו זלה"ה, השייך לזה הפירוש, וחשקה נפשי להתחבר אותו בזה החיבור המופלא והעמוק, וזה לשונו, ודע והבן, כי באדם הראשון נבררו כל הבירורין של כל הנשמות בבחינת אחור באחור, והיו חסרים פנים בפנים, והובררו כל הבהמות, זולת בהמות בהררי אלף, ודומם וצומת, לא נגמרו להתברר, ולכן היה ג) יוכלן לברר. וכאשר חטא אדם הראשון, חזרו הנשמות והבהמות גם הם לעומקי הקליפות, ועתה עולין הנשמות בסוד מ"ו, והבהמות הטהורות לבד מתבררין על ידי אכילתנו, וכן הדומם והצומת. ולעתיד לבא, יתבררו בהמות בהררי אלף, וגם הטמאות. ד)

(ב) ה) הרמ"ז זלה"ה עיין בדרוש זאת החיה אשר תאכלו בליקוטים באורך, ובזה תדע נפש הבהמית שבאדם מה היא, והוא יצה"ר

הגהות ומראה מקומות

ו) צ"ל אדמת עפר. זהר ח"ב דף ק"ה: ובוהר ע"פ הסולם משפטים את רי"ד.
ז) לשון הע"ה שם: ודע כי הרע הגמור שנתברר, שאין בו טוב כלל, הן ג' קליפות החיצונים. אבל קליפה ד' לא נתברר לגמרי, ולכן נשארה בבחי' לבוש ועור, ומתבררת מעט מעט, ונעשית גוף גמור, כי הם כלים שבורים וחוזרים להחיות. והטוב נתברר ונעשו עולמות אבי"ע, אלא שיש בחי' זה טוב מזה וזה טוב מזה, מן עתיק דאצילות עד תשלום דעשיה.

ת) בע"ה כתוב הוא בנגה. וע"ש עוד שינויים.
א) זהר ח"ב דף קל. ובוהר ע"פ הסולם פרשת תרומה מן אות ס"ו.
ב) הגהה זו כתובה בע"ה בתוך הספר. ומכאן עד ד"ה ושם הז"א נתבאר בספר בית שער לכוונת מן אות פ"ג עד אות צ"ב.
ג) בע"ה כתוב: אוכלם. ועי"ש עוד כמה שינויים.
ד) בע"ה כתוב: עיין פרשת פנחס דף ר"מ.
ה) בע"ה כתובה הגהה זו בפנים הספר.

חמשה דמים טהורים, וחמשה דמים טמאים, בגימטריא פר"ה, והבן זה היטב, ואל תשכחנו כמו שנבאר בעז"ה. ועיין פרשה פקודי דף רל"ז ע"ב.

ושם הז"א דנוגה נקרא עגל שעשה אהרן והוא פרה וכשנצרת ל) נטהרת ומבתבררת ונעשה אפר עפר שריפת החטאת, שעליו נאמר הכל היה מן העפר כנוצר לעיל. ולכן היא נעשית מחוץ למחנה, כי שם מקומם חוץ להיכל שהוא החשמ"ל כנוצר לעיל. וכל כוונת משה ושלמה היה, זה להביא הזכר ערב רב, וזה הנשים הגויות, הכל לתקנה, ולא יכלו לעמוד עליה לתקנה, עד יבוא זמן המשיח בעז"ה, ואז יושלם זה הצלם להתברר הטוב שבו, והרע יוקדין ליה בנורא, הנזכר בתיקונים מ) פסילי אלהיהם תשרפון באש, בסוד פסל לך שני לחות, פסולת הטוב שהוא נוגה, שיש בו אוכל ופסולת, כי משם נחצבו הלוחות שניים, עץ הרעת טוב ורע, כנוצר באותו תיקון עצמו.

ג) והנה האש מתלקחת שהיא קליפה שלישית כשמתחברת עם הארבעה שהיא נוגה, אז נעשית רע. וכשמסתלקת נוגה, אז הנוגה מתחברת עם החשמ"ל, ונעשית טוב. כנוצר פרשה ויקהל דף רט"ו וע"ש. (א) ודע והבן, כי השלשה כשפים, המכתישים פמליא של מעלה הם שם. יען כי

שלא נתברר עדיין, וזהו טיקלא דעשיקת נשמתין, כנוצר בסבא במשפטים, ט) כי כשנוגה מתדבקת בלבנת הספיר יסוד, והיא הערלה שעל המילה, ואז עושקת הנשמה. וכשמסתלקת, אינה עושקת. ולכן הזווג בליל שבת, שאין שם דבקות נוגה. ומה שמדבק, חזר להיות תוספת שבת, טוב גמור, מה שאין כן בחול, הנזכר בפרשה ויקהל בביאור עיין שם.

וזה סוד הנזכר בפרשה משפטים, י) על שם אלקי"ם, כי הוא סוד הנוגה הנזכר, כי מזעיר אנפין של בריאה, עד סיום המלכות דעשיה, הם ק"ך צירופי אלקי"ם, כמבואר בספר אוצרות חיים, ובספר מקור חיים, ובספר עולת תמיד, עיין שם באורך, שהם כלים החיצונים אשר שם. וחוץ מהם הם החשמ"ל, וחוץ מהם הוא אלקי"ם דנוגה, ומשם מתחילים אלקי"ם אחרים, וזה סוד הרפ"ח ניצוצין, אשר נשאר להתברר בקליפות נוגה, ומשם הממזר, שהוא בגימטריא רפ"ח עם הכולל כ) ושם נקרא כורסיא דשביבין ומזעיר דבריאה ולמטה, הם טוב ורע, שהוא סוד פרה אדומה, והבן היטב מאוד, כי בזה לא יכלו משה ושלמה לעמוד על ביאורה. ועיין בתיקונים, איך הוא רע וטוב ביחד, מטהרת לטמא, ומטמא לטהור, בבחינת טוב ורע. והוא פרה, כי הוא בנוקבא דנוגה, בסוד מנצפ"ך,

הגהה

(א) הנשיא זלה"ה. נלע"ד, כשמתחברת עם נוגה, נעשה הטוב דנוגה רע, וכשמתחברת נוגה עם חשמ"ל, נעשה רע דנוגה טוב. דאל"כ למה לא נשאר נוגה פ) בלתי התחברותו בחשמ"ל אחר שמסתלקת לקליפה ג' מן נוגה עכ"ל, זה לשון הרב נתן שפירא ירושלמי אמר.

זה צריך בירור ח) היטב אותו עצמו, שהרי גם במלכים דעתיק היה שבירה, וגם הוא בירור לחלקו חלקים כנוצר, ולכן אמר כאן מעתיק עד חשמ"ל דעשיה. ודף ע"א אמר, כי נוגה דאצילות הוא דין חזק, ולכן שייך בה תיקון ובירור וכו'.

הנהרות ומראה מקומות

באדרא, וע"ש בביאורנו. וקליפת נוגה שכנגד האצילות, הוא אלקים קדושים, כורסיא דשביבין. ל) ג"א וכשנשרפת ע"ח שם).

ח) בהגהת צמח בע"ח כתוב: צריך בירור אותו טוב בעצמו. שהרי גם במלכות דעתיק היתה שבירה וכו'.

מ) תקון ס"ו דף צ"ו.

ט) זהר ח"ב דף צ"ה: ובוהר ע"פ הסולם אות כ"ו פרשת משפטים.

נ) מכאן מתחיל בע"ח שער קליפת נגה פרק ד'.

י) זהר ח"ב דף צ"ו. ובוהר ע"פ הסולם אות ל"ו.

ע) בע"ח כתוב הגה"ה זו בשם צמח.

כ) בע"ח כתוב: ושם נקרא כורסיא דשביבין

פ) בע"ח כתוב: למה לא נשאר נוגה טוב.

כתנות אור, היו מן חשמ"ל, כתנות דק על הגוף העליון, שהם שלשה כלים. ומהחשמל דבריא, לבוש הנשמה. ומהחשמל דיצירה, לבוש אל הרוח. ומהחשמל דעשיה לבוש הנפש. והנה זה החשמל, הוא צפרנים העליונים, ולא נשאר ממנו רק ראשי אצבעות, שמשם יונק קליפת נוגה, כנזכר בפרשה ויקהל (ת) וכבר ביארתי עולמות הקליפות באורך, בספר אוצרות חיים, ובענף י"ח של עץ החיים ע"ש באורך ביאורם ומעמדם. ודע והבן, שהכתנות אור נקראים מאורי האש, המבדילים בין קודש מוחא, ובין חול קליפת נוגה דשלטא ביומין דחול, כנזכר בתיקונים. וזהו כעין החשמל מתוך האש, כי מאש עילאה, מאור החשמל, ונקרא מאורי האש, ולכן עושין הבדלה במוצאי שבת בצפרנים, כמבואר בספר הכוונות באורך ע"ש טעמם וסודם וכו'. (א)

דע והבן, כשחטא אדם קדמאה, נסתלקו נשמה ורוח, כיון שהפסידו לבושיהם, כי אותם הלבושים דחשמ"ל, שהם שע"ח נהורין כמנין חשמ"ל, לקחה קליפת נוגה הנקרא ערלה. וכמו שאמרו בזהר פרשה ויקהל, (ב) דהאי נוגה מפתי לאתתא, לנטלא נהוראי, והוא הנהורין של זה החשמ"ל, כי מהמוח אינו יונק ח"ו, רק מהחשמ"ל, וזכור כלל זה עכ"פ. ונמצא שלקח המלבושים שלו, ואפשר כי אלו המלבושים של החשמ"ל, הוא אדם קדמאה דאתפתה (ג) מסכנא וע"ש, וכנזכר בשיר השירים בזהר פסוק

הגהות ומראה מקומות

- (ר) מכאן עד ר"ה והנה בקליפת נגה נתבאר בספר בית שער לכונות מן אות צ"ב עד אות ק"ט.
- (ש) זהר ח"א דף רכד: ובוהר ע"פ הסולם פרשת ויחי אות ש"ט.
- (ת) זהר ח"ב דף רח. ובוהר ע"פ הסולם אות רנ"ט ואת רס"ט.
- (א) שער הכוונות חלק ב' ענין שינוי התפלות דף ט"ו ט"ב ר"ה ובענין, ועיין בסולם פרשת ויקהל מאמר הצפרנים.
- (ב) זהר ח"ב דף רג:
- (ג) צ"ל זו משכנא זהר ח"ב קמא:

הטוב שבתוכם משפיע בחיצונים, שהוא הרע ששם, ועושה נפלאות, והבן זה. ולכן מחוייבין הסנהדרין לידע הכשפים, כנזכר בתיקונים ע'. וז"ס השם המפורש שבפי הצלם נבוכדנצר, בסוד ומלכותו בכל משלה, (פ) וכשהגיע לקשר הטוב עם הרע שישפיע בו, אז ה"י אומר אנכי ה' אלהיך, בכישוף גמור שבתוכו, כנזכר בתיקונים ס"ו ולפעמים בהפק, שמשביעין את הקליפות בהיות דתמן, כנזכר בתיקון דף ל"ג, ואלו הן סוד המדורין שבפרשה בראשית דף מ', ותמצא (צ) כי ראשו מלאכים טובים, וסופו רע מהחזה ולמטה וע"ש, והוא נוגה דעולם היצירה, ולכן כיון שהנפש מתלבשת בזו הנוגה כמו שנבאר, אסרו לאכול קודם תפלה, והאוכל כאלו מעונן ומנחש, כנזכר בזהר פרשה ויקהל, ואתיות עונ"ן הם עו"ן נ' דוגמת נחשת תחש נ' שהוא כפופה כמבואר לעיל ע"ש, (ק) כי הטוב שבנוגה, הוא אדם קדמאה בעל לילית, וכשנתערבו ברע, שהם שלשה קליפות חיצוניות, נעשה רע עמיתו בסוד מיתת המלכים והכלים אשר שיוורם הוא נוגה זה ולכן נקרא אילנא דמותא.

ועתה נבאר ענין האדם:

(ר) כי יש לו עצמות וכלים, והנה העצמות הן נר"ן, והכלים הם לבושים שיש לנר"ן, כנזכר בזהר פ' ויחי (ש) והנה תחלה, היו אלו הכלים הנקראים גוף, ונקראים לבושים דאדם קדמאה,

- (ס) בע"ח שם כתוב: כי כשהשביע שיקשור הטוב עם הרע השפיע בו חיות, אז וכו'.
- (צ) בע"ח כתוב: נמצא כי ראשי המלאכים טובים וסופם רע.
- (ק) בע"ח כתוב וז"ל: וז"ס א"ק בעלה דלילית, דאכל ואתפתי ומית, כנזכר פרשת תרומה קמד. והטוב שבנגה הוא א"ק בעל לילית. כשנתערב ברע שהם ג' קליפות חיצוניות, נעשו רע ומתו, בסוד מיתת המלכים והכלים אשר משיוורם נגה זה, ולכן נקרא אילני דמותא כנזכר בתיקונים ס'.

ורע, וצריכים לבררם שנית על ידי המצות, כמו שנבאר בעז"ה.

(מ) ואמנם הגוף של החומר של האדם, הוא בחינת אחרת. ושל נעלך נ) דמשיך מקליפת נוגה נאמר על הרע שבה, כי לילית אשר שם, נקרא שפחה בישא, טחול אוכמא מצד הרע שבה. אך כשר וטהור לאוכלו, כנודע כי מסירים הדם והחלב שהוא הרע שבו, והשאר נאכל, וזו הוא לילית, היא שהיתה ס) להזדווג לאדם הראשון, בבחינת לבושי הנפש. אך הגוף העכור, הוא העולם הזה, הכלל כל העולמות, והוא פסולת הכל, וחומר הכל. ולכן תראה, כי הרקיעים הנפש שלהם, הם המלאכים דטוב ורע מקליפת נוגה, כנזכר בתיקונים. והם עצמם חומריים גוף שלהם. כן האדם יש לו גוף חומרי הזה, ובפנים מזה יש לו שני גופים אחרים, אחד הגוף הזך והטהור מהחשמ"ל הנזכר לעיל, שבו זכה משה בסנה. והשני הוא קליפת נוגה, והוא כלול מיצר הטוב ומיצר הרע, מלאך וש"ה, ונקרא נפש הבהמית טוב ורע.

והנה זה הגוף האמיתי, שהוא מקליפת נוגה שהוא לבוש אל הנפש רוח נשמה, אשר נקרא כתנות עור, כלול להיותו מטוב ורע, שנתערב על ידי חטא אדם הראשון, צריך לבררו, וזה נעשה על ידי התורה והמצות, וזהו כל הפעולה שעושים ישראל עד ביאת המשיח, ושם הוא סוד נפילת אפים, מקום רגליה יורדות מות כנזכר לעיל, והבן זה היטב, כי ממראה מתניו ולמעלה הוא טוב, וממראה מתניו ולמטה הוא רע כנזכר לעיל, והרע שלו נקרא מות אילנא דמותא, כנזכר בתיקונים ס"ו, והבן זה, ושם נפילת אפים לברר הביורין. והנה לא נתן הקדוש ברוך הוא התורה והמצות לישראל, אלא לברר ולהסיר הסיגים מן הכסף, שהם לבושים

שחורה אני ונאווה ד) וע"ש היטב עד מאוד, ובזוהר פרשה ויקהל דף ר"ח.

והנה אז פרח נשמה ורוח מאדם הראשון, הנקרא זוהרא עילאה, שהוא נשמה ורוח דאצילות, ונשאר בו נפש. ואף על פי, שגם לבוש מכללות הנפש דאצילות לקחו החיצונים, חזר לו השי"ת לעשות לו מלבוש מחשמ"ל דעשיה, ולא מכללותיה, רק מג"ע דעשיה, מהחשמ"ל הסובב אותו. ואח"כ עשה לו מלבוש אחד ג"כ מקליפת נוגה, ה) והם כתנות אור. וכנגד הלבוש דכתנות אור דגן עדן הארץ הנזכר, היה כתוב בספרו דר"מ, כתנות אור בא'.

וזה קליפת נוגה, היא משכא דחויא, כי הרי היא הקליפה החצונה כולם ו) בערך הנחש הדבק עם הקדושה ז) וקליפת רוח סערה היותר פנימי בנחש, העוה"ז נתון בתוכו של הנחש. ולכן מתתא לעילא, מתחיל רוח סערה, והבן זה. אך מעילא לתתא, נוגה היא היותר עליונה ופנימית שבכולן, וקרובה אל הקדושה, ונקרא משכא דחויא, בתיקונים דף ל"ו.

והנה זהו באמיתות חטא אדם הראשון דעץ הדעת טוב ורע, כי הלבושין שלו שמן החשמ"ל, לקחם קליפת נוגה, ל) ואז נתלבש בקליפת נוגה שהיא טוב ורע, משכא דחויא. ונמצא אם כן אחר החטא של אדם הראשון, נאבדו כל הלבושים שלו, אשר כוללים כל המלבושים של בני אדם שבעולם דישראל, ונכנסו בקליפת נוגה. ואחר שהיו מבוררים, חזרו להתערב טוב ברע, ואז נמצא כי קליפת נוגה הוא אדם ששלט באדם לרע לו, כנזכר בזוהר ריש סבא דמשפטים, ונכנסו בה כל המלבושים, ונתערבו עם רע של זו הקליפה. ונמצא כי המלבוש של כל האנשים הנקרא גופא דילהון הוא טוב

הנהגות ומראה מקומות

ד) נחש ע"ח) נ"א הוא בחי' היותר פנימי דפו"י).

ל) הקליפה בגווה דפו"י).

מ) כאן מתחיל בע"ח שער קליפת נוגה פרק ה'.

נ) בע"ח כתוב דמשה הוא מקליפת וכו' ועיי"ש

עוד הרבה שינויים.

ס) בע"ח מוסיף שהיתה רוצה.

ד) זהר חדש דף ס"ט סוף ט"א ובז"ח ע"פ הסולם שיר השירים אות ת"א.

ה) בע"ח כתוב: והם כתנות עור וכנגד הלבוש דכתנות עור.

ו) נ"צ הנפש הרבוקה דפו"י)

ז) נ"א וקליפת רוח סערה היא חיות פנימי

בתיקונים ס"ו. וזהו שאמר האדם האשה אשר נתת עמדי וכו', ודוק היטב הטעם הזה כדפרשנו.

ואלו השס"ה גידים, שם שס"ה עורקים מן הכבד, ששם סוד הנפש נוקבא, משתרגו בכל האברים, והדם מתפשט בהם, ואם יעבור האדם על לאו אחד, אם הוא עורק העין, מסתמא אינו (ר) רוצה, כי הטוב שבו אינו מתגלה, ואינו משיג העין של הנפש, שאינו מתלבש בו הנפש במלבוש ההוא אותו המום.

ויש לאוין של דם, שהם למעלה מכל הגוף, (ש) ויש של חלב, והם מכנגד מתניו ולמטה, אך כולם הם בנוקבא הסובבת גבר, שס"ה לא תעשה. ולכן כפי ניצוץ נשמת האדם, כך מוכרחת לקיים המצות של החלק ההוא, כי כמו שהוא מבחינת המתנים ולמעלה אין לו מצות ניקור החלב, כי אינו צריך לו, אך אם יאכל בו ודאי שיפגום בו, אך לא יתגלגל לכתחלה על זה. ולכן הראשונים, שהיו יודעים (ת) חליית ניצוץ שלהם, מתדבקים לקצת מצות יותר מאחרות. והמשכיל יבין מדעתו.

וכן על דרך (א) בכוונות במצות ובתורה, כי יש מי שנשמתו מבריא, ועל ידי עסק התורה והתלמוד, מתברר בהם הרוח שלו. ויש במשנה שהוא ביצירה, והוא גם כן ברוח

אל הנשמה, על ידי כוונת האדם המצות והתורה, ואז נגמר לבוש הנשמה הטהורה, כנזכר בזוהר בפרשה ויחי. (ע) ועל ידי התורה, מזדכך נוגה דיצירה לבוש הרוח. ועל ידי מצות מעשיות, מזדכך נוגה דעשיה, לבוש הנפש. נמצא כי אלו הלבושים הנזכר בפי' ויחי. (פ) מחדש על ידי התורה והמצות. ואמנם מתבררים מהרע שנתערבו על ידי חטא אדם הראשון, ונעשים חדשים ממש, והבן זה.

והנה כפי אשר חסר אל האדם להשלימו, כך ימים קצבו לו. וזהו שאמר פר' ויחי. (צ) כי מן (ק) יומא דבר נש ממש, נעשים מלבושיה, והבן זה היטב. והנה בקליפת נוגה, יש רמ"ח איברים ושס"ה גידים טובים, ובכולם נתערב הרע, אך אינם שוים, כי הנה כל השש מאות ושלושה עשר נכללים בעשר ספירות, והרמ"ח דעשה הם כנגד זכור, ואז בעשותם נתקן הזכר דנוגה, כי שם אין בו חלב טמא כלל.

אמנם הוא שקוע שם, ועל ידי המצות, בכל מצוה ומצוה, מוציא משם אבר אחד. ועל ידי שס"ה לאוין, שהם שמור כנגד הנקבה, ששם טוב ורע כנזכר לעיל, ממראה מתניו ולמטה, שם יש חלב טהור וחלב טמא, וכל העובר על שס"ה לאוין, מערב הרע בטוב בחלק נפשו הבאה מן הנקבה דנוגה כנודע, כנזכר

הגהה

בעיני הגוף, וכן בשאר אברים. וזהו עין לא ראתה אלקים זולתך, רוצה לומר עין לא ראתה עין הגוף, זולת בהיות בו רוח אלקים.

(א) צמ"ח כתיב כל אשר בו מום לא יקרב, והכוונה כל אבר הגוף אשר בו מום, לא יקרב בו אבר הנפש, דהיינו עיני הנפש

הנהרות ומראה מקומות

(ע) דף רכז.
(פ) בע"ח שם כתוב: אין פירושו שנעשה מחדש ע"י התורה ומצות אמנם מתבררים.
(צ) זהו ח"א דף רכז.
(ק) צ"ל יומין.
(ד) בע"ח כתוב: מסתמה, ואינו דואה, כי הטוב שבו אינו מתגלה, ואין העין של הנפש משיג שאינו

מתלבש בו הנפש במלבוש ההוא, עד שיסיר אותו מום.
(ש) בע"ח כתוב: שהם למעלה ממתניו ובכל הגוף ויש וכו'.
(ת) בע"ח כתוב תליית ניצוץ שלהם היו מתדבקים וכו' ועיי"ש בהנהרות צמת.
(א) צ"ל על דרך זה.

מקומות

דקליפת הרע, והם מילה ופריעה ואטופי דדמא. וענין נדה, (ו) ביסוד נוקבא דנגה, לכן יש שם (ז) ארבעה דמים טמאים, וחמשה דמים טהורים. וכעד"ז שאר המצות, כולם שם הם. וזהו שאמר בתיקונים דף כ"ב, והרשעים אינון קישורא לכל מקטריגים דילהון, אך החסידים שאין רע דקליפות נוגה לבוש שלהם, אין צריך להם המצות (ח) לצורך, רק מתקשר ממש בגוף העולמות, ולא במלבושים דנוגה ע"ש. וכן על דרך זה, כל המצות נחלקים בזה הלבוש דנוגה, וכן מצות הטריפה, הוא הרע שברפ"ח ניצוצין דקליפת נוגה שנטרפו מן הכלב הרע שבקליפות שהוא סוד ב"ן. ט) מ"ן של קליפה רעה וכשחוזרת מלמטה, נתקנת בב"ן, י) מ"ן דקדושה, וזהו הטריפה הוא מלבוש העליון דחשמ"ל, הנקרא בשר שנטרף מאדם הראשון, וזהו ובשר בשדה טרפה לא תאכלו.

והנה נתבאר, ענין הנוגה והחשמ"ל, כי זה לבוש בגופא, ועלין וטרפין דיליה, כי החשמ"ל הוא העלין דאינא דגינתא, אך הפרי הוא לפנים מזה הלבוש. והנה כל היכולות דבריאה יצירה עשיה, הם סוד חשמ"ל. והנה נתבאר, שבכל אחד ואחד יש בהם כ) כלים ג', פנימי דבריאה, אמצעי ביצירה, חצוני בעשיה. והנה הרוחין הנזכר בזהוה פרשה פקודי בהיכלות הם רוחא, והחיותא שבכל היכל, הם הנפש. ואחר כך השלשה כלים הנזכר אצלינו, והלבוש שלהם הוא החשמ"ל, ועליו הנוגה, ועליו שלשה

שלו. אך הוא רוח שברוח, (ב) ובתלמוד רוח שבבריאה שהוא הנשמה, ודי למבין.

ולכן תראה, כי אם הכבד הוא סמא"ל, האיך אנו אוכלים אותו, אך הענין הוא, כי הרע שנתערב עם הטוב, ואינו אלא בכלי הנפש של נוגה, ולא בכלי הרוח ונשמה של נוגה, והבן זה היטב עד מאד, וזכור ואל תשכח. והנה הכבד הוא כלי הנפש דסמא"ל דנוגה, ובהסיר הדם הרע ממנו על ידי מליחה יותר, וישאר הטוב ממנו. וכן בשאר האברים הפנימיים, באצטומכא ובקיבה ובטחול וכו', הכל בזה ג) הכוונה טוב ורע. אך מהמתנים ולמעלה, לא יש רק הדם המתפשט בכלי, והוא הרע דנפש הבהמית, כי הדם הוא הנפש.

ונמצא כי כיון שהנוגה הוא טוב ורע, אם יתגבר הרע, יתבטל הטוב, ונעשה קליפה גמורה. ולכן שמור על מצות לא תעשה, כי הם חלב טמא, והוא קליפה וכשארם יאכל חלב, אז יתגבר עליו הרע, ויחזור כל מלבוש הנוגה רע, ויתדבק בג' קליפות הרעות. ונמצא כי בשומרו סס"ה מצות לא תעשה, גורם שלא יתדבק ביותר רע, ד) וזהו ענין סוד מרע, והבן זה כי בזה נשאר על עומדו כמו שהיא. ואחר כך ועשה טוב, ע"י הרמ"ח מצות עשה, הרע שבנוגה נתהפך לטוב ממש, מתדבק במוח. ה) והנה מצות המילה, ביסוד הלבוש דנוגה, קשה להפריש משם ג' קליפין אחרנין שביסוד

הגהה

(ב) הרמ"ז זלה"ה. הרוח שבאדם ב) מתחלת לרמ"ח אברים, וז"ש יוצר רוח האדם, ס"ת

הנהרות ומראה מקומות

- שביסוד דקליפה הרע, וכו'.
 (ו) בסוד נוקבא, (ע"ה שם).
 (ז) צ"ל חמשה.
 (ח) צ"ל לצורך זה.
 (ט) בע"ה כתוב: מלכות של הקליפה.
 (י) ג"א מלכות דקדושה (דפו"י)
 (כ) צ"ל ג' כלים (ע"ה שם)
- (ב) צ"ל מתחלק וכן הוא בע"ה ושם הובא הגה"ה זו בשם צמה.
 (ג) צ"ל הנוגה (ע"ה שם).
 (ד) בע"ה כתוב: בו הרע יותר (ע"ה שם).
 (ה) בע"ה שער קליפת נגה מתחיל כאן פרק ו' ושם כתוב: והנה מצות המילה הוא בסוד הלבוש קדוש דנגה, להפריד משם ג' קליפין אחרנין

בדמות גוף, וילד עם אחשורוש, ומשם נולד דריוש (פ) מן אסתר, מצד השידה הנזכר, והרי הוא בן אסתר ממש, (ג) והבן זה היטב מאד ולכן היה חציו טוב וחציו רע והבן, ולכן היה גוי, ולכן בנה וכו' כי הוא נתן רשות בתחלה, קודם שמלך כורש. והנה הנגע הוא דכורא, הפך (ג) הזיווג בקדושה, ורע היא נוקבא לילית, ויש להם יכולת להזדווג עם האנשים יען הם לבוש הנפשות שלהם.

ונלע"ד חיים, כי אשמדאי, שד יהודי, הוא סוד קליפת נוגה. ואיתתיה לילית זעירתא, כנודע אצלנו. אך שדין אחרנין, הם משאר שלשה קליפין. והנה נוגה הוא סוד עור כנוז"ל, משכא דחויא, שהוא רע וטוב, הרי בעור טוב ורע, ולכן כל בחינות בעלי (ר) קבין נקרא רע, בסוד ויהי ער רע.

(ש) ענין פסל ומסכה, כבר ביארנו במקומות אחרים. אלא פה הוכרחתי להרחיב קולמוסי בביאור עומק, מה שלא חידשתי בשום ספר, וז"ל, פסל ומסכה הם זכר ונקבה דנוגה, וכו' סוד שני עגלי ירבעם, ועגל המדבר כולל שניהם, דמשה עשו להם עגל מסכה, (ת) ועגל כנגד ק"ב חרובין אשר שם, ומסכה כנגד פסל שם אדוני. (ד) וגם פסל לשון פסולת כנוז"ל,

הגהה

(ד) הרמ"ז ולה"ה. נלע"ד, כי עגל כמנין ק"ב עם הכולל, והם (א) כ"ב אותיות שהם כ"ד שמות דאחוריים כנודע, ומסכה כמנין אחוריים דאדוני, והם סוד זכר ונקבה.

קליפין, כמבואר בספד העיגולים והגבולים של פרי עץ החיים נוף כ"ח ע"ש.

והנה הרקיעים דעשיה, הם קליפת נוגה דעשיה, יריעות עזים, כי כל הבהמות והחיות והעופות והדגים והאילנות והעשבים, כולם טוב ורע מקליפת נוגה. אך הטמאים שבבעלי חיים, ואסורים לאכול (ל) כעשבים ועצים כגון ערלה וכלאי הכרם וכו', בג' קליפי ערלה. ומה שכתבו בתיקונים, הבריאה יכול לאתערבא ביה קליפה, פירוש: כי בבי"ע יכול לאתערבא ביה קליפין, הוא קליפת נוגה שכולם, ואינם שוים, כבריאה רובו טוב, וביצירה בינוני, ובעשיה רובו רע.

וזהו ענין אסתר, שהיתה מנחת שידה במקומה עם אחשורוש, כנזכר בזהר פרשה כי תצא (נ) והוא קליפת נוגה שלה, מבחי' הרע שנקרא ש"ד. ועיין בספר הדרושים חדשים בספור זה באורך ע"ש, והיתה יודעת היא להשביעה (ס) כדי להשביע הש"ד יצה"ר שלה ע"י שם המפורש, כנודע אצלנו בסוד י"ב אותיות, עם ניקודם של ל"ב אלקיים דמעשה בראשית, והציץ והתכשיט של שם המפורש משם מ"ב, והלבוש (ע) של את השמים ואת הארץ כנודע לידועי חן ומביני דעת כנזכר. ושם יתלבש

(ג) צמ"ח. (ז) שד האמור כאן באסתר, תבין האמור התם ביוסף, ותנח בגדו אצלה, והיינו בחי' הלבוש, וינס ויצא החוצה, היינו הפנימיות, ודוק היטב, ע"כ.

הגהות ומראה מקומות

- (ק) בע"ה גדיס הפך ענג דקדושה היא, ודעה וכו' (ל) בעשבים ובעצים (ע"ה שם)
- (ד) צ"ל קדיין ועי' בע"ה סוף פרק ו' מה שחסר (מ) צ"ל עמיה (ע"ה שם)
- כאן, וזה כתוב להלן דף דנג ד"ה וז"ש אשכחנא. (נ) דף דע"ו ע"א ובוהר ע"פ הסולם פרשת תצא אות ו'.
- (ש) בע"ה שער קליפת נגה מתחיל כאן פרק ז'. (ס) בע"ה כתוב: והיתה יודעת היא ומדרכי להשביע וכו'.
- (ת) בע"ה כתוב: ועגל גימטריא ק"ב נגד ק"ב וכו'. (ע) בע"ה לא כתוב מן כנודע אצלנו, ער ושם יתלבש.
- (א) בע"ה כתוב הגה"ה זו בשם צמה. וז"ל נלפע"ד כי עגל גי' ק"ב חרובין והם ק"ב אותיות שיש בד' אחוריים כנודע וכו'. (פ) בע"ה כתוב: בן אסתר מצד השידה ההיא שלה. (צ) בע"ה גדיס עם האמור.

בכלבא, כי הכלב קליפת נוגה רע, נעשה הלבוש ומרכבה אל הנפש דעשיה, שהוא משם ב"ן קדוש. וכנגדו נרכב בכלב ב"ן טמא דנוגה דעשיה. והנה כשהשד יצה"ר גובר, אז בלילה מוליך עמו היצ"ט ואת הנפש לקליפת נוגה, ורואה חלום תבן וקש, שהם קליפה. וכשעוסק בתורה (ט) בו ובשכבך תשמור עליך מתגבר יצר הטוב שהוא מלאך, ומוליכו אצל המלאכים טובים דעשיה. וזהו סוד י' כאן על ידי מלאך כאן על ידי שד. וזה סוד ושבע ילין מדברי תורה, בל יפקד רע, (כ) אינו נפקד בחלמו ע"י הרע של נוגה הנקרא רע בסוד בעל קרי, כנודע.

וצריך שתדע, כי פנימיות וחיצוניות הכלים, אף על פי שבכל אחד יש בו שלשה בחינות, עיבור יניקה ומוחין, עכ"ז כל שלשה בחינות של חיצוניות, נקרא גופא. וכל הפנימי נקרא מוחא בערכו, כנזכר לעיל בכמה מקומות. ולכן ברוב הפעמים, אנו קוראים אל הפנימיות בשם מוחין, ונודע כי המוחין אינו נשמה, רק גוף פנימי. ונמצא כי המוחין דחיצוניות, נעשו בית קיבול אל המוחין דפנימיות, ויקראו אוירין דילהון, דוגמת המוחין דקטנות, שנעשים קרומות אל המוחין דגדלות. וז"ש בתיקונים דף ס"ג ע"א, שמא דס"ג איהו מוחא מלגאו ג' יודי"ן ג' מוחין, ושמא דמ"ה איהו מלבר, שלשה אלפי"ן, שלשה אורין, דמתלבשין בהון שלשה מוחין.

והרי הנוגה הוא סוד הסוטה, כנזכר בפרשה נשא ר"מ. (ל) והענין, כי לנר"ן דבי"ע, הנקרא ערלה ועור, כנזכר פרשה כי תצא דף רע"ו, יכול לאתרבקא. אבל באצילות, אינה יכולה

ונרמזו בתיקונים ד' ב) איך קורא אל היצה"ר טוב ודע, גופא וסוסיא. וגם בריש מתניתין, קורא אל להט החרב, שהוא עץ הרעת אוכמא בלא דגלין. והנה שבתי טחול אוכמ, ואין לו רגלין, כי הנה הם בירורי המלכים, הנקרא ק"ב חרובין, בסוד מה שאמרו במשנה ג) הקיטע יוצא בקב שלו, כנודע ליודעי חן ומביני דעת. ועוד ע"ש בתיקונים דף ס"ט, כי ד) כולה חגירין בעלי קבין, וע"ש היטב. וזהו שאמר להנחש שנקצצו רגליה, על גחונך תלך, ולכן מתהפך הפוכים, בסוד להט החרב המתהפכת, גוף טרף, בסוד היהפוך כושי עורו ונמר חברבורותיה, והם גווני צרעת לבנים שבעורו, כנודע כי הוא כושי אוכמ, והוא עור משכא דחויא כנזכר לעיל, והוא נמר ה) מנומר רפ"ח ניצוצין.

וז"ש אשכחנא במתניתא דטורין רמאי וכו', דוצה לומר: כי היה להם ברייתות ו) העורקים בקליפות, הנקרא הרים וגבעות קשים, בסוד דוח חזק מפדק הרים ומשבר סלעים, זכרים ונקבות, דתמן יתיב נח"ש עלי צור, כנזכר בתיקוני' ואמר ז) כי מצא באותה ברייתא מדברת בטודין רמים עמוקים, והם הקליפות, והוא גוון סוסיפתא, דוצה לומר: תוך הזהב, הנקרא סוסיפתא דדהבא, פסולת הגבורה שבצפון, משם תפתח הרעה, ושם בקליפות יש שם חד אוכמא בלא רגלין, היא קליפת נוגה. כמה גלגלין סחרין ליה, הם רקיע העשיה, הנקרא טוב ורע כנזכר. כולו מליין עיינין כגומרין דנורא, הם מלאכים, נפשות הככבים והגלגלים הנזכר. ולהיותם רקיעים, הם עורות אלים מאדמים, כנזכר בזהר בפרשה תרומה דף קמ"ו קמ"ט, ולעיל תיקוני ס"ד ח) אית נפשות דמרכיבין לה

הגהות ומראה מקומות

בענין טורין רמאין חזקים עמוקים והם הקליפה שם מצא דרוש זה והוא כי גו סוסיפתא ר"ל פסולת תוך הזהב, הנקרא סוסיפתא דדהבא וכו'.
 ח) צ"ל ובתיקונים דף קלג.
 ט) צ"ל נאמר בו.
 י) ברכות נה: (כ) ברכות יד.
 ל) זהר ח"ג דף קכ"ד.

ב) קלג.
 ג) שבת סח:
 ד) צ"ל בתיקונים תקון ס"ט דף ק"ג. כי כולם חגרין.
 ה) בע"ח הגירסא ממזר.
 ו) צ"ל העוסקים.
 ז) בע"ח כתוב: באותה מתניתא שמדברת

בבי"ע, ולפיכך שמחים ט) ולפי שנקראים עזים, פרשה תרומה, לכן זרין דנוגה דבי"ע, דינים שלהם, נקראים עזא ועזאל, לשון עזים, וכללות שניהם נקרא עזאזל, דוגמת צלמות, ומצולות ים, כללות שניהם ת) צריך לומר צל דכורא, מות נוקבא.

וכשניתן השעיר הנזכר לעזאזל, אז נאמר ותשליך במצולות ים כל חטאתם, כנזכר בפרשה אחרי מות, צ) יען הם מצולות נוקבא דקדושה ושיוריה, והנקבה שלו נקרא מות, שהוא ודורש אל המתים, כנזכר שם רעיא מהימנא. ואותם העשר כתרין דחרשין שם, הם עשר ספידות דנוגה, והם סוד הכשפים, כנזכר לעיל. ולכן אלו העזים השני שעירים, הם דין חזק וטהורים, ק) שהם בנוגה דאצילות לא יגורך רע, אך הם דין חזק, וזהו שאמרו בזהוה פדשה שמיני דף מ', בענין העזים ע"ש. גם בפרשה משפטים דף קכא. על גדי היונק בחלב, כי הוא חכמה זעיר דנוגה דאצילות. ותרין ציפרין, הם תרין מוחין דנוקביה. ושתי נשים זונות, הם תרין מוחין דבי"ע, בכל הפרצופין שבהם. ומפרשה אחרי מות נראה, כי שני שעירים הם שני אנשים מרגלים זעיר דאצילות, ומפרשה משפטים נראה, שהם בבריאה, בסוד שתי נשים זונות, ועל (ואל) [אלו] נאמר, כי נוגשיו מעולל, הוא הגדי הראשון, עולל ויונק, שהוא בינה דנוגה דזעיר דאצילות, ותחתיו הם שתי נשים זונות בבריאה, ובוה יצדקו שני המאמרים. ר) ש) והנה יונק מאם עילאה מלכות דאצילות בקדושה, וממנו נמשך לנשים זונות בבריאה, ואז ונשים משלו, אחר שלקחו שפע ע"י הגדי ונתגברו, א) וע"י בפרשה תצוה. אך השעיר יש

להתדבק בהם ממש, לשכב עמה. פירוש: כי קליפת אש מתדבקת בנוגה, והנוגה בעור זו, בסוד ערלה על המילה, ודם נדה ביסוד דילה, ואז נתחללה, ואז ולו תהיה לאשה, כי על ידה נתהפך משד למלאך. ועיין בזהוה פרשה כי תצא דף רע"ו, ענין סמ"ל ולילית, שהם בקליפת נוגה, שבהם היו משתמשים דוד המבול והפלגה, וכנגדם הם מגדל, ונעשה לנו שם זכר ונקבה, והבן זה היטב.

וכשגלתה שכינה, בסוד קב תרובין, בהם, בסוד ומלכותו בכל משלה, אז הרע קרא שמו אל"ה, ואז נטרד סמ"ל ובת זוגו, שבתחלה היה רובו טהור ומיעוטו רע, ועתה נטמא, כי היה רובו רע וטמא, כנזכר בתיקונים ד'. וכבר כתבנו לעיל בסוד פרה אדומה, ושם הוא בן סורר ומורה, והבן זה הסוד הנעלם ועמוק, ועיניך לנכח יביטו. ומשם נמשך הנוגה הנקרא פרה סוררה, כנזכר בזהוה פרשה בלק דף קצז: וזהו עזאזל שנותנין לו השעיר ביום הכפורים, ונקרא מצולות ים, שיירי בירורי סוגי המלכים, והם צ"ל מו"ת, דכורא ונוקבא, ולכן נתהפך למילף סניגוריא מהאי שעיר, מצד הטוב שבו, כנזכר בזהוה פרשה כי תצא. מ) ושם היה מלחמת עמלק בקליפת נוגה הרע שבו, כנזכר בפרשה אמור. נ)

בענין שני השעירים הנזכרים בפרשה אחרי מות ט) ע"ש, הם סוד שני אנשים מרגלים, שהם תרין מוחין חו"ב דו"א דקליפת נוגה דאצילות, ואותו של חכמה נמתק יותר, ונשאר גורל א' לה. אך השני דמוח בינה דו"א דקליפה, זה ניתן ביוה"כ ע) ג"כ לעזאזל, הוא סמ"ל ונוקביה דנוגה, שהם כנגד זרין

הגהות ומראה מקומות

דאצילות עזים, כנזכר בפרשת תרומה קמ"ו, לכן זרין בקליפת נוגה דבי"ע בנים שלהם וכו'.
 ת) בע"ח ל"ג צריך לומר. צ) דף סג.
 ק) בע"ח מוסיף ודכורים.
 ר) עיין בע"ח שם שיש כמה שינויים ממ"ש כאן.
 ש) בע"ח כתוב והגדי יונק.
 א) ועיין פרשת תצוה קפ"ה איך השעיר ע"ח

מ) צ"ל פרשת אמור דף ק"א ע"ב.
 נ) בע"ח כתוב: כנזכר פרשת תצא דרפ"א ופרשת ראה ע"ש.
 ס) בע"ח שער קליפת נגה מתחיל כאן פרק ט'. זהר ח"ג סב:
 ע) בע"ח כתוב: שהוא בחינת בינה ול"ג מלת ג"כ.
 פ) לשון הע"ח שם: ולפי שנקרא זרין דנוגה

ברע, ולכן נפלו, כנו' בספרא דצניעותא ג) תרין מחבקינן הוו לעילא, לתתא נחתו ירתי עפרא. שהוא בריאה עפר המשכן, אבדו חולקא טבא דהוה בהו, שהוא טב דנוגה דאצילות, ואיהו ענין סמא"ל וליילית שירדו מקדושתם ונטמאו. ואף על פי ששם נדרש על הנשים זונות, כמ"ש אז תבאנה, ולא מקדמת דנא, והנה כיון שבנות האדם נפלו, גם בני אלקים נפלו עמהם, עד ד) כנגד היסוד של זעיר.

וכן למעלה, כנגד הדעת דז"א, יצאת לאה, שהיא בחינת מלכות דבינה, המתלבשת תוך ז"א כנודע, הרי הם שתי נשים לזעיר, שגם הוא בחינת ישראל ויעקב. וכנגדם יש לו ב' אחוריים, שתי שפחות זלפה ובלהה, זלפה כנגד לאה, ובלהה כנגד רחל. ועיין בספר אוצרות חיים שהארכתי בזה הסיפור בשיעורו היטב ה). ולדרכנו תדע, לוט הוא עוג, כי שניהם בחינת אחת יצאו מאחור זעיר ואלו יצאו, מהשלשה עולמות, שנאמרו באדרת נשא, שהם בתיקון אל מדיקנא. ו) ומש"א שנשאר מהם שלא נתברר ירדה הא' בלאה, בז"א, והשלישי ברחל, ונעשו שם בסוד אחוריים, והם זלפה עוג ובלהה. וכמו שיש לז"א שתי נשים שתי שפחות, כך יש לעוג ערש ברזל, ר"ל: רחל, זלפה, בלהה, לאה. כמו שפירשתי בספר מבוא שערים באורך ע"ש ז) ונקרא עבד ברוך, שהוא אליעזר עבד אברהם, נכנס חי לג"ע, שנעשה מן הטוב. אך עוג היה מהרע שבו, והרגו משה, וז"ש רז"ל ח) שעוג הוא אליעזר, והבן זה. ואפשר, כי אליעזר ועוג, הם דוגמת ישראל ויעקב, ט) והם שתי נשים ושתי שפחות.

בו מסאבו, אך לא אתתקף, ועל דא שערא דיליה לא תליא ולא שעיעא, בגין ההוא מסאבו דיליה, ולא תליא בגין דלא אתתקף במסאבו, כהני תתאה, והוא נגד שעיר ר"ח כנזכר שם ג"כ. ולכן כל אלו הם ביום, אך תרין ציפורין נוקבא דנוגה, הוא יניקתם בלילה, כנזכר בפרשה ויחי. א)

וענין אלו השני שעירים, הם סמא"ל ונח"ש דנוגה דאצילות, ובתחלה היו קדושים, ואחר כך נפלו מקדושתם, ונפילה זו היתה בנוקבא דתהומא רבא, כי שם ג"כ עזא ועזאל, והוא ההיכל הז' דבריאה דנוגה, כנודע אצלנו כי זר"ן דקליפות דאצילות, הם תמיד למטה בבריאה, ואינם עולים למעלה, אם לא בעת יניקתם כנזכר לעיל, שהוא שני שעירים ביום הכפורים, ובכל ראש חודש. ותרין צפורין בלילות, כנזכר בפרשה ויחי. וזה יען לסיבתם ירדה ונפלה גם מלכות דקדושה דאצילות, סוכת דוד הנופלת בבריאה יצירה עשיה, ראש לשועלים, ואינו עולה באצילות, אלא בעת התפלה ובשבתות וימים טובים והבן זה היטב.

ואז נפלו עז"א ועזאל ג"כ למטה מן העשיה, ולמטה בעולם הזה השפל, וכנגדם בני האלקים, שהם עז"א ועזאל דאצילות, אשר אלו אינם בארץ למטה, אלא בנוקבא דתהומא רבא, יען התחברו עם בנות אדם, שתי נשים זונות, תרין מוחין דבינה דבריאה, הנקרא נוקבא דתהומא רבא. ומה ב) שבח"ה שם נפלו, כי שם כבר יש טומאה, כי בבריאה יכול לאתערבא ביה רע, ואיהו החטא שלהם שנאחזו

הגהות ומראה מקומות

- א) דף רי"ז ע"ב. ב) ואחר שבחרו (ע"ח שם)
- ג) זחר ח"ב קע"ח:
- ד) חסר כאן וכן צריך להיות: למטה בהיכל הז' הנקרא נוקבא דתה"ר. והנה כבר ידעת, שיש ב' מיני נוקבא בקדושה: רחל הנקרא מלכות והיא היוצאת נגד יסוד דז"א וכן למעלה וכו' (ע"ח שם)
- ה) ע"ח ח"ב שער דרושי אבי"ע פרק ב' ופרק ד'. שער קליפת נוגה פרק ט'. מבז"ש ש"ו ח"ב פ"ה. שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת ויחי ופרשת
- משפטים דף ק"ג ע"א. שער הפסוקים סוף פרשת וירא.
- ו) בע"ח כתוב: דדיקנא ושם שרשם. ומה שנשאר מהם שלא נתברר ירדו א' בלאה, והב' בז"א והג' ברחל. ונעשו שם בסוד אחור שלהם זלפה עוג בלהה לוט.
- ז) ש"ו ח"ב פ"ה. ועיין ברכות נד:
- ח) מסכת סופרים פרק ו'.
- ט) צ"ל עם (ע"ח שם).

מלכות דרחל. והם גם מברורי השלשה עלמין, הסיגים שלהם ירדו למטה בבי"ע ג"כ, והיו שם בבחינת אחוריים, ע"ד הנזכר לעיל באצילות. וכן על דרך זו בבריאה וביצירה ובעשיה, ויוצאים מהם (ע) גם אחוריים, והם הקליפות שבבי"ע, נמצא כי אלו השלשה אנשים הנז"ל הם הקליפות והאחוריים.

והנלע"ד חיים, כי כמו שיש באצילות השלשה נשים עם שלשה בעליהן, והם נעמה ואגרת ותחתיהם לילית, כן הם בשאר עולמות דבי"ע.

(פ) והנה דע, כי גופי האדם החומרי, נחלק לארבעה יסודות, הם: אש, רוח, מים, עפר. וארבע ליחות: לבנה, ואדומה, ירוקה, ושחורה. ועיקרה (צ) הם, בריאה ובמרה ובכבד ובטחול, כנזכר בוהר ובתקונים, כי הם ד' חלקי הנפש הבהמית. ובאותה נפש הבהמית, מתלבש קליפת נוגה, בסוד יצר הטוב ויצה"ר. ובזה המלבוש דנוגה, מתלבש נפש דעשיה, (ק) אחר שנתנית וניוונית מחיצוניות, הנקרא נפש הבהמית. אלא ע"י התלבשות יצר הרע, שהוא הגובר בה ומלכלך אותה, ומקריב לה העכור והשמרים הרע, של נפש הבהמית, כי גם הוא כלול מטוב והרע, בהכרח (ר) תהנה הנפש בחלאה ותחטא. כי מזונה הם מאכלים רעים. אך כשיצר הטוב גובר על ארבע יסודות, שהם נפש הבהמית עצמה, אז אינו מברר רק זכות הדם והמובחר שבאותה נפש הבהמית, ומקרבו לנפש העשיה אשר בכבד, ואז היא בריאה, ואינה (ש) חטאות. כי גם בו ארבע יסודות, שהם ד' חלקי הנפש

והנה גם אל לוט, כמו עוג שהוא צד הרע שבאליעזר, ולכן הוא ארוך, ולוט לטייא. והנה מפסולת העולמות, אחר שהוציא העבד הוא עוג, ואת שני שפחות זלפה ובלהה, חזרו להתברר, והפסולת יצאו כנגד זלפה ובלהה תרין ציפורין, תרין מוחין של נוקבא (י) דתליא באצי ונתחברו יחד (כ) כנגד לאה שהיא מבינה, אין קליפה יכולה להיות שם, וירדה למטה עם בלהה, ונעשו בחי' אחת בתרין מוחין ציפורין. וכן שתי בנות לוט, כי ממנו נמשכו ע"י זווג לוט או עוג עם נשיו ושפחותיו כנז"ל. (ל) ויצאו ב' אנשים מרגלים, ונעשו בחינה אחת דוגמת עוג שהוא א', והם תרין מוחין דקליפה (מ) דז"א. אך שלשה בחינות הנזכרים לעיל שהם לאה, זעיר, רחל, כנגדם הוציאו שלשה זכרים, ושלשה נקבות. והנה כנגד מלכות של בינה שהיא לאה, יצאתה נעמה, צפור ראשון חכמה. וכנגד מלכות שבזעיר, יצאת אגרת, צפור שני, בינה. וכנגד מלכות של רחל, יצאה לילית. וכנגדם שלשה זכרים ושלשה נקבות, והם אלו: איש אחד כנגד לאה, ואיש ב' כנגד מלכות דזעיר, ואדם קדמאה בעלה דלילית, כנגד מלכות דרחל. והנה זה האדם קדמאה (נ) ובנותיו, הם בחינת מלכות שבמלכות דאצילות דקליפה, וכמו שבקדושה מלכות דרחל יורדת לעשות (ס) כסא, והיא נגזנת תוך ג"ר דבריאה, כן גם אלו אדם קדמאה ולילית, יורדים שניהם בהיכל השביעי הז"א העליון דבריאה דקליפה, וזה הלילית אשר שם נקרא נוקבא דתהומא רבא, אבל התחתונה נקרא נוקבא דתהומא, ולא נקרא רבא, והוא כנגד כסא הכבוד דקדושה, שהיא

הגהות ומראה מקומות

- (ס) בע"ח כתוב: כסא הכבוד היא נכנסת וכו'.
 (ע) נ"א ג"כ (ע"ח) ונ"א ג"כ ג' (דפו"י).
 (פ) מאמר זה כתוב בע"ח ח"ב שער נ': קיצור אבי"ע פרק ב'.
 (צ) צ"ל ועיקרם (ע"ח שם).
 (ק) בע"ח הגירסא אחר שאינה נהנית.
 (ר) בע"ח הגירסא תהיה.
 (ש) בע"ח כתוב חוטאת כי גם ד' יסודות, שהם ד' חלקי נפש הבהמית מורכבים.

- (י) צ"ל דקליפה (ע"ח שם).
 (כ) בע"ח כתוב: יען כי כנגד וכו'.
 (ל) חסר כאן ובע"ח כתוב וז"ל: והם נעמה ואגרת אמן של השדים. וכנגד עוג עצמו הכולל יעקב וישראל יצאו ב' אנשים מרגלים וכו'.
 (מ) בע"ח כתוב: דז"א דאצילות כנ"ל איך ג' בחי' וכו'.
 (נ) בע"ח כתוב: וכחותיו ועיי"ש עוד כמה שינויים.

הארץ, יש לה ד' חלקים: אש רוח מים עפר, וכולם דומם. וזה הדומם הוא גוף, ונפש הדומם המקיים אותו. ויותר למעלה הוא גוף הצומח, כלול בארבעה, ובתוכו נפש הצומחת. ולמעלה ממנו הוא גוף בעלי חיים, כלולים מאש רוח מים עפר, ובתוכם נפש הבהמית. ובדאי כי העליון כולל בו התחתון, ונמצא כי הדומם הוא גוף ונפש הדומם, ואמנם הצומח יש בו חלק וגוף ונפש של הדומם (ג) וכן מן הצומח ובעל חי בלתי מדבר, יש בו כללות הדומם והצומח, ונוסף עליהם גוף ונפש הבהמית, ולכן גוף הדומם והצומח, ניוונים מהם בעלי חיים בלתי מדבר.

וכמו כן האדם, יש לו דומם וצומח, ובחינת בעלי חיים גוף ונפש, ונוסף עליהם נפש המדברת נכללות מכולם. ותמצא, כי עיקר מציאות האדם, הוא מבחינת נפש הבהמית והמדברת, כמו שנבאר לקמן בעז"ה ע"ש, כי הצומח והדומם טפלים אליהם כנודע. ונפש הבהמית שיש באדם, חוצבה ממקום שנחצב נפש הבהמית של בעלי חיים, אלא שהוא הפנימיות ומובחר שבנפש הבהמית, ולכן היא מדברת.

וכשאדם ניוון ואוכל, מתחבר ונוסף בו נפש ממאכלו הדומם, כמו המים והמלח, ומצטרף עם נפש הדומם שבו, שהוא יותר מעולה ומתגדל. (א) אך להיותו עדיין בחינת דומם,

הבהמות, ונרכבים מטוב ורע, וחלק הרע שבהם נקרא שני בנות לוט, כנזכר פר' וירא ע"ש. ת) ומאותו חלק הרע שבנפש הבהמית, ניוון היצר הרע, שהוא סמא"ל. ונמצא כי בכבד, הכלי של הכבד, הוא גוף חומרי, ובתוכו נפש הבהמית טוב ורע, ובתוכו יצה"ט והיצה"ר הנקרא סמא"ל, וכשה גובר, מקריב העכור והרע שבו אל נפש העיקרית דעשיה, הנקרא יעקב, כנזכר בפר' בראשית ופנחס א) באורך ע"ש, כי הנפש דעשיה היא טהורה, אלא שיונקת וניונית לזמנין מן היצ"ט, ולזמנין מן היצה"ר, כי הם לבושי דקליפה דנוגה. והנה נמצא, כי ארבע יסודין הנקרא נפש הבהמית, הם כפולין, ד' מסטרא דטוב וד' מסטרא דרע. ובד' דטוב, שוכן עליהם מלבוש דכתנות אור, כי הוא קליפה נוגה הטוב שבו. ובד' יסודין דרע, שורה עליהם מלבוש דכתנות עור, משכא דחויא. וז"ס שם בתיקונים ואי לא זכה, משכא דחויא דכליל ד' יסודין וכו'.

והרי העלינו מזה סדר האדם, וסדר המזון מה הוא, והוא גוף האדם החומרי, הנחלק לארבעה, שהם ארבע יסודות אש רוח מים עפר. ארבע ליחות: לבנה אדומה ירוקה ושחורה ועיקרם הם: בריאה כבד מרה טחול. ומשם מתפשטים בכל הגוף, ובתוך זה הגוף מתלבש נפש הבהמית. פירוש הענין: כי לא כל עולם העשיה בשוה, ב) כי הרי יש שמים וארץ, והנה

הגהה

כי בליקוטים מדבר במלח הנמצא בהרים, כמו בערי אשכנז, או בתוך העפר. ובספר הדרושים מדבר במלח, הנעשה מן המים. ועוד יש מלח אחר שלישי, ואולי שזה הוא בין הדומם והצומח, והוא שיש ו) מן עפר מלות, ומבשלים אותה

(א) צמ"ח זלה"ה. בספר הלקוטים דף מ' כתוב, שהוא דומם. ובספר הדרושים כתוב, שהוא צומח, כי נעשה מן המים והמלח ובספר הכוונות כתוב, שהוא בין הדומם ובין הצומח. ונלע"ד חיים, (כה) [כה] יעקב צמ"ח):

הנהות ומראה מקומות

הדומם נעשה צומח ואחר כך הבעל חי וכו'.
ו) צ"ל מין, שער המצות עקב. וספר טעמי המצות פרשת עקב דף רנ"ה. שער הגלגולים הקדמה כ"ב דף ס"א ט"א ד"ה ודע כי, ע"ח ח"ב שער ג' פרק ב'.

ת) זהר ח"א דף ק"ט.
א) זהר ח"א דף כ"ב. ח"ג דף רלד.
ב) בע"ח כתוב: כי הרי שמים והארץ אינם בשוה והנה הארץ וכו'.
ג) בע"ח כתוב: ונוסף עליו בחי עצמו שהוא גוף הצומח ונפש הצומחת ולכן הצומח גדול מהדומם,

נקרא נפש האדם, נפש דאופנים. והנה נפש זו, נקרא נפש אל נפש הבהמית, והיא ניוזנת הימנה, כמו שהנפש הבהמית ניוזנת מצומחת כנזכר לעיל. אמנם אינם אלא על ידי הגוף שלה, שהיא קליפת נוגה, יצר הטוב והיצר הרע כנזכר לעיל, וכבר נתבאר. והנה נמצא כי י) העבירות של נפש הבהמית שבאדם, כשעולה ליוזן ממנו, הוא גורם לו לחטא, ומי גורם לו לחטא, ומי גורם לו עכירות בתחלה בנפש הבהמית שבאדם ודאי שנמשך לו מנפש שבבעלי חיים, שהם גרמו לו לחטא. ויורדת אש גבוהה, ושורף אותו העפרות, ואז שורשו נפש הבהמית שבאדם, נמשך ממנה העכירות ההוא, על נפש הבהמית של הקרבן, ונשרף באש, ומודככת ונטהרת כי הכל משורש אחד, ומתכפר האדם, והבן זה היטב סוד הקרבנות, ולהיות גם נפש הדומם והצומח הם יותר עכורים, גם הם גרמו וסייעו להחטיא את נפש הבהמית מצד הרע שבהם, לכן היו הנסכים והסלתות, שהם צומח ודומם, על כל קרבן תקריב מלח, שהוא כח הדומם, ומתקנים כל חלקי דומם וצומח וחי מדבר, והבן זה היטב. כ) ונבאר תחלה ענין צלם האדם צריך שתדע כי כמה צלמים הם שאין להם מספר, ונאמר עתה הכללים, ונבון יוסיף לקח. דע, כי ז"א

אינו עדיין מזון, ולכן הנודר מן המזון, מותר במים ובמלח. ואחר כך ד) כאוכלו הצומח, אותה הנפש הצומחת שבאדם ה) שהוא מעולים יותר ומתגדלת, אך גוף הצומח יוצא בסוד מותרות לחוץ. וכשאוכל הבעלי חיים, יוצא הפסולת והנפש הבהמית, אשר בהם מתחבר עם נפש הבהמית של האדם שהוא מעולה ממנו, והוא פנימיות כנו', ואז מתגדל עמה ז) עד בא עתה, והוא סוד מזון גופני, כי נפש הבהמית של אדם, נקרא עדיין גוף ולא נפש. והרי הדומם והצומח ח) והמדברת הם נקרא ד' יסודות, כי כל א' מהם כלולה מאש רוח מים עפר, והם בחינת של גוף האדם, אשר כל אלו הם בחינת הארץ החומרי ט) ושורש נפש דומם וצומחת והבהמית מתפשט בתוכה. והלבוש האחרון של רקיע עשיה, הם מקליפות, כי כמו שחומר הארץ היא קליפה וגוף אל הפנימיות שבה, שהם שורש נפש דומם וצומחת והבהמית. כן על דרך זה, הגוף של השמים דעשיה, שהם הקליפין, והבן זה היטב, סדר אלו המדרגות. ואז מקליפת נוגה דטוב ורע, גוף שמים דעשיה, נמשך ומתלבש באדם תוך נפש הבהמית שבו, ובתוך קליפת נוגה זו, היא בחינת יצר הטוב, ויצר הרע שם גם כן מתלבש. אחר כך פנימיות רקיע העשיה, והנפש שלהם, וזו

הגהה

במים ואחר כך אותם המים מבשלים, עד שנשאר מלח נקי ולבן וחזק, וזו נעשה בצפת תובב"א, ובמקומות אחרים.

הנהרות ומראה מקומות

- נפש הבהמית שבאדם, שעולה אל נפש דעשיה, ליוזן ממנה, הוא גורם לגוף לחטא, ומי גרם לו עכירות בתחלה, בנפש הבהמית שבאדם, ודאי שנמשך לו מנפש הבהמית שבב"ה, שהיא חיצונית נפש הבהמית שבאדם, לכן כשאדם חוטא, היה מקריב קרבן נפש הבהמית של ב"ה, שהיא גרמה לו לחטא, ונחית אש גבוהה ושורף אותו העכירות, ואז שורש נפש הבהמית שבאדם נמשך להזכות ונקיות, כי הכל משורש א' חוצבו, ומתכפר האדם וכו'.
- כ) מאמר זה כתוב בע"ח ח"ב שער הצלם פ"ב.
- ד) צ"ל באוכלו.
- ה) בע"ח כתוב: אותו הנפש הצומחת אשר בו מתחבר עם נפש הצומחת שבאדם שהיא מעולה יותר ומתגדלת וכו'.
- ז) בע"ח שם לא כתוב המלים עד בא עתה.
- ח) צ"ל והחי שאינה מדברת.
- ט) בע"ח כתוב: ומתפשט בתוכם המלבוש האחרון הוא גוף הרקיעים דבעשיה, כי כמו וכו' וליג מן ושורש עד כי כמו. ועיי"ש עוד כמה שינויים.
- י) בע"ח כתוב: והנה נמצא כי העכירות של

עוד יש בחינה אחרת והוא, כי אלו המוחין לא יכנסו, אלא בבחינת לבושי נה"י דאימא כנודע, ואלו הלבושים נקראים צלם, אלא הם דקטנות, ועליהם נאמר כי בצלם אלקי"ם וכו', (ס) ד' בחינות: כלים, וצלם, ומוחין, ואורות שהם העצמות.

עוד יש בחי' שנית, הם נקרא בחי' פנימיות הכלים, וגם נחלקים לשלשה בחינות, והם: פנימי, אמצעי, חיצון, שהם ששה, שלשה פנימיים, ושלשה מקיפים. ובתוכם המוחין שלשה בחינות, והם דעיבור ודיניקה ודמוחין.

והנה זה הגוף הפנימי, הוא באמת צלם, הנה הוא נעשה מהארות נה"י דאימא, תוך היסוד של הנקבה דנ"א, והנה הוא נקרא חותם המלכות, והם ב', חותם תוך חותם, שהוא חותם ביסוד, וחותם במלכות שבה. ומאלו החותמות, נעשים תרין דיוקנין אל הנפשות, אחד רב, ואחד מעט, כנזכר בהרבה מקומות בזהר, עיין שם פרשה תזריע דף מ"ג, פרשה אמור דף ק"ד, ויחי דף ר"כ. ע) והם גדול מיסוד, וקטן ממלכות.

והנה ג"כ יש בחי' צלם דדכורא כשיוצאה טפת הזכר (פ) מתלבש בחותם היסוד שלו, וזה סוד אור הגנוז לצדיקים, והבן זה, וזה ניתן ביסוד דנוקבא, ושם חוזר לעשות לבוש צלם אחר ביסוד שלה. וגם יש בחינה שלישי, צלם אחר מבחינת נצח, ששם חותם אהי"ה דיוד"ן, כמנין צל"ם כנזכר אצלנו בדרוש הצלם. צ) ויש שני צלם מבחי' הוד ויסוד, ששה אהי"ה באלפי"ן ובהתי"ן. והרי הם צלם אחר, מנה"י דאימא

וכן שאר כל הפרצופים, כל אחד יש לו כלים ועצמות, והכלים נחלקים לשני בחינות שהם ארבע, והם חיצוניות ופנימיות. וכל אחד מהם נחלק לשנים, שהם פנימי ומקיף. וכעד"ז הוא העצמות, שתיים שהן ארבע. והנה כל אחד מהפרצופים, הם עשר ספירות כלים חיצונים, ועשר ספירות כלים פנימיים. אמנם זעיר, בחינת החיצוניות בתחילה, אינם רק בחינת ששה כלים לבד, ואחר כך נגמרים לעשר בגדלות, שהוא הנקרא מוחין דעיבור שני המוחין.

והנה (ל) העשרה כלים ראשונים, הם דוגמת גוף האדם, והם שלשה בחינות: פנימי, וחיצון, יתכון. והם: מוח, לב, כבד. והמוח מתפשט בבחינת הגידים, ועליו מלביש הלב, מתפשט בבחי' הדופקין ועליו מלביש הכבד, מתפשט בבחינת העורקין של הדם. ובאלו מתלבשין נר"ן, שהם העצמות. ויש שלשה מקיפים, לאלו השלשה כלים, בבחינת חיצוניות. והם: בשר, עור, שערות. אמנם נודע, כי כל בחינות מאלו השלשה יש מוחין, והם הנקרא מוחין דעיבור, ומוחין דיניקה, ומוחין דגדלות. והם בחינת המוחין שבראש, המתפשט בתוך העצמות שבגוף. ואמנם מוחין דעיבור, נעשים אחר כך קרום החיצון של מוח. ומוחין דיניקה, נעשים קרום הפנימי של מוח. ובתוכם המוחין אמתיים דגדלות. ואמנם שורש דעיבור ויניקה (מ) הם הנשארים כאן, (ב) כי הנה הם יורדים אחר כך למטה, ונדחים עד ב"ע כנזכר וע"ש (נ) וכבר ידעת, כי מוחין דעיבור ויניקה, הם חיצוניות שמות אלקי"ם.

הגהה

(ב) צמ"ח. נלע"ד, כי השורש הוא הנשאר, אבל הם עצמם יורדים אחר כך. עוד אפשר לומר, כי הפנימיות נשאר חיצונית.

הגהות ומראה מקומות

- (ל) נ"א הג' (ע"ח שם) ועיי"ש עוד הרבה הם ד' בחינות. (ע) ויקהל ר"י והם הגדול מיסוד והקטן ממלכות שניונים ממ"ש כאן.
- (מ) נ"א אינם (דפו"י)
- (נ) ע"ח ח"א שער מוחין דקטנות פרק ג'.
- (ס) בע"ח ח"ב שער הצלם פ"ב מוסיף והרי

- (ע"ח שם)
- (פ) בע"ח כתוב: ומתלבשת בחותם היסוד שבו.
- (צ) שער הכוונות ענין סוכות דרוש ו' וז'.

להתברר, או יבוא המשיח. וז"ש ז"ל (ש) עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, וזה הגוף, הוא ת) הדעת טוב ורע קליפת נוגה, ששם נתערבו כולם טוב ורע, בין חלק אבי"ע, בין חלק המלאכים הנבראים בכל יום ויום, בסוד יוצר משרתים, בין נשמות בני אדם, ובין שאר הבריות, צמחים ודומם ובהמות, והבן זה מאד. ותדע, הנהגת העולם בכל יום, וכ"ז ע"י התפלות שבכל יום ויום.

ודע, כי כאשר יתברר איזה בירור מעץ הדעת, אי אפשר לעשות בבחינת נפש פנימי גמורה, אם לא שתבא תחלה שלשה פנימים, בסוד הצלם של פנימי ומקיף הנקרא חשמ"ל (א) הנזכר לעיל, ואחר כך נעשה הנפש הפנימי ממש, בסוד כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר. א) ונמצא כי הצלם היא הנפש הבהמית, אלא שאינה מתוקנת עד שלשה פעמים. ולכן הנפש (בא) מתלבשת בה, ואחר כך אם הנפש תזכה (או) [אז בא] לרוח, ונשמה בפעם א', ואם לאו עד ג' כנודע, ואין פה מקום ביאורו. ב) ואחר שנתבאר כל זה, נבאר בקיצור ענין העולמות, כי כבר הארכנו בהם, דע, כי הם ארבעה עולמות אבי"ע. ג) והנה רקיעים, הם בחינת תשעה ראשונות דעשיה, אך וילון ושאר הארץ הזאת, היא בחינת מלכות דעשיה. ד) והנה רצה המאציל יתברך, שבזו הארץ התחתונה, יהיה בה כל כללות של אבי"ע, וזה

שביסוד הנוקבא, כלול משלשה בחינות נה"י כנזכר, וכנגדם בזכר. וכל אלו הבחינות יש, בעיבור וביניקה ובגדלות דחיצוניות, וכנגדם בפנימיות. וכנגד כל הבחינות הנזכר הם בצלמים פנימיים, וכנגדם במקיפים, והם בנפש וברוח ובנשמה, עצמו מספר.

ולכן נדבר דרך כלל ונאמר, כי הלבוש דנה"י דאימא, שהוא סוד חותם ביסוד דאימא או דאבא, הנה הוא סוד הצלם, ויש בו בחי' פנימית ובחי' מקיף, כי הרי הכלים והאורות ג"כ כולם הם פנימי ומקיף. והנה נר"ן, כל אחד יש לו צלם אחד, אשר מתלבש בתוכו. וזה הצלם המפסיק בין הכלי אל עצמות האור, וא"א שיתלבש הנפש או הרוח או הנשמה תוך הגוף, אם לא ע"י צלם זה. ואמנם חלק הצלם הזה הנשאר בסוד המקיף מבחוץ, הוא הנקרא חשמ"ל, שהוא בגי' מלבו"ש, והבן זה. וזהו שאמרו בזהר שיר השירים, (ק) רזא הכא לידועי מדין, תנועי דאיהו שלימו דכולא, (ר) אינון כבר נש, אלא רזא איהו צולמיה דאזלא עליה, ומדברא ליה לבר נש בנטירו, למהוי נטיר מכולא.

ונבאר עתה ענין צלם זה, ועניינו דע כי הנה כל בחי' הכלים והאורות, הם מבחינת אותם המלכים. ויש מהם בחינות שלא נתבררו, ובכל יום ויום מבריא את העולם עד ביאת המשיח, מתבררים מהם בירורים רבים, וכשיגמרו

הגהה

ע"ש. ואין זו קושיא, כי כל פרצוף כלול מארבע עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה כנודע, באופן שכל מלכות נקרא וילון של אותו העולם ופרצוף.

(א) צמ"ח. כי שם אלקי"ם במילוי ומילוי המלוי כמנין חשמ"ל.
(ב) הרמ"ז זללה"ה. גם לאה מלכות דתבונה נקרא וילון, כנזכר בספר אוצרות חיים

הנהרות ומראה מקומות

ולכן הנפש בא ומתלבש בה. ואח"כ אם (תזכה) הנפש זוכה או לרוח ונשמה נתקנת בפעם אחת, ואם לאו עד ג' פעמים כנודע וכו'.
(ב) מאמר זה כתוב בע"ח ח"ב שער נ': שער קיצור אבי"ע פרק א'.
(ג) בע"ח כתוב: והנה ט' רקיעים.

(ק) ז"ח דף ע"ד ט"ב ובז"ח ע"פ הסולם שה"ש אות תרמ"א.
(ר) צ"ל אן אינון.
(ש) יבמות סב. ת) צ"ל עץ הדעת.
(א) בע"ח שם כתוב: ונמצא כי הצלם הוא הנפש הפנימי, אלא שאינו מתוקנת עדיין עד ג"פ,

שהיא מלכות דמלכות דעשיה, כי המלכות עצמה היא בוליון. ואמנם העפר עצמו הוא גוף החיצון שבכולם, והצומח והחי והמדבר, הם כנגד גוף הפנימי של הארץ, שבו סוד הצלם, כנזכר לעיל במקומו. והנה השדים והמזיקין שנמצאים בזאת הארץ, הם נחלקים גם כן לאש רוח מים עפר, ארבעה יסודות כנודע, והם הקליפות חיצוניות. (ז)

ונחזור לענין ג"ע הארץ, הנה העולם הזה נתבאר, שהוא גוף החיצון, והבעלי חיים הוא הגוף הפנימי. ואמנם האורות שהם העצמות, כוללים עשר ספירות, ויש בהם חמשה בחינות פרצופים. והנה רחל היא ירושלים, היא נקודה האמצעית שבכל העולמות, והוא יסוד שלה, אשר זהו הסוד יראה, כל זכורך ולא נקבה, לגרום זווג העליון, ושאר בחינותיה מתפשטות בכל (ח) הנה, כנזכר בזהר בפרשה בהר סיני כתיבת יד. ונקודת ציון בירושלים, כנזכר בפרשה תצוה. (ט) והקליפות הנדבקות בה, ג"כ מתפשטות בכל העולם. ואמנם היסוד, הוא בהר שעיר במדבר, (י) והנה נודע כי אימא עילאה מתלבש תוך שש קצוות דו"א, והנה כנגדה ג"ע, נקודה סתימאה, טיבור דו"א, ששם יסוד דאימא מתלבשת כנודע, לכן גן עדן טיבור העולם. (כ) ולכן כל הישוב שהוא רחל, הוא אחד מששים בגן עדן, (ל) כי הגן ששים רבוא, על שית סטדין דתפארת כנזכר. וכנגד הקליפות של אימא, הוא סוד גיהנם, שגם הוא סתום ואינו נגלה. והעדן הוא אבא של זה העולם, והוא

בעמו ישראל אשר בחר במ, שהם יקשרו כל הארבעה עולמות ביחד כאן למטה. והטעם, כדי שיהיה בהם כח כדי לברר כל הביורורים, שיש מעץ הדעת, מד' בחינות אבי"ע. (ד) והנה סוף העולם הזה, הוא העפר, חלק הדומם, וזהו כלי החיצון, (ה) אל הנפש המקיף אל כל האורות הפנימיות, דוגמת ההיכלות עליונים, כמו שנבאר בעז"ה. (ו) ובתוכו (ו) היה הצומח כולם אל הרוח, והבעל חי כולם אל הנשמה, והמדברים אל החיה.

והנה אלו הארבעה בחינות הם ארבעה יסודות וצריך שתדע, כי המים כנגד חיה, כנודע כי סימן ארבעה חיות, הם: מים אש רוח ועפר. והנה אלו המים הם מורכבים ולא פשוטים, אך היסוד של המים הפשוט, הוא בחינת המים שמעל לרקיע. ודע, כי כל אלו הארבעה יסודות, הם נפש התחתונה, מלכות דמלכות דעשיה. אך הנפש של עשרה גלגלי רקיעים, שהם מילון ולמעלה, זה נקרא נפש דעשיה דאופנים, והיא נפש האמיתית.

ונחזור לענין, כי הבעלי חיים באים מיסוד האש, ולכן אוכלים, בסוד אש אוכלת. והמדברים מיסוד המים, בסוד כי לא המטיר ה', ואדם אין. וכשרצה לברוא את האדם, המטיר והשקה, ואז ויצר וגו'. והוא ממים העליונים כנזכר לעיל, והבן זה היטב ודוק.

ואלו הם ארבעה מיני נפש שהזכירו הטבעיים: נפש המגדלת, והצומחת, והמרגשת, והמדברת. והרי נתבאר הכלים והעצמות של הארץ הנה

הנהות ומראה מקומות

שבו, ונחזור לענין הנה העוה"ו וכו'. ועיי"ש עוד כמה שינויים.

(ח) צ"ל העולם הזה.

(ט) דף קפ"ד: ובוהר ע"פ הסולם פרשת תצוה אות צ"ח.

(י) בע"ח כתוב: ואמנם היסוד דקליפה הוא בהר שעיר במדבר. והנה נודע כי אימא עלאה נה"י שלה מתלבשת וכו'.

(כ) נ"א וכן (ע"ח שם)

(ל) בע"ח כתוב: אחד מששים בגן, כי הגן הוא ס' דבינה, מ' רביעא על ר' סטרין דת"ת וכו'.

(ד) נ"א והנה גוף (ע"ח שם)

(ה) בע"ח ל"ג אל הנפש.

(ו) בע"ח כתוב: הוא הצומח כלי אל הרוח, ותבעל חי כלי אל הנשמה, והמדבר כלי אל החיה וו"ס ויהי האדם לנפש חיה.

(ז) בע"ח שם מוסיף וז"ל: והיותר קרוב ומוסכם האמיתי הוא כך, שחצוניות הוא העולם בעצמו, שהם: הרקיעים והארצות והבתים והיישובים והאילנות שיש בארץ הוה התחתונה, וכן בהמות חיות ועופות, וכן האדם, אשר כל בחי' אלו הם הארץ החומרי ונפש של כל אחד ואחד הוא הפנימי

החיצונים אינו אלא בגבורות, כי הרי הם סמוך הגבורות (צ) אך אחיזתם בחסדים הוא דבר מועט מאוד, והנה מחטא אדם בעץ הדעת, שהוא מוח שלישי דו"א הכולל חו"ג, וגרם בו השלשה פגמים כנזכר לעיל, נתאחו בהם החיצונים ואותה הקליפה דנוגה (ק) נתאחזת בהם ולקח אותם האורות, ואז קליפת נוגה נעשית עץ הדעת טוב ורע, ולפי שהחסדים לעולם נשארים טוב, (ר) אין שם בחינת מלאכים ממש. נלע"ד חיים, שצ"ל ויש שם, ר"ל בחסדים, די ממנו על צבא השמים, כנזכר בתיקונים, אך בודאי שיש בהם רע כל שהוא, לא מפאת עצמם, רק מפאת רע הגבורות הנאחו בהם. ואמנם הגבורות נדבקו בהם הרע של החיצונים, וחזרו להיות שדים הדומים למלאכים, כמשז"ל מפאת שני אותיות ש"ד משד"י, אך יען חסר להם היר"ד, נקרא ש"ד, וכל תוקף השמרים והקליפות נדבקו ונאחו בהם, והיו רובם קליפה ומעוטם מחא, ולכן נעשו רע, ואז נקרא קליפת נוגה עץ הדעת טוב ורע בחינת חו"ג. (ג) וכשאדם נולד, הנה אותם הנפש שלו, צריכה לברר אותם הנצוצות המגיעים לחלקה, שנפלו על ידי חטא אדם הראשון בקליפת נוגה, אשר זו היא כוונת לידת האדם בעולם הזה, והבן זה.

והנה על ידי המצות, מבררת אותם החלקים שנפגמו ונפלו שם. אמנם כבר ידעת, שאין הנפש בא באדם ערומה, רק בחד דיוקנא הנקרא צלם, דקאים תמן בעת יצירת האדם,

גנוז תוך הגן. והעמוד שבאמצע הגן, הוא נקודת יסוד דאימא, ולכן יש בו שלשה גוונין, ונזכרו בפרשת ויקהל (מ) זהם שלשה גוונים דקשת של יסוד, ולכן עלות בו הנשמות בפנימיותו בסוד מ"ן. והרקיע שעל הגן הוא (נ) הז"א, וכן צפור הוא (ס) שר של הגן, קן בינה, ציפור אבא ולכן הוא טמיר וגנוז. והרקיע שעל גב העולם הזה, הוא זעיר ורחל.

(ע) ונבאר ענין שני המלאכים, הנקראו יצר הטוב ויצר הרע, כי הנה נראה כי יצה"ט ויצה"ר המה שומרים את האדם, והמייעצים את האדם לטובה, כנזכר בריש וישלח ע"ש. ובמאמר אחר אומר, שיצה"ט הוא מלאך היצה"ר הוא שר, אך הענין דע, כי חטא האדם בעץ הדעת כאשר נתבאר אצלנו ע"ש, איך עץ הדעת הוא סוד הדעת הכולל ח"ג, אשר בקדושה שניהם טובים. וכשהחיצונים הם יונקים, אז יוכל להיות טוב ורע כמו שכתבנו. והענין, כי תחילה היו החסדים קודמים להתפשט בגופא דו"א קודם הגבורות, אך ע"י חטא אדם, ירד הדעת למטה בין תרין כתפין, ובהיות שם ירדו הגבורות תחלה, כמבואר בדרוש חטא אדה"ר וע"ש (פ) כי שם ביארנו, איך הגבורות נמתקים ע"י החסדים, וכיון שהגבורות ירדו תחלה לא נמתקו ע"י החסדים, והרי פגם א'. גם פגם ב', כי לכן הגבורות מתפשטות תחלה בגופא דו"א, ואין שם עדיין התפשטות חסדים החיצונים נאחזים בהם. גם פגם שלישי בחסדים עצמם המגולים, שהחיצונים נאחזים בהם. אמנם כל אחיזת

הגהה

(ג) הנשיא ולה"ה. וזה הדעת טוב ורע, יצה"ט, ועל שם הרע נקרא יצה"ר, והחסדים היינו חו"ג, שהם בדעת. ועל שם הטוב נקרא נקראים טוב, דכתיב אך טוב וחסד.

הגהות ומראה מקומות

- (מ) דף רי"א. (נ) נ"א א"א (דפו"י).
- (ס) נ"א ג"ר (ע"ח שם)
- (ע) מאמר זה כתוב בע"ח שער נ': שער קיצור אבי"ע פרק ג'.
- (פ) שער הפסוקים בראשית דף ד' בפסוק ומעץ הדעת טוב ורע. לקוטי תורה מן דף י"ב בפסוק והנחש היה ערום. (צ) נ"א שמרי הגבורה (ע"ח שם).
- (ק) נ"א נתאחו בהן החיצונים ולקחו אותן האורות (ע"ח שם)
- (ר) בע"ח כתוב: ואין שם שדים אלא בחי מלאכים ממש דממנו וכו', ול"ג נלע"ד חיים שצ"ל ויש שם ר"ל בחסדים.

מיד יהי טוב א) שהם המלאכים שבקליפת נוגה, שהיו תחלה שבויים ועבדים שם יצאו לחירות, ולכן עדיין פטור מן המצות, אך כשנגמר יצר הטוב ליכנס ולהתברר, שהם החסדים, אז בכחם יכול לברר שאר ב) חלקי, וע"י יצר הטוב, וזה בכח המצות.

העולה מזה, כי היצר טוב ויצר הרע, שניהם מלאכים, בחינת חו"ג של חלקי אותה הנפש, כמו שידעת כי המוחין הם כלים, והנפש הוא עצמות. ולכן הנפש הוא מתלבש באלו השני מלאכים, שהם המוחין החסדים והגבורות, ג) שהם בחי' הכלים הנכנסות תכף, אך העצמות שהיא הנפש דגדלות, אינה נכנסת כולה תיכף, רק נכנסת כפי השנים והמצות כנזכר לעיל, ואחר שנכנסו המוחין שהם הכלי, יכולה הנפש ליכנס, כי אי אפשר ליכנס העצמות דהיינו הנפש קודם ד) הכל וזהו שאמר בזהוהר בסבא דמשפטים ה) בהוא יומא דזכי לתליסר שנין, אקרי בן ו) שהוא בחי' הנפש. גם בזה תבין ענין האדם, שאפשר שכל ימיו לא זכה להשלים נפשו, לפי שלא עשה מצות לברר הלבוש שהוא בנוגה, ואין הנפש יכולה ליכנס בו. ואפשר לומר, כי בהכנס היצה"ר שהם הגבורות, נכנס בחינת הנפש ז) של החסדים ואז נשלם.

גם תבין למה זה נקרא יצר הטוב, וזה נקרא יצר הרע. והענין, כי הנה אותם קליפות נוגה, מדעתה ורצונה, עושה אותם מלבושים לנפש, ח) כדי לברר את הנפש וחלקה ליהנות ממנה, וזה סוד כתנות עור, משכא דחויא, והיא נהנית שמתלבשת הנפש הטהורה שם. ואמנם הנשמות הקדושות שכבר נטהרה, נעשה להם לבושים מכתנות אור. אך אותם הנשמות

כנזכר פרשה אמור. ש) והענין, כי האב ואם המביאין ת) אותם החלקים הנפש, הם בזכותם, יוציאו אותם הנפש מלמעלה, כי כפי הזכות והמצות דאיש ואשה, ימשיכו נפש בוולד ההוא, המתייחס אל אותם המצות שנעשים אז ג"כ, שהם דומים אל שורש נשמתם, וגרמו ג"כ במעשיהם, לברר קצת ניצוצות מקליפת נוגה, שיעשה לבוש אל הנפש ההיא. והנה אז הנפש עדיין הוא בבחינת עיבור, שאז אין בו דעת כנודע, אמנם הלבוש הוא משאר הבחי', ובחינה זו נתקן ע"י מה שביררו אב ואם בכח מעשיהם.

אחר כך כשנולד, נכנס בו תכף היצה"ר, והוא סוד הגבורות הנקרא רע כנזכר לעיל, יען כי רובם רע, וכל הרע אינו נאחו אלא בהם, ואז נכנסין בו המוחין דיניקה שהם אלקי"ם כנודע, והחסדים והגבורות אשר שם. כי כבר יש אז דעת בבחינת יניקה, הנה כולם יש בהם אחיות החיצונים, כי אף החסדים של שם אלקי"ם גבורות, ואז כולם נקראים יצה"ר.

גם סיבה אחרת למה נכנס היצה"ר תחלה, הוא עם הנזכר לעיל בפגם שני של האדם, כי כיון שהדעת ירד בהתרחבות, או הגבורות מתפשטות תחלה, והבן זה היטב, ולכן הקדים היצה"ר הנאחו בהם. ולכן נימול הוולד, להסיר ממנו הרע שהוא הערלה דקטנות דיניקה, שאז יש לו דעת שיוירד עד היסוד. והבן זה היטב, למה המילה היא ע"י בני אדם ולא תחלה, כי בעבור אין דעת, ואין יניקה לחיצונים שם. והנה כמו שבז"א, גמר המוחין דגדלות הוא ב"ג שנים, כן הקטן אינם נגמרים ליכנס בו המוחין דחסדים דגדלות, עד י"ג שנים, ואז

הגהות ומראה מקומות

ה) זהו ח"ב דף דיש דף צ"ח ודף ק"א. ובוהזר ע"פ הסולם פרשת משפטים אות ע"ו ואות קכ"ט. ו) בע"ח מוסיף בן לכנ"י. ז) חסד כאן וכן צ"ל נכנס בחי' הנפש של הגבורות, וכנכנס היצ"ט נכנס בחי' הנפש של החסדים וכו' ע"ח שם. ח) בע"ח כתוב: כדי לצוד את הנפש לחלקה.

ש) דף קד: ת) בע"ח כתוב: אותו הנפש ול"ג החלקים. א) בע"ח הגידסא ואז היצר טוב ול"ג מיד יהיה. ב) צ"ל חלקיו ע"י. ע"ח שם. ג) בע"ח לא כתוב המלים שהם בחינת הכלים הנכנסות תכף. והגה"ה יש שח"ג הם כלים הנכנסים תכף. ד) צ"ל הכלי ע"ח שם.

הם החסדים והגבורות, הנקראים ימינא ושמאלא, והרי מובן בביאור, איך היצר הרע יכול להיות טוב גמור, כמו היצר טוב ממש.

וגם תבין, כי זהו סוד קין והבל, יצר הרע ויצר טוב כנזכר שם, כי קין הם גבורות, ולכן נקרא יצר הרע, שכל וזהמת הנחש בקין אתתקיף, שהוא הגבורות. אך לא בהבל, שהוא חסדים. והם סוד יעקב ועשו, וכל הגרים הבאים מעשו, היו מהגבורות ארץ אדום, עשו הנקרא אדום והבן זה.

גם תבין בזה, ענין הגלות, שהם אלף יומין דחול, הנזכר בפר' פקודי. (ג) והענין, כי הם חמשה חסדים, כל אחד כלול ממאה, הם ת"ק שנים, כמנין כת"ף ימין. וחמשה גבורות, כמנין ת"ק כת"ף שמאל, הם אלף. ובהיותם בעץ הדעת, נקרא אלף יומין דחול, שם הוא טוב ורע, שהם ב' ותבן, וכשמנקים התבן, נקרא חולין. (ס)

(ע) (ב) גם בזה תבין, רמ"ח מצות עשה, ושס"ה לא תעשה. כי רמ"ח מצות עשה, הם החסדים והם סוד הליחות שורשיות שבאדם המשקה לכל הגוף, (פ) ואיברים ממשיים, שהם

שלא נטהרו לגמרי, תיכף בצאתם, נעשה להם מלבוש וגופא מכתנות (ט) אור, מזווג זכר ונקבה שבקליפת נוגה, כנזכר סוף פרשה ויקהל ע"ש היטב, בענין פירוש לפתח חטאת רובץ, ושם תבין, כי הלבוש והגוף ההוא, הוא הנקרא יצה"ר, שעליו נאמר לפתח חטאת רובץ וכו'. ונמצא, כי הלבוש הנעשה לנפש מצד הגבורות אשר בקליפה, (י) גם הם יצה"ר, כי עדיין לא נזדככו, והם עדיין מלאים סיגים וקליפות, ואז נקרא שר. אך (כ) בכח היצ"ט שהוא לבוש החסדים, תיכף בצאתם מקליפת נוגה, הם הנקרא יצר טוב, כבר נתרחקו מן הרע השולט בהם, (א) כי הם חסדים, ואז דוגמת החסדים הממתקים הגבורות כנודע, יען הם זכר ונקבה. כן היצר טוב אחר הכנסו, ממתק היצר הרע, ויכול לאחזרא ליה משד למלאך, כנזכר פרשה כי תצא דף רע"ז, ואז שניהם נקראים מלאכים השומרים את האדם, כי אף הגבורה טהורה היא אלא שנעשה השד, ובהסיר ממנה הרע שבה, חוזר המלאך טוב, והבן סוד זה היטב, הרמוז פר' וארא, (ל) על בכל לבבך דא יצר טוב ויצר הרע, דא ימינא דא שמאלא, הרי מבואר כי

הגהה

(א) צמ"ח. דהיינו שנתרחקו החסדים שהם היצר טוב, י"ג שנים מן היצר הרע, הנכנס כשנולד.
(ב) צמ"ח בסוד אלף יומין דחול, ואלו האלף נתונין תוך הרע אשר שם. ולהיות גילוי החסדים והגבורות תוך ז"א הוא מן התזה ולמטה, אשר שם ג"ה הנקרא ווי העמודים, לכן אלו הם דוגמת הקדושה, ואת האלף ושבע המאות וכו', והבן זה כי אין אחיזת עץ הדעת, אלא במקום הגלוי וז"ס כל היום דוה אלף שנים.

(א) צמ"ח. דהיינו שנתרחקו החסדים שהם היצר טוב, י"ג שנים מן היצר הרע, הנכנס כשנולד.
ואף על פי שחטא אדם הראשון, גרם שהגבורות ירדו תחלה, ואחר כך החסדים, ולא היה ביניהם י"ג שנים כמנהג העולם, עם כל זה כיון שהקדימו הגבורות, נמשך ממנו לכל הבאים אחריו. אלו הי"ג שנים בין היצר הרע ויצר טוב, כנגד י"ג אותיות

הגהות ומראה מקומות

(ט) בע"ח מוסיף ואם לאו טבל, טבלא: לא טוב דע. והגלות הוא היות אלו האלף נתונין וכו' וכל הגהת צמח שבכאן היא בפנים הספר.
(ע) בע"ח ח"ב שער ג': קיצוד אבי"ע מתחיל כאן פרק ד'.
(פ) בע"ח שם כתוב: כנזכר בספר דפואות ואלו הם המתחלקים להשקות כל רמ"ח איברים ממשיים,

(ט) בע"ח הגירסא עוד.
(י) בע"ח הגירסא אשר בקליפת נגה.
(כ) ג"א אך בבא היצ"ט (ע"ח שם)
(ל) זהו ח"ב דף כו: ובוהר ע"פ הסולם וארא אות צ'. (מ) בע"ח ליכא מן כפול עד כנודע.
(נ) זהו ח"ב דף רכז. ובוהר ע"פ הסולם פרישת פקודי אות קי"ט.

אור חוזר, ומקיף סביב המוחין, ולא בפנים. ומהחזה ולמטה הם שתי אותיות ר"ה, ת"ת ומלכות מאחורי ז"א, ולכן זכר"י עם ר"ה בגימטריא רמ"ח. גם תבין, כי זכרי הוא שם אדנ"י, כי שם ביתה. אך הגבורות נשארו למעלה במוחין, אשר שם הוא שם י"ה, שהם מוחין דז"א, ואינם מתפשטין, עד שיתפשטו החסדים תחלה, ואז נעשה עם י"ה שס"ה. (ת) ונמצא אם כן, כי כל המצות עשה, הם לתקן יצה"ט, שהוא מהחסדים כנוצר, וזהו סוד מרע ועשה טוב, כי הטוב נעשה ונשלם, ע"י המצות עשה, שהם רמ"ח. אך היצה"ר, אינו נתקן רק על ידי הסרת הרע הנדבק בו כנדע, אשר זהו ענין שס"ה ל"ת. (ג) וזהו סוד מרע, והבן זה היטב.

ובזה תבין, כי כפי חלק הניצוץ של נפש האדם, כן יש מ"ע פרטיות, והם לחלק היצר הטוב. ומל"ת פרטיות, לחלק היצה"ר. וכל עוד שהאדם לא יתקן אותם הפרטיות, איך מתתקנת (נפשו. א)

ובזה תבין מ"ש בתקונין, אליו שדין מסטרא דשמאלא, ואליו מלאכין מסטרא דימינא. ואין הכוונה כי הם יושבים מימין ומשמאל עץ הדעת, אך הענין, כי החסדים והגבורות

בשר וגידים ועצמות. ואף על פי שהם נחלקים בסדר התחלקות החסדים, כמו שידעת סדר התחלקות החמשה חסדים בכל עשר ספירות כי בשלש עליונות שיש מוחין, אין צורך רב להם, ולכן הם מתחלקים באופן אחר, והם על סדר ק"ש, מ"ב ברישא, ע"ב בגופא, נ' בבטן בטיבורא ולתתא, ע"ב בירכין. ותבינהו ממה שנתבאר בענין האונאה (צ) אך החסדים מתחלקים לשלשים. ובוה תבין, איך יתיישב מה שאמרו בתיקונים, על מנין רמ"ח אתוון דק"ש, עם הרמ"ח דמסכת טהרות, כי זה באיברים, וזה בחסדים.

(ק) שס"ה ל"ת, הדם המתפשט בשס"ה גידין, והם חמשה גבורות, כי גם (הם) מתחלקים אלא שהוא שס"ה. דע, כי כל זה בגופא דז"א, כי כבר ידעת, כי ר' שורש שניהם חו"ג, ולכן חייב בעשה ולא תעשה. אך האשה היא עיקרה מן הגבורות, ולכן יש לה לא תעשה, אך מהחסדים, אין לה רק הארה לבד מהזעיר, ואינם באים לה תמיד, רק כפי הזמן שהיא אצלה, ולכן אין חייבין במצות שהזמן גרמא.

(ש) גם תבין י"ה עם שמי, ר"ה עם זכרי. כי הנה רמ"ח חסדים כמנין אברה"ם, עיקרם מן החזה ולמטה, אלא שאחר כך חוזרים בסוד

הגהה

(ג) הרב צמ"ח זלה"ה. מל"ת בנקבה, הנקרא אדנ"י, כנוצר. ומצות עשה בזכר, הנקרא הוי"ה. הם נרמזים בסוד מרע ועשה טוב. דמלכותא דינא אדני, ועיין לעיל.

הגחות ומראה מקומות

(ש) בע"ח כתוב גם תבין ענין י"ה עם שמי רמ"ח ר"ה עם זכרי שס"ה. וזה ח"א כר. רנג. ח"ג קלי רכב: רכה: רעג: רעה: ת"ז בהקדמה ד: יא. ת"ב יח. ת"י כו. תכ"ב סד. תכ"ט עג. תנ"ה פח: פט. תס"ט קז: תקונים חדשים צט טב. שכ"ז של"ב. ק"ג ט"ג ש"ב. קח ט"ד ש"כ. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ט. שער המצות בהקדמת הספר.

(ת) צ"ל שמי עם י"ה.

(א) בע"ח הגירסא אין נפשו מתוקנת.

שהם: בשר גידין ועצמות, ואעפ"י שהן נחלקין בסדר משנה טהרות (אהלות פ"א מ"ח) אין כן סדר התחלקות החסדים בכל י"ס, כמו שידעת סדר התחלקות החסדים בכל י"ס וכו' ועיי"ש עוד כמה שינויים.

(צ) צ"ל איך, ע"ח ח"ב שער האונאה. ספר המצות פרשת לך דרוש א'. ועיין ברע"מ פרשת פנחס אות ר"פ בפירוש הסולם. ובו"ח מדרש רות אות תשי"ד.

(ק) בע"ח כתוב: ושס"ה ל"ת הוא הדם.

(ר) נ"א יורש שניהם (ע"ח שם).

ונקרא יצה"ט, אף על פי שהיא נקבה. והראשונה נקרא עצם, וזו נקרא בשר, ונקראים שתי שפחות, שפחה טובה ושפחה בישא, כנזכר בתיקונים וכי תרי נשין הוו ליה וכו'. ונמצא, כי כל הרוצה להשלים נפשו, הוא תלוי כפי מה שיברר מלבוש דנוגה הראוי לחלקו, אם הוא סוד מרע. בפרט אם בא לידוד) והוא ניצול ממנה נתקן היצה"ר, ואם לאו ח"ו, עליו נאמד ואל תאמר אשלמה רע, אשלים לרע. ואם עשה מצות משלים ליצה"ט, בסוד בטח בה' ועשה טוב, תקן את הטוב, שהוא היצה"ט. ואם לאו ח"ו עליו נאמר אין עושה טוב אין גם אחד.

ויש שתיקן את המלבוש, ואחר כך חטא ותוהה על הראשונות, ואז כשנתגלגל הוא, או אחר משורשו בן גילו, יתלבש בו בלי טורח ועמל, בסוד יכין וצדיק ילבש. והוא סוד הרשע שהרהר ה) תשובה גמורה, ותוהה על הראשונות בסוד כסוי חטאה, ופתע פתאום נתלבש בטוב. אך הגר שאין לו שורש מתחלה, הנה אברהם ושרה מתקנים נפש הגרים, ופעמים גם לנשמות לוקחות אותם, אם הם משורשם, ועשו מעשה כיוצא בו.

ו) ותנה ענין אלו השני בחינות של הכלים, של הפנימיות וחצונות, בזה תבין מה שנמצא בזהר ובתיקונים בענין ארבעה פנים ז) וארבעה כנפים, והוא בסוד ולא יכנף עוד מוריך. והענין בקיצור, כי הנה שבעה שרפים הם בכסא, והם שבעה כלים ח) דבריאה והם כנגד ימי בראשית והם שבעה הוי"ת, וכל הוי"ה מהם כוללת עשר ספירות של ההוא היכל, כנודע דלית הוי"ה שאינה כוללת עשר ספירות, כי קוץ הוי"ד בכתר של אותו היכל, ויוד"ה"י אר"א, ו' שש קצוות, ה' מלכות. ט) ועיין זה, כי הוא

הם מתפשטים בכל בחינות עץ הדעת, החסדים נעשים מלאכים, ומגבורות שדים, אך נאחזים הם בכלם, עץ הדעת כולו. ובוזה תבין ענין לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו, כי הלב יש לו שני חללים, ומאחד מהם יוצא רוח חיות האדם, ומן השני הוא מלוכלך עם דם, וגם הוא מתפשט בכל הגוף. והמלאך יצר הטוב מתלבש בחלל ימיני, ומשם מתפשט בפנימיות כל הגוף. ויצה"ר הבא מהגבורה בחלל שמאלי, ומשם מתפשט בכל הגוף. וזהו שאמר בתיקונים, עץ הדעת, מימינא חיי, ומשמאלא מותא. כי היצה"ט שהוא מן החסד הנקרא ימין, הוא גורם חיים לאדם, כמו שנתבאר לעיל, כי הוא דוגמת ליחות השרשיות המשקה את האילן. ויצה"ר הוא החום הטבעי שבאדם, המבלה את ליחות השרשיות, ואז מת האדם. וזה כאשר יעשה ויעבור על שס"ה ל"ת, כי אז זה האש של הגבורות יתדבק בהם אש של גיהנם הרע וימיתהו.

ובזה תבין מ"ש בתיקונים, כי ממראה מתניו ב) ולמעלה הוא רע, כי הרי הם בחינות עץ הדעת, ואינו נקרא רע, אלא במקום גילוי, וזהו אומרו ממראה מתניו ולמעלה הוא טוב, וממראה מתניו ולמטה הוא רע. כי עץ הדעת חציו העליון טוב, וחציו התחתון הוא רע. והנה האדם אם זוכה לוקח חלק העליון טוב, מלאך, עזר. לא זכה, לוקח כנגדו חלק התחתון רע, שד. וזהו הענין זכה עזר, לא זכה כנגדו. כי היצה"ר הוא מן הגבורות, אם זכה נעשה עזר מלאך. ואם לאו, שד כנגדו, כי הגבורות בחינות נקבה אשה.

אך יש אשה אחרת מצד הפנימיות ג) הצורה דקדושה, והיא ג"כ מן הגבורות אשר שם,

הגהות ומראה מקומות

ז) נ"א ושש כנפים (ע"ח שם)
 ח) בע"ח כתוב: היכלין דבריאה. והם כנגד ז' ימי בראשית. (ויש הוי"ה בכל א') וכל הוי"ה וכו'.
 ט) בע"ח כתוב: וענין זה הוא רמוז בר"ת של ז' מאמרות (פי' ז' הויות המנוקדות בנקודת ר"ת של ז' מאמרות. נ"א ואלו הו' הויות של הו' היכלות הנזכר הם רמוזים (דפו"י)

ב) צ"ל ולמטה הוא רע, כי הרי אין בחי' עץ הדעת אלא במקום גלוי (ע"ח שם)
 ג) בע"ח כתוב יצה"ר ועיי"ש עוד הרבה שינויים
 ד) צ"ל אם בא לידו עבירה (ע"ח שם)
 ה) בע"ח גריס שחזר בתשובה וכו'.
 ו) מאמר זה כתוב בע"ח ח"ב שער פנימיות וחצונות דרוש י"ג.

יתגלו שם בשינוי ההוא, ושמור כלל זה הדרך בידך, שבו תדין כל השמות והכנויים שבעולם. והנה בעשר ספירות דאצילות, יש יחנרין פנימיים. וכנגד חמשה בחינות אלה, (ס) חמשה צורות מקיפים. (א) ואחר כך יש שלשה בחינות כלים וכולם גוף אחד. (ע) ושלשה כלים אחרים, (פ) והם גוף. (ב) וכנגדם יש ששה כלים מקיפים. הרי כמה בחינות יש בכל ספירה וספירה, וכל זה בבחינה אחת, כי לפעמים מתעלים הספירות ממקומם, ומתחלפים בסוד (צ) העליונה, והפנימי של זה, נעשה חיצון של זה כנודע. אמנם לא יחסר מאלו הבחינות הנזכר.

הנה כל זה ב"י ספירות דאצילות, ואמנם בהתלבשם בעשר ספירות דבי"ע, או יתוספו להם מלבושים, כי הנה חצוניות ספירות מלכות דאצילות, כשתלבש במלכות דבריאה, יהיה בסוד נשמה, ויתוסף עליה כמה מלבושים, והם: רוח ונפש של אורות ועצמות, ועוד ו' בחינות כלים פנימיים, וחצוניים זולתם, ובחינות המקיפים. (ק)

הרי תראה, כמה בחינות מתלבשים זה בתוך זה, ואחר כך בהתלבש עשר ספירות דבריאה, בתוך עשר ספירות דיצירה, על דרך

רמוז בר"ת של שבעה מאמרות, כנזכר בתקונים ע'. י) הזכר זה, כי כל העשר ספירות של היכל ההוא, נחלק לארבעה אותיות ע"ד הנז"ל, ואלו נקרא ד' פנים לאחד, רוצה לומר ד' בחינות בגוף הפנימי, וכלם גוף אחד. (כ) ויש גוף חיצון עליהם, הלא הם שבע שמות שם מ"ב בכל היכל, ושם מ"ב הוא נעשה חיצון, דוגמת הכנפים של ל) הגוף, שהוא לבוש חיצון, הסובב על גוף העוף.

ונמצא כי שם א"ב ג"י ת"ץ, הוא גוף חיצון, ובתוכו גוף פנימי הנקרא הוי"ה, וזה נקרא פנים, וזה כנפים. ואע"פ שיש בו ששה אותיות, הוא כולל עשר ספירות שבאותו היכל. ח"ש מ) ריש ע', שמאיר שם א"ב ג"י ת"ץ, איך כולל עשר ספירות של אותו היכל, אל"ף, הוא כתר שבו. י, חכמה שלמה. ת, ת"ת. צ, יסוד צדיק. נמצא כי בסוד גוף הפנימי, לא הזכירו רק ד' בחינות שורשיות, והגוף החיצון הנק' כנפים הזכירו בו גם הכתר והיסוד שבהם. נ) ועד"ז יתבאר לך כל שאר שמות הכנויים, ומהם כנפים זה על גב זה. ואל תקשה אם הם שם מורכב מאותיות רבות או מועטות, כי הכל אחד, רק שכפי הבחינות המתגלה יותר או י' ספירות של הבחינות ההוא, ואז האותיות

הגהה

(א) הרמ"ז זלה"ה. וצ"ע בזה, עם מה שאמרו במקום אחר, שאין פנימי רק נר"ן, אבל יחידה וחיה הם מקיפים וצ"ע.

הגהות ומראה מקומות

תפלא אם הם שמות מורכבים מאותיות רבים או מועטים כי הכל א' רק שכפי הבחי המתגלה יותר, או מ"ס של הבחי היא האותיות יתגלו שם, בכנוי ההוא, ושמור כלל זה בידך שבו תבין כל השמות והכנויים.

- (ס) צ"ל ב' אורות (ע"ח שם).
- (ע) בע"ח מוסיף וכולם גוף אחד פנימי.
- (פ) בע"ח מוסיף והם גוף חצון.
- (צ) צ"ל העליות (ע"ח שם)
- (ק) בע"ח כתוב: זולת בחי המקיפים.

- (י) דף קלה.
- (כ) בע"ח גדים ד' בחינות דגוף הפנימי של כל אחד.
- (ל) בע"ח כתוב: של העוף.
- (מ) לשון הע"ח: וז"ס הנזכר בריש תקון ע' דף ק"כ שמבואר שם איך אבגית"ץ כולל י"ס של י"ס של אותו היכל, א' כתר שבו, ב"ג א"א שבו, י' חכמת שלמה מלכות שבו, ת"ת וכי'.
- (נ) בע"ח כתוב: ועד"ז יתבאר לך כל פרטי השמות והכנויים שהם כנפים ומלבושים, ואל

דרך זה תבין בכל מקום. ומעתה אל תתמה, אם תמצא שם תחתון מאוד, כמו שם כו"ו בחילוף הוי"ה וכיוצא, כי כל אלה הם כינויים חצוניים מאוד מאוד, והם בבריאה, או ביצירה, או בעשיה, כי הוא בחינות הכתר אשר שם. ובוה תראה, כי שם כו"ו הוא הוי"ה בחילוף אותיות, כי גם בו ג) כללות של החכמה אלא שפנימיותה הוא הוי"ה, בחילוף אותיות כו"ו, הסמוכות באותיות הוי"ה באל"ף ב"ת, והם לבושים אליהם. וכן על דרך זה בכל השמות והכינויים, בין בעשר ספירות, בין במלאכים, ובכל הנבדלים והבן זה היטב מאוד.

ענין הפרש בין אצילות בריאה יצירה עשיה

ד) דע והבן, כי כבר תודעתך, כי אצילות בריאה יצירה עשיה, הם כלולים בארבע אותיות הוי"ה. הנה ארבע אותיות הוי"ה ה) אנו מכניסים אותם, היר"ד בחכמה, הה' בכינה, הו' בת"ת. הה' במלכות. נמצא כי האצילות, בחינתה הוא חכמה. והבריאה, בחינתה היא כינה. והיצירה, בחינתה הוא הת"ת. והעשיה, בחינתה היא המלכות. וכל זה מבואר בספר עץ החיים נוף ט"ו, ואין להאריך. כי כמו שהאצילות עצמו נחלק לארבעה בחי' אלו, כן הם כללות כל ארבע עולמות אלו. והנה באצילות כתיב, כולם בחכמה עשית, כי כל האצילות כולו נעשה בסוד חכמה.

זה לבושים נוספים. וכן בהתלבש יצירה בעשיה. וזה כמה בחינות לאין קץ, אשר אין להם מספר, וכל זה בבחינות עשר ספירות. כי אחר כך הם המלאכים הנאחזים בעשר ספירות, והם מיני לבושים אחרות, על עשר ספירות. ר) ואמנם ספירות אלו, הם רק מלאכים, כי הם לבושים חצוניים מאוד.

וע"ד הנזכר בעשר ספירות, יהיה גם כן במלאכים, בבחינות ש) עצמם, לאורות וכלים, פנימיים ומקיפים. ובהתלבשם מלאכים, תוך מלאכים הגרועים מהם, מבריאה ליצירה וכו'. הרי תראה כי עצמו מספר כל הבחינות, עד שנמצא שיהי' בתוכם ת) מלבוש בחוץ, והוא בחינת הכתר שיש בו, והארץ התחתונה. והכל זה לבוש לזה, וזה לבוש לזה. ואל תתמה, אם תראה אלף אלפי רבבות שמות והיות וכינויים, שבכל ספירה וספירה יש בהם נקודות מחולפות, ויש בהם מעוטי האותיות, ויש בהם מרובי האותיות. וכל אחד מהם מורה על עשר ספירות שבאותה בחינה, ולא יגרע מעשר ספירות. רק שלפעמים לפרקים נכללים ביחד. וא"א בשם פחות משני אותיות הנקרא י"ה, או א"ל, וכיוצא. ונרמזו בו עיקר הבחינה המתגלים באותה הספירה, והם א) נכללים בו, אפילו למאה ולאלפים, כי אין כח בקולמוס לפרש יותר.

ונחזור לענין הראשון, כי הנה השרפים דבריאה, וכנגדו החיות, ביצירה. והנה גופם הפנימי, הוא שם הוי"ה, הכולל עשר ספירות של אותה חיה ב) הנקרא ארבעה כנפים. ועל

הגהות ומראה מקומות

י"ס של אותו חיה, הנקרא ד' כנפים וכעד"ז תבין בכל מקום. ומעתה אל תתמה אם תמצא שם תחתון מאד, הרומז על הכתר, כמו שם אראריתא, וכמו שם כו"ו דחילוף הוי"ה וכיוצא וכו'.
ג) בע"ח כתוב: כלולים י"ס של ספירת החכמה.
ד) מאמר זה כ' בע"ח ח"ב שער דרושי אבי"ע פרק י"ג. ועיין בע"ח שער סדר אבי"ע פרק א' וב'. ע"ח עם פמ"ס ענף ד'. שער ההקדמות דרושי אבי"ע דרוש ו'. תע"ס ח"ג, פ"א ב' וחלק ט"ז מן אות כ"ד עד אות מ"ב.
ה) בע"ח ל"ג המלים אנו מכניסים אותם.

ר) צ"ל ואינם ע"ח שם)
ש) עצמות ואורות ע"ח שם).
ת) בע"ח כתוב: שיהיה בתוכם ספירת הכתר, והוא בחי' הכתר שיש בו הארץ התחתון והכל זה לבוש וכו'.
א) בע"ח כתוב: ולרמוז בו עיקר הבחינות המתגלות באותו ספירה, והם נכללין בו אפילו לק' אלפים כי אין כח בקולמוס לפרטן יותר.
ב) חסר כאן וצ"ל ונקרא ד' פנים של אותו חיה, וגוף החצון שלהם, הוא שם אדניי הכולל ג"כ

חיים, ע"ש באורך. והענין, דע והבן בקיצור נמרץ, כי הלא הבינה אם הבנים, השומרת אותם כנשר יעיר קנו וכו', יפרוש כנפיו וכו', כדרך העוף הפורש כנפיו, ומכסה את בניו שלא יקחום, כן הבינה מפחד מן החצונים שלא יתאחזו בבניו שהם זרין כנודע, אשר אפשר להתאחזו בהם, משא"כ בבינה, שאין להם בה אחיזה, ולכן היא שומרת תחת כנפיה, והם מחיצות, דוגמא ענני כבוד לישראל במדבר, שהיו שומרים אותם מאבני בליסטראות וכיוצא, והבן זה היטב, והאימא מלבשת את הבנים, וחופפת עליהם מכל צדדיה, ואפילו מתחת רגליהם. וכבר ביארנו זה, בסוד לבישת המלבוש והמנעלים, בספר הקונטרס הגדול ע"ש, באופן כי תחת הרגלים דיו"ן יש שם מסך מן הבינה, שנעלת אותו מנעלים, ואין להאריך יותר כאן, והחכם יבין מדעתו דבר מתוך דבר וכו'.

והנה נמצא, כי כל אור האצילות שיוצא ויורד לבריאה, הוא דרך מסך הבינה, רק שבמסך ההוא הוא חצוניות הבינה ולבושה החיצון, ואין להאריך בזה. ולכן אל יקשה בעיניך, שא"כ הבריאה גדול ממלכות דאצילות, כי המלכות מקבלת מז"א, והבריאה מקבלת מבינה. כי אין זו רק לבוש החיצון שבכולם, אך עם כל זה נקרא בינה, והבינה מקננא בכורסייא. נמצא, כי האצילות הוא באור עצמה, והבריאה על ידי מסך, אך הוא מסך קרוב, כי הבינה העליונה, נעשית מסך לה, ומשם מקבלת.

אך היצירה, אינה מקבלת מן הבריאה, רק על ידי מסך וריחוק. ואף על פי שיש לה מסך אחר, כי בינו לאצילות יש לו שני מסכים, אחד שמן האצילות לבריאה, והשני מן הבריאה אליו. עם כל זה אין אנו מכנים אלא במסך החדש. וכן בעשיה, אע"פ שיש לו כל מה שיש בבריאה ויצירה, אין אנו מכנים לו רק מה שניתוסף.

וביאור הענין דע, כי אור העליון של המאציל, מתגלה באבא, שהוא נקרא חכמה, והוא עולה ו) בתוכו בלתי שום מסך, דעד הכא אתגלי א"ס, עד המחשבה שהיא חכמה. ואמנם מן החכמה ולמטה, אין אור הא"ס ממש מתגלה, רק אבא הוא המתפשט בתוך הכל האצילות, והוא המחיה אותם.

ואמנם נודע, כי אבא מתלבש באימא, ואימא מתלבשת בז"א, ואם כן איך נאמר שאור אבא מתגלה בכל האצילות. אך הענין, כי אור העליון מגיע עד אבא בהתרחבות גדול בלתי מחיצות, ולכן עד אבא שהוא חכמה, נקרא הכל חכמה. אבל מן אבא ולמטה יש שינוי אחד, והוא, כי מתלבש אבא תוך אימא, ואימא תוך ז"א כנודע. ואמנם אור אבא, עצמותו ממש תוך אימא, ואימא אינה מעבירה האור אל ז"א דרך מסך ומחיצה כלל, רק דרך חלון, שהוא פי היסוד, תוך ז"א כנודע, ומשם מתגלה אור האבא ממש, רק שאימא מעבר, והיא מנחת חלון אחד הנכנס תוך ז"א, שבו יעבור האור תוך ז"א כנודע מן האבא, ונעשית האימא מעבר, ז) ודרך מעבר לבד אל אבא.

ונמצא, כי אור אבא עצמותו מקבל ז"א, ואין הפרש, רק שאור העליון בג"ר, בהתרחבות גדול. אך השש קצוות, מקבלים אותו ממש, רק שהוא דרך חלון אחד כנוכר. וכן הנוקבא מקבלת דרך יסוד דז"א, ג"כ דרך חלון, רק שהוא יותר חלון קצר, אך אין האור משתנה. ונמצא א"כ כולם בחכמה עשית, כי כל האור העליון הוא באבא ממש, בהתרחבות גדול, ומשם ולמטה כלם מקבלים ממנו דרך חלון.

אך הבריאה הוא מכונה אל הבינה. והענין הוא, כי הבריאה אינה מקבלת אור, אלא דרך מסך ממש, והאור העובר דרך המסך, אינו האור הראשון עצמו, רק תולדתו, ולכן משם ולמטה אינו האצילות, רק בריאה חדשה ממש. והנה ענין מסך זה, ביארנו בספר אוצרות

הגהות ומראה מקומות

ז) בע"ח הגירסא ונעשית אמא מעברת ודרך לעבור דרך בה אור אבא אל ז"א.

ו) בע"ח הגירסא והוא מתעלם ומתלבש בתוכו. ועיי"ש עוד הרבה שינויים.

היתה נקראת ריחוק ולא מיעוט, אך עתה שהיא נקבה, היא נקרא על כרחך מיעוט.

זו היא תשובה, על שאלה ששאל החכם השלם, הרב שמואל אלפודילא ז"ל, אל הרב בוצינא קדישא יאמר לו, האר"י הקדוש, מורי זלה"ה זצוק"ל, והשיבו, וזה תואר לשונו:

(ט) בחירי, רצתה נפשי זה ימים רבים, נכספה וגם כלתה נפשי להשיב לך על שאלתך אשר שאלת מעמדי, כי ידעתוך בשם בחכמה הזאת. והנה באתי במגלת ספר, להודיעך קושט דברי אמת. והנני משיב על אחרון ראשון, ששאלת ממני מענין שבא בתקונים, שהכתובים רומזים לזרועות, והנביאים אל השוקיים. גם האמוראים לזרועות, והתנאים לשוקיים. והיה ראוי להיות בהפך, זכיתי לדרוש שגליתי זה, בפירוש ספרא דצניעותא, (י) אצל דרוש שדרשתי לכל נתת בן זוג, תבקשהו אצל אחי הרח"ו זלה"ה, ותמצא. ומ"מ להוציאך חלק אי אפשר, ואין בהמ"ד בלא חידוש. ודע והבן, כי הכלה הכלולה נאצלה בין תרין דרועין הנזכר באדרא, ונמצא חו"ב שבה במקום חו"ג שלו, וחו"ג שלה במקום נ"ה שלו, ונ"ה שלה אין להם על מי שיסמוכו, ולפיכך רגליה יורדות מות, ונאחזים בה הקליפות. וגם בראש שיש נצח הוד פנימיים, הנרמזים בעינים, אין לה, ולפיכך צריך ליתן עיניו בכוס של ברכה, להמשיכה לה מזכר העליון, וזהו שאמרו בזהר משפטים דלית לה עיינין, (כ) וממקרה הרגלים ירדה לעינים (ל) כי פסיעה גסה נוטלת ממאור עיניו של אדם אחד מת"ק (מ) כי להם יגיע פגם ברדתה אל הקליפות.

הגהות ומראה מקומות

משפטים אות ט"ו. ועיין שער הכונות ח"ב ענין הקידוש דרוש א'. ספר לקוטי תורה פרשת ויצא בפסוק ועיני לאה רכות.
(ל) צ"ל ומקרה הרגלים יקרה לעינים (שער מאמרי רשב"י זיע"א שם)
(מ) בדכות מג :

ואמנם ענין מסך וריחוק הזה, כי הלא הבריאה היתה מקבלת על ידי מסך הבינה דאצילות, אך היצירה מקבלת ממסך תפארת דבריאה, כי הת"ת דבריאה, הוא מקיף ומלביש את המלכות דבריאה, ואפילו תחת רגליה, ונעשה שם רקיע ומסך א', ועל ידי אותו המסך דת"ת דבריאה, משם מקבלת היצירה, אור הבריאה. וזהו סוד ת"ת מקננא במלאכיא, שהוא היצירה. ומן הראוי יהיה, כמו שהאצילות לא נתרחק מן הבריאה רק דרך המסך הבינה, כן ראוי שיתרחק היצירה מן הבריאה, שאור הבריאה יעבור ליצירה דרך מסך בינה דבריאה, נמצא שיש ביצירה מסך וריחוק, וטעם זה שמעתי ושכחתי.

והנה העשיה, אינה מקבלת מן הבינה, רק על ידי: מסך, וריחוק, ומיעוט. והוא, כי המלכות שביצירה, נעשה מסך תחתיה, כדי שלא ירד אור עצמותה להעשיה, רק דרך מסך הלוש החצון שלח, ומשם עובר האור מיצירה לעשיה. (זה סוד ת) מלאך באופן, שהוא העשיה. והרי המסך וריחוק בכאן, כי היה מן הראוי, שכמו שהיצירה קבל אור שלו מת"ת דבריאה, כן העשיה תקבל האור מן ת"ת דיצירה, ואינה מקבלת רק מן המלכות, והרי זה מסך וריחוק, אם היה במלכות דיצירה אור מעצמה, כמו הזעיר אנפין, אף על פי שהיא אחרונה שביצירה לא היה נקרא מיעוט, אלא ריחוק. אמנם המלכות היא אספקלריא דלא נהרא, דלית לה (מגרה) [מגרמה] כלום. נמצא כי מלבד הריחוק של המדרגות שיש בין ת"ת למלכות, גם כן יש מיעוט, דלית לה מגרמה כלום, ואם זו המלכות היתה דכורא, אף על פי שהיא אחרונה,

(ח) צ"ל מלכות מקננא באופן (ע"ה שם)

(ט) תשובה זו היא בשער מאמרי רשב"י זיע"א

דף ג' סוף ט"ב ד"ה עוד נמצא כתוב.

(י) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף קמ"ד ט"א.

ועיין בספר זהר הרקיע בפידושו לספרא דצניעותא

דף קל"ח ע"ב ד"ה ודע.

(כ) זהר ח"ב דף צה. ובוהר ע"ם הסולם פדשת

ק) ודע, כי הדרכים של הכלה ושפחותיה, נעשו מן הבינה, וזהו דרכיה דרכי נועם, שהוא עלמא דאתי, ודינין מתערין מינה, ולפיכך רגליה יורדות מות. וכן הכתוב אומר, אלקי"ם הבין דרכה. ובשבת נעשים דרכיה מקדש שהיא החכמה, וז"ס הקידוש, ואז רגליה עולים בקדש, ואין שטן ואין פגע רע, וזהו שאמר חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך (ר) שהם נצח הוד יסוד שבו, וזהו עדות שאנו אומרים, וצריכי להעיד בליל שבת מעומד על תרין קיימין, ב' העמודים. וזהו השאלה ששאלו לבן זומא מאין הרגלים, כי אין להם על מה שיסמוכו, (ש) להשיב שאין בין מים העליונים שהם זכרים, עולם הזכר, להמים התחתונים, שהם עולם הנקבה, אלא שלשה אצבעות, שהם נצח הוד יסוד, שאין להם אחיזה. ואמרו לו עדיין בן זומא מבחון, מקום הקליפות, כי שם הם הרגלים, כי בעלותם למעלה הם אצל רגלי הזכר בפנים, הכל קדש.

ודע והבן, כי לפ"ו לעולם יש שלשה אצבעות, בין מים עליונים למים תחתונים בכל חלקיה, כי חכמה ובינה שבזכר, למעלה מחכמה ובינה שבה, שלשה. וכן חסד גבורה שבו, למעלה מחסד גבורה שבה, שלשה. וכן נצח הוד יסוד, וזה ברור. ואחר שהודעתך סדר אצילות הכלה הכלולה מתחלה, אבוא לבאר לך דברי התיקונים, כי הכתובים הרומזים לזרועות, הם זרועות הכלה, שהם אצל נצח הוד שבזכר. כי מצד הנוקבא הם כתובים, בסוד רוח הקדש, היא המלכות. ומצד הזכר, נביאים, נצח הוד, כי נבואה הוא בעולם הזכר כנודע. ועד"ז

כי עץ החיים מהלך ת"ק שנה, (ג) שהם חג"ת נ"ה, נכללים כל אחד י"פ, הרי ת"ק. ונוטלת אחד (ס) ממאורות גבורה, שהגבורה הוא בסוד ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות, כי נוטלת גבורה אחרונה שבהם, דהא מסטרא דחושך קא אתיא. ובקדושה דבי שמשי, באותו כוס של ברכה, צריך ליתן עיניו בו, ואז מתברכת מתפוחין קדישין, נ"ה, ונקראת חקל תפוחין קדישין, ויש לה ג"כ עינים למעלה, הרומזים לנ"ה פנימיים ורגליה שבים למקום החיים אצל הזכר, וזהו אם תשיב משבת רגליך, אל תקרי אם, אלא אם, אימא תתאה. וזהו שאמר שבת: ש' ב"ת, כי עד הנה השי"ן אצל קו"ף רי"ש, ושק"ר אין לו רגלים, כי נתקצצו רגלי דנח"ש, ולפיכך הוא מבקש עקב וירך יעקב, וברכי דרבנן. ובשבת מתדבקת (ע) בירורי קשוט באמת, ולכן "אם" תשיב "משבת רגליך, ר"ת אמ"ת. ואז יש לה רגלים, ומסתלקת מרע, ועולה לטוב, וזהו "משבת רגליך עשות, ר"ת מר"ע, ומתדבקת בטוב, בבת, וזהו בת עין, המאירה בשלשה גוונים דעינא, הרומזים (פ) לשון כנודע. ורגליה נתקנים, ולפיכך נקראת סעודה זו סעודתא דחקל תפוחין קדישין, והבן הסוד הזה ואל תשכחהו.

והנה (צ) כי שמש היא גבורה אחרונה שבגבורות הסמוכה אליה, שהיא הכלה, ומתקדשת מטומאתה על ידי הקידוש ההוא. וצריך לומר בקול רם, דא סעודתא דחקל תפוחין קדישין, וכן כולם. וזהו "ביום" קדשי "וקראת" לשבת, הוא ר"ת בקו"ל, ולפיכך היו תוקעים גם כן בערב שבת, והבן זה.

הגהות ומראה מקומות

(ג) מדרש רבה בראשית פט"ו. ירושלמי ברכות פ"א ה"א ד'.
 (ס) ממאור גבורה שבגבורה בסוד ויהי כי זקן וגו' (שער מאמרי רשב"י זיע"א שם).
 (ע) צ"ל בירכי (שעמרשב"י זיע"א שם)
 (פ) צ"ל לשי"ן (שער מרשב"י זיע"א שם) ועיי"ש עוד כמה שינויים.
 (צ) בשער מאמרי רשב"י זיע"א כתוב: והנה בי שמשי היא גבורה אחרונה שבגבורות הסמוכה

ללילה שהיא הכלה וכו'.
 ק) בשער מאמרי רשב"י זיע"א שם כתוב ודע כי דרכי הכלה וספירותיה.
 ר) חסד כאן וז"ל בשער מאמרי רשב"י זיע"א כי בהיות דרכי המלכות בסוד המחשבה שהיא חכמה, אז אשיב רגלי ממקום המות אל עדותיך שהם נה"י שושביני הכלה ועידיה, כד"א עדות ביהוסף שמו ושבים רגליה אל מקום נצח הוד שבו וכו'.
 ש) צ"ל והשיב חגיגה טו.

האמוראים והתנאים, כי התנאים מוסדי ארץ, כי נצח הוד יסוד שבזכר הם, כי נמשכים מהם זרועותיה חסד גבורה תפארת שבה.

והנה שבעים זקנים נתנבאו מצד נצח הוד שבזכר, על ידי משה רבינו ע"ה, מעלמא דזכורא. ואלדד ומידד נשארו במחנה, בעלמא דנוקבא, בזרועות הכלה, שהם כתובים, וזהו והמה בכתובים. ודי בזה לתת מקום לדברים אחרים ששאלתני בע"ה.

עוד שאלתני זה ימים, על מה שנאמר בזוהר פרשת לך לך, ת) ה"ס נקודין וכו', וראיתי כתבך שנית, התחלת ליכנס דרך נקב קטן ולא יכולת, והדיני פותח לך פתח כפתחו של אולם. וצריך אני לבאר לך כל המאמר מתחלתו למען תבין. וזה לשון הזוהר, וה' בהיכל קדשו, כד בעא קב"ה לברוא שש קצוות, שהם נקרא עלמא, מסתכל גו מחשבה שהיא חכמה וצייר בה השש קצוות, רשומות דקות כקרני הגבים, ומרוב אוד החכמה, לא יכלו השש קצוות לקבל אור החכמה, כי לא היו א) רגלים מרוב ניצוצות אור העליון כי רב הוא, כאשר לא יוכל אדם להסתכל באור השמש ב) באור בהיקותו, וכמעט יחשכו עיניו. כן ו"ק אלו, לא יכלו לקבל אור בהיקות החכמה, ולא היה להם קיום וההעמדה, וזהו לא יכלו למיקם, עד שנתלבש החכמה בבינה, בסוד ההיכל הפנימי, ג) שנכנסה בתוכה החכמה, בסוד סמך דאפרסמון, ושם בבינה נתעבו יותר וא"ו קצוות אלו, כי בחכמה היו ד) דשמות לבד, לכך אמר ורשים רשימין. אמנם בבינה, איתרשמו ואצטיירו אתוון בגילופייהו, ויצטיירו בסוד

וייצר, ציד"י, שהיא נקודת הבינה, והאותיות נחקקו בבינה, ומשם נצטיירו השש קצוות. אחר שנצטיירו ונחקקו בבינה האותיות, כי האותיות בבינה מבפנים, ושש קצוות תמיד ה) לבד, וזהו מפניו. וחכמה ובינה זו, הם חכמה ובינה עילאין או"א, הנזכר בזוהר באדרא זוטא ו) למברי שמים, שהם שש קצוות שבז"א הנקרא שמים. אסתכל באור קדמאה, הוא חסד עליון, והיא חכמה שבז"א, ונתעטף בו בסוד התלבשות, לשיוכל לקבל האור העליון. אמנם אין התלבשות הזוהר א) בהתלבשות ההיכל, כי הנה כאשר ההיכל מפסיק יתמעט האור, וזה כי מרוב אור החכמה. לא יכלו לקבל אורה, כי אם על ידי הפסק רב ב) תוכיות ההיכל. וכאשר נתעטף אין כל כך הפסק, וזה לפי שכבר נתמעט, ויוכלו לקבל בהפסק מועט, דמות עיטוף, והסתכלותו באור קדמאה הוא לעשות ז"א, דוגמת אור קדמאה, תוכו חסד, מטה כלפי חסד.

אסתכל למעבר ג) תתאה, היא נוקבא דז"א, עביד היכלא אוחדא, היא בינה שבז"א, שכשם שחכמה עליונה ההיכל שלה בינה עליונה, כן בז"א, החכמה שבו, עשה לה היכל, והיא בינה שבז"א, והוא המוח הנחלק לחמשין תרעין, הנזכר באדרא זוטא, ובו נכנס בסוד התלבשות, ועשה שש קצוות דנוקבא דז"א. ולפי שההפסק רב דמות היכל, נתמעט אורה, ועל ידי היכל בתוך היכל נעשית, ושם נרשמו כל דשימו שש קצוות ד) שבהגיע עד סוף המדרגות לפי ששש קצוות בהיותם בבינה, הם בסוד שיתין, כל א' כלולה מעשרה, וסוד ששים רבוא ה) עילאין דעלמא כנזכר בספר בראשית דף ו) כ' ובספר שמות דף ד"פ וק"פ, וברדתם

הגהות ומראה מקומות

- ו) צ"ל בעא למברי. (שם)
 א) צ"ל כהתלבשות (שם)
 ב) צ"ל תבנית היכל (שם)
 ג) צ"ל נוקבא תתאה (שם)
 ד) צ"ל שבבי"ע (שם)
 ה) צ"ל דעלמא עלאה (שם)
 ו) צ"ל דף ב' ודף כ"ב ובספר שמות דף קכ"ו ודף קפ"ו.

ת) זהר ח"א דף צ' ע"א כל תשובה זו כתובה בשער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת לך לך דף ס"ט ט"א ד"ה שם בדף צ', ועיי"ש כי יש הרבה שינויים בלשון ממ"ש כאן.

- א) צ"ל נגלים. (שם)
 ב) צ"ל לרוב. (שם) ג) ונגנזה (שם)
 ד) צ"ל רשימות (שם)
 ה) קמיה לבר (שם)

ל) שלפנים ולפנים, וזה לפנים, ואין הפרש ביניהם כי אם מ) כפי היכלא אחרת. ומה ששאלת דרך גבר בעלמה, אבארהו בקצרה, כי נפלא ממנו, איך יהיה דם בתולים בעולם העליון, כי כל הדברים שנתקלקלו למטה נפגמו למעלה, נ) והבן זה היטב, ואחר שהכלה כלולה בתולה ואיש לא ידעה מהקליפות ס"א, ועוד שהזיווג אינו נעשה אלא על ידי התבסמות הדינים, וגוברים הרחמים, מנין יגיע שם אדמיות דם, המורה דינים, אף על פי שהוא טהור וזהו קושיא עצומה. והוא על דרך שכתבתי לך, דרך הנשר בשמים, ודרך אניה בלב ים, ודרך נחש עלי צור. ועוד יש דרך אחרת, ודי בזה, כי לחכימא ברמיזא דידיעי אורחוי דקב"ה, כי ישרים דרכי ה' וכו'.

ומה ששאלת בפסוק בכל מקום אשר אזכיר את שמי וכו' ס) עד מה שזכר בפרשה ואלה שמות דף ד' במתניתין, דמדכר פטרונא שמיא וכו', מתעדנים נשמות הצדיקים, ודי בזה לידעי חן ומביני דעת.

ע) ומה ששאלת בענין ד' עולמות אבי"ע, אודיעך בקיצור נמרץ, הנה אלו ארבע עולמות אבי"ע, נזכרו בכמה מקומות בספר הזוהר ובתיקונים מפורים. אמנם באלו השני מקומות, נזכר שם דרך כללות על תקונם. אחד הוא בהקדמת התיקונים דף ג' ולעילא על כולא, הוא נחית בעשר ספירות דאצילות, ובעשר ספירות דבריאה, ונהיר בעשר כתות דמלאכיא, ובעשר גלגלי דרקיעא. ובדף ד'. וכן בפרשת בא בר"מ דף מ"ב, ענין העשר ספירות

למטה שש קצוות אלו, הם שש בסוד ששים, ושש ו' גדולה, ו' זעירא ונמצא שהם ששים ושש, ז) ולפיכך שש קצוות שבת"ת, נעשו על ידי התלבשות אור קדמאה, שהוא א' מו' קצוות עצמם, לא נמנת עמהם, שהוא מלבוש לבינה. וז"ש ספר בראשית ח) דהאי ימינא ביובלא שריא, ט) לפיכך יומם, יומא דכולהו, דאזיל עם כלהו, כי אינו עובר אור שלהם, אלא דרך אור קדמאה. ונמצא כי הם ו' עמו, והם חמש לבד, כי הוא עובר בכלם בבינה, שהרי היא מתלבשת בו.

וכיוצא בזה יתבאר בזהר בפרשת שמות, ובפרשה וישמע יתרו י) איתוסף ההוא היכלא אתחפיא בשית יריען, כ) אינון חמש לגו בגו אינון יריען חד מרקמא, בההיא יריעא אתחפיא ההוא היכלא, מיניה אשגח וחמי לכולא, ולפיכך הם ששים וחמש, וכל אלו נרשמו במלכות, וזהו ה"ס מפניו כל הארץ שהיא המלכות. ובדרך אחרת כתבתי בספר הלקוטים, ובספר מבוא שערים ע"ש באורך, על זה הפירוש דרכים ואופנים אחרים ע"ש, כל אלו קבלה המלכות שהיא הארץ והבן היטב, ולפיכך נקרא אדנ"י, שהוא בגימטריא ה"ס, ועוד שהיא ה"ס נקודין אלו שזכר בשאלה ששאלתני, שהיא כללותם.

ודע והבן, כי יש דרך קצר בדברים אלו, כי נתלבש בבינה, להמציא שש קצוות שלמטה ממנה, וזהו ההיכל הראשון. והיכלא אחרא שנתלבש במלכות, להמציא שש קצוות שלמטה ממנה, והם סמ"ך והה', על פי שכתבנו, והראשון

הגהות ומראה מקומות

- ז) צ"ל ולפי שש קצוות (שם)
- ח) דף ג' ע"ב.
- ט) ולפיכך נקרא יומא דכלהו (שם).
- י) דף ס"ח ע"ב.
- כ) ז"ל שער מאמרי רשב"י זיע"א שם: ההוא היכלא אתחפיא בשית יריען והוא בינה, כנזכר שם, וקאמר בתר הכי אינון שית יריען אינון חמש לגו בגו אינון יריען קיימא חד מרקמא וכו'.
- ל) צ"ל והראשון לפני ולפנים (שם)
- מ) צ"ל בפירוש היכלא אחרא (שם)
- נ) תשובה זו נמצאת בשער הפסוקים סוף משלי ושם כתוב כי כל הדברים שנתקלקלו למטה כביכול נפגמו למעלה.
- ס) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף פ"א ט"א ד"ה שם בדף ד'.
- ע) תשובה זו כתובה בע"ח ח"ב שער כללות אבי"ע פרק א'. ועיין במבוא לספר הזוהר הנדפס בהקדמה לספר הזוהר אות ל"ה.

אלא שנכנס שחרית ומוציא ערבית, כמשדו"ל (ש) ותוך וילון זה, הם ארבע יסודות: אויר, רוח, מים, ועפר. והארץ וכל אשר בה. וכללות כל אלו השבעה דקיעים (ת) העליון והארץ שבתוכם, היא עולם הבריאה. וכן הבריאה ליצירה וכן היצירה לעשיה, כי שם נגמד החומר הכלים להתגשם, כמו מה שכתבתי לך בתחלה, כי התחלת הכלים הם עולם הנקודים, שהם עשר ספירות דאצילות שהם בחינת מאנין וכלים, כנוכר בר"מ פרשת בא (א) ולאלין עביד שמשין סמא"ל וכל כיתות דיליה, הרי נתבאר לך בקיצור ענין אבי"ע.

(ב) ומה ששאלת המסך שבין אצילות לבריאה, ובין בריאה ליצירה, ובין יצירה לעשיה. אבארהו לך בקצרה, ונתחיל מפסוק ועשית מעקה לגגך (ג) וסוד מסך זו כאשר שאלתני, כי בנין העולמות אלו, הוא מש"ה כי תבנה בית חדש, וכבר הארכתני הדרוש באורך הזה בספר אוצרות חיים עיין שם. אלא לדרכנו כאשר שאול שאלת עלי, הוכרחתני להביא לך ראיות אחדות, בעומק ודמיון סוד התורה, כאשר עיניך תחזינה משרים, וזה תוארו: ואמנם גג"ך הוא בגימטריא הוי"ה, כאשר נזכר בספר אוצרות חיים. ומעק"ה בגימטריא רי"ו, כנוכר שם. וביאור הענין הוא: כי ע"י הרי"ו, יעשה מעקה לגגך, שהוא שם הוי"ה. והענין, כי הלא ביארנו כי ארבע עולמות אבי"ע (ד) ואמנם הכתוב אומר כולם בחכמה עשית, כי האצילות כוללת כולם,

דאצילות, דאינון: מקוד, ומעיין, וים, ושבעה נחלים. ולבתר עבד משמשין לאינון מאנין, כרסייא בארבע סומכן, ושית דדגין, הרי עשר. ולבתר תיקן לשמש לכורסיא, עשר כתות אראלים וכו'. ולבתר עבד לאילן שמשין, דאינון סמא"ל. כי תחלה הם עשר ספירות דאצילות, שהם מתחלת (פ) מן עתיק יומין עד סיום נוקבא דז"א, כנוכר במקום אחר, ואחריהם עולם הבריאה וכו', ג"כ עשר ספירות, רוגמת עשר ספירות מאצילות, עולם כסא הכבוד, (צ) בנוקבא דז"א דאצילות, הנקרא כבוד, והבריאה היא כסא תחתיה, ולכן נקרא כסא הכבוד עולם הבריאה. ואחריהם (ק) עולים ליצירה, והם עשר ספירות ג"כ. ובוה העולם הוא מטטרון שד הפנים, עם עשרה כתות מלאכים. ואחריהם עולם העשיה, והם עשרה גלגלים דקיעים הסוככים עלינו, אשר בתוכם הארץ.

וכבר ידעת, כי כמו העשר ספירות דבריאה נעשים בסוד שבעה היכלות, כי היכל העליון נקרא ק"ק, כולל ג"ד. (ד) כן הם שבעה דקיעים, והרקיע העליון נקרא ערבות, כולל ג"ד. ואמנם העשרה גלגלים, של שבעה כוכבי לכת, שהם: שצ"ם חנכ"ל, והי"ב מזלות, שממנו יודעים חכמי התכונה, כולם קבועים ברקיע השני, מתתא לעילא, כמש"ה ויתן אותם אלהים ברקיע השמים, שהוא דמיון היסוד הנקרא כל, וכולל כולם בו. ותחתיו וילון כנגד מלכות, והבן זה היטב שהוא מלכות דעשיה, שאינו משמש כלום.

הגהות ומראה מקומות

ול"ג מן היא עולם הבריאה עד כי שם נגמד.

(א) בע"ח כתוב: וכאן בעולם עשיה נגמד מלאכת הכלים והוא תכלית החומרים, שהוא קצה האחרון, ולכן פה נתגלו בחי' הקליפות לגמרי, ולכן נקרא זה עולם הקליפות. עם היות בתוכה עשר ספירות דעשיה דקדושה, וז"ס ריש פרשת בא ולאלין וכו'.

(ב) תשובה זו כתובה בע"ח ח"ב שער דרושי אבי"ע פרק י"ד וישנם הרבה שינויים ממ"ש כאן.

(ג) בע"ח כתוב: וסוד מצוה זו.

(ד) הם הנקרא חו"ב תר"מ והנה הכתוב וכו'.

(ע"ח שם)

(ס) ל"ג מן (ע"ח שם)

(ז) בע"ח כתוב: ונקרא עולם כסא הכבוד, יען הם למטה מנוקבא דז"א הנקרא כבוד.

(ק) צ"ל עולם יצירה (ע"ח שם) ועיי"ש עוד הרבה שינויים.

(ד) בע"ח כתוב: וכן בעשיה הם ז' דקיעים והרקיע העליון הנקרא ערבות כולל ג"ד. אמנם כל הי' גלגלי של הז' כוכבי לכת וי"ב מזלות שמנו חכמי התכונה כולם וכו'. (ש) חגיגה יב:

(ת) בע"ח כתוב: אש, מים, עפר, רוח, והארץ וכל אשר בה. וכללות כל הז' דקיעים אלו העליונים, והארץ שבתוכה, נקרא עולם העשיה ששם נגמד וכו'.

וממנו יצאו. והנה אחר שנאצל האצילות, עשתה הבינה לאצילות מסך אחד, להבדיל בינו ובין הבריאה כנו"ל. והאמת, כי יש כח באותו הלבוש, כשיורד מן הבינה עד רגלי זר"ן להלבישם, יש כח לירד ולהתפשט ולהלביש את העולמות שהם בי"ע, כי יש כח באצילות כנגד כולם כנוכר. ואין להאריך בזה, כי פשוט הוא, שכל דבר העליון, כולל כל מה שתחתיו שהם בי"ע, כי יש כח באצילות כנגד כולם כנוכר וכולל כל מה שלמטה ממנו.

ואמנם לא רצה המאציל שיהיה כך, וכדי לצייר הדבר בלבבך, אמשול לך משל, כי אלו הארבעה עולמות, הם ארבעה בתים זה למעלה מזה, וכולם באורך וברוחב אחד, אלא שזה למעלה מזה, והנה בית העליון בעולם האצילות, ובגג הבית הזה, אין לנו רשות לדבר בו מכתר האצילות, יען במופלא ממך אל תדרוש, והחכם יבין מדעתו דב" מתוך דבר, כנוכר לעיל. אך נתחיל מן הבית השני, שהיא הבריאה, שהיא וזהו כי תבנה בית חדש, בית עילאה. ואמנם גג הבית הזה, הוא קרקע ה' וז"ש אותו המסך הנעשה שם מן הבינה של האצילות, אשר רגלי זר"ן דורכים עליו, כדרך בני אדם בני עליה, שדורכים על הבית שתחתיו. ואמנם בגג הבית הזה של בריאה, צריך לעשות עליו מעקה עשרה טפחים, והענין, כי אמת הוא שאור האצילות אינו יכול ליפול בבריאה, כי יש מסך בנתיים, אך מן הצדדין הגג, אם לא יהיה מעקה עשרה טפחים גבוה, יפול, ואם יפול שם ימות, והענין, כי סוד המיתה היא פרידות הדיבוק ממקומו ומעולמו, וברדת האור למטה

ועתה נבאר מציאות המעקה מה עניינו: כי הלא ארבעה עולמות, הם ארבעה שמות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, כנודע. ואלו ג"כ הם סוד חבת"ם, המכונים לארבעה עולמות. ואמנם כל שם מאלו, יש עשרה אותיות מילוי, חוץ מן האחרון שבהם. והנה כמו שאור הפנימי של שלשה עולמות בי"ע, נמשך מן עולם האצילות, ושלשה שמות ס"ג מ"ה ב"ן, כולם כלולים בשם ע"ב באצילות. גם סוד הלבוש הזה שירד מן הבינה, להלביש שלשה עולמות אלו, גם כן הם ג' שמות ס"ג מ"ה ב"ן, וכולם כלולים בלבוש האצילות שם ע"ב.

והנה נמצא, כי אלו הלבושים של בי"ע, הם ס"ג מ"ה ב"ן, קודם שירדו למטה, העלם למעלה בסוד ח' מחצה ומעקה אל האצילות, בהיותם שם כל השלשה שמות ס"ג מ"ה ב"ן,

הגהות ומראה מקומות

יכולים להתפשט עד למטה בעשיה, הגביהם והעלה אותם למעלה מגג הבריאה וזקף אותם, ומה שהיה תחלה בסוד כתלים אל עולמות בי"ע נעשה מעקה וכתלים אל עולם אצילות ובזה לא יפול וכי.

(ז) צ"ל ולא מתו.

(ח) צ"ל מחיצה ועיי"ש בע"ח כי יש הרבה שינויים והרחבת הלשון ממ"ש כאן.

(ה) בע"ח כתוב הוא עצמו קרקע עולם האצילות כי קרקע בית העליונה שהוא מסך הנ"ל הוא עצמו גג של הבית הב' הנקרא בריאה כי דגלי וכו'.

(ו) לשון הע"ח: שחיה בכח מסך ההוא הנעשה ממלבוש הבינה להתפשט. עד סיום עולם עשיה, אמנם לסיבת נפילה הנ"ל הוצרך המאציל לעשות מעקה הנ"ל באופן זה כי אותן השוליים של מסך העודפים והיו

ואמנם כשחוזרים אלו השלשה שמות לעלות, אינם עולים כולם באצילות, כי גם בבריאה צריך שתשאר מלובשת, ולכן נשאר שם ס"ג מלבוש הבריאה, וכל זה בתחלתו, כשירד. ואחר כך כשחזר לעלות, עולה שם מ"ה כנגד שם ס"ג ממש, כי כל א' מהם גבהו עשרה, ונשאר שם ב"ן, והוא מה שעלה אל ראש הבריאה, ונעשה מעקה לאצילות. ולכן גובה המעקה עשרה טפחים, כנגד שם א' של ב"ן. ל)

ואמנם כוונת המעקה היא, כי באמת הוא, שכמו שאור האצילות עובר דרך גג דבריאה ושם נחתם כל ציורי האצילות, כי לכן הבריאה נקרא חותם האצילות, והנה גם דופני וצדדי הבריאה, צריכים רוחניות (מ) צורי עליון של האצילות, ולכן אותו האור של העליון של האצילות, עובר דרך אותו המסך של המעקה ויורד למטה עד צדדי הבריאה, וכבר יש שם מחיצות כנוכר, שנעשה משם ס"ג בירידה. ומשם מ"ה בחזרה, ועובר דרך המחיצות האלו, ומחיה אותם (נ) באופן כל אחד על פי האור שעובר מדופני האצילות, הוא יותר גדול מן האור העובר מקרקע האצילות של הבריאה, עם כל זה שם אורו דרך מסך אחד, וכאן הם שלשה מחיצות, אחד מחיצת האצילות, ושני מחיצות הבריאה, דהיינו בירידה ובחזרה, ועל ידם נמעט האור, וזהו חיות הבריאה. ולכן עתה אין אור האצילות נופל, רק עוברת הארת אורו דרך המסך והמעקה ההוא, ואינו נופל. וז"ס דין המעקה (ס) די לו בהוצא ודפנא. והטעם כי אין מפחדין שיעבור משם הארה אל

שעולים רי"ו כמנין מעק"ה (ח) כולם כלולים בשם ע"ב, שהוא עשר אותיות דמילוי יודי"ן. ונמצא שבהיותם באצילות ט) אין אלא עשרה כי יותר גדולים הם עשרה טפחים דאצילות, משלשים טפחים דבי"ע. י) ונמצא זו גבהו עשרה טפחים, כנגד שם ע"ב שבאצילות שהם עשר ספירות דאצילות. וזהו ועשית מעקה לגגך, כי ע"י ס"ג מ"ה ב"ן, שהם בגימטריא מעק"ה, לצורך גגך, הוא שם הוי"ה של האצילות, שמילוי עשרה אותיות, וזה שיעור המעקה, שגבהו עשרה טפחים.

ואמנם מה שאמרנו, שס"ג מ"ה ב"ן בגימטריא מעק"ה, הוא באופן זה, כי ס"ג עם עשר אותיותו בגימטריא ע"ב. וכן שם מ"ה אם נצרף עמו ארבעה אותיות השם שהוא בגימטריא כ"ו, אם תחבר עם מ"ה, היא בגימט' ע"א. וכן שם ב"ן בסוד האחוריים שלו, שהוא סוד הריבוע של ארבעה אותיות הוי"ה, כזה: י, י"ה, י"ה, י"ה, יה"ו, יה"ה, הם בגימטריא ע"ב. הרי שלשה פעמים ע"ב, בגימטריא רי"ו, כמנין מעק"ה. נמצא כי מן ס"ג מ"ה ב"ן, נעשה מעקה לאצילות. עיין בספר אוצרות חיים באורך. וביאור היות כל אחד משמות אלו ע"ב, נתבאר אצלנו בסוד הרפ"ח ניצוצות שנפלו, וחוזרים לעלות בסוד מעקה. (כ) וזהו נלע"ד חיים, ששמעתי וכתבתי לאגרת של השואל הנזכר. אך מה שיש כתוב אצלי הוא, שאין המעקה נעשה משלשה שמות הנזכר, רק משם אחרון לבד, כיצד: הרי כשיורד האור של לבוש העליון להלביש את העולמות, הנה מה שיורד למטה מן האצילות הוא ס"ג מ"ה ב"ן.

הגהות ומראה מקומות

- (ח) כי הם ג' פעמים ע"ב: ס"ג וי' אותיות ע"ג. מ"ה וכ"ו ע"א. ב"ן בריבוע ע"ב, כמנין מעקה ע"ה. להלן ד"ה ואמנם.
- (ט) בע"ח כתוב: נמצא שבהיותן באצילות אין גבוהין רק י'.
- (י) ונמצא כי גובה המעקה הזה (ע"ח שם).
- (כ) ע"ח ח"א שער רפ"ח נצוצין פרק ב'. מבו"ש ש"ב ח"ב פ"ט.
- (ל) בע"ח מוסיף והכולל ואפשר שהוא ע"ב
- קד"ם גימטריא רי"ו. שער המצות פרשת תצא דף ק"מ.
- (מ) צריכים אורות רוחניות עליון של האצילות (ע"ח שם)
- (נ) בע"ח כתוב: באופן כי כאשר האור עובר דרך דופני האצילות אע"פ שאור זה גדול מהאור העובר דרך מסך הנקרא קרקע האצילות עכ"ז אין שם רק מסך אחד.
- (ס) ב"ב דף ד' ע"א.

הוי"ה, כי בריאה ועשיה הם בינה ומלכות, שם אהי"ה ושם אדנ"י, ולכן אין המעקה נעשה מעצמותיו שהוא הוי"ה, רק משם א"ל. אך בריאה ועשיה, שאין עצמותם שם הוי"ה, נעשה המעקה שלהם משם הוי"ה כנזכר. ת) הנה ביארתי לך סוד המסך וענייניו, כאשר עיניך תחזינה משרים.

גם מה ששאלת לשון הזוהר, דבכל אתר א"ת היא נוקבא, וג"ם היא לאה.

דע ותבן, כי הענין הוא, כי מן הארבעה אלפי"ן של ארבעה שמות אהי"ה, לוקחת נהי" דתבונה, שבתוכם מתלבשין המוחין. והם בגימט' מד"ת, בסוד ומדת ימי מה היא. והנה בתחלה לוקחת אותם לאה, שהיא למעלה, קרובה אל המוחין דזעיר, ואחר כך יורדין לרחל, שהם באים מרבוץ המשכת השפע אשר בועיר במוחין שלו, יוצאין ממנו לחוץ בחי' ב' הנזכר. ולכן נקרא את גם ריבויים, כי מן הד' אלפי"ן הנזכר, שהם בגימטריא מד"ת, נחלקת הארה ההיא, ובמספר ג"ם מאורות לוקחת לאה, וא"ת לוקחת רחל, ושתייהם בגימטריא מד"ת כנזכר. והטעם לזה שמעתי ממורי זלה"ה ושכחתי, ואני מסופק כל מה שכתבתי ושמעתי מפיו, ולכן אכתוב כל הנלע"ד שזהו מה ששמעתי. א)

הנה הנלע"ד חיים ששמעתי, כי הטעם הוא, אשר לוקחת לאה גם מאורות הוא, כי הנה אורך התפשטות לאה בועיר, היא שני ספירות בקו ימין, והם חכמה וחסד, ושני ספירות בינה הגבורה בקו שמאל, כי קו האמצעי שהוא הדעת אין למנותו, כיון שאנו מונין ימין ושמאל. והנה הם ד' ספירות, כל אחד כלולה מעשר, הרי ארבעים. ועוד שלישי אחד מן הת"ת, דהיינו שלישי העליון, שהם במספר שלשה, הרי הם ג"ם.

הגהות וזמראה מקומות

ש) מדרש רבה בראשית ד' א'.
 ת) עיין ע"ח ח"ב שער סדר אבי"ע פרק ב' וג'.
 א) עיין ח"ב שער לאה ורחל פרק ג'. שער מאמרי רו"ל דף ל"ג ט"ב במאמרי מדרשי רו"ל. שער הכוונות ענף כונת ק"ש סוף דרוש ר' במלת ועד.

הבריאה, ולכן אם עשאו בהוצא שפיר דמי, כי אף אם יעבור דרך שם, אין בו חשש נפילה כנזכר.

והנה גם בגג היצירה יש שם מעקה, ע"ד שפירשנו בבריאה, כי מן הבריאה יורד אור עד ע) העשיה ואז פ) נופל ונכפל, ונעשה מעקה בדופני הבריאה, כי כמו שיש הפרש בין אצילות לבריאה, כך יש הפרש בין בריאה ליצירה, ובין יצירה לעשיה, וגם אם יפול האור מבריאה ליצירה, נקרא נפילה ומיתה. ואמנם המעקה הזה הוא באופן אחר, כיצד: הרי שבעולם היצירה, הוא שם צ) של הוי"ה, כנודע אצלנו בכמה מקומות שכתבתי ע"ש. ואמנם זה האור היורד מן היצירה ולמטה, הוא ק) של הוי"ה ואם תמלא שם א"ל במילוי כזה אליף למ"ד. הוא בגימטריא רי"ו ר) וזה רי"ו עולה לגג היצירה, ונעשה שם בחי' מעקה. ואמנם מעקה דעשיה הוא, כי הלא גם העשיה האור שלה היה מתפשט מאוד, בסוד הרקיע שהיה מתפשט ונמתח עד בלי די, ש) ואז חזר לעלות, ונעשה מעקה בגג העשיה.

ואמנם מעקה הבריאה הוא, כדי שלא ירד אור האצילות בבריאה, ומעקה ביצירה הוא, שלא ירד אור הבריאה ביצירה. ומעקה העשיה הוא, שלא ירד אור היצירה בעשיה. וגם כדי שלא יתפשט אור העשיה אל החצונים שתחתיה, ולכן חוזר ונכפל בראש העשיה. ואמנם מעקה העשיה, הוא משם ב"ן שהוא בעשיה, בסוד ע"ב קר"ם, שהוא אחוריים דעשיה שהוא בגימטריא רי"ו, כמנין מעקה"ה.

ואם תשאל, ולמה מעקה הבריאה והעשיה, הם משם הוי"ה, ומעקה היצירה הוא משם א"ל, דע כי כבר ידעת, כי תמיד אנו מכנים שם הוי"ה אל היצירה, שהוא סוד ז"א הנקרא

ע) נ"א היצירה (דפו"י)
 פ) בע"ח כתוב: נכפל ונזקף.
 צ) צ"ל א"ל (ע"ח שם)
 ק) צ"ל א"ל הוי"ה
 ר) צ"ל אליף למ"ד הוי"ה הוא בגימטריא רי"ו.

קטנה, ופעם נקרא בוגרת, ופעם נקרא נערה, ופעם נקרא ה' תתאה של שם הוי"ה. וכנגד ד' ימנים הללו, נקרא נקב"ה, שהוא ר"ת: "נערה, קטנה, בוגרת, ה"א תתאה של שם הוי"ה, כדפירשנו.

(ו) ועתה נבאר סוד ז' זמנים אלו, והנה בזמן הקטנות, יש בו שלשה זמנים אחרים, כי כמו שבהזעיר יש לו תחלה עיבור יניקה גדלות, כן יהיה למלכות בודאי. אמנם ביאור הענין הוא: כי הלא קודם העבור הראשון של ז"א, הנה הוא אז היו ששה נקודות כנודע אצלינו, וזה היה זמן הראשון של זעיר, ואז בזמן ההוא היתה המלכות כנגדו ג"כ נקודה אחת שביעית, ואמנם אז היתה מרתה שיעור העטרה שביסוד, ואז היתה נקרא עטרה.

ואמנם שיעורה הוא שליש מרת היסוד, כי העטרה הוא שליש שיעור מן מרת היסוד. אחר כך בזמן הב' של זעיר, שהוא העיבור הראשון, אשר היה הזעיר במעי אמו במעי הבינה, כי מתחלה היה בחוץ בסוד ששה נקודות, ואחר כך נכנס במעי אימא כדי ליתקן, ואז היה בזמן הב' של זעיר, ואז היה בסוד תלת כלילין בתלת, כי שש נקודות שלו, נכללו שם שלש בשלש, כמ"ש אצלינו. ואז גם המלכות נתקנה קצת, כי העיבור כ"כ הוא תיקון לנוקבא כמו לדכורא, והנה גדלה המלכות בשיעור היסוד שלו. ואמנם כדי לבאר אלו העניינים היטב, אנו צריכים לבאר מאמר רז"ל שאמר (ז) האשה עולה עמו ואינה יורדת עמו. והענין, כי הלא המלכות היא תחת היסוד בקו האמצעי, וכבר נודע טעם הענין, כי הנצח וההוד דאימא שבתוך הזעיר, הם סתומים, ולא היתה יכולה למלכות להתקן שם, אמנם בקו האמצעי ששם היא פתוח יסוד דאימא, ושם יכול האור לצאת ולתקן את המלכות, ולכן לא תמצא לעולם את

עוד נלע"ד חיים ששמעתי, כי הנה התחלת לאה היא מן הדעת, הכולל חו"ג, (ב) והם חסד וגבורה ממש, זרוע ימין ושמאל דזעיר, הרי ארבעה ספירות, שהם ארבעים, ושליש הת"ת שלשה, הרי ג"ם. וכל שאר האורות לוקחת רחל.

עוד נלע"ד חיים ששמעתי טעם אחר, כי הנה הזעיר יונק מן בחינת הפנים דנה"י דתבונה המתפשט בתוכו כנודע, אבל הנקבות שהם לאה ורחל, לוקחות ויונקות מן האחוריים דתבונה, כי לטעם זה נקרא זעיר ונוקביה קדם ואחור. והנה עיקר תבונה היא כנגד לאה, כי רחל היא המתחלת אחר שנגמר יסוד דתבונה, אשר משם ולמטה מתגלה יסוד דאבא. ונמצא כי עיקר יניקת לאה הוא מן התבונה, ויונקת האחוריים שלהם כנוכר. והנה אחוריים של תבונה, הוא ריבוע שם אהי"ה, שהוא בגימטריא מ"ד, ובמנין גם אורות לוקחת לאה, ואור א' מהם נותן לרחל, (ג) הו"ק ת' לבדה, היותה כנגד ד' ספירות דו"א שהם תנה"י, כל א' כלולה מעשרה, ועשרה מעשרה הם ת', ועם אור א' שלוקחת ממ"ד אורות של לאה, כמנין א"ת אורות ברחל. ואמנם אור זה שלוקחת רחל מלאה, בחי' עקב ענוה, שלוקחת רחל מלאה עקביים שלה, בתוך כתר שלה, והיא הארה מועטת כלולה בבחי' אור אחד לבר.

ומה ששאלת ענין בריאת המלכות וסדר תיקונה:

דע והבן, כי הנה מצינו שהמלכות נקראת נקבה, וסוד הענין כבר ביארנו במקום אחר, כי לפי שאין האור שלה בא אליה אלא דרך נקב, כנודע לידועי חן ומביני דעת, כמ"ש בזהר באדרא רבא (ד) ונקיב ועבר מאחוריהי וכו', ולכן נקראת נקבה. ואמנם (ה) נתבאר נקבה, הוא על שם זמני האשה: פעם נקרא

הגהות ומראה מקומות

(ה) ע"ח ח"ב שער הירח פ"א. תלמוד עשר ספירות חלק ט' מן אות ל"ו עד אות ע"א.
(ו) בע"ח שם כתוב ועתה נבאר ד' זמנים וכו', (ז) כתובות מח.

(ב) ע"ח ח"ב שער דרושי הצלם פ"ב כלל ז'.
(ג) צ"ל הנקראת.
(ד) זהר ח"ג דף קמ"א ע"ב ובוהר ע"פ הסולם אות ש"ו ושם כתוב ונקיב ואתעבר בגיטא אחרא.

לא תמצא נקבה לזכר. אחר כך בזמן השני של הזעיר, שהוא עיבור תלת כלילין בתלת, אז גדלה והיתה במדת שיעור היסוד. והענין הוא, כי היסוד אינו מדה גמורה כשיעור שאר הספירות, כי עליו אמר הכתוב ומספר את רובע ישראל, כי אורכא דגוסא ד' בריתות, הרי כי היסוד הוא רבוע הת"ת, והעטרה הוא שלישי היסוד, וזהו שאמ"ו וכל בשליש עפר הארץ, כי מדת הארץ הוא שלישי, שהיא העטרה. ואמנם כשנכללו תלת כלילין בתלת, כבר ביארנו, כי הסדר הוא, שהנה"י הלבישו לחג"ת, ונמצא חסד תוך נצח, וגבורה בתוך הוד, ות"ת בתוך יסוד, והמלכות הוא תחת היסוד בקו האמצעי, ואחר כך כשעלה היסוד י' נכלל את הת"ת בתוכו והלבישו, הנה לא היה מקום אל המלכות להכלל בו, ולא היה לה בן זוג. והנה כמו שהעבור הזה היה תיקון אל הזעיר, גם כן היה תיקון אל הנוקבא, ולכן הוצרך נקודות המלכות שתעלה למעלה על היסוד ותלביש אותו, נמצא כי היסוד מלביש את הת"ת, והמלכות מלביש את היסוד.

אמנם זה תבין, עם מה שביארנו לך בספר הדרושים בפרשת בלק, אשורנו ולא עתה דאשיט פסיעה לבר, ופירוש הפסוק איירי, בעבור זו"ן, כמבואר מלשון הזוהר עיין שם. (כ) והענין הוא, במה שהודעתיק, כי זו"ן היא ו' זעירא שבתוך ה', כי הם ששה נקודות, ונכללו תלת בתלת, ונמצא שהם ששה, אך הם קטנים, כי אינם מתגלים רק ג' לבד, חצי הוי"ה, ונקרא ו' זעירא. ושם בסוד אותה הוי"ה אושיט פסיעה לבר, כזה ו'. והענין הוא, כאשר תלביש היסוד את הת"ת, הנה הוא שזה לשאר הספירות, כי גם נצח מלביש לחסד, והוד לגבורה. אך המלכות מלביש ליסוד, נמצא יש שם שלשה ענפים, שהם: ת"ת, יסוד, ומלכות. ושם בעובי קצת יותר במקום המלכות, הוא

המלכות, אלא באחורי הזעיר כנגד קו האמצעי. והנה בהיות הזעיר בסוד ששה נקודות בלבד נפרדות כל א' מחברתה כנודע, כי לכן היו נקראים רה"ר, גם המלכות למטה מן היסוד דזעיר בבחי' העטרה.

ובזה תבין כמה שמות שנקראת מלכות, וכולם אמת, כי יש להם כמה שרשים אל המלכות, כפי השתנות הזמן. ולכן אל תתמה, אם המלכות היא עטרת היסוד שבאדם, ואיך היא הנוקבא של האדם. אך הענין היא, ת) כי כל הקדושה, אין שורש הראשון נעקר משם. ולכן תחלה המלכות שורשה היא עטרה, ואחר כך כשגדל הז"א נעקרה משם וגדלה מעט מעט, עד שנעשית פרוץ גמור, וחזרה פנים בפנים עם הזעיר, ולא מפני כן נעקר מציאות הראשון, ונשאר לה שורש דבוק עם הזעיר בבחי' עטרה, ולא זזה משם לעולם. וכן תמצא כי בכל קו האמצעי דזעיר, יש לה שרשים שם, כי היא תמיד יש לה שורש ביסוד דזעיר בסוד העטרה. ואחר כך בת"ת מאחוריו, ואינה זזה משם לעולם. וכמו שביארנו בפסוק ויעבור וכו', הוא הארה של אותה הבחי' שהניחה מלכות מאחורי הת"ת דז"א, ואף על פי שהיא עתה פנים בפנים עמו.

גם יש לה שורש אחר למעלה בדעת דזעיר, ומשם יצאת לאה, וזהו שורש יציאת לאה, ושמור עיקר זה. הרי כי בכל קו האמצעי דזעיר, יש לה שורש אחד קיים לעולם. ובזה אל תתמה מכמה בחי' שנמצאו למלכות, ולא די זה, אלא אפילו עם כל ספירה וספירה מספירות הזעיר, יש לה שורש אחד. כי בעת עיבור דזעיר אנפין, אז ט) נתעברה היא עם ספירת וספירה דזעיר, והשאר שורשה בכלם, וזהו שאמר בתיקונים, דאיחי שלימה בכל ספירה וספירה, ואין להאריך בזה.

ואמנם כבר ביארנו, כי בהיות הזעיר ששה נקודות, היתה היא בסוד העטרה, ולכן אז עדיין

הגהות ומראה מקומות

(כ) זהר ח"ג דף ר"ג: שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת בלק דף רכ"ח ד"ה שם בדף ר"ג. ע"ח ח"ב שער תקון הנוקבא פ"ד ושער תירח פ"א.

(ח) בע"ח כתוב: אך הענין הוא סוד גדול וכו'.
(ט) בע"ח שם גריס נתעברה. ועיי"ש עוד הרבה שינויים ממ"ש כאן. (י) צ"ל וכלל (ע"ח שם)

והנה כבר ביארנו, כי הזעיר דקטנות, יש לה מוחין דקטנות. ואמנם המוחין האלו, הם רמוזים בסוד השם שיש לה עתה, שהיא ה' אחרונה של השם, כי הלא הוי"ו הוא קו האמצעי, (ע) ושם באחורי ת"ת שבזעיר, שהוא כולל השש קצוות כמנין ו', אך עיקר הוי"ו הוא הת"ת קו האמצעי, ושם באחורי הת"ת היא ה' תתאה שהוא הנוקבא, ושני אותיות י"ה הם המוחין דזעיר, ואין להאריך בזה, ודי בהעראה הזאת.

אמנם נודע שאין לנוקבא רק שלשה מוחין, כי אין לה רק חד עטרה דגבורה. והנה המוח הראשון של חכמה דילה, הוא שם אלקי"ם דמילוי אלפי"ן. ומוח הבינה, הוא שם אלקי"ם דמילוי ההי"ן, כי כל ה' הוא בבינה. ומוח השלישי הוא אלקי"ם פשוט, כי הדעת שלה אינם שלם, ומכ"ש בקטנותה, ולכן אין בו מילוי. ואמנם אלקי"ם דיודי"ן לא נתגלה, כי אין בה כח, ובמקום יודי"ן לקחה אלפי"ן, ונמצא כי השני מוחין דידה חכמה ובינה, הם מילוי אלפי"ן וההי"ן, והם שני אותיות ה"א ה"ה, ולפי שהוא נקבה, (פ) הוא על אל"ף. ולפי שכל עיקר המלכות היא אות ה' תתאה, ולכן גם המוחין שלה, הם בסוד מילוי ה"א כנוכר. ולכן נקרא עתה ה"א, וכנגד אות ה' זו פשוטה, הוא מוח הדעת, שהוא אלקי"ם פשוט, הרי שלשה מוחין רמוזים, בה"א תתאה, (צ) ולא של ה'.

והנה נמצאת עתה המלכות, כלולה משלשה קוים, ימין ושמאל ואמצע, כנגד שלשה קוים ה'. ונמצא כי המלכות בקטנותה, נקרא ה' תתאה, והיא טפילה אל השם של הוי"ה. וכאשר נשלמה פנים בפנים, יש לה שם אחד בפני עצמה, אדנ"י, או שם אלקי"ם, כפי הזמנים או

בדמות פסיעה היוצאה לחוץ, ועי"ז נכללת המלכות בכל השבעה קצוות, כי אחרי שכוללת כל קו האמצעי, כוללת גם שני קוים האחרים. כי כמו שקו האמצעי ע"י עיבור הזה, נכלל בשני קוים, ונעשה נה"י כנודע. גם המלכות בהיותה בקו האמצעי, נכללת בב' הקוים. ואמנם בעלייתה (ל) ללבשתה את היסוד, על ידי עליה ההיא ניתוסף בה אור, ונגדלת בשיעור היסוד שלה, וזהו זמן שני של זר"ן. אחר כך בזמן השלישי של זעיר, שהוא סוד היניקה, שהוא צאת הזעיר לחוץ ממעי אמו, או הזעיר חוזר ומתפשט, ונמשך שש קצוות גדולים, ואז הנוקבא אינה יורדת עמו. פירושו: כי הלא תחלה עלתה עמו, כי כשעלה היסוד להלביש את הת"ת, גם היא עלתה והלבישה את היסוד, ונמצאת מאחורי הת"ת, ומקפת אותו. ואחר כך כשיורד היסוד מעל הת"ת, ומתפשט למטה, אין המלכות יורדת עמו, רק נשאר שם למעלה כנגד הת"ת. נמצא שיסוד ירד מעל הת"ת, ונשאר המלכות דבוקה עליו ממש על הת"ת, ולא ירדה ממנו, וזהו שאמר והאשה עולה עמו ואינה יורדת, אך ודאי ששורשה הראשון של העטרה נשאר למעלה כנוכר, ואין צריך לבאר זה הכלל בכל פעם. נמצא בזמן היניקה, נשאר הנקבה דבוקה עמו מאחורי הת"ת ממש, ואמנם ע"י היניקה נודע שהזעיר מתגדל על ידי החלב, ואז גם אותה המלכות נגדלת גדלות אחר שיעור הת"ת, ועתה המלכות היא מדה אחת שלימה כשאר המדות של זעיר, אך אינה פרצוף, (מ) מדה אחת שלימה. ובאלו הזמנים נקראת המלכות קטנה, אך אינה קטנה גמורה ממש, עד שתהיה (נ) עשר מדות שלימות, ואז היא נקראת ה' תתאה של הוי"ה, כי כבר יש לה מדה אחת גמורה.

הגהות ומראה מקומות

יש לה מוחין דקטנות, אמנם מוחין אלו הם רמוזין וכו'.
 (ע) בע"ה מוסיף ת"ת שבז"א, ועיי"ש הלשון יותר מבורר.
 (פ) צ"ל היא ה' על א' (ע"ה שם).
 (צ) צ"ל של הוי"ה ומלת ולא מיותר (ע"ה שם)

(ל) צ"ל להלביש (ע"ה שם)
 (מ) רק מדה (ע"ה שם)
 (נ) מדה שלימה ול"ג עשר מדות שלימות (ע"ה שם)
 (ס) בע"ה כתוב: וכבר ביארנו כי ז"א בקטנותו יש לו ג"כ מוחין דקטנות וגם הנוקבא בקטנותה

שכאים מוחין לזעיר והגדיל, אז מאירים מוחין אלו בנוקבא ונתקנת. והנה כמו שהזעיר אינו נקרא גדול עד שיגמרו כל המוחין ליכנס (ש) ואז נקראת נערה ובוגרת, כמו שביארנו כי שני שמות אלו, הם בימי הגדלות, אך בתחלה נקרא נער קטנה. והנה ידעת, כי הזכר אינו גדול עד תשלום י"ג שנים ויום אחד, והנקבה עד שנים עשר ויום אחד, ודי לך בהעראה הזאת. הרי על כל דבר ודבר ששאלת מעמדי, השבתי לך תשובה, כאשר עיניך תחזינה משרים, ואתה שלום וכל אשר לך שלום.

נחתם ט"ו לחדש אנו"י לרוד"י ורוד"י לי, שנת (ת) שס"ו לפ"ק, פה ירושלים תובב"א,

האר"י, זללה"ה.

שאלה ששאל הרב המובהק המקובל האלהי, כמהור"ר אברהם מונסון מעיר טניפיל דיבארבאריאה, להאר"י זצוק"ל:

יש לשאול דבר אחד קשה, והוא, כי ראינו בספרי הקבלה, ובספר הזוהר, ובספר המדע, ובספר הקנה בן קנה וצללה"ה, כי בשעה שהאל מתעסק בבריאה, אינו יודע, וכשיהיה באצילות הוא יודע. אם כן הרי נתבאר, שבעולם האצילות היא הידיעה והכריחה, אם כן קשה לרברי רז"ל (א) על פסוק, ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים, מלך ראשון שיעמוד לישראל, ידקר בחרב. א"ל ולי אתה אומר, אמור אל כהנים, שהרי הרג נוב עיר הכהנים. ונמצא שהכריחה דעתו על שאל, באיזה אופן שיהיה, אם

המציאות, ואינה טפילה אליו, כנזכר בזוהר. והנה כבר ידעת, כי המלכות נקרא אדנ"י, וגם עתה בקטנותה לוקחת שם זה, ונרמות בו, אך הוא בסוד מגין וחשבון, ולא ממש שם אדנ"י, רק בדרך חשבון. כיצד: כשתמנה שלשה מוחין אלו (ק) אלא שהם שנים דאלפי"ן ודההי"ן, הם בגימטריא תקפ"ו, כי אלו המוחין דקטנות, הם דינים ותוקף גמור, ונתחבר עמהם שם אלקיים האמצע שהוא הפשוט, הוא בגימטריא תרע"א, בחשבון אדנ"י במילואו. אמנם בעיבור שני דמוחין, אז כבר ידעת, איך מן הת"ת זעיר, נעשה כלי בית קיבול למוח הדעת, ועולים שני שלישים של ת"ת, להיותם בסוד הדעת ואז גם המל' שהיא שם באחורי הת"ת עולה עמו, ונשארה שם במקום הדעת, (ר) כי כל שלשה בחינות שיש לנוקבא בקו האמצעי, שהם: דעת, ת"ת, יסוד. הנה נתבאר ענין האשה שעולה עמו, ואינה יורדת.

הרי עד עתה ביארנו אות ה', ועדיין אינה נקראת קטנה ממש, רק ה' תתאה, כי אין לה רק מדה אחת, אחר כך נקראת קטנה, אות קו"ף של נקבה. והוא, הלא האשה עד שנים עשר שנים ויום אחד נקראת קטנה, וענין שנים אלו הוא, כי הלא האשה אינה נתקנת, אלא עד תיקון האדם, וזהו שאמר הפסוק לא טוב היות האדם לבדו וכו', כי תחילה היתה הנוקבא בסוד צלע אחד, והוא בזמן היות אחורי הת"ת דזעיר, בסוד ה' תתאה, וכאשר נתקן האדם שהוא זעיר והגדיל לגמרי, אחר כך נתקן הנוקבא, כי אחרי גדלות הזכר עדיין הנקבה קטנה, ואין הנקבה נתקנת עד גמר תיקון הזכר. ולכן אנו רואים בחוש הראות, כי האיש גדול מאשתו בשנים כנודע. והנה אחר

הנהרות ומראה מקומות

המוחין לכנוס בה ואז נקראת נערה וכו' (ע"ח שם פ"ב)

(ת) תאריך זה לא מדויק כי רבינו האר"י הקדוש זיע"א נסתלק בשנת של"ב ה' לחודש אב (שער הגלגולים הקדמה ל"ח דף קמ"ט ט"ב בשורה הראשונה עיי"ש)

(א) מדרש רבה ויקרא פרשה כ"ו ז'.

(ק) בע"ח כתוב: כשתמנה ב' מוחין אלו, שם אלקים דאלפי"ן ודההי"ן הם גימטריא תוקף וכו'. (ר) צ"ל הרי שכל ג' בחי' אלו יש לנוקבא בקו האמצעי (ע"ח שם) ועיין בע"ח ח"א שער אנ"ך פרק ז'. ובח"ב שער הנסירה פרק י'.

(ש) חסר כאן וצ"ל לכנוס בו, כך הנוקבא אינו בה שום גדלות אין נקראת גדולה עד שיגמרו כל

בבריאה, אם באצילות, וא"כ נמצא שהכריחה על כל פנים.

התשובה שהשיב מורי זללה"ה היא, כי אמת שיש באצילות ידיעה, אבל יש כח באדם לבחור זולתה, כמו שאמר הכתוב, ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך. הרי מכאן מובן, שהכריחה ממעשה שואל, ומן הכתוב מוכיח שהוא בחירה, שנאמר ובחרת וגם לרז"ל שאמרו, (ב) אין רע יורד מלמעלה, כי למעלה באצילות הכל פשוט, ואין אותה ידיעת יורדת למטה להכריח על האדם, כי אין שכר ועונש, ואין בחירה ורצון למעלה. וז"ס הלא אח עשו ליעקב נאום ה', ואוהב את יעקב, וכי השי"ת אומר שכמו יעקב כן עשו, כי כבר העידה בתורה, כי יעקב יושב אהלים, ועשו עובר ע"ז, והשי"ת בוחר בצדיק, וא"כ מהו זה שאמר השי"ת אח"כ, ואוהב את יעקב, זה צדיק וזה רשע. אלא הכוונה היא, כי למעלה באצילות, כמו יעקב כן עשו, כי שם לא יש שכר ועונש, וז"ס הלא אח עשו ליעקב נאום ה', שהוא עתיקא קדישא, כמו שפי' באדרא, כי נשבעתי נאום ה', כי נאום ה' הוא ע"ק, על כן אמר יש לכם לשמוע בקולי, ולקבל מלכות עליכם, כי בחרתי ביעקב, ואף שהוא כמו עשו. וגם אם נאמר שיש ידיעה מוכרחת, אין צורך לא לתורה ולא למצות, כי כבר הכרח האדם במעשיו. וגם מאמר ר' חנניא בן עקשיא אומר, רצה הקב"ה לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצות, אם נאמר שיש ידיעה מוכרחת, אין צורך בהרבות המצות. אלא הכוונה היא, כי למעלה באצילות יש ידיעה, ואין ידיעת הרע של האדם יורד מלמעלה, כי נשאר שם. וביד האדם שהוא בעל בחירה, לבחור בזולתה, על כן צותה התורה מצותיה.

וגם אם האדם דבק בתורה, מושך עליו הטוב, כי אין רע יורד מעצמה מלמעלה, אלא ימשך עליו האדם הרע או יורד. ועם זה יובן מאמר אחד בזוהר פרשה ויקרא (ג) נפש כי תחטא ושמעה קול אלה והוא עד או ראה או ידע וגומר, כי שם אומר כי הנפש קודם שתרד למעלה, משביע אותה הקב"ה, תהי צדיק ואל תהי רשע. כי אם נאמר שיש ידיעה, נמצא שמשביעה לשקר, שהרי הוא יודע בו שהוא חוטא ומשביע וגם מאמר אחר לרז"ל (ד) משביעין תהי צדיק ואל תהי רשע, אם נאמר שידע, נמצא משביעו לשקר, ואין השי"ת רוצה שישבעו בשמו לשקר, אלא אלו המאמרים, וגם הרבה כתובים מוכחים, שבשעת הבריאה אין לו ידיעה.

וממה שביארנו יש ראייה, שאפילו ידיעת האצילות, היא ידיעה פשוטה, והיא תלויה ברצון האדם, שכבר נאמר לו, כי הוא כמו קונו, שהוא בעל בחירה ורצון, כמו שאמר הכתוב כי יעקב בחר לו י"ה ישראל לסגולתו, הרי הוא מובן שיש לו בחירה ורצון. גם מה שנאמר ורציני אתכם וגו', הרי מן הכתובים שיש לו בחירה ורצון. וגם מדמה ישראל אליו, שאמר והייתם קדושים כי קדוש אני, כמו שאני קדוש, כך אתם תהיו קדושים, אחי רעי בני כצלמו כדמותו, כי אם יאמר שיש לו ידיעה ואינה מוכרחת, כמו שאמר הרב במז"ל, נמצא שואל שהכריחה ידיעתו עליו יש לו תלויה על זה. אמנם אם נאמר כמו שאמרנו, יבוא הכל באמת ובאמונה, והוא מאמר איוב, חלילה לאל מרשע ושדי מעול, כי פועל אדם ישלם לו וכארח איש ימציאנו. כאשר תחקור בפירוש הדברים, כי פועל אדם ישלם לו וכארח איש ימציאנו, תחקור הענין היטב, ותמצא תשובה על אמתתה, ואתה שלום, וכל אשר לך שלום.

הגהות ומראה מקומות

(ב) ב"ר פנ"א ג'. תנחומא וירא י"ח. בס"ת. רלג: ח"ב קסא: זהר חדש מו. מט. עה:
(ג) דף י"ג ע"ב. ועיין בזוהר ח"א ע"ו סע"ב (ד) נדה ל:

תם ונשלם שכח לאל בורא עולם

עולת תמיד

מבאר כוונות התפלות של כל ימות השנה

אשר חבר הרב הגדול המקובל האלקי הרב חיים ויטאל זצוק"ל כפי מה שקיבל מפי רבו המקובל האלקי בוצינא קדישא הרב הקדוש רבינו יצחק לוריא אשכנזי זלה"ה אשר דבר בקדשו כפי הקבלה האמיתית, מפי אליהו ז"ל. והחכם המפורסם המקובל אלקי מוהר"ר יעקב צמח חיים זלה"ה, העתיק אותם מכתב יד הקדוש מהרח"ו ז"ל עצמו, וקרא אותו בשם עולת תמיד. ומה לנו לספר בשבחים, והמפורסמות א"צ ראה, וכבר ידוע מה שסיפר בשבחו הרב מופת הדור ה"ה מוהר"ר חיד"א זלה"ה בספריו הקדושים.

עם הוספות

- (א) הגהות הרמ"פ והם חדושים רבים מאת כבוד הרב הגאון המקובל האלקי ר' מאיר פאפירש זלה"ה.
- (ב) הגהות ותקונים מכל הדפוסים הקודמים, עם מראה מקומות למאמרי חז"ל בש"ס ובזהר הקדוש ובתקוני זהר וזהר חדש, ובכל כתבי רבינו האר"י זיע"א בעץ חיים ושמונה שערים פרי עץ חיים וספר הלקוטים ולקוטי תורה. ובספר עץ חיים עם פנים מסבירות ותלמוד עשר ספירות למרן המקובל האלקי ר' יהודה הלוי אשלג זצ"ל וזיע"א בעהמ"ח פירוש הסולם על ספר הזהר הקדוש.

מלוקט ומסודר ע"י הרב בעהמ"ח ספר מעלות הסולם
פירוש על ספר תקוני זהר שליט"א.

שנת יבאנו רחמיך ואחיה כי תורתך לעשועי

ה ק ד מ ת

הרב המעתיק ספר עולת תמיד

אמרו רז"ל תפילות כנגד תמידים תקנום,
ול להיות כי ספר זה כולו מדבר בענין התפילות,
לזה קראתי אותו עולת תמיד, ולא קראתי
אותו ספר הכונות, להיות שכבר יש ספר הכונות
לנו, ולא יהיה בלבול במפתחות שיש לכל אחד,
ולא במורה מקום שיש מספר לספר, ולכן קראתי
לו שם חדש. והנה כל הכתוב כאן, נעתק מכתובת
יד הרב כה"ר חיים ז"ל עצמו, ואע"פ שנראה שיש
בספרינו קצת מן הכתוב כאן, עכ"ז הבקי וזוכר,
ימצא בכל ענין חדוש ותוספת סדר וביאור. ולכל
עשיתי הגהה פה ירושלים ת"ו עם החברים יצ"ו.

נאם הצעיר

יעקב צמח חיים

עולת תמיד

אין שם לא שם ולא כנוי כלל. אמנם בהתפשט העשר ענפים כנו"ל בהם, או יתכנו בשמות שאינן נמחקים, בשם אדני, כנזכר במסכת ברכות. ג) בענין ר' ישמעאל שראה אכתריאל כו', ואכתריאל הוא סוד הבריאה, וי"ה יהו"ה צבאו"ת, הם אור הספירות המתגלים בה, וי"ה הוא ג' ראשונות, ויהו"ה כולל ג' אבות, כי י"ה בימין ו"ה בשמאל, ושניהם בת"ת. וצבאות בנצח הוד, ושניהם כלולים ביסוד, אות בצבא שלו. ד)

ה) בענין מה שאנו אומרים, כי המלכות לפעמים ממשיך מן הת"ת, ולפעמים מבינה ולפעמים מכתר, הנה איך ניחס קבלתה לשום אחד מהמדרגות. אחר שידענו היות כל מיני השפע באים מכתר, אבל הענין הוא, כי כאשר לא תועיל אותה הספירה רק למעבר השפע לבד, או נתכנה השפע אל הספירה אשר בא השפע משם. אבל כאשר השפע יתערב שם בבינה או בת"ת וכיוצא, יקרא קבלתה על שם אותו המקום אשר נתערב שם. ועיין בפרשת

א) האצילות הוא עצם הספירות, ויחודם באין סוף, הוא על ידי העצמות המתפשט בהם, הרי שהם ג' חלקים: חלק האין סוף, וחלק העצמות, וחלק הספירות עצמם. ולאלו השלשה נרמזו בתקונים בהקדמה דף ג' ע"ב, מלכא איהו וגרמי חד בהון, בי"ס דאצילות. קרא מלכא לא"ס, וגרמי לחלק העצמות, ובהון לחלק הספירות. ג"כ נרמז באומרו, איהו זחיי חד בהון, וקרא חיינו לעצמות, [על] שם חיים התליין ממנו. אך הבריאה, אינו דומה הבריאה עם י"ס דבריאה, שהם הענפים די"ס של אצילות, המתלבשים בבריאה ב) ואין יחודם האמתי אלא באצילות, כי שם לעולם אין לך רגע, שאינם מיוחדים ג' בחי' הנז"ל. אך בבי"ע, הוא ייחוד לפרקים.

וכל תפלותינה, הם לא"ס יתברך, אך להיות שאין אנו יכולים לכנותו בשום כנוי ושם, לזה אנו מתפללים על ידי הספירות, כי שם שייכי הכנויים והשמות, כי כל הכנויים והשמות הם שמות העצמות המתפשט בספירות, אבל בבי"ע

הגהות ומראה מקומות

ג) ברכות ז. סדר עליית התפלה עיין בספר הזהר פרשת ויקהל דף ר"א ע"א. ובוהר עם סידור הסולם מן אות קכ"א בפירוש הסולם אות קל"א. מאמר עליית התפלה.

ד) ע"ח ח"ב שער מ"ז: דרושי אבי"ע סוף פרק ו', שער ההקדמות סדר אבי"ע.

ה) ע"ח ח"ב שער לד: תקון הנוקבא פרק ב' כלל ה'.

א) עיין במבוא לספר הזהר, למדן האר"י אשלג וזי"א בעהמ"ח הסולם לפירוש הזהר, הנדפס בהקדמת ספר הזהר המבאר ענין עשר הספירות מהותן ועצמותן באריכות בטוב טעם ודעת עיי"ש כל המבוא מתחלתו עד סופו ותבין.

ב) ע"ח ח"ב שער העיבודים פרק ד' כלל ג'. שער דרושי אבי"ע פ"ה. שער השמות פ"א. שער סדר אבי"ע פרק ב' דף שני"ט ד"ה ובוה תבין.

חקת ו) על מאמר הזוהר המתחיל ת"ח בשעתא דחכמתא עילאה כר.

ז) ארבע דברים הם: א', זכר או נקבה. ב', דין או רחמים. ג', עליון או תחתון. ד', משפיע או מושפע. ולעולם הזכר: רחמים, ועליון, ומשפיע. והנקבה: דין, ותחתון, ומושפע. ולכן בעת הזווג, הנקבה פניה כלפי מעלה, שהיא אות ה', בסוד הוה"י לקבל מן הזכר. והזכר ביושר, בסוד יהוה"ה, וזהו סוד ה' על י' נוקבא ודין, כנזכר בהרבה מקומות. וה"ה נקבות וי"ו זכרים. ובעת שחוזרת פניה לקבל, אינה משפעת, ולכך היא דין. וכן הזכר בעת שמשפיע, אינו מקבל, ולכך אסור להתעכב בידיים נשואות בתפלה יותר מג' שעות, בסוד המלכות הנקראת שעה ח) ומקבלת מג' קוים. ואם תעכב יותר, צריך שיחזור הזכר לקבל ולחזור ולהשפיע, ויתעכב זמן בירידת השפע. ודין זה נוהג גם בשני אותיות לברך, י"ה ה"י.

עשר ספירות דאצילות, התפשטו מהם י' ענפים אל הבריאה, ואותם העשר ענפים, הן נקראין י"ס דבריאה, עם היות שהם י' ענפין די"ס דאצילות. ובוה תבין, כי אינם עתה מ' ספירות באב"ע, רק עשר לבר, והבריאה הוא הכסא בעשר חלקיו. והי"ס דבריאה, הם עשר ענפים דאצילות כנזכר המתלבשים בבריאה. ואח"כ יצר י' כתות מלאכים, ולכן מיוחסים למטטרון, כי הוא שר הפנים מושל עליהם, לתת לכל אחד שפע הראוי ונמשך לו, והוא בתוכם כלב בתוך הגוף, וזהו עולם היצירה. וגם ביצירה נמשכים עשר ענפים, מהעשר ענפי בריאה, המתלבשים בעשר כתות המלאכים. ואחר כך עולם העשיה, והוא כל מה שתחת היצירה עד נקודת התהום הכל נקרא עשיה, ובכללן כל הקליפות. ומעשר ענפי היצירה,

נמשכו עשר ענפים אל העשיה, ונקראים י"ס של עשיה.

והנה אלו י"ס דעשיה, מתלבשים בעשר קליפות, ע"י כחות הקדושים, והטעם להכניעם ולהשפילם, ותחת הקליפות הרקיעים והמזלות. נמצא, כי אור האצילות מתפשט עד נקודת התהום, ובהתלבשם בבריאה יקראו י"ס דבריאה וכן ביצירה ועשיה. נמצא שאינם כולם רק י"ס לבר, ולעולם לא יתלבשו רק בסדר זו בתוך זו. וכן י"ס דבריאה יתלבשו בי"ס דעשיה, באמצעות י"ס דיצירה וכן בכולן. האמנם אפשר להתנהג העולם ע"י י"ס דיצירה, בלתי י"ס דעשיה, והוא בימי החול. כי י"ס דעשיה, אין הכונה רק לאכפא לקליפין. ומטטרון שר היצירה, מנהיג העולם בששת ימי החול, או בימי הגלות, כאשר נבאר ב"ה. ט) אך הבריאה, בה מתנהג העולם בשבת ויו"ט, ונקרא לבושין דשבת וי"ט. והענין, כי האצילות אינו מתלבש אז, רק בי"ס דבריאה ובהם מנהיג העולם בימים ההם, בלי אמצעות יצירה עשיה. ובימי החול, מלבד שנתלבש בבריאה, עוד נתלבש ביצירה, ומנהיג העולם. והנה כיחס האצילות אל העצמות, כן הבריאה לאצילות, והיצירה לבריאה, והעשיה ליצירה. והענין, כי בעצמות לא שייך ביה שום שנוי חלילה ולא גשמות, ולזה נצטרך אל האצילות. כן ג"כ נצטרך האצילות אל הבריאה, והבריאה אל היצירה, והיצירה אל העשיה, כי כל מה שימשך ההתפשטות, יתגלו שנויים ופעולות מחדשות נפרדות, עד כי העשיה אין פעולתה רק להזיף י) ולהעניש לרשעים וזה בחוצה לארץ, כי בארץ ישראל אין העשיה שולט כלל, ואפילו מלאך המות שבארץ ישראל, הוא מלאך טוב, רק שמתלבש בדין ואכזריות, ובזמן הגלות, או בימי החול, אז נשפעים ונפעלים מתוך היצירה,

הגהות ומראה מקומות

- ו) זהר ח"ג דף קפ"א. וזוהר ע"פ הסולם פרשת חקת אות כ"ג.
 ז) ע"ח ח"א שער ו': עקודים פ"ו וח'. מבוא שערים שער א' ח"ב פ"ג.
 ח) תקונים תקון ס"ט דף ק. קא: שער הכחנות
 ט) לקמן מועדים פרק א'. דף קל"א טור א'. שער הכחנות ענין השלחן של שבת.
 י) עיין סנהדרין צ: זיפתי ספרי מינים.
 ח"א דף ט' ד"ה ועי"ז א"א להתקיים. ועיין בספר הבהיר סימן מ"ט.

כל בחי' הגדלות יש בהם עיבור ויניקה ומחין. שהם: ג' תחתונות דהיור'ת, וג' אמצעיות, וג' ראשונות, וכל זה נק' פנימיות.

הפירוש השני הוא, כי י"ס הקטנות דאלהים כולו נחלק לשתי בחי', שהם: עיבור, ויניקה והוא, כי ג' תחתונות הם עיבור, ווי"ק עליונות יחד נקראים יניקה, ואח"כ כל י"ס דגדלות דהיור'ת, נקרא עיבור שלישי, וכל ג' בחי' אלו נקראים חיצוניות, ואח"כ כל ג' בחי' אלו הנזכר, שהיו בבחי' אב"א, הם נקראים חיצוניות. ויש ג' בחינות דוגמתן, שהוא בחי' פב"פ, ונקראים פנימיות, ואמנם כל שתי בחינות אלו, שהם חיצוניות הנקרא אב"א, והפנימיות הנקרא פב"פ, כולם הם מנצח הוד יסוד דתבונה ויש"ס. ויש כנגדם שתי בחי' אחרות, והם אחר ופנים מאור' העילאין, והם נקראים חיצוניות ופנימיות.

הפירוש הג' הוא, כי י"ס הקטנות דאלהים, כולו נחלק לב' בחינות, שהם: עיבור, ויניקה, והוא, כי ג' תחתונות הם עיבור ווי"ק עליונות יחד נקראים יניקה, ואח"כ כל י"ס דגדלות דהיור'ת, נקרא עיבור שלישי, והרי שלש בחי' הנזכר, שהם: עיבור, ויניקה דקטנות, ועיבור דגדלות, כל זה נקרא חיצוניות, יען כי הם מנהי' דישסור'ת, ואח"כ ג' בחי' הנזכר עצמן, שתיים בקטנות, ואחד דגדלות מנהי' דאור'א עילאין, הם נקראים פנימיות.

ואמנם ג' פירושים אלו, הם היותר אמיתיים ואין זולתם כלל, האמנם הפירוש היותר אמיתי ונכון אצלי בלי ספק, הוא פירוש הא' מכולם, כי לב' פירושים האחרים, יש קושיות רבות, ונאמר עתה מקצתם, והוא, כי לפירוש השני קשיא, שהרי בפירושי ק"ש אמרינן בפירוש, (כ) כי אלו המוחין הבאים ע"י ק"ש, שאינן רק מוחין דוי"ק, והם נקראים פנימיות גמור, והרי כל זה אינו, רק בחי' אב"א, כי בחי' פב"פ נעשה בברכת אבות עצמה, כנזכר שם

ובשבת ויר"ט מתנהג בבריאה, ואחר הפשט הנשמה מהגוף יושפע מאצילות.

בהפרש שיש בין אי' לחוצה לארץ בימי החול, הוא, כי לעולם ימי החול הם שית ענפים דמטטרו"ן, שאמרנו שנסתעפו מן השכינה וייחוד של ת"ת ומלכות הוא שם. [והדרים] בארץ ישראל, מזונותם מן השכינה על ידה, אבל הדרים בחוצה לארץ, מזונותם על ידו. עוד יש לומר, כי כל זה הוא בזמן שבית המקדש חרב, אבל בזמן שבית המקדש קיים, אין שום ייחוד על ידו, וזה דחוק. ומציאות זה המלאך הוא גוף חנוך מאש, כי נשמתו היא למעלה למעלה, אך גופו הוא שנהפך אל אש גוי. היסוד מלבד מלאכתו שהוא מעבר הזרע אל הנקבה, יש לו מציאות אחר בסוד אורו החוזר, כי בו מעלה תפלתן של ישראל למעלה, והנה ביום שבת, כי אז יש תוספת לנשמה, הנה יש בתפלתנו כח לעלות עד היסוד, כי שם מקום הנשמות. אך בחול אינם עולים התפלות עד שם, רק מתעכבים עד יום שבת, ואז עולות יחד עם תפלות שבת, וכפי שיעור דקות וכוך של היסוד, כך שיעור דקות וכוך השפע הבא ע"י היסוד בשבת. אך בחול כפי מעוט דקות וכוך ממטטרו"ן, כך השפע היורד, וזהו סוד הייחוד של חול ושל שבת בקיצור מופלג, אך לא שהייחוד ע"י מטטרו"ן ממש, כי מי נתן מלאך באצילות. (ט)

(י) ענין הקדמה אחת נכונה ואמיתית, שיש לנו בענין הי"ס, כי יש בהם שתי בחי': הא' היא בחי' העולמות עצמן, ובחי' זו נקראת חיצוניות הספירה, והשנית היא בחי' נשמות עצמן, ובחי' זאת נקראת פנימיות הספירה. צריך שתדע, כי ג' פירושים יש בביאור הקדמה זו. פירוש האחד הוא זה, כי כל בחי' י"ס הקטנות, נחלקים לשלושה, והם: עיבור, ויניקה, ומחין. שהם ג' תחתונות דאלקים, וג' אמצעיות, וג' ראשונות, וכל זה נקרא חיצוניות, ואח"כ

הנהגות ומראה מקומות

תלמוד עשר ספירות שיעור י"ב מאות רכ"ג עד רל"ה.
(כ) בשער הכוונות דרושי ק"ש פרק ו' דף קנ"ה
טור א' ד"ה גם הודעתין.

(ט) ו"ה יתרו דף ס"ט בסולם ט"ב ד"ה אלא לפי.
(י) ע"ח ח"ב שער מ': פנימיות וחיצוניות פרק א'. שער הכוונות דרושי ק"ש מדרוש ב' עד דרוש ו'.

ובמקומות אחרים גם לפירוש שלישי קושיא מכל המקומות, שזורי בחול כל המוחין אינן רק בנה"י דישסו"ת, ואפילו בימים טובים הוא בתבונה בחג"ת דילה, אך באו"א אינן רק בשבת וביליל פסח כנזכר שם במקומו, (ל) וכל אלו המוחין דפנימיות הם מישסו"ת עצמן, כנזכר במקום אחר.

העולה מכל זה, כי הפירוש הראשון הוא אמיתי, ולכן נרחיב ביאורו היטב, ע"ד קצרה ב"ה. הנה אין לך פרצוף, בכל ה' הפרצופים שבכל ד' עולמות אבי"ע, שכל אחד מהם יש לו ג' כלים לכל ספירה וספירה שלו, והם ג' כלים, לג' נפש רוח נשמה. כי עד הנשמה שהיא מבינה שממנה האותיות יש כלים, (א) אך משם ולמעלה שהוא כנגד החיה ויחידה שבכל ספירה וספירה אין עוד כלי, כי שם הם הטעמים ונקודות, ולא האותיות. ונדוע (א) כי כל הכלים מהאותיות נעשו, והנה בג' הכלים האלו, יש בתוכן נר"ן דחיצוניות כנזכר, גם יש בהם בחי' אור פנימי ואור מקיף, בסוד הצלם כנדוע. גם יש בהם אורות כפולות, שהם צלם דאבא ודאימא, וכל זה נקרא חיצוניות העולמות, וכנגדם יש ג"כ ג' כלים פנימיות דנשמות, ובתוכן נר"ן דפנימיות דנשמות, ויש בהם אור פנימי ואור מקיף כפולים, בבחינת צלם דאו"א ע"ד הנז"ל ממש, וכולן פנימיות. אמנם יש עיון במ"ש בק"ש, שהכלי השלישי הוא הנקרא פנימיות ז"א, וכן שם בענין ק"ש נראה, כי העיבור השלישי דמוחין הוא הנקרא פנימיות. והנה אנחנו פירשנו כי עיבור השלישי הוא

בחיצוניות זולת הפנימיות, והענין, כי תחילה נכנס עיבור ראשון דקטנות, והם נה"י כלילן בחג"ת, ואח"כ נכנסת היניקה דקטנות, והוא התפשטות נה"י וחג"ת כל א' לעצמם, ובחי' אלו לא יחסרו לעולם ממנו. (ב)

אמנם להיות בעיבור הראשון, אשר נכנסו הנה"י בחב"ד דז"א, אז אין בו דעת, כנזכר במ"א (מ) כי אין כלי חיצון ליסוד דתבונה, ואח"כ ביניקה, נכנסו חג"ת בחב"ד דז"א, וירדו נה"י בחג"ת דז"א, אז יש לו ג' מוחין דיניקה, וזהו תמיד בז"א. ואח"כ בעת ק"ש בשמע ישראל, יש עיבור ג' דקטנות בתבונה, ואז נכנסין מוחין גמורים דקטנות בחב"ד דז"א, ויורדין חג"ת בחג"ת, ונה"י בנה"י, ואז נשלם ז"א בחצוניותו לגמרי, בג' בחי' הכלים, ובכל מוחין דקטנות: עיבור, ויניקה, ועיבור ואורות פנימיים ומקיפים דצלם דאו"א. ואח"כ עולה בסוד מ"ן במלת אחד, ואז באים לו פנימיות ז"א, הן דעיבור א' בחי' תלת כלילן בתלת, הן בחי' ר"ק דיניקה דגדלות, והם המוחין דר"ק דגדלות המפורשים אצלנו בכונת קריאת שמע ע"ש. (נ)

ואחר כך בברכת אבות באלהינו ואלהי אבותינו, אז נשלמים מוחין דז"א דפנימיות, חב"ד בחב"ד דיליה, וחג"ת בחג"ת דיליה, ונה"י בנה"י דיליה. (ג) והנה כיון שעיקר ק"ש הוא ליניקה דפנימיות, ע"כ נכללו בו עיבור השלישי דמוחין דקטנות, ועיבור ראשון דתלת כלילן בתלת דפנימיות, ולא נזכרה רק היניקה דפנימיות, שהם מוחין של ר"ק, הנרמזים במלת

הגהה

(ב) צמח: דהיינו שאינו חסר שיעור ו"ק, אפילו שהעונות גורמין ח"ו הסתלקות התוספת שהם ג' ראשונות, וגם כי אין חסר מוחין אפילו בעיבור, שהוא יניקה דעיבור כנזכר לעיל.
(ג) צמח: נשלמים בתיבות קונה הכל, שאז נגמרים המוחין דמצד או"א כנדוע.

(א) צמח: ואעפ"י שיש כלי לכתר שהיא בחינת יחידה, ולחכמה שהיא חיה, כנזכר בדרוש מטי ולא מטי, ובדרוש הספקות, עכ"ו בערך עצמם נקראים כלים, כי גם האותיות הם בצורת טעמים ובצורת נקודות כנדוע, וגם כי הספירות הם כלים ולבושים כנזכר.

הנהות ומראה מקומות

(מ) ע"ח ח"א שער מוחין דקטנות פרק א' וד'.
(נ) שער הכונות דרושי ק"ש פרק ו'.

(ל) שער הכונות ענין פסח פ"ב וגי.

(א) ע"ח ח"א שער טנת"א פרק ד' וה'.

גם דע, כי ג' הכלים החיצונים, הם כנגד בריאה יצירה עשיה שבז"א, ולכן כנגדם שלשה כלים, ובתוכם נר"ן; שהם מלכות ת"ת בינה, שהם ביי"ע, שהם כנגד רחניות שלשה עולמות ביי"ע. ושלשה כלים של פנימיות, הם כנגד אצילות דז"א, שגם הוא יש בו שלשה בחי': בינה, ת"ת, מלכות שבו, ובתוכן נר"ן דבחינת אצילות עצמו. והם י' הויות, המנוקדות בקמץ ובפתח, כנזכר בתקונים.

ונמצא, כי גם בז"א דאצילות עצמו, יש בו ביי"ע כנגד ביי"ע תחתונים. ויש בו פנימיות ביי"ע, כנגד ביי"ע דאצילות עצמו. עם היות שו' כלים אלו הם אצילות, אלא שהג' חיצונים, בסוד ביי"ע חיצונית דאצילות, והשלשה פנימים, בסוד ביי"ע פנימים דאצילות. וע"כ תראה, מה שכתבנו בשער השמות (א) ע"ש, כי שלשה הכלים של הבריאה גמורה תחתונה, ושל יצירה ושל עשיה, הם שמות אלהים כולם, והוא ע"ד שיש בבי"ע דחיצונית דז"א דאצילות כנזכר. ובתוכן מתלבשין הג' כלים הפנימיים דאצילות של הויות, ונעשים נשמה ממש להם, כנודע ע"ד מה שהוא פה באצילות אכן בהיות שלשה הכלים פנימים האלה באצילות, יש בתוכן הנר"ן אמיתים כנזכר. (ק)

גם אל יקשה בעיניך, אם תראה לפעמים שיש זווג בחיצונית אר"א או אר"ך, (ב) וע"ז נכנסין מוחין דפנימיות לז"א. כי דע, כי כל מה שהוא למעלה כלים דחיצונית, כשיורדים למטה ממקומן נעשין שם כלים פנימיים גמורים. וכן להפך, כשעולין כלים פנימיות דלמטה למעלה, אז מתהוין שם לבחי' כלים דחיצונית.

אח"ד כנודע, אבל אין הכי נמי שג' זמנים הם כנזכר, וכולן נקראים או בחי' עיבור שלישי דחיצונית, יען כי הוא הקודם בכונת ק"ש כנזכר. או נקרא בחי' גדלות עיבור דפנימיות, אבל האמת הוא, כי ג' זווגים הם בק"ש, שהם עיבור ג' דחיצונית, והם שמות אלהים, והם מוחין ממש דאלהים דקטנות, והם גדלות דקטנות. ויש עיבור ראשון דקטנות דפנימיות, ויש יניקה דפנימיות. ואפשר כי עיבור של תלת כלילן בתלת, של חיצונית ושל פנימיות, לעולם לא יחסר מן הז"א, וע"כ לא יש בשמע רק שני זווגים: אחד עיבור שלישי דמוחין דחיצונית, והשני, יניקה דמוחין דפנימיות. ובעמידה או נעשין ג' ראשונות דמוחין דגדלות דפנימיות, (ס) ואח"כ נכנסים אורות המקיפים, כנודע בתפילת ר"ה. (ע) ואמנם גם המקיפים דחיצונית שהם בחי' אלהים, גם הם נכנסין במלת שמע ישראל כנזכר במקומו, וע"ש היטב (פ) אלא שמורי ז"ל לא חשש לפרט כל זה, והבן זה אמיתות הענין בלי שום ספק כנלע"ד.

והנה נמצא, כי כל בחי' ג' כלים בחיצונית הם שמות אלהים דניצוצות, כנזכר במקום אחר. אך נר"ן שבהם, הם הויות ואורות. אך בהכנס הפנימיות, אז הכלים הראשונים נעשים כלים, והכלים הפנימיים נקראים נשמתם, בערך הכלים, לא בערך נר"ן שבתוכם דחיצונית. ואז כלים הראשונים הם קרומות, והכלים הפנימיים הם מוחין ממש. והנה ג' כלים הנזכר אצילנו בכל ספירה וספירה כנודע, (צ) שהם הויות, כולם הם כלים דפנימיות ולא דחיצונית, וזכור גם כלל זה היטב מאד.

הגהה

(א) צמח: בשמות דמקיפים ופנימים דאבי"ע, אוצרות חיים.
 (ב) צמח: כמו שכתוב ברי' דאחר, ברי' ק"ש ע"ש.

הגהות ומראה מקומות

- (א) ע"ח ח"ב שער מ"ד: שער השמות פרק ג'.
- (ב) ע"ח ח"ב שער השמות פרק ג' ד' וה' ושער מ"ז סדר אבי"ע כולו.
- (ס) שער הכוונות דרושי העמידה דרוש ג'.
- (ע) שער הכוונות דרושי ר"ה פרק ו'.
- (פ) שער הכוונות דרושי ק"ש פרק ב' וד' וז'.

כנזכר במקום אחר (ר) ובכמה מקומות דעליית התפלות ועליית שבת.

גם תמצא זה, בענין שית סטרין דחיצוניות הבינה, ונקרא גופא דבינה, ובהכנסס בו"א, נעשין הם עצמן נשמה ופנימיות לז"א, ולא עוד, אלא שחיצוניות נה"י דבינה, נעשה פנימיות לחב"ד דז"א, וכעד"ז מז"א לנוקביה, כי חיצוניות כלים נה"י דז"א, נעשין פנימיות כלים דחב"ד דנוקביה, והבן זה היטב, ויתורצו לך מאמרים רבים וקושיות רבות בענין זה.

וכללות הענין דע, כי כל בחי' מצות מעשיות וברכותיהם, כמו: תפלין, ואכילת מצה, וסוכה, ולולב, וכיוצא, כלן הם בחיצוניות העולמות, אע"פ שיש בהם בחי' מוחין, הם בחיצוניות, וכל מצות שהם כדיבור לבדו, כמו התפלה, הכל הוא בפנימיות, וזה תמצא בפירוש ברוך שאמר במקומו, ובפירוש כונת התפילה, ובכונת נטילת ידים. (ש)

ונמצא, כי בכל ד' עולמות אבי"ע, וכן בכל ה' פרצופים שבכל עולם מארבעתם, יש בכל בחינה מהם, חיצוניות ופנימיות, וכל המעשה הוא וברכותיו, הכל הוא בחיצוניות אר"פ, [כנגד המעשה] ואור מקיף כנגד הברכה, כמו ג' סעודות דשבת, ואכילת מצה, ופסח, וקדוש שבת על היין, וציצית, ותפילין, וסוכה, ולולב וכיוצא בזה, אכן כל דבר התלוי בפה לבדו כמו התפילות, ועסק התורה, הכל תלוי בפנימיות.

ואמנם הכונה במחשבה, הוא הנשמה, בין לחיצוניות כמו כונת עשיית המצות, ונשמה לפנימיות, כגון כונת התפילות כר, כי החיצוניות והפנימיות הכל הוא בבחינת הכלים, וכיוצא בזה בנשמות, יש חיצוניות ופנימיות, שהוא נשמת חיצוניות לכלי חיצוניות, ונשמת פנימיות לכלי פנימיות, וכל זה בבחינת אור פנימי.

וכנגדן יש בבחי' אור מקיף, כנזכר במ"א, וכן כל בחי' שיש בחיצוניות, שהוא אבי"א, ואחור בפנים, ופב"פ, ופנימי ומקיף, ומוחין צלם דאבא וצלם דאימא, וכלים ועצמות וכיוצא בזה בכל הפרטים כולם, ישנם בחיצוניות לבדו, וכן בפנימיות לבדו, כי החיצוניות של כל עולם ועולם הוא בחי' חלק העשיה שיש בכל עולם, כנודע כי כל א' מד' עולמות אבי"ע, כלול מכל חלקי אבי"ע, ולא זו בלבד, אלא אין לך כל ספירה וספירה שאין בה ד' חלקי אבי"ע, ובחי' חיצוניות הספירה ההיא היא בחינת עשיה אשר בה. (ת)

(א) דע כי שני מיני זווגים הם באר"א, זווג חיות, וזווג מוחין פנימיים, שהם נשמות ז"ו, פנימיות העולמות, והא' תדיר, והב' נפסק לפעמים, ולזווג הא' שהוא חיות וחיצוניות העולמות, די שההוא רוחא דבגווה יעלה המ"ן, ולכן נעשה שלא על ידינו, ולזווג הב' הפנימי, צריך שז"ו עצמן יעלו מ"ן, ובחי' המוחין שלהם הם המעלים מ"ן הנזכר דפנימיות, וזה אינו נעשה אלא על ידינו.

הנה קודם ק"ש של שחרית, (ב) היו לז"א גם מוחין פנימיים דאבא דיניקה, והיו חסרים לו מקיפים דאבא דיניקה, והם חיצוניות העולמות, שהם שמות אלהים, ולהמשיך אלו, צריך זווג חיצוניות דאר"א, והם ישסר"ת, המזדווגים בבחי' חיצונית לבד מעצמן, ע"י ההוא רוחא דשבק בה כנזכר, אשר הוא אז מעלה מ"ן שלא על ידינו, אלא ממילא.

והענין, כי הנה יש ג' בחי' בזווג החיצון: הא' הוא התבונה עצמה, הנקרא ז' תחתונות דאימא, ב', הוא הרוחא דבגווה המעלה מ"ן, ג', הם המ"ן עצמן, ויש שם ס"ג בתבונה [עם

הגהות ומראה מקומות

(א) ע"ה ח"א שער הזווגים פרק א, שער המוחין דצלם פרק ו', ח"ב שער הנסירה פרק ב, תע"ס שיעור ח' באור פנימי דיה זוג דישסר"ת, שער הכונות דרושי ק"ש פרק ו'.

(ב) שער הכונות דרושי ק"ש פרק ד, ועיין בתע"ס שיעור י"ב בלוח התשובות תשובה רכ"א.

(ר) ז"ח אחרי דף מ"ח טור ב' ובני"ח עם פירוש הסולם אחרי אות ע' מאמר פנים כלפי מטה ואחורים כלפי מעלה, ע"ה ח"א שער אר"א סוף פרק ט, ח"ב שער מ' פרק ג', מבוי"ש שער ו' ח"ב פרק ב'.

(ש) שער הכונות דרושי תפילת השחר פרק ב'.

(ת) ע"ה ח"ב שער מ' פרק ב'.

י' אותיות הרי ע"ג] ופנימיותו הוא שם א"ל שבשם ס"ג, וחיצוניותו הוא שארית הס"ג, כשתסיר כללות ג' יודין וא', שהם [ד' אותיות גימטריא] א"ל, ישארו ס"ט, [ועם הכולל הרי ע'] ומשם תקבל הנוקבא, בחי' מוחין דאלהים שבה דיניקה, וזהו הארת נה"י דתבונה לנוקבא. ועוד מקבלת המוחין מן שם ב"ן דחיצוניות, וממה"ן דחיצוניות, והענין, כי שם ב"ן הזה, הוא שם ב"ן עצמו, ואח"כ תעשהו ציורים ג' כמו שנבאר, ותקח ג' ויין שבו עם הב"ן הנזכר, הרי ע', וזהו רוחא דשדי בגוה, והוא ב"ן ימ"ן, כי נמשך אליה בביאה ראשונה מן הזכר עצמו ע"י זווג, ואע"פ שהוא בן, כבר נתבאר ד) כי הגבירות שניתנין בסוד זווג, הם זכרים ולא נקבות, ולכן נקרא בן ולא בת, ונקרא רוחא קדמאה דשדי בגוה, כי הוא מהבירור שהוברר מהמלכים, לצורך עצמה של מלכות, ביסוד שלה בבחינת זווג כנוכר, ה) ונקרא נפשה עצמה, וכיון שנמשך מהבירור, והוא שרש המוכחר מכל חלקי בירורי המלכים של בחינת מלכות עצמה, שהיא המלך השביעי, לכן שארית הבירורים מחלק המלך הנזכר הז', שעדיין לא הובררו, יען אינם חלקי המלכות דאצילות עצמה, אלא הם בחינת הנשמות והמלאכים וכל הנבראים, כי לא הובררו רק הבחינה של הי"ם שבכל עולם מאבי"ע, אך כל שאר הנבראים עדיין לא הובררו, ו) והם נבררין מדרגה אחר מדרגה, עד שיושלמו, ואז יבא המשיח בע"ה, ולהיות כי שם ב"ן שבמלכות, הוא נקרא נפש שלה עצמה, ודאי שהוא גדול מכולם, כי הוא אצילות עצמו מלך השביעי, ולכן כל המ"ן של מלך הז', אינם נתקנים אלא ע"י שם ב"ן הזה

שהוברר מהם, והרי הבנת מהו ב"ן, ומהו מ"ן, ונמצא כי שם ב"ן קיים לעולם שם, כי הוא עצמות המלכות נפש שלה, אך המ"ן מתחדשים בכל זווג וזווג ומתבררין, ואין מ"ן של זווג זה הם עצמן של זווג השני, והבן זה מאד. ז)

אמנם כיון שאותו הב"ן נפש המלכות, הוא שרש לכלן ואם לכלן, ולכן נתקנים על ידו כנוכר, לכן הוא נותן חלק ממנו בכל נפש ונפש לשומרו, כנודע בסוד כיבוד אב ואם. ח) ועד"ז יש בז"א ב"ן אחר, שהוא מה שבירר מה"ן מלכים לעצמו ממש, ונקרא נפשו שלה, והוא אב לכל שארית ה' מלכים שלא הובררו, ועל ידו מתבררין, ונקרא מיין דכורין, וגם הוא נותן חלק מההוא רוחא דביה לכל הרוחות.

ואמנם בירודי ה' מלכים שלה, הם ע"ב ס"ג מ"ה זכרים, אלא שהם כלם בחינת שם ב"ן הכולל. ט) ונמצאו כלן בחינת ב"ן, אלא אלו גבורות ב"ן זכרים, ונקראים חסדים, ואלו גבורות ב"ן נקבות, ונקראים גבורות, וכל אלו נתקנים אח"כ ע"י טיפת החסדים והגבורות כשם מ"ה החדש, ואלו יורדין מלמעלה מהמוחין של זר"ן, עד י' יתודותיהם, והחסדים והגבורות של ב"ן הם עולות לקבלם, וכל ד' בחי' אלו מתחברות בנקבה, ומצטיירים בסוד זכר ונקבה כל אחד מ"ה ומב"ן. כ)

ונחזור לענין, כי עוד יש מ"ן עצמן שם בחיצוניות, והם שם ב"ן, בציור כל הה' מהם צורת י"ד, הם ה' ידות, זולת הג' ויין הנזכר, והם ה' ידות, ה' אותיות מנצפ"ך, כי הם ה' אצבעות, וכל אצבע כולל מכל היד, הרי חמש

הגהות ומראה מקומות

ז) ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד פ"ו ח' וי"ב מבו"ש ש"ב ח"ג פ"ט.

ח) ע"ח ח"א שער עקודים פ"ו. ח"ב שער דרושי הצלם פ"ב כלל ט' שער הנסירה פ"ב. לקוטי תורה ושער הפסוקים פרשת וירא. שער המצות פרשת יתרו. תע"ס ח"ד פ"ב.

ט) ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד פ"א בלל א'.

י) צ"ל ישודותיהם. כ) מבו"ש ש"ב ח"ג פ"ט

ג) שער הכוננות דרושי ק"ש פ"ו ספר פע"ח שער ק"ש דיוצר.

ד) ע"ח ח"א שער המוחין פרק ט' ח"ב שער מ"ן ומ"ד דרוש י"א כלל י"ח ודרוש י"ג.

ה) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף קל"ח סוף נור ב' ד"ה ודע. תע"ס שיעור י"ד לוח התשובות לפירוש המלות תשובה כ"א מהו בנימין. שער ההקדמות דף שע"ג ט"ב ד"ה סוד בנימין. ו) מבו"ש ש"ב ח"ג פ"ח.

ידות, אך שרשם יד א' שמאלית לבד כנודע. ל) והבן זה מאד, כי כל המין דחיצוניות שמתבררין בכל פעם, כלם הם בחי' שם זה דב"ן דציור, ובחינותיו הם מתבררות תמיד, ובחי' שם ב"ן פשוט עם ג' הוי"ן, הם רוחא, אשר הוא המעלה אותם תמיד, ומאלו נמשכים אל המלכות בעת היניקה לצורך מוחין דאלהי"ם.

ז"א היה תחילה בחי' יניקה שהם ו"ק, ונוקביה נקודת כתר בבחי' אור מלכות. מ) ואחר כך גדלו אב"א, ואח"כ חזרה המלכות לבדה להתמעט, בסוד מיעוט הלבנה, ונשארה בסוד נקודת כתר לבד כבראשונה, והוא נשאר בגדלותו. ומה שנסתלק ממנה, ניתן לו. ואחר שחטא אדם, אז כל ט' בחינותיה ירדו אל הקליפות, ר"ל כי כלי הפנימי (א) היה נשמת הבריאה, והכלי אמצעי נשמת יצירה, וכלי החיצון נשמת עשיה. ואז הקליפות דבי"ע יונקים משם ממנה, וזהו גלות שכינה כנוצר ג"כ במ"א. נ) וכן בז"א הג' ראשונות שלו, הנקראים בחינת גדלות, שהם י"ס, עם ג' כלי הגדלות, גם הם ירדו בבי"ע ע"ד הנוצר והיו נשמה להם (ס) ואמנם בענין האורות, נתבאר במקום אחר כי גם הם ירדו בבי"ע, ע"ש היטב.

אך במ"א אמרנו, כי אורות ז"א לבד יורדים בבי"ע, אך אורות הנקבה נשארים תוך ז"א באצילות וצ"ע. ע) וביום החול, אף על פי שמסתלקים האורות זהמוחין משניהם, הרי עולים ונשארים באצילות בסוד אורות מקיפים, ושניהם נשארים עליהם כמדת גדולתם, כנוצר במ"א, ונשאר בתוכם סוד הרשימו ובלילה הכל מסתלק, ויורדים בבי"ע כנו"ל, ונעשים עליהם בסוד בחי' הנשמה בבי"ע כנו"ל, ומשם ניוונים החיצונים בלילה, וכן כל חייליה של המלכות, בסוד ותקם בעוד לילה וכו'. ומה שאמרנו במ"א שנעשים נשמה בבי"ע, אינו אלא בלילות, והבן זה. ואז הקליפות נאחזים ויונקין, והאורות הנזכר שירדו שם בסוד נשמה, מאירים שם בחשמל, שהם בחי' המלכים שבכל עולם מג' בי"ע, כמו שנתבאר לקמן ב"ה. והם מלקטים ומבררים בירורים מהם כנוצר במקומו. פ) ובבקר חוזרים לעלות עם מה שביררו, ועולים מעולם לעולם, בארבע בחי' שיש בתפילת שחרית, ועולים הברורים דעשיה, בסוד ה' מלך כנוצר במקומו, וזה ע"י כלים חיצונים דז"א ודנוקביה שירדו שם בלילה, ואח"כ בברוך שאמר, עולים הברורים דיצירה,

הגהה

(א) צמח: זהו כסדר שבירת הכלים, כנוצר בספר אדם ישר, ובודאי שירד עם הכלים הבל דגרמי ג"כ כאן.

הנהגות ומראה מקומות

שהיא מלכות. ולכן אוכר נקודת כתר בבחי' אור מלכות. עיין בפתיחה לפירוש הסולם שהיא נדפסה בהקדמת ספר הזהר.

ג) ע"ח ח"ב שער השמות פרק א'. מבו"ש שער ו' ח"ב פ"ד. וע"י בתע"ס שיעור ט"ו בלוח השאלות לענינים למה ט' הראשונות שנסתלקו במיעוט הירח עלו לז"א ובחטא אדם הראשון נפלו לקליפות.

ד) עיין בתע"ס שיעור ט"ז בלוח התשובות לענינים תשובה שט"ז. ותשובה שכ"א.

ה) ע"י שער הכתונות דרושי התפילין ד"ה. ובתע"ס שיעור י"ד בלוח התשובות לענינים תשובה קצ"א.

ו) שער הכתונות דרושי הלילה ד"ד דשנ"ב ט"ב ד"ה ולכן צריך.

ל) שער הפסוקים ויגש דף צ"ו. ע"ח ח"א שער טו: הולדת אור"א וזו"ן דף רמ"ב ד"ה וראה והבן. ח"ב שער הנסירה פרק ב'. שער ל"ב: שער הארת המוחין פ"ו שער לט: מ"ן ומ"ד פ"א כלל י"א. שער הכתונות ענין תפילת השחר בבאיור מ"ש ובידך כח וגבורה. דרושי ק"ש דרוש ו'. מבו"ש ש"ה ח"א פרק ח'.

מ) הוא בסוד ערך ההפוך שיש בין אורות לכלים. כי בכלים הסדר הוא שהעליונים גדלים תחלה בפרצוף. שמתחלה בא כתר ואח"כ חכמה וכו'. ובאורות הוא להיפך שהתחתונים באים תחלה אל הפרצוף, נפש ואח"כ רוח וכו' ונמצא שבעת שאין בפרצוף אלא הכלי הראשון שהוא כתר, אז נכנס בו אור הנפש

היו מלכים שמתו בארץ אדום, וכל העולמות כולם הם מבחי' אלו המלכים. (ק) והנה אם אלו המלכים לא היו מתים ומתבטלים, ונעשים קליפות מהם, היו הם מעצמם מבוררים ומתוקנים, ולא היו צריכים להתברר, ולא לשום תיקון כלל. אמנם כיון שמתו ונתבטלו, ונעשו מהם בחי' הקליפות, וע"כ צריך שיתוקנו ויתבררו ויצרפו ויתלבנו כל הקדושה אשר בהם, וישארו הסיגים למטה שהם הקליפות. וכשיושלם הביורר והצירוף הזה לגמרי, ולא ישאר שום ניצוץ קדושה למטה, וכל הניצוצות של הקדושה יעלו, אז ישארו הסיגים שהם הקליפות לבדם למטה בלתי חיות כלל, ואז יתקיים פסוק, בלע המות לנצח, וזה יהיה אחר ביאת המשיח ב"ה.

והנה אי אפשר שיתבררו הניצוצות מאליהם, אם לא ע"י מי שיברר אותם, והוא, כי ע"י התפלות והמצות כלם של ב"א התחתונים, נעשה בירור הזה ע"י הי"ס העליונות דאצילות, כי הנה התחתונים צריכין לסיוע עליון, להספיק דברים אלו שיעשו על ידם, וגם העליונים צריכים אל מעשה התחתונים, וכמשה' תנו עזו לאלהים וכו', והענין הוא במ"ש לעיל, כי אין דבר בעולם שלא נעשה מאלו המלכים, ויש בהם בירור הצריך אל הדי' עולמות דאבי"ע הם בעצמם, ויש בהם בירור לצורך נשמות התחתונים, כי מה שנשאר אחר הביורר הצריך אל העולמות הנזכר, משם יסודם של הנשמות. ומלבד זה, אפילו כל ענייני העה"ז השפלים, הצמחים והבי"ח וכל הנבראים כלם, הם מביורר אותם המלכים, אחר בירור הנשמות כנזכר. וכל זה נעשה ע"י תפלות ומצות התחתונים בעולם הזה, וזה בכח סיוע העליונים כנזכר. והענין הוא, כי ע"י המצות של האדם בעה"ז, ובפרט מן הפרט על ידי התפלות, כי הם עיקר ושוורש לכל זה, ואין דבר יותר גדול לענין זה כמו התפלה, וע"כ קראו רז"ל (ר) אל התפלות,

ע"י הכלים של ז"א האמצעים. והענין, כי שם מזדווגים בכל עולם, ונתקנים קצת. וכן עולים מעולם לעולם, עד העמידה. ואז כל אלו ג' כלים עולים באצילות, עם הברורים שביורר כלם, עד אימא עלאה בסוד מ"ן, קצתם בשמע, וקצתם בעמידה, לבחי' ג' ראשונות דמוחין. ודק"ש לבחי' ו"ק דמוחין דגדלות, ואז נמתקים שם בעיבור הבינה, (פ) ואח"כ ניתנים מתוקנים בסוד מוחין לזו"ן בעמידה, ואז מזדווגים, וחוזרים שנית להתברר שם, וכן יורדים מן עולם לעולם עד העשיה, כל חלק בעולמו הראוי לו. אך כשעלו לא היו מבוררים, והוצרכו כולם לעלות. אך בירידה כל אחד נתברר במקומו. ואז חוזרים זו"ן להתגדל, ע"י אותם הכלים שלהם שעלו בסוד מ"ן עם הביוררים, וחזרו להם אח"כ בסוד מוחין ונגדלו.

ונמצא, כי מה שנשאר לז"א, אינו רק בחי' העיקריות ולא התוספת והעיקריות הוא בחי' היניקה לבד, כמו שהיה קודם מיתת המלכים. וכל שאר שבא בתוספת, אעפ"י שהשבת מרובה על העיקר, עכ"ז יורד ועולה. ואפשר לומר כדי ליישב קצת מקומות החולקים, כי תוספת דב"ן יורד ועולה, כי הוא הצריך לירד לברר חלקיו (צ) שבמלאכים. אך תוספת מ"ה החדש, שאין לו מה לברר, וזה אינו יורד, אך נשאר באצילות בסוד מקיפים בעת המיעוט, כנזכר במקומו וצ"ע. ונמצא, כי הג' כלים דזו"ן אינם עולים בז"א עצמו, רק תחילה עולים בסוד מ"ן באימא, כדי לברר מה שהעלו ואח"כ בעמידה ובק"ש, כננסין בסוד מוחין ממש לזו"ן. והבן זה מאד, וחוזרים להתברר בסוד זוג בנפילת אפים, כל הבחי' אפילו דעשיה כנזכר במקומו, וחוזרים להתברר כל אחד בעולמו החלק הראוי לו, והתמצית נשאר למעלה. והשמרים חוזרים להתברר בכל עולם. ענין כללות צורך התפלה בכללותיה מה ענינה. דע, כי אין לך דבר שאינו מבחי' אותם

הגהות ומראה מקומות

(ק) מבו"ש ש"ב ח"ג פרק ח'. שער המצות פרשת

בהר ופרשת עקב.

(ר) ברכות ו'.

(פ) ע"ח ח"ב שער מ"ן זמ"ד פרק י"א ושער

החשמל פ"ג.

(צ) צ"ל שבמלכים.

דברים העומדים ברומו של עולם וע"י התפלות גורם האדם זווג העליון, ואז מתבררים המלכים הנזכר, ועולים למעלה בבחי' מ"ן ושם הם מתתקנים ומתבררים לגמרי, כנזכר אצלנו בדרוש תיקון המלכים האלו, ובדרוש המ"ן וע"ש. (ש) גם יתבאר ענין בירור זה בדרוש השבת, ובדרוש מצות שביעית וע"ש. (ת)

והנה קודם שחטא אדה"ר, היו כל העולמות העליונים למעלה במקומם, כמו שהיו בעת אצילותם ובריאתם הראשונה. ואחר שחטא אדם הראשון, ירדו כל העולמות למטה ממקומם. וענין הירידה הזאת, תכליתה הוא, כדי לברור בירור המלכים הנזכר שהם למטה, ואין ענין זה נעשה רק בימי החול, כי אז הותרו כל המלאכות, והותר הבירור והתיקון בכל העניינים ובכל מיני המלאכות, (א) ואז יורדין כל העולמות העליונים, כדי לברר ולתקן בירורים הנזכר, והם מתלבשים במדרגות התחתונות אשר למטה מהם. וזהו הטעם שיורדות ז' ספירות תחתונות דאצילות, ומתלבשות למטה בששת ימי המעשה הנקראים ימי החול, כדי לברר הבירור הנזכר ע"י זוגם, שהם מזדווגים שם בהיותם למטה ממקומם. והנה אין כח בזה רק ע"י ז"א בלבד, לפי שהוא הזכר ויש כח בו לברור ולכן הם ששת ימי החול בלבד, כי רק דו"א הם המתלבשים בהם, והם המבררים בלבד, אמנם ביום שבת שהוא כנגד המלכות, היא נוקבא

ואין בה כח כדי לברר, ואדרבא ע"י כח מה שנתקן בימי השבוע, היא עולה ביום השבת, שהוא יום שלה ומתחברת עם ז"א, (א) ואז כל העולמות הם עולים למעלה במקומם, כשהיו בתחלת האצילות, ואז לא יש בירור כלל ועיקר כנזכר, כי לסיבת כן הם עולים במקומם, ואז מוציאים נשמות חדשות ביום שבת.

הכלל העולה, כי כל ימי החול העולמות כלם הם למטה ממדרגתם. והיה זה, כדי לברר בירור המלכים בסוד מ"ן, ומה שאנו עושין ע"י תפלותינו בימי החול הנזכר, הוא שתי הכנות: א' הוא, לתקן תחלה את זר"ן במקומם למטה, כי תחלה שלא בשעת התפלה היו חסרים, כי ז"א לא היו לו רק ו"ק, והמלכות נקודה א', ואח"כ ע"י תפלותינו נתקנים שניהם בפרצוף גמור, כל א' מהם כלול מ"ס שלימות, וכל זה בהיותם עדין אב"א. (ב) ואח"כ ההכנה השנית היא להחזירם פב"פ. (ג) ואז ע"י בחי' תקונים אלו הם מזדווגים זה עם זה, (ד) ומבררים בירור המלכים, ומעלין אותם בסוד מ"ן כנ"ל, ואחר התפלה חוזרים ומתמעטים כבראשונה. (ה) וזה נעשה תמיד בכל תפלה ותפלה של ימי החול, כמו שיתבאר ב"ה, כל דבר ודבר במקומו, וגם כל זה התיקון איננו, רק בהיותם למטה ממקומם האמיתי, כשהיו בשעה שנבראו. (ו) ובמקומו נבאר ב"ה ענין ירידה אחרת שיש להם יותר מזו, והוא אחר התפלה, שחוזרין ומתמעטין, ובפרט בלילה

הגהה

כי היה הכל מבורר, ועכשיו בהכרח שצריך לעשות ל"ט מלאכות לברר אותם, והבן.

(א) נ"ב, א"מ, עתה יובן איך קלל הקב"ה לאדה"ר בעצבון תאכלנה ובועת אפך תאכל לחם, כי קודם לכן לא היה צריך לל"ט מלאכות.

הגהות ומראה מקומות

- (ג) שער הכוונות דרושי העמידה דרוש ב' בכונת מלך עוזר.
- (ד) בברכת שים שלום ונפילת אפים זהר תרומה סוף דף קכ"ח ע"ב. ובוהר ע"פ הסולם תרומה אות מ"ה. שער הכוונות דרושי העמידה דרוש ו'.
- (ה) שער הכוונות דרושי תפלת השחר דרוש א', ודרוש ענין מזמור יענך דף שי"ט דרוש א'.
- (ו) שער מאמרי רשב"י זיע"א תחילת פי' קדושים.

- (ש) ע"ח ח"א שער המלכים סרק א' ח"ב שער מ"ן ומ"ד פ"א ב' וד'.
- (ת) שער המצות פרשת בהר. ספר הלקוטים בהר.
- (א) ע"ח שער המלכים דף ק"ס ד"ה והנה בימות החול וע"י בהגהות ומ"מ שער המצות פרשת בהר דף ס"א אות ג' ואות ה'.
- (ב) שער הכוונות דרושי ק"ש דרוש ה' ו' ודרושי העמידה דרוש ב'.

שלפניו. ח) וגדולה מכולם, שאפילו ג' תפילות שבכל יום ויום, יש הפרש גדול בהם, ואינו דומה תפילת הבקר, לתפילת המנחה, או לתפילת ערבית. ט) סוף דבר, שאין לך תפילה מיום שנברא העולם, עד לעתיד לבא שתהיה דומה לחברתה כלל ועיקר.

וטעם הדבר הוא, כי הנה כבר ביארנו כי כל התפילות הם כדי לברר הבירורים, שיש באותם הו' מלכים שמתו, והנה בכל יום ויום ובכל תפלה ותפלה, מתבררים בירורים וניצוצים מחודשים, מה שלא נתבררו עד אז, והנה כמו שהבירורים הנבררים בכל תפלה, אינם דומים לבירורים שבתפלה האחרת, כי אותם הבירורים הראשונים, כבר נתבררו אז בתפלה הראשונה, ועתה בתפלה האחרת מתבררין ונתקנין בירורים אחרים מחודשים, ואינם הראשונים עצמם, וא"כ כפי ערך הניצוצות המתבררין באותה התפלה, כך יהיה אז ערך המוחין שימשכו בזו"ן, ובמה שלמעלה מהם, וכעד"ז יהיה בענין המשכות האורות בק"ש, כי אין ק"ש בעולם שתדמה לחברתה לסיבה הנזכרת. וזהו הטעם, שנצטוונו תמיד להתפלל ג' פעמים ביום, ולקרוא ק"ש פעמים ביום, י) ואם ביטל אחת מהם, נקראת מעוות לא יוכל לתקן. והטעם הוא, לפי שבכל תפלה ותפלה ובכל ק"ש וק"ש, מתבררין בירורים מחודשים, ונמשכים ג"כ מלמעלה מוחין חדשים, מה שלא נעשה לעולם בשום תפלה או ק"ש אחרת. כ)

ואמנם דע, כי אין הדבר רק בענינים

שיורדין אל הבריאה, והרי היא ירידה אחר ירידה, א' בשעת התיקון, שהוא בשעת התפלה. והב' ירידה אחרת יותר תחתונה, והוא שלא בשעת התיקון ובלילה, כמו שיתבאר כל ענין במקומו ב"ה. ואמנם ביום השבת, תכף בלילה בהתחלתה, נעשים מאליהם שני התיקונים שאנו עושין בעת תפלת החול, וחוזרין פב"פ במקומם למטה. ואח"כ ע"י תפלותינו ביום השבת, אז חוזרין מעלה אחר מעלה, עד מקומם כשהיו בעת האצילות, ועומדים שם פב"פ. ואז כל בחי' זוגם שם למעלה, הוא לברוא נשמות חדשות (א) ולא מבירור המלכים. ו)

ומה שאמרנו למעלה, כי בכל תפלה ותפלה מסתלקין המוחין מזו"ן, וחוזרים ומתמעטים, אל תטעה בזה, ואל תחשוב, כי אותם המוחין עצמם אשר נסתלקו, הם עצמם החוזרין אח"כ בבחי' מוחין בתפלה האחרת, וכעד"ז תמיד בכל תפלה ותפלה. אמנם אין הענין כן, אמנם בכל תפלה ותפלה, מתחדשים מוחין חדשים גמורים לגמרי, ואין לך כל תפלה ותפלה שלא יתחדש אז אורות חדשים, לא ראי זה כראי זה.

וצריך שתדע, כי הנה יש הפרש גדול, בין תפלות החול, ובין תפלות ראשי חדשים, ובין תפלות ימים טובים, ובין תפלות חולו של מועד, ובין תפלות השבת. וגדולה מזו, כי אפילו ביום טוב עצמו, אינו דומה תפלות הפסח, לתפלות השבועות, או לתפלות הסוכות כו'. ז) וגדולה מזו, כי גם בימי החול עצמן, אינו דומה תפילת יום זה, לתפילת יום

הגהה

(א) נ"ב א"מ, כנזכר במצות שביעית, שז"ס איסור ברירה בשבת. וצ"ע, אם יש לכוון בשבת בכונת האכילה אחר שאין בירור בשבת.

הגהות ומראה מקומות

- 1) פ"ח שער התפלה סוף פ"ח הגה"ה קול הרמ"ז ד"ה ק"ל.
- 2) שער הכהנות ענין ר"ח בתחלתו. דרושי ר"ה דרוש ה'.
- 3) ת"ז תכ"ב דף ס"ה. ע"ח ח"א דרוש עגולים ויושר דף מ"ג ד"ה ולא עוד אלא.
- ט) ע"ח שער מ"ן ומ"ד פ"ב וז"ל אמנם בכל תפלה ותפלה כפי כונת האומרה. וכפי זכות הזמן אשר אז נאמרה התפלה היא כך מתבררים שיעור קצוב מהרס"ח נצוצין להתתקן.
- י) צ"ל ד' פעמים ביום.
- כ) ע"ן בתע"ס שיעור י"ב תשובה קצ"ד.

הפרטיים שבהם, אמנם בענין הכללים אשר בהם, כבר ביארנו במקומם, כי כל התפלה של שחרית דכל ימי החול, הם שוין בכללות כונתם. וכל תפלות מנחה דחול שוין, וכל תפלות ערבית דחול שוין, וכל תפלות ליל שבת שוין, וכל תפלות שחרית דשבת שוין, וכן כיוצא בכל התפלות וכן על דרך זה בענין הקריאת שמע, כי כל ק"ש דשחרית דחול שוין, וכל ק"ש דערבית דחול שוין כו', אמנם פרטיהם בהם עצמם, אין ניצוצות מוחין אלו, ואין ניצוצות בירורין אלו, דומין לתפלה אחרת מיום שנברא העולם, ונמצא כי בכל תפלה ותפלה באים מוחין חדשים, ובירורין חדשים, ואחר התפלה הם חוזרים ומסתלקים מהם.

תפלת נרבה באמצע היום, והוא כרי להחזיר המוחין פעם אחרת בזו"ן, וכמ"ש בגמרא (מ) ולואי יתפלל אדם כל היום כולו. ונלע"ד חיים, כי מ"ש כי המניח תפילין כל היום, הוא גורם להשהות המוחין כל היום, הכונה היא על רשימו דגדלות, כי המוחין עצמם כבר אמר שאין יכולת להשהות אותם יותר מג' שעות, שאפילו משה רבינו ע"ה לא היו ידיו פרושות רק ג' שעות. גם זהו הטעם למ"ש ז"ל, שהחסידים הראשונים לא ביטלו תפילין כל היום מעליהם, (נ) והענין הוא, לגרום כח למעלה שהמוחין העליונים דו"א יתעכבו בו כל היום כולו, וזהו מ"ש חז"ל (ס) שלא היו ידיו של משה ע"ה פרושות יותר משלש שעות, כי אי אפשר לאדם לעשות כן יותר משלש שעות.

ועתה צריך לבאר, כי מאחר שביארנו, כי המוחין החדשים הבאים בכל תפלה ותפלה, הם מסתלקים אחר גמר התפלה, ובתפלה שאחריה חוזרים מוחין אחרים, א"כ להיכן נסתלקו המוחין האחרים, ומה נעשה מהם. אמנם הענין הוא זה, כי אחר גמר התפלה, המוחין ההם מסתלקים מתוך רישא דו"א, ועולין למעלה מראשו, ושם נעשין אליו בחי' אור מקיף על ראשו, ואז המוחין המקיפים שלו הראשונים והעליונים, הם מסתלקין ועולין גם הם יותר למעלה ממקומם, כי אלו המוחין הפנימיים שנסתלקו עתה, עלו ולקחו את מקומם, והוצרכו גם הם לעשות להם מקום, ולעלות הם למעלה יותר, וכעד"ז עולין שאר הבחי' יותר למעלה, עד שאי אפשר לבאר פרטם עתה, כל מדרגה ומדרגה היכן עולה. ואמנם כבר ביארנו בכמה מקומות, כי כל דברי הקדושה הרוחנים, אף על פי שהוא מסתלק ממקומו, נשאר הרשימו דיליה במקומו תמיד, ונמצא כי גם אלו המוחין דו"א, אעפ"י שהם

ובזה תבין מ"ש רז"ל (כ) כי חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת קודם תפלה, ושעה אחת אחר התפלה, ושעה א' בתפלה, והטעם היה, מפני שקודם שנחרב בית המקדש, לא היה פרוודא בין זו"ן, ותמיד היו פב"פ ולא פסיק זווגייהו, וכמעט שלא היינו אז צריכין להתפלל, כי לא היה בהם חסרון, ולא היו צריכין אל תפלותינו כדי להמשיך מוחין אל ז"א ונוקביה לזווגם פב"פ, כי מעולם לא היו מסתלקין המוחין מהם, וכמו שנהבאר אצלינו במקומו. (ל) ואמנם אחר שנחרב בית המקדש בעונותינו, נסתלקו המוחין מזו"ן, ולכן אנו צריכין להתפלל תמיד בכל יום, כדי להחזיר למקומן את המוחין, כדי שיזדווגו זו"ן. ואמנם אחר גמר תפלה, חוזרין המוחין להסתלק, וחוזר הדבר לכמו שהיה, ולכן החסידים הראשונים, לא היו הולכים תכף אל ביתם אחר שהתפללו, אבל היו שוהים שם שעה א' אחר התפלה, כדי שעל ידם יגרמו ויוסיפו כח למעלה, ולא יסתלקו המוחין מהרה. וגם הם המוחין יתעכבו ברישא דו"ן שעה א' יתירה אחר התפלה. גם זהו הטעם, שהיו החסידים הראשונים מתפללים

הגהות ומראה מקומות

(ג) יומא פו. ירושלמי ברכות פ"ב ה"ג. שער

(כ) ברכות לב:

(ל) ע"ה ח"ב שער ל"ו פרק ב' שער הכוונות. הכוונות דרוש ד' מדרושי הלילה.

(ס) ספר הבהיר סימן מ"ט. רמב"ן פרשת בשלה

דרוש ד' מק"ש של הלילה.

בפסוק ויהי ידיו אמונה בשם המדרש.

(מ) ברכות כא.

הנזכר, ואז נמצאו שניהם מתמעטין המיעוט האמיתי, והוא שהז"א מתמעט ונעשה בבחי' ו"ק בלבד, והיא בסוד נקודה א', וזה הוא ההפרש שיש בין מיעוט היום, למיעוט הלילה, והנה ענין זה של הלילה יתבאר ב"ה במקומו וע"ש.

אמנם קיצור הדברים, מה שנתבאר שם הוא, כי כאשר המוחין מסתלקין בלילה מז"א (הוא) אחר תפלת ערבית, אבל מוחין דנוקביה, נסתלקו משחשכה הלילה וחזרה אב"א, ועדיין מוחין דז"א הם במקומם בתפלת ערבית להזדווג עם לאה כנודע, פ) ואחר תפלת ערבית מסתלקין גם מן ז"א, ואז גם לאה חוזרת אל אחורי ז"א כמו רחל, ואז המוחין דז"א הולכין בעת השינה וניתנין ללאה, ונכנסין בה מתחלת הלילה עד חצות, ואז היא לוקחת הט' ספירות דרחל הבאים אליה בסוד תוספת, ועל ידיהם נגדלת לאה ככל קומת ז"א, וחוזרת פכ"פ עמו אחר חצות, וזה הענין נעשה מתחלת הלילה בעת השינה אחר תפלת ערבית, עד חצות הלילה, ואז נמצאת לאה שלימה לגמרי, כמדת כל ז"א. ע"י שלקחה ט' ספירות דרחל כנזכר, ואז נשארה רחל בבחי' נקודה א' בלבד שהיא שרשה מתחלתה, והוא הכתר שבה, שהוא היותר מעולה מן הט' ספירות שלה שבאו ע"י תוספת. ואז בחצות הלילה ממש, נמצאת לאה שלימה, ורחל סוד נקודה, ואז אותה נקודה צ) יורדת למטה בעולם הבריאה, בהיכל קדש הקדשים העליון. ואז מאחר חצות הלילה, ע"י עסק התורה שעוסקין הצדיקים בעוה"ז, הם מעלים אותה מעט מעט, עד שנמצא כי באור הבקר, נגמרה זו הנקודה של רחל לעלות באצילות, ואז לאה מתמעטת וחוזרת אל אחורי ז"א, והט'

מסתלקים ממקומם כנזכר, ועולין בסוד מקיפים, עכ"ז מניחים חד רשימו דילהון גו ז"א כל היום ההוא, וע"י אותו הרשימו של המוחין הנשאר בתוכו, אעפ"י שאינו מוחין גמורין, נשאר בגדלותו, ואינו מתמעט ממדת גדולתו כל היום. ועד"ז גם המוחין של רחל הפנימיים, אחר גמר התפלה הם מסתלקים ממנה, והם עולים למעלה על ראשם בבחי' מקיפים, ולא נשאר בה רק רשימו שלהם בתוכה, וע"י אותו הרשימו, נשארת גם היא במדת גדולתה כל היום כולו, ונמצא כי אחר כל תפלה ותפלה שמסתלקין משניהם המוחין ומתמעטין כנ"ל, אין פירושו מיעוט גמור, שהוא חזר אל ו"ק, והיא חוזרת אל נקודה א', כמו שהיו שורשם מתחלה כנודע. אמנם הם שניהם נשארים במדת גדולתם כל היום, רק שהמוחין שלהם נסתלקו כנזכר, והרשימו שלהם הנשאר בתוכם מעמידם במדת גדלות, וזה ההסתלקות של המוחין עצמם, הוא שאמרנו למעלה שמתמעטין ז"ן אחר כל תפלה ותפלה.

והנה כל זה הוא ביום, אמנם משתחשך היום ונעשה לילה, אז אפילו אותו הרשימו הנזכרת, הוא מסתלק מזו"ן אחר תפלת ערבית, כמו שיתבאר במקומו, ע) ואז זה הרשימו של מוחין דז"א, הוא עולה עתה על ראשו בבחי' מקיפים. ואותם מוחין פנימיים אמיתיים שלו שעלו אחר תפלת שחרית, ועמדו על ראשו בבחי' מקיפים בכל שאר היום, הם עולין עתה יותר למעלה, והמקיפים האמיתיים שלו, שהיו לו בחי' מקיפים בעת התפלה עצמה, עלו עתה גם הם יותר למעלה, ועד"ז עולין כל המדרגות שלמעלה מהם, מדרגה למעלה ממדרגה כנ"ל, ואז גם הרשימו של רחל הוא מסתלק ע"ד

הנהגות ומראה מקומות

בבריאה. וא' שט' נקודות הבא' לרחל בבחי' תוספות הן היורדות לבריאה אבל הנקודה השרשית א"א לה לירד לבריאה בשום אופן. וא' שט' הנקודות הבאות בדרך תוספות אלו נתקשרו ונתחברו עם לאה. ובתע"ס שיעור י"ד לוח התשובות לענינים תשובה קצ"א מבאר כל ג' השמועות במקורן וכולן אמיתיות ונכונות. ואין בהן סתירות.

ע) שער הכוונות דרושי תפילין דרוש ה' ודרושי הלילה דרוש ד'.
 פ) שער הגלגולים הקדמה כ"ו ד"ה זוג הה' שב הקדמה ל"ט ד"ה הזוג ה'.
 צ) שער הכוונות דרושי העמידה דרוש ב'. שם ענין דרושי הלילה דרוש י'. ויש ג' שמועות בענין זה: א' מ"ש כאן שנקודת כתר של רחל יורדת

ספירות של התוספת, שלקחה מן רחל, יורדות אז בעולם הבריאה ויצירה ועשיה, ועומדות שם, ואח"כ הם עולות, ע"י סדר תפלת שחרית, כמו שיתבאר ב"ה במקומו, ואז אותה הנקודה עצמית של רחל שעלתה באור הבוקר אל עולם האצילות, היא חוזרת פב"פ עם ז"א (ק) ועומדת בזרוע שמאלית דז"א, הנקרא גבורה מבחוץ אליו, אמנם הרשימו של המוחין שלה שנסתלקו בלילה כנ"ל, הנה מקום עמידתם בתוך פנימיות החזה של ז"א בלבו, וכאשר עלתה זו הנקודה באור הבקר עד שם, אז ע"י מצות התפלה של יד שאנו מקיימים, אותו הרשימו שלה יוצא מהחזה של ז"א ולחוץ, וחוזר ונכנס בתוך אותה הנקודה בבחי' מוחין אליה, ונעשית בה בחי' תפילין בראשה, כמו שיתבאר במקומו (ר) ונשארת עומדת שם עמו פב"פ, עד ברכת אבות ותפלת שחרית, לפי שכיון שזו הנקודה היא העיקרית והעצמות של רחל והיא שרשה שמה, והיא בחי' הכתר שבה, ובפרט עתה אשר אותו הרשימו של המוחין שלה, שהיה מבחי' הפרצוף שלם שהיה לה תחלה בהיותה עמו פב"פ, נכנס בנקודה הזו של הכתר שבה, לכן יש עתה כח בנקודה זו לעמוד שם עמו פב"פ, עד ברכת אבות, ואז בברכת אבות, נמצא שאותם הט' ספירות שלה, הנקראות תוספת, שהם מחכמה שבה ולמטה, עלו מעולם לעולם ע"י סדר תפלת השחרית עד ברכת אבות, (ש) ואז בברכת אבות עצמה, עולין אותן ט' נקודות שלה באצילות באחורי ז"א, ונעשית שם פרצוף א' גמור אב"א עם ז"א, ואז חוזרת זו הנקודה של הכתר שלה באחורי הז"א, ומתחברת עם הט' נקודות אחרות שלה, ושם נתקנת עמהם ביחד ע"י המוחין החדשים הבאים בכל תפלה כנ"ל, ואז בברכת אבות עצמה חוזרת פעם שנית, היא

וכל הט' נקודות ביחד פרצוף א', ועומדת פב"פ עם ז"א ועם יעקב כנודע, ואז יעקב עומד בקו ימיני שהוא החסד והנצח, ורחל עומדת בקו שמאל שהיא הגבורה וההוד, במקום שהיתה תחלה קשורה בזרוע שמאלי כנזכר למעלה, אלא שעתה היא פרצוף שלם, ואז היתה נקודה, ואז מזדווגת עם יעקב כנזכר. והרי נתבאר היטב, איך הרשימו של המוחין הראשונים, הם חוזרין ליכנס קודם התפלה של שחר, באור הבקר בזו"ן, כנ"ל שאין הרשימו מסתלק גם הוא אלא בלילה, שאז הוא זמן המיעוט שלהם האמיתי, אבל תכף בהאיר היום, חוזר אותו הרשימו להכנס בשניהם, ואח"כ בתפלת השחר, אז באים ונעשים מוחין אחרים גמורים חדשים, מה שלא היו כן בתפלה אחרת כנז"ל, וזה יובן היטב בדרושים שכתבתי בענין המ"ן, שבכל תפלה ותפלה הם מחודשים, ומשם תבין מה ענין הרשימו הנשאר בהם תמיד, והנה כל דרוש זה נתבאר היטב בענין שינת הלילה ובענין דרוש התפילין בשחרית וע"ש. (ת) א) דע, כי בכל ד' עולמות אבי"ע, יש שתי בחי': הא' היא ענין חיצוניותם, שהוא כללות העולמות בחיצוניותם, הב' הוא ענין פנימיות העולמות, שהוא בחי' הנשמות, שהם נפשות בעשיה, ורוחין ביצירה וכו', וכנגדם יש שתי בחי' בתפלה, ונזכר בזוהר בפרשת במדבר, (ב) ובפרשת ויקהל דף כ"א א', והם: המעשה, וסדר התפלה בעצמה, וכל בחי' מאלי השתים נחלקת לד', כי המעשה נחלק לד', והם: יפנה ויבדוק נקביו, ואח"כ ענין הציצית, ואחר כך תפלה של יד, ואחר כך תפלה של ראש, וכנגדם ד' חלקי סדר התפלה, והם: הקרבנות מתחלת כל הברכות של שחר עד ברוך שאמר, ואחר כך הזמירות שהם מתחלת

הנהות ומראה מקומות

- (ק) שער הכוונות ענין התפילין דרוש ד'.
- (ר) זהר ח"ג פרשת מצורע נד: ת"ז הקדמה ליום ב' ית. ועיין מדרש רבה שה"ש פ"ח שער הכוונות דף ס"ג ד"ה ועתה צריך.
- (ש) שער הכוונות ענין כונת העמידה דף קפ"ד ל"ה אמר הכותב, ובהקדמה לפני דרושי ר"ה.
- (ת) ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד פרק י' שער הכוונות ענין התפילין דרוש ד' והי. וענין דרושי הלילה דרוש ו'.
- (א) שער הכוונות דרושי תפלת השחר פרק ב'. פע"ח שער התפלה פ"א.
- (ב) דף קכ: ובזוהר ע"פ הסולם אות ס"ט.

ברוך שאמר עד סוף ישתבה, ואחר כך יוצר וכל ברכות ק"ש עד העמידה, ואחר כך העמידה עצמה של י"ח ברכות.

הרי נתבאר ד' חלקי בחי' המעשה וכו', וד' חלקי בחי' התפלה עצמה. ואמנם ד' חלקי המעשה, הם כדי לתקן ד' עולמות אבי"ע בבחי' חיצוניותם כנוכח, וכל זה אינו אלא לתקנם במקומם למטה. וד' חלקי התפלה הוא, כדי להעלותם ולכוללן עולם בעולם כמו שיתבאר ב"ה. אבל בחי' זו שהיא לעלות למעלה, זה אי אפשר רק ע"י שיוכללו ויעלו פנימיות העולמות כולם, שהיא בחי' הנשמות כנוכח, ואז גם חיצוניותם שהיא בחי' העולמות בחיצוניותם, גם הם עולין ונכללין עמהם.

ונבאר תחלה ענין ד' חלקי המעשה, אשר עניינם הוא לתקן בחי' העולמות בבחינת חיצוניותם, וכל זה בהיותם במקומם כל א' וא'. תחלה הוא יפנה ויבדוק נקביו, ועי"ז הוא מתקן נפש שבעשיה, וע"י הברכה שלה, שהיא אשר יצר, שהוא בחי' הבל היוצא מן הפה, נעשה אור מקיף אליו, ואחר כך על ידי הטלית, הוא מתקן עולם היצירה, ועי"כ יורד אח"כ אור מן נפש דיצירה אל רוח דעשיה, שהוא בחי' יצירה שבעשיה. ואח"כ ע"י הברכה שבציצית, נעשה אור מקיף אל היצירה. ואח"כ ע"י תפלה של יד, נתקן עולם הבריאה. ואז יורד אור מן נפש דבריאה, אל נשמה דעשיה, ואחר כך על ידי הברכה של התפלה של יד, נעשה אור מקיף אל הבריאה. ואחר כך על ידי תפילין של ראש, נעשה תיקון עולם האצילות. (ב) ואז יורד אור מנפש דאצילות אל חיה דעשיה.

ואמנם בענין הברכה יש מחלוקת, מר סבר, כי גם בעולם האצילות צריך לעשות

הגהה

(א) נ"ב א"מ, משמע לי, שהאדם נכנס בו כל יום ויום נרנ"ח שלו שנסתלקו בלילה, כנוכח באד"ר, והוא מתתקן ע"י התפלה, כנוכח בזוהר תרומה. ולכן אסור לאכול קודם התפלה, כי

הנהגות ומראה מקומות

(ב) ע"ח ח"ב שער החשמל פ"ג שער הכוונות דרושי ר"ה דרוש ו' ד"ה אמר הכותב.

אצלינו בדרושי אבי"ע ד) ובררוש שלוח הקן עיין שם.

והנה נתבאר עליית עשיה ויצירה בסוד מ"ן אל הבריאה, ועי"כ נמשכו להם מוחין פנימיים ומקיפים, ואמנם ענין עליית זו"ן דאצילות בבחי' מ"ן, הוא באופן זה, כי הנה רחל, שהיא נקודת המלכות שירדה בלילה בהיכל קדש הקדשים דבריאה כנודע, היא עולה עד האצילות, ונכללת עם לאה העומדת שם בפרצוף שלם של י"ס, והיא אות ד' דאחד, ואז אותה ד' דאחד הנכללת בה רחל כנוכר, היא והז"א שהוא א"ח דאחד, וכללות ז"א ולא נקרא אחד: א"ח, ד'. ונעשין מ"ן לאו"א באצילות ה) ואז יורדין להם מוחין פנימיים בלבד לז"א וללאה ולרחל. אמנם אין כח ברחל לקבל מוחותיה, לפי שעדיין היא בסוד נקודה, ואין לה פרצוף לקבל מוחותיה, ונשארין למעלה בדי' של אחד שהיא לאה.

והנה כל ענין זה נעשה ע"י ייחוד ק"ש, שהיא מצוה בדבור (א) ואינה מצוה מעשית כמו התפילין, וע"י הק"ש נעשין מוחין של פנימיים ושל מקיפים לזו"ן דבריאה, דבחי' נשמות ופנימיות בריאה כנ"ל, אך על ידי התפילין שהיא מצוה מעשית, נעשו מוחין דחיצוניות כללות העולם כנ"ל.

והרי נתבאר בדרך כלל, איך ע"י ד' חלקי המעשה, נעשו מוחין פנימיים ומקיפים לכל בחי' חיצוניות כללות העולמות. וע"י הדיבור, שהם ג' חלקי התפלה, נעשו מוחין פנימיים ומקיפים לג' עולמות דבי"ע, וגם מוחין פנימיים דאצילות. וע"י העמידה, נעשו מוחין מקיפים אל האצילות, כמו שיתבאר בתפלות ראש השנה

הנשמות, שהם פנימיות הבריאה, ואז הם עולים עד האצילות, ואז גם חיצוניות כללות עולם הבריאה, אור פנימי שלו וגם אור המקיף שלו, הם עולין ונכללין עם הנשמות דבריאה, ועולין באצילות.

והנה בק"ש שביוצר, כבר עלו עשיה ויצירה בבריאה והם בחי' מלכות ות"ת, שהם בני הבריאה. ועתה אנו צריכים להעלותם בבריאה, בבחי' מ"ן אצל אמם, שהיא עולם הבריאה, כדי שיתנו להם מוחין פנימיים ומקיפים, בבחי' הפנימיות שהוא בחי' הנשמות כנ"ל, כי כבר המוחין הפנימיים והמקיפים של חיצוניות כללות העולמות דבריאה ואצילות, נעשו ע"י תפלה של יד ושל ראש כנ"ל, ועתה בק"ש נעשים מוחין פנימיים ומקיפים בפנימיות נשמות הבריאה, ומוחין פנימיים בלבד בלי מקיפים באצילות, כמו שנבאר ב"ה. ואח"כ בעמידה, נעשים מקיפים דמוחין דאצילות. והענין, כי כדי שאו"א שבבריאה, יתנו מוחין לזו"ן אשר שם, שהם עשיה ויצירה שנכללו עתה שם, צריך לעשות בתחילה זווג עליון דאו"א דאצילות, ויתנו מוחין פנימיים לזו"ן דאצילות בבחי' ו"ק כנודע, ואז ימשכו מוחין לאו"א דבריאה, ג) ואז ידווגו גם הם, ויתנו מוחין פנימיים ומקיפים לזו"ן אשר שם, שהם בחי' עשיה ויצירה שעלו שם ונכללו שם, כי ע"י האור העליון הנמשך בבריאה כנוכר, נעשין עשיה ויצירה מ"ן אל הבריאה, ואז יורד להם מוחין פנימיים ומקיפים. והטעם הוא, כי כל כך ירידת מוחין פנימיים לכך בזו"ן דאצילות, כמו לתת מוחין פנימיים ומקיפים בבריאה, כנוכר

הגהה

(א) צמח: ומה שאנו סותמים עינינו עם יד ימיני, אינו משום מעשה קריאת שמע עצמה אלא לרמוז אל רחל, דלית לה עיינין. (ו)

הגהות ומראה מקומות

ג) ע"ח ח"א שער ט"ו: שער הזוגים פרק א' ח"ב שער סדר אבי"ע פרק ג' תע"ס שיעור ט"ז מן אות קצ"ד.

ד) ע"ח ח"א שער הזוגים פרק ב'.

דף ד' ד"ה דע כי הכלה.

ה) עיין במראות הסולם. שנדפס בסוף החקדמה לספר הזהר ביאור כללי לכל י"ד הפקודים סוף אות ו' ד"ה ויחודא עלאה. (ו) שער מאמרי רשב"י זע"א

בע"ה. ו) ועיין בזה פרשת בהר סיני דף ק"ט ע"ב. ענין פנימיות וחיצוניות העולמות והנשמות ככל הנ"ל.

כונת התפלה היא באופן זה, כי יש בו ב' בחי': מעשה, ודיבור, והנה ענין המעשה, הוא בתחלה, קודם הדיבור, וע"י המעשה, נתקנים ד' עולמות אבי"ע במקומם עצמם, ופירוש התיקון הזה הוא, כי הנה הקליפות אשר הם בסביבות בכל עולם מהם, הנה נתאחו ונתדבקו בקדושה בלילה, וינקו משם. כנדוע כי אז הוא זמן יניקתם, כנזכר בפרשת ויחי, בענין הנהו תרין צפרין וכו', כמבואר אצלינו, ז) ועתה ביום אנו צריכין להפרידם מן הקדושה, ושלא יתאחו בה ביום, כמו שנאחו בלילה, וכל זה נעשה, ע"י תיקון המעשה הנזכר, כמו שנתבאר ב"ה, וזה עניינו: הנה בתחלה נוטל אדם ידיו בשחרית בקומו ממטתו, ויכוין לסלק ולהפריד הקליפות, מבחי החיצוניות של ג' אחרונות דעולם העשיה. (א) אח"כ יפנה ויבדוק נקביו, והוא הוצאת הקליפות מן הפנימיות, ובוה נתקנו ג' אחרונות דעשיה הפנימיות שלהם, לפי שבעשיה אפי' בפנימיותה יש אחיות הקליפות, כמו שביארנו בדרושי אבי"ע, כי בעשיה מתערבין טוב ורע, וכן ביצירה כמו שנבאר.

והנה נתקנו פנימיות וחיצוניות ג' אחרונות דעשיה, בבחי' אור פנימי שלהם, שבשני חלקים האלה וע"י הברכות שלהם, שהם: ענ"י, ואשר יצא, שהם בחי' הבל הפה, שהוא א"מ כנזכר, נתקן א"מ של ב' הבחי' והחלקים הנזכר. אח"כ ע"י שתי בחי' טלית קטן שהוא כנגד

הפנימיות, שטלית הזה הקטן נלבש תחת המלבושים, (ב) וטלית גדול שהוא כנגד החיצוניות ולכן נלבש על כל המלבושים, ועל ידיהם נתקנו ג' אחרונות דיצירה פנימיות וחיצוניות, כנדוע כי בחי' הטלית הנזכר הוא במטטרו"ן, אשר מתלבש בטלית, כנזכר בפרשת פינחס, ח) וע"י שתי ברכותיהם, נתקן אור המקיף של שניהם, והנה מעשה הפנימיות של יצירה, אינו פנימיות גמור כמו פנימיות העשיה, שהוא בתוך הגוף, לפי שאין אחיות קליפות היצירה כמו בעשיה, והנה בהיותינו בתחלה במעשים דעשיה, לא נתקנו רק ג' אחרונות דעשיה, אבל עתה שכבר נתקנו גם ג' תחתונות דיצירה, ממילא ומאליו נתקנו הז' עליונות דעשיה, בבחי' החיצוניות בלבד, ונמצא כי עתה ע"י מעשים שביצירה, נתקנו ג' אחרונות דיצירה פנימיות וחיצוניות, ונתקנו ז' ראשונות דעשיה בחיצוניות בלבד, וכבר היו מתחלה מתוקנים ג' אחרונות דעשיה פנימיות וחיצוניות.

אחר כך ע"י תפלה של יד, נתקנו ג' אחרונות דבריאה, בבחי' החיצוניות, ועל ידי הברכה של התפילין, נתקן אור המקיף שלהם, ועתה בכאן דבריאה, אין צורך לתקן הפנימיות, כי אין קליפה אחוזה בפנימיות הבריאה, ועתה כיון שנתקנו שלשה אחרונות דבריאה, מכ"ש שמאליו נתקנו חיצוניות ז' עליונות דיצירה, ופנימיות ז' ראשונות דעשיה, וכבר היו מתוקנות חיצוניות ז' ראשונות דעשיה, ופנימיות וחיצוניות ג' תחתונות דעשיה, ופנימיות וחיצוניות ג' אחרונות דיצירה.

הגהות הרמ"פ

זה דלקמן, או אם הכונה על היכל ק"ק שבו, שעולה במקום לבנת הספיר, וצ"ע.
(ב) נ"ב, א"מ כנזכר לקמן, שצריך ללבשו על החלוק ממש סמוך לגופו, (א"ה עיין לקמן ריש ענין הציצית ע"ש).

הגהות ומראה מקומות

רשב"י זיע"א פרשת ויחי ופרשת משפטים. מבוא שערים ש"ו ח"ב פ"ה ו'.
(ח) דף רכ"ה. ובוהר ע"פ הסולמאות דפ"ו.

(א) נ"ב א"מ, איני מבין כללות כל הדרושים האלה, ג' אחרונות אלו מה הם, אם הם נה"י דז"א דעשיה, וכן ג"ר הנאמרים, אם הם א"א ואו"א דעשיה, או אם הם ג"ר, או ג' תחתונות דכל פרצוף ופרצוף, וכן בכל

ו) שער הכוונות דרושי ד"ה דרוש ר' ד"ה אלקינו ואלקי אבותינו.
ז) ע"ת ח"ב שער מ"ח פרק ב' שער מאמרי

אהר כך ע"י פרשת קרבן התמיד, עולין פנימיות ג' ראשונות דעשיה, למעלה מיצירה, וע"כ נקרא קרבן, כי הוא מקרב העולמות כולם, ומקרב התחתון, ומעלה אותו במקום העליון.

ונמצא, כי בעליית הפנימיות ג' ראשונות דעשיה ביצירה, הם נעשים בחי' חיצוניות, אל החיצוניות דג' תחתונות דיצירה, כי ודאי הוא שחיצוניות היצירה, הוא יותר גדול במעלה מן פנימיות דעשיה, ואז נשאר חיצוניות ג' תחתונות דיצירה בבחי' פנימיות, ופנימיות ג' ראשונות דעשיה, נעשו חיצוניות אליהם ואז עולין פנימיות ג' תחתונות דיצירה, להיותם חיצוניות אל חיצוניות ג' אמצעיות דיצירה, שעתה ח) נעשה פנימיות אליהם, ועולים פנימיות ג' אמצעיות דיצירה, ונעשים חיצוניות לחיצוניות דג' ראשונות דיצירה, שעתה נעשו פנימיות אליהם. ועולין פנימיות ג' ראשונות דיצירה, ונעשין חיצוניות אל חיצוניות המלכות דבריאה, שעתה חזר להיות פנימיות אליהם, ועולה פנימיות מלכות דבריאה, ונעשית חיצוניות אל חיצוניות ג' תחתונות דבריאה, שהם עתה חזרו להיות פנימיות אליה.

ואל תתמה, איך פנימיות ג' ראשונות דיצירה, נעשין חיצוניות אל מלכות של בריאה לבדה, וכן גם כן איך פנימיות מלכות דבריאה, תעשה חיצוניות אל ג' תחתונות דבריאה. והטעם לזה, כי הנה לעולם המלכות עומדת באחורי נה"י, בסוד הנהגה שלשה עדרי צאן רובצים עליה, כנזכר בזה"ר, והם בחי' ג' הקוים, שמהם נבנית קומת המלכות כנודע, ט) וע"כ יש יכולת בה להתלבש בפנימיות ג' ראשונות דיצירה שעלו שם. וכן יש יכולת בפנימיותה, להלביש את חיצוניות נה"י דבריאה העליונה ממנה כנזכר.

ואחר כך פנימיות ג' תחתונות דבריאה, עלו ונעשו חיצוניות, לחיצוניות ג' אמצעיות דבריאה. ופנימיות ג' אמצעיות, נעשו חיצוניות אל חיצוניות ג' ראשונות, ופנימיות ג' ראשונות דבריאה, עלו ונעשו חיצוניות, אל חיצוניות

אהר כך על ידי תפלה של ראש, נתקנו ג' תחתונות דאצילות בבחינת החיצוניות, כי הפנימיות אין צורך תיקון כנ"ל, כי אפילו בפנימיות הבריאה לא יש אחיזה אל הקליפות. וגם אור מקיף של הפנימיות, אין צורך לתקנו, ומאליו נעשה, ולכן אין צורך לברך עליהם. ויש חולקים בפוסקים, ואומרים שגם כן צריך לברך על התפילין של ראש, להמשיך אור המקיף על ידינו, ויש בידינו כח להמשיכו. והנה אחר שנתקנו ג' אחרונות דאצילות, מכ"ש שנתקנו ז' עליונות דחיצוניות דבריאה, וז' עליונות דפנימיות דיצירה, ונמצאו עתה מתוקנים עשרה דעשיה חיצוניות ופנימיות, וכל א' מהן באור פנימי ומקיף. וג"כ עשרה דיצירה ע"ד הנזכר ג"כ. ועשרה דבריאה חיצוניות לבד, כי הפנימיות שבו אין צורך לתקנו. ונתקנו ג' תחתונות דאצילות חיצוניות לבד, כי פנימיותם אין צורך לתקנו, ומכ"ש שאין צורך לתקן שאר ז' ראשונות דאצ"י. והרי נתבאר בחי' המעשה שהוא לתקן ד' עולמות אבי"ע במקומם למטה. ונבאר עתה בחי' הדיבור, כי הנה עד עתה, התיקון היה לסלק ולדחות את הקליפות מן הקדושה, ועתה ע"י הדיבור של התפלה, נוכל להעלות ולכלול העולמות כל א' וא' בעולם שלמעלה ממנו. והנה נבאר עתה בדרך קיצור, מה שאנו עושין עתה מתחלת הברכות עד ברוך שאמר, כי כל זה הוא בבחי' העשיה והנה כל חלק תפלה זו, הוא להעלות ג' ראשונות דעשיה, במקום ג' תחתונות דיצירה. והנה כבר הודעתך, כי בכל העולמות יש פנימיות וחיצוניות, וע"כ צריך בתחלה להאיר בג' ראשונות דחיצוניות, ג' ראשונות דעשיה, כדי שיוכלו להזדכר, ולהיות בחי' פנימיות ממש, כדי שאחר כך יוכל לעלות, פנימיות ג' הראשונות דעשיה, אל היצירה כנזכר. והנה הארת חיכוך חיצוניות ג' ראשונות דעשיה, הוא על ידי הברכות של שחר, מתחלתן עד פרשת קרבן התמיד, כי הם מתברכין, ומקבלים ברכה ושפע, ויוכלו להיות בבחי' פנימיות ממש.

הנהגות ומראה מקומות

ח) צ"ל נעשו. ט) ע"ח ח"ב שער כ"ז: פרטי ע"מ סרק ב' ושער ל': שער הפרצופים פ"ב.

המלכות שבנוקבא דו"א ראצילות, ופנימיות מלכות דנוקבא, עלה ונעשית חיצוניות, לחיצוניות ג' תחתונות דנוקבא, ופנימיות ג' תחתונות דנוקבא, נעשו חיצוניות לחיצוניות ג' אמצעיות דילה, ופנימיות ג' אמצעיות דילה, נעשו חיצוניות לחיצוניות ג' ראשונות שלה, ופנימיות ג' ראשונות שלה, עלו ונעשו חיצוניות לחיצוניות מלכות דו"א, ופנימיות מלכות דו"א, נעשית חיצוניות לחיצוניות ג' תחתונות דו"א וכעד"ו עד שנעשין פנימיות ג' ראשונות דו"א, חיצוניות אל חיצוניות מלכות דא"א, וכעד"ו עד למעלה למעלה עד עתיק יומין, וכן ע"ד זה יותר למעלה עד א"ס.

וזה ש' בזהר פרשת צו דף כ"ו ע"ב, ובסוף פרשת פקודי, ר' אלעזר שאל לר' שמעון אבוי, עד היכא סלקא רעותא דקרבנין וכו', א"ל עד לעילא לעילא עד א"ס וכו', פירושו: כי על ידי הקרבנות, עולין העולמות ומתקשרין ונכללין זב"ו, עד א"ס, ע"ד הנזכר, נמצא עתה עם הנזכר לעיל, כי יש שני חילוקים מעולם העשיה לשאר העולמות האחד הוא, כי ג' ראשונות של פנימיות דעשיה נעשים חיצוניות אל ג' תחתונות דחיצוניות דיצירה, אמנם הג' ראשונות דפנימיות (א) וכעד"ו פנימיות ג' ראשונות דבריאה נעשים חיצוניות אל חיצוניות מלכות דנוקבא ראצילות, וכעד"ו בכל העולמות שלמעלה, והטעם הוא, כי חלק הא' של התפילה, שהוא מתחילת הברכות עד ברוך שאמר, הכל הוא תיקון העשיה בלבד, אלא שכדי שיהיה מקום פנוי אל ג' ראשונות דעשיה לעמוד ביצירה, צריך שגם ג' תחתונות דיצירה יעלו (ב) גם למעלה ממקומם, להניח מקומם פנוי אל אותם ג' ראשונות דעשיה שעלו שם, ועד"ו הוצרכו כל המדרגות העליונות, להתעלות כולם למעלה ממקומם זו אחר זו עד א"ס כנ"ל, אמנם תכלית הכל עתה אינו, לסיבת (א) תיקון ג' ראשונות

דעשיה, וכיון שעתה נשלם תיקון עולם העשיה, יש בג' ראשונות שלה כח לעלות עד מקומם הצריך להם, שהוא מקום ג' תחתונות דיצירה, אבל שאר העולמות עדיין לא הגיע זמן תיקונם, ולכן הלואי שעתה ע"י תיקון עולם העשיה, יהיה בהם כח לעלות ג' ראשונות שלהם, במקום מלכות לבדה של העולם שלמעלה מהם, אמנם אחר כך כאשר הגיע זמן תקונם, אז הם עולין ע"ד עלית העשיה, כי מברוך שאמר עד קריש דיוצר, שהוא תיקון היצירה, יכולין לעלות פנימיות ג' ראשונות דיצירה, להעשות חיצוניות אל חיצוניות ג' תחתונות דבריאה ממש, וכן מתיקון יוצר עד העמידה, שאז הוא תיקון הבריאה, יעלו פנימיות ג' ראשונות דבריאה, להיותם חיצוניות אל חיצוניות ג' תחתונות ראצילות, וכעד"ו כל א' וא' במקום תיקונו וזמנו, והשינוי השני שיש מעולם העשיה לשאר עולמות הוא זה, כי בשאר העולמות נכללת המלכות של עולם העליון, בג' תחתונות שבה, ואז עולין ג' ראשונות של עולם התחתון, ונעשים חיצוניות אל כל הארבעה הנזכר, אבל בעשיה אינו כך, אבל פנימיות ג' ראשונות דעשיה, עולין ונעשין חיצוניות אל חיצוניות נה"י דיצירה לבדם, אמנם המלכות דיצירה, נשארת למטה מהם בעולם העשיה עצמה, כמו שנבאר בע"ה, וטעם הדבר הוא, לפי שכל עולם עשיה הוא בחינת מלכות בלבד, ולכן צריך שהמלכות של יצירה הסמוכה אל העשיה, שתהיה למטה בעשיה עצמה, ולא ביצירה, ואף גם בג' ראשונות דעשיה אחר שכבר עלו אל היצירה, אינה נקשרת עמהם, רק למטה בעשיה עצמה.

גם נחזור לבאר טעם, אל השינוי הראשון שביארנו, שיש בין עולם העשיה לשאר העולמות, כי בעולם העשיה, עלו ג' ראשונות דפנימיות דעשיה, בג' תחתונות דיצירה

הגהה

(א) צמח: צ"ל אינו אלא לסיבת.

הנהרות ומראה מקומות

(א) כאן חסר וכצ"ל דפנימיות דיצירה, אינן נעשין רק חיצוניות, אל חיצוניות מלכות דבריאה לבד כנ"ל. (דפו"י). (ב) מלת גם מיותרת.

דחיצוניות, אך ג' ראשונות דיצירה דפנימיות, לא עלו אלא בחיצוניות דמלכות דבריאה, ועד"ז מבריאה ליצירה. ט) וטעם הדבר יותר מפורש הוא זה, כי חלק זה של הדיבור, שהוא הראשון שבכולם, שהוא מן תחילת ברכת השחר עד ברוך שאמר, הכל הוא תיקון העשיה, ונודע כי עולם העשיה כולו הוא בחי' מלכות, י) ולכן הלאוי שע"י תיקון העשיה למטה, יתקנו בחי' המלכות שבהם, שהם בחי' העשיה שבכל עולם ועולם. ולכן אין כח בג' ראשונות דיצירה לעלות, רק עד המלכות דבריאה, הנתקנת על ידי תיקון תחתון של העשיה, כי גם היא, היא עשיה של הבריאה, אך יותר למעלה אינן יכולין לעלות, כי אפילו מה שעלו במלכות הבריאה, אינו אלא לפנות מקום אל ג' ראשונות דעשיה שיעלו ביצירה, ולכן הוצרכו ג' ראשונות דיצירה, גם הם לעלות אל הבריאה, וכיון שעדיין אין זה זמן תיקונם, וזמן עליית היצירה עד אחר ברוך שאמר כנ"ל, לכן אינם עולים למקומם האמיתי, רק אל מלכות דבריאה, שהיא עשיה של הבריאה, אחרי שכבר עתה יש תיקון בעשיה התחתונה למטה. אבל בג' ראשונות דעשיה, אשר עתה הוא זמן תיקונה, יש בהם יכולת לעלות אל המקום הראוי להם, שהוא בג' תחתונות דיצירה. אבל אח"כ בברוך שאמר, שכבר הוא תיקון היצירה, יעלו ג' ראשונות שבה אל ג' תחתונות ממש דבריאה, וכן עד"ז הוא בבחי' ג' ראשונות דבריאה, כי עתה אינם יכולים לעלות רק עד מלכות דאצילות, ואחר כך ביוצר שהוא זמן תיקונם, יעלו עד ג' אחרונות דאצילות. וכן באצילות עצמו בפרטיו הנ"ל, יהיו עד"ז בתפלת י"ח, שהוא זמן תיקון האצילות.

ונלע"ד כי שמעתי ממורי ז"ל, כי עד ברוך שאמר עולה פנימיות ג' ראשונות דעשיה, ומלבישין לג' אחרונות דחיצוניות דיצירה. אך אחר ברוך שאמר, נתקן היצירה עד הנזכר, כי

או יעלו ג' ראשונות שבה דפנימיות, ומלבישין לחיצוניות ג' תחתונות דבריאה, ואז ממילא ומאליו נתוסף תיקון והארה בעשיה, כי גם עלה חיצוניות ג' ראשונות דעשיה ביצירה, והלבישו את הפנימיות שלהם שעלה שם בראשונה, ונמצא שאז יהיו פנימיות וחיצוניות של ג' ראשונות דעשיה, במקום ג' תחתונות דיצירה. וחיצוניות ופנימיות ג' תחתונות דיצירה, יעלו במקום ג' אמצעיות. וכן אחר כך ביוצר שהוא תיקון הבריאה, ניתוסף תיקון הנזכר ביצירה ג"כ. וכן בעמידה שהוא תיקון האצילות, יתוסף תיקון הבריאה עד הנזכר, וכן נלע"ד, ששמעתי ממורי ז"ל.

ונחזור לבאר עתה עולם העשיה עצמה איך נתקנת, כי עד עתה לא נתבאר רק עליית פנימיות ג' ראשונות שבעשיה ליצירה, ונמצא עתה שנשאר חיצוניותם לבד למטה בעשיה, ונמצאת עתה העשיה חסירה, ולכן כדי שנוכל להשלים כל חלקי העשיה, צריך להעלות בעשיה קדושה אחרת, כדי להשלים החסרון הנ"ל כמו שיתבאר ב"ה, וע"כ תחלה אנו מעלים י"ס דקדושה המתלבשים תוך הקליפות, בסוד ומלכותו בכל משלה, על ידי פטום הקטרת, הנאמרת תכף אחר קרבן התמיד, קודם פסוק וערבה לה' כו', כי הקדושה ההיא היא בחי' י"א סמני הקטורת, שהם עשרה פנימיות, והאחד עשר הוא אור המקיף עליהם, כמבואר במקום אחר, (כ) כי אלו הם חיות הקדושה שמחיה את הקליפה, ועתה אנו מעלים אותם מתוך הקליפות, ונכנסים בתחום הקדושה די"ס דעשיה עצמה, והנה ע"י פטום הקטורת, מסתלקין מן הקליפות, ואח"כ אנו עושים להם מקום שיכנסו לשם, ולכן אנו מתחילין מן ראש העשיה באופן זה, כי מלכות דיצירה שנשארה בעשיה כנ"ל, נחלקת לשתי בחי': כי הפנימיות שבה, מתלבשת בחיצוניות ג' ראשונות דעשיה, ועולין

הנהגות ומראה מקומות

(כ) ע"ה ח"א שער י"א: שער המלכים פרק י'. שער הכוונות דרושי תפילת השחר דרוש ג'. שער ההקדמות דף רכ"ד ד"ה גם דע. שער הפסוקים ס' תבוא.

(ט) צ"ל לאצילות.

(י) כי די' אותיות הוי"ה הם חו"ב תו"מ והם אבי"ע ע"ה שער מ"ב: דרושי אבי"ע פרק א'.

לכן נקרא י"ג מדות שהתורה נדרשת בהם. והנה נשלמה העשיה ב"ס בה, ונכללו ג' ראשונות דפנימיות שלה ביצירה. ואז הם מקבלים למעלה בחי' נפש של היצירה בלבד. ואחר כך ע"י הקדיש שאומרים קודם הדוד וכו', נוסף בהם רוח של היצירה ממש, כמו שיתבאר במקומו ב"ה, וכן כל שאר חלקי הדיבור, יתבאר כל אחד ואחד במקומו ב"ה, בדרך פרטות.

ונבאר עתה כללות ד' חלקי הדיבור, ואחר כך במקומם יתבאר כל פרטיהם. הנה מן הברכות, עד ברוך שאמר, הוא עולם העשיה, וגם הוא נכלל ביצירה כנ"ל. ומן ברוך שאמר עד תפילת יוצא, הוא עולם היצירה, וגם הוא עולה ונכלל בבריאה ע"ד הנ"ל. ומן יוצר עד העמידה, הוא עולם הבריאה, וגם הוא עולה ונכלל באצילות ע"ד הנ"ל. (ומשם עד תפילת י"ח הוא עולם הבריאה וגם הוא עולה ונכלל באצילות ע"ד הנ"ל. מ) ומן העמידה עד קדיש שקדם אשרי יושבי ביתך, הוא עולם האצילות.

והנה עד עתה, העלינו כל העולמות מלמטה למעלה, ומתקשרין ונכללין עולם התחתון בעולם שלמעלה ממנו, עד שנמצאים כולם יחד קשורים באצילות בעת תפילת י"ח, כדי לעשות זוג העליון דורין באצילות כנודע, ואז נעשה הזוג ההוא באצילות. ואמנם שאר העולמות, הם נעשים כרמות כנפים להם, והם בבחינת אגן הסהר, חצי גורן עגולה, ופניה למעלה לכסות ולהעלים הזוג העליון מן החיצונים, כזה: ☺ כנזכר במאמר כתיבת יד של הוהר בפרשת בראשית הנקרא סתרי אותיות השי"ת, המתחיל ר"ש פתח מי ימלל גבורות ה' וכו'. נ)

ואחר שנעשה הזוג עליון ההוא שבאצילות, אנו צריכין לתת שפע לכל העולמות של ב"ע, וע"כ אנו חוזרין פעם אחרת לכלול בריאה באצילות, ואז יקבל הבריאה שפע ממנו בהיותו שם כלול למעלה. וזה נעשה מן אשרי עד

שם להעשות חיצוניות אל פנימיותה. ועולין פנימיות ג' אמצעיות דעשיה, ונעשין חיצוניות, אל חיצונות מלכות דיצירה, והחיצוניות שבה נעשית פנימיות אליהם, וכל זה למטה בעשיה עצמה כנ"ל. ואמנם שתי בחינות האלו, אע"פ שנעשים למטה בעשיה, הנה נעשו עתה בחי' מלכות דיצירה, אע"פ שהיא למטה, כי מעשיה חזרו להיותם יצירה ממש. ולכן לעשות שתי בחי' אלו, אנו אומרים אנא בכח וכו', שהוא שם בן מ"ב, שהוא בעולם היצירה כנודע (ל) כדי להעלות שתי בחי' אלו של עשיה, שהם חיצוניות ג' ראשונות, ופנימיות ג' אמצעיות, שיהיו בבחי' היצירה, וילבישו את מלכות דיצירה, וכמו שנבאר לקמן בכונת אנא בכח כו' מה עניינו.

ואחר כך ע"י שאר הסדר, וגם פרק איזהו מקומן של זבחים כו', אשר כל זה הוא תורה שבע"פ, עולה שאר חלקי העשיה כמו שיתבאר, אמנם ג' ראשונות שעלו ביצירה ממש היה ע"י תורה שבכתב שהוא פרשת התמיד כנ"ל, וכן שתי בחי' הנזכר שעלו במלכות דיצירה אע"פ שהם למטה בעשיה, היה ע"י שם בן מ"ב דיצירה, אך שאר חלקי העשיה, נתקנים ע"י תורה שבע"פ, שהוא פרק איזהו מקומן כו', שאז עולין פנימיות ג' אחרונות דעשיה ונעשים חיצוניות אל חיצוניות ג' אמצעיות דעשיה. ועולה פנימיות מלכות דעשיה, ונעשית חיצוניות אל חיצוניות ג' תחתונות דעשיה. ועולין י"ס דחיות דקליפות, ונעשה חיצוניות אל חיצוניות מלכות דעשיה. והרי עתה נשלמו י"ס דעשיה, ע"י מלכות דיצירה שירדה בעשיה, וע"י חיות דקדושה שבתוך הקליפות, שעלה בעשיה. ונוסף עליהם פנימיות ג' ראשונות שלהם שעלו אל היצירה כנ"ל, ואז אנו אומרים ברייתא דר' ישמעאל, ב"ג מדות התורה נדרשת כו', כנגד י"ג בחי' אלו של העשיה, שהיו תחלה עשר, ועתה נעשו י"ג כנזכר. ולפי שהג' עלו אל היצירה שהיא בחינת ז"א הנקרא תורה שבכתב

הגהות ומראה מקומות

(ל) שער הסגנות ענין הקדיש דף צ"ו ט"א ד"ה שער דרושי הלילה דרוש ה'. (מ) המסוגר ליבא בסע"ת. (נ) עיין ז"ח ע"פ הסולם אות צ"ח. וגם לעולם. שם דף צ"ט ט"ב ד"ה וכבר ביארנו.

העולה עתה למעלה ביצירה. גם תכוין בשם א"ל אדני שהוא בעשיה, כמבואר אצלנו. (ב) ובהגיעך לברוך שאמר, עד שתגיע ליוצר, אז תכוין תדיר בשם ההוי"ה דמלוי אלפי"ן, הנקרא מ"ה, והוא נשמת עולם היצירה, ויוצא מאות ו' של ההוי"ה הנ"ל. גם תכוין אל שם א"ל יהו"ה, שהוא ביצירה. ובהגיעך ליוצר עד העמידה, תכוין תמיד בשם ההוי"ה דמלוי ס"ג, שהיא נשמת הבריאה והוא יוצא מאות ה' ראשונה של ההוי"ה הנזכר, וגם תכוין לשם א"ל שד"י, שהוא בבריאה. ואחר אומרך אדני שפתי תפתח, שהוא היכל ק"ק דבריאה כמבואר במקומו, וכאשר תתחיל ברכת אבות עצמם, אז תכוין (ג) אל שם ההוי"ה דמלוי יודי"ן, הנקרא ע"ב, שהוא נשמת האצילות, ויוצא מאות יוד של ההוי"ה הנזכר.

ואמנם לא תכוין כל עולם בפני עצמו נפרדים, אמנם עיקר הכונה היא, לחבר ולכלול עולם בעולם כנודע, ולכן בעולם העשיה תכוין בכונה הנ"ל לבדה. ובהגיעך לברוך שאמר, תכוין לאות ה' אחרונה של ההוי"ה, ולשם ב"ן היוצא ממנה, ולשם א"ל אדני, ותעלם ותחברם יחד עם אות ו' של ההוי"ה שביצירה, ולשם מ"ה היוצא ממנו, ולשם א"ל יהו"ה. וכן כשתגיע ליוצר, תכוין להעלות אות ה' אחרונה, דבוקה עם אות ו', ואות ו' דבוקה עם אות ה' ראשונה שבבריאה. וכן שם ב"ן, תחברוהו אל שם מ"ה, ושם מ"ה עם ס"ג שבבריאה. וכן א"ל אדני, תחברוהו אל שם א"ל יהו"ה, ושם א"ל יהו"ה עם שם א"ל שד"י שבבריאה. ובהגיעך לתחילת ברכת אבות, תכוין כל ארבעתם יחד כלולים זה בזה, כלולים ממטה למעלה עד עולם האצילות, ע"ד הנזכר לעיל.

תפילה לדוד. ואחר כך אנו כוללין היצירה עם הבריאה פעם אחרת, ואז מקבלת שפע היצירה מן הבריאה, וזה נעשה מן תפלה לדוד, עד קוה אל ה' חזק כו'. ואחר כך אנו כוללין פעם אחרת עשיה עם היצירה, ואז מקבלת שפע העשיה מן היצירה, וזה נעשה מן קוה אל ה' חזק וכו', עד עלינו לשבת. ואחר כך בעלינו לשבת, יורדים כל העולמות למטה, כל אחד ואחד במקומו. ושעם הדבר כי בימי החול אין בנו כח רק לייחדם לפי שעה בעת התפילה, ואחר כך חוזרים כל העולמות לרדת במקומם, וע"כ לסיבה זו, אין אנו עושין תיקון רק להעלותם כנוכר, כי העליה נעשית על ידי תפילתנו, אך אחר שקבלו השפע, אין אנו צריכים להורידן כי מעצמן הם יורדין בעלינו לשבת, ושם במקומו יתבאר כוונת עלינו לשבח מה עניינה.

גם בזה תבין, איך בשבת יש תוספת קדושה כל היום, ולכן יש בשבת תוספת נשמה. אבל בחול שאין תוספת קדושה רק בשעת התפילה, לכן אין בימי החול תוספת נשמה ועכ"ז דע שליראי השם ולחושבי שמו, יש בחי' תוספת הארה גם בחול בעת התפילה, ודי בזה.

ונבאר עתה כוונה כוללת בדי' עולמות האלו, בדי' חלקי הדיבור כנ"ל, והוא, כי כאשר תתחיל הברכות של שחר, עד שתגיע אל ברוך שאמר, (א) תכוין תמיד בשם הוי"ה דמילוי ההי"ן הנקרא ב"ן, כי שם זה הוא נשמת העשיה כולה, ושהוא יוצא מאות ה' אחרונה של ההוי"ה הכוללת די' עולמות אבי"ע, ונמצאת אות ה' אחרונה שלה, שהיא בעולם העשיה. ושם ב"ן זה היוצא מאות ה' זו, הוא נשמת העשיה,

הגהת הרמ"פ

ז"ל, בכיבוד האד"ר, שהם בהיכל הזכות של כל עולם ועולם וע"ש.

(ג) נ"ב א"מ, בקונטרס אדם אחר נכתב, שיכוין זה בסיום ברכת אבות, כי כל ברכת אבות היא בהיכל ק"ק וצ"ע, ואח"כ מצאתי שכן כתב להלן דף כ"ד ד"ה ועתה נבאר.

(א) נ"ב א"מ, והלא לקמן כתב, שהרב היה נוהג לסדר הברכות בלילה, וכוונת העולמות יש לכוין מתחילת אלקינו.

(ב) נ"ב א"מ לא זכיתי להבין ענין ג' עלמין: אל אדני, אל הוי"ה, אל שד"י, באיזה פרוץ וספירה מבי"ע הם כל אחד. וזה האיר עיני אח"ז בררוש תלת עלמין מכ"י הרח"ו

ואחר כך כסדר העולמות מלמעלה למטה כנזכר לעיל, כי אשרי בבריאה ותפלה לדוד ביצירה, ואין קדוש בעשיה, כנ"ל תכוונם ממעלה למטה ע"ד הנ"ל. ובהגיעך אל קוה אל ה' חזק וכו', או תכוין לכל ד' העולמות יחד מלמעלה למטה, הפך מבתחילה שהיתה הכונה למטה למעלה.

ונבאר כונה אחרת כוללת בד' חלקי התפלה שבד' עולמות אבי"ע הנ"ל, והוא, כי בחלק הראשון שהוא מן תחלת הברכות של שחר, מן נטילת ידיים עד ברוך שאמר, שהוא תיקון עשיה, תכוין לכלול כל בחי' נפשין שיש בעולם העשיה, ולהעלותם אל היצירה, כי זו היא עיקר כונתינו, להעלות מ"ן למעלה, ואז תכוין לחבר נפשך, ולכוללה עמהם, ובברוך שאמר עד יוצר, תכוין להעלות כל הרוחין אשר ביצירה אל הבריאה, ואז תחבר ותעלה רוחך עמהם. וכשתגיע ליוצר, תכוין להעלות כל הנשמות שבבריאה אל האצילות, ואז תעלה את נשמתך כלולה עמהם, ועי"כ נכללת השכינה מכולם, ואז נעשין בחי' מ"ן. וכן בירידת העולמות אחר העמידה עד עלינו לשבת, תכוין ע"ד זה ג"כ.

וצריך עתה לבאר ענין הנ"ל, של עליית נפשין ורוחין ונשמתין שהם עיקר כונת העולמות בתפילתנו, כדי לעשות מ"ן, וכפי הנראה בפירוש מן הקדמות הנ"ל, נראה כי גם חיצוניות העולמות יכולין לעלות למעלה ממקומם, ע"י הכללותם בפנימיות העולמות, שהם נפשין ורוחין וכו', כנזכר בנוסח ההקדמה הראשונה. והנה שמעתי ממורי ז"ל ענין זה פעמים רבות, אלא שיש בהם דברים הפכיים, ואיני זוכר תשובתם ותירוץ. והנה בתפילות ר"ה (ס) כתוב, כי בימי החול של החורבן, אין העולמות בחיצוניותם עולין כלל על ידי הזווג שאנו עושין, וזהו הסוד הן אראלם צעקו חוצה, ר"ל מפני שנשארים בחוץ, ואינם יכולים

להתעלות עם המלכות וליכנס בפנים עם המלכות, מן העשיה ליצירה ומבריאה ועד האצילות. אבל הפנימיות של הנפשין ורוחין וכו', הם עולים בלבד. וטעם לדבר, מפני כח נפשותינו ורוחינו ונשמתינו, שהם משם הבאים מן הפנימיות, משא"כ במלאכים שהם מן החיצוניות, ולכן יש בידינו כח בתפילותינו, להעלות פנימיות הנפשין והרוחין וכו', אפילו בימי החול, אבל לא חיצוניות העולמות. אמנם בשבת וביו"ט ובר"ה וכיוצא, הם עולים, ואמנם בר"ה, אין החיצוניות עולה רק ביום שני, ואף גם זה אינו עולה אלא ע"י הכללות עם הפנימיות כנזכר שם וע"ש.

גם פעם אחרת שמעתי, כי בחול אינם עולין רק בחי' פנימיות הנפשין ורוחין ונשמתין כו' לבדם, כי עולים עם השכינה בסוד מ"ן. אבל בשבת, עולה אפילו חיצוניות העולמות.

ופעם אחרת שמעתי ממנו זה, דע, כי בכל תפלותינו אין אנו מעלין ג' עולמות ב"ע עד האצילות לכוללן שם, אלא בבחינת הנפשות והרוחות והנשמות שבעולמות אלו, והם עולים עם השכינה. אבל כללות העולמות, אינם עולים עד ביאת המשיח בע"ה (ע) כי אז יתעלו העולמות עצמם, אבל עתה לא יש הכללות ועלייה, אלא בבחי' הנשמות בלבד עם המלכות.

ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל, בענין פגם העולמות ע"י חטאו של אדם הראשון, כי קודם שחטא, היו כל העולמות ממש בכל בחינותם למעלה. (פ) ועתה בימי הגלות, אפילו ביום שבת, אין אנו יכולים רק להעלות פנימיות העולמות ולא החיצוניות, כי אם החיצוניות היה עולה, היינו רואים בעינינו עליית העולמות ביום שבת.

גם פעם אחרת בדרוש השביעית והשבת, שמעתי ממורי ז"ל, כי כל תפילותינו בימי החול, אינם רק להחזיר לזו"ן פב"פ למטה

הגהות ומראה מקומות

קע"ד ט"ב ד"ה שם בוף פ"ג. תע"ס שיעור ט"ז מן אות מ"ב. ועיין בפתחה לחכמת הקבלה הנדפסת בהקדמת הזהר מאות קניה ביא"ר ענין עליות העולמות.

(ס) שער הכוונות דרושי ר"ה דרוש ב'.
(ע) ע"ח ח"ב שער מ': פנימיות וחיצוניות פרק ג'.
(פ) שער מאמרי רשב"י וע"א פרשת קדושים דף

במקומם, וזה הענין נעשה מאליו בשבת. ומה שאנו עושין בשבת על ידי תפילותינו, הוא להעלותם עד למעלה עד אר"א, ושהיו גם שם בבחינת פ"פ.

ועתה נבאר נוסח אחר ששמעתי ממורי ז"ל, בכללות ד' חלקי הדיבור שבתפלה וזה עניינו: מתחלת הברכות עד ברוך שאמר, עשיה. וברוך שאמר עד יוצר, יצירה, ויוצר עד סוף ברכת אבות, בריאה. ושאר העמידה, אצילות. וסדר העשיה, היא מתתא לעילא. ואחר כך כדי ליחד העשיה שיש בה קליפות קשות מאד עם היצירה, צריך ליחד תחלה ראש היצירה עם ראש העשיה, ואחר כך שאר היצירה, היא מתתא לעילא, וכן בבריאה מתתא לעילא, וברכה ראשונה מן העמידה, שהיא ברכת אבות, היא ראש הבריאה היכל ק"ק ואחר כך שאר העמידה, הכל אצילות. (א)

ונחזור ונתחיל ונאמר, כי י"ח ברכאן דשחרית, מנטילת ידיים (צ) עד ברכת התורה, הם כנגד י"ח ברכאן דיסוד, ומן הודו עד ברוך שאמר, הוא ראש העשיה. ואחר כך ברוך שאמר, הוא ראש היצירה, ולכן יש בו י"ג ברוך, כמנין אחר, והם סוד י"ג מכילן שיש שם ביצירה. ואחר כך י"ח פסוקים דיהי כבוד ה' לעולם שיש בהם ח"י הויות, והם בח"י ברכאן דיסוד דיצירה. ויען יש ב"ס דיצירה ג"כ ה' פרצופין, דאריך ואר"א וזו"ן, לכן יש י"ח הויות אחרות בסוף היצירה בשירת הים, (ב) וי"ג שבחין גם כן בישתבח וכו', שהם הלל וזמרה.

(ק) בענין חיצוניות ופנימיות שביארנו

במקום אחר, דע, כי יש שני מיני חיצוניות ופנימיות, א' הוא, כי החיצוניות הם העולמות, והפנימיות הם הנשמות. והשני הוא, כי בחיצוניות עצמו, יש ג' כלים, והב' כלים הראשונים עם המוחין שלהם, נקראים חיצוניות שהם אלהים, ונקראים אחוריים, והפנימיות הוא מוחין דגדלות. ונקראים פנים, וכן בפנימיות שהם הנשמות הוא כך, כי החיצוניות הם עיבור ויניקה, והפנימיות הם מוחין דגדלות וזה הבחינה השנית, הוא הנזכר במקום אחר. אך הבחינה הראשונה היא הנזכר במקום אחר, (ד) והענין, כי בכל עולם ועולם מאבי"ע, יש בו חיצוניות ופנימיות, והחיצוניות הוא בחי העולם עצמו, הנקראים בשם היכלות ומדורות, שהם הרקיעים והארצות וחיים ונחירות והדשאים והאילנות וכיוצא בזה. והפנימיות הם בני אדם השוכנים בתוך העולם. וכן שם למעלה, ההיכלות והרקיעים ואפילו המלאכים בעצמם, כולם נקראים בחי חיצוניות, שהוא העולם בעצמו. ובתוכו יש הפנימיות, והוא בחי י"ס, שהם נשמתין ורוחין ונפשין של העולם ההוא. אם הוא עשיה, הם נקראים נפשין, ואם יצירה, רוחין וכו'. אבל העצמות, הוא מתלבש בין ב"ס הנקראים עולם, ובין ב"ס הנקראים נפשין ורוחין וכו', אלא שהעצמות של הנפשין ורוחין, יהיה יותר גדול מהעצמות המתלבש בעולם עצמו. או אפשר, שבחי עצמות אינו רק מה שבתוך הנפשין והרוחין וכו', והם בחי חלקי הכלים דאצילות המתלבשים שם כנזכר לעיל, אך מה שבי"ס החיצוניות הנקראים עולם, אף העצמות שבהם אינו מבחי עצמות דכלים דאצילות, אלא רוחניות אחר מבחי העולם

הגהת הרמ"פ

(א) נ"ב א"מ, זה סותר למ"ש לעיל (א"ה) עיין לעיל דף כ"ב הגהת הרמ"פ אות ג'
 (ב) נ"ב א"מ, כל ימי נסתפקתי באיזה וצ"ע.

הגהות ומראה מקומות

(צ) נ"א מברכת הנותן לשכוי (כ"י) פנימיות וחיצוניות דרושי י"ד. תע"ס שיעור ט"ז מן אות קפ"ה עד אות קפ"ח. (ד) נ"א נדבר בכאן (ע"ה). (ק) ע"ה ח"ב שער ל': הפרצופים פ"א שער מ':

ההוא, וצ"ע, ש) ונמצא שיש עיבור ויניקה ומוחין לחיצוניות, שהם י"ס הנקראים עולם, ועיבור ויניקה ומוחין ל"ס הנקראים אדם.

ענין עליית העולמות בחול, דע, כי תחילה ע"י נטילת ידים וברכתה, נעשין מוחין דעשיה, פנימי ומקיף, דחיצוניות העולמות. ואחר כך ע"י יפנה וברכתו, נעשים מוחין דנפש דעשיה, פנימי ומקיף דנשמות. אח"כ ע"י ציצית וברכתו, נעשין מוחין דיצירה פנימי ומקיף דעולמות, ואז ירד אור מנפש דיצירה אל עשיה. ונעשין מוחין דרוח דעשיה, פנימי ומקיף דנשמות. אחר כך ע"י תפילה של יד וברכתה, נעשין מוחין לבריאה, פנימי ומקיף דעולמות, ויורד אור מנפש דבריאה אל עשיה, ונעשין מוחין לנשמה דעשיה, פנימי ומקיף דנשמות. אחר כך ע"י תפלה של ראש בלי ברכתה, נעשין מוחין דעולמות לאצילות פנימי לבד, כי המקיף נעשה שלא על ידינו, ויורד אור מנפש דאצילות עד עשיה, ונעשין מוחין דחיה דנשמות, ונמצא, כי כבר נתקנו כל הדי' עולמות לגמרי, אך הנשמות לא נתקנו רק בחי' העשיה לבד, הנקראת נפש בערך שאר העולמות, לפי שער עתה לא עשינו רק מעשה שהוא בעשיה, וזהו למה שנוגע אל מעשה האדם, אך בחי' העולמות שאינם תלויים במעשה האדם, נעשין כולם מעצמם ע"י מעשה לבד. (א) ואפשר לומר, כי גם ג' עולמות אב"י לא נתקנו לגמרי, רק קצת מדרגות, כמו שנבאר אחר כך ב"ה בדרך שני במקום אחר, וע"ש היטב, כדי שתקשר זה וזה יחד.

אחר כך בקרבנות, אנו מעלין עשיה ביצירה הנשמות והעולמות, ובזמירות, היצירה בבריאה, הנשמות והעולמות. (ונלע"ד כי בקרבנות נגמרו מקיפי חיה ופנימי ומקיף דיחידה דעשיה

דנשמות, ובזמירות, נעשו כל המוחין דנרנח"י פנימיים ומקיפים דנשמות דיצירה), אחר כך ביוצר, אז עולים הבריאה באצילות נשמות ועולמות. אמנם עדיין הנשמות צריכין מוחין פנימיים ומקיפים, ואז ע"י ק"ש מזדווגין אר"א דאצילות, ונעשים מוחין פנימיים לבד דנשמות לזו"ן דאצילות. ואז נמשכין מוחין גם לאר"א דבריאה, והם מורדין מוחין פנימיים דו"ק ת) ומקיפים דנשמות לזו"ן דבריאה, כי כל כך הוא פנימיים דאצילות, כפנימיים ומקיפים דבריאה. ואחר כך בעמידה נגמרים מוחין דג' ראשונות דפנימיים ומקיפים דנשמות לזו"ן דאצילות.

אמנם במ"א נראה באופן אחר, כי תחלה ע"י נטילת ידים וברכתה, נעשים מוחין דנפש דעשיה פנימי ומקיף דעולמות. וע"י יפנה, נעשין מוחין דנפש דעשיה פנימי ומקיף ג"כ דנשמות. אח"כ בטלית גדול, נעשין מוחין דנפש דיצירה פנימי ומקיף דעולמות. ובציצית קטן, וברכתו נעשין מוחין דנפש פנימי ומקיף דנשמות דיצירה, וגם נשלמו מוחין פנימיים ומקיפים דו' ראשונות דעשיה דעולמות לבד, אלא שנראה דציצית קטן גם הוא חיצוניות דעולמות ועיין שם. (א) אח"כ בתפילה של יד, נעשין מוחין פנימי ומקיף דנפש דעולמות דבריאה, וגם נשלמו מוחין פנימי ומקיף דעולמות דו' ראשונות דיצירה, וגם נשלמו מוחין פנימי ומקיף דו' ראשונות דעשיה דנשמות. אחר כך בתפילה של ראש, נעשין מוחין פנימי ומקיף דנפש דאצילות דעולמות, וגם נשלמו ד' ראשונות מוחין דפנימי ומקיף דעולמות דבריאה, גם נשלמו מוחין פנימי ומקיף דו' ראשונות דיצירה דנשמות. הרי נשלמו י"ס דעשיה, נשמות ועולמות פנימי ומקיף, וי"ס דיצירה פנימי

הגהה

(א) צמח: נראה לפי עניות דעתי על ידי מעשה העליונים לבד. ואעפ"י שהאדם ישן עם טלית הקטן, צריך לכיון בטלית קטן בבקר כדי לתקן.

הגהות ומראה מקומות

(ש) ע"ה ח"א שער המלכים סוף פרק ד'. חלק ב' שער פנימיות וחיצוניות פרק י'. ת) נ"א ל"ג דו"ק (פ"ע"ח).

עם צבאותיה שבסנדלפון, כי נודע ששכינה מקנת בסנדלפון. (א)

ואחר כך אחרי הזמירות יאמר שירת הים, אשר היא רמז אל יסוד, שהיא מדרגה אחרונה שברק המקנים במטטרון, ונקרא תורה שבכתב, ואז מתחלת להתקן ע"י תורה שבכתב, ונכנסת לעולם מלאכי הרחמים, צבאות המלך, והוא בעולם מטטרון. וכל זה בכח ה"ג מדות רחמים הנזכרות בישתבת, שהם שיר ושבחה וכו'. ואחר כך מתחלת והולכת מהיכל להיכל, כאשר מפורש פרשת ויקהל ופקודי. והנה ענין קדושה דיוצר, הוא ה"ק דבמטטרון, דמתקדשת בהם שכינה שעלתה מסנדלפון, ואז היא נקראת קדושה דיליה. ואחר כך בשמע ישראל, נקראת יחודה דיליה, כי היא מתיחדת עם המלך בהיכל האהבה, ששם החסד העליון ועל ידו היחוד, כי נודע דמתמן נקראים אחים, בקוראה המלך אחותי, ועדיין פה אינה אשתו, ואז מתיחדת עם שש קצוותיה של המטרוניתא שעלו מסנדלפון, הנרמזים בו תיבות בשכמ"ה, ומתייחדים עם ו"ק המלך שבמטטרון, הרמזוים בו תיבות שמע ישראל וכו'. ובברכות ק"ש לפניו ולאחריה, נקראים ברכה דיליה. הרי סוד יב"ק: יחוד, ברכה, קדושה. שהם כנגד ג' קצוות ראשונים, חסד הוא הברכה, ובגבורה קדושה, ובת"ת ייחוד, ואז עולה בהיכל הרצון דת"ת, ושם הנשיקין באמת ויציב. אחר כך עולה בהיכל ק"ק, דתמן מתייחד עלמא עילאה בינה וחכמה וכתר, שהם בכסא הכבוד, ומתייחדים עם הו' קצוות בהיכל ז', ואז העמידה לקבל עלמא עילאה, ואז יכנס שיעור שני פתחים דעלמא עילאה, (ב) והם גבורה וחסד, ויעלה מלכות עמו תמיד למעלה, ואז נקראת תפילה ראויה בכל מעשיו, ויעמוד לפני

ומקיף נשמות ועולמות. וי"ס דבריאה פנימי ומקיף דעולמות לבר. ונפש דאצילות פנימי לבר דעולמות. נשאר עדיין לתקן י"ס דנשמות פנימי ומקיף דבריאה, וז' עליונות דאצילות, פנימי ומקיף דעולמות ונשמות, ונפש פנימי ומקיף דנשמות דאצילות, ומקיף דנפש דעולמות דאצילות. אחר כך עולין כל הפנימיות, שהם הנשמות, ונשארין החיצוניות שהם העולמות במקומן, וכל זה ע"י הקרבנות והזמירות והיוצר ועמידה.

(א) ונלע"ד, כי כשהארם קם ממטתו, רוח רעה שריא עלוי, ובעי לנטלא ידוי ולברך עליהן. וכן מברך כל אותם ברכות ההודאות, שהם על חזרת הנשמה, וכל אותם הברכות. ואחר כך בעי לאתקדשא במעשים דהאי עלמא, שהוא עולם המעשה. ולזה יתעטף בציצית ותפילין וכיוצא, ואחר היותו בבית הכנסת, הלא נתקדש במעשה בעולם השפל הזה, ואחר כך יסדר ויתקן המבואות והדרכים אשר רוצה לילך אל המלך, ולהראות עברו מחותם באותות מילה וציצית ותפילין. והנה אחר שתיקן עצמו ומלבושיו, או יסקל מסילות הדרכים על ידי הקטורת, המסוגל לבער רוחות הטומאה מן הדרכים אשר בהם תעלה תפילתו, וגם צריך לתת להם חלקם, כמו בזמן בית המקדש, ולכן יסדר סדר הקרבנות, ויתנהו דוגמת עשן הקרבנות. ובזה ג"כ נתכפרו עונותיו, ונתקבלו קרבנותיו, ויתבטלו המעיקים והם המקטרגים אשר נעשו על ידי חטאתיו. ואז ילך דרך ישרה לקראת מלך מלכו של עולם, בלתי מעיק ומונע. ואחר כך אומר הזמירות, שהם כחות הדין שבקדושה, המכונה למלאכים נוקבין, כי נקבה סתמה דין, והוא עולם סנדלפון, ויסדר שם סדר עמידתם ותושבתתם, וכל זה תיקון השכינה

הגהת הרמ"פ

(א) נ"ב א"מ, תימא והלא הזמירות הם ביצירה עולם מטטרון, ולא בעולם העשיה עולם סנדלפון, וצ"ע.
(ב) נ"ב א"מ, במ"א נובאר, כי הבי פתחים הם ציון וירושלים, ושם האדם נכנס להתפלל.

הגהות ומראה מקומות

(א) זהר וישב קפד: פע"ח שער הברכות סוף פרק ז'.

המלך שלמה בינה, וישאל שאלתיה בחסד ברכה ראשונה, וברכה שניה בגבורה, ושלישית בת"ת. וכיון שקדשו שם בג"פ קק"ק שבברכת אתה קדוש, או ישאל שאלתיה י"ב שאלות, הנרמזים ב"ב גבולי אלכסון דת"ת, ואחר כך יצא ממנו, רצה בנצח, מודים בהוד, שים שלום ביסוד. וכשהגיע לירך שניה הוא הוד, צריך ליכרע על ברכיה במודים, ואחר כך ליסוד בשים שלום, ונניח המלכות דבוקה ביסוד, כי כבר עלתה עד הבינה, ושאלה טרף לביתה, ועלתה עם תפילתו. ואחר כך מורידה עמו עד היסוד, שהוא מדרגה אחרונה שבמטטרון, אבל כל זה גם עתה בהיכל הז', כי שם נתעלו כל רתיכין עילאין ואז יפסע פסיעותיו, כי אין ראוי לימצא בעת הזווג, ואז מזדווגת ביסוד, ומשפיע בה טיפת זרע נשמות דישראל הקדושים ולכן יפול על פניו, ויכלול גרמי בהדי אותם הנשמות, וימסור נפשו שם בנפילת אפים, בפסוק אליך ה' נפשי אשא, בזמן שהם מזדווגים. ואחר שנזדווגו ומורידה טרף וחק לנערותיה, אז ישאל הוא ג"כ מאיתה מזונותיו, במזמור אשרי יושבי ביתך תהלה לדוד וכו', והנה בכל הירידות שיורדת היא מושכת שפע לשם, כיצד: כשהיא בחסד, מורידה שפע בחסד, וכן בכל הו"ק, ברזא דג' ראשונות וג' אחרונות, ואחר דיתזנו הני ו"ק, אז יונקת מהם מלכות השביעית ע"י יסוד האחרון.

ענין נעילת המנעלים נודע מ"ש רו"ל ב) שינעול תחלה מנעל ימין ולא יקשרנו, ואחר כך ינעול של שמאל ולא יקשרנו, ואחר כך קושר מנעל ימין, ואחר כך קושר מנעל של שמאל. והנה אם אין קשרים במנעלים, אז ינעול של ימין תחלה, ואחר כך של שמאל. (א)

הגהה

והכוונה בזה, כי לעולם הבינה היא הנועלת את זרין בניה, וזה ענין כנשר יעיר קנו על גזליו ירחף כר, כי היא משימה אותם תחת כנפיה. וזהו הלבוש החיצון של בינה הנקרא חשמל, בגימטריא מלבוש, כנ"ל בברכת מלביש ערומים. והלבוש הזה הוא מקיף ומלביש את זרין, ואל תטעה ותחשוב, כי הלבוש הזה הוא ענין אור המקיף דו"א כנודע שהוא ג"כ מן הבינה, אמנם הלבוש הזה איננו בחי' האור המקיף הנזכר, רק הוא בחי' לבוש חיצוני של הבינה, המלביש את זרין בבחי' לבוש בלבה, ולא בבחי' אור המקיף. וטעם מלבוש הזה הוא שכבר נודע כי אין אחיזה אל החיצונים רק בזרין, אך לא באימא, ובעבור שלא יוכלו החיצונים להתאחזו בהם, לכן הבינה מגינה עליהם, והיא מפסקת ביניהם בין החיצונים ובין זרין, ע"י זה החשמל אשר אורו ממועט מאד מאור של הזרין. אמנם להיותו מן הבינה, אין כח בחיצונים לאחזו בחשמל ההוא, וגם לסיבת עביותו כמו שנבאר, והענין הוא, כי כבר נודע, ג) איך אריך מלביש לעתיק, ואו"א מלבישין לאריך, וזרין לאו"א. ונמצא כי אור פנימי דעתיק, הוא פנימי יותר מכולם, ושל אריך חיצון לו כר, עד שנמצא כי אור פנימי של נוקבא דו"א, הוא חיצון שבכולם, ואמנם אורות מקיפיהם הם להפך, כי אור המקיף של נוקבא דו"א, הוא סמוך אל אור פנימי דילה, והוא מקיף עליו, ומקיף דו"א הוא מקיף עליו חוצה לו, וכעד"ז, עד שנמצא אור מקיף של עתיק חיצון ועליון מכולם. והטעם הוא, כי לסיבת היותו גדול מכולם, אין כח בשום אור לסובלו בתוכו, ולכן היותר גדול נשאר מקיף חיצון לכולם, ונמצא כפי זה, כי

(א) צמח: לשון זה לא ראיתי, וגם כי בסוף הענין אומר תקנו רו"ל לקיים את שתייהם כר כנו"ל, ולעיל לא נזכר שיקיים את שתייהם, תחלה.

הגהות ומראה מקומות

ב) שבת ס"א. ג) ע"ח ח"א דרוש עגולים ויושר דף ל"ו ד"ה ונבאר עתה. ח"ב שער מ"ב: דרושי אבי"ע פ"ג ד"ה ונלע"ד. שער מ"ג: ציור עולמות הקדמה להדרוש.

הלבוש היותר חיצון שבכל לבושי נה"י דאימא, (א) אינו נכנס עם המוחין תוך רישא דז"א, אבל נשאר כנגדו מבחוץ של זרין, ונעשה להם בחי' לבוש, וזה הלבוש הוא בחי' החשמ"ל העליון של בינה, ועי"ז אין כח בחיצונים ליינק, כי הוא עב מאד, והחיצונים אינם יכולים ליינק, לא ברוב עביות, ולא ברוב דקות וזכות, רק מן הבינוני ולכן אינם יונקים לא מן האור המקיף דנוקבא, אשר הוא מקיף להם ג"כ, לפי שאורה גדול וזך מאד, גם מן החשמ"ל שהוא לפנים מן הקליפות, אינם יכולים ליינק ברוב עביותו, אבל בהסתלק האם מעל הבנים, נשארו ערומים ח"ו, ואז יונקים מאור פנימי של זרין, והכל באמצעות הנקבה (ב) כנ"ל, כי היא היותר קרובה להם.

ודע, כי החשמ"ל הזה, הוא מלביש אותם לגמרי מכל הצדדים, ואפילו מתחת רגליהם, והבחי' אשר למטה תחת הרגלים, הם בחי' המנעלים, והבחי' אשר בצדדי הגוף הם המלבושים, כנ"ל בברכת מלביש ערומים, שהיא בחי' החשמ"ל הנזכר, ולכן כשתלבש מלבושיך, תכוין אל זאת הבחי' של הצדדים, הנקראת מלבושים, וכשתנעול מנעליך, תכוין אל הבחי' התחתונה, הנקראת מנעלים כנזכר, והם מבחי' בינה הנועלת לזרין, ותכוין כשתנעלם, אל צורך תיקון הנ"ל הנעשה מפני החיצונים, ותכוין ג"כ, כי הנה נתבאר לעיל, כי החשמ"ל הזה הנמשך מן הבינה אליהם, הוא מן הנה"י שלה בלבוש החיצון שלה, וכבר ידעת, כי ג' שמות אהי"ה יש בבינה, דיחידין בג' ראשונות שבה, ושל אלפין בג' אמצעיות שלה, ושל ההי"ן בשלשה תחתונות שלה, (ד) ונמצא כי אהיה דההי"ן הוא נעל שלהם, וכן הוא בגימטריא

אור פנימי ואור מקיף דנוקבא דז"א, היא מלבשת ומכסה על כולם, בין בבחי' הפנימי ובין בבחי' המקיף, והענין הוא, כי הנה מקום עמידת זמושב ומדור הקליפות, הוא שם באמצע, בין אור הפנימי של נוקבא דז"א, ובין אור המקיף שלה, ופניהם כנגד אור הפנימי של הנקבה ליינק משם, ואחוריהם כנגד אור המקיף שלה, כי אין כח בהם להסתכל באור המקיף, ולא ליינק משם, ונמצא כי גם כשהחיצונים יונקים מן ז"א, גם כן כנ"ל אינם יונקים ממנו לעולם, אלא באמצעות של הנקבה, שהיא היותר קרובה אליהם יותר מן הכל, והנה אם היו המקיפים על סדר הפנימיים, נמצא שהיה המקיף הגדול של עתיק, סמוך אל החיצונים, וע"כ היה סדר המקיפים הפך מן הפנימיים, ע"ד הנ"ל, כדי שיהיו שני אורות של נוקבא דז"א סמוכים זה לזה, אור מקיף שלה ע"ג אור פנימי שלה, והחיצונים עומדים בין שניהם, ונמצא שהמקיף היותר קטן שבכולם, וכן אור הפנימי הקטן שבכולם יהיו קרובים אל החיצונים, והאורות הגדולים הפנימיים והמקיפים יהיו רחוקים מן החיצונים, כי זהו הטעם, למה האריך הוא מלביש את עתיק, וכן כולם זל"י, בין בפנימי בין במקיף עד שנמצא שהנוקבא דז"א מלבשת על כולם, בין באור פנימי בין באור המקיף, והנה עתה יש פחד מן החיצונים, שלא יתאחזו באור פנימי של הנקבה הסמוך להם, כי מן מקיף שלה אינם יכולים כנזכר, ולכן הלבישה אותה בכנפיה, הנקראות חשמ"ל כנ"ל.

וביאור לבוש זה הוא, כי נודע הוא שנה"י דאימא, הכלים שלהם הם מלבישים את המוחין דז"א, ונכנסים תוך רישא דז"א כנודע, ואמנם

הגהת הרמ"פ

(א) אפילו מז"א אינו רק ע"י הנקבה, כי הרי יניקתם ע"י עץ הדעת טוב ורע, וטריד הוא מן החזה ולמטה, כי משם ולמעלה נקרא עץ הדעת טוב כנודע, נ"ל.

(א) נ"ב א"מ, דהיינו העור שלה, ולכן המנעלים הם של עור, וגם המלבושים הם כתנות אור דרו"ק.
(ב) נ"ב א"מ, פירוש כל יניקת החיצונים

הנהגות ומראה מקומות

(ד) ע"ה ח"א שער הולדת אר"א, וזו"ן פ"ב דף רל"ה ד"ה ועתה צריך.

נע"ל. ואמנם ענין הספק שיש לנו בענין סדר נעילת המנעלים כנודע הוא כי ודאי הוא שתחלה נמשך הנע"ל בז"א, ומתפשטת אחר כך יותר, ונועלת את נוקביה, והנה זכר ונקבה הם נקראים ימין ושמאל (א) וא"כ ראוי לנעול תחלה מנעל ימין. או נאמר, שמאחר שעיקר כונת נעלים אלו הוא מפני הנקבה, ששם הוא אחיות החיצונים כנוכח, וא"כ ראוי שנעול תחלה של שמאל, וע"כ תקנו רז"ל לקיים את שתייהם, וינעול תחלה של ימין ולא יקשרנו וכו' כנ"ל. ודע, כי זה הנעל הוא בחי' המסך המפסיק בין עולם האצילות לעולם הבריאה, כנודע אצלינו בדרושי אבי"ע (ה) ודרך מסך זה עוברים כל אורות האצילות ונחתמין בבריאה, ונעשים שם י"ס דבריה כנוכח אצלינו במקומו. והחשמ"ל הזה הנקרא נעל, אליו רמזו בתיקונין, באומרים (ו) כי אימא מקננא בכרסייא. וע"ש. (ב)

כאשר האדם לובש מלבושיו, בכל פעם שלובשם, צריך שיזהר להשים שני צדדי כנפי לבושו בצד ימין, ויאחזם בימינו, ואחר כך ילבשנו, וישאיר צד כנף ימינו של המלבוש ביד ימינו, ואחר כך יסבב צד שמאל המלבוש דרך אחוריו עד שמאלו, ואח"כ ילבש תחלת ידו ימנית בבית יד ימיני של המלבוש, ואחר

כך ילביש יד שמאלו, ותמיד יכוין שהכל נכלל בימין, ואחר כך הימין נותנו אל השמאל, ועיין בענין נעילת המנעלים.

ולא ילבש שני מלבושים ביחד, כמו שיש עושין בימי החורף והקור, רק ילבש כל א' וא' בפני עצמו, והעושה כך הוא קשה לשכחה. וטעם הדבר (ז) דע, כי מלבוש האדם הוא מן הקדושה, ואמנם על ידי העבירות שהאדם עושה, גורם שיתלבש בקליפות, ושיתאחזו הקליפות במלבושיו. (ג) והנה בחי' המלבושים, יש בהם בחי' אור המקיף מבחוץ כנודע, (ח) כי יש אור פנימי בפנים בתוך הגוף, והמלבוש מלביש וסובב את הגוף, ואחר כך הם האורות המקיפים, העומדים מחוץ אל המלבושים, ואמנם כל לבוש ולבוש יש אור א' מקיף, ואין דבר שהוא דוחה את הקליפות כמו האור המקיף, כנודע כי אין הקליפה נאחזת שם, כי לכן הוא עומד מבחוץ בבחי' מקיף, ואינה יריאה מן הקליפה שתינק ממנה, ונמצא כי הלוש שני מלבושים ביחד, אינו נותן מקום אל האור המקיף שיכנס ויעבור בין כל מלבוש ומלבוש, ועי"כ אין הקליפה נדחית מן המלבושים, ואז השכחה מצויה מפאת הקליפה, ועיין בענין הציצית למטה, שגם עניינו הוא אור המקיף מן השערות, ועיין בברכת מלביש ערומים (ט)

הגהת הרמ"פ

חוזרים לקטנות, ופושטים חשמל זה בסוד פשיטת המלבושים כתנות אור, ולובשים כתנות עור, וביום חוזרים לכתנות אור ע"ש. (ג) נ"ב א"מ, דהיינו בחשמל שלו מתלבש בקליפה הנקראת נוגה.

הגהות ומראה מקומות

- (ה) ע"ח ח"ב שער מ"ב דרושי אבי"ע פרק ב'.
- (ח) מבו"ש ש"ו ח"ב דרוש א'. ע"ח ח"ב שער החשמל פרק א' ושער הקליפות ס"א. שער הקדמות דף ת"א דרוש י"ב.
- (ט) שער הכוונות דף י"א. פע"ח שער התפלה פרק ב'.
- (ה) ע"ח ח"ב שער מ"ב דרושי אבי"ע פרק ב'.
- תע"ס שיעור ג' פרק ח' ט'. ספר בית שער לכוונות מן אות ד' עד כ"ה.
- (ו) ת"ז תקונא שתיאה כג. ובתקונים ע"פ מעלות הסולם אות נ"ג.
- (ז) ע"ח ח"א שער ט"ו: הזוגים פרק ו'. שער

ועיין בדרוש המעקה בדרוש אבי"ע (י) ודרוש של חיבוט הקבר. (כ)

ברכת מלביש ערומים והנותן ליעף כח, וצריך לאומרה הפך ממה שפסק שלחן ערוך. הנה האדם בעה"ז אין אדם צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, ואז אם החטא הוא גדול, הוא גורם שיפשיטו מעליו לבוש הקדושה אשר לו, ונותנין עליו ומלבישין אותו לבוש קליפת הנחש, דוגמת ויתנצלו בני ישראל את עדים, ונמשך עליהם זוהמת הנחש, וכן אירע ג"כ לאדם וחוה כאשר חטאו, וידעו כי ערומים הם וכו'. ואם אין החטא גדול, נחלש כח הלבוש אשר בו, אעפ"י שנשאר עמו, בסוד צור ילדך תשי כו', וכאשר האדם מפקיד נשמתו, בפסוק בידך אפקיד רוחי וכו', קודם שישן, ביד המלכות, אז היא מחדשת אותם, ומי שאין לו לבוש כלל, נותנת לו לבוש מחדש, ומי שיש לו לבוש אלא שנחלש כחו, היא מחזקת אותו, ונותנת בו כח, וכל זה הוא בעת הבקרא, כד"א חדשים לבקרים וכו', וחידוש זה נעשה אז בבקרא, ע"י שם א"ל, שהוא חסד המתעורר בבקרא, בסוד וישכם אברהם בבקרא.

וזהו מה שאנו אומרים בברכת יוצר, המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, וכן אנו אומרים ומחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, כי טובו הוא החסד, כמ"ש אך טוב וחסד ירדפוני וכו', וע"י החסד הוה, הוא מחדש בכל יום מעשה בראשית, בסוד חדשים לבקרים כנזכר. והנה בחי' המלבוש, יתבאר למטה בענין המנעלים וע"ש, כי יש במלבוש זה בחי' לבוש אל הגוף הנקרא לבוש, ובחי' לבוש אל הרגלים, ונקרא מנעלים, והכל בחי' אחת. והנה חשמ"ל הוא בגימטריא שע"ה, והם סוד שע"ח נהורין עילאין שיש בפנים העליונים, כנזכר באדרא

דנשא דף קל"ג ע"ב, ושם ביארנו, כי יש בכל פן א' שם א"ל, והוא במלוי, קפ"ה, וכן בפן השני א"ל שהוא קפ"ה, ושניהם בגימטריא ש"ע נהורין, וששה אותיות שבמלויין, ושני אותיות א"ל פשוטים, הרי שע"ח, וזהו גם כן סוד שם אור"ר פניא"ל, בגימטריא מלבוש, כי נמשך מן אור"ר פניא"ל כנזכר. (ל) גם ז"ש כסבא דמשפטים, כי לבוש הנשמה הוא אלוה, על פסוק בבגדו בה (מ) וכיארנו בזה פרשת לך לך, כי אלוה, ר"ל א"ל ו"ה, פי' הדבר: כי הלבוש שהוא מן שם א"ל, הוא נמשך אל זו"ן, הנקראים ו"ה שבשם ההר"ה, ופי' זה נתבאר אצלנו, בענין שמות הג' כלים, שיש בספירת החסד של ז"א, ושם ביארנו, כי שם הכלי האמצעי שבו, הוא נקרא אלוה, ומשם נעשה לבוש אל הנשמה, כמ"ש מנשמת אלוה יאבדו, והוא החותם הנזכר כסבא דמשפטים. ונדוע מ"ש בזה ויחי דף רכ"ד, כי הלבוש נעשה ע"י מצות עשה של האדם, והם רמ"ח כנודע, ושני אותיות ראשונות של אלוה, הוא בחי' א"ל כפול הנ"ל, שהוא במלואו שע"ו, עם אותיות המלוי, וכן עולה עש"ה עם הכולל, וב' אותיות ו"ה שבשם אלוה, הם ענין מ"ש ז"ל (נ) ו"ה עם זכר"י רמ"ח מצות עשה, והבן כל זה היטב. גם זהו ענין חשמל שהוא בגימט' מלבוש, והוא לבוש הבינה המלבשת לז"א ונקביה, כנ"ל על שם אלוה שפירושו א"ל ו"ה, וכאשר תברך מלביש ערומים, תכוין אל זה המלבוש הנזכר, שנעשה למי שנפשט מעליו מלבושו לגמרי, וכנגד מי שיש לו לבוש אלא שנחלש, ומחדשין ומחזיקין אותו, אנו אומרים ברכת הנותן ליעף כח.

ברכת על נטילת ידים, והיא הראשונה, וברכה זו היא כאשר מתעורר האדם משינתו,

הגהות ומראה מקומות

(ג) זהר ח"א כד. רנג. ח"ג קי: רכב: רכח: רעג: רעח: ת"ו בהקדמה ד: יא. תקון ב' יח. ת"י כו. תכ"ב סד. תכ"ט עג. תנ"ה פח: פט. תקס"ט קו: תקונים חדשים צט ט"ב שורה כ"ז של"ב. קג ט"ג ש"ב. ק"ח ט"ד ש"כ. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ט. ע"ח ח"ב שער ג' פרק ד'. שער המצות דף ג' ד"ה עוד אמרו.

(י) שער המצות פרשת תצא דף קל"ט. ע"ח ח"ב בדרושי אבי"ע פרק י"ד. ספר הלקוטים תצא. (כ) שער הגלגולים הקדמה כ"ג. (ל) ע"ח ח"א שער יג: א"א פרק י"ד. (מ) דף צו: ובוהר ע"פ הסולם אות מ"ט. ע"ח שער לט: מ"ן ומ"ד פרק א'.

באררא. א) והנה שערות הזקן, הם סביב הפה והחוטם והזרועות כו', אמנם אלו הה' עצמן, הם נמשכים דרך הזרועות עד סיום האצבעות, ומשם מסיומם הוא אחיזת החיצונים, כי כל אלו הגבורות הם מתפשטין דרך הזרוע, עד סיום האצבעות, ועל כן נמצאו ה' אצבעות ביד ימין, שהם סיום הה' גבורות הנ"ל, שנסתיימו כלם באצבעות. וכנגדם הם ה' אצבעות אחרים ביד שמאל. וכבר ידעת (ס) כי הה' גבורות הם ה' אותיות מנצפ"ך, והם כפולות, וע"כ יש ה' בימין, וה' בשמאל, והנה כל זה הוא בידיים של ז"א, כי בז"א (אפילו) החד שלו יש בו סיגים כדמיון הכסף שיש בה ג"כ סיגים, וכדמיון המים ג"כ שהם בחסד, ויש בהם עכירות, בסוד מים עכורים. והנה עד"ז ג"כ הוא בסיום הקוים ימין ושמאל, שהם בשני הרגלים בימין ושמאל, ע"ד הנזכר הוא בשתי הידיים, כי בסיומם הם מסתיימים הה' גבורות, שהם ה' אצבעות רגל ימין, וה' אצבעות רגל שמאל, ולכן לא יש אבר באדם שיתגלו בו מציאות עשר, אלא באצבעות הידיים והרגלים, לפי ששם הוא סיום כל הדינין. ונמצא, כי אעפ"י שנטילת הידיים הוא בעולם העשיה כנ"ל, הנה הוא בז"א שבעשיה, שהוא בחי' יצירה שבעשיה (א) וזהו ענין מ"ש בתלמוד, ענין ראשון לטומאה, ושני ושלישי ורביעי, וסדרן מלמטה למעלה, כיצד: ראשון בעשיה, שני ביצירה, שלישי בבריאה,

תכף צריך ליטול ידיו, קודם שיגע במלבושיו כלל, וגם אסור לילך ארבע אמות בלי נטילה זו של שחרית, כמש בזהר, על פסוק, לפיד בוז לעשתות שאנן, לאשר הביא אלוה בידו (איוב י"ב). וענין נטילה זו, היא באופן זה, תחלה תקח הכלי בידך הימנית, ואחר כך תתנהו לידך השמאלית, ואז תשפוך בידך השמאלית מים על ירך הימנית. ואחר כך תטול הכלי בידך הימנית, ותשפוך על ירך השמאלית. וכן תעשה ג' פעמים, עד שנמצא שרחצת הימנית ג' פעמים בדילוג, וכן רחצת השמאלית ג' פעמים בדילוג, וכן נזכר בזהר בכתיבת יד, והטעם, כי רוח רעה הנקרא שיבת"א, שורה על הידיים, ובת מלך היא, ומקפדת עד ג' פעמים, ושיהיו בדילוג, ואם לאו אינה הולכת. (א)

ואמנם טעם הנטילה, כבר נתבאר לעיל, שהוא להסיר ולהפריד הקליפות מבחינת החיצוניות של ג' אחרונות דעשיה ובזה נתקן אור פנימי שלהם, וע"י הברכה של על נטילת ידיים, נתקן אור המקיף שלהם, של בחינות החיצוניות.

והנה ענין הנטילה בעצמה היא, כי נודע שכל בחי' שערות זקן האדם הם דינין, וכמו שנתבאר (בסוד) של יפנה ויברוק נקביו, וכמו שיש בו שערות בסוד הדינין, עוד יש בו באדם עצמו ה' מיני גבורות, והם: הפה, והחוטם, והזרוע, והיר, והאצבעות. כמבואר בארוכה

הגהה

(א) צמח: וכיום כפור אינה שולטת, ובט' באב אינה מקפדת על דבר מועט כזה, כי כל היום שלה בעונותינו.

הגהת הרמ"פ

(א) נ"ב א"מ, תימא, ולמה לא יהיה גם בנוקבא והלא גם הנוקבא חייבת בנטילה, ואפשר כי נוקבא דעשיה אין טבילה ונטילה מועיל לה, כנזכר בפרשת ויקהל, שעליה נאמר

הגהות ומראה מקומות

(א) זהר ח"ג קלו: שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רי"ח ט"ב ד"ה שם ע"ב. ודף רצ"ז ד"ה והואיל ואתא לידן. שער הכוונות דף ה', ד"ה ואמנם ענין יטיל. ע"ה שער כ"ה: דרושי הצלם דרוש ב'. (ס) ע"ה ח"א שער כב: מוחין דקטנות פרק ג' דף שט"ו ד"ה והנה כשירדו.

הם ב' מקומות אחרים, וכאשר בא בחי' ז"א, שם נתגלו הו"ק כנודע, ונמצא שעם הו"א הם ה' מקומות שנכללו בהם הזרועות והרגלים, אמנם לא נתגלו אלא בו"א. שהוא מקום החמישי, ולכן בו"א נתגלו בו כל זרוע וכל ירך בבחי' ה' אצבעות ודי בזה.

ונודע כי ג' ידיים הם: יד גדולה, יד חזקה, יד רמה באמצעיתא. והנה יד האמצעית היא בסוד הדעת, שהוא האמצעי, וגם בו נעלמו הזרועות, ולכן הם יד אחרת האמצעית. והנה צריך להגביה הידים בעת הברכה למעלה, ולפחות יגביהם עד כנגד הפנים, כי גם הם מכלל הראש. וטעם הדבר, לכיון כי תחלה היו בחי' רישא דו"א, והענין במה שנודע, (צ) כי בתחלה בעת שנאצל ז"א, היו חג"ת בבחי' רישא דיליה, ונור"ה בבחי' זרועות, ויסוד בבחי' גוף. ואחר כך נכנסו בו ג' מוחין, ואז נעשו בו בבחי' חו"ב ודעת, וחג"ת נעשו בחי' תרין דרועין וגופא, ונה"י תרין שוקין ואמה. ולכן אנו מגביהין אותם בעת הברכה, לכיון ולרמוז להעלותם אל מדרגתם הראשונה, שהיו אל הו"א בבחי' ראש ממש.

גם צריך שבעת שתגביה שתי ידיך עד כנגד הראש, שתכוין להכניס קשרי הזרועות לפנים מן הגוף, שיהיו בסוד וכל אחוריהם ביה, כנזכר בפרשת ויצא, (ק) והם אצילי הזרועות קובדוש בלעז. וטעם הדבר, לפי שכיון שאין רוחצין במים, רק הידים והאצבעות, ולא הזרועות כמו שנבאר, ולכן לפחות צריך לחבר שתי הזרועות ביחד, שלא יצאו קשרי הזרועות לאחור כנ"ל, וצריך לפשוט השתי כפות הידים בעת הברכה, כמי שרוצה לקבל בתוכם איזה דבר, והוא רמז לקבלת הטהרה בהם. ואמנם הטעם שאין אנו רוחצים הזרועות,

רביעי באצילות כנודע כי יש ד' מיני קליפות, בד' עולמות אבי"ע והנה הקליפה הנקרא רביעי, הוא טמא בקדשים שהוא האצילות הנקרא קדשים. והקליפה הנקראת שלישי, הוא פוסל בתרומה, שהיא הבריאה. והקליפה הנקראת שני, הוא טמא בחולין, שהיא היצירה, ושם הם הידים, ולכן הידים הם שניות, ושני עושה שלישי בהולין כנודע. (ע) והקליפה הנקראת ראשון, הוא בעולם העשיה. (ויש טומאת המת, שהיא אבי אבות הטומאה, שהיא באותן הקליפות אשר יותר למטה, שהם סיגים הנשארים מבידור המלכים שמתו, והם תחת עולם העשיה), והנה להיות שסיום כל הדינים הנזכרים של האצבעות והידיים הם בעולם העשיה, לכן נטילת ידיים היא בעשיה בידיים דו"א אשר שם כנ"ל.

ודע כי טעם הנטילה בידיים הוא לסיבה זו, כי הנה אין בכל האיברים מי שיוכללו בהם בחי' עשרה בגילוי, כמו הידים והרגלים, שהם עשר עשר אצבעות, וטעם הדבר, דע, כי הנה אי"א יש בו כללות ג' רישין עילאין, הנזכרים בתחילת אדרא זוטא. ורישא עילאה שהיא תחת הא"ס, אין בה תפיסה כלל ולא אתידע, כנזכר שם באדרא זוטא. אמנם תרין רישין אחרנין, יש בהם גילוי קצת ותפיסה, אך עכ"ז לא נתגלו בהם לא זרועות ולא ירכין אבל נגנזו בהם ונעלמו, בסוד אות ו' דאית ביה תרין ענפין, דאינון תרין יודי"ן שבאות א', שהם תרין דרועין, ובהם כלולים ג"כ תרין ירכין, אבל כשהם בהעלם, אינו רק צורת ו' פשוטה לבדה בלתי זרועות ושוקים, ולא נתגלו בו רק קו האמצעי, שהוא בחי' הגוף, וקרוב לזה נתבאר בריש פרשת תצוה. (פ) והרי הם ב' מקומות שלא נתגלו לא הזרועות ולא הרגלים. וכן באר"א, נעלמו ג"כ שהם בחי' חו"ב, והרי

הגחות ומראה מקומות

(ע) שער הכוונות ענין ברכת השחר דף ו' ד"ה והנה כבר. פעי"ה שער הברכות פרק ח' ושם כתוב ובי עושה ג' בתרומה. (פ) דף קפ"א. ובוהר ע"פ הטולם מן אות כ"ח עד אות ל"ו. ז"ח דף ה' ט"ג ובו"ה ע"פ הטולם מן אות

ק"כ עד אות קל"ו. עיי"ש במירוש הסולם מאמר צורת אות ו' שבשם הו"ה. (צ) מבו"ש שער ה' ח"ב פ"ח דף רנ"ו ט"ב ד"ה והנה פעם אחרת. (ק) זהר ויצא קנד. שער רוח הקודש דף ה'. שער המצות עקב דף צ"א ד"ה והנה כאשר.

נשיאות כפים וע"ש, איך דרך צפרני האצבעות, דרך הבקיעות אשר שם, האורות של המוחין בוקעין ויוצאין לחוץ, ואז האורות נכנסין ברישי פרקין עילאין דנו"ה, שהם שני הרגלים ומאירים בהם. ולפעמים אנו צריכין שלא תצא ההארה ההיא דרך שם, כדי שיאיר לפרצוף לאה, ואז אנו מעלים הידים למעלה, כדי שאותם ההארות יצאו משם, ויאירו בפרצוף לאה העומדת אחורי דעת דו"א, וזה נעשה בנשיאות כפים דברכת כהנים, כמבואר במקומו. (ש)

אמנם עתה ענין הגבהת הידים הוא, מפני מה שנודע, כי הידים הם עסקניות, ושניות לטומאה, ורוח רעה שורה על הידים, והענין הוא כי אין אחיות החיצונים אלא בסיומי הדינין ובקצותיהן כנ"ל, ואין להם כח ליינק מלמעלה בקדושה, אלא בסיומה למטה, וע"כ הושמו הצפרנים על ראשי האצבעות, כי הוא לבוש קשה מאד, והוא של קדושה, שאל"כ לעולם היו הידים טמאות וכנזכר בפרשת ויקהל (ת) ע"ש. ואמנם העודף על הצפרנים מכנגד בשר האצבע, שם הוא אחיות הקליפה, ויניקתה מאותם אורות הבוקעים ויוצאים מתחת הצפרנים, ולכן צריך לחתוך אותם הצפרנים שגדלו יותר מדאי, (א) ולהיות כי שם אחיות הקליפות, ע"כ צריך ליטול הידים במים, שהם בחינת החסד, הכולל ה' חסדים, וע"כ מתמתקין ה' גבורות מנצפ"ך הכפולות, אשר בה' אצבעות יד ימין וה' אצבעות ביד שמאל, ואז הקליפות שהיו נאחזות באותם ה' גבורות שבה' אצבעות הכפולים

הוא כמה שנתבאר באדרא נשא, על חוטמא דו"א, דאית ביה תרין נוקבין וכו', ושם נתבאר כי בחוטם דו"א, שם מתקבצות כל הגבורות שבו, ושני נקבי החוטם הם שתי אותיות ראשונות דמנצפ"ך סתומות, כזה: ם ך, שהיא מ"ם סתומה מימין, ונר"ן הפוכה משמאל בנקב השני, ומן חוטם א"א נמשך רוחא דחיי אל ז"א, והנה אותו הנקב השני דחוטם דו"א, הנרמז באות נ' הפוכה, הוא מתפשט בזרוע ז"א השמאלי, ששם בחי' המלכות, בסוד תפילה של יד וע"כ זרוע דו"א הוא סתום, ואין בו פתח פתוח כמו בקו האמצעי שהוא הגוף, וע"כ הזרוע הוא צורת ך פשוטה דמנצפ"ך. ולעת"ל ימשך ג"כ רוחא דחיי, מחוטמא דעתיקא קדישא דרך הזרוע של ז"א, ואז יתבסמו דיני הזרועות וגבורותיה, ואז ימשך דרך שם ההוא רוחא דחיי אל המלכות, שהיא תפילה דיד הניתנת בזרוע, והיא הנקרא מלכא משיחא, הנזכר באדרא רבא.

והנה עתה בגלות, נמשך ההוא רוחא דחיי בזרוע דו"א, ומשם נמשך אל המלכות שהיא תפילה של יד, אמנם אינו אלא בסיתום, כנ"ל כי אין בזרוע פתח פתוח כלל, אבל לעת"ל במהרה בימינו, ימשך בגילוי גמור, (א) וע"כ אין לנו עתה נטילת ידים, רק עד פרק הזרוע, כי הזרוע עצמו אין בנו כח לבסמו ולמתקו עד לעת"ל.

גם ענין הגבהת הידים, יתבאר לך, כמה שכתבנו בענין פרצוף לאה וע"ש. (ר) וגם בענין

הגהת הרמ"פ

(א) נ"ב, א"מ, זו"ס חשף ה' את זרוע קדשו, ונגלה לעיני כל הגויים. ונ"ל שא"ל הגאון המופלא המקובל האלקי מהור"ר ישראל בנימין ז"ל, כי מצא זה כתוב בפירוש בכת"י מהר"ח ז"ל, שזהו כונת הפסוק, ושלכך תתעלה

הגהות ומראה מקומות

(ר) ע"ח ח"ב שער לא: פרצופי זו"ן פרק ב'.
 (ש) ע"ח שער ל"ז: יעקב ולאה פרק ה'. שער הכוונות תורת העמידה דרוש ה'.
 (א) שער ההקדמות דף ש"כ ד"ה סוד האצבעות והצפרנים.
 (ת) דף רח. ובוהר ע"פ הסולם מן אות ר"ס עד

הם ג' נטילות בסירוגין ביד ימין, וג' נטילות ביד שמאל בסירוגין, ואחר כך צריך לשפשף שניהם ביחד, בסוד יד גדולה בימין, יד חזקה בשמאל, יד רמה באמצע. ותכוין בג' נטילות יד ימין, של שם מ"ב דהוי"ה דע"ב דיודי"ן, שהוא מלוי המלוי שלו, שהם כ"ח אותיות בנטילה ראשונה, והמלוי שהם עשרה אותיות, בנטילה שניה. וד' אותיות הפשוטות, בנטילה שלישית. ועד"ז תכוין בג' נטילות ביד שמאלית, בשם מ"ב דהוי"ה דס"ג, ואחר כך בשפשוף שתי הידים יחד, תכוין אל שם מ"ב כולו, דהוי"ה דמ"ה דאלפי"ן ביחד. ואחר כך תגביה ידך למעלה ע"ד הנ"ל, ובכל התנאים והכונות הנ"ל. וגם תכוין, שאתה מעלה אותם מן העשיה אל היצירה, ע"ד שנבאר בכונת הברכה.

וזה ענין כוונת הברכה של על נטילת ידים, תחלה תכוין, שהיא בא"א דעשיה כנ"ל, (א) וע"כ יש בה י"ג תיבות כנגד י"ג (תיקונים) דא"א דעשיה. אחר כך תכוין אל כללות הברכה כנזכר. אחר כך תכוין בג' תיבות של על נטילת ידים, כי ר"ת הם ענ"י, שהיא העשיה, שהיא כנגד המלכות, הנקראת עניה ודלה, ואתה מעלה אותה למעלה, ע"י שם בן מ"ב שביצירה, שהם ג"פ י"ד, והם: יד גדולה מימין, יהו"ה אלהינו יהו"ה. ויד חזקה משמאל, חילוף הג' שמות הנזכר, שהם כו"ו במוכס"ו כו"ו. ויד רמה באמצעיתא ת"ת, והוא ד' האותיות ההוי"ה בפשוט, ועשרה אותיות של מלוי שלה באלפי"ן,

כנזכר, הם נדחין ומתגרשין ומסתלקין משם ע"י הה' חסדים, כי לעולם החסד דוחה ומגרש את הקליפות. ואחר שנתגרשו הקליפות משם, אז אנו יראים שאם יניח האצבעות כפופים למטה, ימשכו האורות תרין מוחין דז"א, הנמשכין דרך הקוים ימין ושמאל דרך הזרועות, ויצאו דרך בקיעות הצפרנים, ויחזרו הקליפות להתאחו שם וליינק משם, וע"כ תכף אחר הנטילה שנסתלקו הקליפות, אנו מעלין הידים למעלה, ומגביהים אותם עד הראש, וע"י הגבהת הידים, חוזרין האורות שהיו מתפשטין בהם לצאת דרך הצפרנים, ונכנסין במקומם, וחוזרים עד המוחין עצמן דז"א, מקום שיצאו, וע"כ אין הקליפות חוזרין להתאחו שם.

עוד יש כונה אחרת בענין הגבהת הידים למעלה, שהוא עליית הידים האלו שבעשיה אל היצירה, ע"י שם מ"ב שביצירה, כמו שיתבאר בכונת הברכה וע"ש. (ב) ותחלה נבאר לך ענין המים, כי תכוין בהם, כאשר תקחם בידך, טרם שתטול ותרשוץ בהם, ותכוין כי כל בחי' מים אלה הם ב' אותיות מ"י של שם אלהים, ותכוין באחד וחמשים יודי"ן, שיש בד' אחוריים של ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, ודב' אחוריים של ד' שמות אהי"ה, ב' ביודין ואחד באלפי"ן וא' בהי"ן, ובג' אחוריים של ג' שמות של אלהים, דיודי"ן ודאלפי"ן ודהי"ן, והם כמנין מ"י של אלהים. (ג) ואמנם הכונה בעת הנטילה בעצמה, הנה

הגהת הרמ"פ

(א) נ"ב א"מ, אני עני לא הבנתי, איך זו הברכה בג' אחרונות דעשיה דהיינו נה"י כנ"ל, וע"י נתקנים ונטהרים המקיף והפנימי, ואיך היא בז"א דעשיה הנוטל ידיו, ואיך הברכה י"ג אותיות כנגד א"א, והרי הם דברים סותרים זה את זה. ואי לא מסתפינא, הייתי אומר, שהכונה היא, שהמים והחסדים, הם נשפעים

הגהות ומראה מקומות

דף קנ. ועיין בפירוש הסולם פרשת עקב אות לט. (ג) שער המצות עקב דף צ"ב. שער הכוונות תהלת ענין תפילת השחר. פע"ח שער הברכות פרק ה'.

(ב) שער המצות פרשת עקב דף צ' וצ"א. וענין הידים עיין צהר ח"א כג. ח"ג רמו: רעב: רפג. ת"ז בהקדמה ט. תקנ"ה פט. תקס"ט קא: תק"ע קל. תק"ח

ענין כונת הברכות

ענין כונת כללות מאה ברכות, שחייב אדם לברך בכל יום, אשר תיקנם דוד המלך ע"ה. תחלה צריך להמשיך ק' ברכות אלו, מן אימא אל ז"א. (א) כי מן הבריכה העליונה שהיא אימא עילאה, מתפשטין בו ק' ברכות, והם בחי' נה"י דאימא הנכנסין בז"א בבחי' מוחין, והם בחי' ברכות ממש. וגם הם מלשון ברכים, כי ברכי אימא שהם נה"י שבה, מתפשטים בו. והנה הם נתבארו בדרוש ששה בני לאה אשת יעקב ע"ש. א) אך הכוונה בקצרה הוא, כי הם שם ס"ג, כי שם ס"ג הוא באימא, והיא מתפשטת שם זה עד שליש העליון, שהוא חזה דת"ת, שהם ששה ספירות ושליש ספירה, שהם כחב"ד ח"ג ושליש ת"ת, הרי הוא שם ס"ג, וכל זה הוא מקום הסיתום. ואחר כך יוצאים החסדים ומתגלים מן היסוד דאימא, מן החזה ולמטה דז"א, והם שני שלישי ת"ת ונה"י דז"א, הרי הם ל"ז, והוא בחי' מלוי שם של ס"ג, המתגלה מן השם דס"ג עצמו, וכללות ס"ג ול"ז, הרי הם ק' ברכות אל ז"א. ב) ואחר כך צריך להמשיכם גם אל המלכות הנקראת אדנ"י, ותכוין לצייר שם זה באופן זה: כי אות א', הוא צורת יו"י. ואות נ', היא צורת ג' י"ג, כי הו"ו יושבת כעין קוץ על ראש הנו"ן, ונמצא צורת כל השם הזה, הוא בזה האופן: יו"י, ד"י, נ"י, והוא בגימטריא ק'.

כי שם זה הוא ביצירה כנודע. ובכח ג' ידיים אלו, שהם שם מ"ב, אנו מעלין ואוחזין בעשיה, להעלותה ביצירה, והם בחי' חג"ת. וזהו הבנת על נטילת ידיים, ר"ל הגבהת, כמו וינטלם וינשאם, שהוא הגבהה אל היצירה, על ידי הג' ידיים הנזכר, כי כן דרך הידים לאחוז ולעלות, והרי נמשכה הארת פנים של יצירה בעשיה, שהוא שם מ"ה דאלפי"ן שהוא ביצירה כנודע.

וגם צריך להמשיך האחוריים של מ"ה דיצירה בעשיה, כנודע כי האחוריים של היצירה שהוא שם מ"ה, הם היורדים למטה להאיר בעשיה. ולכן תכוין בר"ת על נטילת ידיים, שהם בגימטריא ק"ל, שהוא האחוריים של שם מ"ה דיצירה המאיר בעשיה, שהוא ג"כ ר"ת דעל נטילת ידיים, שהוא ענ"י, שהוא בעשיה כנ"ל. כי כן המלכות נקראת עני, ודעתה ק"ל, כמנין ענ"י, לפי שמקבלת מאחורי הו"א, שהוא ק"ל של שם מ"ה, וזהו כונת עליית הידים והגבהתם למעלה כנזכר לעיל. ד)

גם תכוין, כי יד ימין, הוא חצי הראשון של שם ההו"ויה דמ"ה, כזה: י"ה, יו"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף. ויד שמאל, הוא חצי האחרון של ההו"ויה דמ"ה, כזה: ו"ה, וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף. ויד האמצעית בת"ת, הוא שורש השם בעצמו, יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שממנו נתפשטו שתי הידים הנזכרות, ולכן הוא באמצע.

הגהה

(א) צמח: ואע"פ שרוד שהוא בחי' מלכות, תקן מאה ברכות בסוד ס"ג ל"ז, עכ"ז הוא בחי' ד' דאחר, שהוא לאה, מלכות בינה, דוד בא מיהודה בן לאה כנודע, ולכן יש לו

הנהגות ומראה מקומות

ד) תכונת הידים משרשן ע"י בת"ו אות פ"ו בביאור מעלות הסולם שער הקדמות דף קס"א. שער מאמרי רשב"י דף רנ"א ד"ה והנה מן החסד. שער הכוונות ח"א ענין כונת העמידה דרוש ה'. ח"ב ענין השלחן. ע"ח ח"ב שער לא: פרצופי זו"ן פרק ב' שער

ל"ז פ"ה. ע"ח עם פמ"ס דף רל"ט ד"ה חדושי כלים דמ"ה החוש. א) שער הפסוקים פ' ויצא דף ע"ד ט"ב בפסוק ותאמר לאה זבדני.

ב) שער הכוונות דרושי זכות סוף דרוש ד'.

ג) צ"ל י"ג.

כוונת כללות עשרים ברכות של שחר, שהם קודם כל התפלה, והם מן על נטילת ידי, עד סוף ברכת התורה. ברכת על נטילת ידי, כנגד א"א שבעשיה, וכמו שיתבאר במקומה ב"ה. וברכת אשר יצר, היא כנגד אבא שבעשיה. וברכת אלהי נשמה שנתת בי, היא אימא דעשיה, כמו שיתבאר ג' ברכות אלו במקומם. ואחר כך ח"י ברכאן אחרנין, שיש מן הנותן לשכוי בינה, עד סוף ברכת התורה, הם כנגד ז"א דעשיה, שהוא ח"י ברכאן, דנפקין מט"ט דמטטרו"ן, והם ממש ע"ד ח"י שמהן שיש בשירת הים, וח"י שמהן שיש בח"י פסוקים של יהי כבוד ה' לעולם, וע"ש ד) ומשם תבינים כאן, והם סוד ח"י ברכאן דיסוד.

ברכת האדם בכונה למקום המלכות, יורד שפע מעולם הנעלם למטה. וזה: כי ברוך ירמוז לבינה, בסוד נקודה האמצעית שבה, בהתחבר בזאת הנקודה דעת העליון והוא נתיב לא ידעו עיט, והוא סוד ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נודעו. ו) ואל יקשה בעיניך, באומרינו שברוך ירמוז לבינה, ממה שאמרו בזהר פרשת ואתחנן דף רס"ד ע"ב, ואי תימא עלמא דאתי איקרי ברוך, לאו הכי, דהא נקודה עילאה איהו דכר, עלמא דאתי נוקבא, איהו ברוך ואיהי ברכה, ברוך דכר, ברכה נוקבא. שכבר נתרצה קושיא זו, באומרינו שאין נקרא ברוך, אלא בסוד דעת עליון המתחבר עמה, בסוד שביל דקיק דנחית מן י' שהוא חכמה. ונמצא, שברוך הוא סוד מלכות ובינה הנרמזים בב'. וסוד חכמה הנרמזת בר', דהיינו ראשית חכמה. וסוד דעת הנרמז בר', ו' עילאה. וסוד כתר נרמז בר' פשוטה, ז) כי נתיב לא ידעו עיט הוא שער החמשים, והוא כתר עליון, כנזכר בתיקונים דף קי"ט ע"ב, לפי שממנו מושך הטיפה העליונה הנעלמה, והכל נכלל בברוך והוא דוגמת ברוך שבתפלה, שפירשו בתיקונין, ב"ת: תרין, שכינתא עילאה ותתאה וכו'.

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו כו'. דע, כי אין ברוך שבתפלה, דומה לברוך שבברכת הנהנים והמצות כי ברוך שבתפלה, הוא מלמטה למעלה ה) ויהיה ביאורו כך: ברוך מלכות, בסוד היסוד הדבוק בה. אתה חסד, כי אין זווג אלא על ידי החסד. ה' בסוד הת"ת, הרי מלמטה למעלה עד חסד. ואחר כך עולים לקבל מבינה וחכמה, בסוד אלהינו בינה, ואלהי אבותינו חכמה, ומקבלים משם תרין עטרין דגניזין בחו"ב. ואחר שנתקנו מלמטה למעלה עד חכמה, יורד השפע מלמעלה למטה, מחכמה לאבות העולם, וזהו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב. ואמנם שפע זה הוא בהיותם בתוך החכמה, כד עלו אבהן במחשבה ובעלמא דאתי, וכשיוצאים לחוץ לירד למטה, יוצאים באותו השפע, לכן אנו חוזרים ואומרים, האל הגדול הגבור והנורא, שהם חג"ת.

אמנם בברוך שבברכת הנהנים, וברכת המצות, הוא מלמעלה למטה, כי תכף בעלות

הגהות ומראה מקומות

ת"ז תקון י"ח לז: תכ"ב סח: ת"ל עג: ז"ח יתרו ט"א שורה מ"ח. ועיין בזהר ע"פ הסולם בראשית א' אות ש"ח. ספר הלכותיים תהלים סימן ע"ז.
 ז) שער מאמרי רשב"י דף י' ט"ב בסופו ד"ה מאמר בתקונין.

ד) שער הכוונות ענין תפלת השחר דרוש א' דף קי"א ט"א ד"ה ענין הי"ח.
 ה) זהר ע"פ הסולם רע"מ פרשת עקב אות ט' וע"ש בסולם ומראות הסולם מאמר כונת הברכה.
 ו) זהר ח"א כט: קו. ח"ב ככג. ח"ג סא: קצג:

העליון בתוכו, ונקרא אשר, כמו שיסוד נקרא למטה אשר, כד"א (א) מאשר שמנה לחמו, כן עלמא דאתי נקרא אשר, בסוד דעת עליון הדבוק בו, וזהו מלך העולם אשר, ועם זה יתיישבו שני מאמרים הסותרים זה את זה, בפירוש אשר, ואשר זה הוא אשר אהיה.

ושני בחי' אלו, שהם סוד נקודה אמצעית שבבינה, הנקראת עלמא דאתי, וסוד דעת עליון שבתוכה, הם קדושה ומצוה, כי דעת עליון קדושה, בסוד קדש עליון הנמשך מהחכמה, ועלמא דאתי היא מצוה עליונה, כמו שהמלכות נקראת מצות המלך, זהו אשר קדשנו במצותיו וצונו, וימשך קדושה ומצוה זו עד למטה, בקדש תחתון ומצוה תחתונה וזהו במצותיו, תרי מצוה, עליונה ותחתונה.

וכל זה הוא בברכת המצות, כי מצוה תמשיך השפע מעולם הנעלם, אבל בברכת הנהנים, אין אנו אומרים לא קדושה ולא מצוה, כי אחר שנתברכו האבות, וחזרו ועלו להוריד שפע מבינה למטה, לא הורידו שפע, רק בסוד בינה בדעת שבה, ולא בסוד עלמא דאתי שהוא נקודה אמצעית שבה, אלא בסוד בינה עצמה מחיצוניותה, ולפיכך אנו אומרים בורא פרי וכו', שהוא סוד בינה דמקנא בתלת ספירן בבריאה, וזהו סוד בורא, כי משם יורד לעולם היצירה, שהוא סוד פרי, שהוא סוד ת"ת, הנקרא בן י"ה, דמקנן בשית ספירן ביצירה, והגפן או העץ או האדמה, בסוד עשיה, שהמלכות הנקראת גפן או עץ או אדמה, והיא מקנא בעשיה. (כ)

א"ל מימין והים מהשמאל, (ח) ולפיכך הוא דין. אבל כאן, יש אותיות נ"ו, והם נ' משמאלא מצד הדין, רזא דסיהרא, ו' מצד ת"ת, שהוא רחמים, ונמצא שמתחלת בזה א"ל שהוא רחמים, ימין, נכלל בסוד ה"י שהוא דין שמאל, וסוד נ' שהוא דין שמאל, נכלל בסוד ו' שהוא רחמים ימין. הרי סטרא דשמאלא דכליל בימינא, וימינא ביה, כנזכר ברעיא מהימנא פרשת עקב דף רע"א ע"ב.

והנה עד כאן סוד השפע היורד מלמעלה, להתברך המדות הנזכרות לצורך עצמן, ולא להשפיע לאחרים, ולפיכך אין מגיע השפע הזה, רק עד הזרועות, וכאשר יתברכו מדות אלו הנזכרות לצורך עצמן, אז יחזרו למקורם לבינה, לקבל שפע להוריד למטה, ואז תקרא הבינה מלך, להיות שריה נשפעים, ומלובשים לבוש מלכות ועשירים, ואם זה השפע לא היה להם מתחלה, לא יוכלו לחזור לשרשם, לקבל שפע להריק למטה כד"א ולא יראו פני ריקם. כי מדות אלו (ט) הם סוד הפנים פני משה, אמנם נו"ה, אינם עולים למקור העליון שהוא בינה בזרועות, כי אין דקותם כל כך לכשיוכלו להכלל בעולם הנעלם ולעלות שם ולקבל שפע, לפיכך הם לבר מגופא, והבן זה. (י)

ומלך זה, הוא העולם הנעלם, ולפיכך אנו אומרים אשר קדשנו דרך נסתר בארח סתים, ועולם זה, הוא נקודה אמצעית שבבינה, דוגמת ציון שבמלכות, ואין המדות האלו עולים, רק עד מקום זה בלבד, ולא למעלה ממנו, ומקום זה שעולים בו, הוא בסוד התדבקות השביל

הגהה

(א) צמח: וזהו שכתוב מאשר שמנה לחמו, אשר בחי' יסוד סמוך לנוקבא דו"א, וזהו לחמו לחים ו', גם אפשר לרמוז אשר בבינה מאשר שמנה, היינו חלק מאבא, בחי' שמן באשר, גם ברוך מבנים אשר, כי יסוד

הגהות ומראה מקומות

שביארנו. (י) שער המצות פרשת עקב דף צ"ה ד"ה וא"ת למה לא. (כ) שער הכוונות ענין הברכות דף י"ז ד"ה הקדמה אחת.

(ח) זהר בראשית יז: ח"ב תרומה קנט: ת"ז תקן מ"ה סב: (ט) שער הפסוקים שמות דף ק"ו ט"א ד"ה ואחר

(י) כונה כוללת, בכל ברכות המצות, או ברכות הנהנין, חוץ מברכות העמידה בלבד, והוא, כי בכלם הוא המשכת השפע מלמעלה למטה, חוץ מן ח"י ברכות העמידה, שהם להעלות מטה למעלה. וכל זה נזכר בזהר בפרשת עקב, ומכאן תבין המאמר ההוא. ואף על פי שבקצת ברכות המצות נבאר לך איזו כוונה בסיום הברכה, זכור אל תשכה כוונת ראשית הברכה, כמו שנבארנה לך בכאן.

תחלה נבאר דרך כללות ודרך קיצור, והוא, כי במלת ברוך, תכוין לההוא שביל דקיק, המחבר חכמה בבינה, אשר על ידו אתה מוריד השפע אל ז"א, כדי שיוכל לעלות. וענין עלייה זו, היא כלל גדול בכל מיני העבודות והתפילות, להשפיע שני מיני שפע: הא' הוא, שצריך שיקבלו בתחילה שפע עליון, עד שיהיו ראויים ומוכנים כדי לעלות. ואחר שעלו, אז הם מקבלים השפע האמיתי הראוי להם.

והנה בתחילה, אנו מורידים השפע עליון מן ברוך הנזכר, אל אתה שהוא החסד, בסוד אתה כהן לעולם. ואחר כך אל הת"ת הנקרא הוי"ה. ואחר כך אל הגבורה הנקראת אלהינו. ועל ידי קבלת השפע הזה יכולים שלשתם לעלות אל הבינה, ואז נקראת הבינה מלך, כי אין מלך בלי חיילות. והנה הבינה היא נקראת העולם, ועתה שעלו חיילותיה אליה, נקראת מלך העולם. ועתה שכבר עלו שם, הם מקבלים השפע האמיתי הראוי להם. וזהו אשר קדשנו וכר. כי אשר שהיא הבינה, קדשנו בסוד הת"ת. במצותיו שהם נר"ה. וציונו ביסוד. ותשלום הברכה באיזה אופן שיהיה היא במלכות. (כ)

וזהו עתה פעם שנית, ביאור דרך פרט. הנה כונתנו היא, להעלות את המלכות אל הבינה שתקבל שפע. והיא עולה, על ידי ג'

הידיים המעלים אותה, שהם חג"ת דז"א, כנודע בסוד באר חפרוה שרים כר. (ל) והנה ענין חג"ת אלו הוא, לפי שבשאר היום כשהוא שלא בשעת התפילה והעמידה, אז ז"א אין לו מוחין, ואיננו עומד אלא בבחי' ו"ק בלבד, ואז חג"ת שלו הם בבחי' ראש אליו כנודע, ואז היה המלכות דבוקה עמהם בחזוה של הת"ת מאחוריו, ואז עולים זו"ן יחד שניהם אל הבינה, ליינק ממנה בסוד יניקה, כי כשהוא תינוק שאין בו רק הו"ק, אז הוא יונק משדי אמו. ואז חג"ת שלו הם העולים שם בבינה ליינק, וכאשר עולה ת"ת אז גם המלכות הדבוקה עמו שם עולה עמו ליינק, אמנם נה"י דז"א אין צורך שיעלו, כי הוא יונק דרך ג' ראשונות שלו, ואחר כך הם יורדים ומביאים השפע למטה, לזון לכל העולמות כלם.

ועל כן בתחלה אנו מעלים אותם על ידי שם מ"ב, והוא, כי בכל הוי"ה יש מ"ב אותיות, שהם ד' פשוטות, ועשרה אותיות המלוי, וכ"ח אותיות מלוי המלוי, הרי מ"ב. ולכן אנו מורידים מ"ב הראשון של הוי"ה דידודין דע"ב, אל החסד להעלותו. ומ"ב שני דשם ס"ג, אל הגבורה להעלותה. ומ"ב השלישי דהוי"ה דאלפ"ן, אל הת"ת להעלותו. וג' מיני מ"ב אלו, נרמזו בתיבת ברוך. כי הנה ג' מ"ב, הם קכ"ו, וג' מלויים הנזכרים בלתי הפשוטים, שהם מ"ו ל"ז י"ט, שהם ק"ב, והרי קכ"ו ק"ב הם בגימטריא ברוך. ונמצא כי על ידי ג' מלויים דע"ב ס"ג מ"ה, ועל ידי ג' מ"ב שבהם, אנו מעלים חג"ת דז"א. הנקראים אתה יהו"ה אלהינו, בדרך ג' קוים. תחלה אתה שהוא החסד קו ימין. ואחר כך קו האמצעי ת"ת הסמוך אליו. ואחר כך קו שמאלי גבורה. ושלשתם עולים אל הבינה ליינק משם כנזכר לעיל, ואז נקראת הבינה מלך העולם, כי הנה העולם הוא מתחיל מן החסד, וכמ"ש אמרתי

הנהות ומראה מקומות

ספר לקוטי תורה איוב י"ב בכסוק מגלה עמוקות מני חשך. שער המצות עקב דף צ"ה ט"א ד"ה ו"ס באר. שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת וילך דף רל"ג עד סוף הפרשה.

(י) שער המצות עקב. שער הכוונות דף י"ו.
(כ) ספר נהר שלום שהוא ח"ג מספר עץ חיים דף צ"ו ט"א ד"ה ובסיום הברכה.
(ל) ע"ח ח"ב שער ל"ב: הארת המוחין פרק ז'.

לעילא בחכמה, או לתתא בבינה, מרוב חיבורו עמה.

גם תכוין, כי ברוך עם ד' אותיותיו, הם בגימטריא דל"ב, והם ענין ד' הוי"ת דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שהם כמנין דל"ב, וכלם נמשכים בשביל העליון דחכמה הנקרא ברוך. ותכוין שיש גם כן רל"ב אחרים, וימשכו גם ביסוד של הבינה, הנקרא ברכה כנוכד לעיל, שיהיה ג"כ רל"ב, כמנין ברכה עם ד' אותיותיו. והם: כי נודע, (ס) כי אהי"ה דמלוי ההי"ן הוא ביסוד דבינה, ותכוין שימשכו שם שאר האהי"ה דיודי"ן ודאלפי"ן כמו שנבאר. ואמנם אהי"ה דההי"ן לבדו אשר שם ביסוד דבינה, הוא רל"ב בציורו: כי ד' ההי"ן שיש בשם זה, יש בהם ג' מיני ציורים, ד"ו, ד"י, ו"ו כנדע, וכאשר תחבר כל הארבע ההי"ן, וכל אחד בג' ציורים הנזכרים יעלו בגימטריא קס"ח, והיוד"אם תחלק הדל"ת לשני ווי"ן, יהיה בגימטריא ל"ב, הרי קס"ח ול"ב כמנין ר', אחר כך תצייר אות א בציור יר"ה, ותחלק גם הדי' לשני ווי"ן, ויהיה ל"ב, ועם הרי' הרי' רל"ב. ונשארים עתה שני אותיות ל"ף דמלוי אל"ף, ועם אל"ף עצמה הרי פל"א, והוא בחי' השביל דקי"ק, הנקרא פלא, דלא אתיידע לא לעילא ולא לתתא כנוכר, שהוא הוראת היות זווגם תדיר דלא פסיק, ולכן רמוז השביל העליון הנקרא פלא, שהוא יסוד דחכמה, ביסוד דבינה שהוא אל"ף מאהי"ה דההי"ן. (ע)

והנה נתבאר כי שארית שם אהי"ה הוא בגימטריא רל"ב, ועם פל"א הרי גש"ם, ואלו הם בחי' מ"ן שביסוד של הבינה, הנקראים

עולם חסד יבנה. (א) וג' אבות הם נקראים עולם, וכשהאבות עלו אל הבינה, אז נקראת הבינה מלך העולם.

והנה גם צדיך לדמוז אל עליית מלכות, העולה עמהם דבוקה בחזה הת"ת מאחורוי, וזה תכוין גם כן במלת מלך העולם, שהוא לשון מלכות, כי כמו שהבינה היא מלך בעולם העליון בעליונים, גם המלכות היא מלך בתחתונים, שהוא עולם התחתון. ואחר שעלו כולם, וינקו משם השפע, אז הם יורדים, ומביאים השפע למטה, בסיום הברכה, כפי מה שתהיה נוסח הברכה היא, וכמו שיתבאר כל אחת ואחת במקומה.

ונחזור שלישיית לבאר ברכה זאת בדרך יותר פרטית, תחלה במלת ברוך, תכוין לחבר היסוד של חכמה ביסוד של הבינה, ולהשפיע ולהמשיך השפע בזווג עליון, מן יסוד שלו אל יסוד שבה. והנה היסוד שלו נקרא ברוך, והיסוד שלה נקרא ברכה. (מ) ונמצא, כי במלת ברוך, תכוין אל יסוד דאבא, וגם תכוין אל יסוד של אימא, הנקרא גם הוא ברכה, ועם הכולל הוא כמנין ברוך. והנה יסוד דחכמה נקרא שביל, (ב) ויסוד דבינה נקרא נתיב (ג) וכבר ידעת, כי כל בחי' זווג אר"א דברכות הנהנים והמצות, הוא זווג חיציגוניות העולמות, וחיותם, שהוא זווג תדירי, דלא פסיק לעלמין, ועל כן אלו השני יסודות שלהם, נרמזים יחד במלת ברוך, כי שניהם לעולם בזווג, לכן נקרא זה השביל דלא אתיידע לא לעילא ולא לתתא, כי לעולם הוא בזווג עם הנתיב, ולא אתיידע אם הוא

הגהה

(א) צמח: והסימן חסד יבנה, דהיינו חסד בינה.
(ב) צמח: עיין בכוונת מוריד הגשם, שכתוב שם, כי גשם כמנין שביל, והכל בחכמה,

הנהרות זמראה מקומות

מאמר מנעולא ומפתחא. (ס) ע"ח ח"ב שער ל"ג: כרק א'. שער המצות פרשת לך דרוש א'. (ע) עיין בתע"ס שיעור י"ד בלוח התשובות השובה ק"ד.

(מ) להלן דף מ"א סוף טור ב' ד"ה ברוך.
(נ) פע"ח שער העמידה פרק י"ט. עיין בהקדמת ספר הזהר עם פירוש הסולם א"ת מ"ג ובסולם שם

תנ"ח, ונקשרים וכוללים עמהם כללות ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שביסוד דחכמה, וכל זה בגימטריא נתיב. והרי נתבאר היטב ענין שבי"ל ונתיב הנזכר בכל מקום.

ונחזור עתה אל הכונה הנזכר לעיל, כי אחר אשר המשכנו הארות הנזכרות, אל השבי"ל ואל הנתיב העליונים במלת ברוך, שהוא ג"כ בגימטריא ברכה כנזכר לעיל, שהם השבי"ל והנתיב, אז צריך שיתחבר כל זה בבחי' הזווג בנתיב שלה בלבד, שהוא היסוד שבה. ואחר כך צריך להמשיך השפע אל המלכות שבה, שהיא עטרת היסוד שבה, כמבואר עניינו אצלינו, שהוא הבשר הנקרא שפולי מעים. (ב) ושתי בחי' המשכות אלו נרמזים בתיבת את"ה, והוא שתכוין, שהוא בר"ת אשר תנה הודך. והענין, כי יסוד הזכר חכמה, נקרא רא"ש, והיסוד שלה נקרא עתה אש"ר, כנזכר בזוהר ויחי דף רמ"ה, ובתיקונים דף ע"ז ע"א, והוא כי עתה על ידי המשכות כל שפע הנזכר, ביסוד שלה בלבד, אז נקרא היסוד שלה אש"ר, ומשם תמשיך אחר כך אל תנ"ה, והוא העטרה של היסוד שבה, הנקרא תנ"ה, לפי שהוא נעשה מג'

גבורות גשמים. (א) והנה גם הוא בגימטריא בש"ם עם הכולל, ומשם היה נמשך נשמת משה, וזהו ואתה אמרת ידעתיד בש"ם, וגם הוא בגימטריא שבי"ל, לרמזו כי היסוד של החכמה הנקרא שבי"ל, גנוז שם לעולם, ולא פסיק זווגייהו. (ס)

ואמנם כאשר תחבר בחי' פלא בלבד, עם השבי"ל עצמו העליון, שהוא יסוד דחכמה, יהיה בגימטריא תנ"ה עם שני הכוללים, והם ג' אהי"ה דיודי"ן דאלפי"ן וההי"ן. וזהו להורות, איך נקשר זה בזה, כי הפלא העליון קשור ביסוד דבינה, שהוא אל"ף של אהי"ה דההי"ן כנזכר לעיל. גם הג' אהי"ה דיודי"ן ואלפי"ן וההי"ן, שהם ביסוד הבינה, נקשרים עם השבי"ל העליון דחכמה, להורות הקשר הגדול והנמרץ דלא פסיק כלל. וכן כאשר תחבר כללות ד' שמות דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שהם בגימטריא רל"ב שבשבי"ל העליון דיסוד דחכמה, עם ג' אהי"ה דיודי"ן ואלפי"ן וההי"ן שביסוד דבינה, והנה הם ז' שמות, וכאשר תחבר כללות ז' שמות אלו עם תנ"ה, יהיו בגימטריא נתיב, שהוא יסוד דבינה, הנקרא נתיב, שיש בו ג' שמות דאהי"ה, ועם ג' כוללים עצמן בגימטריא

הגהה

יודין דשם ע"ב כל א' כלול מעשר הם ת'. אחר כך אומר ופי, הם ד' יודי"ן דשם ע"ב מ', וג' דס"ג ל' כו'. אחר כך אומר יגי"ה ד' יודי"ן דשם ע"ב, וג' דשם ס"ג הרי ג"ד כו'. (פ) והנה תמ"ד אותיות מד"ת, כמנין הד' אלפי"ן דמדת ימי מה היא, וזה נ"ל, ולא שנכוין בזה, אלא דרך ביאור, כי מי יבא אחרי המלך. גם מצינו בואלהי אבותינו ד' בחי' לאה, אלהי, כמנין מ"ו המלוי דאבא כנזכר שם. וכמו שאמר בהאל אותיות לאה ג"כ אולי שיש ללאה איזו הארה דע"ב ללאה, בסוד מד"ת כנ"ל.

(ב) צמח: ונקרא בספרינו בשר תפות. (צ)

(א) צמח: הנה זה מורה על מה שכתוב במלכותו דבשכמל"ה, (ע) כי לאה מלכות דבינה, ולוקחת לכתר שלה, ד' אלפי"ן דד' אהי"ה במילואם. ואתי שפיר, כי אלף ביסוד דבינה, בראש לאה מלכות דבינה. עוד יש רמז, כי ד' אלפי"ן הם מד"ת, וגם כי או"א כחדא שריין, כנזכר לעיל בתיבת ברוך, ואולי שגם לאה מקבל מד' יודי"ן דשם ע"ב דיודי"ן שביסוד דאבא כנזכר בקונה הכל, כי דע"ב נשאר טו"ב אורות ביסוד דאבא הנקרא טוב, והשאר נותן לו"א שם מ"ה ועם י' אותיות דמלויהם, הם כמנין הכל, ומצינו שבתפתח, ת' פת"ח, וד'

הגהות ומראה מקומות

(פ) שער הכוונות ענין כונת העמידה דף רכ"ד ט"א ד"ה גם תכוין פע"ח שער העמידה סוף פרק א'. (צ) נדה מזו: יבמות פ:

(ס) עיין ע"ח ח"א שער הכללים פרק י'. (ע) שער הכוונות דרושי ק"ש ד"ו ד"ה מלכותו. פע"ח שער הק"ש פרק י"ד ד"ה מלכותו.

אהי"ה דיודי"ן אלפי"ן ההי"ן כנוזכר לעיל, שהם כמנין תנ"ה.

והנה כל השפע הזה הנמשך שם, הוא בחי' ה' חסדים, שנותן בה חכמה, ואמנם בעטרת היסוד שבה, הם ה' גבורות, ונקראים הוד, לפי שהם מתפשטין מן החסד עד הוד כנודע. ולכן כולם נקראים הוד, וכל אלו הה' גבורות מתקבצים אחר כך בעטרת היסוד שלה הנקרא תנ"ה כנוזכר לעיל, והרי עתה נמשכו ה' חסדים של הזכר, בעטרת שבה ששם הה' גבורות כנוזכר, וכל זה נדמו במלת את"ה, בר"ת אשר תנה הוד כנוזכר.

אחר כך במלת ההוי"ה, תכוין כי עתה יוצא השפע משם מן העטרה של הבינה ולחוץ, ונתפשט עד ד' המקיפים של המוחין דו"א, הנקרא שם הוי"ה. וזהו סוד אשר תנה הודך על השמים, כי מן העטרה דבינה הנקראת תנ"ה הוד"ך כנוזכר, משם נמשך על השמים, שהם המקיפים של המוחין דו"א, העומדים על השמים, שהוא ז"א הנקרא שמים, ואינם בשמים ממש במוחין פנימים, רק על השמים בסוד מקיפים כנוזכר.

אחר כך צריך לכוין עתה בשם ההוי"ה זו, איך נעשית גם היא רל"ב, כמנין רל"ב של ברו"ך, שנמשך השפע ההוא כאן. ופירוש הדבר: כי ד' המוחין הם, ונקראים ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, והם בגימטריא רל"ב, ותכוין להמשיכם ולכוללם כולם בשם ב"ן האחרון, לפי שעתה הז"א נקרא ב"ן, לפי שהוא בסוד ר"ק, כבן היונק משדי אמו, וצריך שזה הב"ן שלו, יהיה בציורו כמנין ברו"ך שהוא רל"ב, כיצד: ד' ההי"ן שבשם

זה, כל א' מהם בג' ציורים, ד"ו ד"י ו"ו, כנוזכר לעיל בשם אהי"ה דההי"ן, הרי הם בגימטריא קס"ח, ואות יו"ד תצייר הדי' בשני ווי"ן, ויהיה בגימטריא ל"ב, ועם קס"ח כמנין ר' ושני ווי"ן כמנין רי"ב, ותחזור לקחת הדי' ההי"ן בפשוטן שהם בגימטריא עשרים, הרי רל"ב כמנין ברוך עם ד' אותיותיו. הרי נתבאר ג' תיבות ברוך אתה ה'.

גם צריך בכל פעם שאתה מברך ומזכיר שם הוי"ה, צריך שתכוין לכלול ביחד שני שמות הוי"ה אדנ"י, והענין, כי הנה בכתיבתו הוא הוי"ה, ובקריאתו הוא אדנ"י, ויותר מזה צריך שתכוין, אפילו בכל פעם שאתה מזכיר שם הוי"ה, אפילו שאינו בברכה, תכוין אל קשר מלכות עם ז"א באופן זה: כי ג' אותיות יה"ו הוא הז"א, וה' אחרונה היא מלכות, ותכוין שנעשית זאת הה' אחרונה שם שלם הנקרא אדנ"י. (ק) והרי נתחברו יחד הוי"ה אדנ"י, בשם הוי"ה עצמה.

(א) ברוך דא רזא דמקורא עילאה וגו':

כבר כתבנו באורך, כל כוונה וכוונה במקום הראוי לה, (ר) וכאן נפרש בקיצור דברי רשב"י ע"ה, דע, כי יש הפרש בין ברכות של העמידה, לברכות של הנהנים ושאר המצות, והוא, כי בברכות העמידה הכונה היא התעוררות מתתא לעילא וברכות הנהנים הוא סוד התעוררות מעילא לתתא, ונדבר בברכות העמידה. ברוך הוא יסוד הזכר כי יסוד הנוקבא נקרא ברכה, בסוד להניח ברכה אל ביתך, והוא

הגהה

(א) צמח: ראיתי בספרים של הרב ר' חיים זלה"ה שבדמשק היום, ביאור על דברי זוהר בפרשת עקב דף רע"א, בענין הברכות.

הנהגות ומראה מקומות

(ק) שער הכוונות דף י"ט ט"ב ד"ה הקדמה א'.
 פע"ח שער התפלה פרק א'.
 (ר) זהר פרשת עקב ע"ש בפירוש הסולם ובמראות הסולם. שער המצות עקב. שער הכוונות ענין הברכות.
 דף י"ז ד"ה הקדמה אחת. פע"ח שער התפלה פרק א'.
 שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת עקב מדף תל"א עד סוף הפרשה. ספר נהר שלום הוא עץ חיים ח"ג מדף פ"ט עד דף צ"ו.

כי כבר נודע שכל קדש הוא בחכמה, והנה יסוד דאבא קדש, הוא טמיר בתוך יסוד דאימא, ולכן אנו אומרים שלא לנכח, כי הוא גנוז, ואין לנו בו השגה.

הנה כל מה שביארנו עד עתה, הוא רמוז בתיבת ברוך, כי ב' דברוך רומז אל החכמה, שהיא שניה לכתר. והר' רומז לאימא, הנקראת אשר רא"ש. והר' רומז אל הת"ת, עמודא דאמצעיטא, יחודא דתרווייהו. ולכן בא בתיבת ברוך, אחר ב"ר דברוך, שהם או"א כנוכר לעיל. והנה ה' דברוך, לא רמזנו אותו בברכות, כי הוא רומז לכתר, שהוא למעלה מאו"א. (א) והרי לא נזכר בברכות, רק מאו"א ולמטה, שהם נקראים ברוך. והנה ה' דברוך, זהו רומז אל הכתר, והוא כתר דל"ב נתיבות החכמה, וכתיב נתיב לא ידעו עיט, וכתר זה, הוא סוד שער החמשים דחמשיין שערי בינה, וזה הכתר כולל כולם (ש) וזה הוא שלא השיג משה, אבל לעתיד נאמר עליו, הנה ישכיל עבדי וגו'.

ענין הציצית

נבאר תחלה סדר עשיית הציצית. והנה יש שינוי אחד בין הטלית הגדול אל טלית קטן בעשייתו, כי בטלית גדול, היה עושה נקב אחד בכל כנף מארבע כנפות הטלית, ומכניס בו קצות ארבע חוטים עד אמצעם, וכופלם לשנים,

יסוד דז"א שבתוך יסוד דנוקבא, וכיון שהם מחוברים נקרא יסוד דנוקבא בלשון ברוך, כי נתבטל אצל יסוד הזכר (ב) בסוד ויקרא את שמם אדם. וגם את שני מארת הגדולים. אתה בחי' החסד, בסוד אתה כהן, שהוא חסד. הוי"ה ת"ת. וכבר נתבאר בעמידה.

ברכות הנהנים

ברוך: הוא יסוד דאבא הגניז וטמיר בתוך יסוד דאימא. בסוד אותו שביל דקיק נתיב לא ידעו עיט. והנה כמו שיסוד דנוקבא נקרא ברוך כנוכר לעיל, בהיות שבתוכו יסוד דז"א הנקרא בלשון זכר ברוך, גם כאן יסוד דאימא הנקרא ברכה, בהיות שבתוכו יסוד דאבא, נקרא גם הוא ברוך, כי יסוד דאבא מחובר עם נקודת ציון שבמלכות דאימא, ולא מתפרשן.

אתה: חסד. הוי"ה: ת"ת. אלהינו: גבורה. כי ה' גבורות, הם ה' אותיות מנצפ"ך, העולים פ"ר, ואם תחלקם לה' חלקים, יהיה לכל חלק ב"ה (ר) הרי אלהינו הוא גבורה.

מלך העולם: הנה אחר שמקבלת אימא שפע מאבא, על ידי השביל הנזכר המזווג, אז אימא משפיע לכל העולמות שתחתיה, ונקראת מלך העולם, מלך להשפיע בעולם, וזהו זווג תדירי לחיות העולמות לבר. אשר קדשנו: כאן מדבר שלא לנכח, והטעם

הגהה

(ב) צמח: הנה משמע מציאות הפכיי, שהיסוד דז"א בהיותו בתוך יסוד דנוקבא, נקרא נקבה על שם היסוד הנקבה המקיפה, אבל מציאות זה הוא בעת הזווג לבד, ועיין בזהר פ"ר שו דף ל"א והכא קרא נוקבא קרא ליה וע"ש, ועיין בהרמ"ק ז"ל, ובהרח"ו ז"ל, שכך פירשו ומצאתיהו אחר כך, ונ"ל כפי הנזכר, שיש הפרש ואין קושיא, שמציאות שנקרא זכר, היינו שהוא זווג לצורך חיות. וכשנקרא

הגהות ומראה מקומות

(ר) שער הכוונות ענין ר"ה דף רמ"ו ט"א "ה והנה צריך. (ש) ע"ח ה"א שער אי"א פרק י"ג.

באופן שיהיו ארבע חוטיין, שהם שמונה כפולים. ויהיו קצוותיהם שוים כל השמנה חוטים, ואז יכרוך בחוט האחד מן השמונה, עד שיהיו שליש אחד גדיל, ושני שלישים ענף. ויסמן אותו החוט בקשר אחד שיקשור בסופו, כדי שלעולם יכרוך בו החוליות כולם. (א)

וטעם היות שליש א' גדיל, ושני שלישים ענף הוא, כי הציצית רומזת אל המלכות, והיא יוצאת בת"ת דו"א מאחוריו בסוף שליש העליון שהוא במקום החוזה. וע"כ שליש א' גדיל, כנגד שליש העליון דת"ת. וב' שלישי ענף, כנגד ב' השלישים התחתונים דת"ת, ששם היא המלכות. גם אין לחוש כלל, למה שנוהגין בני אשכנז לעשות סימן בטלית, כדי שתמיד יניח הצד ההוא על ראשו. גם אין לחוש כלל, במה שנוהגין קצת בני ארם, לימנע שלא לקשור קצוות החוטים של הציצית התלויים, כדי שלא יתפרד שזירתם. (א)

ויש שינוי בין טלית גדול לטלית קטן, כי טלית גדול, צריך שתמיד יהיה ראשו מעוטף בו, כי זהו תכלית הטלית הגדול, שהוא לעטף בו את הראש כמו שיתבאר. אמנם הטלית קטן, הוא מעטף את הגוף ולא את הראש כמו שיתבאר. ועכ"ז היה נוהג מורי ז"ל, שכשהיה לובש את ציצית קטן, כמו בשעה שהיה עולה מן הטבילה וכיוצא בזה, אז היה מעטף בו ראשו, ומברך להתעטף בציצית, ואחר כך שומטו מעל ראשו, ומכניס בו ראשו, ומורידו על הגוף כדרך לבישתו. (ב)

ואמנם זהו השינוי הנ"ל, כי טלית הגדול הוא למעלה מכל המלבושים, וטלית הקטן הוא למטה ותחת כל המלבושים, ושלא כדעת קצת מקובלים שמינחים אותו למעלה מן המלבושים

גם ישים סימן בארבע חוטיין שהם מצד אחד של הנקב, שלעולם יהיו באותו הצד כאשר קושרים קשר הגדיל. והנה הגדיל הוא כר, שיקשור תחילה ב' קשרים זה ע"ג זה, ואחר כך יכרוך ויעשה חוליות חוליות, כל ג' כריכות חוליה א', וחוזר לקשור שני קשרים זה ע"ג זה, וחוזר לכרוך חוליות. וכן יעשה עד ארבע פעמים, שהם בין הכל שמנה קשרים, (ת) וארבע אריגות של חוליות.

והאריגה הראשונה הסמוכה אל נקב הכנף, תהיה צה ז' כריכות. ובשני שמנה כריכות. ובג' י"א. ובד' י"ג כריכות. סך הכל, כמנין הוי"ה אחד.

ואמנם בטלית קטן, היה עושה מורי זלה"ה כדעת האגור, והוא שהיה עושה שני נקבים סמוכין זה לזה כמו צירי, בכל כנף מד' כנפות הטלית, ויכניס ראשי החוטים בנקב האחד, ויעבירם דרך שם ויחזור להכניסם דרך נקב השני אשר בצידו, ויוציאם מעבר הראשון, באופן ששתי קצוות החוטים יהיו תלויים מצד האחד של הכנף. ואחר כך קושרם וכורכם, כנזכר בטלית גדול. ונמצא שענף הציצית הוא נוטף על הכנף מצד האחד לבד, ולא משני צדדי הכנף כמו בטלית גדול. גם טעם מספר הכריכות שהם ט"ל, הוא כמנין שם אהי"ה

הגהה

(א) צמח: קשיא לי, שסימן החוט הוא ארוך מן השאר.

הגהות ומראה מקומות

(א) שער הכוונות ענין הציצית דרוש ו' דף מ"ז ד"ה ואמנם. ועיי"ש בהגהה, א"ש כך היה אבא מארי ז"ל עושה.

(ב) שער הכוונות ענין הציצית דרוש ה' ו'

(ת) נ"א ה' קשרים (פ"ח) ועיין ברע"מ בזהר פרשת פנחס דף רכת. ובזהר עם פירוש הסולם מן אות רפ"ה עד אות ש"ג בסולם מאמר ק"ש וציצית ותפילין ורצועות. שער הכוונות ענין הציצית דרוש ו'

והוא שיבוש, ב) אמנם יניחנו על (א) החלוק. וטעם הדבר הוא, במה שנתבאר למעלה ענין ציצית קטן שהוא בחי' הפנימיות של ג' תחתונות דיצירה, וטלית גדול בחינת החיצוניות שלהם, וכמו שנבאר עתה ב"ה.

והנה אופן העיטוף, צריך שתהיה כעטיפת ישמעאלים, וכמו שנוהגין בני אשכנז והמוסתערבים, שהם מעטפים ראשם בטלית, וכורכים (ב) קצה השני של הטלית על סביב גרונם וצוארם, ומחזירים הציציות כולם לצד א', וכמו שנבאר כוונתו ב"ה, וענין זה הוא בין בטלית גדול ובין בטלית קטן. וימתין וישהא כדי הילוך ד' אמות, ואחר כך יחזירנו כמנהג שאר בני אדם בלתי עטיפת הצואר.

גם צריך לכסות התפילה של ראש עם הטלית הגדול, וטעמו יתבאר בענין לבישת הטלית גדול בליל יוה"כ וע"ש ג) והענין הוא במה שנבאר עתה, בענין חילוק ציצית גדול לציצית קטן. ענין חילוק ציצית גדול לציצית קטן הוא זה, ובו יתבאר מ"ש לעיל ד) כי ציצית קטן הוא ביצירה, ואמנם אנו רואין כי ציצית קטן איננו רק בעשיה, ה) אך הענין הוא זה, כי לעולם כל בחי' הטלית הוא אור מקיף של הבינה אשר מקפת את ז"א, ויש בו שתי בחי': או בזמן קטנות דז"א, כאשר הוא בסוד עיבור בתוכה, כי אז הוא בבחי' תלת כלילן בתלת, ואז היא מקפת עליו והוא בתוכה בבחי' עיבור,

ואז נקרא ציצית קטן, שמקפת אותו בזמן קטנותו, ואז הוא כנגד עשיה, כי אין אז בז"א רק בחי' עשיה בלבד. ונמצא א"כ, כי טלית קטן הוא ביצירה, אלא שהוא בהיותה בקטנות בסוד עשיה לבד. אבל הבחי' השנית הוא טלית הגדול, שאז הוא בבחי' יצירה של גדלות ממש. אך התפילין הם מקיף על המוחין, (הטלית מקיף על מקיף המוחין) דז"א, שהם התפילין. ועיין בענין הדרוש שביארנו בענין ג' כלים שיש בכל ספירה וספירה, ושם תבין ענין שם עד"י בשש צירופיו שהם בחי' ז"א דיצירה, ואמרנו שזהו ציצית דמטטרוין וע"ש. ו)

ענין ז) הציצית. דע, כי כל ציצית הוא בחי' אור המקיף כנודע והנה בהיות ז"א בסוד העיבור תוך הבינה, היה בבחי' רק בלבד, ובבחי' תלת כלילן בתלת, ונמצא כי לא היו לו לא ראש ולא זרועות, רק גוף אי פשוט בלבד. וזהו ענין בחי' טלית קטן, שאין בו עטיפת ראש וזרועות. אמנם טלית הגדול, הוא אור המקיף דז"א בהיותו גדול, שנגדל ונעשו לו י"ס, ונתפשטו ראשו וזרועותיו, ואז שיעור הטלית הזה הוא כדי לכסות ראשו ורובו. ונמצא כי הטלית איננו מלביש, רק עד שליש הת"ת, שהוא רובו של גוף האדם עד החזה, אשר משם יצתה הנקבה מאחורוי, ומשם ואילך אין שם טלית. וזהו הטעם שהנשים פטורות מן הציצית. ואמנם ד' ציציות יוצאין מד' כנפות הטלית, ואלו הן המקיפין את הנקבה, ולכן נקרא ציצית,

הגהה

(ב) צמח, פה יותר מתחדש ממה שכתוב בספר כוונות, שצריך לכרוך הציציות, ואחר כך יכרוך הטלית סביב הצואר כנזכר פה, וזהו כמנהג האשכנזים.

(א) צמח: ומצאתי סמך לזה בגמרא בתרא פ"ג דף ג"ז ע"ב, טלית של ת"ח כיצד, כל שאין חלוקו נראה מתחתיו טפח עדיפא, ונ"ל מדקאמר טלית ולא בגד, היינו תרין משמעות, וע"ש בפירושו.

הגהות ומראה מקומות

(1) ע"ה ח"ב שער השמות פ"ה דף שלי"ח ד"ה י' אמצעים. ובפרק ז' שם דף שמ"ג ט"א ד"ה מ"ת הנה. שער ההקדמות דף ר"ה ט"א ד"ה ז"א דיצירה. (2) שער הכוונות דרושי ציצית דרוש א'. פ"ה שער הציצית פרק ב'.

(ב) שר"ע אור"ח סימן ח' סעיף י"א. (ג) שער הכוונות דרושי יוכ"פ דרוש א'. (ד) לעיל דף י"ז ט"ב ד"ה אח"כ ע"י שתי. (ה) ע"ה ח"ב שער מ': פו"ח פרק ח' דף רע"ו ט"ב ד"ה ונמצא כי בזמן.

ויהי בצאת נפשה כי מתה. ובמלוי הזה, יש בו ה' אותיות, והם בחי' הה' חסדים דיהיב בה. אבל היא לא היה בה רק ד' אותיות הפשוט, והטעם כי לעולם היא בבחינת ד' אחרי הא"ו, שהיא נוקבא אחורי דכורא. ולכן נרמזת באות ד' שאצל ה', שהם במלוי אות יוד. ונמצא כי גם היא יש בה ה' אותיות, לפי שגם היא נכללת באות ד' כנזכר, ואלו הם ה' גבורות שהם נמשכים בה.

וזהו ענין ה' קשרים, וד' אוירים שיש בכל כנף וכנף, כי הה' קשרים, הם הה' חסדים של היסוד הנקרא קשר, ושור"ק כנודע, (כ) והם כלולים בד' אוירים, שהם ארבע אותיות ההוי"ה שלה, כי לעולם סוד אויר הוא בנקבה. (ל) והנה לפי שכפי האמת אינם רק ד' מלויים, כי ב' אותיות ו"ד הם מלוי היוד, שהוא אות אחת לבד, נמצא כי אינם רק ד' מלויים, והם בחי' ד' הציציות. וכן ענין ד' מלויים וד' אותיות ההוי"ה פשוטה שבה, הם שמונה, והם ח' חוטין שבכל כנף. וענין ד' מלויים אלו כבר נתבאר שם בדרוש של המ"ן פי"א, שהם ד' בחי' שנמשכים אל הנקבה בביאה ראשונה, שהם בחי' הנפש, ובחי' הרוח, ובחי' הנשמה, ובחי' נשמות הצדיקים, בסוד אור זרוע לצדיק, וע"ש היטב. (מ)

ענין הציצית. דע, כי ענין ציצית, ר"ל הסתכלות, מלשון מציץ מן החרכים. גם הוא מלשון שער, כמו ויקחני בציצת ראשי. (יחזקאל סי' ח') וזהו מ"ש בזהר פרשת שלח לך דף קע"ד ע"ב בר"מ ע"ש, ותבין אותו ע"י מה שנבאר לך בכאן. ופירוש הענין: במה שנודע, כי הנקבה מקומה אחורי ז"א, מן החזה שלו ולמטה. והנה יש מקיף אחד, שהוא מקיף אל

כמו שיתבאר בדרוש אחר, וזהו ציצית לשון נקבה, ולא ציץ לשון זכר, לפי שהם בחי' מקיפים אל הנקבה. וזהו הטעם הנ"ל, שצריך להתעטף כעטיפת ישמעאלים, להחזיר כל הדי ציציות לצד א' בלבד והוא השמאל. כי שם עיקר מציאות המלכות כנודע.

ולכן בהיות האדם בתוך ביתו, או אין לו רק ציצית קטן, שהוא בחי' הז"א בהיותו בעיבור תוך הבינה, כי שם ביתו. אמנם בכואו אל בית הכנסת, שהוא מקום כניסה לכל, היא בחי' המלכות, כי זה הוא אחר שחגדילו שניהם זו"ן, אז הוא בחי' הטלית הגדול.

והנה ענין אלו הדי ציציות, כלם יוצאין מן היסוד הנקרא צדיק עליון, וכמ"ש הפסוק (ישעיה כ"ד) מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק, כנזכר בזהר פרשת שלח לך דף קע"ה ע"א. ועניינם הוא, כי כמו שמן הדעת העליון שהוא הלשון שבתוך הפה, יוצא ממנו בחי' ההבל המקיף ומלביש כמבואר אצלינו, כן מזה היסוד התחתון, יוצא בחי' הבל המקיף ומלביש, והם בחי' אלו הדי ציציות הנזכרים.

וענינם הם, במה שנודע, כי יש ה' חסדים וה' גבורות, והה' גבורות הם מן הבינה, ונקראים מנצפ"ך. וכבר נתבאר, כי אור המקיף לזו"ן, הם משם אהי"ה שהיא בינה, כי ממנה בחי' הכתר המקיפן. (ח) ולכן ענין ד' ציציות אלו, הם בחי' ה' גבורות שהם אור המקיף לנקבה. ואמנם ענינם נתבאר בדרוש המ"ן. (ט) וזה עניינם בקיצור, נודע כי אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, (י) והענין הוא, כי הנה המלכות לא היה בה רק הוי"ה א' פשוטה בד' אותיות, ואחר ביאה ראשונה של הזכר, אז נעשה בה מילוי הוי"ה זו בההי"ן, וזהו ענין ההוא רחא דשביק בגווה, וזהו ענין

הגהות ומראה מקומות

(ל) בספר פע"ח הגהת מהר"ש גלפער"ד שגוף הנוקבא עומדת בחלל נו"ה דז"א.
(מ) שער מאמרי רשב"י ויע"א פרשת תרומה דף ק"ד ד"ה שם וז"ל. שער הכוונות ענין הציצית דרוש א' ד"ה ועתה נבאר. ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד פרק י"א כלל י"ן וכלל כ"י.

(ח) ע"ח ח"א שער כ"ג סוף פ"ב ובפרק ד'. פע"ח שער הציצית פרק ב' הגהה למוהר"ח.
(ט) ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד פרק ד' ח' וי"ב.
(י) סנהדרין כב:
(כ) שער הכוונות ענין כונת העמידה דרוש ו' דף ר"א ט"א ד"ה השיבה כו'.

כל הו"א, וזהו סוד הטלית, שאמרו עליו במדרש (נ) שבו נתעטף הקב"ה בטלית לבנה, כשאמר ויעבור. והנה אין בנו כח להשיג קדושת אור הגדול של המקיף הזה, ולכן אינו נקרא תשמישי קדושה, ונזרק. אבל הציציות, יש לנו בהם קצת השגה, ולכך נקרא תשמישי מצוה כנודע.

והענין במה שנתבאר, כי יש ברישא דא"א חד קוצא דשערי, דתליא עד רישיה דו"א במקום העורף מכנגד המצח שלו, והוא מאיר במוחין דו"א, ומוציא הארתם לחוץ. ועד"ז יש חד קוצא דשערי דתליא מן רישיה דו"א עד רישא דנוקביה במצח שלה ממש, כמו שיתבאר ב"ה בענין תפלה של יד. וזה דו"א הם שערות שחורות, כנו' באדרא רבא. (ס) והנה אותו קוצא דשערי דרישא דאריך, נקרא ציץ לשון דכורא, לפי שהוא מתפשט עד ראש ז"א שהוא הזכר. אבל קוצא דשערי דרישא דו"א, הוא עצמו

נקרא ציצית, לשון נקבה, לפי שהוא מתפשט ונתלה עד רישא דנוקבא, והם בחי' הציציות הנ"ל. כי הטלית עצמו, הוא בחי' אחרת כמו שיתבאר.

ושתי בחי' אלו, נתבאר בענין התפילין של ראש ושל יד, כי התפילין הנזכרים, שניהם נמשכים ע"י הכאת אלו הקוצין שהם הציציות, במוחין דו"א ובמוחין דנוקביה וע"ש. והנה יש ב' מיני מוחין ברישא דו"א, א' הם מוחין מצד אבא. והב', הם מוחין מצד אימא. ומן המוחין דאבא שבתוך ז"א, יוצאים הארתם לחוץ במצח ז"א, בבחי' אור מקיף אל המוחין ההם. ואותו האור המקיף, הוא בחי' הציץ של כהן גדול, ונקרא ציץ לשון זכר, לפי שהם ממוחין דאבא שהוא זכר. ולכן הציץ של כהן גדול, היה נתון למעלה מן התפילין (א) במצחו, לפי שהתפילין הם מצד מוחין דאימא והציץ הם מצד מוחין דאבא. ולכן היה כתוב בציץ

הגהת הרמ"פ

ד"ה תפילין, ועיין ברש"י פרשה תצוה, אך מה שכתב רבינו בכאן, ובשער הכונות, דהציץ היה למעלה מן התפילין, הוא על פי מה שכתב רבינו בעץ חיים שער א"א סוף פרק ח' וז"ל, גם דע כי אין גדר המקומות כמו שנראה בעיניך לסדרם זעג"ז ממש כי אין סדר המדרגות כפי היות המקום עליון או תחתון, כי הלא יש מקום למטה ונקרא עליון, ויש מקום למעלה ונקרא תחתון וכו', ודבר זה תלוי בהערכה שהעריך המאציל יתברך ע"ש. וכן כתב רבינו בשער הפסוקים פרשה שמות דף קי"א ד"ה והנה. שכתב שם וז"ס תחתונים למעלה ועליונים למטה ע"ש. והכא נמי דכוותי מה שכתב רבינו דהציץ היה למעלה מן התפילין, אין כונתו למעלה ממש בכמות אלא באיכות, כי המצח הוא יותר במעלה מן מקום השערות שבו מניח תפילין, דבמצח גניו יסוד דעתיק, כמו שכתב רבינו בעץ חיים שער א"א פרק

(א) נ"ב א"מ, בגמרא משמע איפכא, דתפילין מונחים למעלה מן הציץ, שהרי אמרו שערו היה נראה בין ציץ למצנפת, ושם מקום הנחת התפילין, וצ"ע. ובתרגום יונתן בן עוזיאל בפרשה תצוה, בפסוק ושמת אותו על פתיל תכלת, כתב מעלוי תפילין דרישא, ומשם אין ראייה, די"ל דמאי דקאמר מעלוי תפילין דרישא, קאי על החוט ודו"ק. [אמר זאב וואלף אשכנזי, בן לא"א מו"ה צבי הירש זל"ה, כבר הקשה קושיא זו, בספר פע"ח, פ"ג מציצית, בהג"ה המתחלת בבי"ע ע"ש, ועיין בשער הכונות דרוש הציצית דרוש ד', בהג"ה בשם אביגדור שהקשה קושיא זו ע"ש. ולפענ"ד נראה לתרץ דברי רבינו, דבאמת הציץ היה נתון על המצח ממש, כמבואר בפסוק, והתפילין היו נתונים כהלכתן, כדאמרינן בפ"ב דזבחים דף י"ט סוף ע"א, ובערכין דף ג' ע"ב, תניא שערו היה נראה בין ציץ למצנפת, וע"ש ברש"י ובתוס'

הגהות ומראה מקומות

ג. שער מאמרי רז"ל חגיגה דף ט"ז ט"א ד"ה שם בגמרא. תע"ס שיעור י"ג תשובה צ"ח צ"ט.

(ג) מדרש רבה בראשית פרשה ג'.
(ס) דף קל"ב. ע"ח ח"א שער א"א פרק ה' כלל

שערות. גם נקרא ציצית, לשון הסתכלות כנ"ל, מלשון מציץ מן החרכים. והענין, כי אלו הקוצין דשערי דאריך דז"א, צריכין אנחנו על ידי כוונת מצות ציצית לכוין, שיושלכו ויהיו נתלין דרך העורף מאחוריהם, כי אם ח"ו ימשכו דרך פניהם, לא היה משגיח ומסתכל לא אריך בז"א, ולא ז"א בנוקביה. (ד) וע"י מעשינו בלבישת הטלית, הם נשלכין דרך האחור ולא לפנים, וע"כ מסתכל אריך בפני ז"א, וזהו נקרא ציץ זכר, שע"י שנשלך ונתלה ההוא קוצא דרך אחוריו, יכול אריך להסתכל בפני ז"א שהוא זכר. וכן על ידי השלכת ציצית של קוצא דשערי דז"א דרך אחוריו, יכול להסתכל בפני נוקביה, וזהו ציצית לשון נקבה. והרי נתבארו שני הטעמים.

ונחזור עתה אל הענין, כי הנה נתבאר אצלינו (ע) בענין האורות המקיפים, כי יש שני מיני מקיפים אל ז"א: הא' הוא מקיף החיצון והעליון מכולם, שמעולם לא נכנס בפנים תוך ז"א, אלא נשאר מבחוץ מקיף לכל כללות ז"א. והב' הוא מקיף יותר קטן ממנו, שאחר שנכנס האור הפנימי תוך ז"א, חוזר ובוקע ועולה מאור המוחין הפנימיים למעלה בבהי' שערות הראש,

קדש לה, לפי שכל בחי' קדושה היא במוחין כנודע וזכרנו במוחין של צד אבא, הנקרא קדש, כנודע שכל קדש הוא בחכמה. והענין, לפי שבאבא יש שם ע"ב דהוי"ה דידו"ן, ויש בה ד' יודי"ן, וכל יוד"ד (כלולה מ') הרי ק', נמצא שהד' יודי"ן הם בגימטריא ת', וכללות הד' יודי"ן בעצמן, הרי הכל בגימטריא קד"ש כמבואר אצלינו. והיה בוקע אור הד' מוחין דאבא הפנימיים לחוץ במצח דז"א, משתי צידי המצח אצל האזניים, והיה יוצא הארת החכמה והחסדים שבדעת מצד זה, והארת הבינה והגבורות מצד זה, והיו כולם מתפשטין בכל המצח, ונעשה בחי' הציץ של כהן גדול.

ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, שג"כ שם ההוי"ה הכתובה בציץ, היתה כתובה על דרך הזה, י"ו בצד ימין זו על גבי זו, וה"ה בצד שמאל זו על גבי זו, ואיני זוכר היטב. (ג) (ב) גם אני מסופק אם שמעתי ממנו, שגם בחי' ציצית היו יוצאין ממוחין דאבא, זולת הציץ, כדרך שיש ב' מיני ציציות במוחין דאימא, ציצית לבן וציצית תכלת, כמו שנבאר ב"ה.

והרי נתבאר טעם שנקרא ציצית, לשון

הגהה

(ד) צמח: עיין בביאור על כי פנו אלי עורף ולא פנים.

(ג) צמח: בספרינו כתוב י"ה בצד זה, וי"ה בצד זה.

הגהת הרמ"פ

(ב) נ"ב א"מ, אמרו בגמרא לא נחלקו אלא אם כתוב ה' מלמעלה וקדש מלמטה, או בשיטה אחד, אבל בה' עצמו לא מצינו. ועוד דא"כ היו ב' שינויים בציץ, ובגמרא שבת דף ס"ג ע"ב אמרו, דהעיד ר"י ב"ר יוסי דבשיטה א' בלבד הם כתובים וצ"ע, [א"ה, עיין ביפא שעה על שער הכונות בדרוש ב' אות ד' מה שכתב שם ע"ש].

ו' וז"ל, והיסוד מקומו במצח וכו' ע"ש היטב. ועיין שם בפרק ז' כלל ג' וז"ל, הארת יוצאת מיסוד דעתיק אשר תוך מ"ס, ובוקע מצח דא"א, ויוצא הארה עד מצחא דז"א ומאיר במצחא דיליה, ואז מתבטלין כל הדינין שבמצח דז"א ע"ש, וזהו כונת רבינו שכתב דהציץ היה למעלה מן התפילין ר"ל באיכות דוד"ק. ואם שגיתי את"מ].

הגהות ומראה מקומות

מ"ט. שער המצות פרשת שופטים. שער הלוקטים פרשת תצא. תע"ט שיעור ג' פרק ח' ט'. ספר בית שער לכונות מן אות ד'.

ע"ח ח"ב שער דרושי אבי"ע סוף ס"ג. שער המקיפין פרק א'. מבו"ש ש"ב ח"ג פ"ה. ע"ח ח"א שער הכללים פרק א'. ע"ח עם פמ"ס ענף מ"ו. וענף

ושם הם בחי' אור מקיף חוזר, בגי' ראשונות שבו בלבד, שהוא מקום הראש. ונמצא כי כל מה שיש בפנים, שהם גי' מוחין הפנימיים, ג"כ הם ער"ו ממש בחוץ בבחי' אור מקיף חוזר, והם שערות הראש כנוכר. ונמצא כי זה האור המקיף של השערות, הוא מקיף פנימי שברישא דז"א בלבד, ואלו הם בחי' הציציות אל הטלית כמו שנבאר. אמנם הטלית עצמו, הוא אור מקיף עליו, והוא אור יותר חיצון ממנו, והוא יותר גדול ממנו, והוא מקיף לכל כללות ז"א כולו.

אמנם התפילין, הם מקיפים אחרים, שמן הכאת אור מקיף הפנימי דאריך הנקרא קוצא דשערי, המכה בעורף ז"א, גורם שיצא אור המוחין הפנימיים לחוץ, ובוקע במצח דז"א דרך יושר, ובולט אור המוחין במצח, ונעשה שם אור מקיף באופן אחר, אמנם אינו המקיף של הציציות, שהם בחי' אור השערות, וברוש התפילין יתבאר כל זה ב"ה. (ע)

והנה ביארנו, איך הטלית הוא מקיף חיצון כולל כל ז"א, אך הציציות הם מקיף הפנימי, שהם השערות, שאינן מקיפים רק גי' ראשונות שבו לבד, וצריך עתה לבאר, שהרי אמרנו לעיל, שהציציות נמשכין עד החזה דרך האחור עד רישא דנוקבא.

והענין, כי גי' בחי' יש בזה אור המקיף של השערות הנזכר, ולכן נבארם כאן עניינם. דע, כי במוחין הפנימיים דז"א, יש גי' בחי', והם: מוחין של עיבור, ושל יניקה, ושל גדלות, וכבר נודע פ) כי המוחין של עיבור ושל יניקה, הם שמות של אלהים, אבל מוחין דגדלות הם הויו"ת. ונודע צ) כי בבוא המוחין של גדלות, אז נדחין המוחין דקטנות למטה בגוף, אבל עכ"ז הארצתם עולה ממטה למעלה מתוך הגוף, למעלה על הראש בבחי' שערות. והנה מגי'

מיני מוחין אלו, יוצאין גי' מיני שערות, והם: שערות ממוחין דגדלות, ונימין שעיעין יתיר ממוחין דיניקה, וקוצין תקיפין ממוחין דעיבור. ק) ולהיות כי המוחין של גדלות, הם הויר"ת דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שכל הויר"ה יש בה עשר אותיות, לכן נקרא שע"ר, שהם אותיות עש"ר, וגם לפי שהוא כנגד יר"ד ראשונה שבשם.

והנה הקוצין היוצאין ממוחין דעיבור, הם קודמין לצאת טרם כל השאר, והם הולכים וגדילים מעט מעט, עד ביאת המוחין דגדלות, ואז הם גדולים כל צרכן, ומגיעין למטה עד רישא דנוקבא, כנגד החזה כנ"ל, ואלו הם בחי' הציציות הנ"ל. ואמנם הנימין יצאו אחר כך בזמן היניקה, ולכן אינן גדילים כ"כ, ואינן ארוכין כמו הקוצין של זמן העיבור, ואינן מתפשטין רק עד הראש של לאה כנגד הגרון דז"א, כי שם התחלת רישא דלאה. והנה אלו הנימין הם שערות יותר קצרים, והם גדילים בתוך השערות הארוכות, הנקרא קוצין.

ואמנם השערות, הם יותר קטנים, והם גדילים באמצע בתוך הנימין הנזכר, והם יוצאין באחרונה ממוחין של גדלות, וע"כ הם קצרים יותר מכולם, ואלו אינן מתפשטין, רק הם עומדות בגלגלתא זברישא דז"א עצמו, לצורך עצמו, וע"כ אלו השערות היוצאין ממוחין דגדלות אינם כפופין ונמשכין לצד מטה, אמנם הם זקופים למעלה בגלגלתא, כדי להאיר בבחי' אור מקיף אל רישא עצמה דז"א. ואלו היו כפופים, היה אורם יורד למטה מן הגלגלתא, ולא היו מאירים בגלגלתא עצמה דז"א. אבל הקוצין והנימין שהם להאיר לרישא דלאה ורחל כנוכר, הם כפופים, ויורדין ונמשכין למטה עד רישא דלאה ורחל כנ"ל.

גם יש בחי' אחרת, והוא שהקוצין הם מן מוח החכמה, והנימין הם ממוח הבינה, והשערות

הגהות ומראה מקומות

מוחין דצלם פרק ו'. שער הכוונות דרושי ק"ש. תע"ס
 שיעור י"ב מן אות ק"צ.
 ק) תע"ס שיעור י"ג לוח השאלות לפירוש המלות
 שאלה ק"ב מה הם קוצין גומין ושערות.

ע) להלן דף ס"ו ט"ב ד"ה והנה, עד דף ע'.
 פ) ע"ח ח"א שער או"ך פ"ו. שער כ"ב: מוחין דקטנות. ח"ב שער כ"ז: פרטי ע"מ פרק ד'.
 צ) ע"ח ח"א שער מוחין דקטנות פרק ג'. שער

וע"כ הקטן פטור מן הציציות. והנה כיון שזה המקיף שהם הציציות, הוא מובלע ונתון תוך המקיף הגדול שהוא הטלית, ועוד לפי שאור הטלית שהוא המקיף הגדול, הוא אור גדול מאוד, אע"פ שאיננו מושג אלינו כנ"ל שע"כ אין קדושה בטלית, אבל עכ"ז בו בעצמו למעלה אורו גדול מאוד, וע"כ לשתי הסיבות האלו, אין הציציות ניכרים ונגלים, אלא בסיום הטלית בדי כנפיו, ואינן דבר בפני עצמן.

עוד טעם אחר, כי כבר ביארנו, כי כל אור המקיף הוא ממש ע"ד המוחין הפנימיים, וכמו שבפנימים אין האורות נגלים אלא מן החוזה ולמטה, ששם הוא סיום יסוד דאימא הפנימי המתלבש תוך ז"א, ולכן עד שם אין כח באורות לבקוע ולצאת לחוץ להאיר בשערות ולכן אינם מתגלים עד למטה במקום גילוי האורות. ועוד, כי עד שם היו השערות שחורות כעורב, כנזכר באדרא דנשא ת. כי שערות דו"א אוכמי, ושל נקבה הם ארגמן. ולהיות כי החסדים עדיין לא נתגלו בפנים, לכן לא הלבינו השערות בחוץ. אבל בסיום החוזה, ששם מתגלים

ממות הדעת. ר) ולכן נימא בגימטריא ס"ג ול"ז מלוי ס"ג, שהוא בבינה כנזכר, איני זוכר היטב ענין זה, ולכן לא אאריך בו. ונחזור אל הנ"ל, כי ענין הציציות, הם עצמן בחי' הקוצין היוצאין ממוחין הפנימיים של קטנות דעיבור דו"א, והם ד' מוחין, וכנגדם הם ד' ציציות. ולהיותם הם מתחברין ארבעתם יחד דרך אחורי ז"א כנ"ל, לכן נקרא חד קוצא דשערי בלבד. (והבן זה מאד אם לבחי' ז"א אם לבחי' אריך).

ובזה תבין טעם, למה משימין הטלית בראש קודם הנחת התפילין, כנזכר בזהר (א) פעמים הרבה. ש) והענין הוא, מפני שהתפילין הם ממוחין דגדלות, ואלו הם ממוחין דעיבור שקדמו למוחין דגדלות.

וא"ת א"כ למה אין הקטן מחויב להתעטף בציצית, כיון שאדרבא כל עיקר הציציות הם ממוחין דעיבור. אך יתורץ עם הנ"ל, כי אינם עושים בחי' ציציות ארוכים מגיעים עד רישא דנוקבא, עד שיבואו מוחין דגדלות, ועיקר כוונת הציציות הוא בעבור הנקבה כמו שנבאר ב"ה,

הגהה

(א) צמת: לאפוקי טלית קטן, שהוא קודם תפילין, ואינו על הראש.

הגהות ומראה מקומות

הם מעיבור ב' דגדלות, וא"כ אין יוצאים הקוצין ממות הדעת הלא אין דעת לעובר, עיין היטב בתע"ס שיעור י"ג באור פנימי ד"ה קוצין ונימין ושערות דף אלף ס' אות קמ"ב קמ"ג. המבאר ענין השערות ומתרץ כל הסתירות הנ"ל. ועיי"ש בלוח התשובות שם שיעור י"ג תשובה קי"ב—ק"כ.

ש) זהר ח"ג קכ: קעה: רסה. ועיי"ש בנצוצי אורות במדבר רכ: אות ב'. ועיין בטור או"ח וביי סימן כ"ה. בהר"ח מצאתי כתוב וז"ל צמח והנה כר"מ ובתקונים אמרו כי לבושי נשמה נעשה ע"י טלית ותפילין ב' מלבושי עור וצמר, והוה שמלתו לעורו, לכן צריך ללבוש טלית קודם, שהוא רמוז במלת שמלתו ואח"כ תפילין שהוא רמוז במלת לעורו ע"כ. ת) דף קל"ב. ע"ח ח"א שער א"א פרק ה' כלל ג'. שער מאמרי רז"ל חגיגה דף ט"ז ט"א ד"ה שם בגמרא.

ר) ענין השערות לעיל דף מ"ח ד"ה ואמנם. ענין אלו ה' ציציות פעם כתוב שהן בחי' הבל המקיף ומלביש היוצא מהיסוד. ופעם כתוב שהשערות הן בחי' מקיף חוור, דהיינו האורות שכבר נכנסו ונתלבשו בכלים, ולא יכלו הכלים לסבלם מחמת גדלותם, ע"כ חזרו ויצאו משם, בסוד שערות רישא, ונעשו בזה לאי"מ, הרי שאינם בחינת הבל המקיף ומלביש היוצא מיסוד שפירושו אור חזר בלבד. ופעם כתוב שהם מותרי מוחא שמשמע שהן גרועות ממוחין הפנימיים. ופעם כתוב שרק אר"מ ותפילין גרועין מהפנימיים, אבל השערות עדיפין הרבה על המוחין הפנימיים. וכן כאן כתוב שהקוצין הם מן מוח החכמה, והנימין ממות הבינה, והשערות ממות הדעת. ופעם אומר להיפך אשר קוצי דשערי הם מדעת, והנימין מבינה, והשערות הקצרות הזקופין הם מחכמה. וכן אומר שקוצי דשערי הם מעיבור א', ונימין הם מיניקה, ושערות הקצרות

החסדים, וגם כי שם יסוד דאבא מתגלה, ויוצאין כל אלו האורות לחוץ ומלבינים השערות, וע"י מתגלים השערות שהם הציציות. ולטעם זה הדין הוא, שיהיו הציציות לבן. ונמצא, כי אעפ"י שהטלית הוא המקיף לכל התפשטות דו"א עכ"ז כיון שאין אנו יכולים להשיג אורו, ואינו רק היכר בעלמא, אך הציציות נעלמים בו כנזכר. אבל בהגיע אל החזה, או מתגלים הציציות, ולכן אין צורך שיגיע הטלית רק עד החזה לבד. וזהו שאמרו בגמרא (א) עד שיכסה ראשו ורובו של קטן, כי הציציות האלו הם המוחין דקטנות כנזכר, ועד החזה הוא הרוב, כי הרי יש למעלה כח"ב וחו"ג, ועוד שליש הת"ת שהוא עד החזה, נמצא שהוא הרוב, ולכן צריך שהטלית יהיה רחב, כשיעור שיגיע רחבו עד החזה של האדם.

ונלע"ד ששמעתי, כי טלית בגימטריא עשר פעמים שם מ"ה, יען הוא מקיף כל י"ס דו"א, והדבר אצלי בספק.

והנה נתבאר כי השלית הוא מקיף אל כל הו"א עד סיום היסוד שלו. גם נודע, (ב) כי ג' הגבורות התחתונות שביסוד דו"א, הם בלבד ממותקות, וע"כ אין רשאי להטיל ציצית בטלית, אלא עד הרחק ג' אצבעות בלבד, ולא יותר מסיום הכנף ולמעלה, לפי שלמעלה מן זה המקום, אף על פי שיש גילוי אל החסדים, עכ"ז עדיין לא נמתקו הגבורות, וע"כ אין הציציות מתגלים בטלית, אלא בג' אצבעות התחתונות, שהם ג' גבורות הממותקות. ומה שנקרא לשון אצבעות, הוא במה שנתבאר, (ג) כי החסדים והגבורות, הם הם הזרועות של אריך. וה' אצבעות הימנים הם החסדים, וה' אצבעות דשמאל הם הגבורות.

גם לא יפחות מקשר גדול, והוא חצי אצבע, והטעם, לפי שכבר נתבאר סדר התפשטות הה' אצבעות, שהם: גדול, ואצבע, אמה, קמיצה, זרת. והם נחלקים בה' ספירות חג"ת נר"ה. והנה כשחוזרים החסדים לעלות מן היסוד למעלה להגדיל הו"א, אז מסתלקת ההארה והמיתוק של הגבורות אשר שם, (ד) אמנם אינן שוין, כי הגבורה שבגבורות כולה אובדת המיתוק. והת"ת שבגבורה, כולה ממותקת. לפי שכשעולים החסדים מתמתקים חג"ת, ונמצא ת"ת ממותק שני פעמים, כנזכר במקומו ולכן יש בכלולו כח המיתוק. אמנם החסד שבגבורה, ממותק חציו לבד, לפי שהוא ממוצע, כי כיון שהוא בחי' גבורה, נשאר חציו התחתון בלתי מיתוק, כי הוא רחוק מן החסדים אחר עלייתם, אבל להיותו גבורה של החסד, וגם לסיבת שכבר נמתק בתחלה, לכן נשאר חציו ממותק, ולכן כאשר אנו משערים לידע, כמה הוא מיתוק הגבורות, הוא בחסד של הגבורות שהוא ממוצע מכולם, וחציו הוא הממותק, ולכן אנו משערים בו, שלא ירחיק מלא קשר גדול, כי אין בגודל רק שני קשרים, וחצי גדול הוא קשר א'. וע"כ אין רשאי להטיל ציצית, רק למעלה מקשר גדול, ולמטה מג' אצבעות. ואף על פי שג' אצבעות אלו, הם ת"ת ונר"ה, שהם אמה וקמיצה וזרת, עכ"ז כולם נקראים אצבעות, על שם האצבע, שהוא הגבורה שבגבורות, כי הם כולם גבורות הם.

והטעם שאנו מודדין חג' אצבעות ברוחב זו ע"ג זו, אך הקשר גדול אנו מודדין אותו לארכו זקוף, הענין הוא, כי הנה הגבורות יורדות תחלה (ה) אל היסוד, ואחר כך יורדין חג' חסדים מגולים למתקם, וכשהם יורדין א' א' ולא בדרך קוים, (ו) ואע"פ שהגבורות הם

הגהות ומראה מקומות

- (א) לפירוש המלות תשובה י' וי"ד. שער הפסוקים בראשית דף י' ט"ב ד"ה גם נודע.
- (ב) שער הכוונות ענין הציצית דרוש ב' דף ל"א ד"ה גם ארז"ל. ע"ת ח"ב שער דרושי הצלם פ"ב.
- (ג) שער דרושי הצלם פ"ב כלל ט'.
- (ד) שער דרושי הצלם פ"א ד"י ט"ב ד"ה והנה כיון.

- (א) מנחות מ' סוף ע"ב.
- (ב) ע"ח ח"ב שער דרושי הצלם פרק ב' וסוף פרק ג', שער ההקדמות דף שכ"ח ט"ב.
- (ג) ע"ת ח"א שער הולדת או"א וזו"ן פרק א' ח"ב שער דרושי הצלם פ"ב כלל י"ז ושער הנסירה פ"ו. שער מ"ן ומ"ד פ"ד. תע"ס שיעור י"ד בלוח התשובות

עומדות בדרך קיום, עכ"ז החסדים יורדים א' ו' ולכן שיעור ג' האצבעות הם ברוחב זו ע"ג זו, להורות מיתוקן דרך ירידה. אבל כשהם דרך עלייה, אז כולן עולות דרך הקו האמצעי, ואינן מגיעים לא בנצח קו ימין, ולא בהוד קו שמאל. והטעם, לפי שאם היו מתפשטין דרך קיום, היו מאירים ג"כ בשני הגבורות של נו"ה פעם אחרת שנית דרך עלייה, והיה מתמעט אור החסדים העולים, ולכן אינן עולין אלא דרך הקו האמצעי לבד, אך בהגיעם אל ב' גבורות עליונות שעדיין לא נמתקו, אז מתפשטין בדרך קיום כדי למתקם, נמצא כי אין מי שיתמתק שני פעמים בעלייה ובירידה, רק הת"ת לבדו. גם נמצא, כי דרך עלייה אינו עולה זה ע"ג זה, אל דרך קו האמצעי ישר מעומד, ואינו עולה מן ההוד לנצח, ומן הנצח לת"ת, ומת"ת לב' עליונות, שא"כ גם עתה היה ראוי למדוד זו ע"ג זו, אך להיותו עולה מעומד דרך קו האמצעי, לכן הגודל הוא זקוף, ובו אנו מודדין קשר הגודל. ואעפ"י שהוא עולה דרך קו האמצעי ולא דרך הגודל, כבר ביארנו הטעם, לפי שאנו לוקחין המיצוע שהוא החסד כנ"ל. והנה המלכות היתה תחלה אחורי ז"א כנודע, ולכן בעת עטיפת הציצית, צריך להתעטף עטיפת הישמעאלים, והיא לכרוך שתי הציציות הימנים, ולהשליכן לאחור דרך הכתף השמאלי, כדי שיגיעו אל רישא דנוקבא העומדת באחור ובצד שמאל, כנודע דנוקבא בשמאלא אחידא, שהם הגבורות (א) ושני ציציות האחרים ישארו דרך פנים של האדם, (ו) והטעם הוא, כי

הנה נתבאר לעיל, כי הד' ציציות יוצאין מן הד' מוחין דקטנות, והנה השנים מהם שהם החסדים וגבורות שברעת, אלו הם בלבד שנוטלתם המלכות בהיותה באחור אבל כשחוזרת פב"פ, אז לוקחת גם הב' ציציות אחרים שעומדים דרך הפנים כנזכר והם חר"ב. ואף על פי שקוצא דשערי הנ"ל, הוא הד' מוחין כולן, וכולן הם נמשכין דרך האחור כנ"ל, עכ"ז כיון שהם מובלעים תוך האור המקיף שהוא הטלית, הנה האור המקיף הנזכר, מוליך שתי הציציות האלו דרך היקף מחוץ סביב הז"א, ומוליכן בפני הז"א ונשארים שם. גם יש מציאות אחר, והוא, להיות מקום גילוי הציציות במקום החסדים המגולים, לכן בוקע האור שלהם דרך האמצע של ז"א, ועובר בתוך גופו דז"א, ויוצאין אל הפנים. עוד יש מציאות אחר, והוא, כי מציאות הנזכר, נחלק לשנים: והוא, כי הנה יסוד החכמה הוא באמצע הגוף, ויש ג"כ חלק אור הציציות שבוקע בתוכו. ויש שמקיף וסובב את יסוד דאבא, ויוצא דרך פני הז"א, הרי הם ג' בחי', וכולם נמצאים ביחד. ועל הבחי' המקיפות וסובבות, נאמר תוחלת ממושכה כו'. ועל העוברת דרך יסוד דאבא עצמה, נאמר ועץ חיים תאוה באה. וע"כ כאשר אנו מגיעים סמוך לשמע ישראל, אנו מקבצין הד' ציציות, ומשימין אותן בחזה, (ז) להורות, כי עתה שימשכו המוחין והחסדים בק"ש, יאירו כולם מבחי' פנים. ודע, כי כמו שיש בחי' ציציות בז"א, והם יוצאין מן המוחין של עיבור ראשון, והם

הגהה

(א) צמח: מכאן שהנוקבא לוקחת הארת השני ציציות של אחור. קודם שתבא לצד פנים, נגד תפילין דיה, וכפי זה גם זהו הכרע, לשים

הגהות ומראה מקומות

- (1) שער הכוונות ענין הציצית דרוש א'. פע"ח שער הציצית פרק ב'.
  - (2) שער הכוונות ענין הציצית סוף דרוש ב' מביא הגהות מיימוני בשם המדרש, וז"ל הלכות ציצית סוף פ"ג אמר דוד אני אשבחך בכל אבריי ומקיים
- בהם מצות, עד החזה אני משים הציצית כנגד הלב כל זמן שאני קורא ק"ש וכו' על יד השמאלית אני קושר תפילין של יד ובוהו אני אותו בזמן ק"ש הרי שמצות הציצית בידו השמאלית כנגד לבו בזמן הק"ש עכ"ל. פע"ח שער הציצית פרק ג'.

באופן אחר, והם: כי מוח החכמה דאימא, הם ד' שמות אהי"ה: דיודי"ן, ויודי"ן, ואלפי"ן, וההי"ן. ומוח בינה דאימא, הם ד' שמות אה"י, ממולאים ע"ד הנזכר. ומוח החסד של אימא, הם ד' שמות אה"ו. ומוח הגבורה דאימא הם ד' שמות אה"ו ג"כ.

ושם נתבאר בדרוש של הק"ש (כ) כי כשמתלבשין אלו המוחין כולם, תוך הנהי"י דאבא או דאימא, הם מתערבים, ונכנס מוח הבינה דאבא, הכלול מד' מוחין דד' שמות יה"ה, בנצח דאימא, ונקרא חכמה דאימא. ומוח הבינה דאימא, בהוד דאימא, ונקרא בינה דאימא. וגבורה דאבא, נעשה חסד דאימא. וגבורה דאימא נעשה גבורה דאימא, ושני אלו המוחין ביסוד דאימא. וכן ער"ו במוחין דאבא, נשאר ע"ד כן: כי חכמה שלו נקרא חכמה דאבא. וחכמה של אימא, נקרא בינה שלו. וחסדים שלו, נקראים חסדים דאבא. וחסדים דאימא, נקראים גבורות דאבא. וכל אלו הד' בחי' נתלבשו בנהי"י שלו, ונקראין מוחין דאבא.

ועתה נבא לכוונת הציציות. דע, כי מן המוחין דאבא הנ"ל של ר"ק, המלובשין בנהי"י דאבא, מהם היה בחי' הצי"ץ של כהן גדול, כנ"ל בדרוש שקדם. (ל) אבל מן המוחין דאימא דבחי' ר"ק, המלובשין בנהי"י דאימא כנ"ל, יוצאין שני מיני ציציות: א' הוא ד' ציציות מן מוח החכמה דאימא, שהיא בינה דאבא כנ"ל, ואלו הם בחי' הציציות, שהיו נוהגין בזמן שבית המקדש. שהיה כל ציצית מהם מן ז' חוטי לבן, וחוט השמיני היה של תכלת. אבל אחר החרבן, הם הכל חוטים לבנים, ואין תכלת, לפי שאלו הד' ציציות של אחר כך, הם בחי' ד' מוחין דבינה דאימא, ואין שם תכלת כמו שנבאר. ואין צורך לחזור ולהזכיר, כי כל אלו הציציות, אינם המוחין פנימיים עצמן, אלא הם אור שערות הראש בבחי' מקיפים, והם

הנקראים קוצין. הנה ג"כ יש בחי' ציציות ברישא דיעקב. אמנם ז"א שיש לו שתי נשים מאחוריו, שהם לאה ורחל, צריך ג' בחי' שיער, הא' לעצמו, והם גדלות. והב' ללאה, והם דיניקה. והג' לרחל, והם דעיבור. אבל יעקב שאין לו רק אשה אחת, שהיא דור המדבר כמבואר אצלינו במקום אחר (ח) אין לו רק ב' מיני שערות, א' לו, וא' לנוקבא דיליה הנזכרת, באופן שיש שני מיני ציציות, א' בציציות סלית דז"א, וא' בציציות דטלית דיעקב.

והנה נתבאר לעיל ענין הציציות, שהם אור חוור מקיף, שהם השערות אשר ברישא דז"א. ועתה יתבאר דרוש פעם אחרת ששמעתי ממורי ז"ל, וצ"ע לקשרו עם זה הדרוש הנ"ל, וזה עניינו. הנה נתבאר אצלינו (ט) כי יש בז"א ב' מיני מוחין: א' מצד אבא, וא' מצד אימא. והמוחין מצד אבא, מלובשין בנהי"י של אבא. והמוחין דאימא, מלובשין בנהי"י דאימא.

ונדבר עתה במוחין של ר"ק הנכנסין בעת ק"ש, כמבואר במקומו, שאחר כך בגדלות (י) נשארין אלו בסוד מוחין לחג"ת דז"א, ובאין מוחין אחרים אל ג' דאשונות. ובכל בחינה מאלו השנים, שהם מוחין דאבא, ומוחין דאימא, יש ד' מוחין, והם: ח"ב, ודעת כלול מחסדים וגבורות. וגם כל מוח ומוח כלול מכל הד', נמצא שמוח חכמה מצד אבא, הם ד' הוי"ות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. שהם: חכמה, בינה, חסדים וגבורות. ומוח הבינה מצד אבא, הם ד' הוי"ות, של ג' אותיות ראשונות, שהם יה"ו בלבד בכל ההוי"ה מהם, ע"ד הנזכר ממולאים בדרך ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, והם ג' אותיות יה"ו. ומוח החסד מצד אבא כלול מד' מוחין ג"כ, והם ד' שמות של אהר"ה. ומוח הגבורה ג"כ כלול מד' שמות של אהר"ה. אבל המוחין דאימא, הם ג"כ כל אחד כלול מד' מוחין, אלא ששמותיהם הם

הגהות ומראה מקומות

- (י) שער הכוונות דרושי ק"ש דרוש ו'.
- (כ) שער הכוונות ענין הציצית ד"ד. דרושי ק"ש דרוש ה' ודרוש ו'.
- (ל) לעיל דף מ"ו ט"ב ד"ה ושתי בחי' אלו.

- (ח) ע"ה ח"ב שער ל"ב: הארת המוחין פרק א'. שער המסוקים שמות. ספר הלקוטים פרשת יתרו.
- (ט) שער הכוונות ענין הציצית פרק ג'. פע"ה שער השבת פ"ד.

אנו צריכין לקחת את המלכות של יהו' הרביעי, ולחברה עמהם, כדי להשלים הל"ב חוטי, ויהיו ח' חוטי בכל שם יהו' שהוא ציצית א'.

ואמנם כפי זה יש קושיא, שא"כ היה מספיק שיהיו ל"א חוטים לבנים, וא' לבדו של תכלת, ואינו כן, אלא שבכל הד' ציציות, יש חוט אחד של תכלת, וזו חוטי לבנים. אך הענין הוא, כי בזה היה"ו האחרון של ב"ן, שהוא דמילוי ההי"ן, ונדע כי כל מילוי ההי"ן הוא במלכות, ולכן בזה שם יהו' הרביעי, שהוא בחינת המלכות, אנו לוקחין המלכות שבו היא בעצמה להשלים המספר. אבל בג' ציציות האחרים, שהם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, והם זכרים, וכל א' יש בו ח' אותיות שלימות אין אנו לוקחין את המלכות עצמם שבהם, אלא ע"ד רמז בלבד, ולכן יש תכלת בכולן, אבל בחי' המלכות המשלמת באמיתות מספר הל"ב חוטי, אינה היא נ) בכנף הרביעי שהוא נוקבא כנוכר. ואמנם כבר נתבאר לעיל, שכל שם מאלו הד' יהו' שבמח בינה ס) דאימא אינו רק מג' אותיות לבד, ואם נצרף המלכות שהיא ה' אחרונה שבשם האחרון כנוכר, יהיה הוא מד' אותיות גמורות והרי נתבאר שאינו כן. ע) אבל הענין הוא, כי אפילו בזה הכנף הרביעי, אין אנו לוקחין המלכות עצמה לטעם הנזכר, אבל מה שאנו לוקחין ממנה, הוא בחי' המילוי שלה לבד, והענין, כי הנה מן הה"א האחרונה של שם שהיא רומזת במלכות כנודע, (יוצא הוי"ה אחרת דמילוי ההי"ן כנודע). והנה מילוי דמילוי הוי"ה זה, הם כ"ג אותיות כזה יו"ד וא"ו פ) דל"ת, ה"ה ה"ה, וא"ו וא"ו, ה"ה ה"ה, כמנין חר"ט. וזה ענין החוט החד שם בכנף

יוצאין מן המוחין פנימיים עצמן דרך השערות הנזכר, וכנגד כל מה שיש בפנים, כן יש במקיפין, וזכור ואל תטעה בזה.

והנה למטה יתבאר, כי אעפ"י שהציציות שאנו נוהגין עתה אחר החרבן, הם היוצאין ממוח בינה דאימא לבד, עכ"ז ודאי, שאין אור ד' ציציות דמוח דחכמה דאימא, שהיא בינה דאבא, נמנע מלצאת שם למעלה, אלא שאין הדבר ההוא נעשה על ידינו. מ) ואמנם יוצא הוא, בהתלבשות תוך ציציות דבינה דאימא. גם יתבאר למטה ב"ה, ענין ב' מוחין האחרים, שהם חסדים וגבורות דאימא, איך אינם יוצאין ב' מיני ציציות אחרים מהם והם נכללין באלו הב' מוחין עליונים. ונחזור אל הענין, כי יש ד' ציציות ממוח חכמה דאימא, שהיא בינה דאבא כנ"ל, והם נקראים ציציות דתכלת. ויש ד' ציציות ממוח בינה דאימא, והם נקראים ציציות דלבן.

ונבאר עתה ענין ד' ציציות דתכלת. והענין כי הנה נתבאר, שהם יוצאין ממוח חכמה דאימא, שאינה אלא בינה דאבא כנ"ל, והיא כלולה מד' מוחין, שהם ד' שמות יהו', ממולאין בדרך ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, ואם תמנה מספר אותיותיהם, הם ל"א אותיות בלבד, כי כל אחד מהם יש בו ח' אותיות, כנגד ח' חוטים שיש בכל ציצית מהם, אך הרביעי שהוא יהו' דב"ן, אין בו רק ז' אותיות לבד. וע"כ כדי להשלים החוט השמיני של הציצית הד', צריך לעשותו מן תכלת. והענין הוא, כי בחי' התכלת היא לעולם במלכות, שהיא בחי' ה' אחרונה, שהיתה חסירה בשם יהו', וכדי להשלים הל"ב חוטי,

הגהות ומראה מקומות

א"ש צ"ע שהמילוי הזה אין בו זולתי כ"ב אותיות ואולי גם הוא"ו הראשונה שבמילוי היות, מלאה בא' כשני חוין האחרים, כמ"ש כאן, וכן הוא בפע"ח הציור דוא"ו ראשונה בא' וכן כתוב בספר הלקוטים משלי סימן ג' שהם כ"ג אותיות, והוא"ו ראשונה באלף. וכן הוא בפע"ח שער השופר פרק ג'. וכן כתוב בשער הזמירות פ"ב בפסוק נפשינו חתה לה' נלע"ד חיים כמשימין א"ת א' תוך הוא"ו הרי ל"ו.

מ) הגהה נלפע"ד נתן, מפני זה צריכים לומר להתעטף בציצית שהוא אותן ציצית הידועים שיש בהם תכלת ג"כ, אבל לא על ידינו.

נ) צ"ל אינה אלא בכנף רביעי (פע"ח שער הציצית פרק ד').

ס) צ"ל שבמח חכמה דאימא (פע"ח שער הציצית פ"ד). ע) כלומר שלא יש אלא יהו' בלבד.

פ) בשער הכוונות שער הציצית פרק ד' יש הגהה

דאימא, ואלו הם דמוח הבינה דנה"י דאימא, וכולם לבנים ל"ב חוטים, ואין צורך אל התכלת להשלים מספרם.

ועתה נבאר ענין ב' מוחין האחרים, שהם חסונים וגבורות, הנקראים דעת דנה"י דאימא. והנה אין ציציות בפני עצמן יוצאין מהם, אמנם הם נכללים למעלה, וזהו הטעם שצריך שיהיו חוטי הציציות כפולים לשנים, ושזורים, והוא מעכב מן הדין, והם רומזים אל החסדים והגבורות שאינן נחשבין למוחין בפני עצמן, רק הם נכללים למעלה, ולכן הם כפולים ושזורים, להורות שהחסדים והגבורות נכללין בהם. (א)

וזה הענין שמעתי בתחלה ממורי ז"ל. וקשיא לי טובא, כי הרי החסדים לברם הם ל"ב חוטיין, כנגד ל"ב אותיות, שיש בד' שמות שלהם ממולאים. וכן הגבורות לברם הם ל"ב חוטיין. ואיך כל הס"ד חוטיין, יהיו כלולים בל"ב חוטיין בלבד של מוח הבינה. ואחר כך זכרתי שאמר לי מורי זלה"ה, שהחסדים היו נכללים בחכמה, והגבורות בבינה, ובוה נראה כי הכל מבואר, והוא, כי ד' ציציות דתכלת שמצד חכמה דנה"י של אימא כנזכר גם הם שזורים, וא"כ ל"ב חוטיין דמוח החסדים, הם הנכללים בהם. אבל ל"ב חוטיין דגבורות בלבד, הם הנכללין בד' ציציות דלבן דמוח בינה דנה"י דאימא, שהם שזורים וכפולים ג"כ.

גם זכרתי עוד אחר כך שאמר לי מורי ז"ל, כי הנה נתבאר לעיל, (ר) כי בד' ציציות היוצאין מן מוח חכמה דנה"י דאימא, אין בהם אלא ל"א חוטיין בלבד, ועם שזירתם שהם ל"ב נשלמו. והענין הוא עם הנזכר לעיל, כי החוטים השזורים הם הוראת כללות ל"ב חוטי החסדים עמהם, וכיון שאלו החוטים של החסדים

הד', שאנו משלימין אותו על ידי מילוי הוה, שהוא בגימטריא חר"ט. ואמנם החוט הזה נזכר בתורה בלשון פתיל תכלת, והוא לרמוז, כי המלכות הזו הנרמזת בתכלת, גם היא כלולה מעשר, והם עשרה הוי"ת כולם במילוי ההי"ן, והם בגימטריא פתי"ל.

והרי נתבאר ענין התכלת, מה עניינו. ויתורץ מה שמצינו מדרשים חלוקים בזה, כי בתיקונים אמרו, שהתכלת היא בחי' חכמה, גוון ספיר. ובוהר אמרו, כי תכלת היא מלכות. גם אמרו במקום אחר, שהיא בינה. וג' מקומות אלו אמיתיים. כי הנה הוא בחי' המלכות של בינה דאבא, הנקרא חכמה, והמוח הזה נקרא עתה, מוח חכמה דנה"י דאימא כנ"ל.

והנה כנגד ט"ל אותיות, שיש בד' שמות יה"ו הנזכרים, יש ט"ל כריכות בכל ציצית, שהם י"ג חוללין, (צ) כנ"ל בסדר אופן עשיית הציציות.

והנה הד' ציציות שאנו נוהגין אחר החרבן, הם היוצאין מכללות הד' מוחין אשר במוח הבינה דנה"י דאימא, והם ד' שמות אה"י כנ"ל במלויים, ובכל א' מהם יש ח' אותיות מילוי, שהם ד' ציציות, ובכל א' ח' חוטיין שלימים וכולם לבנים, כי אין צריך לחבר עמהם את התכלת שהיא בחי' המלכות ע"ד שנתבאר לעיל, ולכן אין תכלת נוהג בזמן הזה. ובוה תבין מ"ש בגמרא (ק) התכלת אינו מעכב את הלבן, והלבן אינו מעכב את התכלת, ונמצא כי כל א' מהם הוא מצוה בפני עצמה, וקשה, שכיון שאין תכלת, למה אין אנחנו פטורים מן הציצית בזמן הזה. אך הענין הוא במה שנתבאר, כי כל בחי' מהם הוא דבר בפני עצמו, ומצוה בפני עצמה, כי אלו הם של מוח החכמה דנה"י

הגהה

(א) צמח: זנ"ל שמטעם זה כתוב בספר הכונות דף מ"ז ט"ב סוף ד"ה ואמנם. שהרב ז"ל היה רוצה בדבר, דהיינו בקשירת ראשי

הגהות ומראה מקומות

(א) זרה פנחס דף רכח: ובוהר ע"פ הסולם אות ש'. שלשה עשר חוללין אית בהון תשעה ושלשים

כריכן כחושבן ט"ל כי כל חוליא היא משולשת.

(ק) מנחות לא. (ר) לעיל דף נ"ג ט"א ד"ה ונבאר

כי בו אנחנו מדברים, כי הם בחי' הציצית כנ"ל.

ודע כי מה ששמעתי מן מורי ז"ל הוא, שהיסוד לוקח קנ"ו אורות כמנין יוסף, ונלע"ד בתחלה ממה שהבנתי מדבריו, שזה היסוד הוא היסוד של אימא כנוכר. גם נלע"ד במה שהבנתי מתוך דבריו הוא יותר אמיתי בעיני והוא, כי זה היסוד הוא מה שהודעתך במקום אחר, א) כי ישראל מזדווג עם לאה בימי החול בעת המנחה, ואינה מתפשטה רק עד החזה, ושם במקום החזה יש בחי' יסוד, ובו מזדווג ישראל עם לאה, וע"ש עניינו, ונמצא כי זה היסוד הוא הנ"ל הלוקח קנ"ו אורות לצורך זווג לאה, והנשאר הם אורות כמנין ציצית, ופירוש זה יותר נכון בעיני, לפי שזה היסוד הוא זכר, ונקרא ג"כ יוסף, וגם כי יסוד תחתון עצמו הנקרא יוסף, הוא עולה בכאן לבחי' זווג. וכמ"ש בפרשת שלח לך דף קס"ב ע"ב, על ונסכו רביעית ההין. ובפרשת פקודי דיוסף איהו לתתא ואיהו לעילא. ועוד שזה היסוד צריך ליטול קנ"ו האורות לצורך זווגו עם לאה, אבל יסוד דאימא אין צורך אליה ליטלם. והנה לטעם הנ"ל שאין האורות מתגלים אלא מן החזה ולמטה, לכן אין הציציות מתחילין אלא מסיום הטלית המסתיים בחזה דז"א, כנ"ל בדרוש שקדם לזה.

והנה כיון שאלו האורות של הציציות עוברים דרך היסוד דאימא כנ"ל, ויוצאין לחוץ בגילוי, לכן נקראים הציציות, בלשון כנף, כי הנה היסוד של אימא הוא אהי"ה דההי"ן, ב) והוא בגימטריא כנף. וזהו סוד מכנף הארץ כו', כנ"ל בדרוש שקדם לזה, שנדרש בספר הזוהר בענין הציצית, והיא בחי' האחרונה של הנקבה, הנקראת כנף, שהיא אהי"ה דההי"ן ביסוד שלה.

הגהות ומראה מקומות

להלן שער התפילין בתהילתו.

א) שער הכוונות ענין תפלת מנחה דרוש א. פע"ח תפלת מנחה פרק א. שער הגלגולים הקדמה כ"ו. ב) לעיל דף ל"ט ט"ב ד"ה גם תכוין. ע"ח ח"ב שער ל"ג פרק א. שער המצות לך דרוש א.

הם ל"ב שלמים, גם הלי"א חוטים עליונים ושלמו לל"ב ע"י אלו, ונמצא כי צריך ב' דברים: הא' הוא השלמתם על ידי אלו החוטים של החסדים. והב' הוא על ידי התכלת כנ"ל. ואם לא היתה בחי' השזירה המשלמת, לא היינו יכולים להשלים על ידי התכלת, כיון שאין שם בחינה זו, כנ"ל שאינם רק שמות של ג' ג' אותיות.

ונחזור לבאר מ"ש לעיל, כי האמת הוא שבזמן הנה אחר החרבן, אין בנו כח להטיל תכלת, כי אין אנו משיגין רק עד מוח הבינה דנה"י דאימא. אמנם ודאי הוא, שאין האור ההוא העליון דמוח החכמה נמנע מלצאת, רק שאינו יוצא ע"י מעשינו, אבל ודאי הוא שהוא יוצא, בהתלבשות תוך ציציות מוח הבינה, וא"כ מוכרח הוא שיהיו רמוזים ציציות דחכמה דאימא, בציציות בינה דאימא. והענין הוא, כי אם נחבר ד' שמות יה"ו הממולאים שבמוח החכמה, עם ד' שמות אה"י הממולאים שבמוח הבינה, יהיו הכל כמנין שנו"ת חיים. ש) וזהו סוד ויוסיפו לך שנות חיים. כי כבר ביארנו לך, שהמוחין דז"א, נקראים חיי המלך, כנוכר בסוד התפילין ת) ואלו הב' מוחין שהם חו"ב דנה"י דאימא, נקראים שנו"ת חיים, כנודע כי חו"ב יחד, נקראים חיים, משא"כ במוח הג' הנקרא דעת. והנה נודע, כי אין כל האורות של המוחין יוצאין בגילוי תוך ז"א, אלא מן החזה ולמטה, אחר שנשלם ונגמר יסוד דאימא, ואז כל האורות עוברין בתוכו ויוצאין ממנו ולחוץ תוך ז"א בגילוי, ואז יסוד דאימא לוקח קנ"ו אורות לעצמו, שהוא מספר יוסף, שהוא בחי' היסוד, ושאר מספר האורות של המוחין יוצאין לחוץ בגילוי, והנה אם תסיר קנ"ו מן שנו"ת ישאר ציצית. וזכור כי כל זה הוא ג"כ בבחי' אור השערות המקיף כנ"ל, ואל תטעה.

ש) כי ד' שמות יה"ו ממולאים הם גימטריא קפ"ו, וד' שמות אה"י ממולאים בגימטריא תק"ע, קפ"ו ותק"ע בגימטריא שנות. ת) ע"ח ח"ב שער הנסירה פרק ט. שער הכוונות ענין תפילין דרוש ב' דף ג' ט"ב ד"ה והענין הוא.

גם אפשר לומר, כי הנה נודע שבג' ראשונות דאימא, הוא אהי"ה א' דיודי"ן. ובג' אמצעיות דאלפי"ן. ובג' תחתונות דההי"ן. (ג) אמנם בהכנס נה"י דאימא תוך ז"א, או נעשין פרצוף גמור, ואז הם אהי"ה דיודי"ן בנצח, ודאלפי"ן בהוד, ודההי"ן ביסוד. (ד) וא"כ הוא נמצא, כי הדי' מוחין לוקחין מהארת מלבוש נה"י דאימא אשר להם, והם די' אהי"ה דההי"ן, והם סוד די' כנפות הטלית, ובבחי' הראשונה שאין אהי"ה דההי"ן אלא ביסוד עכ"ז בעברם דרך שם, לוקחין כולם הארה משם, וע"כ כל ארבעתם הם בחי' כנף, שהוא אהי"ה דההי"ן כנוכר.

ונמצא כי מלבד שהם נקראים ציציות, ע"ש אורות המוחין עצמן, שהם כמנין ציצית כנ"ל. גם בחי' ההארה שלוקחים מלבושי נה"י דאימא, הם ג"כ כמנין ציצית, כי די' פעמים כנף הוא בגימטריא ציצית. והנה אחרי צאתם לחוץ, אף על פי שכולם לקחו הארה מאהי"ה דההי"ן הנ"ל, עכ"ז מציאותם עצמם לא נתבטל. והענין הוא, כי הנה נודע שכללות די' מוחין דנה"י דאבא, הם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, וכללות די' מוחין דנה"י דאימא, הם די' אהי"ה, ב' דיודי"ן, וא' דאלפי"ן, וא' דההי"ן. (ה) וא"כ אלו הדי' מוחין היוצאין עתה בבחי' ציציות שהם ממוחין דנה"י דאימא, הם בחי' די' אהי"ה אלו, והם בגימטריא תרי"ן, וכאשר תסיר מהם י"ו אותיות העיקרים, שהם אותיות הפשוטות שלהם, ישארו השאר שהם כמנין ציצית, והרי בכמה בחי' נרמז שם ציצית.

ועתה נבאר מה נעשה מאלו הי"ו אותיות, והענין, כי אלו הדי' ציציות כבר נתבאר בדרוש

הקודם לזה, שארבעתם הם לרחל, אבל בהיותה היא אב"א, אינה לוקחת רק שתי הציציות, כנ"ל בסדר העטיפה, ששתי ציציות הם דרך מנים דז"א ושתי הציציות באחור דז"א, וכנ"ל בדרוש הקודם לזה. (ו) ונמצא כי שתי הציציות של אחור הם לרחל, ושתי הציציות של פנים, הם לצורך רישא דיעקב. והנה הדי' ציציות של יעקב, הם ב' אהי"ה דיודי"ן העליונים, שהם בגימטריא שכ"ב. ושתי ציציות של רחל, הם ב' אהי"ה, א' דאלפי"ן וא' דההי"ן, והם בגימט' רצ"ד. והנה אם תסיר ח' אותיות הפשוטות מן רצ"ד דרחל, ישארו פר"ו, והוא סוד פסוק פרו ורבו כו', כי בכח אלו, האשה פרה ורבה, והם בחי' מנצפ"ך שבה, העולים פר"ו עם ה' אותיות והכולל של כל המנצפ"ך. אבל שתי ציציות דיעקב, הם בגימטריא שכ"ב, כי הוא בחי' טיפת מיין דכורין, שבהם נופל לשון שכיבה. ואם תצרך עמהם ח' אותיות הפשוטות של ב' אהי"ה דרחל כנ"ל, וגם ח' אותיות פשוטות של ב' אהי"ה שלו, יהיו י"ו אותיות הנ"ל, ותחברם עם שכ"ב הנ"ל, ויהיו כמנין וישכב עמה בלילה הוא. כי אלו הבחי' שהם מיין דכורין, נותנם אליה בעת שכיבתו עמה, וזהו ענין וישכב: וי"ש כ"ב כנוכר בזוהר, והוא, כי ה' אותיות מנצפ"ך הם ברחל כנוכר, אבל אלו שביעקב הם כ"ב אותיות הפשוטות, והנה כשחוזרת רחל פב"פ, או לוקחת היא כל הדי' ציציות, כנ"ל בדרוש הקודם לזה. וכבר ביארנו לעיל בציצית דתכלת, ענין ט"ל כריכות שבהם, ואמנם באלו הציציות דלבן ג"כ יש בהם בחי' ט"ל כריכות, והוא, כי כבר ביארנו כי כל א' מהם נקרא כנ"ף, ע"ש אהי"ה דההי"ן, והנה בשם זה בפשוטו ובמלואו ובמלוי מלואו יש בו ט"ל

הגהות ומראה מקומות

(ג) לוח התשובות לפירוש המלות תשובה א'. ועיין בתע"ס שיעור י"ב אות רע"ו באור פנימי ד"ה אלקים דחכמה. שער הכוונות ענין ק"ש ד"ו דף ק"ג ד"ה אבל הנלפע"י. שער ההקדמות דף של"ד בהגהיה. (ה) שער הכוונות דרושי הציצית דרוש ג' דף ל"ד ד"ה וזה סדר כל אלו המוחין בקיצור נמרץ. (ו) לעיל דף נ"א ט"א ד"ה והנה המלכות.

(ג) ע"ח ח"א שער או"א פרק ח' כלל די'. שער הולדת או"א וזו"ן פרק ב' ג'. שער הכוונות ענין הציצית דרוש די'. ע"ח עם פמ"ס ענף פ"ט שער הפסוקים ויצא בפסוק וירא ה' כי שנואה לאה, מבו"ש ש"ה ח"ב פ"ז. שער ההקדמות דף רצ"ב ט"א ד"ה והנה מציאות. (ד) סוד המלואים יה"א, מבואר בתע"ס שיעור ו'

לעשותו קודם שתאמר הק"ש של שחרית וק"ש של ערבית. וכשתניח תפילין, תכוין ליחוד הב' של תפילין. וקודם שתתחיל העמידה של ברוך אתה, אחר הפסוק אדני שפתי תפתח כו', שאז הוא עיקר מצות התפילה, תכוין ליחוד הר' של התפילה, כמו שיתבאר במקומם.

גם טוב הוא לכוין בהם ביחד כולם, כשתשכב בלילה לישן כגזכר שם במקומו. (ח) ואחר כך תברך הברכה, ותכוין באמריך להתעטף בציצית, שר"ת הם ל"ב, והם כנגד יחוד הנזכר שהם בגימטריא ל"ב, וכנגד ל"ב חוטי הציצית, שהם סוד ל"ב נתיבות החכמה.

גם דע, שצריך להסתכל בציצית בשעת פרשת ציצית, וכמ"ש הפסוק וראיתם אותו וזכרתם כו', ושם יתבאר הכונה ההיא. אמנם ג"כ צריך להסתכל בשאר כל היום בציציות בכל רגע, וכמ"ש וראיתם אותו כו', והוא תועלת גדול אל הנשמה, כדי שלא יודמן חטא לידה, וגם כדי להשיג תועלת גדול. וזה מה שתכוין בשעת ההסתכלות שלא בשעת התפילה, כי הנה עינין הוא בגימטריא ק"ל, והוא בחי' אחריים של מ"ה. וכשמסתכל בציצית, יכוין כי סוד הכנף הוא אהי"ה דההי"ן כנ"ל, ומלוי' הוא גם כן בגימטריא ק"ל כמו העי"ן. ועי"כ צריך להסתכל בו שני פעמים זה אחר זה, כדי שיהיו שני פעמים עי"ן, והם עשרה היות שיש בדעת, שהם בה' חסדים ובה' גבורות, והם בגימטריא ס"ר, וזו"ש וירא ה' כי ס"ר לראות, כי על ידי סר היא הראיה, ואחר כך תכוין לשאר הכונות הנ"ל.

ואמר לי מורי ז"ל, שעדיין לא היה בנו כח השגה להסתכל בטלית של ז"א, רק בטלית של יעקב, ובו תהיה לנו כוונת ההסתכלות הנזכר, ואני מסופק קצת, אם אמר לי שנכוין בציציות היוצאות אל רחל, והראשון נ"ל עיקר. (סוד התפילין וציציות בספר עדות ביעקב דף ס"ז בסוף, ומדקאמר שם כי התפילין הם בריאה, והציצית יצירה המלביש לבריאה, משמע

אותיות, וכנגדם הם ט"ל כריכות בכל ציצית וציצית.

ועתה נבאר כונת הציצית. הנה נתבאר לעיל ז) שהוא ביצירה, גם שם ביארנו שהוא ביצירה דעשיה, וע"ש ענין ב' הטליתות גדול וקטן. וקודם שתברך על הציצית, תכוין כונה זו להוריד ולחבר תחלה או"א, שהם ב' אותיות י"ה, עם אות ו' שהוא ז"א, ונותנין לו המוחין שהם אור מקיף של הטלית כזכור, ואחר כך החבר אות ו' עם ה' תתאה שהיא רחל, ונותן לה בחי' הציציות הנוטפין ונתלין עד רישא דילה כנ"ל, וייוחד הנה הוא בגימטריא ל"ב, שהם ל"ב (חוטי) הציציות, והם ל"ב נתיבות חכמה, והם ע"ד זה: יה"ו ו"ה בגימטריא ל"ב. ודע, כי ד' יחודים יש בד' אותיות ההוי"ה, וטוב הוא לכוין בהם תמיד אפילו באמצע היום, והם תיקון מה שחטא האדם בשוגג, או אפילו במוזיא, ולא התפלל, או לא קרא ק"ש, או לא הניח תפילין, או ציצית, והעובר על מצות תפילה, פוגם בה"א תתאה, הנקראת תפילה. והעובר על מצות תפילין באיזה יום שיהיה, פוגם בה"א עילאה, כי אימא היא תפילין על ברא כנודע. והעובר על ציצית באיזה יום שיהיה, פוגם באות ו'. והנמנע מן יחוד ק"ש באיזה יום שיהיה, פוגם באות יו"ד. וכדי לתקן אלו ד' פגמים, צריך לייחד ד' יחודים, כל יחוד על פגם שלו.

והנה הם ד' יחודים, בד' אותיות ההוי"ה. יחוד א' כנגד ק"ש, באות יוד. ויחוד ב' כנגד תפילין, באות ה' ראשונה. ויחוד ג' כנגד ציצית באות ו'. ויחוד ד' כנגד תפילה, באות ה' אחרונה. וטוב לייחד ולכוין אלו הד' יחודים, כל יחוד בזמן קיום המצוה ההיא. ועכ"ז אם ייחדם בכל שאר שעות היום, הוא טוב מאד. וכבר נתבאר כאן ענין היחוד הג' שהוא כנגד אות ו' של ההוי"ה, שהוא לתקן פגם הציצית. ובענין שאר הענינים, יתבאר בחי' כל אחד ואחד במקום הראוי לו, שהוא יחוד ק"ש, תכוין

הנחות ומראה מקומות

(ח) שער הכוונות ענין דרושי הלילה דרוש ה'

דף שני"ה ט"ב ד"ה גם טוב.

(ז) לעיל דף י"ז ט"ב ד"ה אח"כ ע"י שתי. ודף

מ"ד ט"א ד"ה גם צדיק.

שגם הוא טעם להיות הטלית מכסה על התפילין וצריך לעיין ג"כ משם אם גם משמע משם טעם, להקדים לבישת הטלית קודם התפילין).

שער התפילין

ענין התפילין. הנה בתפילין של ראש, יש בהם כ"א אזכרות כמנין אהי"ה. וד' בתים, כנגד ד' אותיות אהי"ה. וד' פרשיות, כנגד שם ההוי"ה. וג' שמות האלו, הם בגימטריא חיים, כי הם סוד חיי המלך שהוא ז"א, וחיינו נמשכים לו מן הבינה והחכמה הנקראים חיים. (ט) וזהו סוד פסוק ה' עליהם יחיו, ואמרו רז"ל (י) כל המניח תפילין מאריך ימים.

וצריך לדעת, למה האזכרות והבתים הם רמוזים בשמות אהי"ה, ולא כן הפרשיות. גם נבאר שאר כונות וטעמים. והענין, דע (כ) כי ג' בחי' היו אל ז"א, א' הוא בסוד העיבור ראשון. והג' הוא עיבור השני. אמנם בחי' האמצעית, אינה בסוד עיבור. ולכן העיבור הראשון והאחרון רמוזים בשם אהי"ה, כי ביאור שם זה מורה, דאיהו זמין לאולדה, כנוכר בזהר פרשת אחרי מות דף ס"ה ע"ב, אהי"ה זמין להמשכא ולאולדה כולא. ופירוש הדבר: כי להיות הז"א במעי אימא, היה ו' זעירא בבחי'

תלת כלילן בתלת, והמלכות היתה אז עמו בבחי' פסיעה לבר, נקודה בסוף אות ו'. (ל) והנה כל אחד מאותם התלת, היה כלול מן ו', שהם ר"ק, והמלכות שבסופה. והנה תלת זמנין ז', הרי הם כ"א, כנגד כ"א אזכרות. (א) ולפי ששם היו במעי אימא, והיו יותר מעולים וזכים בבחי' מוחין, להיותם תוך הבינה, ולכן הם נרמזים בסוד כ"א אזכרות. ואחר שנולד ויצא לחוץ, או לא היה בסוד עיבור, אלא שנתפשטו אל ששה קצוות שלימים, והמלכות היתה שביעית להם, ואז המלכות לוקחת ב' מוחין לבד כנודע, (מ) ולוקחתם מן הו"ק, והד' מן הו' נשארו אל הז"א, וכנגדם הם ד' פרשיות, כנגד שם הו"ה, ואם היה בסוד עיבור היו שם אהי"ה כנ"ל.

וענין ד' בתים, הוא, בבחי' הג', כי עוד חזרה הבינה בסוד עיבור, ונתן ד' מוחין לז"א, שהם כחב"ד, או חכמה בינה ודעת כלול משניהם, או חכמה בינה וחז"ג, שהם תריין עטרין, (ב) וכנגדם שם אהי"ה המורה על העיבור. והנה היותו נרמז בד' הבתים, ולא במוחין עצמם, הוא, כי תחלה לא היתה עדיין הבינה בסוד בית, רק בסוד מוח, ועתה נעשית בית, כמו שהודעתני לך הקדמה זו. (א)

הגהה

ואתחנן דף רס"ט, אבל המוסכם בכל הזוהר ותקונים ובכל הדרושים, הוא חב"ד, ולכחב"ד הוא אומר שם דף רס"ט, לא מתיישבן לגבן,

(א) צמח: עיין לקמן טעמים אחרים להיותם כ"א אזכרות.
(ב) צמח: זהו סברת חברייא יתבי דרומא

הגהת הרמ"פ

ואחר כך אתעבדת היכלא ליה. ועיין זוהר בראשית דף ט"ו ע"ב. (עיין בזהר ע"פ הסולם בראשית א' אות ז' בסולם מאמר זהר הרקיע).

(א) נ"ב א"מ, פירוש הענין כתב הרמד"ל, בביאור אדרא זוטא דף ר"ן, כי אבא הוציא את אימא ממנו, שהיתה כלולה גו מוחא דיליה,

הגהות ומראה מקומות

בלק דף רכ"ח ד"ה שם בדף ר"ג. ע"ח ח"ב שער הירח פ"א. תע"ס שיעור ט' מן אות ל"ו.
(מ) אדרת האוינו רצו: שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רע"ח ד"ה גם זהו. ע"ח ח"א שער לידת המוחין פרק ב'. שער ההקדמות דף שמ"ב ט"ב ד"ה דרוש ב' על הנז"ל.

(ט) שער הכוונות דרושי ר"ה דרוש ו' בכונת זכרנו לחיים. ע"ח ח"ב שער הנסירה סוף פרק ט'.
(י) מנחות מד.
(כ) ע"ח ח"ב שער הנסירה פ"א. ושער תקין הנוקבא פ"ד. תע"ס תחילת שיעור י'.
(ל) זהר בלק דף רג: שער מאמרי רשב"י זיע"א

והענין, כי המלכות נעשית מאחורי נו"ה, והם תרי פלגי גופא, וגם המלכות נחלקת גם כן באחוריהם לתרי פלגא, והרי הם ד' פרשיות. ולסיבת שהם בסוד חצאין, נמצא שכולן אינם רק א' כנגד שם אדנ"י, ולכן אין בה ד' בתיים, רק בית א' לבד.

וענין ז' שיטין שבה הוא, כי הנה שני מוחי המלכות הם נו"ה, והיא צריכה להאיר מראשית ג' מוחי בעלה, וכשתמנה אותם, הם ד' מוחין וחג"ת, הרי ז', ומהם מאירין נו"ה, שהן מוחין דילה, וע"כ הם ז' שיטין. וענין המעברתא של התפילין, הם ג' שמות: אהי"ה, יהו"ה, אדנ"י, שהם בגימטריא יב"ק, וזהו סוד ועבור את מעבר יב"ק, כי דרך אלו עובר כל השפע, מתחלת האצילות עד סופו. (ב)

והנה נתבאר לעיל, כי כל צורות היודיין תתאין של אותיות אלפין אשר נכתבים בתפילין הם צורת דלתין, כזה א', כנזכר בתיקונין סוף תיקון ג) דאית א' שהיא צורת יו"י, ואית א' שהיא צורת יו"ד, ולפי שהתפילה של ראש הם אימא על ברה, על כן האלפיי"ן שבהם צורתן יו"ד. (ג) משא"כ שאר כל האותיות, כגון:

גם הענין, כי כבר ידעת, כי מוחין אלו אינן מן אימא לבד, רק כלולים מן אבא, כי תרוייהו כחדא שריין, נמצא כי הבינה היה ד' בתיים אל החכמה, והבן זה, ולכן כנגדם הוא שם אהיה שהוא בבינה. גם הטעם הוא, כי אין המוחין נכנסין בו"א, אלא בהתלבשם תוך נה"י דאימא, ואינו מתגלה רק הלבוש, ולכן נקראים שם אהי"ה, גם בעיבור הב'.

ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי על כן גם העיבור הב' של ההגדלה, נקרא אהי"ה, לפי שכיון שהוא בחי' עיבור, הנה נתקשרו כל השבעה קצוות, מחסד ועד המלכות, ונכללו כל הז' בסוד תלת זמנין ז' כמו שהיה בעיבור הראשון, ולכן נקרא ג"כ אהי"ה, שהוא בגימט' כ"א, שהם ג' פעמים ז'.

וענין היות השיטות שבתפילה של ראש ד' לבד, הוא, לפי שהם ד' מוחין, כנגד ארבעה פרשיות, וכל א' כלול מכל הד', ולכן בכל פרשה מן ד', יש בה ד' שיטות.

ואמנם ענין תפילה של יד, הכ"א אזכרות שיש בה, הוא ממש כענין שביארנו בתפילה של ראש, כי גם היא כלולה מכל הז' ג"פ והרי כ"א. וענין ד' פרשיות הם, כי הנה אין בה רק תרין מוחין, שהם נו"ה כל א' כלול מב'.

הגהה

וע"ש הטעם. ועוד בפרשת בא דף מ"ג ע"ב, ובפרשת נשא דף קי"ו, ובספר עדות ביעקב כתוב, כתר כולל חב"ד כנודע וע"ש.

הגהת הרמ"פ

(ב) נ"ב א"מ, במקום אחר נתבאר, כי יב"ק גימטריא הוי"ה אלקים שבגרון, ודרך שם עובר יעקב שהוא יסוד, ועובר מעבר זה, וגם זה אמיתי.

(ג) נ"ב א"מ, פירושו ויו"ד ע"ה, גימטריא אהי"ה שהיא אימא. אך צ"ע, אם בתפילין דר"ת הרומזים לאבא, יהיה הצורה יו"י, כי אבא שם יהו"ה, ויונק ממזל הח' שצורתו יו"י וצ"ע. [אמר זאב וואלף אשכנזי, גם צ"ע, אם בס"ת

הגהות ומראה מקומות

(ג) ת"ז תקון כ"ד דף ע"ד ע"ב.

שי"ן, ועי"ן, וצד"י, וכיוצא, כי כולן סוד יודי"ן ולא זייני"ן.

וטעם למה יש בראש ד' בתים, וביד לא יש אלא בית א', הענין הוא כמ"ש לעיל, כי המוחין דז"א הם מלוכשים תוך נה"י דאימא, והנה היסוד נחלק לב', כמו שנבאר במקום אחר, ואז נעשין ממנו שני מוחין חו"ג, וגם הנר"ה הם שנים אחרים, והרי הם ארבעה בתים. אבל המלכות אין בה רק תרין מוחין לבד מבחי' הנר"ה דז"א, ואלו הנר"ה עצמן דז"א היו נכנסין הוך הנקבה, והם עצמן היו נעשין בתים אל תרין מוחין דילה, היו נקראים שני בתים, כדוגמת הנר"ה דאימא שנכנסין תוך ז"א הם עצמם, אבל כאן אינו כך, כי ההארה שלהם בלבד היא הכוללת אל המלכות, ולכן שניהם נחשבים לבית א' לבד. (ג)

גם טעם אחר, ובו יתבאר מ"ש בזהר פרשת בראשית דף כ"א ע"ב, דשמואל איתנבי מהוד דרגא רביעאה. (ס) וקשה, שהרי הנצח הוא הרביעי, וההוד הוא החמישי, וכבר ביארנו זה במקום אחר, ושם נתבאר, כי הזכר והנקבה היו אב"א, ונמצאו כי אחורי הנצח שלו, עומד כנגד אחורי ההוד שלה, וכן אחורי ההוד שלו, עומד כנגד אחורי הנצח שלה, ושם נתבאר, כי מצד הפנים של נר"ה של הזכר, הם חלוקים לשנים, לפי שלגבי הזכר הם בחי' רגלים, וע"כ צריכין ליחלק לב' רגלים, ומצד האחוריים שלהם הם מחוברים ביחד, מפני שהם משמשים בראש הנקבה, והם מוכרחים להתחבר יחד ממש, כי מהן עצמן נעשית ראש הנקבה, כי הנצח וההוד של ז"א, הם משמשין לזרין, ומהם נעשים שניהם וכותל אחד מפסיק בין שניהם, רק שמצד הפנים חלוקים לשנים כנזכר, ומצד אחר מחוברים כנזכר. וזהו א' מן הטעמים, שהנר"ה נקראים תרי פלגי גופא, וא"כ כיון שמהם ממש נעשית ראש הנקבה, הוא מוכרח שיתחברו, לכן אינם

רק בית א' בלבד, כי אין בנקבה רק תרין מוחין בלבד, ואלו השנים נעשים בית א' לבד לסיבה הנזכרת. וגם לטעם זה נקרא הבית הזה שם אדני כנ"ל, לפי שהוא עצמו נהפך ונעשה ראש של הנקבה, הנקראת אדני"י. אבל נר"ה של בינה, אין הראש של ז"א נעשה מהם, אבל הם נכנסין בתוכו, וכשהם נכנסין בתוכו, אז נחלקין בתרין חללין דגלגלתא ימני ושמאלי, ולכן הם נקראים שני בתים.

וגם לטעם זה נקרא שם אהי"ה, על שם הבינה עצמה הנקראת כן. אבל בנקבה, אשר הנר"ה דז"א מצד האחוריים אינן נקראים כלל על שם הז"א, רק הם עצמן ראש הנקבה ממש, ולכן נקרא אדני"י על שמה.

והנה אמרו בתיקונים תיקון י"ח דף ל"א ע"ב, ובג"ד איהי קרית ארבע, חיבורא דד' שמהן, דאינון בד' פרשיין דתפילין דיד, ובד' בתי דתפילין דרישא. וצריך להבין, למה אמר בתחלה בד' פרשיין גבי תפילין דיד, וגבי תפילין דרישא אמר בתי. אבל הענין הוא, כי הנה הז"א יש לו מוחין פנימים ומקיפים, ובחי' המקיפין בחוץ, הם ד' מוחין, שהם: חו"ב, ודעת דכליל תרין עטרין, ואלו הם הד' שמות הנ"ל, כי החכמה והבינה הם הוי"ה ואהי"ה, והחסדים והגבורות הם הוי"ה ואדני"י, ואלו הם בחי' התפילין, שהם אור המקיף של המוחין. (ע) והנה ד' בתים שלהם, הם שם אהי"ה, לפי שזה נעשה ע"י עיבור שני של ז"א בתוך הבינה, לעשות לו מוחין, ולכן הם בחי' אהי"ה, כי הם לעולם בחי' אור המקיף סוד התפילין, ואין עיבור אלא בסוד אהי"ה כנ"ל, ואז אותם ד' מוחין, נעשו לו ד' בתים מקיפין. ואמנם חג"ת שלו, נתעלו אז בסוד פנימיים, אבל אור נה"י דבינה היו סוד בתים אליו.

אבל בנקבה הם פרשיין ממש, כי נה"י דדכורא נעשו לה פרשיין, ולא בתים, כי אז

הגהות ומראה מקומות

הלקטים שמואל א' בפסוק וגם נצח ישראל. ועיין

בסולם מאמר ג' נהורין בזהר בראשית א' דף ק"ל.

(ע) ע"ה ח"ב שער הנסירה סוף פ"ט שער ההקדמות

דף קפ"ז ד"ה סוד מצות תפילין.

(ג) תע"ס שיעור ט"ו בלוח התשובות תשובה פ"ה.

(ס) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ס"ב ט"א ד"ה

שם בוף כ"א. שער הכונות ענין תפילין דרוש ג' דף

נ"ט ט"א ד"ה גם יובן. שער רוח הקודש בתחלתו ספר

של הקטנות, כאשר באים אל המוחין של הגדלות, הם נעשין אליהם בחי' בתים אל המוחין דגדלות, שהם הפרשיות דתפילין, ולכן הם רמוזים בבחי' עור לבד, ולכן צריך שיהיו שהורים, כי הקטנות הוא דינים, והנה הקטנות הם שם אלהי"ם, והנה אלהי"ם דמילוי יודי"ן בגימטריא ש'. וגם המוחין דגדלות שהם הווי"ת כאשר תחליף ההוי"ה בשם מצפ"ץ בא"ת ב"ש, הוא בגימטריא ש', וזהו ענין וראו כל עמי הארץ כי שם יהו"ה נקרא כו', כי ר"ת הוא שי"ן, כי מאלו המוחין דקטנות שהם שם אלהי"ם, שהוא בגימטריא ש' ונרשם בתפילין כנוכר, על כן ויראו ממך, כי כל היראה הוא משם אלהי"ם. וטעם היותם ב' שיני"ם, הוא ע"ד הנ"ל במוחין דגדלות, כי בתחלה היו ד' מוחין דגדלות, ואחר שנכנסו ברישא דז"א נעשו ג' מוחין בלבד, והרי הם ב' בחי' ד' וג'. גם לסיבת שהם ד' מוחין, ונכנסין תוך ג' נה"י דאימא, וכנגדם היו שי"ן דד' ושי"ן דג'. (צ)

(ק) ונבאר ענין הרצועות, וענין קשר דתפילה של ראש, וענין תפילה של יד. הנה ב' נשים יש אל ז"א: א' היא למעלה אחורי הדעת, והיא הנקראת לאה, והיא בחי' קשר של תפילה של ראש. והב' היא למטה אחורי הת"ת, והיא הנקראת רחל, והיא בחי' תפילה של יד. ונבאר עתה עניינם, כי הנה אחר אשר נעשו התפילין ברישא דז"א, שהם בחי' ד' המוחין שלו, והם הד' פרשיות בראשו, שהיא הקרקפתא, הנה אחר כך נמשכין ממנו ב' רצועות, והם חו"ג ומקיפין הראש, ונמשכין עד אחורי הראש, ושם אנו עושין קשר א', והוא סוד הת"ת, כי בו הוא קשר הכל כנודע, ואז נרשמה בו המלכות, והיא לאה, כי שם מקומה באחורי ז"א, וזו היא

אינם בסוד אהי"ה, כי אין אהי"ה אלא בסוד עיבור. והנה הת"ת ונה"י שלו שהם ד' ספירות נעשו בה בחי' התפילין שלה. וז"ש באדרת האזינו דף רצ"ב ע"ב, דחללא דגלגלתא נהירין ג' נהורין כו', פירוש: כי כבר נתבאר באדרת נשא דף קל"ה ע"ב, כי כשהם בחי' מוחין פנימיים, אינם רק ג' מוחין, כי התרין עטרין הם מתחברים בסוד הדעת, אבל בבחי' אור המקיף שהם בחי' התפילין, אז הם ד' מוחין, כי התרין עטרין נחלקים לשנים. וזהו מה שהקשה כאן ואמר, ואי תימא תלת, ארבע אינון כו', כי לעולם כשהם בבחי' אור המקיף הם ארבע, שהם: אחסנתא דאבוי ודאימיה, ותרין עטרין, וז"ש דמתעטרין כולהו ברישיה ואינון תפילין דרישא, כי העטרה והתפילין הם בחי' אור המקיף. אבל לבתר בבחי' אור פנימי, שהן מוחין דלגו תלת חללי דגלגלתא, אז אינם רק ג' מוחין, וז"ש לבתר מתחבראן, ונהרין ועאלין בגו ג' חללי דגלגלתא כו', כי עד עתה בבחי' אור המקיף היו ד', ועתה שנכנסו בפנים הם ג' לבד. וביאר הטעם ואמר, משום דמוחא תליתאה כליל לאינון תרין עטרין, ולהכי אינם רק ג' לחוד. (ע)

ונבאר ענין השני שיני"ן שיש בתפילין של ראש, שי"ן של ד' ראשין, ושי"ן של ג' ראשין. הנה נתבאר (פ) כי המוחין הם ארבעה, אמנם כאשר נכנסין תוך הו"א, הם נעשין ג' מוחין לבד. וכנגד ב' בחי' אלו, היתה שי"ן של ד', ושי"ן של ג'. גם באופן אחר, כי המוחין הם ד', אמנם לבושיהם שהם נה"י דאימא הם ג', וכנגד ב' בחי' אלו, היו שי"ן של ד', ושי"ן של ג'.

גם יש סוד גדול בזה, והוא, כי הנה המוחין

הגהות ומראה מקומות

עקב א"ת ס"ה אר"ש רוא דאינון שבע זיינין דרשימין בתפילין דהוא ז' שבשינין וכו' ועליהון אמרי חברייא כל מאן דבעי לאנחא תפילין דרישא מבעי ליה לאסתכלא באינון תרי שינין דאינון רמזיון לאינון ז' זיינין דאית בהון רמז רזין סתימין עמיקין רמזיון.

(ק) שער מאמרי רשב"י זיע"א באדר"ו דף רע"ה ט"א ד"ה ונבאר עתה. תע"ס שיעור י"ד מן אות קנ"ה.

(ע) תע"ס שיעור י"ד בלוח התשובות י' ו"ד.

(פ) רע"מ זהר פרשת פנחס דף רכח: רמו. רנד: רנה. ואתחנן רסב: ת"ז בהקדמה ט. תוספות מנחות ל. ד"ה שין. ע"ח ח"א שער המלכים פ"ו דף קנ"ז ט"ב ד"ה נמצא שהי', שער ההקדמות דף קס"ח ד"ה ואמנם ענין. שער הכוונות דרושי התפילין דרוש י"ב.

(צ) רע"מ סוף פרשת עקב רעד. ובוהר ע"פ הסולם

לבד, וכל זה נתבאר אצלנו בענין דרוש פרצוף לאה, ובפסוק עור בעד עור כו' וע"ש. א) ואחר כך אחר הקשר הזה שהוא בחי' הת"ת שלמטה מחו"ג, שהם שתי הרצועות המקיפים את הראש, כנודע כי כל בחי' התפילין הם אור מקיף, והתפילין עצמן הם ג' ראשונות ג' מוחין מקיפים, ושתי הרצועות המקיפות הראש הם חו"ג, ואחר כך מתקבצים ונקשרים בקשר א' והוא הת"ת, ושם דבוקה עמו בחי' לאה, והבן זה כי באחורי הת"ת היא עומדת, ומן הת"ת הזה שהוא הקשר, יוצאים עוד גו"ה, והם שתי הרצועות הנמשכות ויוצאות מן הקשר למטה, ויורדין כנגד הגוף דו"א, ונמשכין עד התפילה של יד שהיא בחי' רחל דמוחין מקיפים שלה, והרי נשלמו בחי' המקיפין והבן זה מאד.

והנה ענין הרצועות נתבאר בהקדמת התקונין דף ט' ע"א, גם ברעיא מהימנא פרשת פנחס דף רנ"ח ע"ב, והענין הוא, כי הנה רחל היא נעשית מבחי' גו"ה, ומקום התחלתה היא בחוזה דו"א, כנזכר באדרת נשא דף קמ"א ע"ב, ואמנם עיקרה הוא מן ההוד שהוא שמאל, וכנודע ב) דאיהו בנצח ואיהי בהוד, ולכן רצועת השמאל שהיא הוד היא מסתיימת עד החוזה לבד, לפי שמשם הוא התחלת רחל. אבל רצועת הימין, היא נצח, ולכן היא מתפשטת יותר למטה, ושיעורה עד הטיבור, ג) כי הלא בטיבורא שלים, כנזכר באדרת נשא. וז"ש בתקונים דף ט' ע"א בסוד הרצועות, ונמצא כי רצועת הנצח היא קצרה, ורצועת ההוד היא ארוכה. ואע"פ שבפרשת פנחס בר"מ דף רכ"ח ע"ב, נאמר כי רצועת ימין היא ארוכה, ורצועת

ד' גדולה דאחד, וזו היא ד' של יהודה, כנודע אצלנו ר) וז"ש רז"ל ש) על וראית את אחורי, מלמד שהראהו הקב"ה קשר של תפילין, פירוש: כי לאה היא עומדת אחורי הראש של ז"א, בסוד קשר של תפילין, ואינה אב"א כדוגמת רחל עם ז"א, אלא פנים באחור, כי פני לאה הם כנגד האחוריים דז"א, וזהו וראית את אחורי, כי לאה הנקראת קשר של תפילין, היא רואה את אחורי דז"א, כי פניה הם מביטים אל אחוריו. וגם נאמר זה על משה עצמו, אשר סודו הוא לאה כנודע. ת) והנה לאה זו, אינה לוקחת הארת המוחין דז"א ממש כמו רחל, אבל היא לוקחת הארה בעלמא העוברת דרך העור של ז"א, ולכן היא נרשמת בבחי' קשר של תפילין, שאין שם בחי' פרשיות ממש כמו בתפילין עצמן, רק עור לבד, להורות שאינה יכולה לקחת מהמוחין עצמן, רק מן הלבושים שלהם, שהם נה"י דאימא, ומשם לוקחת הארה מועטת מן המוחין, ולכן יש בקשר צורת ד' כנודע, להורות שהיא דלה ועניה, ולהורות ג"כ על לקיחתה הארה מועטת מן הד' מוחין, לכן צורתה ד'. וגם כי הנה יסוד דבינה נחלק לשנים, ונעשה לב' בתים דתפילין, וגו"ה דבינה הם ב' בתים אחרים כנ"ל, והנה הם ד' שמות אה"יה, והד' אלפי"ן של אלו הד' אהיה, הם נעשין מוחין ללאה והם בגימטריא מד"ת, כמבואר אצלנו על פסוק ומדת ימי מה היא, וכנגד ד' אלפי"ן של ד' אה"יה אלו, הוא הקשר של תפילין צורת ד'. וטעם הדבר הוא, לפי שעדיין המוחין שבתוך נה"י דבינה שם למעלה הם סתומים, ואינן מתגלים אלא מן החוזה ולמטה, ולכן כאן למעלה אין בה הארה רק בחי' עור

הנהות ומראה מקומות

לאה ורחל פ"ב. שער הפסוקים איוב סימן ב'. ספר הלקוטים סימן י"ט. שער ההקדמות דף קפ"ז סוד מצות תפילין ודף רנ"א ביאור פסוק עור בעד עור. לקוטי תורה איוב י"ט בית שער לכוונות מאות קל"ה. תע"ס שיעור י"ד לוח התשובות תשובה ז' מ"ג קכ"ו. ב) ע"ח ח"ב שער הנסירה פרק ה' וסוף פרק ז'. ג) זהר ח"ג קמא: ובוהר ע"פ הסולם אד"ר אות ש"ו כע"ח שער התפילין פ"ב.

ר) זהר ה"א פט: ח"ב קד. כג: ז"ח א' ט"ג. ובז"ח ע"פ הסולם אית ל"ח. ת"ז תכ"א נח: ע"ח ח"ב שער העבורים פ"ד כלל ו'. שער ההקדמות דף רצה. דרוש ב' קטן. שער הכוונות דרושי ק"ש דרוש ו'.

ש) מנחות לה:

ת) ע"ח ח"ב שער לאה ורחל פ"ב דף ר"ה ט"ב ד"ה ודע כי גם.

א) ע"ח ח"א שער הכללים פרק י"ב. ח"ב שער

מוחין שם בסוד העיבור בבחי' מוחין פנימים. בחי' שנית היא, כי כמו שהמוחין הנזכרים הפנימים, היו מבחי' טיפת זווג תרין מזלות דדיקנא דעתיקא, אשר נמשכה אל מוחין דאורי"א ואז מתרבה הארת המוחין ז'אורי"א ועושים מוחין לזו"ן, וכעד"ז ע"י אותה ההארה דמולא קדישא, נתוסף הארה באלו המוחין הפנימים אשר עומדים שם בסוד העיבור, ואז מתנוצץ אורם בחוץ להם שם במקומו כנגד הפנימיות, נעשה שם אור מקיף.

בחי' ג' היא, כי משם נמשכת הארתם עד למטה בנה"י דאימא, ושם נכנסין תוך פנימיותם של נה"י דאימא ומתלבשים שם, אחר שיצאו מעיבור ונולדו ויצאו לחוץ. ודע, כי כל בחי' אלו אין הכונה שנעקרים ממקומם ח"ו, רק כי על ידי רבוי הארה דמולא קדישא כנזכר, נתוסף בהם כח, ומאירים למטה ממקומם, ושרשם הוא נשאר קיים למעלה לעולם. אך יש הפרש אחד והוא, כי השנים הנקראים אחסנתא דאבוי ואימיה, אלו הם שאינם יוצאים הם עצמם, רק הארה שלהם לבר. אך תרין עטרין, הם עצמם יוצאים ונמשכים בז"א, כי אלו גניזין הם באורי"א, אבל אינם אחסנתא דילהון, (א) רק

שמאל היא קצרה. ואין זו קשיא, כי שם נאמר בבחי' המניה, אבל בתקונים מדבר בבחי' הבינה עצמה, כי השמאל שבו הוא הימין שלה, והשמאל שבה הוא הימין שבו. (ד) (א) והנה כיון שעתה הם מתפשטים עד רחל, שהיא פרצוף גמור, ואינה כמו לאה, שהיא קשר תפילין דעור בלבד. ורחל תפילה ש"י בפרשיות ממש, וכל עצמה של רחל היא מן הנצח וההוד, על כן שתי הרצועות נמשכים דרך החזה, והאחד נשאר שם, והשנית מתפשטת עד הטיבור כנזכר לעיל. והנה כבר הודעתך (ו) כי נ"ה של ז"א נתחדשו בו, ונתכוננו על ידי הבינה, בסוד כונן שמים בתבונה, והוה שאמר כאן תרין רצועין נ"ה דאחיזן בה' עילאה כו'.

ונבאר עתה כללות אחר בענין תפילה של ראש ורצועותיו, והקשר שלו, ותפילה ש"י יד, ותפילין דיעקב ורצועותיו, והקשר שלו כבר נתבאר במקום אחר (ז) כי המוחין דז"א נעשו מזווג אורי"א, והנה יש בהם ג' בחי' שהם ו', והם ג' פנימים וג' מקיפים.

בחי' הראשונה היא, כי בתחילה כשנעשו ד' מוחין אלו בתוך אורי"א ע"י זווגם, ונשאר הד'

הגהה

(א) צמח: הנה בספר עדות ביעקב דף צ"ז ע"ב, בענין נה"י דתבונה, אומר שז"א אחוריו כנגד פני תבונה, בסוד ענק ע"ג ננס. ומשמע שדוקא בעת קבלת המוחין, שהרי בעיבור צריך שיהיה טבור העובר כנגד טבור

הגהת הרמ"פ

(א) נ"ב א"מ, נמצא כי הרב מפרש תרין עטרין, תרין חולקין, כי הם חלקם הנוגע להם,

הגהות ומראה מקומות

(ד) שער מאמרי רשב"י זיע"א ב' ד"ה עוד במאמר. דף רע"ו טור ב' ד"ה גם בזה תבין. ע"ח ח"ב שער הנסירה פ"ו דף פ"ג וסוף פרק ט' דף פ"ו. תע"ס שיעור י"ד אות קע"ג. הקדמת התקונים ע"פ מעלות הסולם אות קצ"ט. (ה) צ"ל פי.

(ו) ע"ח ח"ב שער העבורים פ"ד כלל ב' וכלל ה'. שער הפסוקים משלי בפס"ק ה' בחכמה יסד ארץ. (ז) שער מאמרי רשב"י זיע"א באדר"ז דף רס"ו ט"א ד"ה והנה נתבאר. ע"ח ח"ב שער הנסירה פרק ו'. תע"ס שיעור י"ד מן אות ק"ט עד אות קנ"ד. שער הכונות דרושי ר"ה דרוש ו' ד"ה אלקי אברהם.

ג"כ היו בבחי' שלישיות, בחי' מוחין פנימיים ובחי' מוחין מקיפים, כנזכר לעיל שלעולם כל מקום שהיתה שם קדושה אינה מסתלקת, ונמצא כי כל אלו הבחי' הם קיימות, אף על פי שנכנסו אחר כך המוחין תוך ז"א, שרשם נשאר למעלה קיים לעולם, אלא שניתוסף בהם הארה ונמשכין עד למטה ג"כ, הרי נשלמו ששה בחי' הנזכר לעיל.

ונמצא עתה כי יש שני מיני מקיפים אל ז"א, מלבד השתי בחי' ראשונות של אורות מוחין פנימיים ומקיפים בהיותם תוך או"א כנז"ל, כי אלו אין אנו עסוקים בהם, רק אחרי צאתם לחוץ מאו"א מסוד העיבור, כי אז הם שתי בחי' שניות מוחין פנימיים, (ח) ושתי בחינות שלישיות מוחין ומקיפים, (ט) האחד הוא בהיות המוחין מתלבשים בנה"י דאימא, טרם שיכנסו ברישא דז"א, כי אז מלבד המוחין הפנימיים אשר בתוך הנה"י, היה גם כן להם אור מקיף שלהם מבחוץ הנה"י דאימא. והשני הוא אחר שנכנסו המוחין מלובשים תוך הנה"י, והכל יחד נכנסו תוך גלגלתא דז"א, כי גם אז חזרו לצאת בבחי' אור מקיף שלהם.

והנה יש חילוק בין שני המקיפים האלו האחרונים, כי המקיף הראשון מהם, כיון שהוא עומד למעלה יותר, לכן הנה משם נעשה בחי' אור מקיף אל כל הגולגולת מלמעלה הימנה, וגם את המוחין, לפי שהוא עליון מכולם וחופף על כולן. והאור מקיף הזה, הוא עיקר מציאות אור המקיף העצמי של הז"א משם ממקומו, בהיותו למעלה בנה"י דאימא. אבל המקיף השני, היוצא אחר שנכנסו המוחין והנה"י דאימא תוך רישא דז"א, אין זה נקרא אור מקיף של המוחין, כי אדרבה מהם יצאו לחוץ, ואיך

הם של ז"א, אלא שנגנזין תוך או"א, דרך גניזת פקדון לבד, והם נקראים תרין מוחין דחסדים וגבורות, הנכללים ונעשים מוח אחד, והוא דעת ז"א.

ונחזור אל הענין, כי כאשר אלו ד' המוחין יוצאים מן העיבור שבתוך הבינה העליונה, הנה השני מוחין הנקראים חו"ב, שהם אחסנתא דאבוי ואימיה כנזכר, אינם יורדים הם עצמם, רק הארה שלהם בלבד, ושרשם נשאר למעלה בכל הבחי' כולם, אבל תרין מוחין הנקראים תרין עטרין, שהם חלק ז"א עצמו כנזכר, עצמותם ממש הם אשר יורדים ונמשכים בז"א, ולא הארתם בלבד. וכיארור הענין הוא: כי אחר שהיו תחילה בסוד העיבור באו"א, נתלבשו שם בכח הארת או"א, וכאשר יצאו ונתלבשו למטה תוך גלגלתא דז"א, הוא בכח בהתלבשות שנתלבשו תחלה באו"א, ואז נתלבשו תרין מוחין דחו"ב בנז"ה דאימא.

בחי' רביעית, כי שם ממש כאשר נתלבשו תוך נה"י דאימא, טרם שירדו ונתלבשו תוך גולגלתא דז"א, ניתוסף בהם הארה עצומה, כי הארתם מבחוץ של נה"י דאימא עצמה, והאירו שם בבחי' אור מקיף שני ג"כ, כי כמו שבהיותם למעלה תוך או"א, הם בבחינת אורות פנימיים ומקיפים, כך ברדתם בגולגלתא דז"א, נעשו מוח אחד הנקרא דעת, והרי הם עתה ג' מוחין בלבד, עם היותם ד' מוחין, ובצאתם משם מאו"א, נתלבשו תחלה בנה"י דאימא, ושם היו בשתי בחי' שניות בחי' מוחין פנימיים בתוך נה"י דאימא, ובחי' מוחין מקיפים מחוץ להם.

ואחר כך נתלבשו הנה"י דאימא עם המוחין שבתוכם בתוך רישא דז"א עצמו, בבחי' ג' מוחין לבד תוך ג' חללי דגולגלתא דז"א, ושם

הגהת הרמ"פ

כמה מקומות, ויש בזה פלפול גדול בספר עומר מן להרמד"ל ז"ל עם מהרח"ו, ומפרש בהיפך, דאחסנתא היינו תרין עטרין, כי הוא נחלת יעקב, ותרין חולקין הם חו"ב, כי הם חלק

מקומות, ויש בזה פלפול גדול בספר עומר מן להרמד"ל ז"ל עם מהרח"ו, ומפרש בהיפך, דאחסנתא היינו תרין עטרין, כי הוא נחלת יעקב, ותרין חולקין הם חו"ב, כי הם חלק

הגהות ומראה מקומות

(ח) צ"ל פנימיים ומקיפים. (ט) צ"ל פנימיים ומקיפים.

שם אהי"ה, כנ"ל כי כל אהי"ה הוא אור מקיף, ואמנם שם במקומו למעלה מרישא דז"א אי אפשר לנו (א) לעשות תפילין כנגד בחינתו, אמנם לרוב העלמם אינם בפני עצמם, ולא נזכרו רק עיקר מציאותם נשאר למעלה בסוד אור מקיף עליון, וגם הם מתגלים ומאירים למטה במוחין הפנימיים, אחר שנתלבשו בחללי גולגלתא דז"א. והנה כנגד ד' המוחין הפנימיים, שמשם יצאו אלו התפילין, יש ד' פרשיות בתפילין האלו, והם בחי' ד' אותיות ההוי"ה, כי המוחין הפנימיים הם בחי' ד' אותיות הוי"ה, ואינם אהי"ה כמו המקיפים. וכנגד אור המקיף העליון למעלה מן המוחין הפנימיים, נכתבו בפרשיות האלו כ"א הזכרות, שהם ניצוצי הארת האור המקיף במוחין הפנימיים, שהם בחי' הפרשיות. ויען הם מציאות הניצוצות ההם בהיותם למטה, לכן הם ג"כ שמות הוי"ה, ולהיותם מבחי' אור המקיף, היה חשובם כ"א הזכרות, כמנין שם אהי"ה שהוא שם אור המקיף, ונמצא כי אור הכ"א הזכרות, הוא יותר גדול מן הארבע פרשיות עצמן, ולכן נרמו בבחי' שמות והזכרות זהבן זה. וכנגד הבחי' השלישית, שהוא המקיף השני של המצח, היוצא מן האור הפנימי, היו בחי' הארבע בתים של הפרשיות, שהם בחי' אור מקיף, אשר הוא בית מקיף אל המוחין הפנימיים, ונקרא אהי"ה, לסיבת היותם אור מקיף כנזכר לעיל.

ונמצא כי כל ג' בחי' של רישא דז"א, שהם ג' הבחי' הנזכרות, כולם נרמו בתפילין בלבד, שהם: מקיף עליון, ופנימי, ומקיף קטן, והם בחי': אהי"ה, יהו"ה, אהי"ה. ובמקום אחר

יהיו מקיפין אליהם, אמנם יוצאים וכולטים במצח דז"א, ושם הוא מקומם ממש באמצעו כנגד בין שני העינים, וזה המקיף שם, הוא נקרא אור המקיף אל כל בחי' הפנים של ז"א והבן זה. וזהו שאמר באדרא זוטא דף רצ"ב ע"ב, כי מן המוחין מנייהו נהיר אנפוי, ואסהיד באר"א גונוי אנפוי. וזמ"ש הפסוק והיו לטוטפות בין עיניך, כי אור המקיף הזה אשר במצח דז"א, הם עצמם סוד התפילין ממש, אשר הם במצחא דז"א שהם אור המקיף אל כל הפנים שלו, ומקומם הם בין שתי העינים במצח, במקום הנחת התפילין, ושם בולט אור המקיף הזה מכנגד, בין שתי העינים, ומקיף בפנים של ז"א, אשר הם למטה מן העינים כנודע (י) כי הם נקראים תרין תפוחין קדישין, כנזכר באדרא.

ועתה יתבאר לך היטב, כי כ"א הזכרות שבתפילין, הם כנגד אהי"ה, וד' הפרשיות, כנגד שם הוי"ה, וד' בתים, הם כנגד שם אהי"ה, כנזכר בהקדמת התיקונים דף (כ) ח' ב' ט'. והענין הוא במה שהודעתיק, (ל) כי כל בחי' אור מקיף של ז"א, כלם הם מבחי' שם אהי"ה. והנה צריך שיהיו ג' בחי' האחרונות באלו התפילין, האחד הוא בחי' אור המקיף הראשון העליון, היוצא מנה"י דאימא טרם התלבשם תוך רישא דז"א. והשני הוא בחי' המוחין פנימיים, אחר שנכנסו בג' חללי גולגלתא דז"א. והג' הוא בחי' אור המקיף הכולט מכחם במצח. והנה עיקר התפילין, הוא אור המקיף הזה אשר במצח, אמנם צריך שיהיו בו שתי הבחי' שקדמו אליו, וגם בחינתו עצמו. ולכן בחי' הראשונה של המקיף הראשון, הוא בחי'

הגהה

(א) צמח: דהיינו שאין אנו עושים שום מעשה כנגדו, כמו שאנו עושים תפילין כנגד מקיף שבמצח.

הנחות ומראה מקומות

(י) אדר"ך דף קלג: בזהר ע"פ הסולם אות קמ"א. ע"ת ח"א שער א"א פ"ט דף קצ"ד ד"ה ז' ואמת. מבו"ש ש"ג ח"ב פ"א דף קמב ד"ה ז' הוא ב' תפוחין. ע"ח עם פמ"ס ענף ס"ה. תע"ס שיעור י"ג מאות ד"ה.

(כ) צ"ל דף ט' ע"א וע"ב ובתקונים ע"פ מעלות הסולם אות קצ"ז. שער הכוונות ענין התפילין דרוש ג'. (ל) ע"ח ח"ב שער השמות סוף פ"א ופרק ו' ז'. שער ההקדמות דף ד' ד"ה גם צריך שתדע.

ביארנו (מ) זה דרך הסתר והעלם, ואמרנו כי אהייה הראשון של כ"א אזכרות, הם כנגד עיבור ראשון. ואהייה השני של הבתים, הוא כנגד עיבור השני. ושם הויה שבאמצעם, הם ד' פרשיות. ועתה גלינו לך סודו יותר בפרטות. ועתה נבאר, מי הוא הגורם אל בליטת אור המוחין כנימים לצאת לחוץ במקום המצח, להיות שם אור מקיף. ובוה יתבאר טעם, היות הקטן פטור מן התפילין. והענין, כי הנה בהיות הז"א בבחי' ו"ק לבד, שהוא זמן קטנות, היה הראש שלו, במקום שהוא עומד הת"ת שלו בימי הגדלותו, וקוצא דשערי דרישא דא"א דנגיד מאחורוי עד רישא דז"א, איננו מגיע ומתפשט עד שם. אמנם כאשר הגדיל ז"א, ונכנסו בו מוחין גדולות, ונשלם ל"ס, אז ראשו גדל ועולה למעלה, ואז מגיע עד חצי התבונה כנודע, ואז יש שם באחוריו דז"א, ההוא קוצא דשערי דרישא דא"א, שמסתיים שם ממש במקום הדעת דז"א, בהיותו הוא גדול כשיעור הנזכר, שמגיע עד חצי התבונה, ואז ע"י ההוא קוצא דשערי יוצאים התפילין, כמו שנבאר ב"ה, ולכן הקטן פטור מן התפילין, שאין קוצא דשערי דא"א מגיע אל הדעת דז"א בהיותו בזמן הקטנות, שראשו היא למטה

במקום שהוא הת"ת שלו בזמן הגדלות. וא"ת והרי בזמן היניקה של ז"א, כבר נתבאר (נ) שאז עולה ז"א ועומד בין שתי זרועותיה, דוגמת מה שמגיע ראשו בזמן הגדלות ויונק משם, ואז קוצא דשערי דאריך כבר מגיעין בדעת שלו, ולמה לא נתחייב או בתפילין. (א) והנה בתירוץ קושיא זו שמעתי ענין א' ממורי ז"ל. ויש לי ספק איזה מב' אלו הדרכים שנוכיר הוא מה ששמעתי, אבל ודאי שא' מהם הוא אמת, (ס) והוא, כי כבר נתבאר בענין הרביצה, שהפירוש הוא, שיורדת האם למטה מן מקומה, ומשפלת עצמה, עד שיוכל הנער ליינק מן השדיים שלה. אבל בגדלות, הוא עצמו עולה למעלה, ואין היא יורדת, ואז מגיע קוצא דשערי, והספק אצלי הוא, אם אמר להפך מזה, והוא, כי הז"א בגדלותו, הוא מגיע ראשו עד חצי הת"ת של התבונה. אבל ביניקה, האם מגביהתו יותר למעלה בין שתי זרועותיה, שהם חו"ג, כדי שיינק מן הדדים אשר שם, ונמצא שהוא גבוה יותר למעלה ממקומו, ואין שם בחי' תפילין, ע"ד שביארנו בענין שבת (ב) שהוא פטור אז מן התפילין לסיבה זו. (ע) אך נ"ל שהראשון הוא העיקר. והנה כדי שיתבאר לך ענין האי קוצא

הגהה

(א) צמח: גם כי בזמן היניקה אין להם תפילין, שהרי פני התינוק אל שדי אמו ליינק, ואז קוצא דשערי אין מכים כ"א בעורף.

(ב) צמח: נלע"ה, כפי הכתוב כאן, שבמקום שבת הוא ראש חדש, ועיין בספר הכונות בראש חדש.

הגהת הרמ"פ

(א) נ"ב א"מ, אמר חבירי הח' כמה"ר, והקשה זז"ל, נלע"ד שצ"ע, איך אפשר לומר שבזמן היניקה מגיע לז"א האי קוצא דשערי דא"א, והלא בזמן היניקה עומד ז"א בפני אימא, והוא ג"כ בפנים דא"א כנודע, וקוצא דשערי באחורי א"א, ואיך אפשר שיהיה בחי'

הגהות ומראה מקומות

(מ) לעיל דף ג"ח ט"א וצריך לידע. פע"ח שער התפילין סוף פ"ג ד"ה כתב מהרצ"ו.

(נ) עיין בתע"ס שיעור י"ב בלוח התשובות לפירוש המלות תשובה קס"א ההפרש בין יניקה אל מוחין והתלבשות.

(ס) ע"ח ח"א שער י"ז: שער ז"א פרק א'. מכו"ש

ש"ה ח"ב סוף פרק ב'. שער המצות פרשת ויחי דף כ"ד תחלת טור ב' ד"ה וא"ת.

(ע) ע"ח ח"א שער הכללים פרק י"ב. שער ההקדמות דף קפ"ח ד"ה סוד שבת. פע"ח דרושי שבת דרוש י"ט. ועיין בזה חדש שיר השירים אות ר"ו בפירוש הסולם מאמר אסור להניח תפילין בחול המועד.

הדעת של ז"א, הכלול מתרין עטרין חו"ג, ואמרנו שם, (ע) כי אותם התרין עטרין, הם בחי' תרין פרקין עילאין, (ב) דשני זרועות א"א, והם נקראים רישי כתפין דאריך, ונמצא כי מ"ש באדרא, דההוא קוצא דשערי אתמשך עד דישיה כתפין, אין פירושו שם למעלה באריך עצמו, רק באותם רישי כתפין דיליה, שנעשו בחי' תרין עטרין דז"א, הנקראים דעת שלו, ונמצא, כי סיום קוצא דשערי דאריך, הוא כנגד אחורי הדעת של ז"א, מוח הג' שבו, הנקרא רישי כתפין דאריך, והנה בהיות תרין עטרין אלו בבחינת מוח פנימי דדעת, הוא מוח א' לברו כלול מתרין עטרין, לפי שהוא מלוכב ביסוד דאימא, וע"י האי קוצא דשערי הגורם שיוצא מהם אור המקיף של התפילין, נחלק הדעת לשנים בסוד אור המקיף, והיו ב' מוחין, זולת תרין מוחין אחרינין שהם חו"ב דז"א, ואלו הם הד' פרשיות התפילין.

וביאר הענין הוא זה: כי הנה ההוא קוצא דשערי דרישא דאריך, הוא יוצא צומח מן המוחא סתימאה דא"א, וכל השערות ההם שבהאי קוצא, הם צנורות דקים, אשר בתוכם מתלבשין הארות מוחא דאריך, ונמשכין תוך אלו השערות, כי הם כמו צנורות דקים חלולים, ובמקום סיום השערות האלו, שם הם פיות כל השערות, ומשם יוצא הארת מוחא סתימאה

דשערי דרישא דאריך, שהוא הגורם בליטת אלו התפילין במצחא דז"א, צריך שנבאר קצת מקומות שבאדרא, ולחקור קצת חקירות, והוא, כי הנה המוחין הם ג', חב"ד, ואיך פרשיות התפילין הם ד', גם מ"ש באדרא רבא דף ק"מ ע"א, כי תלת מוחין דהווי דז"א, עם חד מוחא שקיט על בורייה דאריך, מתחברן כחדא, ואינון ד' פרשיין דתפילין וכו', ומלבד כי זה המאמר סותר והורס כל בניינינו שאמדנו למעלה, כי ד' מוחין דז"א הם ד' פרשיין, גם הלשון בעצמו הוא דחוק מאוד, כי איך אפשר שיתחבר מוחא דאריך, עם ג' מוחין דז"א, ויהיו ד' פרשיות דתפילין ברישא דז"א ואין לדבר הזה שחר, גם צריך להבין, מ"ש באדרא רבא דף קכ"ט ע"א, ודף קל"א ע"ב, כי שערי דרישא דא"א, נמשכין עד רישא דכתפין, בגין למיגד ממוחא דיליה למוחא דז"א, וצריך להבין למה השערות האלו נמשכין דרך האחור בעורף של א"א, ועוד, כי הנה מקום סיום אר"א הוא בטיבורא דליבא דאריך, ומשם ולמטה מתחיל ז"א בטיבורא דליבא ולתתא כנוכר באידרא, וא"כ על הלב היו צריכים להמשך אותם השערות כדי למיגד ברישא דז"א, ולא עד רישי כתפין, אשד אין ראש דז"א מגיע שם כנוכר.

אבל הענין הוא מובן, במה שביארנו בענין

הגהה

(ב) צמח: דהיינו תתאין, כשנגביה הידים למעלה כנגד הראש כנודע, שאז הכתפים הם תתאין מן הידים.

הגהת הרמ"פ

התפילין דז"א בעת היניקה, ואולי שיהיה תפילין של יעקב, שיבקע קוצא דשערי גוף אימא וגולגלתא דז"א, ויעשו תפילין במצחה, ויעשה לו קשד כמו ביעקב, אעפ"י שהוא עומד פנים באחור עם ז"א, ולכן צ"ל תירוץ הרב שהוא גבוה ממקום הכאת קוצא דשערי כמו בשבת. (עיינן פרי עץ חיים שער התפילין פרק ד' בהגה"ה ז"ל מהר"ן).

הגהות ומראה מקומות

(ע) ע"ה ח"א שער הולדת אר"א וזו"ן פ"ג ח"ב שער דרושי הצלם פ"ב כלל י"ז, שער הנסירה פ"ג, שער מ"ן ומ"ד פרק י"ד, תע"ס שיעור י"ד בלות התשובות לסירוש המלות תשובה י' וי"ה שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רע"א ט"א ד"ה והנה להיות: שער ההקדמות דף רע"ו ט"ב.

כנזכר, ומי שגרם להם להיותם ד' הוא קוצא דשערי, לכן אמרו שם באדרא דף ק"מ ע"א, כי ההוא מוחא עילאה דאריך, עם ג' מוחין דז"א, אינון ד' פרשיין דתפילין, ר"ל, כי התחברות ההוא מוחא עילאה, עם ג' מוחין דז"א, באמצעות קוצא דשערי, הוא גרם להיותם ד' פרשיות בתפילין, ולא היו ג'.

ובזה תבין, למה היו ד' בתים בתפילה של ראש, משא"כ בתפילה של יד, כי כיון שעיקר אלו הדר' פרשיות, הם הדר' מוחין עצמן דז"א כנזכר, רק שנתלבשו תוך נה"י דאימא, לכן גם הבתים היו ד', משא"כ בנוקבא, כמו שיתבאר ב"ה. צ)

ונמצא עתה, כי המוחין האלו בהיותם תחלה בסוד אור המקיף הראשון העליון, היו ד' מוחין, ואח"כ כשנתלבשו בנה"י של הבינה, ונכנסו תוך גלגלתא של ז"א, נעשו ג' לבר, כי התרין עטרין נתלבשו יחד ביסוד של הבינה. ולכן בתפילין של ראש, היו שני שיניין, אחת של ד' ראשין, וא' של ג' ראשין.

ונבאר עתה ענין הרצועות, וקשר תפילה של ראש. הנה ענין קשר התפילין בראשו, עניינו כך: כי הנה כל מציאות אור, יש בו אור חוזר, והנה האור הזה שיצא מקוצא דשערי כנ"ל, ונמשך עד התפילה של ראש במקום המצה, צריך שיהיה לו אור חוזר למקום הראשון, שהוא בהוא אתר דתמן קיימי הנהו קוצא דשערי דא"א, אשר מכחם האירו בתפילה של ראש. ולכן חזר אור של ד' פרשיות האלו, ונתנוצץ לפנים בג' מוחין הפנימיים, ובלטו לאחור, עד מקום הקשר של תפילין, ושם נעשית ד' זו שהיא סוד ד' דאחד. כדרך מי שמכה במקום א', שמכה ההכאה חוזר לאחור. וכדרך מי שזורק אבן בכח גדול למקום א', שחוזרת האבן לאחור.

וענין ד' זו הוא כך, כי הנה תמיד אנו אומרים, שהנה"י של תבונה נכנסו עם המוחין בתוך גלגלתא דז"א, ואמנם המלכות של התבונה

דאריך לחוץ. והנה נודע פ) ג"כ כי ז"א מלביש את אר"א הנה"י שלהם, ונה"י דאר"א מלבישין לנה"י דאריך ונמצא כי קוצא דשערי דאריך, אשר מקום סיומו הוא עד טיבורא דיליה דאריך, אשר שם הוא רישא דז"א ממש. ונמצא, כי קוצא דשערי הנמשך דרך העורף מאחורי אריך, איננו ממש מסתיים בהתדבקות בגופא דאריך או אר"א, רק ברישא דז"א ממה שהוא מלביש את כולם כנזכר, ושם כנגד הרעת מאחוריו במקום העורף דז"א, שם נוגע קוצא דשערי דאריך, ושם הוא מסתיימים, ואותם ההארות דמוחא סתימאה הנמשכות דרך צינורי השערות הנזכר, הם נגלים בסוף האי קוצא דשערי דיליה, והם מאירים בעורף דז"א, באחורי הרעת שלו, אשר שם הם תרי רישי כתפין דאריך כנ"ל, שהם תרין עטרין דרעת, וכח אותם ההארות העצומות היוצאות שם, שהם ממוחא דא"א, מכין ומבטישין שם במקום ההוא, ועוברת הארתם לפנים תוך המוחין דז"א, ואז מתנוצץ אור המוחין פנימיים דז"א, ונוקבין המצח דז"א שהוא כנגד העורף, אשר שם הכאת קוצא דשערי, ויוצאים שם הארתם, בבחי' אור המקיף דתפילין, ומכה הכאת קוצא דשערי באחורי הרעת, דוחה את האור הפנימי שיצא לחוץ במצה, מכנגד מקום ההכאה, דוחה את האור לצד פנים של ז"א במצה שלו, ולטעם הנה נמשך קוצא דשערי דרך האחור, כדי להכות שם בעורף ז"א, ועל ידי הכאה ודחיפה זו, יתנוצצו אורות דמוחין דז"א מכנגד מקום הכאה אשר בעורף, ואז מאירים במצה דז"א ונעשין בחי' התפילין.

ונמצא, כי בתחלה לא היו המוחין בהיותם בפנים, רק ג' מוחין, ועתה ע"י האור הנוסף בהם, ע"י ההוא קוצא דשערי דאריך כנזכר, נחלקו התרין עטרין שברעת, ונעשו בחוץ שני מוחין, משא"כ בהיותם בפנים. ועתה נעשו ד' פרשיות בתפילין, והם הם ד' פרשיות, שהם ד' המוחין דז"א. אמנם להיות שאינן רק ג'

הגהות ומראה מקומות

ר"ה דרוש ר' ד"ה והענין הוא כי נודע. צ) לעיל דף נ"ט ד"ה ואמנם ענין.

פ) ע"ה ח"א שער א"א פרק ה' מ"ב כלל א'. שער הולדת אר"א וזו"ן פ"ה. שער הכוונות דרושי

שנבאר, הנה יצאו מד' זו הרצועות של תפילה של ראש, והנה הם כוללין הד' מוחין, באופן זה: כי הרצועה הימנית, שם הוא בחי' חכמה וחסדים של ז"א. ורצועה השמאלית, שם הוא בינה וגבורות דז"א. והנה הד' מוחין נתלבשו בנה"י דאימא, אבל לפי שביסוד (אימא) שם הוא עקריות עיטרא דחסד, (ולא נתן אל הנקבא אלא) אותו המועט שנשאר ממנו, לכן אין אנו מזכירין רק את הנר"ה לברם, ולכן אלו השתי רצועות נקראות נר"ה בלבד, וכמו שהדל"ת בעצמה, אינה רק בחי' עור בלבד כנ"ל, לכן גם הרצועות הם עור לבד, וכולם הם מבחי' אור המקיף מבחוץ.

וכבר נתבאר ענין הנצח וההוד הנזכר בעת כניסת המוחין פנימיים להתלבש בתוכם, ואמרנו, כי תחלה נתלבש מוח החכמה בנצח, ואחר כך נתלבש מוח בינה בהוד, ואחר כך תרין עטרין ביסוד, והטעם היה, כי לעולם בחי' נצח, בין באריך, בין בבניה, בין בז"א, לעולם הנצח שבהם הוא קצר יותר מההוד, ועי"כ נמצא שהנצח הוא יותר גבוה מן ההוד, ועליהם נאמר בתקונים דף ט' ע"א, והקרנים גבוהות, והאחת גבוהה מן השנית, וזהו סוד שנקראים נר"ה שחקים, שהם שתי הריחיים.

הגהת הרמ"פ

שפירוש נ"ה אלו הם בחי' הכרעת נ"ה הכלול ביסוד אימא, שהכרעת הנצח הגיע עד החזה, ששם סיום ת"ת. והכרעת ההוד עד הטיבור. אלא שהרב הגדול בפ"י האד"ר דף קמ"א ע"ב כתב, ודע שתרין שוקי בינה הם גבוהים זה מזה, ואני שמעתי ולא אבין וצ"ל, ועיין מה שכתבתי בספר פע"ח פ"ו, כי הוא אמיתותן של דברים אלו, ועיין בשער הציצית פ"ג.

הגהות ומראה מקומות

(ר) שער המצות פרשת עקב קט"ו ס"א ד"ה גם נמצא. ע"ח ח"ב שער יעקב ולאח פ"ב. שער לאה ורחל פ"ב. שער הספוקים איוב סימן י"ב. שער רוח הקודש דף ה' ע"א. לק"ט תורה איוב י"ט ד"ה ופ"י הענין.

שהיא יותר תחתונה מהם, ק) בודאי הוא שגם היא נכנסת עמהם, והיא שם דבוקה עם הנה"י ברעת של ז"א, בפנים מן הגלגלתא, אבל איננה בכלל המוחין. והנה כאשר האור החוזר הנ"ל של ד' פרשיות תפילין של ראש חזר לאחוריו, ונכנס דרך המוחין פנימיים, אז האידו ד' האורות האלו שם מבפנים, ונתלבשו באותה המלכות של התבונה, הנקראת גם היא ד', כנגד ד' אורות אלו המתלבשים בה, ואז נוקב האור שלהם באחור בעורף מבחוץ, במקום קשר של תפילין, ושם מתגלית בחי' המלכות שהיא בחי' הד' של הקשר, ובתוכה מלוכשים ד' אורות של ד' מוחין, ואמנם לפי שאין שם רק מציאות המלכות, לכן אין שם רק בחי' עור לבד, כי העור הוא בסוד המלכות, ואין שם בחי' פרשיות כתובות, לפי שאין שם מוחין ממש כמו התפילין. ועי' בדרוש י"ח נשים של המלך (ר) ושם יתבאר ענין ד' זו, והרי נתבאר ענין הקשר. ודע, כי בחי' ד' זו שהיא הקשר של תפילה של ראש, היא בחי' אור המקיף העצמי של המלכות רחל, והוא עומד כאן למעלה, ומכאן הוא מקיף אליה.

והנה מן הדל"ת הזו שהיא הקשר של תפילה של ראש, והיא אור המקיף אל המלכות הנקראת רחל, שהיא בחי' תפילה של יד כמו

(א) נ"ב א"מ, כבר הקשיתי בע"ח, כי לא הבינותיו, שהרי פרק ג' דנצח דא"א, מסתיים בשוה עם פרק ג' דהוד דא"א וצ"ע. ועי"כ צ"ל, כי מציאות נ"ה אלו הם דבר אחר ממה שאנו מבינים בפירוש נ"ה דא"א, שהרי איך אמר שנצח כלה בחזה, והוד בטיבור, והרי החזה והטיבור הם בקו האמצעי, ומה לנצח הוא בקו האמצעי. ולכן היה לבי אומר לי,

(ק) ע"ח ח"ב שער לאה ורחל פרק ד'. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רע"ה ס"א ד"ה והנה אין ספק. תע"ס שיעור י"ד בלוח התשובות לפירוש המלות אות צ' תשובה על השאלה מהי מלכות דאימא שאיננה בכלל מוחין דז"א.

של מלכות, ולפי שבטיבורא שלים, לכן שיעורה עד הטיבור.

וסוד הענין יותר מבואר היא, כי הנה נודע (א) כי ז"א רובו הוא מצד החסד, אבל הנקבה, רוב שלה הם גבורות. ולכן הז"א, הוא יונק ולוקח כל העיטרא דחסד אשר בדעת שלו, ואינו נשאר אל הנקבה רק מעט מזער ממנו בלבד, ולטעם זה נקרא הז"א מטה כלפי חסד, ולכן הרצועה הימנית ששם הוא בחי' החסדים כנו"ל, היא נגנות בטיבורא דליבא דז"א, ונכנסת תוך פנימיותו בליבא דז"א, שהוא במקום החזה שלו, לפי שמשם ולמטה הוא התחלת ראש הנקבה בחוץ, ולכן שם בחזה נפסק וכלה בחי' החסד הזה שברצועת הנצח, ומה שנשאר ממנו שהוא דבר מועט מאד, נכנס ונגנו שם בפנימיות ז"א, ומתפשט שב בפנימיות עד היסוד דז"א עצמו. אך דע, שאף על פי שעיטרא דחסד נשארה בז"א לברו, עכ"ז בחי' מוח החכמה של ז"א, לרוב גדולת האור שלו לא נפסק מפני זה, אמנם גם הוא נשתלשל עד המלכות. ואמנם רצועת הגבורות השמאלית הנקראת הוא, גם היא מקפת מבחוץ, ומתפשטת גם עד מקום הנקבה, ונפסקת עד מקום הטיבור עצמו של ז"א, ואין זה טיבורא דליבא הנ"ל, כי זה נקרא טיבורא דגופא. והטעם שנפסק שם הוא, לפי ששם הוא התחלת נה"י דז"א, ונכנסין הגבורות שם להתלבש ביסוד של ז"א, כדמיון המוחין של ז"א שנתלבשו בנה"י דאימא. ולפי שהז"א רובו חסד כנזכר, לכן לא לקח מהאי

הטוחנות המן לצדיקים לעתיד לבוא, וא"כ הוא מוכרח שיהיו זו למעלה מזו. (ש) וזכור כלל זה לכמה מקומות שתצטרך אליו מאד. והנה ע"י היותם כן, נמצא כי כאשר נכנסו הנה"י עם המוחין שבתוכם, להתלבש גו גולגלתא דז"א, הנצח עם החכמה הוא הנכנס תחלה, ואחריו ההוד עם הבינה, ואחריו היסוד עם הדעת. (א)

ונבאר עתה ענין הרצועות, כי הנה רצועה הימנית שהיא הנצח של הבינה, היא קצרה, ולא נתפשטה רק עד טיבורא דליבא דז"א, ורצועה השמאלית שהיא ההוד של הבינה, נתפשטה עד ההוד של ז"א. והנה ענין מ"ש בהקדמת התקונין דף ט' ע"א, ואתפשטותא דה"א עילאה עד הוד אתפשטת וכו', כי זה מורה שההוד שלה בלבד, הוא שנתפשט עד ההוד דז"א, משא"כ בנצח שהיא יותר קצרה ונשארה למעלה כנזכר, וטעם הדבר הוא, כי הנה לעולם הנצח הוא בסוד הת"ת, וההוד הוא בסוד המלכות כנו"ל, (ת) ולכן לא נמשכה הנצח דבינה אלא עד החזה, שהוא הנקרא טיבורא דליבא, לפי שעד המקום הזה הוא בחי' ז"א לברו, אך מן החזה ולמטה, מתחיל בנין המלכות ג"כ כנודע, ועד שם נתפשט הנצח לצורך הז"א, (ב) ואחר כך נתפשטה ההוד בלבד, עד למטה עד ההוד דז"א, לפי שמשם מן הפרק הראשון ההוד דז"א, שם נעשית מוח בינה דמלכות. והנה ההוד הזה, הוא מן הבינה העליונה שהיא אימא, ונמשכה עד מוח הבינה

הגהה

(א) צמח: ומה שאמר בדרושים, כי תחלה נכנס חכמה דמצד אימא, היינו הכתוב כאן, כי תחילה נכנסין נה"י דאימא, בסוד תפילין דרש"י כנודע.

הנחות זמראה מקומות

(ש) ע"ח ח"ב שער הנסירה סוף פ"ג, וסוף פרק ט, שער הכוונות דרושי העמידה דרוש ב' דף ר"א ד"ה והנה עתה.
(א) ע"ח ח"א שער המוחין פ"ט ח"ב שער דרושי הצלם פ"ב כלל ד' שער הירח סוף פ"ד, תע"ס שיעור ט' מן אות ק' ואילך.
(ת) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ב' ד"ה עוד במאמר. דף רע"ו ד"ה גם בזה תבין. תע"ס שיעור

הם ממש דוגמת מה שביארנו בתפילה של ראש המוחין של ז"א בכל בחינותיהם. ונבאר עתה ענין המוחין פנימיים בתוך גלגלתא דנוקבא, ואחר כך נבאר ענין התפילה של יד, שהם המקיף שלה במצח שלה. והענין, כי הנה המוחין פנימיים, אינם רק בבחי' תרין מוחין בלבד, לפי שהיסוד של ז"א אינו מתפשט עד מקום הנוקבא כנודע. (ג) וגם לטענה הנ"ל, כי העיטרא דחסד נגזו אותו המועט שנשאר ממנו ביסוד שבו, ולכן אין בה רק תרין מוחין. שהם נר"ה של ז"א. והנצח בו כח החכמה, וההוד בו כח הבינה והגבורות. ובוזה תבין, איך מלכות היא בשמאל, כי הרי רובה מן השמאל, כי בשמאלא יש בינה וגבורות, ובימינא לא יש אלא חכמה בלבד. ואמנם ודאי הוא, כי היסוד של ז"א, ודאי שגם הוא נכנס ברישא דנוקבא, ובתוכו נתלבש עיטרא דגבורה. ובוזה תבין מ"ש בזה, דיסוד נטיל לשמאלא, ורובו הוא דין, והוא בחי' היסוד, בהיותו כאן במלכות, לפי שעיטרא דחסד שבו הוא מועט מאד, ועיקר מה שיש כאן ביסוד למטה בהיותו במלכות, הוא בבחי' עיטרא דגבורה, ולכן נקרא היסוד בחי' דין.

ובזה תבין טעם, למה דעתן של נשים קלה, (ד) והוא, לפי שאין בה רק בחי' חצי הדעת, לפי שהדעת הוא כללות תרין עטרין כחדא, בשביל שיוכל להיות מכריע בין חו"ב, ע"י שכולל את שניהם בבחי' החסדים והגבורות. אבל הדעת שלה, אין בו רק עיטרא חדא דגבורות, וכמו שביארנו על פסוק בלחם הקלוקל, (ה) כי דעת העליון יש בו ה' הוי"ו"ת הסדים, שהם בגימטריא ק"ל. וה' הוי"ו"ת גבורות שהם ק"ל שני, וזהו קלק"ל. אבל זה הדעת דמלכות, אין בו רק עיטרא דגבורה, שהוא ק"ל

עיטרא דגבורה רק מעט מזער, וכולה נשארה אל הנקבה. ונמצא עתה, כי לא יש אל המלכות רק ג' מוחין לבד, שהם חו"ב וגבורה.

והבן עתה היטב ענין זה, כי כמו שביארנו למעלה בתחלת דרוש זה, (ב) ענין ג' בחי' שיש אל מוחין דז"א, ובכל א' יש מוחין פנימיים ומקיפים, ומקיפין התחתונים שבכולם הם בחי' התפילין שבמצחו, כן הוא ברחל נוקבא דז"א, כי הנה תחלה היתה בחי' המקיף העליון שבכולם, בבחי' קשר תפילה של ראש כנ"ל, כי אותו הקשר הוא המקיף העצמי של רחל. והנה אחר כך נמשכו בבחי' הרצועות בסוד אור המקיף עצמו, ובאלה הבי' רצועות היו נכללין חכמה וחסד מצד ימין, ובינה וגבורה מצד שמאל. ואותה של ימין, בחי' החסד שבה, נפסק בטיבורא דליבא, ומשם נכנס תוך ז"א, ונתפשט עד היסוד שבו, אך מוח החכמה אשר ברצועה הימנית, נתפשט עד המלכות, במקום שהוא מוח החכמה שבה. וכן רצועה השמאלי הכוללת מוח הבינה ועיטרא דגבורות נתפשט עד הבינה שבמלכות, ומקום זה הוא טיבורא דגופא, ונמצאין עתה ג' מוחין בלבד, שהם חו"ב וגבורה, ואלו נכנסו דרך טיבורא דגופא דז"א, ונתלבשו תוך נר"ה דז"א באופן זה: חכמה בנצח, ובינה וגבורה בהוד, וזהו בחי' מוחין פנימיים שלה, שנתלבשו בנר"ה של ז"א. ואז יצאה עוד הארתם בחוץ מן הנה"י דז"א, בסוד אור המקיף שני, ואחר כך נתלבש ונכנסו הנה"י דז"א תוך חללי גלגלתא דרישא דנוקבא עצמה, ובתוכם ג' המוחין שלה בסוד פנימיים, ואחר כך חזרו לצאת בבחינת אורות מקיפים במצח שלה, בסוד תפילה של יד, כמו שנבאר ב"ה. והרי נתבארו כל בחי' של המוחין של המלכות, איך

הגהות ומראה מקומות

שער כ"ו: הצלם פרק ג'. לקוטי תורה בהעלותך ד"ה ועינו כעין הבדולח. שער מאמרי רשב"י זע"א דף רצ"ד ט"ב ד"ה ודע כי מרע"ה. שער הכוונות דרושי העמידה דרו"ש ב' דף ר"ג ד"ה גם נעשית דרושי הרת העמידה דרוש ב' דף רנ"ד ד"ה ואמנם גם. הע"ס שיעור ח' בלוח התשובות תשובה י"ד.

(ב) לעיל דף ס"ג ד"ה ונבאר עתה כללות.
(ה) ע"ה ח"ב שער דרושי הצלם פ"ב כלל י"ב
י"ג מבוש"ש ש"ו ח"א דרוש א' וי"א. תע"ס שיעור י"ד מן אות קס"ט ואילך ועי"ש באור פנימי.
(ד) שבת לג: קדושין פ:
(ה) ע"ה ח"ב שער דרושי הצלם פ"ב כלל י"ב

א' בלבד, ולכן אמרו שדעת הנשים הוא ק"ל. (א)

והנה נתבאר עתה ענין התפילה של יד, כי הנה כמו שנתבאר לעיל, איך ע"י קוצא דשערי דאריך, שהכה בעורף של ז"א, גרם יציאת הארת המוחין במצחו, בבחי' תפילין של ראש. ג"כ יש חד קוצא דשערי, דנחית מרישא דז"א על רישיה דמטרוניתא, כנזכר באדרת נשא דף קמ"א ע"ב, והוא מכה בעורף שלה, ואז נוצצין ובולטין אורות המוחין שלה במצחא דילה, ונעשין שם בחי' תפילין שלה, הנקראת תפילה של יד כמו שיתבאר. והנה מכה הכאת אור דקוצא דשערי דז"א, ברישא דנוקבא, נגדל אותו המעט מוצר דעיטרא דחסד, הגנוז תוך היסוד דז"א כנ"ל, ועי"כ נשלמו בה ד' פרשיות בתפילה שלה.

ודע, כי אף על פי שאמרנו, כי התרין עטרין הם ביסוד דז"א, עכ"ז עיקרם הלוויים בחו"ב שלה, שהם בנה"ה דז"א, רק שאח"כ הם מתחברים ביסוד של ז"א לצורך הדעת שלה, כמו שנבאר ב"ה למטה בסוף זה הדרוש, כי הרי עיקרה אינה רק תרין מוחין לבה, שהם נו"ה דז"א, ועיין בדרוש שנבאר עתה ב"ה. והנה טעם היות ד' פרשיות של תפילין שלה בבית א' בלבד, משא"כ בתפילין של ראש שהם בד' בתים, הוא במה שנתבאר לעיל, (ז) כי בתפילין של ראש, נמשכין ד' המוחין עצמן של אר"א בתוך ז"א, רק שנתלבשו בנה"י דאימא, ולכן נעשו להם ד' בתים של ראש. אך המלכות, עיקר המוחין שלה אינה רק בחינת התלבשות נה"י דאימא תוך ז"א, ואחר כך בלטו לחוץ במצח, ואחר כך חזרו להאיר בעורף דז"א, בבחי' קשר של דל"ת של תפילה של ראש,

כי משם המשכת המוחין של המלכות כנ"ל, ונמצא כי עיקר המוחין של הנקבה, הם בחי' נו"ה דאימא, ולא המוחין עצמן. וגם למטה בז"א, אין מתלבשין בה רק הנצח וההוד שלו בלבד כנ"ל, ובשניהם בלבד הוא כללות המוחין שלה. וכבר ידעת, (ז) כי נו"ה הם תרי פלגי גופא, ואינם רק גופא חד, ולכן אין במלכות רק בית א' בלבד. אבל הפרשיות הם ד', כי סוף סוף ד' מוחין אינן בגווה. והנה כמו שתפילה של ראש חזר האור בעורף שלה, ועשה שם בחי' הקשר שלהם, כן התפילין שלה חזר בחי' האור החוזר מן המצח שלה, ומכה בפנים במוחין שלה, ומתחברין אלו הד' הארות בתוך היסוד של ז"א אשר בה, ואז בולט בחוץ בעורף שלה, ואז נעשה בה הקשר דתפילה של יד שהוא צורת יו"ד, לפי שנעשה מן היסוד של ז"א אשר בה, שהוא צורת יו"ד. (ח) ובתוכו הוא בחי' ד' מוחין שלה, שהם ד' פרשיות דתפילה של יד, ע"ד שביארנו בתפילה של ראש.

והנה נתבאר, כי התפילה של יד הם המקיפין של המוחין במצחא דנוקבא תתאה רחל, וצריך לתת טעם, למה נתינתם הוא בזרוע שמאלי של האדם, אך הענין הוא כמ"ש לעיל, כי ראש המלכות הוא בטיבורא דליבא, שהוא החזה של ז"א, והיא קרובה אל הלב, ואל הזרוע השמאל דז"א, מצד עיטרא דגבורה אשר לה, כנ"ל כי רובה מהשמאל, ולכן אנו מניחין אותה התפילה שלה בזרוע השמאל של הזכר, כי שם מקום ראשה.

והנה נודע מ"ש לעיל, (ט) כי מן הד' מוחין עילאין, כמעט אינה לוקחת מהם רק עיטרא דגבורה לבה, וכל הג' מוחין האחרים, לוקחם

הגהה

(א) צמח: וכוונתו נתן ז"א לנוקביה הנקראת לחם, גם החסדים, ואז יש בלחם שהיא האשה, ק"ל ק"ל.

הגהות ומראה מקומות

- (ו) לעיל דף ג"ט ד"ה ואמנם ענין תפילה.
 (ז) ע"ח ח"ב שער השמות סוף פרק ר'. תע"ס
 שיעור ט"ו לוח התשובות לפירוש המלות תשובה
 פ"רפ"ח. (ח) עץ חיים ח"ב שער דרושי הצלם פרק ב' כלל י"ג.
 (ט) לעיל דף ס"ט ד"ה והנה מן הדלת.

התפילין קודם התפילה, רק אחר גמר התפילה, כי הרי המוחין הפנימיים אינם נכנסין בז"א אלא בעמידה, הנקראת תפילת השחר, ואחר כך יוצאין המקיפין בסוד התפילין, ולא קודם התפילה.

ועוד שינוי סדר אחר בתפילין בעצמם, כי הרי תחלה נכנסים המוחין פנימיים ברישא דז"א, ואחר כך יוצאין המקיפין במצחו בבחי' תפילה של ראש, ואחר כך נמשכין מוחין פנימיים ברישא דנוקביה, ואחר כך יוצאים המקיפין שלהם במצח שלה בבחי' תפילה של יד, וא"כ איך התפילה של יד, קודמת לתפילה של ראש והו"ל להיות בהפך. וגם כי כיון שהתפילה של יד היא במצח דנוקבא, איך היא נקשרת בזרוע שמאל של הזכר, ונקראת על שמו, תפילה של יד.

ועוד כי למעלה ביארנו (מ) כי בעת כל תפילה ותפילה מג' תפילות שבכל יום נמשכין מוחין, ואחר התפילה חוזרין להסתלק המוחין, ומתמעטין זו"ן, וא"כ איך כל היום כולו הוא זמן התפילין, מאחר שאין בחינתם נעשה, רק בזמן התפילה לבר. גם שאלות רבות כאלה, ובפרט במ"ש לעיל, כי תפילה של יד היא בבריאה, ותפילה של ראש באצילות (נ) וכפי הנזכר לעיל, הכל הוא באצילות בזו"ן אשר שם.

והנה לבאר כל פרטים אלו, נבאר עמהם פסוק שימני כחותם על לבך וגו', הנדרש בספר הזוהר, ובספר התיקונין, שהוא בחי' תפילה של יד, המונחת בזרוע וכנגד הלב, וזה יתבאר במה שכבר ביארנו, איך בלילה מסתלק גם הרשימו של המוחין של זו"ן, וכן בדרוש שכיבת הלילה, נתבאר ענין זה באורך (ס) ושם בשני הסימנים הנזכרים נתבאר, כי הרשימו של המוחין של ז"א מסתלק לגמרי וישב על ראשו,

הז"א כמעט כולם. והנה עיטרא דגבורה, הוא בחי' פרק הזרוע השמאל, הדבק אל הכתף כנ"ל, ולכן מקום הנחתה הוא שם, בפרק הג' של הזרוע שמאל דז"א, הסמוך אל הכתף, כי שם אחיזתה של עיטרא שלה. וגם כי הנה ביארנו לעיל, (י) כי תרין עטרין הם מתרין רישי כתפין דא"א, ומשם נמשכו הימני שהם עיטרא דחסד אל ז"א. והכתף השמאלית דאריך שהם עיטרא דגבורה אל הנקבה, ולכן גם בכאן בז"א, נקשרה באותו הפרק של הכתף.

גם טעם אחר, יתבאר לך במה שנתבאר לעיל בענין נטילת ידיים, (כ) על ענין, למה אין נטילת ידיים גם מן הזרועות ולמעלה, ושם נתבאר, כי הזרוע השמאלית הוא גבורות, ודרך שם בפנימיות, נמשך רוחא דחיי מעתיקא קדישא אל המלכות, הניתנת שם בבחי' תפילה של יד בדרך סיתום, אך לעתיד לבוא ימשך בגילוי אל המלכות הנקראת אז מלכא משיחא, כנזכר באדרא רבא, בענין תרין נוקבין דחוטמא.

ועתה נבאר דרוש אחר גדול, כולל כל בחי' התפילין של ראש שהם של ז"א, והתפילה של יד שהוא ברישא דרחל, ותפילין דיעקב, וקשר שיש בכל ג' תפילין הנזכרים, וכדי לבאר כל זה, צריך שבתחלה נעורר כמה שאלות, וע"י תשובותיהם, יתבארו כל הפרטים הנזכרים. ומה שצריך לעורר הוא, למה זמן הנחת התפילין הם ביום ואין זמנם בלילה. ועוד, כי הרי כפי הנ"ל בדרושים הקודמים הוא, שאי אפשר שיצאו אורות המקיפין במצח דז"א, או דנוקביה, שהם בחינות התפילין, רק אחר שכבר נכנסו המוחין פנימיים ברישא דז"א, ואז מכה שהוא קוצא דשערי בהם, ובולטין במצח, ונעשין תפילין דראש, וכער"ז בתפילה של יד. (ל) וא"כ לא היה לנו להגניח

הגהות ומראה מקומות

אות י"ד. פרי עץ חיים שער תקון חצות פרק א'.
 (ג) לעיל דף ט"ו ט"א סוף ד"ה ונבאר תחלה.
 (ס) שער הכהונות דרושי הלילה דרוש ד' תע"ט שיעור י"ד מן אות י"ד. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רפ"ג ט"ב ד"ה ואמנם עדיין.

(י) לעיל דף ס"ז ס"א ד"ה אבל הענין.
 (כ) לעיל דף ל"ב ט"ב ד"ה ואמנם הטעם.
 (ל) לעיל דף ס"ו ט"א ד"ה ועתה נבאר.
 (מ) לעיל דף ט"ו ט"ב ד"ה ואי אפשר. שער הכהונות דרושי הלילה דרוש ד'. תלמוד ע"ס שיעור י"ד מן

אך הרשימו של המוחין שלה, נשאר תוך ז"א, ממש במקום החזה, בלבו של ז"א, ומשם הוא מאיר אל הנוקבא, וז"ש הנקבה אל הזכר, שימני כחותם על לבך.

והנה נתבאר שם, כי באור הבקר תכף קודם התפילה, אותה הנקודה העיקרית של רחל, שהיא הכתר שבה, עולה מלמטה מהיכל קדש הקדשים של הבריאה, (ע) עד זרוע השמאלי של ז"א, ועומדת שם פב"פ עמו, אך הטי' נקודות אחרות מחכמה שבה ולמטה, יורדות או למטה בכי"ע, ועומדות שם עד תפילת השחר ואז על ידי התפילה הם עולות, כמו שיתבאר במקומו ב"ה, ואז אחר אור הבקר, שעלתה אותה הנקודה העיקרית, ועמדה בזרוע של ז"א פב"פ, אז הרשימו של המוחין דז"א, חוזר למקומו תוך ז"א באור הבקר, וגם הרשימו של נוקביה שהיה בלילה נתון בפנימיות החזה של ז"א בלבו כנזכר, הנה עתה יוצא משם לחוץ, ונכנס ברישא דהיא נקודה, והם שם בבחי' מוחין של הנקודה היא פב"פ, עם הגבורה של ז"א, אמנם תחלה נמשך הרשימו שלה, ואחר כך הרשימו דיליה, כמו שנבאר עתה ב"ה בענין התפילין.

ולכן נבאר תחלה ענין של התפילין, ונאמר, כי הנה כאשר זה הרשימו של המוחין הראשונים הוא חוזר ונכנס תוך זר"ן כנזכר, אז חוזר האור שלהם ונעשין בחי' התפילין במצחיהם, ונמצא כי התפילין אינם נעשין, אלא מאותו הרשימו הנשאר מן המוחין שעברו בראשונה ונסתלקו, וכאשר אחר כך אנו מתפללין תפילת השחר, אז באים מוחין אחרים חדשים, והם מוחין אחרים חדשים ברישא דזר"ן ממש, ואותו הרשימו יוצא בבחי' תפילין במצחם. וכזה מובן למה מצות התפילין קודמין למצות התפילה, כי התפילין הם מן הרשימו הראשון, שחזר בהם קודם זמן התפילה באור הבקר, ואח"כ ע"י

התפילה באים מוחין ממש אחרים חדשים ברישא דזר"ן. גם בזה יתבאר למה זמן התפילין הוא כל היום, כי מאחר שגם כל היום יש רשימו דמוחין תוך רישא דזר"ן, לכן יש ג"כ תפילין ברישיהון דזר"ן, כי מכח אותו הרשימו יוצאין התפילין. אבל בלילה, שאפילו הרשימו של מוחין דזר"ן מסתלק, לכן אין אז זמן תפילין, לא לז"א ולא לנוקביה. ואמנם עכ"ו, בודאי כי יש הפרש בין שעת התפילה, לשאר היום, כי בשעת התפילה שאז יש מוחין גמורים ממש ברישא דזר"ן, לכן עיקר של מצות תפילין היא אז בשעת התפילה. אבל בשאר היום, שאין התפילין אלו אלא מכח רשימו בלבד, לכן אין התפילין או מצוה וחובה כמו בשעת התפילה.

והנה ענין התפילין הנעשין בה באותה הנקודה של רחל, זש"ה כחותם על זרועך, כי עתה שעלתה אותה הנקודה באור הבקר עד זרוע שמאלי של ז"א, ועומדת שם פב"פ עמו, (פ) אז נשלם ענין כחותם על זרועך, כי הרשימו של המוחין שלה היתה בפנים בלבו של ז"א, אך זו הנקודה היא בחוץ, ונתונה בזרועו השמאלה דז"א מבחוץ, ואז בהיות שם זו הנקודה, יוצא הרשימו שלה מתוך לבו של ז"א, ונכנס באותה הנקודה בהיותה עמו על זרועו, ואז משמש הרשימו ההוא לאותה הנקודה במקום מוחין, ואז בהכנס הרשימו ההוא לתוך אותה הנקודה, אז נקראת אותה הנקודה תפילה של יד, פירוש: כי אותה הנקודה נקשרת אז בזרוע השמאלי דז"א במקום הקבורת לפי שהוא כנגד הלב של ז"א, כדי לקחת אותו הרשימו שלה אשר שם כנ"ל, ואז נכנס בה אותו הרשימו ונעשין בראשה בחינת תפילין. ונמצא, כי בערך הז"א עצמו, הם תפילין בזרועו ועל לבו. אבל בבחי' הנקבה, הם תפילה של ראש שלה. (צ)

הגהות ומראה מקומות

(פ) ע"ח ח"ב שער תקון הנוקבא פ"ב כלל ח' ועיי"ש בהגהה אות ב' ונ"ל. להלן ענין ר"ה בד"ה ויסל וגו' בהגהת צמח. (צ) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רפ"ג ט"ב ד"ה ואמנם עדיין.

(ע) בשער הכוונות ענין דרושי הלילה דף שני"א ד"ה אמנם דע מובא ג' שמועות בענין הנקודה השרשית שהיא כתר וטי' התחתונות, ובתע"ס שיעור י"ד בלוח התשובות לענינים תשובה קצ"א מבוואר ג' השמועות

ובזה יתבאר ענין שינוי מאמרי הוזהר, אם הם תפילין דזרוע של ז"א, או אם הם תפילין של ראש דנוקבא, כי הכל אמת, ונמצא כי תפילה של יד, היא תפילין גמורין, כמו התפילין של ראש של ז"א.

ועתה צריך שנבאר, דא"כ למה הנשים פטורין מהתפילין בראשם כמו האנשים, אך הענין הוא, כי בחי' אלו התפילין של יד, הוא בהיות אותה הנקודה נקשרת בזרוע שמאלית דז"א, ואין בה פרצוף כלל עדיין, ולכן אין אנחנו עושין רמו אליה עדיין, אבל אנו רומזין אותה בבחי' ז"א עצמו, שהוא קושר אותה הנקודה עמו בזרוע, ע"י אותו הרשימו כנוכר, וכל זה הוא מחמת אהבתו אותה, וז"ש כחותם על זרועך, לפי כי עזה כמות אהבה שאני אוהבת אותך.

ונבאר עתה הטעם, למה קודמין תפילה של יד לתפילה של ראש. והענין הוא, כי הנה אותו הרשימו של רחל, שהיה נתון תוך החזה של ז"א ממש, וע"י עסק התורה אחר חצות כנ"ל וכנוכר במקומו, (ק) היה עולה זו הנקודה של כתר דרחל למעלה בעת אור הבקר ממש, ואז יוצא אותו הרשימו שלה שבתוך החזה שלה, ונכנס באותה הנקודה כנוכר, ונעשין בה בחי' תפילין בראשה, בהיותה קשורה בזרוע, וזה נעשה על ידי שאנו מקיימין מצות התפילין ומברכין הברכה, וע"כ נעשה המעשה הזה הנזכר, ואחר כך בראות הז"א, שכבר היא יש לה תפילין בראשה, מחמת שנתקרבה בזרוע, אצל הרשימו שלה אשר שם בחזה, או (ו) מתקנה בה, והוא ממשיך הרשימו שלו אשר למעלה, ונכנס בו בראשו, ואז נעשה בו ג"כ תפילין של ראש. ואף גם זאת הוא על ידי המצוה,

שאנו מקיימין בהנחת תפילין של ראש, כנודע כי אין דבר נעשה למעלה, אלא ע"י מעשה התחתונים בעה"ז. וז"ש קשה כשאל קנאה, אחרי מ"ש כחותם על זרועך כי עזה כמות אהבה. והרי נתבאר קדימת התפילין של יד, לתפילין של ראש. ואח"כ ע"י הק"ש והעמידה, באים מוחין אחרים חדשים לצורך הזווג כנ"ל, כי זה הרשימו איננו רק לבחי' התפילין כנוכר שם.

ועתה ביאר הפסוק, מה היתה קנאתו בה, ואמר רשפיה רשפי אש כו', ר"ל: כי (ז) נתקנה בתיקון שנעשה בה, כי הנה אותה הנקודה היא הכתר של רחל, והיא עומדת קשורה בזרועו השמאל, ואז נכנס בה הרשימו, ונעשו בה התפילין. וג' בחי' האלה, פירשם הכתוב, שהם דברי הנקודה ההיא עצמה, האומרת כך לפני הז"א בעלה, שימני כחותם כו'. וביארה הוא ענין קנאתו לה, כי כאשר הוא ישימנה כחותם על זרועו, ימשך גם אליו תועלת, לפי שאז (ח) יתקנה הוא בה, ויתוקן גם הוא כמוה שנתקנה כנוכר, וז"ש רשפיה רשפי אש שלהבת ייה, אשר ר"ת אלו הם ראשי, שהוא בחי' אותה הנקודה, שהיא כתר וראש שלה. וניתנה בזרוע גבורה שלו, שהוא אש, ונעשית אז היא רשפי אש, ביונקה משם. ונעשו אז בה התפילין שלה, שהם נקראים שלהבת ייה, כי הם בחי' גבורות ושלהביות, היוצאים מן ייה, שהם החכמה והבינה של או"א, הנקראים ייה, אשר מהם נעשו המוחין (ר) והתפילין שבראשה. וגם המוחין בעצמם שלה, הם חו"ב שבה, הנקראים גם הם ייה.

ואחר שנתבאר כל הטעמים אל השאלות הנ"ל, וביארנו מה ענין של אלו התפילין כולם,

הגהות ומראה מקומות

- (ז) ע"ח ח"ב שער תקון הנוקבא פ"א ד"ה ובוה תבין, שער יעקב ולאח פ"ג, שער ההקדמות דף רמ"ד ד"ה ובוה יובן, שער מאמרי רשב"י ויע"א דף רפ"ג ד"ה ועתה צריך לבאר, פע"ח דרוש התפילין פרק ח'.
  - (ו) צ"ל מתקנא. (ז) צ"ל נתקנא.
  - (ח) צ"ל יתקנא.
- (ק) שער הכוונות דרושי הלילה דרוש ד' דף שמ"ט
- (ד"ה וצריך לבאר דף שני"ב ד"ה ואחר שעשה. תע"ס שיעור י"ד אות כ"א.
- (ר) שער הכוונות ענין התפילין דרוש ה' דף ס"ה ד"ה וז"ס רשפיה. שם ח"ב בענין רהיצת פ"ו בערב שבת. שער הפסוקים וירא דף מ"ג ד"ה גם סיבת. שמות בפסוק וירא אליו מלאך ה'. ספר הלקוטיס שה"ש בפסוק שימני כחותם.

נבאר עתה סדר יציאת תפילין אלו, ואמנם תפילין של ראש דועיר אנפין, כבר נתבאר היטב בדרושים שקדמו לזה. ונבאר עתה תחלה תפילין דראש דיעקב, ואחר כך תפילין דרחל, כי כן הוא סדר יציאתם, כמו שנבאר ב"ה. והנה על דרך שנתבאר בתפילין של ראש, שהם יוצאין על ידי הכאת קוצא דשערי דאריך אנפין ברישא דזעיר אנפין, כן הוא הענין כאן, (ש) כי גם ברישא דזעיר אנפין, יש חד קוצא דשערי, ומתפשט דרך אחוריו, עד מקום אחורי החזה שלו עצמו, אשר שם הוא רישא דרחל באחורי ז"א, ושם מסתיים ונגמר ההוא קוצא דשערי, כנגד המצח של רחל ממש, כנ"ל בדרוש הציציות, (ת) לפי שהיא עומדת אב"א עם ז"א, ונמצאים פניה כלפי ההוא קוצא דשערי.

והנה רחל אינה מלכשת את ז"א ממש, רק עומדת באחוריו בלבד. ואף על פי שגופה היא מחוברת ודבוקה ממש בגופו של ז"א, אמנם הראש שלה שהוא עגול, איננו דבוק ומחובר לגמרי כולו בת"ת דז"א, רק אמצעות עגול ראשה בלבד הוא המתחבר, אמנם ב' צדדי הראש בימין ובשמאל, אינן מחוברין, ויש שם מקום פנוי וחלל ואויר ביניהם. ונמצא א"כ, כי מקום הדעת שלה בלבד העומד באמצע הוא הנדבק באחורי ז"א, אבל חר"ב שבה אינם דבוקים עמו. גם יש ענין אחר והוא, כי הראש שלה הוא קטן, אך רוחב מקום החזה שלו, הוא יותר רחב מן רוחב הראש שלה כנודע, וכאשר ראשה נדבקת בגופו באחורי הז"א, יעדיף רוחב גופא דז"א מב' צדדי ראש הנקבה. ונמצא כי ההוא קוצא דשערי דרישא דז"א, נחלק לב' ומכה בגופא דז"א עצמו מב' צדדי המצח של הנקבה, ואיננו מכה במצחא דנוקבא, כמו שמכה קוצא דשערי דאריך בראש ז"א עצמו, לפי ששם היה הז"א מלביש את אריך שם, והיה

סיבוב ראשו מפסקת בין ההוא קוצא דשערי, לההוא גופא דאריך. אבל כאן שיש מקום בגופא דז"א עצמו מב' צדדי ראש הנקבה כנוכר לכן כל מה שיכול להתחבר עם בחי' עצמו של ז"א, הוא מתחבר ומאיר שם. ועוד כי שם בז"א היא קוצא דשערי דאריך, מכים בעורף דז"א מקום שערות כמותם. אבל כאן שהוא מצח דנוקבא אינו מכה. א)

והנה נודע, כי ג' המוחין דז"א, מתפשטים מן ראשו ועד רגליו, דרך ג' הקוים שלו. ואף על פי שבערך ז"א עצמו, אין ההתפשטות ההוא נקרא מוחין, עכ"ז בערך יעקב ורחל, נקרא מוחין, וההארה היוצאת מהם, נעשין מוחין ליעקב ורחל כנודע. ונמצא כי ההוא קוצא דשערי, המכה בב' צדדי גופא דז"א, הוא מכה בשני הקוים שמן הצדדים, שהם תרין פרקין אמצעיים דנה"י דאבא ונה"י דאימא, הגנוזים תוך חג"ת דז"א, ששם התפשטות חר"ב דז"א, כלולים מחו"ב דאבא ומחו"ב דאימא. (ב) אך בדעת של ז"א אמצעי אינו מכה, מפני ששם מחוברים זרין כנוכר. והנה בהיות ההוא קוצא דשערי, מכה בשני הקוים דחו"ב דז"א עצמו כנוכר, והוא מאיר בהם, על ידי האורות הנמשכין דרך השערות שלו מן המוחין שלו, ע"ד הנזכר בקוצא דאריך המכה בראש ז"א, ואז מוצא שם חכמה וחכמה דאבא ואימא, ובינה ובינה דאז"א, אז מוציא אותם כלפי פנים דז"א, ויוצאין לחוץ לצד פנים שלו, ושם פוגעים באחורי רישא דיעקב, העומד אחור בפנים עם ז"א, כי אחורי יעקב הפוכים כלפי פני ז"א כנודע, ואז פוגע הכאת ההוא קוצא דשערי, בעורף של יעקב, ונכנס תוך רישא דיליה ובמוחין דיליה, ומוציאין אותן לחוץ במצחו של יעקב, ושם נעשין תפילין במצח דיעקב.

ויש בהם ד' פרשיות, ואינם כמו ד' פרשיות

הנהגות ומראה מקומות

- ספירות שיעור י"ד בלוח התשובות תשובה רל"ו.
- (ת) לעיל דף נ"א ט"א ד"ה והנה המלכות.
- (א) לעיל דף ע"ח ט"ב ד"ה והנה בזה תבין.
- (ב) פ"ע"ח שער התפילין פרק ח'.

- (ש) ע"ח ח"ב שער הארת המוחין פ"א דף קי"ט
- ט"א ד"ה ואמנם. שער הפסוקים שמות דף קי"ח ט"ב
- ד"ה והנה שם. שער הכחות ענין תפילין דרוש ז'.
- שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רע"ט. תלמוד עשר

אם שמוע, וח"ב דאימא הם ח"ג לגבי ערך ח"ב דאבא. ואע"פ שבוהד פרשת בא, נתבאר כי גם ד' פרשיות דתפילה של יד, הם ח"ב וח"ג, הוא לסיבה הנזכרת, כי ח"ב של אימא נעשו בה בבחי' ח"ג לגבי ח"ב דאבא.

ובזה יתבאר מאמר דאדרת האזינו דף רצ"ה, וז"ל, ונהירו דתרי מוחי גליפן בה, והנה משם נראה כי אין בה רק תרי מוחי לבה, ודעת אין בה, ובפרשת בא קאמר איפכא, דד' פרשיות דתפלה של יד הם ח"ב ח"ג, אבל יתורצו שני המאמרים במה שביארנו, כי האמת הוא שיש בה ח"ב וח"ג, אלא שכל עיקרם אינם רק תרי מוחי בלבד, כי החו"ג שבה אינם אלא תרין מוחי דח"ב לבה, אלא שהם כפולים של אבא ושל אימא. ואמנם מה שקראם נהירו דתרי מוחי, ולא אמד ותרי מוחי גליפן בה, הענין הוא, כי הם אור נמשך בסוד חותם מן הנו"ה דז"א, וע"כ בהיותם בה נקראים נהירו דתרי מוחי.

ועתה צריך לתרץ קושיא אחרת יותר גדולה, כי הרי בפרשת שלח לך דף ק"ע ע"א קאמר, דדעת של הנקבה תחתונה נקראת ק"ל, בסוד דעתן של נשים קלה. וגם אנחנו ביארנו במקומות רבים (ה) כי הם בחי' עיטרא דגבורה, שהם ה' הוי"ות, ה' גבורות, שהם בגימטריא ק"ל, ואיך אמרו באידרא של האזינו, ונהירו דתרי מוחי גליפן בה, אמנם ענין זה נתבאר במקום אחר, (ו) כי יש חלוק בענין הדעת של הז"א, אל הדעת של הנקבה. כי הדעת של ז"א, הוא למעלה בראשו ממש. אמנם הדעת של הנקבה, הוא למטה מראשה, והוא בגופה ממש, והוא באמצע בין שתי הכתפים שלה, שהם ח"ג שלה, ושם בשליש העליון של ת"ת שלה, שם עומד הדעת שלה תמיד. ואמנם למעלה בראשה, לא יש רק תרין מוחין, שהם ח"ב דאבא. ועוד יש לה ח"ב דאימא. תמורת

דתפלה של דאש דז"א, שהם מחו"ב וח"ג של אימא, וכן דאבא, בסוד תפילין דר"ת, כמו שיתבאר ב"ה לקמן. אמנם בתפילין אלו, לא יש רק שתי חכמות ושתי בינות של אבא ושל אימא, ואז פרשת קדש, היא כנגד חכמה דאבא. ופרשת והיה כי יביאך, הוא בינה דאבא. ופרשת שמע, היא חכמה דאימא. ופרשת והיה אם שמוע, היא בינה דאימא. וח"ב דאימא, הם בערך ח"ג לגבי ח"ב דאבא. ואחר כך מכח ההכאה ההיא, חוזרות האורות אל אחר, וכמו שההכאה בהם גרמה שילכו לצד פנים עד הסוף, שהוא רישא דיעקב. כן בחזרתם לצד האחר, חוזרין עד הסוף שהיא דחל, ובכל מקום שפוגעין עושין הארה. הא כיצד: הרי שהם חוזרין אל אחורי רישא דיעקב במקום העורף, ושם הם מוציאים הארה אחת, הנקראת לאה אשת יעקב, ונקראת אצלינו דור המדבר, כמבואר במקומו (ג) ואז מאירים שם, ועושין שם קשר של תפילין דיעקב, שהיא בחי' לאה אשת יעקב, ע"ד הנ"ל בלאה אשת ז"א, שנעשית קשר תפילין בעורף של ז"א. וכל זה נתבאר היטב יותר בארוכה שם במקומו וע"ש. ד)

ואחד כך חוזרת ההארה יותר לצד אחר, עד שפוגע בז"א ונכנס שם, וחוזר ויוצא מן ז"א, ונכנס ברישא דרחל בעורף שלה. כי הרי אחורי ראשה, הם כנגד אחורי ז"א, ולכן תחלה פוגע בעורף שלה ונכנס בראשה, ויוצא במצח שלה, ושם נעשין התפילין שבראש, הנקדאים תפילה של יד כנ"ל.

והנה אלו התפילין של רחל, הנקראים תפילה של יד, גם הם יש בהם ד' פרשיות, ואינם כמו הד' פרשיות דתפילין דרישא דז"א, שהם ח"ב וח"ג, אמנם הם ע"ד שביארנו בתפילין של יעקב, והם ח"ב דאבא הם קדש והיה כי יביאך, וח"ב דאימא הם שמע והיה

הגהות ומראה מקומות

ש"ו ט"ב ד"ה ודע הקומה אחרת. ח"ב שער דרושי הצלם פ"ב כלל י"ג תע"ס שיעור י"ד בלוח התשובות לפירוש המלות תשובה כ"ח ולי"א. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רע"ג ט"ב ד"ה ודע כי יש.

(ג) לעיל בהגהות ומ"מ ציון ש'.

(ד) לעיל בהגהות ומ"מ ציון ש'.

(ה) לעיל בהגהות ומ"מ אות ה'.

(ו) ע"ח ח"א שער לידת המוחין סוף פ"ב דף

בגוף. וע"כ כתבו בזה פרשת פינחס דף רל"ו ע"ב, דאצטריך דלא יעדי ההוא קשר מתפילה של יד, ולא תתפרד ממנו כלל ועיקר, שאם יתפרד הדעת שבגופה מן המוחין שלה, הוא פגם גדול מאד מאד, ולכן הזהירו מאד שם בזה על היר"ד ההוא, דלא לאפרשא לה מגו תפילה של יד, כי הכל הוא בחי' פרצוף רחל עצמה, אלא שאלו מוחין, וזה גוף. משא"כ בקשר דתפילין בראש, שאין בו בחי' ז"א עצמו, רק פרצוף אחר של לאה, וע"כ צריך להפרידו ולהרחיקו מן התפילין עצמן של הראש אלא שיש לה דבקות עמו ע"י הרצועות בלבד. וא"כ נמצא, כי קשר דתפילה של יד, אינו דומה כלל לקשר תפלה של ראש, כי קשר תפילה של יד, הוא ג"כ מכללות המוחין של רחל, שהוא הדעת של ה' גבורות שבה, ובהיותו למטה בגוף שלה הוא בחי' עור, אבל עכ"ל, הוא מכלל המוחין שלה, אלא שירד למטה.

האמנם פרצוף רחל עצמו, אינו נרמז כלל בתפילה של יד, לפי שהיא נקודה קטנה של כתר שבה, ולכן אין אנו עושין לה זכר, אלא למוחין שבה עם הדעת שלמטה, שהם תפלה של יד, והקשר שלה. אמנם עכ"ל אנו קושרין תפילה זו בזרוע שמאלי, להורות כי שם ג"כ נמצאת הנקודה היא נקשרת שם כנ"ל, אך בתפילה של יד עצמה אין לה שום זכר, רק אל המוחין שלה בלבד, לפי שהם מוחין שלמים, בבחי' כל פרצוף רחל שלימה. ואל תשכת, כי כל זה הוא מבחי' הרשימו של המוחין בלבד כנ"ל.

והנה בזה תבין, ענין ההוא קוצא דשערי דו"א, שאמרנו לעיל שאינו מכה באמצע כנגד

חוי"ג כנ"ל. ונמצא כפי זה, שאין בראשה רק בחי' שני מוחין לבד, שהם חוי"ב, ועכ"ל נחלקין לדי' מוחין על הדרך הנזכר, כי הדעת האמיתי שלה, (א) שהם עיטרא דגבורה, הוא למטה בגוף שלה, ולכן אינו עולה בשם מוחין. ועל כן לא היו חמשה פרשיות בתפילה של יד, כי התפילין הוא כנגד המוחין שבראשה, ועל כן הם פרשיות ממש, דוגמת תפילין של ראש דו"א. אבל הדעת שלה שהוא למטה בבחי' גוף, אינו בבחי' מוחין, ולכן לא היתה פרשה כנגדו.

אמנם ענין הדעת שבה, הוא בחי' הקשר שיש בתפילה של יד, ולכן הוא צורת יו"ד, שהוא בחי' הדעת שצורתו יו"ד, כדוגמת היסוד כנודע. (ז) ולהיות למטה בגוף, אין בו רק צורת יו"ד מן העור בלבד, ואין בתוכו פרשה, שהיא בחי' המוח כשאר הפרשיות.

האמנם דע, כי אין קשר זה כקשר תפילה של ראש, כי שם היא בחי' אחרת, שהיא לאה אשת ז"א, נפרדת ממנו, ועומדת שם באחוריו, וע"כ קשר תפילה של ראש, הוא רחוק מן התפילין עצמם, כי תחלה נמשכין שתי רצועות מהתפילין, ואחר כך רחוק מן התפילין, נעשין שם קשר ההוא רחוק מאד מהם. אבל הקשר הזה, הוא עצמות רחל ממש, בחי' הדעת דעיטרא דגבורה שלה, מצד הפנים שלה, ולא באחוריה כקשר דתפילה של ראש, אלא שלסיבת היותו למטה מן הראש, גם כאן לא היה תוך התפילין, המורים על המוחין, אמנם היו למטה מהם, בבחי' עור לבד, לסיבה שאיננו מוח, אבל עכ"ל הנה הוא בחי' מוח, אע"פ שהוא למטה

הגהה

(א) צמח: אמר הדעת האמיתי שלה, שהם ר"ל חלק הדעת דגבורות, ולא מן החסדים

הנהות ומראה מקומות

ח' דף קמ"ט ט"ב ד"ה ואמנם יש. להלן ענין ר"ה ד"ה ויפל. שער ההקדמות דף ת"ג ט"ב ד"ה ואמנם יש. מבוי"ש דף שי"ב מאמרים דר"ה. עיי"ש בהגהות ומ"מ אות ס' בשם צמח.

(ז) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רפ"ב ט"א ד"ה והנה עתה צריך. שער הכוונות ענין תפילין הרוש ז' דף ע"ו ט"ב ד"ה וז"ס מ"ש.
(ח) ע"ח ח"ב שער תקון הנוקבא פרק ב' כלל

הדעת, רק מב' צדדיו, שהוא בב' הקוים של חו"ב, והטעם כבר נתבאר לעיל, ט) אמנם עוד הוא לטעם זה, כי אחרי שאין שם דעת דנוק', א"כ למה יכה שם ויאיר על חנם, במקום שאין שם מוח. ואמנם למטה לא יצא בבחי' קשר, כמו אותו דלאה של קשר דתפלה של הראש, שהרי אין הקוצא דשערי מגיע שם ואינו מכה בו, ואיך יצא לחוץ בבחי' קשר, אבל עניינו הוא, מוח הדעת עצמו של רחל אשר במקומו ממש, ואינו בולט לאחור כנזכר.

ואם תשאל ותאמר, כי הרי החסדים המגולים של אימא, המתפשטים בתוך ז"א, בכל הקוים ימין ושמאל ואמצע כנודע, וא"כ כאשר הקוצא דשערי דז"א, הכה בשני קוים דז"א, איך אינו מכה אלא בחו"ב אשר שם, ואינו מכה בחסדים המתפשטים שם בנו"ה דז"א, ואז מכה ההכאה ההיא יוכל להיות דעת לרהל למעלה בראש מבחי' חסדים. ואי תימא כי עטרא דחסד היא לז"א ולא לנוקביה, אי אפשר, כי הרי פשוט אצלינו י) כי כל בנין גופא של רחל, נעשה ע"י אותם שני החסדים. אבל הענין, כי אדרבה, מפני שהוצרכו לבנות פרצוף רחל עצמו, לכן הלואי שיספיקו לזה הענין, ואין עוד כח בהם לעשות בה בחי' דעת. ועוד, כי הנה אפילו המוחין עצמם שהם חו"ב, לא היו יכולין לצאת, לולא ע"י אלו הב' חסדים המאירים בהם, והם אשר נותנים בהם כח להוציא הארתם לחוץ, ויוכלו לעשות בחי' תפילין לרחל, והלואי שיספיקו לזה, וכבר הודעתך, כ) שאל תשכח, כי כל זה הוא מבחי' הרשימו של המוחין בלבד. ואמנם הקוצא דשערי דז"א, אשר האיר שם בחו"ב שבשני הקוים דז"א, לא היה בו כח כ"כ להוציא אלו המוחין של חו"ב לרחל, אלא ע"י הארת הב' חסדים אשר בפנים כנזכר. וטעם הדבר הוא, לפי שקוצא דשערי צריך להוציא הארות רבות, שהם: תפילין דיעקב, והקשר שלהם, שהיא לאה דיעקב, ותפילין

דרחל, ולכן הוצרך אל אלו השני חסדים הנזכר, להוציא מוחין דרחל, ולא יכלו לעשות דעת דחסדים ברחל בראשה למעלה.

ובזה תבין טעם א', למה קוצא דשערי דאריך, לא הוציא רק הארת תפילין דז"א והקשר שלהם בלבד. והקוצא דשערי דז"א, הוציא הארות רבות, והם: תפילין דיעקב, והקשר שלהם, והתפילין דרחל. וגם למה, כיון שהוציא תפילין דיעקב, וקשר שלהם באור החזור, למה לא הוציא קשר לתפילין דרחל ג"כ.

אך יובן עם הנ"ל, והוא, כי קוצא דשערי דאריך, הכה בראש ז"א, אשר שם האורות סתומים בשתי מחיצות, נה"י דאימא ונה"י דאבא כנודע, ועל כן לא היה כח בקוצא דשערי של אריך להוציא, רק תפילין דז"א וקשר שלהם בלבד. אבל קוצא דשערי דז"א, הוא מכה במקום שהחסדים מגולים תוך ז"א, שהם שני החסדים הנ"ל, וגם כי שם נגלה יסוד דאבא כנודע, ואורו גדול, וגם הוא מאיר בשני הקוים ימין ושמאל, הוא, וגם אותם הב' חסדים הנזכר, בנה"י דאבא ונה"י דאימא אשר בתוכם חו"ב דאבא ודאימא, ונמצא כי יש כאן אורות רבים מאד מאד, וע"כ היה בו כח לעשות כל הבחינות הנ"ל, שהם: תפילין דיעקב, והקשר שלהם, ותפילין דרחל, ואף על פי שבערך הז"א עצמו, אינם שם בבחי' מוחין, עכ"ז בערך יעקב ורחל, הם נעשין להם מוחין ממש גמורים כנודע. ובפרט לסיבת היותם שם בגילוי גדול, ובאורות רבים כנ"ל, אבל עכ"ז, די להם שהיה להם כח לעשות כל הבחי' הנזכרות, שהם: תפילין דיעקב ליעקב, ולאה אשתו, ותפילין לרחל. אבל קשר ג"כ לרחל, לא יכול לעשות, לפי שכבר האירו דרך הליכה, מכה ההכאה שהכו באחורי ז"א, ובלטו עד מצח דיעקב, שהוא מרחק גדול, ואחר כך בסוד אור חזרה, חזרו האורות דרך חזרה פעם שנית אל מקום שיצאו מבתחלה במקום רחל, והוציאו את

הגהות ומראה מקומות

שער ההקדמות דף רמ"ג ט"ב ביאור פרצוף יעקב ולאה. פע"ח דרוש התפילין פרק ח'.
כ) לעיל דף ע"ג ט"ב ד"ה והנה לבאר.

ט) לעיל דף ע"ו ט"א ד"ה והנה רחל.
י) ע"ח ח"ב שער דרושי הצלם פרק ו'. שער תקון הנוקבא פרק א'. שער יעקב ולאה פרק ג'.

התפילין במצח שלה, ואיך עתה יחזור פעם שלישית לאחור אל העורף שלה, להוציא קשר אליה. וזה נראה מחוש הטבע, שכשאתם זורק אבן בכח גדול אל מקום א', הולכת שם, ואחר כך חוזרת לאחור מכח הגדול שהיא בעת שנזרקה. אבל שתחזור פעם שלישית, לחזור לילך כבתחילה אי אפשר. ועוד, כי הרי כח גדול היה לו לעשות כל הבחי' הנזכרות, ומכ"ש שיכול לעשות יותר, מה שלא עשה כן קוצא דשערי דאריך, וע"כ לא יש קשר בתפילה של יד, כדמיון קשר של תפילה של ראש.

ואמנם הקשר של תפילה של יד, שהיא צורת יו"ה כבר ביארנו לעיל, (ל) שאין זה קשר בולט באחורי התפילין כמו קשר הראשון, אמנם הוא מוח הדעת הפנימי עצמו דרחל, אלא שלהיותו למטה בגוף שלה כנ"ל, לכן הוא מחוץ אל התפילה של יד, שהיא בחי' המוחין שבראשה למעלה.

הרי נתבאר מכל הנזכר, כי לעולם כל בחי' התפילין, הם לעולם במצח, או במצח ז"א, או במצח דיעקב, או במצח דרחל. כי אין התפילין יוצאין, אלא מבחי' המוחין אשר בתוך הראש, ובולטין הארתם לחוץ. וא"כ התפילה של יד, אי אפשר כפי שחושבין קצת חכמי דורינו, שהם יוצאין מזרוע עצמו דז"א, שהרי אין שם מוחין. אמנם הם תפילין היוצאין מן מוחין דרחל עצמה במצח שלה, אלא שלהיותה עומדת שם בזרוע דז"א, אנו קושרין אותה שם כנ"ל.

והנה למעלה נתבאר, (מ) כי תפילה של יד הוא בבריאה, ותפילה של ראש באצילות. וכפי הדרוש הנזכר נראה, שהוא באצילות גם תפילה של יד. והנה פעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל, בענין טעם למה קדמו תפילה של יד שלה, לתפילה של ראש שלו, ואמר, כי הנה תחילה נעשין לה מוחין מצד הבריאה, כי הרי תפילה של יד הוא בבריאה, ואחר כך אנו עושין לת"ת

מוחין דיליה באצילות, ואז אחר כך נמשכין ג"כ אליה מוחין דילה מצד האצילות. והענין הוא, כי אחר אשר הנחנו תפילין של ראש בראש הז"א, אז נמשכין משם שתי הרצועות בסוד חו"ג, ונמשכין אחורי הראש, ושם מאירים באותה המלכות אשר שם, שהיא צורת ד' הנקראת קשר תפילין, בסוד הת"ת שהוא הקשר, ובאחוריו היא המלכות. ואח"כ נמשכין השתי רצועות שהם נו"ה עד תפילה של יד, שהוא נוקבא דז"א, ואז נעשין אליה מוחין בסוד האצילות.

ופעם אחרת שמעתי טעם אחר, למה התפילין קודמין אל התפילה, ואמר, כי הטעם הוא, כי התפילין הם בבריאה, ושם הם אלו המוחין, והם מאותם שירדו בלילה אל עולם הבריאה. (נ) ופעם אחרת שמעתי ממנו, כי ודאי שתמיד יש בין לז"א ובין לנוקביה סוד המוחין, אלא שקודם הנחת תפילין, או יש אל ז"א המוחין בסוד רוח, כי כן הז"א נקרא רוח. והמלכות יש לה מוחין בסוד נפש, כי כן המלכות נקראת נפש. אבל אחר הנחת תפילין, אז הז"א יש לו מוחין בסוד נשמה, והמלכות יש לה מוחין בסוד רוח.

התפילין כסברת רש"י ור"ת. הפוסקים אמרו, כי ראוי להניח ב' זוגות תפילין מספק, א' כסברת רש"י, וא' כסברת ר"ת. ודע, כי שתי הסברות אמיתיות, וכמ"ש פרק הקומץ, (ס) מקום יש בראש להניח ב' זוגות תפילין. וכן נזכר בזוהר במקומות רבים, ובתיקונים, ובפר' פינחס בר"מ דף רנ"ח ע"א, דאית תפילין דעלמא דאתי, דאינון הוי"ת באמצע, וע"כ צריך לבאר עניינם. הנה תחלה שמעתי ממורי ז"ל, כי ענין החילוק שביניהם, הוא תלוי אם תחילה נכנסת עיטרא דחסד, או עיטרא דגבורה ברישא דז"א. וכפי סברת רש"י, נכנס תחילה חסד, ולכן פרשת שמע, קודמת לפרשת והיה

הנחות ומראה מקומות

ד"ה ושם כתבנו. ודף ס"ו ד"ת ומעתה אל.

(ס) עיין עירובין צ"ה: ע"ז מ"א. שער הכוונות

דרושי תפילין דרוש ו'.

(ל) לעיל דף ע"ח ט"א ד"ה האמנם דע.

(מ) לעיל דף י"ז ט"ב ודף י"ח ט"א.

(נ) שער הכוונות דרושי התפילין דרוש ה' דף ס"ג

לחוץ שבתוך ז"א עצמו. אבל הענין הוא, כי עתה הוא בעת התחלת כניסת ראש היסוד דאבא, תוך רישא דז"א, ואז מתחילין לצאת לחוץ בסוד התפילין. אבל אחר כך שנכנס כל היסוד, אז אין הדבר כן כמו שנבאר.

וגם ענין אחר, כי הנה הם מתפשטים ומגיעים עד עטרת היסוד דאבא, והנה עד המקום ההוא, יש שתי עורות אל היסוד, אך מעטרה שבו, לא יש אלא אחד לבד, והוא מן בשר, כי העור חיצון כבר נכרת בסוד הפריעה, ולכן בהגיע שם החסדים המתפשטין בתוכו, אינם יוצאין מפי היסוד לחוץ, אמנם הם יוצאין לחוץ דרך המסך הדק והזך ההוא, ועיקר שרשם נשאר בפנים, כיון שיוצאין דרך מסך, משא"כ אם היו יוצאין דרך פי היסוד, כי אז הכל היה יוצא לחוץ.

והנה כבר ביארנו בענין כוונות הציצית, (צ) וק"ש, כי החסדים והגבורות הם שמות של אהו"ה, ושם נתבאר, כי אותם של אבא, הם שמות שלימים של ד' אותיות. אבל החסדים והגבורות דאימא, הם שמות חסרים כל א' מג' אותיות אה"ו בלבד, וחסר מהם ה' אחרונה. והנה כאשר נכנסין גם הגבורות תוך היסוד דאבא, גם הם אין להם מקום לעמוד שם כולם, ואז הההי"ן אחרונות של שמות אהו"ה של הגבורות, הם יורדות למטה עם החסדים, כי היסוד הוא צר מאד, ואינן יכולות להיות למעלה והנה החסדים רוצים לירבק בשרשם, שהוא יסוד דאבא, וגם רוצים להיות עם הגבורות, אלא שאינם יכולין מצד צרות המקום, ולכן הם עולים ממטה למעלה, מן העטרה ולמעלה, ומקיפות את היסוד דאבא בחוץ, וזהו סוד הבוטח בה' חסד יסובבנו, כי הבוטח הוא בבחי' אבא, ושם הוא מעלת הבטחון, ולכן חסד יסובבנו, דוגמת החסדים דאבא, שהם סובבין את היסוד שלהם.

הגהות ומראה מקומות

ואמנם כבר. תע"ס שיעור י"ב בלוח התשובות תשובה קל"ז.

(צ) לעיל דף נ"ב ט"א ד"ה ונדבר עתה. שער הכוונות דרושי התפילין דרוש ג'.

אם שמוע. ולסברת ר"ת, הוא להיפך, כי תחלה נכנסת עיטרא דגבורה, ולכן פרשת והיה אם שמוע, קודמת לפרשת שמע. ואחר כך שמעתו דרך אחר ממורי ז"ל, ועמו יתבאר כי שניהם דברי אלהים חיים, ולא פליגי.

והענין, כי הנה נתבאר אצלנו, כי יש מוחין לרישא דז"א מסטרא דאבא ומסטרא דאימא. והנה ממוחין דאימא, יוצאין התפילין של סברת רש"י ז"ל. וממוחין דאבא יוצאין התפילין כסברת ר"ת ז"ל. ובזה לא פליגי, וצריך להניח שתי זוגות, כשתי סברות שלהם. ונבאר עתה למה יש שינוי ביניהם, והענין, כי הנה היסוד דאימא, הוא נוקבא, והוא רחב, ולכן יש בו מקום להכיל בתוכו ביחד תרין עטרין דח"ג ביחד, באופן זה: מוח החסד מצד פנים, ומוח הגבורה מצד אחר. (ע) והנה היסוד דאבא, הוא מפסיק בין שניהם, ומכריע ביניהם. כי הנה הוא נתון תוך היסוד דאימא. והנה התפילין של רש"י הוא כנ"ל, שנבקעים הנה"י דאימא, אבל בתחלה נבקעים העליונים, שהם נו"ה שבתוכם חו"ב, ואחר כך נבקע היסוד, שבתוכו החסד והגבורה, ואז יוצאין כסדרן במצחא דז"א, ותחילה יוצא חכמה, ואחר כך בינה, ואחר כך חסד שהוא מצד פנים, ואחר כך הגבורה שהיא מצד אחר, ואלו הם ד' פרשיות כסדר סברת רש"י.

אמנם בתפילין דמוחין דאבא, הנה החסדים והגבורות דאבא, אינם יכולים לעמוד שניהם יחד תוך היסוד דאבא, שהוא זכר, והוא צר מאד, ולכן תחלה נכנסין עיטרא דחסדים בתוכו, לפי שהוא גדול מעיטרא דגבורות, וכאשר נכנסין עיטרא דגבורות לתוכו, הוא דוחה החסדים לחוץ דרך פי היסוד. ואמנם אין הענין כן, כי בודאי שאינן יוצאין, כי הנה אורך יסוד דאבא הוא מסתיים ממש בסיום היסוד דז"א, (פ) וא"כ אי אפשר שיצאו החסדים

(ע) ענין פנים ואחר וימין ושמאל, עיין בתע"ס

ח"ד פרק ה' באור פנימי אות ב'.

(פ) ע"ת ח"א שער רפ"ח נצוצין פ"ד דף ר"ס

ט"א ד"ה ועוד ט"א. ח"ב שער כ"ו פ"ג דף נ"ג ד"ה

ז"א, ואז ע"י אותו ההמשך המיוחדש תדיר, הם מתפשטין להפך, כי תחלה נכנסין הגבורות ויוצאין לחוץ, ואחר כך נכנסין החסדים ונשארים בפנים מן היסוד, הפך מה שהיה בתחלה. ובזה תבין דלא פליג זו ההקדמה, למה שביארנו במקום אחר, (ת) כי העשר גבורות דאו"א, כולן עומדין ביסוד דאימא, והוא הפך כל הנ"ל, ויתורץ עם הנזכר. והנה נתבאר חילוק שבין תפילין דסברת רש"י ור"ת, אבל בכל הפרטין הם שוין.

ובזה תבין מ"ש שם בזהר, כי אלו התפילין עצמם הם תפילין דעלמא דאתי, כי להיותם ממוחין דאבא, גדולה מעלתם מן הבינה הנקרא עלמא דאתי, (א) וא"כ אלו הם תפילין דידה, כי הם למעלה ממנה והבן זה. וז"ש שם ג"כ, כי ז"ס צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם, כי כבר ידעת כי עיטרא דחסד הוא דדכורא שהוא ז"א, וג"כ הם נמשכין החמש חסדים אל היסוד, ואלו הם הצדיקים. ואמנם עיטרא דגבורה שהיא עיטרא דנוקבא היא למעלה מהם, כי פרשת והיה אם שמוע, היא למעלה מפרשת שמע, וזהו ענין ועטרותיהם בראשיהם, כי גם המלכות נקראת עיטרא כנודע. ועיטרא דגבורה שהיא בחי' המלכות, ג"כ נקראת עטרה (ב) והיא למעלה מראשיהם. משא"כ בתפילין דרש"י שהעטרה היא למטה מן הזכר בעולם הזה, שהוא עולם זו"ן, הנקראים עולם הזה, והיא יתבא תחותיה ונמצא כי תפילין דמוחין דאבא, הם רומזים בהויו"ת, צירוף שם יהו"ו. ותפילין דמוחין דאימא, הוא צירוף שם יהו"ה, כנזכר בזהר פרשת מצורע, דף נ"ה ובתיקונין.

ונבאר הדינים הצריכין בעת הנחת תפילין, כאשר יניח התפילה של יד בראשונה, צריך

ונמצא, כי ביסוד דאימא יש חסדים וגבורות שלה, וגם חסדים דאבא. (ק) אבל ביסוד דאבא, לא יש רק גבורות שלו לבדם, ומטעם זה נקרא היסוד ג"כ שם י"ה, כמבואר אצלינו בענין הרפ"ח ניצוצין מה עניינם, (ר) והטעם הוא, כי יש בתוכו ט"ו חסדים וגבורות, בגימט' י"ה. והנה בהכנס נה"י דאבא ברישא דז"א, אז נבקעים גם הם ע"י קוצא דשערי דרישא דאריך, ואז יוצאין התפילין בסדר הזה: חכמה, ואחר כך בינה, ואחר כך הגבורות שהם בפנים דיסוד, וזהו טעם היות להדי, בינה וגבורה. ואחר שיצאו הגבורות, יש מקום אל החסדים ליכנס תוך היסוד, ומה שהיו תחלה מקיפין בחוץ, הם נכנסין למקום שיצאו דרך מסך העטרה לפנים מן היסוד, ועולין למעלה ביסוד בפנים, ואז הם יוצאין ממקום ההוא, ובלטין לחוץ במצח, אחר שיצאו הגבורות. וע"כ פרשת שמע היא אחר פרשת והיה אם שמוע.

והנה כשהיו החסדים מקיפין, היו יכולין לצאת במצח קודם הגבורות, וא"כ מה טעם כניסתן בפנים מן היסוד, כי ע"י כך נתאחרו ויצאו אחר הגבורות. והענין הוא, כי אי אפשר לצאת לחוץ במצח, אם לא בהיותם מלובשים בלבוש שלהם, שהם הנה"י עצמם דאבא, שהם בחי' הבתים שלהם של התפילין בחוץ, וע"כ הוצרכו ליכנס בפנים, כדי שיצאו אח"כ עם לבושיהם.

ואמנם כל זה אינו (ש) בעת התחלת כניסתם, אבל אחר שכבר יצאו בחינת התפילין לחוץ, ואז אינו כן, אבל כאשר הם יורדים ומתפשטים נה"י דאבא, יותר למטה תוך ז"א, אז אותם המוחין המתפשטין תמיד, כנודע שבכל רגע נמשך המשך שפע המוחין מן אר"א אל

הגהות ומראה מקומות

שלה. ע"ח ח"א שער הווגים סוף פ"ה. ח"ב שער ציור עולמות בסופו.

(ב) זהר פרשת ויצא קסב. ע"ח ח"ב שער דרושי הצלם פרק א' דף ד' ד"ה ומזה תבין. שער תקון הנוקבא פרק ב' סוף כלל ט'. תע"ס שיעור י"ד בלוח התשובות לפי המלות תשובה י"ד. וע"י בזהר ע"פ הסולם תרומה אות תקע"ח ובסולם מאמר מגורה שקלים החדש.

(ק) שער הכוונות ענין תפילין דרוש ו' דף ע"א ט"ב ד"ה והנה ביארנו.

(ר) עץ חיים ח"א שער רפ"ה נצוצין פרק ד'. (ש) צ"ל אלא בעת.

(ת) שער הכוונות ענין תפילין דרוש ו' דף ע"ב ט"ב ד"ה ובענין זה ובהגהות ומ"מ אות נ'.

(א) ספר הבהיר מובא בהשמטות לספר הזהר אות

להושיט זרוע שמאלו כנזכר בזוהר. והטעם לזה, כדי להורות, כי כל זה בסוד אור המקיף כנ"ל, וצריך להשיג שמאלו תחת ראשה, ולחבקה ביד ימינו, כמד"א שמאלו תחת ראשי וגו', וחיבוק הימין הוא, כאשר כורך הרצועה סביב זרועו, וכונת ענין זה הוא, כי הנה הנקבה היא עדיין למטה, וראשה כנגד החזה שלו בין שתי זרועותיו, ונמצא כי אין חיבוק הזה גמור בגופה, רק בראשה לבד, וז"ס פסוק הראשון, שמאלו תחת ראשי, ולא אמר לראשי, כנזכר בפסוק האחר, אלא תחת ראשי ממש. אבל אחר כך בברכת אתה גבור של העמידה, אז הוא חיבוק גמור כנזכר שם, שמחבק גופה ממש, לפי שכבר גדלה, ואז הוא שמאלו תחת לראשי ר"ל למטה מן המקום שהיה בתחלה ראשי, אבל עתה הוא גופי ולא ראשי, ותחת גופי ממש הניח שמאלו. (ג) והנה ד' ספירות שלו, שהם תנה"י, נעשין בה תפילין שבראשה, כנ"ל בדרושים שקדמו.

ובעת הנחת התפילין של יד, צריך להיות הנחתם בהצנע, ולכסותם בטלית. ויקשור התפילין בקיבורת הזרוע, כעין שין, ג' כריכות. (ד) ואחר כך יכרוך בפרק האמצעי של הזרוע ז' כריכות, והם כנגד שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך, כמו שידעת. (ה) ואחר כך יוציא התפילין של ראש מן הכיס, ודע, כי אפילו קודם שיקשור ז' הכריכות הזרוע, יכול

להוציא תפילין של ראש מן הכיס, אבל קודם שיקשור ג' הכריכות במקום הקשר שעל הקבורת, אסור להניחם, אך אחר שקשר ג' כריכות הנזכר, יכול להוציאם מן הכיס, ואחר כך תחלה יכרוך ז' כריכות סביב הזרוע, ואחר כך יניח תפילין של ראש, שהם תפילין של בעלה ז"א. ואחר כך שכבר בא בעלה שהוא התפילין של ז"א של ראש, אז יכרוך ג' כריכות באצבע האמצעי של יד שמאלית, הנקרא אמה, והם סוד הקידושין, שמקדש אותה ונותן לה הטבעת באצבעה הנזכרת, (א) ויכרוך כריכה הראשונה בפרק השני של האצבע הנזכרת, ואחר כך יכרוך שתי כריכות אחרות בפרק התחתון של אצבע הזה, בפרק שהוא סמוך לכף היד, שלא כסברת הנהוגין לכרוך ג' כריכות בפרק התחתון של האצבע. ואחר כך שהניח תפילין של ראש, טוב הוא שישים סופי קצוות הרצועות בתוך אבנטו, כדי שלא יגעו בארץ, הפך מן אותם המקפידין להניחם תלויות בארץ.

וצריך שלא להסיח דעתו מן התפילין, כל זמן שהם עליו, בין בזמן התפילה, בין בכל היום כולו. זולתי בשני זמנים אלו, או בעת תפילת י"ח בלחש, או בעת שהאדם עוסק בתורה. ומורי ז"ל היה מזהיר בענין הזה במאד מאד, כי ענין היסח הדעת, גורם סילוק המוחין העליונים, ואין פגם גדול מזה. וכבר ידעת ו' כי כל עת שמעלין נשמת האדם למעלה

הגהות הרמ"פ

(א) ג"ב א"מ, תימא, והלא זה ניתן באצבע האדם שהוא ז"א, ואיך הם קידושין לה. ואפשר שהם הכנה לבד בזרועו, לתת לה כמו שמוכרחים אנו לומר זה בוי' כריכות, שהם ז' היכלות, ומה קשר להם בידך, אלא ודאי כדפרישית. ומדברי מהרמד"ל למדתי, כי עתיד הוא למעך ביד,

הגהות ומראה מקומות

(א) שער הפסוקים שיר השירים סימן ב'. לקוטי תורה שה"ש פסוק זה. שער הכוזבות דרושי התפילין דרוש ה'. פע"ח שער התפילין פרק י' ועי' בשער הכוזבות דרושי ר"ה דרוש ד'.
(ב) ח"ג רע"מ פנחס רכח: רל:
(ג) שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת מקץ. שער ההקדמות דף ת' ט"א דרוש י' קטן. ע"ח ח"ב שער כסא הכבוד פרק ו'.
(ד) שער הגלגולים הקדמה כ"ב. פע"ח שער התפילין פרק י'.

עצבע, וכנגד אימא אצבע. ואמנם אופן הנחתם שתי זוגות הנזכר הוא באופן זה, שתקח שתי התפילות של יד דרש"י ודר"ת ביחד, ותכניסם בזרוע, ותשים תפילה של יד, תחילה אותה של רש"י על מקום הקבורת, ותפילה של ר"ת ג"כ על הקבורת, אלא שתהיה ע"ג התפילה של רש"י יותר למעלה מעט סמוך אליה לצד הכתף. (א) ואח"כ יכרוך שתי הרצועות ביחד, ותהיה רצועת תפילה דר"ת, למטה תחת רצועת רש"י מכוסה תחתיה, בכל הכריכות כולם אשר שם למעלה בקבורת שבזרוע ובאצבע האמה, ולא תתגלה רק רצועת רש"י בלבד. (ב) ואחר כך בתפילה של ראש, ג"כ תשים תחילה תפילה של ראש דרש"י, ואחר כך תניח תפילה של ראש דר"ת, ויהיה הקשר של ר"ת יותר מצומצם וקצר משל רש"י, כדי שיהיה התפילה של ראש דר"ת מעט למעלה מתפילה דרש"י. וכן הקשר דר"ת, יהיה בעורף גבוה מעט למעלה ממקום הקשר של רש"י. וטעם הנחת תפילין דרש"י קודם תפילין דר"ת. הוא, כי תחילה נכנסין המוחין דאימא, ואחר כך מוחין דאבא. ולכן בעת יציאת התפילין, קודמין של אימא לשל אבא.

והנה ענין הכוונה שתכין בעת הנחת התפילין של רש"י הוא כך: כי תחילה תכין אל מ"ש לעיל, כי תפילה של יד הוא בבריאה, ושל ראש הוא באצילות, ושם נתבאר עניינם. וע"ש מה תיקון הוא עושה בעולמות אבי"ע. (ט) אחר כך קודם שתברך ברכת תפילה של יד שהיא להניח תפילין, אחר שכבר היא מונחת על קיבורת הזרוע, קודם שתקשרנה תכין כך

ממדרגתו, מענישין ומנקין אותו על עבירות קלות, כפי ערך עליות המדרגה ההיא, ופעם א' ראה מורי ז"ל נשמת צדיק חכם גדול, שהיתה בעונש, כאשר היו רוצין להעלותו למדרגה גדולה, והיו מענישין אותו, על שפעם א' היה מכויין בקדושת ובא לציון, באמרו שלא ניגע לריק ולא נלד לבהלה, ואז ע"י הכוונה ההיא שכח והסיח דעתו מן התפילין, וע"כ צריך ליוזר במאד מאד.

ומורי זלה"ה צוה לעשות אלו התפילין שבראשו, שיהיו החריצים שלו עמוקים עד המעברתא, ויהיו נפרדים הר' בתים כל א' מחבירו עד למטה, במקום מושב המעברתא שלהם. גם צוה שיעביר הגידים בשעת התפירה מעבר לעבר, להפסיק בהם באמצע החריצים, בין בית לבית, כאשר היו תופרין אותם. וכבר ידעת כי הם י"ב תפירות, ג' מכל צד.

גם היה נוהג להניח יחד בתפילת שחרית שני זוגות תפילין דרש"י ודר"ת, ובתפילת מנחה היה מניח תפילין דר"ת לבדם. ואחר כך צוה לעשות לו תפילין כסדר רש"י ז"ל, אלא שהיו אצבעים על אצבעים רוחב וקומה מרובעים כנזכר בשימושא רבא. וגם היו באופן הנזכר, שיהיו החריצין נוגעין עד למטה, וגם שיעבירו הגידים באמצע כל חריץ וחריץ כנזכר. ותפילין אלו היה מניח תמיד במנחה, אחר שעשה תפילין אלו, והיה אומר כי התפילין האלו עולין כשתי הסברות של רש"י ור"ת, (ז) כי מוחין דאבא ודאימא שניהם מתערבין ביחד, ונעשין תפילין אחד, ולכן שיעורם אצבעים, כנגד אבא

הגהה

סמוך אליה דתפילה דרש"י, שהיא לצד הכתף. (ח)
(ב) צ"מ: בסוד שמור תם כנודע.

(א) צ"מ: כפי הכתוב בספר הכונות, צ"ל שמה שאומר פה סמוך אליה לצד הכתף, ר"ל

הנהרות ומראה מקומות

שקולים כנגד רש"י ור"ת כי א"א כולל בתוכו לאו"א, כמבואר במקום אחר בטעם היות תפילין אלו אצבעיים על אצבעיים.

(ח) פ"ע"ה שער התפילין פרק י' הנהת מהרנ"ש.
(ט) לעיל דף י"ז ט"ב. י"ח ט"א. דף כ"ה ט"ב.

(ז) בפ"ע"ה שער התפילין סוף פרק י' כתוב סוד ג' מיני תפילין דרש"י ודר"ת ושימושא רבא הוא כי ג' מיני מוחין נכנסין בו"א א' מאימא וא' מאבא וא' מא"א, והנה תפילין דרש"י הם מאימא, ודר"ת הם מאבא, ושל שמושא רבא הוא מא"א, לכן הם

יהו"ה אלהים, שהיא המלכות הנקראת מעבר יב"ק, ואחר כך תניח תפילין של ראש, ותכוין אל הנ"ל (בחי' ג'), כי הוא באצילות, ותכוין מה תיקון הוא עושה למעלה בעולמות אבי"ע. (ל)

ואחר כך תכוין שיש בד' פרשיותיה כ"א הזכרות כמנין אהי"ה, אלא שתכוין אותו במילוי יודי"ן, והוא בחי' עיבור הראשון. אחר כך תכוין לבחי' היניקה, והוא שם יהו"ה, והם בחי' ד' פרשיות עצמן, והם בחי' ד' המוחין, שהם: בינה, חכמה, חסד, וגבורה, ותכוין למה שהודעתך (מ) כי כל א' מן הד' מוחין כלול מארבעתן, ולכן תכוין לד' שמות במלויין של יהו"ה, במילוי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, והוא מוח החכמה, כנזכר בכוננות ק"ש וע"ש. אחר כך תכוין לד' שמות אהי" מן אהי"ה, ב' הראשונים במלוי יודי"ן, והשלישי במילוי אלפי"ן, והרביעי במילוי ההי"ן, והם מוח הבינה. וטוב הוא שתשלם יחד, יהו ראשון עם אהי ראשון, וכן כל שאר הג'. ותכוין כי ד' שמות אהי במלוי כנזכר, הם בגימטריא תפילין. ואל זה תכוין באומרה, ברוך אתה יי וכו' להניח תפילין. וג"כ תכוין אל שם פסת"ם, שהוא בגימטריא תפילי"ן. (נ) ואמנם ח' שמות אחרים, שהם של החסדים ושל הגבורות כנזכר שם בק"ש, מספקא לי אם צריך לכוננם. והנלע"ד מדברי מורי ז"ל, שאין צורך רק שיכוין אל תרין מוחין דחור"ב כנזכר, לפי שהחסדים והגבורות נכללין בהם, ע"ד מה שביארנו בק"ש במלת אח"ד וע"ש.

אחר כך תכוין בעיבור שני של גדלות, אל שם אהי"ה דמילוי יודי"ן ג"כ, והם סוד הד' בתים. ואחר כך תכוין דרך כלל, כי ג' שמות אלו, שהם: אהי"ה, ויהו"ה, ואהי"ה פשוטים, הם בגימטריא ס"ח, והוא חיים, שהם סוד התפילין,

כוונה זו, וכבר ביארנו עניינה לעיל בענין הציצית, (י) ענין ד' יחודים שיש בד' אותיות ההוי"ה, ויחוד התפילין הוא בה"א ראשונה, וצריך לכוין, שיתוקן הפגם שפגם האדם אם איזה פעם חטא ולא הניח תפילין, ופגם בהא ראשונה, ויכוין לייחד יחוד הזה לתקן הפגם ההוא. וזו כונתו, תכוין לחבר ב' אותיות י"ה, והוא חיבור אר"א, לעשות זוג, כדי להמשיך מוחין לזו"ן, כי מהמוחין ההם יצאו התפילין כנודע. ואחר כך תכוין להעלות ה' תתאה עם הוא"ו כזה: ה"ו, אל הה' ראשונה, והוא סוד המלכות העולה עם ז"א למעלה בבינה, להיותם מ"ן אל זוג הנזכר. ואחר כך תוריד ה"א ראשונה לגבי ר"ה אחרונים, שהוא כניסת המוחין ע"י נהי" דה"א ראשונה ברישא דזו"ן. ופעם אחרת שמעתי, שלא יכוין רק להוריד ה"א ראשונה לגבי ו' לבר, כזה: ה"ו.

והנה אם תחבר כל בחי' אלו, הם י"ה ה"ו ה"ו, בגימטריא ל"ו, והוא מילוי היה רס"ג שהיא באימא, שהיא המוציאה את התפילין, וכמ"ש בתיקונין וגם בזוהר, דתפילין הם אימא על ברא, (כ) ותכוין כי היחוד הזה הוא באות ה' ראשונה של הוי"ה. ואחר כך תקשור תפילה של יד, ותברך הברכה, ותכוין אל הנ"ל מה תיקון נעשה על ידי הברכה. ותכוין תחלה שיש כ"א הזכרות, בארבעה פרשיותיה, והם בגימטריא אהי"ה פשוט, והוא בחי' עיבור ראשון כמבואר בדרושים הקודמים.

ואחר כך תכוין לד' פרשיותיה עצמן, שהם ד' מוחין שבה, והם ארבעה אותיות הוי"ה פשוטה, והוא בחי' זמן היניקה. ואחר כך תכוין לבית התפילה של יד, שהוא בית אחד לבר, והוא בחי' עיבור שני, והוא שם אדני" במילוי, אלף ידלת' נון יוד. ואחר כך תכוין, כי ג' שמות אלו: אהי"ה, יהו"ה, אדני", הם בגימטריא יב"ק, והם בגימט'

הגהות ומראה מקומות

- (א) לעיל דף נ"ב ד"ה ונדבר עתה.
 (ב) שער הכונות ענין תפילין סוף דרוש ה' וע"ש בהגהה אות ג'.
 (ג) לעיל דף נ"ז ד"ה והנה הם.
 (ד) ת"ו ע"פ מעלות הסולם אות ר"ג ובדפו"י דף ט': (ל) לעיל דף י"ו ט"ב. י"ח ט"א. כ"ה ט"ב.

נלע"ד שג"כ צריך לכוונם כאן, אלא שכל שם מהם יהיה מן ד' אותיות, כי אלו המוחזין דאבא הם הויר"ת ואהי"ה גמורים כנ"ל בק"ש. ע) ואל תתמה איך יש אהי"ה בתפילין (דר"ת) כי כבר נתבאר לעיל, כי הבינה דאבא, היא חכמה אל אימא, וגם מלבד זה נודע, כי כיון שהתפילין של אבא מתלבשים תוך של אימא לכן נק' אהי"ה כמותם. (א)

כבר נכתב באורך בדרוש הכולל, פ) כי ג' כלים הם, והנה על ג' כלים הנזכר, מכסה העור, והנה הנשמות נמשכות מפנימיות הכלים, שהוא נר"ן. והעולמות נמשכים מג' הכלים עצמן. והעור הוא חיצוניות שני בפני עצמו, והוא חיצוניות אל החיצוניות, והם האחוריים החיצונים, וזה העור הוא עצמו עור אחד עב, שהם שני עורות דבוקים, הנקראים גויל, והוא הכולל שמפסיק בין ז"א לנוקביה, והוא כולו מן שמות אלהים, הנקראים כורסייא דשביבין בפרשת נשא באדרא דף קכ"ח, צ) ואחר הנסירה נחלק זה העור ונסר לשנים, כנודע כי אין חיבור בבשר אלא בעור, כי כל אחד היה לו גוף בפני עצמו, ואין דבוקם אלא בעור, ואז נחלק הגויל ונעשה שני עורות: קלף, ודוכסוסטוס. זה לז"א, קלף לתפילין, כי הוא בחי' מוחזין. והדוכסוסטוס למזוזה מלכות. (ב) ק) וזהו ענין כ"א אזכרות התפילין, כי היו בו אז בעיבור הראשון, ז' תחתונות דנצח דז"א, וז' תחתונות דהוד, וז' תחתונות דיסוד, וכל אלו בחי' עשייה, והם כ"א אזכרות. ואלו לא נסתלקו מז"א אחר כך, אלא אדרבה היה ניתוסף בו

שנקראים חיי המלך, כנ"ל בדרושים שקדמו. גם הם בגימטריא בינה עם הכולל, כי כל זה הוא תפילין דאימא אל ז"א כנזכר לעיל.

ואחר כך שכבר הנחת תפילה של ראש, אז תחבר כללות כל השמות של ראש ושל יד, והם ס"ח של ראש, ויב"ק של יד, הם בגימטריא ק"פ, כמנין ג' הויר"ת ע"ב ס"ג מ"ה.

וכבר אמרנו לעיל ס) שאין להסיח הדעת מן התפילין, אפילו בתפילה עצמה כנ"ל, ולא תוכל לכיון זה כל כונה זו בכל רגע, כי אתה טרוד בכונת התפילה, ולכן די לך שתכוין כונה הנזכרת בעת הנחת התפילין, ואחר כך בשאר עת התפילה, או באמצע היום, תכוין כונה זו קצרה: שתכוין תחילה כי תפילה של ראש הם אהי"ה יהו"ה אהי"ה פשוטים. ואחר כך תכוין בשל יד, שהם אהי"ה יהו"ה אדנ"י פשוטים. ושש השמות האלו, הם בגימטריא ע"ב ס"ג מ"ה, ואל ילזז מעיניך כונת קצרה הזו, בכל רגע ורגע תמיד, אפילו כשאתה אומר תפילה, זולתי בעת העמידה, או בעת עסק התורה בלבד כנ"ל.

הנה תכוין ברצועות, כי שם א"ל במילוי אלף למ"ד, הוא קפ"ה, ובי' א"ל ממולאין, הם בגימטריא רצועה, והם סוד ש"ע נהורין. והנה בכונת תפילין דר"ת לא קבלתי ממורי ז"ל, והנלע"ד מדבריו, שצריך לכיון אל כונה קצרה הנ"ל, והוא בשל ראש, אהי"ה יהו"ה אהי"ה, ובשל יד אהי"ה יהו"ה אדנ"י, והם בגימטריא ק"פ, כמנין ע"ב ס"ג מ"ה. גם כונה האחרת, של ד' שמות של יהו"ה וד' של אהי"ה,

הגהה

(א) צמח: עיין בספר קהלת יעקב דף כמותם. (ב) צמח: וזהו פעם אחר רע"א סימן כ"ו, כי המוחזין דאבא, כיון שמתלבשים במוחזין דאימא, נקראים אהי"ה

הגהות ומראה מקומות

- ס) לעיל דף פ"ג ט"ב ד"ה וצריך שלא.
 ע) שער הכוונות ענין התפילין דרוש ו', ועיין לעיל דף נ"ב ט"א ד"ה ונדבר עתה.
 פ) ע"ח ח"א שער המוחזין פרק ה', ח"ב שער פו"ח פרק י"ב. שער החשמל פרק א'.
 ז) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ק"צ ט"ב ד"ה שם בדף קכ"ח.
 ק) ע"ח ח"ב שער העיבורים פ"ד כלל ד'. שער הפרצופים דרוש ז'. שער הנסירה פרק א' ד"ה מ"ק. שער פרטי ע"מ פ"ד. מבו"ש ש"ה ח"א פ"א.

דמוחין, וא"כ אינו רק חיצוניות העולמות ברשימו דמוחין.

הנה כשהמוחין דו"א מסתלקים עתה אחר החרבן, א' כנדוע כי אינם חוזרים אלא בעת התפילה על ידי מעשינו, ואחר כך חוזרים ומסתלקים ויוצאים ועומדים על ראש ז"א בסוד המקיף, והמקיפין ראשונים שהיו לו כאשר היו המוחין בסוד פנימיותו, הם ג"כ מתעלים יותר למעלה ממקומם, מקיפים על המוחין שנסתלקו, ונעשו מקיפים כנוכר. ואמנם כשמסתלקים אלו המוחין, כבר נודע שכל דבר של קדושה נשאר רושם תמיד לעולם, ולכן אפילו שהמוחין נסתלקו, נשאר הרושם שלהם בתוכו בסוד מוחין, והנה מקימין את הז"א במדת גדולתו, וגם בזה הרשימו נעשה בבחי' המוחין עצמם, ויוצא ממנו בחי' תפילין כנוכר בדרוש התפילין. ויש בו הבחי' עצמן של המוחין האמיתיים, אלא שהם בחי' רשימו בלבד.

ואמנם בלילה, אף הרשימו שהוא מסתלק ממנו, ועולה בסוד מקיף, והמוחין שיצאו ביום בסוד מקיף, מתעלים יותר למעלה, והמקיפים אמיתיים גם הם עולים יותר למעלה, ואז הרשימו שנשאר בנוקביה ביום אחר התפילה, נכנס בפנימיות ז"א, ומשם נעשה בסוד מקיף אל הנוקבא. ועיין במקומו, כי לעולם אינו חסר בחי' ר"ק פנימיים דאימא וע"ש. ב' ונמצא כי כאשר בלילה יוצא אפילו הרשימו, אז ז"א חוזר אל בחי' ר"ק, ונוקביה בסוד נקודה. וזהו תכלית המיעוט שיש להם, כי המוחין שהם הג' ראשונות נסתלקו לגמרי מהם, באופן כי

יותר, ומתלבש היצירה תוך עשיה, ובריאה תוך יצירה כו', והכל יחד נקרא ז"א, ועל כן מוכרח הוא, שכל הבחי' יהיו רשומים בתפילין, שהם כ"א אזכרות, דבחי' מקיפין דמוחין של עיבור. וניתוסף בו אחר כך, ג' ראשונות דנצח, וג' דהוד, וג' דיסוד. והמקיפים שלהם, שהם שני שלישי הת"ת, כתר ר' דג' תחתונות.

ואחר כך ביניקה, נכנסו בו ז' תחתונות של חסד, וז' תחתונות דגבורה וז' תחתונות דת"ת. ואחר כך ניתוספו בו המוחין, שהם ג' ראשונות דחסד, ודגבורה, ודת"ת. ואחר כך המקיפים שלהם, שהם שני שלישי הדעת, כתר ג' אמצעיות. וכן בבריאה, ז' אחרונות דחכמה, וז' אחרונות דבינה, וז' אחרונות דדעת בק"ש. ואחר כך ג' ראשונות דחכמה ודבינה ודדעת בעמידה. ואחר כך המקיפים, שהם הכתר של ג' ראשונות. וזה הכתר של ג' ראשונות, הוא הנקרא כתר אמיתי דז"א, ונקרא כתר דכללות כל ז"א, ואינו כתר הפרטית כנו"ל. (ב)

צריך עיון, במה שכתבנו במקום אחר, כי התפילין הם מוחין, והם חיצוניות ש' ונלע"ד, כמו שביארנו במקום אחר, כי התפילין הם חיצוניות לבד, כי אין קליפה אחוזה בפנימי. וגם זהו מה שאמרנו במקום אחר, כי מוחין דתפילין הם רשימו לחד דמוחין, ולא מוחין עצמן, וזה קודם תפילה, כי אחר תפילה נוסף בהם מוחין עצמם כנוכר במקומו. והרשימו הוא אם כן ת' דחיצוניות וזה אמת. ואף על פי שלפעמים קראום מוחין, אינם רק רשימו

הגהה

(ב) צמח: הרי בעיבור הם כ"א דו' תחתונות דנה"ג, וביניקה כ"א דו' תחתונות דחג"ת, ובגדלות כ"א דו' תחתונות דחב"ד.

הגהות ומראה מקומות

- ר' ע"ח ח"א שער לידת המוחין סוף פרק ג'.
 ש' ספר ארבע מאות שקל כסף דף מ"א ע"ג ד"ה ונלפע"ד חיים (דפוס קראקא).
 ת' פע"ח שער התפילין פרק י"ב ושם כתוב והרשימו הוא אור פנימי דחיצוניות.
- א' שער הכוונות ענין תפילין דרוש ה'. לעיל דף י"ב ט"א ד"ה ובוהו תבין.
 ב' מכו"ש ש"ה ח"ב פרק ד' ופ"ו. שער הכוונות ענין ק"ש דרוש ב' ודרוש ד'. ע"ח ח"א סוף שער הצלם. ועיין בע"ח ח"ג דף ל' בהגהות ומ"מ אות ו'.

ודיקנא, הם הבחי הששית, כנזכר בספר דרושים דק"י וע"ש כל ה' בחי'. ז)

יש ג' מקיפים גדולים לכל כללות ז"א כולו, שמעולם לא נכנסו בפנים, והם ממוחין דעיבור ויניקה ודמוחין דגדלות. ואחר כך יש ג' מקיפים יותר פנימיים קטנים, בבחי' שערות ונימין וקוצין, היוצאים ג"כ מגדלות ויניקה דעיבור. והקוצין מקיף ארוך עד ראש רחל, והנימין עד ראש לאה, והשערות בראש עצמו דז"א. ח) ואחר כך ג' מקיפים דיושר, בולטים במצח בבחי' תפילין, והם ג' בחי': עיבור, ויניקה, ומוחין, בתפילין עצמן, כנזכר במקומו, וזהו דרך כללות. עוד יש דרך פרטות, כי יש תפילין דאבא, ותפילין דאימא, וציצית דחכמה דאימא תכלת. וציצית דבינה דאימא לבן. ועד"ז יהיו במוחין דאבא, ועד"ז יהיו בכל פרטי המקיפים הנז"ל. וכל זה בראש לבדו, ואח"כ יוצאין מקיפין אחרים אל ז' תחתונות, מכל מיני המוחין והמקיפים הנז"ל, ואחר כך יוצאים מכל מינים הנזכרים מן היסוד דז"א, אלא שאלו אינם לעצמו אלא אל נוקביה, ויש שם כל הבחי' הנז"ל בז"א ממש, כי כן מיסוד דאימא יצאו כל מיני מקיפים הנז"ל אל ז"א.

גם יש מקיפים אחרים, זולת אותם של הטלית, והם ג' מקיפים: א' סוד התפילין, שהיה להם בהיותם תוך העיבור במצח שלו דוקא. ב' הוא סוד התפילין, שהיה לו בהיותו תוך נה"י דאימא, טרם יכנסו בז"א, והיה להם אור מקיף במצח שלהם דוקא. ג', הוא במצח דז"א במקומו. באופן, כי כל

התפילין של שחר הם נעשים מהרשימו שחזור או ליכנס בהם, ואחר כך בק"ש חוזרים ליכנס המוחין עצמן דגדלות.

ג) והנה בענין הדיקנא דז"א, לא נתבאר לי היטב זמן הוייתה, אמנם מה שקבלתי ממורי זלה"ה הוא, כי בתחלה יש לו ט' תיקוני דיקנא בלבד, ואחר כך אחר היות לו עשרים שנים, שנכנסו מקיפי אבא דל"ם דצלם, נעשה לו הזקן גמור ב"ג תיקונים, וזהו פירוש עד שתתמלא זקנו, כי זה ג"כ הוא כוונת ברכת כהנים, שהם מקיפי אבא כנזכר במקומו. ונמצא כי מילוי הזקן אינו, רק אחר עשרים שנים. אמנם היות בו ט' תיקונים בדיקניה, לא ידעתי פרטיות זמן הוייתם, אם הוא תכף אחר שנכנסו המוחין פנימיים דאז"א ד) שהם צ' דצלם, שהוא אחר שנת י"ג ויום אחד, או אחר שנכנסו מקיפי אימא וצ"ע. ה)

אמנם הכלל העולה, כי הדיקנא דז"א וגם התפילין כנ"ל, כולם הם אורות מקיפים היוצאים מפנימיות הז"א, ואינם כמו המקיפים ל"ם דצלם, שהם מקודם שנכנסו כלל תוך ז"א, אמנם אלו המקיפים, הם מהאורות פנימיים עצמם, שחזרו לצאת בסוד אורות מקיפים, והבן הפרש הזה כמו שהודעתך במקום אחר. ו) זכוראי כי תחילה התחילו לצאת המקיפים של התפילין, שהם יותר גבוהים מאלו של הדיקנא, כי הרי האישי נתחייב במצות תפילין, תכף אחר היותו מבן י"ג שנים, והדיקנא מתאחרת לצמוח יותר אחר כך, ואלו השני מיני מקיפים שהם תפילין

הגהות ומראה מקומות

ד"ה ואמנם הכלל. תע"ס שיעור י"ד אות ר"ד ועי"ש באור פנימי ד"ה ל"מ דצלם. שהם המוחין שבמוסף דשבת ומנחה שעדיין לא היו בפנימיות הפרצוף מעולם. ואינם דומים להמקיפין דשערות רישא ודיקנא והתפילין שכבר היו בכלים פנימיים בעת הווג שלכן הם נקראים בשם מקיף חוזר.

ז) ע"ה ח"ב שער הנסירה פרק ז'. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רס"ו ט"א ד"ה אך הענין הוא. תע"ס שיעור י"ד מן אות ק"ט עד אות קנ"ד.

ח) לעיל דף מ"ח ד"ה והענין. ובהגהות ומ"מ אות ד)

ג) ע"ה ח"ב שער הנסירה פרק ט' ד"ה ובענין הדיקנא.

ד) אפשר צ"ל דאימא או שכונתו על הכלל שאין אימא בלי אבא הנכלל בה, ועיין בשער מאמרי רז"ל דף ע"ט ט"א ד"ה ואמנם כל. ע"ה ח"ב שער דרושי הצלם דרוש ג' וסוף דרוש ח'. שער הכוונות ענין הפסח דרוש ב'. תע"ס שיעור י"ב מן אות קט"ז.

ה) שער הכוונות ענין כונת העמידה דרוש ב' דף קצ"ה ט"א ד"ה הא"ל תכוין.

ו) ע"ה ח"ב שער הנסירה פרק ט' דף פ"ה ט"א

שהיא פרשת קדש לי. ואחר כך בינה, היא פרשת והיה כי יביאך. וכשנתנו התרין עטרין שהם חו"ג, הם לצורך המלכות. (כ) וכשילדת נקבה, איש מזריע תחילה, ולכן כשנתן אבא טיפת החכמה, נתן תכף טיפת החסד הגנוז בגווה, ואחר כך נתנה היא טיפת הגבורה הגנוזה בגווה, ולכן בעת הלידה הגבורה שנתהווה באחרונה יצאה ראשונה, והיא פרשת והיה אם שמוע, ואחר כך יוצא החסד, והיא פרשת שמע ואהבת חסד.

[אמר לי מורי ז"ל, שעדיין לא היה בנו כח השגה להסתכל בטלית של ז"א, רק בטלית של יעקב, ובו תהיה לנו כונת ההסתכלות הנזכרת. ואני מסופק קצת, אם אמר לי שנכוין בציציות היוצאות אל רחל, והראשון נ"ל עיקר.] (ל)

ונבאר ענין התפילין, ותחילה נבאר סדר כתיבתם. (מ) כבר ידעת, שבפרשיות של ראש, נכתבים ארבע ארבע שורות, כל פרשה ופרשה, והפרשיות של יד, נכתבות ז' ז' שורות כל פרשה ופרשה, וזה סדר חילוקם: פרשיות של ראש, פרשת קדש לי, ארבע שורותיה כזה: וידבר, מזה, בחדש, בצאתי, פרשה שניה והיה כי יביאך, שורותיה: והיה, וכל פטר, יהוה ממצרים, פטר רחם, פרשת שמע, שורותיה: שמע נפשך, לבניך, לאות, פרשת והיה אם שמוע, שורותיה: והיה, יבולה, בשבתך.

פרשיות של יד, פרשת קדש לי, שורותיה שבע: וידבר, את היום, בחדשי, זבת, את שבעת, יהוה לי בצאתי, יהוה ממצרים, פרשה שניה: והיה, רחם, ואם לא, זאת, לשלחנו, ליהוה כל, עניך, פרשה ג': שמע, את, מאורך, היום, בביתך, לאות, על מזוות, פרשה

הגהות ומראה מקומות

(כ) שער הכוונות ענין תפילין סוף דרוש ו' דף ע"ג ט"ב ד"ה עוד ירצה, ועיין בתע"ס שיעור י"ד בלוח התשובות תשובה רכ"ה"רכ"ז.
(ל) לעיל דף נ"ז ט"ב ד"ה ואמר לי מורי.
(מ) שער הכוונות ענין תפילין דרוש א'.

הג' מקיפין הנזכר שם, אינם רק בחי' מקיף המצח והפנים בלבד, ואין אלו המקיפים של הטלית. (ט) ונמצא כי ג' מיני מקיפים הם: א', הם כל האורות טרם יכנסו כלל בשום בחי' מהבחי' הפנימיות, ואלו הם סוד הטלית, והם אורות מקיפים, גדולים מאד מן הפנימיים כולם, והם מקיפים שלימים לכל הכללות כולו של כל הגוף, ולכל מה שיש תחתיו, והשניה ושלישית, הם בחי' אחת נחלקת לשתיים, והוא, כי שתיים הם מן האורות שכבר הם בבחי' פנימיים, והא' הוא שיצאו לחוץ אחר כך דרך השערות, שלא יכלו להיות שם מצומצמים, והם בחי' ציציות הטלית, ואינם מקיפים רק אל כל הראש בלבד של הפרצוף ההוא, וגם הם גדולים מן הפנימיים שבראש, ומן הפנימיים של הגוף, ומן המקיפין של התפילין, כי הם המקיפים מן הפנימיים אל המצח בסוד תפילין, כי אלו הם גרועים מן הפנימיים, וגם שאינם מקיפים רק המצח והפנים לבד ולא כל הראש, והנה ג' בחי' אלו של המקיפים עם ג' בחי' הפנימיים כמותם, כולם הם נמצאים בג' בחי' אחרות, שהם: א', בהיות תוך הבינה, ב', בהיותם בנה"י דאימא, ג', בהתלבשם תוך ז"א עצמו, והבן זה מאד.

התפילין הם מוחין פנימין עם המקיפים שלהם, מבחי' העולמות, ובק"ש הם מוחין פנימיין מבחינת הנשמות. (י) ובעמידה אור מקיף מבחי' נשמות.

ענין סברת תפילין דר"ת היא לפי שזווג אר"א הוא לצורך הת"ת, וכשילדת זכר, אשה מזרעת תחילה, והרי אימא נתנה טיפת בינה תחילה, ואחר כך חכמה, ובעת הלידה, הנכנס אחרון יוצא ראשון, ולזה חכמה יצא בראשונה

(ט) לעיל דף ס"ד ט"ב ד"ה ונמצא עתה.

(י) עח ח"ב שער פ"ח דרוש ב' דף רס"ד ט"ב ד"ה וכללות הענין, כל מצות מעשיות כמו ציצית ותפילין וכיוצא הן בחיצוניות העולמות, וכל מצוה שהיא בדיבור בלבד כמו תפלה הכל הוא בפנימיות.

שם אחד שלם דב"ן, והיא שם 'אלף' דלת 'נון' יוד, וכך סדר הכונה.

ואחר כך כשכותב סדר הארבע שיטות של פרשת קדש, יכוין קודם כתיבת השיטה ראשונה באות 'י' פשוטה של ההוי"ה פשוטה, ויכוין באות יו"ד דמילוי ע"ב, ויכוין במילוי אל"ף דאהי"ה דיודי"ן. ובשיטה שנית, (ס) יכוין באות ה"י דע"ב דיודי"ן, ובאות ה"י דמילוי אהי"ה דיודי"ן. ובשיטה שלישית, יכוין באות וי"ו דע"ב דיודי"ן, ובאות יו"ד דמילוי אהי"ה דיודי"ן. ובשיטה רביעית, יכוין באות ה"י דמילוי ע"ב, ובאות ה"י דמילוי אהי"ה דיודי"ן. ועד"ן יכוין בד' שיטות של פרשת והיה כי יביאך כו', לג' בחי' כונות שבה, שהם: לה' ראשונה של הוי"ה פשוטה בכל הפרשה, ולשם ס"ג שלם מחולקים ד' אותיותיו במילויים בד' שיטות, ולשם אהי"ה דאלפי"ן, מחולקים ד' אותיותיו מליאות בד' השיטות.

ועד"ן יכוין בד' שיטות של פרשת שמע, לג' בחי' כונות שבה, שהם: אל ר' של הוי"ה פשוטה בכל הפרשה, ולשם מ"ה שלם, מחולקים ד' אותיותיו מליאות בד' השיטות, ולשם אהי"ה דההי"ן, מחולקים ד' אותיותיו מליאות בד' השיטות.

ועד"ן יכוין, בד' שיטות של פרשת והיה אם שמוע, לג' בחי' כונות אשר בה, שהם: אל ה' של הוי"ה פשוטה בכל הפרשה, ולשם ב"ן שלם, מחולקים ד' אותיות מלאות בד' השיטות, ולשם אדני, מחולקים ד' אותיותיו מליאות בד' שיטות.

ואמנם כונת הפרשיות של תפילה של יד, הם באופן אחר, כי הנה הם ז' שיטות, וצריך לחלק הכונות לז' ז' בחינות. והנה הכונות שלהם דרך כלל הם אלו: ראשונה הוא, שיש ד'

ד': והיה ובכל נפשכם. ואכלת. יהיה בכמ. אשר יהוה. בין עיניכם. ביתך ובשעריך. (א) ונבאר כונת כל פרשה ופרשה מהם, ואחר כך נסדרם כסדר השיטות שלהם. פרשיות של ראש, פרשת קדש לי, היא אות י' ראשונה של ההוי"ה. ואחריה והיה כי יביאך, באות ה' ראשונה. ואחריה שמע, באות ר' של הוי"ה. ואחריה והיה אם שמוע, באות ה' אחרונה של הוי"ה. והרי נתבאר איך יש הוי"ה אחד פשוטה כוללת כל הארבע פרשיות האלו.

עוד דע (נ) כי מזאת ההוי"ה הפשוטה, נמשכים ממנה ד' שמות הוי"ות, והם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, ונכללים בה. והם: ע"ב באות י'. ס"ג, באות ה'. ומ"ה, באות ו'. וב"ן, באות ה' אחרונה.

עוד דע, כי גם מזאת ההוי"ה פשוטה, נמשכים ממנה ארבע שמות, ג' אהי"ה, והם: מאות י' נמשך אהי"ה דיודי"ן. ומאות ה', נמשך אהי"ה דאלפי"ן. ומאות ו', נמשך אהי"ה דההי"ן. ומאות ה' אחרונה, נמשך שם אדני במילוי. וגם ד' שמות הנוזל, כוללין ד' פרשיות דתפילין על הסדר שלהם.

ונמצא, כי קודם שיכתוב פרשת קדש, יכוין כי כל הפרשה הזו היא י' של ההוי"ה פשוטה, והיא שם ע"ב אחד שלם, והיא שם אהי"ה דיודי"ן. וקודם כתיבת והיה כי יביאך, יכוין כי כל הפרשה זו היא ה' של הוי"ה פשוטה, והיא שם ס"ג אחד שלם, והיא שם אהי"ה דאלפי"ן. וקודם כתיבת פרשת שמע, יכוין שכל הפרשה הזאת, היא ר' של הוי"ה פשוטה, והיא שם אחד של שם מ"ה, והיא שם אהי"ה דההי"ן. וקודם פרשת והיה אם שמוע, יכוין שהיא ה' אחרונה של הוי"ה פשוטה, והיא

הגהה

(א) צמח: וכל זה כפי תפילין דרש"י.

הגהות ומראה מקומות

(נ) ע"ה ח"א דרוש עגולים ויושר ענף ה' דף מ"א שיכוין ג"כ באות י' פשוטה והוי"ה פשוטה בכל שיטה ושיטה, וכן ע"ד זה בפרשה שניה באות ה' פשוטה.
(ס) בשער הכונות ענין התפילין דרוש א' כתוב

וכעד"ז יכוין קודם פרשת שמע, אל ו' דהוי"ה פשוטה, ולשילוב שני שמות יחד, של אהי"ה דההי"ן והוי"ה דההי"ן, והקדים הוי"ה לאהי"ה, ואחר כך יחלקם הכ"א אותיות לשלשה שלשה אותיות, בכל שיטה מהו שיטות ע"ד הנ"ל. (ע)

וכעד"ז יכוין קודם פרשת והיה אם שמוע, אל ה' אחרונה של הוי"ה פשוטה, ואל שם אדנ"י במילוי, והנה אין בהם רק י"ג אותיות, ולכן תחזור לכוין פעם שנית אות ה' הפשוטה אחר הכל, ויהיו י"ד אותיות, ותחלקם שנים שנים אותיות בכל שיטה מהו שיטות.

ודע, כי מלבד זה יש עוד כוונה אחרת באלו הארבע פרשיות של תפילה דיד, והוא, שבפרשה ראשונה תכוין אל מ"ב אותיות, דפשוט ומילוי ומילוי המילוי דע"ב, ותחלקם לז' חלקים, שהם ששה אותיות בכל שיטה ושיטה. ובפרשת שנית, תכוין ע"ד הנזכר במ"ב אותיות דפשוט ומילוי ומילוי המילוי דהוי"ה דס"ג, ותחלקם לששה אותיות לכל שיטה כנ"ל. ובפרשה שלישית, תכוין ע"ד הנזכר במ"ב אותיות דפשוט ומילוי ומילוי המילוי דהוי"ה דמ"ה, מחולקים לששה אותיות בכל שיטה ע"ד הנ"ל. ובפרשה רביעית, תכוין אל שם ס"ג, ואל שם אהי"ה דידו"ן, ואל שם מ"ה, ואל שם אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, על סדר הזה עצמו. והנה הם מ"ב אותיות אחרות, ותחלקם אל ששה אותיות בכל שיטה ושיטה כנ"ל.

אותיות הוי"ה פשוטה, כוללים ארבע פרשיותיה. עוד יש ד' שמות, היוצאין מד' אותיות הוי"ה הנזכר, והם שם ס"ג באות י', ושם מ"ה באות ה' ראשונה, ושם ב"ן באות ו', ושם אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, באות ה' אחרונה. עוד יש ד' שמות, יוצאים מד' אותיות הוי"ה הנזכר, והם: אהי"ה דידו"ן באות י', ואהי"ה דאלפ"ן, באות ה' ראשונה, ואהי"ה דההי"ן, באות ו', ובאות ה' תתאה, אין שם יוצא ממנה, רק שם אדנ"י במילואו כנזכר לעיל. וכל ג' בחי' אלו, נחלקים בד' פרשיות של יד.

כי קודם פרשת קדש לי, קודם השיטה הראשונה, יכוין באות י' של ההוי"ה פשוטה, ובב' שמות אהי"ה דידו"ן והוי"ה דס"ג, משולבין יחד. ויקדים אהי"ה להוי"ה, לפי שהוא תפילה של יד, שהיא נקבה. ואחר כך יחלק השילוב של השני שמות הנזכר, לז' חלקים, בנ' השיטות, והם עשרים אותיות, ויצרף עמה אות י' של הוי"ה פשוטה בתחילת הכל, ויהיו כ"א אותיות, וכשתחלקם יהיו ג' אותיות בכל שיטה כזה: י"א, ל, פ"ו, דה"י, ה"י, וד"ו, או"ה, יד"י.

וכעד"ז יכוין, קודם פרשה שניה, אל ה' ראשונה של ההוי"ה פשוטה, ואל שילוב שני שמות, שהם: אהי"ה באלפ"ן, והוי"ה דאלפ"ן. והקדים אהי"ה להוי"ה, לטעם הנז"ל. ואחר כך יחלקם לשלשה שלשה אותיות, בכל שיטה מהו שיטות ע"ד הנזכר לעיל.

הגהות ומראה מקומות

בתחילה ובסוף וכן סדר למטה וכן אמר באדנ"י מלא ע"כ (כ"י).

(ע) הגהת צמח וכיון שבשם ב"ן לא יש כי אם ט' אותיות לכן צריך לכוין ו' דהוי"ה פשוטה

ולכן רצוני להעתיקם לפניך כרי שלא תטעה.

תפלה של יד

קדש	י	והיה	ה	שמע	ו	והיה	אם ה
מ"ב דע"ב	קס"א	מ"ב דס"ג	קמ"ג	מ"ב דמ"ה	קנ"א	ס"ג קס"א מ"ה	ארנ"י
	וס"ג		ומ"ה		וב"ן	ארנ"י מלא מ"ב	מלא
א יהוה יו	יאל	יהוה יו	האל	יהוה יו	ואל	יוד הי ו	ה א
ב ד הי זיו	פיו	ד הי ואו	פיו	ד הא ואו	פיו	או הי אל	לף
ג הי יוד ו	דהי	הי יודו	דהא	הא יוד ו	דהה	פ הי יוד	דל
ד יו דלת ה	היי	יו דלת ה	האי	או דלת ה	ההי	הי יוד ה	תנ
ה י יוד וי	ודו	י יוד וא	ודו	א אלף וא	ודו	א ואו הא	ון
ו ו יוד וי	אוה	ו אלף וא	אוה	ו אלף וא	והה	אלף דלת	יו
ז ו הי יוד	יהי	ו הי יוד	אהא	ו הא אלף	ההו	נון יוד	דה

תפלה של ראש

קדש	י	והיה	ה	שמע	ו	והיה	ה
א יוד	אלף	יוד	אלף	יוד	אלף	יוד	אלף
ב הי	הי	הי	הא	הא	הה	הה	דלת
ג ויו	יוד	ואו	יוד	ואו	יוד	ו	נון
ד הי	הי	הי	הא	הא	הה	הה	יוד
ע"ב קס"א	קס"א	ס"ג	קמ"ג	מ"ה	קנ"א	ב"ן	תרע"א

ונבאר סדר כתיבתם, כי הנה תחילה צריך שיכתוב התפילין של הראש, (פ) ויתקנם ויתפרם לגמרי וישחירם. ואחר כך יכתוב תפילין של יד, ויתפרם וישחירם ויתקנם. גם צריך לזוהר, כל מה שיוכל לכתוב כל הד' פרשיות של הראש או של היד רצופים, ולא יפסיק ביניהם בשום דיבור כלל ועיקר, ומכ"ש באמצעם. ואם הוא זקן או חולה, ואינו יכול לכתוב כל הד' פרשיות ביחד, יכתוב ג' פרשיות הראשונות,

ואחר כך יכתוב הרביעית. ואם גם זה קשה לו, יכתוב שתי פרשיות הראשונות רצופים עכ"פ, ואחר כך יכתוב שתי הפרשיות האחרות ביחד. אבל בין פרשה ראשונה לשניה לא יפסיק בשום אופן.

הנה אם כתב שתי הפרשיות הראשונות והפסיק, כאשר יתחיל לכתוב פרשת שמע, יכתוב תחילה, ויעביר הקולמוס בדיו על תיבת ויברך של קדש לי, ועל תיבת והיה של פרשה

הגהות ומראה מקומות

(פ) שער הכונות ענין תפילין דרוש ב'. וכן פסק בעטרת זקנים או"ח סימן ל"ב. והרמ"א כתב דלכתחילה יכתוב של יד קודם.

ובחמש היות אחרות, יכוין בה' של אהי"ה, ובעשר היות האחרות, יכוין ב' של אהי"ה, ובחמש היות האחרונות, יכוין בה' אחרונה של אהי"ה.

ואמנם סדר פרטן, הם ז' היות בפרשה ראשונה, וז' בשניה, וג' בשלישית, וד' ברביעית ויכוין להמשיך ז' היות של פרשה הראשונה, בג' היות שבפרשה שלישית, וימשיך ז' היות של פרשה שניה, אל ארבע היות שבפרשה רביעית, בסוד חכמה וחסדים בינה וגבורות, כמו שיתבאר לך בע"ה במה שנכתוב למטה.

גם כשכותב שם הוי"ה איזו שתהיה מכלם, יקדש השם בראשונה כדין וכהלכה. ואחר כך יכוין כשכותב אות י', שנחלקת לג' קוים, והם ג' ראשונות כח"ב, וכוללים בהם כל הי"ס, כי הכתר כולל כל קו אמצעי, שהוא כתר ת"ת יסוד. והחכמה כולל כל קו ימין, חח"ן. והבינה כוללת כל קו שמאלי, בג"ה. והמלכות כוללת את כולם. ובאות ה' יכוין אל החכמה ביחוד אל הבינה, ובחמשין שעריה מחולקים בחג"ת ג"ה, והיסוד כוללם, והוא נותנם למלכות. ובאות ו' תכוין לחג"ת נה"י, והמלכות כוללת אותם, בסוד שית סדרי משנה שלה כנודע. (צ) ותכוין לראש אות ו', לדעת העליון, הנמשך מכח"ב. ובאות ה' אחרונה, תכוין אל י"ס שנכללים בה, כי היא אות ה', וצורתה ד"ו שהם עשר. גם תכוין באות י', אל שם ע"ב. ובאות ה', אל שם ס"ג. ובאות ו', אל שם מ"ה. ובאות ה', אל שם ב"ן.

גם בצורת האותיות של כתיבת התפילין, יש קצת שינויים שהם אלו: כי כל אלפי"ן יהיו בצורת יו"ד כנזכר בתיקונים, וצורתם כך א. וכל צורת הההין הראשונות של שם הוי"ה, יהיה להן כעין קוץ קטן מאד, יוצא לחוץ

שניה, ואחר כך יכתוב משמע ואילך, ועי"ז יש קצת חיבור. ואם כבר כתב בתחילה כל ג' פרשיות, אז יעביר הקולמוס על תיבת וידבר של פרשה ראשונה, ועל תיבת והיה של פרשה שניה, ועל תיבת שמע שבפרשה שלישית, ואחר כך יכתוב והיה אם שמוע, ועי"כ יהיה קצת חיבור.

גם קודם שיתחיל לכתוב יתפלל כך, יהי רצון מלפניך ה' אלהי זאלי אבותי, שתשרה שכונתך במעשה ידי, ותצליחני בכתיבתי זאת, שאני כותב תפילין הללו לשם קדושת מצות תפילין, שציווני ה' אלהינו, והצילני מטעות הכתיבה, ומטעות הכוונה אכ"ר. ואחר כך יתחיל לכתוב עם הכוונות הנזכרים לעיל.

גם יכוין, כי בפרשה הראשונה יש עשרה פסוקים, כנגד י"ס, וכנגד אות י' של הוי"ה הפשוטה כנז"ל. ובפרשה שניה, יש ז' פסוקים כנגד אות ה"א במילוייה. ובפרשה שלישית יש ו' פסוקים, כנגד אות ו' של הפרשה זו. ובפרשה רביעית יש ט' פסוקים, כנגד ט' אותיות (א) לרמוז שהיא המלכות המקבלת מט"ס שעליה, שהם כח"ב חג"ת נה"י. ויכוין כי כל הפסוקים של ארבע פרשיות, הם כמנין א"ל, והוא שם א"ל היוצא משם ס"ג, כנודע שהם ג' יודי"ן ואל"ף, כנזכר בר"מ פרשת פנחס. (ע) וכן הוא כנגד א"ל, היוצא משם אהי"ה דיודי"ן, שהם ג"כ ג' יודי"ן ואל"ף, וכונה זו הוא בד' פרשיות דתפילה של ראש. אך בד' פרשיות דתפילה של יד, יכוין אל שם א"ל היוצא משם אהי"ה דיודי"ן כנזכר, ואל שם א"ל שהוא בחסד, וכמ"ש חסד אל כל היום כנזכר בזוהר פרשת ויקרא. (פ)

גם יכוין, כי כל ההיות שיש בתפילין, הם כ"א הזכרות, והם כמנין אהי"ה פשוט, ולכן כשכותב הוי"ה א, יכוין לאות א' של אהי"ה,

הגהה

(א) צמח: דשם ב"ן שהיא מלכות.

הגהות ומראה מקומות

(צ) שער המצות פרשת ואתחנן דף ס' טור ב'

ד"ה כונת קריאת.

(ע) אות תרמ"ו ובדפו"י רמו:

(פ) פרשת צו אות צ"ד ובדפו"י לא.

קוצא תניינא, ואחר כך קוצא תליתאה. ויכוין כי באות זו כלולין ג' ראשונות, וגם הם רומזים אל ג' אותיות שיש במילוי אות יו"ד, שהם כוללים כל י"ס, כנודע כי באות יו"ד נכללים כח"ב בתלת קוצין שבה, ואות ו' היא כוללת ו"ק, ואות ד' כוללת המלכות. גם יו"ד בגימטריא עשרים, שהם י"ס מעילא לתתא ומתתא לעילא.

אחר כך יכתוב אות ה', וכדי להורות ענין חיבור אות י' בה', בסוד ונהר יוצא מעדן ולא אתפרש לעלמין, אין לכתוב ה' זו כשאר הההי"ן, אבל קודם יכתוב צורת י', ואחר כך ישלים צורת הה', כי יתפשט קו אחד לאורך, וקו אחד לרוחב, וקו שלישי תלוי ועומד, כזה: ז. ובה נמצא, שאות ה' קשורה בה'. והנה הג' קוים, הם: חסד דין ורחמים. שהם: חסד נצח. גבורה הוד. ת"ת יסוד. ואלו הששה, הם כלולים בג' קוים שבה, המתפשטים ויוצאים מן היר"ד שבקרון זוית הימני של הה', כמצוייר למעלה. והרי בזה היא מקושרת הה' עם היר"ד שלפניה, ועם הו' שלאחריה. והרי ג' אותיות יה"ו כלולים ביחד.

אחר כך יכתוב אות ו', שהוא בן בכור. ואחר כך יכתוב הה' שניה, דוגמת ה' ראשונה, לרמזו ג"כ הקשר שיש לה עם הת"ת. אמנם יש שינוי אחד, כי תמורת מה שכתבנו, יעשה צורת י' בקרון זוית הימני דהה' ראשונה, יעשה צורת ו' בקרון זוית דהה' תתאה, וזה ציורה ז. והנה בזה כל ההוי"ה היא קשורה יחד. והזהר שאין כונתי לומר שיניח ההי"ן נפרדות כמצוייר

למטה ברגל ו' זעירא שבתוך הה', והיא נקרא בזוהר, פסיעה לבר, בפרשת בלק דף ר"ג ע"א (ק) וזה צורתה ה'. וכל צורת הוו"ן, יהיה לה גוף וראש, וקוץ קטן על הראש, וזהו צורתה ו'. וכל צורת היודי"ן יהיה בה ג' קוצין, אחד למעלה ואחד למטה ואחד באמצע גופה, וזה צורתה י'. וכל צורת הטתי"ן, יהיה קו שמאלי שבה כעין ז', וזה צורת ה"ט. וכל צורת העייני"ן, יהיו שתי קוים שבה, כעין שני ווי"ן, ולא כעין שני זייני"ן, וזה צורתה ע'. וכל צורת הצדי"ן, יהיו שני יודי"ן בשני ראשיה, הימין כעין י' הפוכה, והשמאלית כעין י' ישרה ונו"ן תחת היר"ד השמאלית, וזה צורתה: צ' וכל השיני"ן יהיו קוים כעין ג' ווי"ן ולא זייני"ן, וזה צורתה ש. (ב)

ושאלתי למורי זלה"ה, אם יש סמך אל השינויים רבים שראינו, בענין ציור כתיבת האותיות, בין הספרדים ואשכנזים, והשיב לי, כי יש סמך לכולם, וסודות ורמזים למעלה, וכמו שראינו בעיינינו בתוך הדרושים הייחודים שלו, לכמה מיני ציורים וצורפים משתנים צורת האותיות. ושאלתי לו בפרטות על צורת ה' של אות אל"ף, שעושים אותה כצורת זיי"ן, ואמר לי כי גם לזה יש רמז בספר התיקונים. והנה בענין כתיבת שם הוי"ה, אבאר לך מאמר הזוהר פרשת ויקרא דף י"א ע"ב (ו) ובו יתבאר לך סדר כתיבתו. אמר שם, וע"ד מאן דבעי למכתב שמא קדישא כו', וענין כתיבת שם הזה הוא, כי תחילה יכתוב אות ה', ויעשה תחילה קוצא קרמאה, ואחר כך

הגהה

(ב) צ"מח: והו' דאחד, צריך לכתוב אותה עבה וגדולה, כמו ארבע דלתין מן הקטנות כנזכר בק"ש.

הגהות ומראה מקומות

(ק) שער מאמרי רשב"י זיע"א בלק דף רכ"ח ט"ב ד"ה שם בדף ר"ג. ע"ה ח"ב שער תקון הנוקבא פ"ד. שער הירח פ"א. תע"ס שיעור ט' מן אות ל"ו. וע"י בשער מאמרי רשב"י דף ר"צ ד"ה והנה בעת. (ר) שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת ויקרא דף קע"א ט"א ד"ה שם בדף י"א. ע"ה ח"א שער הזוגים פ"ה. מבוי"ש ש"ד ח"ב פ"ו וחי. שער ההקדמות דף קפ"ד דרוש י"א שער הכוונות דרושי תפילין סוף דרוש ב'. ע"ה עם כמ"ס ענף פ"ה. תע"ס שיעור י' מן אות כ"ט.

היא מציאות הבן, אמנם להיותה נקבה, גבר בה כה הבת שהיא ד', ועלתה על ראש הבן שהוא ו', ונעשית צורת ה', שהיא צורת ד' על ו'. אבל בהיותה תחילה בסוד החכמה, היתה להפך, ו' על ד', דכורא על נוקבא. וזהו שאמרו בפרשת ויקרא דף י"ב, ו"ד מעילא לתתא, ד"ו מתתא לעילא.

ובעת שנתפשט הבן, אז יצא אותה הו' מן הה' שהיא אימא, ונשארה הבינה צורת ד', כי עיקרה היא מן ברתה, לפי שהיא נקבה כנזכר לעיל. ובסיום הו' יצאה הנקבה, בסוד אושיט פסיעה לבר, הנזכר בפרשת בלק דף ר"ג ע"ב. והנה גם אז כשנאצלה הבינה במקומה בסוד ה', גם החכמה אתגליפת עמה שם, בסוד הו' העומדת בעוקץ הה' מאחריה בקרוז זוית העליון הימיני, כמבואר אצלינו למעלה בענין כתיבת שם הוי"ה, שצריך לכותבה בסוד י"ה ועיין לעיל.

והרי ביארנו, ג' בחי' שיש לאו"א: א', הוא בסוד הו"ד, כי שם נכללו שניהם. ב', בסוד הה', כי גם נכללו שניהם. ואחר כך אתגליפו, ואתקריאו או"א, וענין או"א הוא שחידש רשב"י ע"ה באדרא זוטא, מה שלא הזכירם באדרא רבא.

(א) ונבאר ג' דרכים בענין שם הוי"ה: דרך א' הוא זה, ובוא יתבאר מ"ש בספר יצירה, הבן בחכמה וחכם בבינה, (א). הנה נודע ב) כי אבא נחלק לשני פרצופים, הראשון עד החזה, והוא נקרא אבא עילאה. והב' הוא ישראל סבא מן החזה ולמטה. ועד"ו הוא באימא,

לעיל, אלא הענין הוא, כי בעת שכותב יכתבנו ע"ד הנזכר, שיכתוב תחילה אות י', ואחר כך יכתוב ויצייר עליו צורת ה' בשלימותה, ויעבור הקולמוס על ה' ג"כ בשוה לשאר צורת הה', ויעשנה כשאר כל ההי"ן. וכעד"ו יעשה באות הה' השניה.

ונבאר ענין זה של שם ההוי"ה יותר בביאור, ונכתוב מאמר אחד של האדרא זוטא דף רפ"ט ע"ב, (ש) וז"ל, אתגליף האי חכמתא כו', וכו' תבין כי שלשה מציאות הם אל או"א: א', הוא מציאות אבא במקומו, בסוד הו"ד, ושם בקוץ התחתון של יו"ד, היתה הבינה כלולה בו, ושני אותיות של מילוי יו"ד הם ברא וברתא, וכל זה הוא בכללות הו"ד. ואחר כך כשנאצלה הבינה במקומה, אז נעשה בנין גופא מבחי' ו"ד דברא וברתא, ולכן נעשית צורת ה'. וכוה תבין מ"ש בפרשת אחרי מות דף ס"ה ע"ב, דבקדמיתא ינקא להו, ולבתר אתעברת מנייהו, והוא דבר שאין השכל סובלו, שיקדים היניקה אל העיבור. (ת) אמנם הענין הוא כך, כי בהיותה הבינה תחילה בקוץ תחתון של יו"ד כנזכר, אז היא ינקא להו לשני אותיות ו"ד של המילוי, שהם ברא וברתא. ולבתר כאשר אתפשטה וישבה במקומה, בסוד ה' שבשם, אז אתעברת מנייהו, כי מן אותם שני אותיות ו"ד דמילוי יו"ד, שהם ברא וברתא בהיותם באבא, אתעברת מנייהו, וקבלתם בסוד עיבור בתוך מעיה פעם אחרת, בהיותה בבחי' אות ה' ראשונה של השם, ואז שתי אותיות ו"ד נעשו ה', וזהו סוד בינה: ב"ן י"ה, כי הבינה עצמה

הגהה

(א) צמח: נזכרו ג) הדרכים, ואמר כאן ג' ונלע"ד כי השנים שהם דחסדים וגבורות, לא נחשבו כאן

הגהות ומראה מקומות

- (ב) ע"ח ח"א שער דרושי הנקודות סוף פרק ו' דף קי"ז ט"א ד"ה ואמנם למטה. שער או"א פ"א ובי. שער ההקדמות דף קכ"ג ט"ב דרוש בתקון או"א. מבוי"ש ש"ג ח"ג פ"ב. ע"ח עם פמ"ס בענפים ע"ד ע"ה ע"ו.
- (ג) צ"ל ה' דרכים.
- (ש) שער מאמרי רשב"י ויע"א דף רפ"ט ט"ב ד"ה שם בשורה כ"ו.
- (ת) ע"ח ח"א שער הכללים פ"ד ופ"ה. תע"ס שיעור י"ד בתחילתו.
- (א) שער ההקדמות דף רנ"ג ט"ב דרוש בדי אותיות ההוי"ה בה' דרכים.

וכן הוא הענין כאן באו"א, כי אבא הוא יו"ד, ואימא לוקחת המילוי של אבא, שהם שתי אותיות ו"ד, ונעשית ה' כנוכר לעיל. והוה ענין הבן בחכמה, ר"ל, שאף על פי שנתבאר אצלינו, כי היו"ד היא חכמה, עכ"ז הבן בחכמה ותשתף את הבינה עם החכמה, כי גם באותה החכמה הרמוזה באות יו"ד ראשונה של השם, שם היא הבינה משותפת עמו.

אמר עוד, וחכם בבינה, פירוש: כי אעפ"י שנתבאר שאות ה' ראשונה היא בינה, עכ"ז תשתף החכמה עמה, כי גם החכמה רמוזה באות ה' זו השניה שבשם. והענין הוא, כי גם בה' זו יש או"א ביחד, והם בחי' ישו"ת, והוא ע"ד מה שביארנו לעיל, על פירוש מאמר ויקרא דף י' ע"ב. וגם בכתיבת צורת ה' שבשם בתפילין, והוא, שצריך לצייר בה תחילה בעוקץ קרן זוית הימני שלה כעין י', ואחר כך ישלימנה ויעשנה צורת ה' כזה ז', ונמצא כי העוקץ שבאחורי הה', היא צורת י' מחוברת עם הה', והוא חיבור יש"ס עם תבונה. והרי נרמזו שני הזווגים העליונים, בשתי אותיות י"ה, וכלם יחד נקראים או"א, בסוד הבן בחכמה, וחכם בבינה כנוכר.

והנה סוד הענין הוא, כי נודע ה) שזווג דאו"א לא פסיק תדיד לעלמין, ולהורות על זה החיבור והקשר האמיץ הזה, נתחברה הבינה באות י' של אבא, ונתחבר אבא באות ה' של הבינה. ומכח החיבור הזה, נעשו שתי בחי' שהם או"א וישו"ת כנוכר לעיל.

שנחלקת לשנים, ועד החזה נקרא אימא עלאה, ומשם ולמטה נקרא תבונה. והנה שתי אותיות ראשונות של הוי"ה שהם י"ה הם רומזות לאו"א ולכן צריך שיהיו בו כל ד' בחי' הנז"ל, וכל זה יתבאר לך, במה שכתוב לעיל בענין סדר כתיבת השם. וביאור הענין, הוא זה: דע, כי באות י' שבשם, בה נרמזו או"א עלאין, ובאות ה', נרמזו ישו"ת. והענין, כי אות י' במילואה, הם ג' אותיות, אות י' הוא אבא, הנקרא י'. וגם הוא רמז, ליי"ס שבו. ושני אותיות ו"ד, שהם מילוי היו"ד, הם רמז אל הבינה, כי גם הם בגימטריא י"ס של אימא. וגם ציורה היא נעשית ה', בסוד ד' על ו', כי כבר ידעת כי הבינה נקראת ה', ולפי שאימא עילאה טמירא יתיר מן התבונה, לכן לא נרמזה בציור אות י' עצמה, רק במילויה לבד כנוכר. משא"כ שאר הפרצופים, וזה להורות העלם הגדול.

גם נודע, ג) כי לעולם כל מציאות הנקבה, היא בחי' מילוי הזכר, לרמזו שהיא טפילה אליו. והיא כדוגמת מלכות עם ז"א, כי ז"א לקח תרין עטרין של חסדים וגבורות, ואחר כך נותן הגבורות לנוקביה, ותחילה היתה אותה עטרה דגבורות בתוכו, ומילוי גופו של ז"א היו בחי' הגבורות, ולכן נקראת הנקבה מילוי הזכר. גם הענין הוא, כי ז"א הוא שם מ"ה דאלפין, ומילוי הוא י"ט, ומשם נעשית המלכות הנקראת חוה, בגימטריא י"ט, שהוא מילוי של מ"ה. גם הענין, כי מילוי הוא בגימט' אלהים, והוא דין, ולפי שהנקבה היא דין, לכן לוקח המילוי שלו שהוא דין. (א)

הגהה

(א) צמח: וכיון שהנקבות לוקחות המילוי כמנין אלהים, לכן כל הנקבות נקראים בשם אלהים כנודע. (ד)

הנחות ומראה מקומות

(ה) זהר ח"ג רצ: שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רמ"ט סוף ד"ה וזמ"ש באדלת. ע"ח ח"א שער עתיק פ"ב דף קסט ד"ה ואמנם או"א. תע"ס שיעור ח' מן אות נ"ט. שער ההקדמות דף קט"ז ט"א ד"ה אבל בחי' או"א. דף רע"ג ט"א. ועיין בתע"ס שיעור ט"ז בלוח התשובות תשובה ע"ד"פ.

(ג) ע"ח ח"א שער התקון פ"ג דף ק"מ ד"ה והרי עתה. שער ההקדמות דף קי"ג ט"ב ד"ה והטעם שנרמזה. תע"ס שיעור י"א בלוח התשובות לפירוש המלות תשובה מ"ה מילוי בגי' אלקים.

(ד) שער עתיק פרק ב' דף קס"ח ט"ב סוף ד"ה ועוד כי הנח.

הראשון הנזכר לעיל, וזה הדרך השני, הוא בענין עיבור ז"א תוך אימא. הנה נתבאר, כי שני אותיות י"ה הם או"א. והנה אות ה' הרמוזה באימא היא צורת ד"ו כנו"ל. והנה עצמות הבינה, היא אות ד'. ואות ו' שבתוכה, היא רמז לעיבור הז"א תוך אימא. כי כבר ידעת, כי ג' זמנים היו אל הז"א, והם: עיבור, ויניקה, ומוחין. וג' זמנים אלו, צריך שיהיו רמוזים בשם הוי"ה. כיצד: הנה נודע, (ט) כי ז"א הוא בחי' ו' נקודות לבר, וכאשר נכנס בסוד עיבור במעי אמו, אז אתכליל תלת גו תלת כנודע. והנה בתחילה, לא היה בבחי' קוים, רק ששה נקודות זו על זו, כי לסיבה זו היתה מיתת המלכים כנודע, ואז היה צורת ו' ארוכה, שהם ו' נקודות זו למעלה מזו. וכאשר נכנס בסוד העיבור, אז נכללו ג' גו תלת, והיו ג' נקודות זו על זו, בבחי' ו' זעירא. ונמצא, כי תחילה היה ו' ארוכה, ועתה בהיותו בעיבור תוך אימא, נעשה ו' זעירא, והיא בחי' ו' זעירא שבתוך אות ה', והיא ו' קטיעא בלתי ראש, כי הראש הם ג' ראשונות, ולפי שלא היו בו רק ששה נקודות בלבד, לכן אין ראש לאותה הו' שבתוך ה' ראשונה שהיא אימא. ולא עוד, אלא שאפילו איננו שיעור ו' ארוכה בלתי ראש, אלא ו' קטיעא בלתי ראש כנזכר, לפי שהוא בבחי' תלת כלילן בתלת. ולטעם זה הוא מ"ש בגמרא, (י) דכרעיה דה' היא תלויה, ואינה דבוקה בגג הה', להורות שאינו מכלל גוף הבינה, אמנם הוא בחי' ז"א, שהוא בתוכה בסוד העיבור.

ואחר כך יצא לחוץ, ואז נעשה בחי' אות ו' שבשם. ואמנם בעת צאתו מבטן אמו, בא זמן היניקה, ואז נתפשט ונעשה ו' ארוכה,

ונבאר ענין זה יותר, ונאמר טעם, למה באות י' נטפלה הנוקבא אל הדכורא. ובאות ה', נטפל הדכורא אל הנוקבא. אך הענין הוא, כי נודע שמ"ש בזהר באדרא זוטא דף ר"צ ע"ב, דאו"א כהדא נפקין, וכחדא שריין, ולא פסיק זווגייהו לעלמין, הוא באו"א עילאין. אבל בישסו"ת, יש זמנים שאין זווגם תדיר, והוא בזמן יניקת זו"ן, שאז התבונה היא בסוד האם הרובצת על האפרוחים, כי אז אימא היא בתוך ז"א ואין שם זווג.

ובזה יתבאר לך מ"ש רו"ל, (ו) נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה, עד שישאל יכנסו בירושלים של מטה. שנאמר ולא אבא בעיר, ונודע, כי ירושלים של מעלה, היא אימא. וירושלים של מטה, היא מלכות. וא"כ היכי קאמר באדרת האזינו דאו"א לא פסיק זווגייהו לעלמין, דעלייהו אתמר ונהר יוצא מערן דלא פסיק כו', (ז) אך הענין מבואר עם האמור, כי או"א עילאין הם שאין להם הפסק כלל, אך ישסו"ת יש להם הפסק, ואין להם זווג אלא לפרקים. ונמצא עתה, כי או"א עילאין דזווגייהו תדיר, לכן אימא נקשרה ונתחברה עמו יחוד גמור, באות יו"ד שלו עצמה, ולא באות ה' הנפרדת מן אות היר"ה, אבל ישסו"ת גרמוזו באות ה' כנו"ל. וביאור הענין הוא זה והבינהו, כי הנה ישסו"ת מתלבשים זה בתוך זה, כדי ליכנס בבחי' מוחין תוך רישא דז"א, ואז נמצא כי יש"ס הוא מוכלל ומתלבש תוך התבונה, והוא סוד אות י' הנכללת באות ה' ראשונה שבשם כמצוייר לעיל, והנה אחר כך שני אותיות ו"ה שבהוי"ה, הנה הם בחי' זו"ן.

(ח) דרך שני, ועמו נתוסף ביאור הדרך

הגהות ומראה מקומות

מבוא שערים ש"ד ח"ב פ"ז ש"ה ח"א פרק י"ז.
(ט) ע"ה ח"א שער הכללים פרק ו' ז'. שער הולדת אי"א וו"וין פ"ה. ח"ב שער דרושי הצלם פ"ג ופ"ו. שער פרטי ע"מ פ"ב. שער מאמרי רו"ל אבות פרק ה'. מבו"ש ש"ה ח"א פט"ז. שער ההקדמות דף רצ"ה ט"ב דרוש ד'. תע"ס שיעור י"ב מן אות ר"ז.

(י) מנחות כט:

(ו) תענית ה'.

(ז) ע"ה ח"א שער הזווגים פ"א. שער רוח הקודש הקדמה ג'. להלן שער התפלה דף ק"א טור א' ד"ה גם תבין. ספר הלכות וירא בפסוק וירא אליו ה' ספר לקוטי תורה וירא. שער המצות תצא, בסוד מצות שלוח הקן.

(ח) שער ההקדמות דף רנ"ה ד"ה הדרך הב'.

האיש מזריע, יולדת נקבה תחלה, ואחר כך דכורא. ואחר כך כשהזריע הבינה, הוציאה לחוץ תחלה הזכר, ואחר כך הנקבה, שהם ב' אותיות ו"ה שבשם הוי"ה.

וביאור הענין הוא: כי הנה כתיב, כלם בחכמה עשית, כי תחלת הכל, היה החכמה יו"ד, וכאשר היו נרשמים בניו בתוכו שהם זו"ן, היו נרשמים בבחי' ו"ד, ו' על ד', פירוש: כי ז"א הוא מכח ו' ראשונות שבו, ונוקביה נמשך מכח ד' אחרונות שבו. כי כבר ידעת, כי גם בהיות הנקבה אב"א עם ז"א, נקראת ד', כי אין לה מקום רק בד' תחתונות שבו, שהם תנה"י, או נהי"ם. וכן הוא שרשה באבא, ואז היו זר"ן בבחי' ו"ד במילוי היו"ד, בהיותם באבא.

ואחר כך כשנבראת אימא, וניתנו אלו הבנים במעיה, ואז אימא נעשית עצמותה, מן אותם הארות הניתנים בה של זו"ן, ולהיות כי אימא היא נקבה, לכן מתחלפין בה הארות. והד' של הנקבה, עומדת למעלה, בבחי' ד' ראשונות שלה, והו' של ז"א, עומדת למטה, בבחי' ו"ק שלה, ואז הם שם בבחי' ד' על ו', והיא צורת ה' ממש, שהיא עצמות אימא.

והנה אימא, נקראת עולם הבא, (ג) אשר שם הצדיקים עומדים, ועטרותיהם בראשיהם. והנה בחי' ז"א נקרא צדיק עליון, היושב בעולם הבא שהיא בינה, ועטרה שלו בראשו, והיא הנקבה, שהיא בחי' ד', כעין עטרה על ראש אות ו' שהוא הצדיק, וזהו ועטרותיהם בראשיהם, כי הד' עשויה כעין עטרה ממש, ומקיפה על ראש הו'. (ס) הרי, כי מה שהיה בתחלה תוך אבא שהוא זכר, בחי' ו"ד, ו' על ד', נהפך החותם בעת שנחתם באימא, ונעשו

כי תחילה היה תלת כלילן בתלת, ועתה נתפשט ונתארך, אמנם היה חסר לה ראש, ולא היו בו רק ו"ק מתפשטים, שהוא זמן היניקה, ואחר כך נתוסף בו בחי' ראש, ואז הוא זמן המוחין כנודע, ואז באו לו ג' ראשונות, ונשלם, והיו בו בחינת י"ס גמורות, הנכללות בצורת אות ו' בהיות לה ראש.

ונבאר ענין המלכות, כי הנה בתחילה היתה בבחינת אותה פסיעה לבר, נקודה בסוף אות ו', בהיותו במעי אמו. ואחרי צאתם משם, אז גם היא נעשית פרצוף, ונעשית בבחי' אות ה' אחרונה של השם כנודע. (כ) והנה עיקרה אינה אלא ד' לבד, כמבואר לעיל בענין אימא. אמנם כאשר נזדווג עמה הו"א בביאה ראשונה, והניח בה שרשו ורישומה, והוא בחי' ההוא רוחא דשרי בגווה, ואז נעשה בתוך אות ד' שלה צורת ו' אחר, אז נעשית גם היא צורת ה' שלימה.

דרך ג', ובו יתבארו שני הדרכים הראשונים, והוא ענין מ"ש ז"ל (ל) איש מזריע תחלה, יולדת נקבה. אשה מזרעה תחלה, יולדת זכר. והענין, כי הנה או"א הם ב' אותיות י"ה של שם הוי"ה, ואות יו"ד במילואה הם ג' אותיות, ואמרו בזהוהר ובתיקונים, כי י' הוא אבא, ו' ברא, וד' ברתא, שהיא גנתא. ופירוש הדבר הוא: כי הנה עיקר אבא, הוא אות י', שהם י"ס שלו. והנה כאשר הוא מזריע טיפת הזרע, צריך שתהיה כולל זכר ונקבה בודאי, שהם בחי' זו"ן, ואלו הם שני אותיות ו"ד שבמילוי יו"ד. (מ) ונמצא כי כאשר האיש מזריע הזרע, טיפת דכורא ונוקבא כחדא. וכשנתנם גו אימא, נתהפכו, ומה שהיו ו"ד, נעשו ד"ו. ולכן צורת אימא, הוא ה', צורת ד"ו, ו' על ו', נוקבא על דכורא. הרי, כי כאשר

הגהות ומראה מקומות

ההקדמות דף רנ"ו ט"א ד"ה הדרך הג'.
(ג) ע"ח ח"א שער או"א פ"ב דף ר"ו ט"א ד"ה ולכן נקראת. שער הזוגים סוף פרק ה'. ח"ב סוף שער ציור עולמות. ספר הבהיר הובא בהשמטות לספר הזהר אות של"ד.
(ס) ע"ח ח"א שער המלכים פרק ו'.

(כ) ע"ח ח"ב שער תקון הנוקבא פ"ד. שער הירח פ"א. שער ההקדמות דף רנ"ה ט"ב ד"ה ועתה נבאר. מבו"ש ש"ו ח"א דרוש ג'.
(ל) ברכות ס'. נדה כה:
(מ) ע"ח ח"א שער המלכים פרק ו' דף קנ"ו ט"ב מ"ק. ד"ה ואלה המלכים. ספר הלכות תזריע. שער

גם מה שאמרנו ק) כי בפרשת קדש תפילה של ראש, יכוין לשם אהי"ה דיודיין. ובפרשה שניה, לאהי"ה דאלפיין. ובפרשה ג, לאהי"ה דההיין. ובפרשה ד, לשם אדניי מלא. והענין הוא, ובו תבין מ"ש בהקדמת התיקונים דף ג, כי התפילין היא אימא, על ברא ת"ת. ובוהר פרשת בא, ובפרשת ואתחנן אמרו, כי התפילין הם: חכמה, בינה, חסד, גבורה.

אבל הענין הוא זה, כי ד' פרשיות אלו, הם בחי' שם אהי"ה, שהיא בינה. ובערך זה נאמר, כי התפילין הם אימא על ברא. וגם בבחי' שנית, לפי שאלו הד' פרשיות הם נכנסין תוך נה"י של אימא. והנה כל אלו הג' אהי"ה, הם בחי' הכתרים של ד' פרשיות אלו. והנה כנגד שם אהי"ה דיודיין שהוא בכתר של החכמה, יש שם הוי"ה דמילוי ס"ג, והם ג' יודיין וא' שבשם אהי"ה דיודיין, והוא בו' תחתונות שבחכמה. ושם אהי"ה הנזכר, מתלבש בו בסוד נשמה אליו. כי הוא בחי' ג' ראשונות. ושם אהי"ה דמילוי אלפיין, הוא כתר שבבינה, והוא נשמה אל שם הוי"ה דאלפיין שבבינה, שהוא בו' תחתונות שבה. ושם אהי"ה שבמילוי ההיין שבת"ת, הוא נשמה אל שם הוי"ה דמילוי ההיין, שבו' תחתונות שבו. אבל שם אדניי, הוא במלכות, כנגד והיה אם שמוע, ואין לו התלבשות אחר, ולכן בתפלה של יד, שם תכוין בד' פרשיותיה, אל ד' שמות התתאין הנזכרים שהם ס"ג מ"ה ב"ן, ואדניי במילואו. בענין שני השינין של תפילין, נתבאר ר) כי הם הד' מוחין דקטנות דז"א, וג' לבושין דנה"י דאימא דקטנות כנודע. וכלם הם שמות דאלהים, ומאלו המוחין דקטנות שהם אלהים, נמשכים י"א סמני הקטרת, שהם רוחניות הקליפות כנודע ש) ולכך כל בחי' הקליפות,

ד"ו, שהוא בת בתחלה. ואמנם כאשר הוריע בינה והוציאה אותם לחוץ, אז נתהפכו ויצא ו' על ד, ו' בתחלה שהוא זכר, ואחר כך נוקביה, ונעשו שתי אותיות ו"ה של שם הוי"ה, כי האשה גורמת להיות יולדת זכר בתחלה.

ע) דרך ד/ הוא בענין החסדים והגבורות, כי תחלה היא אות ה', בסוד הדעת של ז"א, שיש בו ה' חסדים וה' גבורות, הרי י'. ואחר כך אות ה', הם החסדים המתפשטים תוך ז"א, מחסד עד הוד שבו. אחר כך אות ו', הוא היסוד שבו, כי שם מתקבצים החמש גבורות, בסוד והיה האוכל לפקדון לארץ. וה' גבורות האלו, הם ה' אחרונה של ההוי"ה.

פ) דרך ה', והוא בבחי' צירוף ההוי"ה, של יהה"ו, היוצא מר"ת יתהלל יתהלל 'השכל' וידוע אותי, הנזכר בהקדמת התיקונים. כי אות י', הם הה' חסדים וה' גבורות. וה', הם הה' חסדים המתפשטים. וה' (השניה) היא ה' גבורות הנשארות בדעת למעלה להתמתק. וו' הוא היסוד באחרונה, כי שם יורדים ומתקבצים יחד כלם החסדים והגבורות, ושם מתמתקים. צ)

ונבאר ענין הכוונות שנתבארו לעיל, בסדר כתיבת התפילין. הנה ענין היות ארבע שיטות בכל פרשה, מד' פרשיות שבתפילה של ראש, הוא, כי הו"א אין לו רק ד' מקיפים בלבד בראשו. אבל בתפילה של יד, יש ז' שיטות, כנגד המלכות, שיש לה ז' מקיפין בראשה. והם: כי תחלה ד' מוחין קדמאין דז"א מתלבשין בנה"י דאימא, ונכנסין בגלגולתא דז"א, ואלו נעשים בחי' מוחין מקיפים של ראש הנקבה, ועל מוחין שלה, והנה הם ד' בתוך ג', שהם ז', וכנגדם ז' שיטות בתפילה של יד.

הגהות ומראה מקומות

ק) לעיל דף צ' ד"ה עוד דע.
 ר) לעיל דף ס"א ט"א ד"ה ונבאר ענין.
 ש) ע"ח ח"א שער יא: שער המלכים פ"י. שער הכוונות דרושי תפילת השחר דרוש ג'. שער ההקדמות דף רכ"ד ד"ה גם דע. דף שצ"ז ט"א ד"ה אמנם דע. שער הפסוקים פרשת תבוא. שער מאמרי רשב"י זי"ע"א

ע) ע"ח ח"א שער הכללים פרק ו'. ח"ב שער דרושי הצלם פ"ב כלל א'. שער הכוונות דרושי תפילין דרוש ו'. שער ההקדמות דף רנ"ו ט"ב ד"ה הדרך הד'. פ) שער ההקדמות דף רנ"ו ט"ב ד"ה הדרך הה'. תע"ס שיעור י"א מן אות ק"י.
 צ) ע"ח ח"א שער הכללים פרק ו' בתחילתו.

באחוריים מליאים, שיש בהם מ"א אותיות. ובק"ש דיוצרי, שנכנסין מקיפים דקטנות דאבא לבד במלת ישראל, והוא באופן זה: כי י"ה מאלהים של חכמה, תכוין בו בדרך הכאה, יו"ד פעמים ה', הם ש'. וי"ה דאלהים דבינה, הוא יו"ד פעמים ה"ה, הם ר'. וי"ה דאלהים דדעת, החסדים הוא יו"ד ה"א, והגבורות הוא י"ה פשוט. אלא שיש שם דבר תמה בק"ש דקרבתות, שאז נכנסין בו שתי בחי' שנכנסין בקריאת שמע דערבית ובק"ש שעל המטה, ויש אז כונה משונה, והוא מילוי שד"י שהוא ת"ק, (עיין כי שד"י הוא בפנימיות אבא כנוכר במקום אחר) זא"ם אותיות שיש באהי"ה דאלפי"ן, פשוט ומילוי ומילוי המילוי וצ"ע. ואפשר כי האלהים פשוטים הם הפנימיים, והממולאים הם המקיפים וצ"ע. ג)

שער התפלה

בדרוש שלח הקן תבין, א) כי ג' יחודים שיש בזו"ן, הנקראים נ"ר, והם: הוי"ה אהי"ה, הוי"ה אלהי"ם, הוי"ה אדנ"י, הוא כנגד ג' פרצופים שיש בנוקבא דז"א, או הי"ס דאחוריים

הגהה

שד"י, ונלע"ד שהם מוחין דקטנות בסוד נח"ש, כנוכר בספר קהלת יעקב דף רס"ח ע"ב וע"ש. ב)

הגהות ומראה מקומות

תורה חקת ד"ה ענין חטא מרע"ה. ועיין בשער מאמרי רשב"י זיע"א דף ק"צ ד"ה שם בדף קכ"ח. ג) במבוא שערים שער ה' ח"ב סוף פרק ז' כתוב גם יתבאר עם זה כי המוחין דאלהי"ם הפשוטים הם הפנימיים בבחי' ו"ק, ואה"כ מתפשטין הפשוטין למטה, ברו"ק דגופא, ואז נכנסין ג"ר ממש דמוחין דיניקה והם בחי' אלהי"ם במלויים. א) ע"ה ח"א שער הזוגים סוף פרק א'. שער המצות תצא. ספר הלקוטים תולדות תחלת הפרשה. שער ההקדמות דף תי"ט ד"ה בדרוש שלוח. שער הכוונות תנוכה.

הם מן שם אלהים. והקליפות עצמם, הם אלהים אחרים, וע"ש במקומו.

כבר נודע ענין אלהים דיניקה, ת) שהם בשתי בחי': פשוטים בציוור, ומלאים בחילוק המלויים. הנה לא נתבאר לי לגמרי ענינם, האמנם למדתיים מהכוונות, שמסר לי מורי זלה"ה, בד' מיני ק"ש שיש, ושם נתבאר במלת ישראל, ד' מיני כוונות. וביארנו, כי לעולם יש בו"א אפילו אחר החרבן, פנימים דאימא דקטנות. במלת ישראל דק"ש שעל המטה, נכנסין מקיפין של אימא לבד, (א) ושאר הבחי' נכנסין במלת אח"ד. והכוונות במלת ישראל דמקיפי אימא. הם מילוי לבד של רבוע שם אהי"ה דיודי"ן, שהוא ת"ק. ועוד א"ם אותיות, שיש בפשוטו ובמילוי ובמילוי מילוי. נראה מזה, כי המקיפים דקטנות דאימא, הם אהי"ה דיודי"ן שבפנים שלו הוא קס"א כמנין צל"ם. שהוא בחי' המקיפים עם האחוריים שלו. ואמנם בק"ש דערבית, כבר מתחלה היו לו פנימים ומקיפים דאימא, ונכנסין במלת ישראל, פנימים דאבא. והכוונה במלת ישראל, הוא ג' אלהים, אחד דיודי"ן בגימטריא ש', ואחד באחוריים פשוטים, שהם בגימטריא ר', ואחד

(א) צמח: יש לחקור, מה שייכות יש בק"ש שעל המטה, באהי"ה דיודי"ן באחוריים, ובק"ש דקרבתות בשד"י, שהם מוחין דקטנות. והלא מוחין דקטנות הם אלהים, ולא אהי"ה

דף צ"ז ד"ה שם דף קס"ד. ספר הלקוטים תרומה בפסוק ועשית יריעות עזים. מבו"ש ש"ב ח"ג פרק ח'. תע"ס שיעור ז' אות כ'. שיעור ט"ז בלוח התשובות לפרוש המלות תשובה קי"ב.

ת) מבוא שערים ש"ה ח"ב פרק ז'. שער הכוונות דרושי פסח דרוש ב'. עיין בתע"ס שיעור י"ד בלוח התשובות תשובה א' ופ"ז.

א) שער הכוונות דרושי ק"ש פרק ד'. ע"ה שער הצלם פרק ד'. תע"ס שיעור י"ב מן אות קס"ג. שיעור י"ד מן אות י"ד.

ב) שער הכוונות דרושי פסח דרוש י"ב. לקוטי

נוסף. וכשנכנסין ג' ראשונות גדלות. או דוחין מוחין דיניקה בגרון, ומשם ג"כ למטה. (ד) ענין ק"ש בקיצור מופלג: תחילה, נעשה זווג החיצוניות דיססו"ת, ומשם נמשך הארה לז"א, והוא שניתוסף בו המקיפים דאבא דיניקה, ונשלם בכל מוחין דיניקה. ועתה שנשלם, יכול להעלות מ"ן. משא"כ קודם שנשלם בכל מוחין דיניקה, כי כל מוחין דיניקה הם אלהי"ם, ונמשכין מחיצוניות בינה. אך מוחין גדלות, הם דהויר"ת, והם מפנימיות הבינה.

ואחר כך מזדווגין או"א, אחר העשותם כל הדי' פרצופין שנים בלבד, ומזדווגין בבחינת פנימיותם, והם תחילה מקבלים מוחין חדשים לצורך הנשמות, מדרגה למעלה ממדרגה עד רום המדרגות, ויורד להם, ואז דיקנא דאריך מזל הח', מאיר באבא, ונותן בו הארה ברעת שלו, ומשם נמשך ליסוד שלו, ואז מזדווג עם אימא. ואז פנימיות ז"א שהוא המוחין והנשמה שלו, הם עולין בסוד מ"ד עד אבא, ונוקביה מ"ן עד אימא, ואז מזדווגין או"א יחד, ואז מוריד הטיפה דדכורין, וחיא שם ע"ב דיודי"ן, כנודע אצלינו בדרוש 'אור מים' רקיע ע"ש (ה) ויורדת מן מוחו עד היסוד בו, ומשם ביסוד שלה, ואז היא בכללות, ובתוכה מצטיירין ונעשין ד' מוחין כנודע, מן ד' אותיות דע"ב במילויין יו"ד ה"י וי"ן ה"י, ואז בהצטיירם, נעשים ד' שמות גמורים, והם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, כ"ן. ואמנם נעשין ד' מוחין גמורים, אשר אחר כך יתפשטו בז"א בט"ס שבו כנודע. וא"כ ט' בחי' אלו אינן שוים, כי ג' ראשונות, יהיו שמותם באופן אחד, וג' אמצעיות באופן אחר, וג' תחתונות באופן אחר, וכל זה במוחין דאימא. וכעד"ן במוחין דאבא, וכל זה במוחין עצמן.

הגהות ומראה מקומות

העמידה דרוש ב'. פע"ח שער ק"ש דיוצר פרק כ'. (ה) זהר ע"פ הסולם פרשת תרומה אות תשמ"י עיין בסולם מאמר אור מים רקיע. ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד דרוש ה'. שער רוח הקודש יחוד י"ת. תע"ס ח"ב דף ל"ח באור פנימי סעיף קטן ד'. ועיין בתע"ס שיעור י"ב בלוח התשובות תשובה קל"ז.

שהם: בחי' עיבור שלה בעמידה דלחש, שהיא למטה בנה"י שבו, שהוא ג"כ פרצוף שלו דעיבור, ואז חיבורם פב"פ, הוא נקרא הוי"ה אדנ"י. וכשהזווג הוא פב"פ, בסוד פרצוף שלו דיניקה, עם פרצוף שלה דיניקה, שאז הוא נקרא חג"ת דז"א, ואז שם עולה היא ג"כ, כנזכר בחזרת העמידה, אז הוא חיבור הוי"ה אלהי"ם. וכשהזווג הוא פב"פ, בבחי' פרצוף גדלות שבו, עם פרצוף גדלות שלה, שאז נקרא חב"ד דז"א, ועלתה עד שם, אז הוא חיבור הוי"ה אלהי"ה, שכבר היא בבחי' בינה, הנקראת אהי"ה שלימה, בי"ס גדלות. ואז הוא בעת נפילת אפים, שנבקע היסוד בועבור. או נלע"ד, שאינו אלא בשחרית דשבת, ועיין במקומו ותראה, כי בכל עמידה דלחש וקול רם דחול דשחרית יש זווג, וא"כ איך אין זווג אלא בנפילת אפים. ובזה יתורץ, כי בכל אחד יש זווג, אלא שהזווג העליון הוא בנפילת אפים, ואינם יעקב ורחל הקטנים דלחש, והבן זה מאד.

(ב) גם תבין משם, כי זווג שלים דאו"א עילאין בהתכללותם ביססו"ת בפרצוף אחד, אינו אחר החרבן, רק זווג חיות העולמות. וממנו אנו ממשיכים מוחין גדלות בק"ש וגם בעמידה, לזו"ן דאצילות ולאור"א דבריאה. אבל זווג התחתון דיססו"ת לברם למטה, אז אינו רק לתת מוחין דיניקה לזו"ן של אצילות, ומוחין דיניקה לאבא דבריאה, ומוחין גדלות לאימא וזו"ן דבריאה.

המוחין גדלות, נחלקים לשני בחי': ו"ק נכנסין בק"ש. וג' ראשונות בתפילה. (ג) והטעם, כי תחילה יש לז"א מוחין דיניקה, וכשנכנסין ו"ק גדלות, אינם דוהין למוחין דיניקה, ונשארין יחד זה בתוך זה, ואז מאירים מאד מוחין דיניקה, כי אז הם מעולות מאד באור

(ב) שער ההקדמות דף תי"ט ט"ב ד"ה גם תבין. תע"ס שיעור ט"ז מאות קצ"ג ועיי"ש באור פנימי.

(ג) ע"ח ח"א שער מוחין דקטנות פרק ג'. שער מוחין דצלם פרק ו'. שער הכוונות דרושי העמידה דרוש ב'. תע"ס שיעור י"ב מן אות ק"צ.

(ד) שער הכוונות דרושי ק"ש דרוש ו'. דרושי

דגדלות שהיו בראש, כשנכנסו ג' ראשונות דאימא בראש, ירדו הם יחד עד היניקה ז) בגרון, ואחר כך יורדין ג' אמצעיות בחג"ת, וגם המוחין דקטנות יורדין בחג"ת עמהם, ואז יורדין ג' תחתונות דגדלות בג' נה"י דז"א.

גם ברדת ג' אמצעיות במקומן, אז מתפשטין ה' חסדים במקומן, כי כבר העטרה דאימא היא בחזה דז"א, ונפתחת שם. גם ברדת שם, נגדלים חג"ת עצמן דז"א כנודע, ע"י ג' פרקין אמצעיים דאימא, שנעשים שם קו המדה כנודע. ולא נתפשטו רק ג' חסדים דחג"ת. ט)

ועתה קצה היסוד דאבא שהוא יותר ארוך מדאימא, אף על פי שלא נכנסו רק ג' תחתונות דאבא, כבר מתחיל קצת ליכנס, ויורד הארתו למטה עד ת"ת דז"א, גם ברדת ג' תחתונים בנה"י דז"א, אז הנה"י עצמן נגמרין, ע"ד הנ"ל בחג"ת, ואז מתפשטין ג' כ"ב' החסדים בנ"ה. ואחד כל זה, נכנסין ג' אמצעיות דאבא, בחב"ד דז"א, ונדחין ג' תחתונות בחג"ת דז"א, ומשם מאירין אל נה"י דז"א, ונתקנים יותר. ואחד כך נכנסין ג' ראשונות בחב"ד, וג' אמצעיות בחג"ת, ג' תחתונות בנה"י, ונשלם ז"א. ג)

ודע, כי בסוד העמידה, ראיתי כי השינוי של ט' ספירות דמוחין דאבא הוא זה, ג' תחתונות, ג' מילוי ע"ב. ג' אמצעיות, ג' הויות ממש, אלא שהם פשוטות. ג' ראשונות, ג' הויות ממולאות דיודי"ן דע"ב.

ודע, כי אלו שלשה אמצעיות דאבא, אינן נוסעין ב' מסעות, א' בגרון, וא' בחג"ת, רק מסע א' לבד עד חג"ת. והנה יש זוג אחר, כדי להכניס ג' ראשונות

וגם בלבושים, שהם הצלמים (א) של אימא ושל אבא, יהיו בהם כמה מדרגות שונות ע"ד הנזכר במוחין. ואמנם המוחין של ו"ק דגדלות, נתבאר בדרוש הציצית ע"ש. ו)

ודע, כי ע"ז יהיה במוחין דעיבור כמה בחי', ובדיניקה כמה בחי', וזכור זה לכותבו במקומו. ונחזור, כי הר"ק הם באופן א' ונתבאר בדרוש הציצית וכן בק"ש. ודע, כי אינו רק ו"ק דאימא אותם דק"ש, ולא דאבא. (ב) והנה אחר זה, צריך זוג שני, כדי שיכנסו ג' ראשונות דמוחין דאימא, ואחריהם תכף נכנסו כל הט' דאבא. ותחילה נבאר זה, ואחר כך נחזור. דע, כי צלם דאימא, הוא אה"י"ה דיודי"ן כמנין צלם. והנה גם בחי' צ' לבדה הנכנסת בז"א, נקראת צלם, והוא אה"י"ה דיודי"ן, ושני אותיות א"ה במילוי יודי"ן, הם לבושי ג' ראשונות דמוחין. וב' אותיות יוד ה"י דאה"י"ה הנזכר, הם לבושי ו"ק דמוחין. ודע, כי תכף כשנכנסין ג' ראשונות דאימא, וג' תחתונות דאבא, מתחיל לצמוח שער זקנו. ואני מסופק, כי נלע"ד שחסר פה, שתחילה נכנסין ל"ם דצלם דאימא, ואחר כך צ' דאבא. גם נלע"ד, שיהיה זוג אחר גם לצלם דאבא. ואולי גם לכל פרטי מהם יש זוג אחר, שהוא לל' ולמ' דאימא. ולצ' ולל' ולמ' דאבא וצ"ע.

ואמנם ברדת שלשה ראשונות דאימא, יורדין ג' ראשונות דיניקה בגרון, וגר"ן בגימטריא ג' אלה"ים, וזהו סוד בחי' אבר הגרון דז"א, ומזה נעשה. וכשנכנסין ג' תחתונות דאבא, אז יורדין עד חג"ת. וכן ע"ז ג' אמצעיות דאימא

הגהה

דאבא שבנה"י דז"א, בסוד ג' אלה"י, ג' מ"ן. וג' פרקים אמצעיים בחג"ת, בתיבת גומל, ג' הויות, וג' פרקים עליונים בחב"ד, קונה הכל, כמנין ג' הויות דע"ב, כנזכר במקומו. ח)

(א) צמח: נלע"ד צללים כנודע.
(ב) צמח: משמע ק"ש דקרבנות, ולא דיוצר כנודע.
(ג) צמח: ג' פרקים תחתונים דנה"י

הגהות ומראה מקומות

ח) שער הכוונות ענין העמידה דרוש ב' בתיבת גומל חסדים טובים ובתיבת וקונה הכול.
ט) ע"ת ח"א שער מוחין דקטנות פ"ג.

ו) לעיל דף נ"ב ט"א ד"ה ונדבר עתה.
ז) צ"ל עם מוחין דיניקה, פ"ח שער הק"ש פרק כ'.

צריך, שזו"ן מוחין שלהם יעלו מ"ן ממש לצורך זווג פנימי, ובהכנס ר"ק נגדלות, עדין ראשו הוא מבחי' חג"ת כנזכר במקומו.

ודע, כי בהיות הנוקבא בבריאה, יש לה פרצוף י"ס, ובעלותה למעלה באצילות, אינה עולה רק באחורי היסוד לבד, בבחי' נקודה. כי כל פרצוף הי"ס דבריאה, אינו רק נקודה ביסוד, ואף זה באחור. ואחר כך צריכה להגדיל חצי האחור, ואחר כך נגדלת כל האחור, ואחר זה כל זה, אינו רק נקודה אחת פב"פ עם היסוד. (מ) ואחר כך צריכה להגדיל חצי הפנים עד הת"ת שבו, שהוא החזה. ואחר כך צריך, שגם ז"א יחזור עלייה אחרת גדולה, ואז צריכה גם היא, לחזור נקודה לבד באחור, ואחר כך נגדלת כל האחור, ואחר כך נקודה בפנים. ואחר כך נגדלת בכל חג"ת דו"א פב"פ, וזה בחזרת העמידה רחול דשחרית. ואם תרצה יתוד גם ז"א עולה יותר, וצריכה היא לחזור נקודה באחור כו', ואחר כך נגדלת פב"פ עד חב"ד דו"א. וכל אלו הם זווגים דיעקב ורחל. ואחר כך חזרת נקודה באחור, כי גדל הז"א כו', ואחר כך נגדלת פב"פ עד חתר דו"א, ואז הזווג הוא ישראל ברחל. וכן עד"ז אם יעלה ז"א עליות אחרות, צדיכה לחזור אחור כו', ואחר כך נתקנת בפנים וזכור כלל זה.

אחר כך זווג אחר באו"א, להמשיך מוחין דשלשה ראשונות בז"א, ואינו צריכין מ"ן, כי כבר הם עומדות בסוד מקיף, ואינו חסר רק הכנסתם. אחר כך יש זווג או"א, להמשיך מוחין חדשים יותר עליונים לנוקביה, להיותם זו"ן פב"פ. ולכך צריך עתה מ"ן אחרים, שיעלה ז"א לבדו, ואז ניתנים נה"י דאיכא מתוך ז"א ונתנים לנוקביה, ונגדלת כל האחור, ואז חזרת נקודה בפנים ביסוד.

הגהות ומראה מקומות

(ט) עיין בתע"ס שיעור י"ב בלות התשובות לפירוש המלח: תשובה קכ"ט.
 (כ) ע"ת ח"א שער כ"ג: מוחין דצלם פרק ז'.
 (ל) פע"ח שער הק"ש פרק כ"א וכ"ט.
 (מ) ע"ת ח"ב שער תקון הנוקבא פרק ב' כלל ח'.

דאבא, ונעשה ע"י הארת מזלא דריקנא דאריך. ודע, כי אחר שנכנסין גם בנה"י, נגדלים, כנודע כי נה"י נעשים מחדש, ע"י הארת אריך כנזכר. וגם היסוד נעשה עי"ז, כנודע בדרושים עי"ן שם. (ט)

ואחר שנעשה היסוד, ניתן בו כללות ה' חסדים, אשר לכן נקרא כל, ומתפשטין בו ברו"ק שבו, כנודע דכליל שית בקרטופא כחדא, ושם ג"כ מתפשטין ברו"ק שלו ה' הגבורות, ומשם נמשכין לרחל. והנה יסוד דאבא מסתיים ביסוד ז"א ממש. ודע כי להכניס מוחין דג' ראשונות, אעפ"י שיש זווג דאו"א, אין צורך להעלות מ"ן.

(י) בק"ש נעשים מוחין בסוד אור פנימי לז"א, ונמשכו מזווג או"א מבחי' חיצונה שלהם. ובברכת אבות, חוזרים או"א להזדווג בבחינות אמצעי שלהם, ואז נעשים מוחין מקיפים לז"א, וזהו בחול. אך בשבת, נעשים לז"א מקיף למקיף דבחי' פנימית של או"א.

(כ) כלי הכתר. דו"א, נעשה מת"ת של אימא. ומת"ת דאבא, נעשה לו נשמה שבכתר, שהוא האור. וכבר ידעת, כי הכתר הוא בחי' אור מקיף וזה שייך בשער הכללים, כי שם ביתו.

(ל) ענין הק"ש, שם ב"ן הוא בישסו"ת, המעלה מ"ן שם, וזה בבחי' חיצוניות. וכן יש בפנימיות, רק שכיון שאין זווג בפנימיות דישסו"ת, אם לא בהצטרף עמהם למטה או"א עילאין, כנזכר במקומו, כי שני זווגים הם: חיצון, ופנימי באו"א, ושניהם בישסו"ת. ואמנם החיצון נעשה, או למעלה, או למטה. אך הפנימי, בזמן שבית המקדש קיים, נעשה למעלה, ואחר החרבון, נעשה למטה, והבן זה מאד. ונמצא, כי שם ב"ן המעלה מ"ן דאימא עילאה, אחר הכללותה למטה, אינו ב"ן אלא ס"ג. ועתה

(ט) שער הכוונות ענין כונת העמידה דרוש ב' דף ר"ג ט"א ד"ה והנה גם. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רע"א ד"ה וענין זה נרמז. תע"ס שיעור י"ד מן אות ק"צ עד אות קצ"ט.
 (י) שער הכוונות ענין כונת העמידה דרוש ד'.

(ונלע"ד, כי תחילה בהיות באחור, נתנים לה המוחין הראשונים עצמם אליה שלא ע"י ז"א, כי תחילה לא יצאו הארתם רק מהחזה ולמטה, אך עתה כל הארתם גלויה, ולוקחת כולם, ולכן נגדלת כל האחור. ואחר כך מוחין החדשים נתנים אליה פב"פ, כולם עם ז"א. ואחר כך מסתלקין ממנה, וניתנים אל ז"א אלו החדשים, והיא מתמעטת עד חציו פב"פ. ונמצא א"כ, כי אב"א תחילה נתנו המוחין ההם אליו ואחר כך אליה. והמוחין חדשים, תחילה ניתנו אליה פב"פ, ואחר כך אליו. וזה יובן בענין ראש השנה).

חמשה בירורים הם: הראשון אל הו"א עצמו, וזה בהיותה היא עמו (א) אב"א אלא שגם האיר ברחל וביעקב העומדים אב"א וישראל בנייהם. ואחר כך היו שני מיני בירורין לרחל, אחד בהיותה באחור, ואחד בהיותה בפנים. וכן ער"ז שני בירורין ביעקב, אחד פעם ראשונה בהיותה רחל באחור, ואחד בהיותה בפנים, ושניהם ע"י ז"א. אמנם שני בירודי רחל, קבלתם ע"י ז"א, וגם על ידה לבדה, בין באחור בין בפנים כנז"ל, וכבר ע"י נתקנו מוחין של כולם.

ואחר כך צריכים ה' בירודין אחרים לצורך נשיקין, ולצורך זוג, הוא לצורך י"ב אמצעיות של העמידה, הנקראים נשיקין. ובחזרת העמידה עולה גם ז"א עצמו, חג"ת שלו למקום חב"ד, ונה"י במקום חג"ת, ואז אימא אינה רובצת אלא זקופה. ובברכת כהנים, נכנסין מקיפין ל"ם דצלם אבא.

ואפשר שבחזרה נכנסין מקיפי אימא, ולכן זקופה ואינה רובצת, כי גם היא עלתה כמו ז"א. בהיותם אב"א עד חציו, מסתלקים מוחין דאימא ודאבא, ושניהם ניתנים בה, להגדילה

כנגד כל האחור, ואחר כך היותה שיה אליו בבחי' אב"א. או יהיה לה כח לחזור פב"פ. אך עכ"ו, כשבא פב"פ, צריכה להגדיל בחי' פב"פ. כי כל הארת אב"א, אינה דק בחי' נקודה לבר, בערך בחי' פב"פ. וענין הנסירה היא, כי איננה דבוקה היא עמו, רק להיותה יונקת המוחין שלה דרך אחוריו על ידה, ובהסתלק המוחין ממנה, אין לה קשר עמו, ונסרת, וזכור זה, עשרה אחוריים דאלהים, הם הנסרין, ואי יתירה היא בחי' המחיה כולם, והא י"א סמני הקטרת.

בהיותם אב"א בחול, הם דינין בבחינת אלהים, באחוריים שלו, שהוא ר'. ובפב"פ דחול, אז הם בחי' רחל לבדה מן החזה ולמטה, ואז חזרה היא פנים של אלהים דמילוי יודי"ן, והוא נעשה שם מ"ה דהוי"ה דפנים. (ס) ובשבת, אז רחל עולה פב"פ בכל אורך ז"א כמוהו. וזה נ"ל יותר אמיתי ממה שכתוב במקום אחר. והנה הדעת החיצון דאב"א שלה בחול, הוא ע"ב ק"ל. ובפב"פ דחול, הוא רי"ו, ע"ב קד"ם. ובשבת, הפנימי שם ב"ן. (ע)

וגם זה צודק, עם מה שכתבנו במקום אחר, כי בביאה ראשונה עושה בה כלי לנוקבא, והוא רי"ו, ע"ב קד"ם. ואינו הכלי עצמו, רק רחא דיליה המעלה המ"ן. והוא לוקח ע"ב דיודי"ן, ונחלק לשנים, ב"ן אחד לו, ואחד לה, בסוד רי"ו, כנזכר במקום אחר, כי הכלי שבו מעלה המ"ן, הוא ע"ב קד"ם, והוא בגימטריא גבור"ה, כי נעשה מגבורות. וב"ן עצמו הם מ"ן, ומ"ה הם מ"ד. ושם ב"ן בהיותו בדעת וביסוד ז"א, נקרא יוסף, וכשניתנו בביאה ראשונה של בריאת עולם, נקרא בנימין, בדעת שלה, וכן ביסוד שלה. ונמצא שהוא רוח מצידו, ובה נקרא נפש.

הגהה

(א) צמח: עיין בברכת מחיה המתים, כי שם מבואר הביירוים האלו. (ג)

הנהגות ומראה מקומות

(ע) ע"ח ח"ב שער תקון הנוקבא פ"ב כלל י"ב. שער השמות פרק ד' ופרק ז'. שער ההקדמות דף שע"ג ט"א ד"ה דרוש קטן. שער הכונות דרושי שבת בכונת ואני תפילתי.

(ג) שער הכונות דרושי כונת העמידה דרוש ה' דף רכו ד"ה והבחינה הב'.
(ס) שער המצות תרומה. טעמי המצות תרומה. שער הכונות ענין מוסף שבת דף צ"ו ד"ה ונלע"ד.

באחור, והם חסדים וגבורות והם ע"ב ק"ל:
 ע"ב, חסד דכורא. ק"ל, גבורה נוקבא. ויש
 זווג אב"א מחציו ולמטה, ויש בכל קומתם שוים,
 וזהו במנחה, ככתוב במקום אחר באורך. (פ)
 התפלה אינה נכנסת בשום רקיע, כי אם
 אותה תפלה דלא אשתמעת לאודנין. ולכן בק"ש
 תקנו שישמיע לאזניו. אבל הכא, אם (א)
 התפלה נשמעת לאזניו, לא סלקא, כי אז שומעין
 לה החיצונים, (צ) והם מתערבים בהדה. אבל
 כשהיא בלחש, שאינה נשמעת לאזניו, אז היא
 רוחנית מאד, מגדר טבע רוח האדם, שהיא
 פנימית ורוחנית יותר מאד מן הסטרא אחרא,
 ואינם רואים אותה. וזה הפך סברת מהר"ק
 בבית יוסף, (ר) שפסק שיותר טוב הוא
 להשמיע לאזניו. ועיין בברייתא ה' ובירושלמי,
 ותמצא כדברי הפך סברתו. (ש) וכן הקורא בספר
 תורה, חד קארי וחד שתיק, ואי תרין קראן,
 גרע מהימנותא. כי התפילה וקריאת ס"ת, כולהו
 הוו מעלמא עילאה, (ת) דלגביה אנו מצלין
 בלחש, והוא התורה שבכתב, והס"ת דנפיק מן
 ההיכל כאשר כתבנו דף ר' דבוהר, (א) דבינה
 נקראת תורה שבכתב.

בעמידת (ב) היחיד (דהיינו בלחש) הם
 אחור ופנים, דבינה ותבונה ויש"ס. ובחזרה,
 הם אחור ופנים דחכמה דישס"ת. לכן עדיין
 אין זווג אלא לעקב עם רחל, אלא שהוא

הגהה

(א) לאודניו. (ק) ומי יבא אחר המלך הרח"ו ולה"ה,
 ועיין בהרמ"ק ז"ל ועיין (בזוהר) פרשת ויגש
 דף ר"ט ע"ב ופרשת פקודי דף רס"ב ע"ב
 ופרשת פינחס דף ר"ל ע"ב ובתיקונים דף
 כ"א.

הגהות ומראה מקומות

(ת) זהר ויקהל רב. רי. ועי' תוספתא מגילה פ"ג י"ג.

(א) זהר ויקהל ר. ת"א מו: ח"ב קכא. ח"ג פ"א.

ועי' במד"ר בראשית פ"ו ה' גובלות חכמה של

מעלה תורה.

(ב) ע"ח ח"א שער המוחין סוף פרק ט' דף

רצ"ט ט"א ד"ה והנה בעמידת לחש. תע"ס שיעור ט"ו

בלות התשובות לענינים תשובה ק"צ וקצ"א.

(ע) ונלע"ד, כי ז"ס קין הבכור, רוחא דשדי
 בגווה, והם גבורות ראשונות, ככתוב במקומו.
 והוא דע, כי הגבורות כשהם בז"א, יוצא
 הארתם המועטת לבד, דרך מחיצת האחוריים
 בנקב החזה אל רחל, ונעשית פרצופה
 מהתפשטותם בה. אך שרשם, נשאר בדעת ז"א.
 וכן הארתם יותר גדולה ממה שיצא אל הנקבה,
 מתפשטת עם החסדים בגופא דז"א עצמו. ואחר
 כך בביאה ראשונה, נתן בה אלו הגבורות שבו,
 ונקראים גבורות זכרים, והיא עליית מ"ן,
 מתפשטות הגבורות שבה שהם נקבות, ויצאו
 קין ותאומתו משתי בחי' הנזכר. והבן זה
 מאד, כי אין שום נשמה יוצאה אלא זכר ונקבה
 זו ממ"ד וזו ממ"ן.

הנה גם הנקבה, לוקחת הארת החסדים
 בג' ראשונות שלה כנודע, ואז כבר כלו מ"ן
 דגבורות, וכן מ"ד דגבורות. ואז בזווג שני,
 מעלה היא מ"ן גם מן הארת החסדים הנוקבין,
 והוא מוריד מ"ד מהחסדים דכורין. והרי כלו
 המוחין זכרים ונקבות, ואז צריכין למוחין
 חרשים בפעם אחרת, וכן תמיד. וזה אינו רק
 בחטא אדם הראשון, אך בפעמים אחרות, אז
 החסדים זכרים יוצאים תחלה בזווג ראשון,
 ואחר כך הגבורות בזווג שני. ונ"ל, כי כל
 אב"א יוצאות תחילה הגבורות, כי כן זווג אדם
 וחה היה אב"א, תרין עטרין בדעת ז"א בהיותה

(א) צמח: ע"ש דקאמר בלחישו ברעותא
 דליבא, ולא אשתמע ההיא צלותא לאחרא.
 ומשמע מכאן, שלאזניו בלבד מותר. ובתר הכי
 קאמר, ואי ההיא צלותא אשתמע לאודנין דבר
 נש וכו', נוכל לומר לאודנין דבר נש, ולא אמר

(ע) תלמוד ע"ס תחלת שיעור ט'.

(ס) שער הכוונות ענין תפילת מנחה דרוש ב'.

(צ) פע"ח שער העמידה סוף פרק ב'.

(ק) ברכות כד: סוטה לב: תנא דבי אליהו רבא

מכ"ה. זהר ויקהל רב.

(ר) טוב או"ח סימן ק"א שם בב"י.

(ש) ירושלמי ברכות רפ"ד ומסכת סופרים פ"ח.

במקום גבוה בחג"ת דו"א כנודע. אך בראש חדרש במוסף, הם לוקחים אחר ופנים דכתר דישסר"ת, ואז יכולים להזדווג ז"א ברחל, כנודע שאין אלו מזדווגים, רק בהיותם שוים בקומתם.

(ג) צ"ע, שאמרנו במקום אחר, כי עיבור ויניקה ומוחין, הם ג' הכלים שיש בכל ספירה וספירה, והרי אמרנו, כי בחול אין לז"א אלא שני כלים לדעת, אחר ופנים לבר, שהם ב"ן וס"ג, ובשבת ס"ג וע"ב, זהם אותם הנזכרים בג' הכלים דספירת הדעת, והרי אף בחול יש מוחין, והיה לו להיות ג' דעות בחול ג"כ.

(ד) בהיותם אב"א בחול הם דינין, בבחי' אלהים באחוריים שלו, שהוא ר'. (א) ובפב"פ דחול, אז הם בחי' רחל לברה מן החזה ולמטה, ואז חזרה היא פנים של אלהים דמילוי יודי"ן, והוא נעשה שם מ"ה דהוי"ה דפנים. ובשבת, אז רחל עולה פב"פ בכל אורך ז"א כמוהו. ונלע"ד שזה יותר אמיתי ממה שכתבנו במקום אחר, והוא, כי הדעת החיצון דאב"א שלה, בחול הוא ע"ב ק"ל, ובפב"פ דחול הוא רי"ו, ע"ב קד"ם. ובשבת הפנימי הוא שם ב"ן.

ובהיותם אב"א, הם דינים דאלהים באחוריים, שהם: א', א"ל, אל"ה, אלהי, אלהים. אחד בו, ואחד בה, באחוריים. ונקראים

הרים, כאשר ביארנו ה) על פסוק כי ההרים ימוש, ואלו ההרים דבוקים זה בזה. (ב) וזה במשכן במדבר בחול, אך בשילה היו פב"פ מהחזה ולמטה, ואז היה אלהים דבחי' פנים דמילוי יודי"ן, שהם הפנים היותר עליונים שבשם אלהים. וז"א הוא אז, שם מ"ה הוי"ה דאלפי"ן של פנים. ובמקדש עלתה כל אורך ז"א כולו. (ג)

בעמידה באבות, נכנסו כל המקיפים ג"כ דתבונה דדל"ת, ז) ואחר כך יצאו בנסירה, וניתנו לרחל, והגדילוה כל האחור, ואז ננסרה, כיון שאינה לוקחתם ע"י ז"א. וכל זה במלת באהבה, ואז חזרת פב"פ, אלא שהיא אז בסוד נקודה, כי כל אורך אב"א אינו רק נקודה קטנה בפב"פ. ואז חזרת נה"י דאימא לתוך הנוקבא, וגדלה פב"פ לגמרי, ואחר כך מסתלקין וניתנים אל ז"א, ואז היא מתמעטת מהחזה ולמטה לבר פב"פ בברכת אבות. ואחר כך נגמרים ליכנס מקיפי תבונה בעמידה, ובברכת כהנים נכנסו מקיפי אבא, וכל זה בחול. ואמנם בר"ה, נגדלת לגמרי פב"פ כמוהו, כי אז היא לוקחת נה"י דתבונה דדל"ת, והוא נה"י דאבא לבר, ולכן הם שוים. ובי"ט, אז חוזר הוא ליקח גם ג' בחי' תבונה דמ' סתומה, והם עיבור ויניקה ומוחין, וכל מה שיש להם בחול בתבונה דדל"ת, יש לה בי"ט בתבונה דמ' סתומה.

הגהה

(א) צמח: ואחוריים דמ"ה שהם ק"ל, לוקחת רחל, שהיא אחורי ז"א הנקרא מ"ה, כנזכר במקום אחר, ועיין בספר עדות ביעקב דף קע"ח ע"ב.

(ב) צמח: כי ה' אותיות של אלהים עם אחוריים הם ה"ר ושניהם דו"ן נקראים הרי"ם.

(ג) צמח: פב"פ ודאי. ו)

הנהות ומראה מקומות

(ו) תע"ס שיעור ט"ו בלוח התשובות לענינים תשובה קפ"ט ד"ה מצב י"ד הוא בזמן בית ראשון.

(ז) ע"ח ח"א שער י"ד: או"א פרק ו' ופרק ח'.

שער ט"ו: שער הזווגים פרק ד' ע"ח עם פמ"ס ענף ע"ט וענף פ"ד. תע"ס שיעור י' מן אות כ"ט עד אות לו.

(ג) ע"ח ח"ב שער הפרצופים פרק א' עיין שם בהגה"ה ובהגהת השמש"ש זצ"ל.

(ד) לעיל דף ק"ד ט"ב וש"נ.

(ה) שער המצות תרומה. וספר טעמי המצות תרומה. לקוטי תורה בפסוק כי ההרים ימוש. שער הפסוקים ישעיה דף רל"א ט"א.

ובשבת, לוקחין ג' בחי' דמ' ח) בינה, והוא דאבא, והיא דבינה. ט)

ועיין ענין ג' בחינות אלו, שהם: בינה, זמ' סתומה, ודל"ת. ולכל אחד ג' כלים, שהם: עיבור, וקטנות, ומוחין. הם ט' בחי'. כי בזה תבין הרבה דרושים וחילוקים בענין הנסירות. וצ"ע ג"כ, כי הרי יש תפלת לחש בחול, ואז היא אב"א, ונסרה, וחזרת פב"פ מהחזה ולמטה. ועוד יש חזרת תפילה בקול רם. ויש כל הבחי' האלו פעם שנית, לעלות יעקב ורחל בחג"ת דז"א, ואחר כך ברכת כהנים מקיפי אבא, ואיני יודע מה היה בנתיים, וצ"ע. א)

אך אינה עולה כמוהו, רק חציו. אך בר"ח עולה כמוהו.

ונלע"ד, כי בחול דלחש דשחרית, נכנסו כל הפנימים. ובחזרה, נכנסין בברכת אבות, מקיפים דאימא לבד. כ) כי עולה ז"א ונה"י שלו בחג"ת, וחג"ת בחב"ד, וחב"ד במקיף אימא. ואז גם אימא עולה יותר, ונמצאת זקופה במקומה, ולא רובצת. וחג"ת ראשונים אורם מגולה, ועולה שם רחל ויעקב בחזרה, והבן זה. ומקיפי אבא, נכנסין בברכת כהנים, ובויעבור. וגם עולה הז"א יותר, ואז עולים יעקב ורחל עלייה שלישית, אך אינו רק נה"י דז"א של אותה העת, כי אינן עולין כמוהו.

האמת הוא, כי בשבת ובשבועות, עולה ז"א על ידינו עד דיקנא דא"א. ובשאר ימים טובים, אינו עולה רק עד אימא עילאה ע"י מעשינו, אך מאיליו אינו עולה רק בתבונה. ובפסח הוא כשאר הימים טובים, אלא שבליל ראשון עולה עד אימא עילאה מאיליו. ב) ונלע"ד, כי בר"ח עולה על ידינו בתבונה, כמו שהוא בי"ט ממילא, וגם זה אינו אלא בעת המוסף לבדו, ואחר כך חזור לירד. ג) ובחול עולה על ידינו בתבונה השנית, י) ג' בחינותיה. וכן ג' בחינות תבונה ראשונה, בחזרת עמידה.

הסתכל, כי אין ז"א נקרא גדול, עד) היות לו צלם פנימי דתבונה, בחי' דל"ת. ואז הוא אב"א. ואחר כך חזור ליקח תבונה, בחי' ס' סתומה בג' בחינותיה כנו"ל, ואז הוא פב"פ. ולכן צריך שתעיין איך יהיו אז ג' מיני מוחין, בסוד הנסירות והשינה. ואחר כך קטנות וגדלות שני בבינה עצמה, הנקראת ס', כנזכר בליל פסח. ל) ואולי גם אז נחלק לשנים, שהם: אב"א, ופב"פ. ונמצאו ד' בחינות, ושני תבונות, ושני בינות, ובכל בחי' מארבעתן, יש צלם הכוללת פנימי ומקיף. וכשנשלם צלם תבונה

הגהות הרמ"פ

אשכנזי, מצאתי בספר פע"ח שער ראש חדש פרק ג', וז"ל, מנהג הרח"ו ז"ל, שלא להניח תפילין דר"ת, לאחר שאמר קדושת כתר, עד שחרית של יום ב', כי הלילה מפסקת. הרמ"ע חולק, לפי שהיה ירידה בחטאת דר"ת, דאסקי תיכף אחר מוסף, ויש להניח, עכ"ל. ועיין בספר נהר שלום דף י"ד. ובספר הוראת שעה דף נ"א ע"א ע"ש).

א) נ"ב א"מ, בסימן שאחר זה תירץ, שבחזרה עולים ג' בחינות תבונה ראשונה.
ב) נ"ב א"מ, צ"ע, שהרי גם עד אבא עולה בליל פסח.
ג) נ"ב א"מ, מכאן שיש להניח תפילין במנחת ר"ח, לפי שיש ירידה בחטאת ר"ח. דכתיב וירד מעשות החטאת, וכדברי מהרמ"ע זל"ה במאמר צבאות ה'. (אמר זאב וואלף

הגהות ומראה מקומות

י) בפע"ח שער התפילה סוף פרק ח' לא כתוב השנית. ועיין בתע"ס שיעור ט"ו בלות השאלות לענינים שאלה ק"צ מה ההפרש במצבי זו"ן משבתות אל יו"ט ור"ת.
כ) עיין לעיל דף ק"ו ט"ב ד"ה בעמידה.
ל) שער הכונות ענין פסח דרוש ב' וג'.

ח) נ"א ס' (פע"ח).
ט) ע"ת ח"א שער הכללים פרק י"א שער הפסוקים פרשת תשא בפסוק ויתן על פניו מסה. שער ההקדמות דף קפ"ה בד"ה באור מאמר חז"ל מ"ם וסמ"ך. מבו"ש ש"ד ח"א פרק י"ח ולי"א. ע"ת ח"א שער אר"א פרק י. ע"ת עם פמ"ס ענף ע"ט.

ובברוך אתה יי מגן אברהם, חזור ליכנס בז"א, והתחילו להתפשט בורזע ימין, ובאתה גבור, בורזע שמאל ע"ד הנזכר, ונלע"ד, כי זהו אמיתות הדבר, ונתבאר זה במקום אחר.

אנשי אמונה אבדו (ע) תמהנו מרעות, ואל תעש עמנו כלה, מיוסדים בסוד ג' אבות. אנשי אמונה אבדו, הם אותיות ישרות: א"ב ג"ד, הם כנגד חסד. תמהנו כו', הם תשר"ק גבורה, אל תעש עמנו כלה כו', כסדר א"ת ב"ש, כנגד ת"ת, שהם ישר והפוך, וכן סדר שם ע"ב.

ה' הוא האלהים, ה' הוא האלהים, הם כנגד ד' אותיות השם, והם כנגד ח"ב ת"ת מלכות. כי חכמה ות"ת, נקראים ה'. ובינה ומלכות, נקראים אלהים. וכיון כי ארבעתם יחוד אחד, נמצא כי שני פעמים ה' הוא האלהים, אינו נקרא רק פעם אחד, וחוזרים אותו ז' פעמים. אלהינו שבשמים, בינה, הרוכב על ת"ת, הנקרא שמים. אדניי שמעה, אדני סלחה, אדני הקשיבה, הם ר"ת שס"ה. הש' כנגד בינה, כי היא כוללת ג' עליונות, וגם כי יש לה ה' שער, וששה פעמים ה' הם ש', כנגד הת"ת שבה, העולה לש'. והוא"ו שבת"ת אינו עולה רק לס', שהוא ששה פעמים עשרה, הם ס', כי אות וא"ו זעירא דיסוד, אינה עולה כי אם ששה. והה' דהקשיבה, היא הה' אחרונה, וגם כי שמיצה בכינה, והקשיבה במלכות, וסליחה בת"ת, וג' פעמים השם, רמזים ג"כ לאלו הג"ס, וזו היא ממש שם בן י"ב, שג' שמות הם י"ב

ד' לגמרי, אז נכנס צלם תבונה שלישית, וכן הענין בשתי הבינות, וזכור זה.

(מ) המוחין דגדלות, הם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, ועם י"ו אותיות דד' השמות הפשוטים, הרי רמ"ח איברים. והרי יש רמ"ח גם ברו"ק דגדלות, שהם ד' שמות הנזכרים ויש רמ"ח בערבית, (א) באופן יותר גרוע, והוא ע"ב דס"ג, וי' אותיות, ומ"ה וכ"ו, ע"ב דאחוריים דהוי"ה דב"ן, ואלו הג' ע"ב כמנין רי"ו, ול"ב אלהים כמנין רמ"ח. (ב)

(נ) דע, כי החג"ת דז"א שנתעלו ונעשו בסוד חב"ד כנודע, הנה המוחין שלהם, הם בחי הדעת הכולל ג' מוחין, כי הם תרין עטרין כנודע, הנקראים חו"ג, ובאמצעיתם יש בחי דעת המחברם, ונקרא ת"ת, וכללות שלשתן נקרא דעת, ונקרא חג"ת ונקרא אברהם יצחק ויעקב. אלא שהכלים נקראים אברהם יצחק ויעקב, ג' אבות, להיותן למעלה ברישא. אך המוחין שבתוכן, שהם התרין עטרין והמכריע כנז"ל, נקראים: אלהי אברהם, אלהי יצחק, ואלהי יעקב, וכל ג' אלו הוא דעת אחד. (ג)

(ס) בעמידה לא נתפשטו החסדים בגופא דז"א, כשחזרו ליכנס בכריעה שנית דמגן אברהם תוך ז"א, רק בחסד. ואחר כך באתה גבור, נתפשטו בגבורה, ובאתה קדוש, בת"ת המכוסה, והרי זה חיבוק. אחר כך באתה חונן דעת, אז נגלה הדעת בגילוי, ואז נתקנה הנקבה כולה עד סוף העמידה, כי בברכת אבות נתפשטו לגמרי, אך במלך עוזר הוסרו, וניתנו לנוקבא.

הגהה

(א) צמח: כך מצאתי, ונלע"ד בעיבור, בהוי"ת פשוטות ומלאות, ורמ"ח דעיבור נרמזו גם עיין בספר הכוונות דף צ"ב:
(ב) צמח: והרמ"ח דגדלות נרמזו כולם
כתוב כן.

הגהות ומראה מקומות

(מ) ע"ח ח"ב שער הצלם פרק ב' ד"ה מ"ק דע. שער ההקדמות דף קצ"ג ט"ב דרוש בענין רמ"ח אברים דז"א. פע"ח בהקדמה דרוש ב' ד"ה המוחין.
(נ) שער הכוונות דרושי ר"ה דרוש ח'. ועיין (ס) פע"ח שער העמידה פרק ו'.
(ע) פע"ח שער הסליחות פרק י'.

כולם, נרמזו באות א', שבאה בין שני הווי"ן, הרי הם י"ב וא' כמנין אה"ד, ואלו עצמם הם הי"ג מדות. והנה כבר אמרנו שהם ו"ק לבדם, וכל אחד מטבע שלה, אמנם יש בכל אחד ימין ושמאל, ולכן היו י"ב, א"כ צד הימין של החסד יהיה הראשון, ואחריו בא הצד שמאל. נמצא כי צד הימין בהכרח יקדים אל השמאל, כי כן סדרם הוא יתברך, חסד ואחר כך גבורה. וא"כ בכל ספירה מאלו הששה, יבואו בה שתי מדות: הראשונה רומזת לצד ימין, והחסד שבה. והשניה לצד שמאל, והגבורה שבה. והמדה של י"ג, היא בסוד הדעת, ושם אין ימין ושמאל, כי הכל הוא אחדות אחד, והכל הוא ימין, יען כי הוא ראש המלך הנגנז בכינה. אמנם בגוף, יצדקו בו זרוע ימין ושמאל, ושוק ימין ושמאל כו'. וסידורם כך: השם הראשון יהו"ה, הוא ביסוד, והשם השני יהו"ה, הוא בדעת. והוא כי כוונתנו לחבר מעלה ומטה, הסוף עם הראש להיות אחד העולה י"ג הנזכר, ויהיו כולם לאחדים.

יהנה אלו השני שמות הנזכרים הם שני מאורות הגדולים, הכלולים בת"ת. והם שני שמות הוי"ה, שהם בת"ת. כי כמו שיעקב נקרא הוי"ה, כן יוסף נקרא הוי"ה הקטן, בסוד גוף וברית. אך השם של הוי"ה שביסוד, הוא בחלק הימין והראשון של הרחמים והחסד, וכן ג"כ שם הוי"ה שבת"ת, הוא בדעת שהוא הראש. ואותו השם נקרא מאור הגדול, והיסוד מאור הקטן. ולכן אנו מתחילים ביסוד חלק הראשון ממנו שהוא חסד, ולכן הוא פסיק טעמא, כי הוא מאור הקטן חסר האורה, ואנו מחברים אותו עם המאור הגדול שבדעת, ושם לא פסיק טעמא, כי שם הוא שלימו דכלא. ואחר כך אנו מחברים שאר הספירות שביניהם, כי מאחר שנתחברו ראש וסוף, אז יש יכולת באמצעיים להתחבר.

ואו מתחיל החסד להתחבר, צד ימין שבו עם צד שמאל שבו, והם אל רחום. ונודע כי

אותיות, והוא שם בן י"ב, פ) הרמזו בה' מלך, ה' מלך, ה' ימלוך. והם: ה' מלך, בינה. ה' מלך, ת"ת. ה' ימלוך, מלכות. וענין נקודות מלך בסגול בכינה הרומז להוה הוא, כי גם שהם ג' ראשונות, אין לומר בהם שכבר עברו ח"ו, כי הווי"ם הם. ונקודת פת"ח במלך, לשון עבר בת"ת הוא, כי גם שהם אמצעיות, הוא אינם ח"ו מחודשים, רק גם לשון עבר שייך בהם. ונקודות ימלוך במלכות, שלא נאמר ח"ו שיש להם קץ וסוף, ופה נשלמו, רק ימלוך לשון עתיד, כי אין בהם סוף וקץ. ולכן צ"ל במיוחד באהי"ה כו', הוא הוה והוא היה והוא יהיה, לרמז על ג' שמות שהזכרנו, ולא כאותם האומרים הוא היה קודם הוא הוה.

וגם אין לומר מיוחד אהי"ה, רק באהי"ה, ר"ל כי הא"ס מיוחד בכח"ב, הם אהי"ה אשר אהי"ה. תן זרע לזרוע ולחם לאוכל, הוא שפע הנשפע לצדיק, הנקרא אוכל וזורע, כי הוא אבר ההולדה, ונקרא צדיק אוכל לשובע נפשו. תן שלום בארץ, הוא חיבור יסוד במלכות, וכן תן שלום במלכות.

תן טל ומטר כו', טל הוא הנשפע ע"י הת"ת, או חסד, ומטר הוא גבורה, כי ישפיעו כל האבות בה, הנקראת בעתו, ר"ל: עת ו', הוא יסוד בחיבור מלכות, נקרא עתו. ואחר כך בארץ היא מלכות לבדה, ולכן אין לומר בעתם, רק בעתו.

ענגו ופחד יצחק, הכונה, כי אין אנו שואלים בגבורה בפני עצמה, רק שתשתף עם הימין ותכלל בו, ואז יענגו, וזה אמרו ופחד בו, כלומר מוסב על אלהי אברהם הנזכר, ולכן לא נזכר כן בכל האחרים.

סוד ויעבור, דע לך, כי הלא בפרשת ויקהל דף ר"א בפרקי מרכבה שכתבתי, שם זכרתי, כי הם ו"ק הת"ת, וכל חד כלול בחבריה, הם י"ב, והם סוד הוא"ו אשר בת"ת, דאפיקת ו' אחרא, הם י"ב. והדעת הוא ראש המלך, מושל על

הגהות ומראה מקומות

(פ) זהו ע"פ הסולם בראשית א' אות ר"ג וברפ"י כד: ת"ו בהקדמה ו. תק"ע קלו. תקונים חדשים ק"ב שם י"ב.

אמת, הוא היושר, והאמת הוא בלתי עשיית לפנים מן השורה. וגם במה שאמרו בזה, כי חסד הוא מדת החסד, ורב חסד הוא הת"ת, וזכר רב חסד, וזכר רב טובך, הוא ביסוד. אמנם באמת, נרמזת אות הת' שאותו הרגל של הת', יש בו קצת אחיות החיצונים, כנזכר בזה שיר השירים, על שי"ת דאתעביד שי"ר, וזהו שיר השירים. וא"כ עתה נתחברו ימין ושמאל שבת"ת, שהוא גוף המלך.

אח"כ ספירת הנצח, והם: נוצר חסד לאלפים. נושא עון. והוא, כי הנצח הוא מן הימין, ירך החסד, ולזה אמר נוצר חסד לאלפים. ואחר כך אמר נושא עון, כי אינו כ"כ רחמים כפירתו יתברך העון, כמו עשותו חסד עד אלפים דורות, לאין קץ ותכלית, המשיך שכל מצוה אחד. אמנם כפרת עון, אינו חשוב כנתינת שכר המצוה, כי כפרת העון הוא לאיש החוטא. ושכר המצוה, היא עד אלף דור כפולים שהם שני אלפים דורות.

ואחר כך ספירת ההוד, והם: ופשע, וחטאה באו ש) שניהם בוא"ו, כי הם מן השמאל, וצריך לשתפם עם הרחמים יותר מן הגבורה, כי הגבורה היא למעלה, ואין כ"כ בה אחיות החיצונים, כמו בהוד ירך שמאל. והראיה, ותקע כף ירך יעקב, כנודע ליודעים חן, והראשונה היא כפירתו הפשע גדול, שהוא במזיד להכעיס. ואחר כך וחטאה, שהוא פחות מהנזכר, שאינו מכפר רק השוגג, ואלו הם שתי המדות.

וצריך שתבין, כי גם הנצח היא רמוזה בירך, הנקראת ברייתא, כנזכר בתיקונים, שעליה נאמר ואחוריהם ביתה, שהוא קשרי פרקי ארכובה, ולא נתנבא אדם משם, עד שמאל, באמרו וגם נצח ישראל לא ישקר. ת) וגם בזה הועילה תפילת דוד באמרו נעימות בימינך נצח, התפלל, שתתקשר עם ימין החסד, שגם היא ברייתא, נרמזת בירך. וא"כ נמצא

אל הוא תכלית החסד, צ) בסוד כי הא' היא אור קדמאה. והל' רומזת להארת הבינה בו. ואחריו בא מדת רחום, שסתם רחמים, הוא הכרעת החסד והדין, ועתה נתחברו שניהם, ונתחברה ספירת החסד בכל צדדיה.

ואחר כך נתחברה הגבורה בשתי צדדיה, והם: וחנן, ארך אפים. מדת חנון, היא לשון חן, השייך בלוי שהוא הגבורה, אמנם הוא הרחמים שבגבורה, והחסד שבה, כי חן זה בא לה מצד הבינה, מהארת פניה, כי החן מעורר חדוה ושמחה, ואז בינה מאירה את פניה בשמאל, והוי יין המשמח. ובאה מלת וי"ו יתירה ו' חנון, ע"ד שכתבנו לעיל, באמרנו ענינו ופחד יצחק, כי בכל עת שאנו מעוררים השמאל צריך תכף לחברה אל המכריע, הוא ת"ת. הנרמז באות ו', המחברה עם ספירת החסד, שהזכרנו באל רחום, וזהו וחנן. אמנם אחר כך בארץ אפים, אין לחברה עם הקודם, כי הקודם לפניו הוא שמאל ג"כ, ולכן אנו אומרים וחנן ארך אפים, כי אין הכרעה בין שתי שמאלים, רק בין ימין ושמאל, ואז שתי שמאלים נעשים אחד, כי מתחבר צד השמאל שבה, עם צד הימין שבה, הנרמז בחנון הארת פני הבינה ונעשה הכל ימין אחד.

והנה ארך אפים, הוא גרוע מחנון, כי חנון הוא מתנת חנם, כמו שאמרו רז"ל (ק) והוא הארת הבינה. וארך אפים, מורה שיש כעס ואף, ואמנם שהוא מאריך אפו וכעסו, ואחר זמן גבי דייליה, כמו שאמרו רז"ל מאריך אפו וגבי דייליה, ר) א"כ הוא גרוע מחנון, אבל גם הוא רחמים, שאינו פורע עתה החוב.

ואחר כך ורב חסד ואמת, והוא בספירת הת"ת, ולכן בא בוא"ו, ורב חסד, כי כאן הוא עיקר הוא"ו. והנה רב חסד, הוא מדה יותר טובה מן מדת אמת, כנודע בכירור כי חסד הוא לפנים מן השורה, ומה גם באמרו רב חסד, שהוא לפני ולפנים מן השורה. האמנם

הגהות ומראה מקומות

- (ר) ירושלמי ביצה פ"ג ה"ח. תענית פ"ב ה"א.
 (ש) בדפו"י כתוב שניה והיא טעות.
 (ת) עיין לעיל דף ס' ובהגהות ומ"מ שם אות ס).

- (צ) זהר פרשת צו דף ל': ובהזר ע"פ הסולם
 אות צ"א. (ק) ברכות ז. ר"ה יז: עיי"ש בתוספות
 ד"ה ושם בהג"ה.

שיתוף נפשך דעשיה, ויורדים עד המלכים, ומוציאים אותם משם, (א) ומעלים אותם עד היצירה, ושם הרוח של הצדיק, יורד (ב) עד מלכי היצירה, ומוציא ומברר משם מה שיוכל, כפי גודל התפילה או המצוה ההיא, וזה בסיוע שם ב"ן שביצירה, ואז עולים שניהם (ג) עד הבריאה, ואז הנשמה עם שתוף ב"ן דבריאה, מבררים ועולים עד נוקבא דאצילות, ושם ניתנים ביסוד שלה בסוד מ"ן, ואז יורדים החסדים מן הזכר, ומשניהם נתקנו העולמות, וכבר ידעת, כי יש חסדים דאבא, ויש דאימא, וגבורות דאבא, הם חסדים דאימא, וכבר נתבאר כנו"ל בג' ב"ן דנפילת אפים.

שם ס"ג, הוא מעלה מ"ן דאימא, (ב) ושם ע"ב מוריד מ"ד דאבא, ושם מ"ה מוריד מ"ד דז"א, ושם ב"ן מעלה מ"ן דמלכות, (ד) וכן הקדים מורי ז"ל, אין לה טיפה יורדת מלמעלה שאין כנגדה גו', אבל ההתעוררות מתחיל מלמטה, מ"ן דו"ן לצורך או"א.

(ה) בענין איסור הדיבור בשעת התפילה, ובשעת קריאת התורה, והדרש מפי החכם, נמצא בזה לה"ר יונה, באגרת התשובה שלו, שכתב שחייבים הנכבדים להוכיח למדבר בשעת התפילה, ובשעת קריאת התורה, וגם כל דא אם לא יספיקו הנכבדים להוכיח למדבר בשעת התפילה, ובשעת קריאת התורה, ועז"א הכתוב הוכח תוכיח וגו'. למה שבני ישראל ערבים זה לזה, ולא תשא אתה לסבתו חטא, ולמעלת התפילה לקריאת התורה, אמר הכתוב אחרי ה' אלהיכם תלכו וגו'. וזה שיש בה ה' מצות, אם שכר פסיעות מצאתו מביתו לביה, ואם

כי גם היא שמאל כמו ההוד, להיותה רמוזה בירך, וא"כ מימין שבהוד, יהיה יותר חסד משמאל הנצח, כי ימין ההוד מכפר הפשע, להכעיס ובמזיד, ושמאל הנצח, מכפרת לבר העון במזיד לפי עון. אמנם עכ"ז כי שניהם כמעט שמאליים, לזה רצה להורות, כי עכ"ז גדולה מדת הנצח שהיא מדת הטוב, ת"ק פעמים על מדת ההוד, כי מדת ההוד תולה עד רביעים הם ד' דורות, והנצח הוא עד אלפים דור, ות"ק פעמים ד', הם אלפים, ולזה תמצא בנצח ה' תיבות: נוצר, חסד, לאלפים, נושא, עון, שהם ה' פעמים ק', הם ת"ק שיתירה מדת הנצח על מדת ההוד, וזה תמצא בספר מערכת האלהות.

אחר כך מדת ונקה, ביסוד, כי כבר מדת הימין שביסוד, נזכרה בשם הוי"ה הראשון דפסיק טעמא, והיא הימין שביסוד, ועתה אנו אומרים מדה השמאלית שביסוד, והוא ונקה, באופן שעלינו ממטה למעלה, ואחר ירדנו מלמעלה למטה, והוא סדר אמיתי כנודע, ובא ונקה בו', כי גם היסוד הוא ו' זעירא, ונדע, כי מדת ונקה היא ניקוי העונות וכפרתם, אינה חשובה כמדת הוי"ה בן ד', גם שהיא פסיק טעמא, וכונה זו של י"ג מדות על הסדר שפירשתי לא כ"כ בארוכה, ולא הפירוש שפירשתי בהם, מצאתיה דומה רובה לזה שפירשתי בספרי.

(א) מיין נוקבין: הם מ"ן המלכים שבעשיה, והם נתונים תוך הקליפות של העשיה, וקרובים אליהם, וכן מלכי היצירה, קרובים אל קליפות היצירה, וכן בבריאה, והנה יש שם ב"ן בעשיה, והוא המברר בירורי מלכי העשיה, וזה ע"י

הגה

- (א) צמח: דהיינו ומוציאים בירורי מהם משם.
- (ב) צמח: נלע"ר עולה.
- (ג) צמח: שניהם, היינו רוח דצדיק, עם שם ב"ן.
- (ד) צמח: צריך להקדים מ"ן דמלכות, צח.

הנהגות ומראה מקומות

(א) ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד פרק י"א כלל ז', (ב) שם כלל י"ד וט"ו.

האדם ראוי להוכיח את עמיתו, להוציא יקר מזולל.

מספר כתיבת יד, מאמר כל האוחז ס"ת ערום, נקבר ערום. (ג) י"ל מה פשעו מה חטאתו שיהיה נקבר ערום, בשביל שאחז ס"ת ערום. אבל הסיבה היא זאת, שכשאוחז ס"ת ערום, עלה בלבו ובמחשבתו שום זלזול, לפי שלא ראה אותו בתיקונו, ובעבוד זלזול בכבוד ס"ת נעשה שיהיה נקבר ערום. ופירושו: שיהיה נקבר ערום, בלא שכר המצוה שעשה. או ר"ל כל שאוחז ס"ת ערום, ר"ל: כל האוחז ס"ת ככתבם וכלשונם, בלי שום פי' ותורה, כצדוקים ובייתוסים, נקבר ערום. או ר"ל: כל האוחז ס"ת לקרות בו, ואינו מקיים מה שכתוב בו. נקבר ערום, כמשו"ל במקום אחד, נאה דורש ונאה מקיים.

מאמר פ"ק דברכות, (ד) מאי והטוב בעיניך עשיתי, אמר רב שסמך גאולה לתפלה. ירצה: שטעם גאולה לתפילה, לאפוקי מ"ד שאם נגזר דין על האדם, ואין לו זכות ליפטר, מה תועלת בתפילה לו, שכאשר יבקש את פני ה', יעתר לו ע"י התשובה והתחנונים, וכענין מנשה וז"א כל הסומך גאולה לתפילה אינו ניזוק כל היום, שהמאמין שהגאולה סמוכה בתפלה, שאם לא יהיה לו זכות, תספיק התפילה לגאולה, אינו ניזוק, אפילו שיהיה חוטא, שהתפילה תגין עליו. וכן עשה חזקיהו, שאפילו נגזר עליו גזרות, לא מנע מן הרחמים כמ"ש לעיל שבטח ברחמי שמים, שתענה לכל אשר יקראוהו באמת וסמך גאולתו על תפלתו. וזהו הטוב בעיניך עשיתי, שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים. וכן ענין ר' לוי (ה) שגנו ספר רפואות שהוא כדי שישאו עיניהם למרום לתפילה.

כשהוא נכנס לב"ה היראה שמקבל עליו, וז"ש ואני ברוב חסדך וגו', ר"ל: איני כדאי ליכנס בביתך מצד עצמי, כי אם ברוב חסדך כו', ולכן אשתחוה כו', ביראתך. וכשנפטר, אומר ה' נחני, כלומר אעפ"י שהתפללתי בכונה, ועבדתיך, איני מחזיק טובה לעצמי, ובשכר עבודתי תנחני, כי אם בצדקתך לבד. ולזה אמר כנגד הראשונה תלכו, וכנגד השניה תראו. ואחר כך מניח תפילין ומתעטף בציצית, ועל זה אמר ואת מצותיו תשמרו. (א) ואם קריאת התורה ידרישת החכם, אמר ובקולו תשמעו. וזה, שהנה בשעת קריאת התורה, צריך האדם לכוין שימסור נפשו עליה, ועל דרש החכם אמרו רז"ל (א) הני בבלאי דקיימי קמי ס"ת, ולא קיימי מקמי ת"ח, וזה שהתורה בלי ת"ח מאי אהני. ואם כנגד שעת התפילה, אמר ואתו תעבוד, שהתפילה נקראת עבודה. והנה המכוון בשעת חזרת התפילה, כשמכוין האדם, מעלה עליו הב"ה, כאלו התפלל הג' תפילות: הא', שהוא אמר בלחש. והב', ששומע כעונה. והג', שעונה כמברך, הרי ג'.

ועוד צריך לענין, שישמיעו עשרה בני אדם מפי ש"ן, ואם לאו היינן ברכה לבטלה. ואם כ"א יאמר הרי יש עשרה זולתי לא ימצא גם א', לכן צריך לומר להפך, זולתי אין עשרה. ואם תעשו כה, תשיגו הדבקות, וז"ש ובו תדבקון. ואל יאמר אדם, בכל יום אני משכים לבה"כ, מה יחוש השי"ת, אם אצטרך להבטל פעם ופעמים לטרדת עסקי, על זה אמר הכתוב, מי בכס ירא ה' שומע בקול דברו, וכל יום בא לבה"כ, אנה הלך היום, אנה פנה היום, אשר הלך היום חשכים ואין נוגה לו. ומה יאמר האומר שהוא מקדים לבקשת מזונותיו, עז"א יבטח בשם ה', וישען באלהיו, וזה ראה איך

הגהה

(א) צמח: אולי שצריך לומר ימשמש מהזוהר, והרב זלה"ה, שצריך להניחם קודם בתפילין, שהרי ביראתך הם תפילין, כנודע כל האמור.

הגהות ומראה מקומות

(ד) ברכות י:
(ה) שם.

(א) מכות כב:
(ג) מגילה לא.

כמו שהחולה כשהוא בחליו, הוא מואס הדברים הטובים, ואוהב הדברים המכבידים החולי. והרופא לקרב לו הבריאות, נותן לו סממנים מרים כלענה, שבאותם הדברים יחזור הטבע לטבעו הראשון, ובריאותו כשהיה. כך הנפש החולה, להסיר החולי ממנה, צריך שיקבל עליו מרירות הרפואה, תשובה בסיגופים ובתעניות, בשק ובאפר, ומלקיות, וטבילות וטהרה מטינוף וכתם העונות, כדי שיוכל להשיג ולהבין בדברים העליונים, שהם כבשונו של עולם, שהיא זאת החכמה הנעלמת מימות הקודמות, הרשב"י ע"ה עד עתה, כמו שאמר ע"ה, דלית ליה רשותא לאתגליא עד דרא בתראה, דייתי מלכא משיחא, שהוא זה הזמן, שע"י מורינו הקדוש האלהי כמהר"ר יצחק די לוריא ז"ל, ע"י רוח הנבואה שהופיע בו, התחיל להאיר עינינו באור החכמה האלהי הזאת, הנעלמת מעיני כל חי, לשיהיה התעלות וסיוע מלמטה, כמ"ש ז"ל (ג) העליונים צריכים לתחתונים בפועל. והרשב"י ע"ה אמר, דצריך התעוררות מתתא לעילא, כדי שיהיה סיוע לביאת הגואל, ושיהיה במהרה בימינו, שאנו רואים הצרות תכופות זו לזו, וכל הסימנים שאמר ר' ישמעאל ע"ה, שיהיו בעיקבות משיחא. אנו רואים בזמנינו זה, כי אם אחד לא נעדר, ומתגלות אור החכמה הזאת, ע"י הקדוש האמיתי ע"ה, והוא לא היה מגלה שום סוד מסודות החכמה הקדושה הזאת, למי שהיה רואה ברוח הקדש פגם בנפשו, עד שהיה נותן לו תיקון, לתקן את כל אשר עיוות. וכמו שהרופא הבקי, נותן לכל חולי

בסימן טוב אתחיל לכתוב תיקון חולי הנפש כאשר שמעתי מפי החכם המקובל האלהי כמהר"ר יצחק אשכנזי זלה"ה.

(א) לפי שהאדם נברא מחומר, וצורה שהיא נפש ורוח ונשמה, שהיא חלק אלוה ממעל, שנאמר ויפח באפיו נשמת חיים. וגופו הוא חומר עכור מצד הקליפה, המקטרגת ומונעת האדם משלימות הנפש, להכריחה מאילנא דחיי, לפי שהוא מלך זקן וכסיל, שנולד י"ג שנה קודם הנשמה כידוע, ולכן אין אדם צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. (א) וידוע שהחטא פגם וכתם וחלודה בנפש, וזהו חולי הנפש הטהורה, וכשהיא בטנופת ובכתימה, אינה יכולה לראות ולהשיג השלמות האמיתי, שהוא סודות התורה, כדי להדבק בו צורה, כי לכך נבראת. ולכן שואלין אותה, צפית בשיעור קומה, שהם סודות התורה. והעון נעשה מסך ומבדיל בינה לבין קונה לראות ולהבין בדברים העליונים קדושים וטהורים, שנאמר תורת ה' טהורה (ב) משיבת נפש, שמשיבה אותה במקומה, להדבק החלק בכל. וכשאיננה טהורה, אינה יכולה לראות, ואין מזהירין בה הדברים הטהורים, כמו שאין מזהירין במראה הנחושת, כשהיא מלאה כתמים, ועלה בה חלודה, שאין נראית בה הצורות, כי אם עצבות ומקולקלות. וכשהיא זכה וברה, אז נראים בה הדברים והצורות כתקונם כצורתם. כך הנפש, כשהיא טהורה וזכה, אז מתציירים בה הדברים הקדושים העליונים. וכשהיא בחלודה ובכתימה, אז כל מר מתוק,

הגהה

(א) צמח: ד' עניינים שייכים בכל דבר, נזכר בחכמת ההגיון, והם: הפועל, והחומר, והצורה, והתכלית. ומתיישבים בענין זה, הפועל הוא השי"ת, שברא את האדם מחומר עפר מן הארמה, ונתן בו צורה ויפח באפיו כו', וכל זה לעבדה ולשמרה את הצורה, כי זה כל

הגהות ומראה מקומות

(א) מכאן עד ד"ה תקון לעון הוא בשער רוח הקודש דף י"ב ע"ב (דפוס ירושלים).
(ב) צ"ל תמימה.
(ג) עיין מד"ר איכה א' ל"ה. ספר הלוקוטים בהר.

ולא כדאי ליכנס לפנים ממחיצתי, אבל הבא ליטהר מסייעין אותו, לכן שמתני פני כחלמיש, ואדע כי לא אבוש, ואתחיל עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ.

והנה אתחיל לכתוב רפואת חולי הנפש כנזכר לעיל, כאשר שמעתי מפי מורי זלה"ה.

תיקון לעון זרע לבטלה כו' (א)

הנה הרשע גמור שנתחרט ועזב לגמרי, ימחול לו הקב"ה, אעפ"י שלא עשה אחר כך טוב שאינו מחוייב בו, כי אם הן מצות מחוייבות, כמו תפילין, ותפילה, וכיוצא, יענש עליהם. ואם אחר שישוב ויעזוב כנזכר, ירבה לעשות מצות רבות, אך בתנאי שיהיה בדחילו ורחימו שלא לקבל פרס, (ב) אז זוכה למלכות דאצילות, ה' תתאה. ואם יעסוק בתורה תמיד בדחילו ורחימו שלא לקבל פרס, אז זוכה לת"ת דאצילות. וזו היא תשובה גמורה עליונה, כי ת"ת נקשר תמיד עם או"א, ואינו כמו ה' תתאה, שנאמר עליה ובפשעכם שולחה אמכם, ולכן נקרא יה"ו. ונמצא, כי כאשר עוסק בתורה לשמה בדחילו ורחימו שלא לקבל פרס, הרי זוכה לת"ת ולאור"א, והרי נשלם בו כל ההו"ה, ונקרא תשובה שלימה.

ודע, כי נשמת החוטא וצלמו, נעשית אלם או חרש או עור וכיוצא, והכל כפי המזם שפגם שם, ע"י החשך דעריב תמן. ותכף ומיד כשיעשה תשובה בשלימות כנזכר לעיל, ודאי ישוב דיוקנו כבראשונה שלם, ושריין עליה כל י"ס דאצילות, ויעדי מיניה החשך המחשיך, ויאיר בו האור ומאיר. ולא די זה, אלא אפילו שלא יקיים כל המצות שאינם מוכרחות, אלא שיעשה מצוה אחת לבד כתיקונה בכל פרטיה, ויחזיק בה בכל ימיו, ולא יניחנה לעולם, אפילו

הסם הצריך לרפאת אותו החולי, כך ע"ה, היה מכיר העון, ואומר לו המקום שפגם, ונותן לו התיקון שצריך לאותו עון, לכבס נפשו, כדי שיזכר לקבל האור העליון. כדכתיב (ירמיה ד' י"ד) כבסי מרעה לבך ירושלים למען תושעי.

ועתה בעזונתינו הרבים והרעים, נתבקש בישיבה של מעלה, הוא ע"ה הלך למנוחתו, ועזב אותנו לאנחות, ואין מי שיסיר המסך המבדיל בינינו לבין אלהינו, שהם העונות, כמ"ש הנביא ע"ה, (ישעיה נ"ט) כי אם עונותיכם הם מבדילים ביניכם לבין אלהיכם. ובעבור שארז"ל (ד) הבא ליטהר מסייעין אותי, אמרתי כדי לזכות את עצמי, ולזכות למי שרוצה לשוב בתשובה שלימה, ורוצה לטהר נפשו וליכנס בפרדס החכמה, כדי שיצטייר בנפשו הדברים העליונים הקדושים, אמרתי לכתוב העונות שהאדם נכשל בהם בבחרותו או בזקנותו, כמשה"ה כי יצר לב האדם רע מנעוריו, והרפואה שצריך שיעשה לכל עון ועון, לידע המקום שפגם, מה יעשה לתקן, ומה תשובה, שצריך לעשות לתקן את אשר עיוות, מהנמצא בירי מפי הרב ע"ה, והכונות ותקונים שצריך לכל עון ועון, וגם הגלגולים שיתגלגל על כל עון ועון, כדי שיחרד לבבו מעונשו, וישוב אל ה' וירחמהו. והוא יתברך ויתעלה, יאיר עינינו באור תורתו, ויגלה עינינו לראות ולהבין נפלאות וסודות תורתו הקדושה והתמימה. ומאת עילת כל העילות, וסיבת כל הסיבות, אני מפיל תחינתי לפני כסא כבודו, ומתפלל ומבקש ושואל עזרו וסיועו, שיעזרני ויסייעני ויצילני משגיאות, לבל אכשל בכתיבתי, ושיהיה עבודתי רצויה לפניו, ושכוונתי לשוב מעונותי, ולעבדו בלבב שלם, כי בו בטח לבי, ויעזרני, ויאיר עיני באור תורתו הקדושה, אעפ"י שאיני ראוי

הגהה

(א) צמח: והכל כתוב אצלינו בספרי הרב ז"ל. (א)
(ב) צמח: שאם הוא על מנת לקבל פרס, גם יפרעו לו הראוי על רשעו.

הגהות ומראה מקומות

(ד) יומא לח: (א) שער רוח הקודש תקון כ"ז שער היחודים דף ל"ב ע"ב ט"ד (דפוס קאריץ).

לחבק הימין בשמאל, והשמאל בימין, לאכללא שמאלא בימינא וימינא בשמאלא כנודע, ועיי' יתמתק צד השמאל בימין, והנה עתה בערבית, הרשימו של החסדים המתפשטים נשארו שם מן היום, ולכן תכלול הימין ושמאל לטעם הנזכר.

(ו) תפלת ערבית היא דינא רפיא, ולכן יש בה ק"ש בברכותיה, משא"כ בתפלת מנחה שהיא דינא קשיא. והנה ק"ש עם ברכותיה, הם בהיכלי הבריאה, אך יצירה ועשיה אין כאן, כדי שלא יתעוררו הקליפין דיצירה ועשיה ועכ"ז אף בבריאה שהוא מקום גבוה, ואין שם כ"כ פחד מהקליפות, עכ"ז אין אנו מזכירין רק היכלי הרחמים בלבד, שהם: ברכה ראשונה בהיכל לבנת הספיר שהוא יסוד כנודע וע"כ אנו אומרים בברכה זו, המבדיל בין יום ובין לילה, כי היסוד הוא הרקיע המבדיל בין מים למים. גם אנו אומרים, ה' צבאות שמו, כי היסוד נקרא ה' צבאות, כי הוא הוי"ה הכולל לשני הצבאות, שהם נוי"ה עמו. ואחר כך אהבת עולם, שהוא היכל אהבה. ואחר כך אמת ואמונה שהוא היכל הרצון. ואחר כך השכיבנו, בהיכל קדש הקדשים, שהיא מטה עליונה, ולכן אנו אומרים בה, ופרוש עלינו סוכת שלומך, בסוד הנה מטתו שלשלמה. וע"כ בלילה, שאז הזכר יורד מן האצילות אל הבריאה כמו שיתבאר, ומזדווג עמה במטה זו, שהיא היכל קדש הקדשים דבריאה, ע"כ אנו אומרים השכיבנו. משא"כ בשחרית, שאז היא עולה מן הבריאה אל אצילות, ושם מזדווגת עמו.

ומטעם זה ג"כ, לא יש נפילת אפים בערבית, לפי שבשחרית ומנחה, היא העולה למעלה, והיא מעוררת התשוקה, וע"כ היא צריכה אל התחתונים, שיהיו בחי' מ"ן ע"י נפילת אפים כנודע, כדי להעלותה למעלה. אך

בכל אונס שבעולם, ויתמיד בה, ותהיה בדחילו ורחימו שלא על מנת לקבל פרס, הרי נחשב לו כאילו קיים כל תרי"ג מצות, ושריא עליה צלם אחת דאצילות. וז"ס, כל האומר אשרי ג' פעמים בכל יום, מובטח לו זכור. (ב) כל העושה מצוה אחת, מטיבין לו כו', (ג) והבן זה מאד. ואמנם ודאי, שצריך לקיים המצות המוכרחות המיוחדות לאדם לעשותם כנזכר לעיל.

(ד) תפלת ערבית, מעת שמתחיל ברכות ק"ש הראשונות, שהיא אשר בדברו מעריב ערבים, עד סיום כל העמידה, סגור עיניך וסתום אותם. וגם תאסור שתי ידיך, ותניחם זו על זו, יד ימינך על יד שמאלך על החזה. וטעם סתימת העינים, יתבאר לך במ"ש בסבא דמשפטים דף צ"ה ע"א, ומהו עולימתא שפירתא ולית לה עיינין וגו', כי הנה רחל נאמר בה ורחל היתה יפת תואר, וזהו עולימתא שפירתא, אבל לית בה עיינין, כמו בלאה אחותה, שנאמר בה ועיני לאה רכות. וטעם הדבר, כי לאה עומדת אחורי רישא דז"א, ונמשך שפע מעיינין דיליה ללאה, ונעשין שם בה עיינין. אך רחל היא מן החזה ולמטה באחורי ז"א, ושם בפנים בתוך ז"א, מסתיים יסוד אימא, והחסדים מתגלים בגילוי רב, ומאירין לרחל, שהוא בחי' היופי. אמנם אין שם בחינות עיינין בז"א, כדי שימשיכו ויעשו עיינין ברחל. וע"כ כינה יופי המראה לרחל, ולא ללאה, כי שם האורות מכוסין. וכינה העינים ללאה, ולא לרחל. והנה בלילה, הוא חושך, ונחשכין עיני רחל, משא"כ ביום, כמ"ש בתפלת השחר (ה) וע"כ צריך לסגור העינים, לרמוז על החשך הנזכר. ובזה תבין, מהו ענין בחי' החשך, ומהיכן נמשך, וגם למה החשך הוא בלילה ולא ביום.

וטעם לחיבוק הידים זו ע"ג זו, הוא מה שנבאר ב"ה בתפלת השחר בעמידה, כי החסדים המתפשטין בגופא דז"א מחסד ולמטה, צריך

הגהות ומראה מקומות

(ה) ע"י שער הכוונות ח"ב דף י"א ד"ה וסוד עצימת.

(ב) ברכות ד'

(ו) שער הכוונות ענין תפילת ערבית דרוש א'

(ג) קדושין לט'

ד"ה תפילת ערבית. פע"ח שער מנחה וערבית פרק

(ד) שער הכוונות ענין תפילת ערבית דרוש א'.

ה' ו'.

פע"ח שער מנחה ומעריב פרק א' וג'.

וזהו מ"ש אומרים בברכת השכיבנו אבינו לשלום, שהוא כנגד חצות הראשונה, שאז זמן שכיבה על המטה, של היכל קדש קדשים דבריאה. ולפי שאין הזווג אלא ביסוד הנקרא שלום, לכן אנו אומרים לשלום. ולפי שאין עתה זווג להוליד חיילות המלך שהם המלאכים, לכן אינו נקרא מלכנו, אלא אבינו. אך אחר חצות. שהוא זווג הת"ת לצורך נשמות המלאכים, ומכ"ש שהיסוד נכלל עמו, לכן אנו אומרים, והעמידנו מלכנו לחיים ולשלום, כי אז זמן הקיצה והעמידה מן המטה, ונקרא מלכנו, ע"ש חיילותיה, שהם המלאכים הנבראים עתה, והוא לחיים טובים ולשלום, שהם החיים הנמשכים מבינה, הנקראת חיי המלך, אל הת"ת, הנקרא מלכנו, וגם לשלום, שהוא היסוד, ואחר כך העמידה היא באצילות.

הנה בביאור ק"ש שעל המטה נתבאר, כי עיקר כוונת אותה ק"ש, אינה אלא לעשות כלי, ולא לבחי' זווג ממש. ושם נתבאר ענין כלי הזה מה עניינו. (ח) ונעתיק קצתו בכאן, דע, כי כל זווג וזווג שיש, בין באימא, בין בנוקביה דו"א, צריך תחילה לזווגם, לעשות בה בחי' כלי, ואחר כך זווג שני, להוליד ולהתעבר ממש בחי' נשמות. וטעם הדבר הוא במה שהודענוך, כי כאשר אבא נזדווג עם אימא, ביאה ראשונה בעת בריאת העולם, הנה השפיע בה אותה הרוחא הנזכר בסבא דמשפטים, דשבק בה בעלה לעשותה כלי, כדי שתהא ראויה להתעבר, ולקבל טיפת הזרע בתוכו. והנה זה הרוחא שנותן בה בביאה ראשונה, הוא נמשך מן הדעת של אבא, אשר הוא שם ע"ב במילוי יודי"ן כנודע. והנה זה הדעת של אבא, הוא נמשך מדעת עליון החופף על או"א, והוא מזל הי"ג דדיקנא דעתיקא. כנודע כי או"א במזל אתכלילן, וזה נמשך בו ג"כ מן המזל השמיני

בערבית הוא יורד בבריאה בהיכל הנזכר, והוא המעורר התשוקה, ואין אנו צריכין לעשות נפילת אפים לעורר אותה.

עוד יש טעם אחר, כי בשחרית, החסד מתעורר לזווג זו"ן פכ"פ כנודע, ואז אנו כוללין כל העולמות, ומעלין נפשנו ורוחנו ונשמתנו, שהם מעשיה יצירה בריאה עד האצילות בסוד מ"ן, על ידי נפילת אפים על ידינו. ובמנחה אז מתעורר סוד הדין, שהיא הגבורה, ואין בנו כח לכלול העולמות ולעוררן, אמנם כיון שהעולם נברא בדין כנודע, ע"כ הוא המעורר אז, וכולל העולמות, ועל ידו נעשה הזווג, וע"כ יש נפילת אפים, אעפ"י שאינו על ידינו, עכ"ל, יש זווג וכוללות עולמות ע"י הגבורה, אמנם כיון שהוא דין, לכן הזווג ההוא הוא בסוד אב"א. אך בערבית, לא יש למעלה מי שיעורר הזווג, וגם אנחנו אין בנו כח לעוררו, וע"כ לא יש נפילת אפים, כי גם הגבורה אין עתה זמנה, אלא ביום אחר חצות כנודע. ובזה יובן, למה אין זווג באצילות בערבית, אלא למטה בבריאה כנזכר.

ואמנם ענין הזווג הזה דערבית, עניינו הוא כי בחצות הלילה הראשונה, בחי' היסוד לבדו (ז) יורד מן האצילות אל הבריאה, בהיכל קדש הקדשים, ומזדווג במלכות זווג אב"א, ומשם באים נשמות לאותם המזדווגים קודם חצות, ואין זווג זה משפיע נשמות מלאכים חדשים, כנזכר בפרשת פקודי, שאין המלאכים נבראים ע"י היסוד התחתון, ואחר חצות הלילה, אז הת"ת עצמו מזדווג עם המלכות, ומשפיע נשמות למלאכים חדשים, ולכן עמי הארץ, אעפ"י שהותר להם הזווג בימי החול, צריכין להמתין אחר חצות הלילה, כי אז מתגלה אור עליון מן הת"ת, ומביא עמו המשך חיי הבינה, הנקרא נשמות, ומוליד נשמות מלאכים חדשים.

הגהות ומראה מקומות

פרק ב' כלל ט"ו. שער הכוונות ענין דרושי הלילה דרוש ג' ד'. פע"ח שער ק"ש על המטה פ"א ד"ה לקוטים. שער ההקדמות דף קס"ט דרוש ו' שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רט"ו ד"ה ונתחיל מזווג אבא. תע"ס שיעור ט' מן אות י"ג. שיעור י"ד מן אות י"ד.

(ז) שער הכוונות ענין תפילת ערבית דרוש א' סוף ד"ה השכיבנו אבינו. ועיין פע"ח דרוש ר"ח דרוש ג' ד"ה להרח"ו.

(ח) ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד פרק ה' ו' ו"י. שער רוח הקודש יחוד י"ח ו"ט. שער דרושי הצלם

הכלי הזה אשר הנחיל אבא לאימא, נקרא אירא דכיא, כי הם סוד חמש חסדים. והנה גבורות שביסוד אימא, נקראים אשא דכיא.

והנה מאלו השתי בחי' שהם ביסוד דאימא נעשית גלגלתא דז"א, כנוכר באדרא דף רנ"ב ע"ב, נפיק גלגלתא חד תקיפא, ומהם נעשה בחי' מוח הדעת דז"א, ונמצא כי האמת הוא, שמן היסוד דאז"א, נעשה הדעת דז"א, אמנם להיות שגם האי אירא דכיא, הוא רוחא דגניז ביסוד דאימא כנ"ל, לכן אנו אומרים כי מן נה"י דאימא נעשו ג' מוחין דז"א, ואין אנו מזכירין את אבא, לפי שהאי אירא דכיא כבר הוא בכלל אימא, כי היא לקחתו כנ"ל.

ונמצא כי אחר ביאה ראשונה דבריאת העולם, אתא מפתחא דכליל שית, הנודע בספרא דצניעותא, והוא הז"א הכולל ו"ק כנודע, (מ) וסתים פתחא דאימא, כי נה"י שלה נעשו מוחין ברישיה, ונמצא כי מקורה גנוז וסתום תוך רישיה דז"א, ואז אותו הכלי הנקרא אירא דכיא כנודע, לוקחו הז"א, ואז חזרה אימא להיות סתומה ככתחילה, בבחי' בתולה, כיון שהז"א סותם פתחא כנוכר, ואחר כך בזווג שני, הוצרך אבא להנחיל בה פעם אחרת כלי אחר, ואח"כ נזדווג עמה, והוצרך אל כלי מחדש. והנה כה דרכו תמיד עמה, כי מאחר שז"א סותם פתחא, תמיד נמצא כי לעולם אימא היא בתולה, והיא סוד אסתר ירקרוקת היתה (נ) מסוד הבינה קו ירוק, כנודע בתיקונים והיתה נקראת אילת השחר, על שרחמה צר, ובכל שעה היתה כבתולה.

והנה אותו הרוחא דיהיב בה בכל זמנא אינו לבטלה, כי הנה הוא נמשך בז"א, וז"א

העליון ממנו, אשר ביארנו לך כי יש בו ג' הויות דע"ב דיודי"ן. (ט)

והנה ראשית כל אלו ההמשכות, הוא מן הדעת העליון דעתיק יומין, הנקרא רישא דלא אתידע, אשר הדעת ההוא גנוז בגלגלתא ומוחא דא"א, והוא בחי' ההוא אירא, דיתיב על קרומא דמוחא דא"א. והנה משם נמשך עד דנת דאבא, ממדרגה למדרגה, ומהדעת של אבא, נמשך עד היסוד שבו, הנקרא נתיב לא ידעו עיט. (י) ומשם יצא ונגנוז ביסוד של אימא בביאה ראשונה, ונמצא כי האי רוחא דנפיק מיסוד דאבא, הוא הנקרא אירא דכיא, וכמי שנבאר בע"ה. והנה האי רוחא, הוא כלול מן ג' שמות דע"ב דמילוי יודי"ן, והם בגימטריא רי"ו, ואלו הג' שמות שנותן בה בביאה ראשונה שעולים רי"ו, הם בחי' הכלי אשר בה. ואחר כך בזווג השני, נותן בה שם א' של ע"ב, שהוא ע"ב תיבות הכוללים רי"ו אותיות כנודע, ואז הוא טיפה זרעיית ממש להוליד, וע"כ בחי' רי"ו הוא בגימטריא גבור"ה, שהוא נקבה. וע"ב הוא בגימטריא חס"ד, שהוא זכר, כנודע בריש פרשת בשלה, ויתבאר בדרוש ח' וע"ש. (כ)

ונודע כי חסד גניז בפומא דאמה, ונמצא כי זה היסוד דאבא, הוא נמשך מן החסד. וראיה לזה, כי הנה שם ע"ב דיודי"ן לעולם הוא בחסד, וכן הוא בגימטריא חס"ד כנודע, וא"כ היותם ג"פ ע"ב שהם רי"ו, הענין הוא כי זרוע ימין הנקרא חסד, יש בו ג' פרקין, הנקראים חסד חסדים כנודע בפרשת ויחי (ל) ואלו הג' פרקין הם מתגלין בפומא דאמה וניתנין אל האימא, וע"י נעשית כלי, וזהו מ"ש בזהרה, כי החסד מכוון למטרוניתא, ונמצא, כי בחי'

הגהות ומראה מקומות

(מ) הגה"ה א"מ זכיתי להבין סוד זה למה קרא לז"א מפתחא כי מצאתי בדברי הראשונים ז"ל בסוד אמרו"ל במסכת אהלות (פ"א משנה ח') במפתח של לב, היינו ו"ק שכלולים בתחת, ויסוד דאימא מסתיים במקום הלב, וזהו פירוש מפתחא דכליל שית, ושם סתימת הפתח (כ"י). (נ) מגילה יג. עו ירוק: תגינה יב. ע"ח שמי"ז פ"ז. ת"ז בהקדמה י. שער מאמרי רז"ל ט"ו ט"ב ד"ה שם בגמרא.

(ט) ע"ח ח"א שער הולדת אור"א וו"ן פרק ו' ד"ה וז"ס וד"ה והנה בזהרה.
(י) לעיל דף ל"ט ט"א ד"ה ונחזור שלישיית
(כ) שער מאמרי רשב"י פרשת בשלה. ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד פרק ה'.
(ל) זהו ויחי דף רמ"א. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רט"ז תחילת טור א' ד"ה וענין אלו. שער ההקדמות דף ש"ד ט"א ד"ה דרוש ו' בענין המוחין.

לעשותה כלי. ואח"כ ביום בק"ש דשמע ישראל, (ב) הוא הזווג ממש להוליד באו"א. ובשים שלום, הוא הזווג ממש להוליד בזו"ן. נמצא, כי זווגי חצות הלילה לאו"א ולזו"ן, הוא להכינם, שיהיו מוכנים לצורך זווג היום, וכעד"ז תמיד בכל יום ויום, לטעם הנזכר.

ואמנם בכל זווג וזווג דאו"א, עולין זו"ן שם בסוד מ"ן, וג"כ אנו מעלין נשמותינו עם זו"ן למעלה וזה ע"י מסירת עצמנו להריגה על קידוש השם, ואז יורד ונמשך באימא הכלי הנזכר, שהוא בחי' רי"ו, ואז נעשית כלי בחצות הלילה. (ג) ואח"כ נמשך זווג תחתון דזו"ן, ואז נמשך סוד רי"ו התחתון אל המלכות. ותחילה ג' מוחין דחב"ד דז"א, הם מאירין בגלגלתא דנוקבא, ואח"כ אנו מפקדין נפשותינו שם בסוד מ"ן דרד פקדון לבר, כי הוא לילה. ואח"כ נותן הז"א בה רי"ו תחתון, והוא שם ב"ן דההי"ן בריבועו ובמילואו, שהוא בגימטריא ע"ב קד"ם כנודע, והוא בגימטריא רי"ו, וזהו הכלי של הנקבה תתאה. ואח"כ בשני זווגים של היום, שהם שמע לאו"א, ושים שלום לזו"ן, אז הם זווגים גמורים, להתעבר ולהוליד, וזה נעשה בכל יום ויום.

גם נתבאר שם (ע) בענין בידך אפקיד רוחי, כי שתי הידים של בינה, שהם ה' אצבעות ימינים, וה' שמאליים, שהם ענין ה' אותיות מנצפ"ך כפולות, הם נעשו בחי' כלי אל המלכות להיות לה בתוכם המ"ן, ואלו נמשכין לה משם בוכ"ו שכבינה, שהוא חילוף שם אהי"ה, כי גם הוא בגימטריא יד"ך, ואלו ה' ידים של בינה, נעשים במלכות כלי בית קיבול להיות

ממשיך ממנו אל הנקבה שלו, לעשותה כלי גם היא, וניתנת לה מיסוד שלו ליסוד שלה לעשותה כלי, וטעם הדבר, כי לעולם בחי' המלכות בעשיה אצל החיצונים, היא צריכה להיות בתולה ואיש לא ידעה מפני החיצונים. ובפרט בלילה, שאז תרעין דילה סתימין והיא בתולה ממש, ובפרט אחר החרכן והגלות.

והנה כאשר ז"א מנחיל בה בחי' הכלי הנזכר, אז אין בו כל מילוי יודי"ן כמו אותו ע"ב של בינה, כי מתחלק הוא, וחציו לוקח הז"א לעצמו לדעת שבו, וחציו נותן ביסוד שבה. ושני רוחין אלו החצאין, הם מילוי ההי"ן. כי שני ההי"ן הם יוד"א, נמצא כי נחלק לחצאין ממש, א' בז"א וא' בנוקביה, כנ"ל בדרוש ד' וע"ש. (וגלע"ד שא"כ ג' ב"ן, הם כנגד ג' ע"ב שהם רי"ו, וזהו אשר נתבאר בנפילת אפים (ס) שיש שם ג' פעמים ב"ן המעלים מ"ן והבן זה).

והנה נתבאר, כי תחילת כל זווג וזווג, בין באימא, בין בנוקבא דז"א, צריך תחילה לעשותם כלי, ואח"כ ייחוד שני לזווגם להתעבר ולהוליד. והענין הוא, כי בכל לילה כשאנו אומרים המפיל חבלי שינה כו', אז ההוא רוחא שבנוקבא, חוזר ומסתלק ונדבק במקורו בז"א, ואין הנקבה מאירה מצידו, אלא מצד הבינה, שהיא הבונה את הצלע, עד שבבקר אז ויביאה אל האדם בשים שלום. (א) ונמצא, כי הרי המלכות חזרה להיות בתולה, ולכן אנו צריכין לעשותה כלי בחצי הלילה, לה, וגם לבינה עילאה, כי אז מזדווגים או"א בסוד ביאה ראשונה, לעשות את האימא כלי. ואח"כ מזווג זה, נמשך זווג אל זו"ן דביאה ראשונה ג"כ אחר חצות.

הגהה

- (א) צמח: תיקונים דף מ"ט ע"ב, על בבקר היא באה ובערב וכו'.
- (ב) צמח: נ"ל שצ"ל בק"ש דיוצר.
- (ג) צמח: זוהר כי תצא דף רפ"א, ע"ש מסירת משה נפשו למיתה לצורך או"א.

הנחות ומראה מקומות

- (ס) שער הכונות דרוש נפילת אפים פרק ג'.
- (ע) שער הכונות דרושי הלילה דרוש י. פע"ח
- שער ק"ש שעל המטה סוף פרק ז' ופרק י"א. ע"ח
- ח"ב שער הארת המוחין פ"ז. שער הירח פ"ג שער מ"ן מ"ד דרוש י"א כלל ט"ו. שער הכונות ענין תפילת השחר דף קט"ו ט"ב ד"ה והכונה היא.

בתוכו המ"ן, בין יד הימנית ליד שמאלית, שהם ו' ע"ג זה ובתוכם המ"ן.

בענין חבקוק, אמרו בזוהר פרשת בראשית דף ז' ע"ב, דאגליף עלוי שם בן ע"ב בתיבין ובאתוון, ושם ביארנו כוונתו (פ) ור"ל, כי שם בן ע"ב, הוא ע"ב תיבין, ובהם רי"ו אותיות. ותחילה גליף עלוי רי"ו אותיותיו, שהם כמנין חבקוק, ואח"כ גליף עלוי ע"ב תיבין עצמן. וסוד ענין זה הוא, כי הנה הרפ"ח ניצוצין, הם ע"ב רי"ו, כי הע"ב הוא בגימטריא חס"ד והוא באבא, אך הרי"ו הם גבורה, שהם ס"ג מ"ה ב"ן, שכל א' מהם הוא ע"ב, כמבואר אצלנו בענין הרפ"ח ניצוצין, (צ) והם מן הבינה ולמטה, ולכן הם גבורות. ונמצא שגלף עלוי ד' שמות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, כל א' בבחי' ע"ב. ואלו הם כללות כל הרפ"ח ניצוצין, ועיין בדרוש הבא כי הוא העיקר באורך.

החסד אית ביה ג' פרקין דרוע ימין, וחסד בגימטריא ע"ב, הם רי"ו. וזה הרי"ו נותן אבא באימא בזווג ראשון לעשותה כלי, ונקרא אוריא דכיא, שהוא חמש החסדים. אך מ"ן שבה, הם ה' גבורות בתוך כלי זה. ואח"כ הע"ב עצמו הוא טיפת מ"ד שבו, והנה זה נמשך מהדעת דאבא, שהוא ע"ב דיודי"ן, וכן הרי"ו נמשך ממנו. ואמנם זה הדעת של אבא, גם הוא נמשך מן דעת עליון, שהוא במזל י"ג דיקנא, הנשפע ממזל שמיני, שיש בו ג' שמות ע"ב דיודי"ן, ושלשתם הם רי"ו. וגם שם נמשך מדעת עליון דעתיק יומין, הגנוו בגלגלתא דיליה, (א) והוא נקרא אוריא דקרומא דמוחא כנוכר שם.

והנה מהדעת דאבא, נמשך דרך היסוד שבו, הנקרא נתיב לא ידעו עיט, ואתגניו ביסוד

דאימא. ובצאתו משם מיסוד דאבא, נקרא אוריא דכיא, והוא ג' שמות דיודי"ן, ועולין רי"ו, ונעשין בה כלי, ולכן רי"ו הוא נקבה. והנה נודע, כי החסד הוא המתגלה בפי האמה, ולכן הוא הוי"ה דע"ב, שהיא בגימטריא חסד, והם ג' פרקים שבו ג' ע"ב, וזהו הסוד של החסד המכוון למטרוניתא כנוכר בזוהר, (ק) יען הוא עושה אותה כלי, וכלי זה הוא חסד אוריא דכיא, ונחלק לה' חסדים. ואשא דכיא, הם ה' גבורות שביסוד שלה, והם המ"ן עצמן. והנה כלי זה נותנו אליה בביאה ראשונה, שנודווג עמה בבריאת העולם בתחילת האצילות, ואז שנעשית כלי, וכבר יש בה חלק מן החסדים עצמן, אז יכולה לקבל טיפת החסדים עצמן, שהם טיפה הזרעיית של מ"ד, ואז ראויה לעיבור, והבן היטב טעם כלי זה, כי הוא בחי' הרי"ו והגבורות והנוקבא שבחסדים עצמן, שע"י תוכל לקבל החסדים עליונים, שהם הע"ב דכורין, והוא שם ע"ב א', הכולל כל הג' הנקראים רי"ו, ושניהם יחד נקראים עיבור: ע"ב רי"ו. להורות כי אין עיבור בעולם, אם לא ע"י שניהם. וזהו סוד והנה פרח מטה אהרן לבית לוי, כי אהרן חסד ע"ב, ולוי גבורה רי"ו, ושניהם פרי"ח, שהם רפ"ח ניצוצין, ומחיבור שניהם נעשים הנשמות, כנודע כי כל נשמה יוצאת מלובשת במקצת, מן האי רוחא דשדי בגוה הרי"ו הנזכר. והבן זה, מהו ענין לבוש הנשמה, הנעשה מההוא רוחא דשדי בגוה והוא גם מהחסד, בסוד אלה, אלא שהוא מהרי"ו, ואולי לכן אלוה הוא מ"ב, שהוא ג"כ גבורה. (ר)

והנה מאלו הע"ב רי"ו, נעשין המוחין דז"א ונמצא, כי נתחברו אוריא דכיא ואשא דכיא

הגהה

(א) צמח: בגלגלתא דא"א, כנוכר לעיל וכנודע.

הגהות ומראה מקומות

(ק) זהר סקודי רכ: ובוהר ע"פ הסולם אות ד' ועיי"ש בסולם מאמר והיכן בחסד כסא. זהר אחרי ע"ב. (ר) ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד דרוש י"א תע"ס שיעור ט' מן אות י"ז עד אות כ"ב.

(פ) שער הפסוקים וירא דני' ד"ה אבל חבקוק, ועי' בהקסה"ז ע"פ הסולם אות קט"ו בסולם מאמר דעתיק תמרי. (צ) ע"ח ח"א שער י"ה: רפ"ח ניצוצין פ"ב. ח"ב שער מ"ן ומ"ד פ"י ופ"א כלל י"ז.

דרכם תמיד. והנה אחר שניתן זה הכלי במוחין דו"א, אז חוזר ז"א ונותנו למלכות בביאה ראשונה ג"כ, ועושה אותה כלי.

ידע, כי ענין עשיית כלי זה הוא, כי גם ניתנין לה אז בחי' מוחין עילאין בג' ראשונות, והם מתפשטין בכולם כנודע, ואז גם הם יורדין הארת ה' החסדים ההם, הנקראים רי"ו וכלי, ביסוד שלה, ונעשין כלי שם, באופן כי אין כלי זה ביסוד לבר, אלא הם מוחין ממש בכל קומת אבא והבינה, ובכל קומת ז"א, ובכל קומת נוקביה. ומן כללות ה' החסדים ההם, נמשך גם ביסוד שלהם, ואז הנקבות אימא ומלכות, מקבלין מוחין אלו דרך בעליהם, זו פב"פ, וזו אב"א, ונבנית גופה. ונותן בה אח"כ כללות ה' החסדים של רי"ו בסוד אב"א, ואז נעשית כלי. ואח"כ חוזר אבא להמשיך מוחין עצמן פנימיים של זווג, ונותנן באימא בסוד מוחין ובסוד זווג ג"כ, ומשם נמשכין לז"א ולנוקביה, בסוד פרצוף עצמו, ואח"כ בסוד זווג, והבן זה מאד, כאשר ביארנו במקומו. והבן במאד מאד, כי המוחין דו"א יש בהם כמה בחי': באחור, ובפנים, ובנסירה. ולכן עכ"פ צריך לעיין בענין זה של הנסירות.

וכבר ידעת, כי מס"ג מ"ה ב"ן נעשה הרי"ו. (ת) ומע"ב שהוא החסד, נשלם רפ"ח. ונמצא, כי תחילה נמשכין לו מוחין, מן ס"ג מ"ה ב"ן, ואח"כ מע"ב שהוא חכמה, ומשם טיפה זרעיית ממש. ונחזור לענין, כי הנה ז"א נותן רי"ו זה בסוד זווג אב"א, ר"ל אחר שננסרו ועלו בחיק או"א כנ"ל, ע"ש מאד, כי זהו עיקר זווג אב"א, ואז נדווג ועושה אותה כלי, ונמצא כי אז לוקח מוחין דבחי' רי"ו, והם נקראים מוחין דאב"א, שהם הס"ג מ"ה ב"ן.

והנלע"ד, כי בעיבור מוחין דב"ן, ולכן אין זווג כלל בעשיה. וביניקה מוחין דמ"ה ג"כ,

הנזכר ביסוד אימא, ומהם נתקנו גלגלת דו"א, כנזכר באדרא. ומב' אלו נעשה דעת דו"א. וכבר ידעת, כי דעת דו"א נעשה מיסוד דאבא ומיסוד דאימא, והוא ענין זה שאמרנו, והבן זה. ולהיות כי זה האויר, אחר שהנחילו אבא לאימא נקרא שלה, וזהו שאנו אומרים, כי נה"י דאימא הם מוחין דו"א, ואין אנו מונין את אבא, כי גם האוירא שיצא ממנו, כבר נחשב שהוא מאימא עצמה. ונמצא כי בזווג ראשון דבריאת עולם דאו"א היה כפול, ותחילה עשאה כלי, ואחר כך נתן בה טיפת ע"ב דכורין, וכל זה נקרא ביאה ראשונה, ואז נעשו בו מוחין דו"א כנזכר, ואז מתלבשין בסוד הצלם, ונכנסין ברישא דו"א, שהיה תחילה בחי' ר"ק דיניקה, ונקרא אז מפתחא דכליל שית בספרא דצניעותא, ואז סותם מקור העריין דאימא, כי יסוד שבה נעלם ונגנז בדעת שלו, וסותם פתחהא, דוגמת מנועול הסותם הפתח.

גם ענין סתימת פתחהא הוא ג"כ באופן אחר, כי אז ניתן כלי זה לז"א עצמו, והנה אימא לא נעשית כלי ופתח לקבל טיפת הזרע, אלא בכח הכלי הזה כנזכר, וקודם היתה בתולה דרחמה סתום, וכאשר ניתן זה בדעת דו"א, חזרה אימא להסתם פתחה, ואין בה כלי הראוי לעיבור, וחוזרת להיותה בתולה כבראשונה. וזהו סוד אסתר, הנקראת אילת השחר, שרחמה צר בכל ביאה, ודומה כבתולה בכל שעה, וכל זה הוא בבינה, כי לכן אסתר ירקרוקת, (ר) מצד אימא, קו ירוק המקיף, הנזכר בתיקונים. (ש)

והנה כאשר חוזרת אימא להזדווג פעם אחרת עם אבא, להמשיך מוחין אחרים חדשים אל ז"א כנודע, צריך לעשות בה תמיד ב' ביאות יחד בזווג א', א' לכלי, וא' לטיפת הזרע. וכן הענין תמיד בכל הזווגים דאו"א להמשיך מוחין לז"א, הוא ב' ביאות יחד כנזכר, כי לעולם חוזרת להיות בתולה, וזה

הנהות ומראה מקומות

ירוק שמקיף את כל העולם עיין שם דף ט"ו ט"ב.

(ת) ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד פ"ח וי' וי"א

כלל י"ז.

(ר) מגילה יג: לעיל דף קי"ז ד"ה ונמצא.

(ש) בהקדמת התיקונים דף י. ודף מט. ע"ח ח"ב

שער מ"ז פרק ב' שער מאמרי רז"ל חגיגה יב. קו

ולכן יש זווג דו"ק. ובאב"א מוחין ג"כ דס"ג, והם רי"ו גבורה. ובפ"ב מוחין דע"ב, ואז נשלמו ואז נקרא זווג גמור דנשמות, כי עד עתה היו חסירין.

וכבר ידעת, כי כלי החיצון דמלכות, מתלבשת בעשיה ויורד שם. א) והוא מוכרח, ששם תהיה סתומה גם היא, כאימא בתו. בתולה ואיש לא ידעה, מפחד החיצונים שלא יתאחוזו בה, ותרעין דג"ע נסתתמו, כנזכר פרשת פנחס והבן זה. ונמצא כי להיותה עשיה, ובפרט בלילה, וגם שהוא אחר התרכו, אין פתח דילה פתוח להזרווג בבעלה והיא בתולה. ואמנם כשעולה בסוד אב"א באצילות, אז נותן לה הכלי הנזכר, והוא, כי הנה אותו הרי"ו שלקח מאימא בדעת שלו, שהיה ב) דיודי"ן, נחלק לשנים ונעשו ב' שמות ב"ן דההי"ן, כי כל יו"ד של המילוי, נחלק לב' ההי"ן, ונשאר ב"ן בו וב"ן בה, כנז"ל ע"ש מאד. ונמצא, כי האי רוחא נחלק לב' רוחין, חציו בדעת שלו וחציו בדעת שלה, ונמשך עד היסוד בה בסוד כלי. ועיין מאד איך כל זה הרוחא הוא בחי' מוחין, וברדת המלכות אל העשיה שהוא בלילה, או בשאר היום אחר התפילה, הנה מסתלקין ממנה אותה הכלי ואותן המוחין, ולכן נעשית בתולה ועולין בז"א. ושל ז"א עולין באור מקיף, כנזכר בסוד רשימו דתפילין. ג) ועיין איך הרי"ו שיש בג' מוחין דז"א, הם ע"ב קד"ם כולן דב"ן. ונלע"ד שאינן אלא בדעת לברו, כי משם טיפת הזרע נעשית כלי, ותשלום דרוש זה נתבאר שם ע"ש, איך ע"י החסד הנקרא מגן

אברהם, כונן לו ולה, ד) בסוד אתא חסד ופריש לון, וזה פכ"פ. טעם שצריך למסור נפשו בלילה בלשון פקדון כדכתיב בידך אפקיד רוחי, ולא בלשון מתנה, כתובה בריש ביאור ואתחנן, מן הרב מהרח"ו זלה"ה באר היטב. בתחילת הלילה יישן האדם על צדו השמאלית, כנזכר בהרמב"ם ז"ל ה) והוא טוב מאד להכניע החיצוניים ומסוגל מאד. בלילה יכוין ב"ן ס"ג בצירי"י, ובשחרית ע"ב בקמ"ץ, ובמנחה מ"ה בחול"ם. בענין המטה של איש ואשה, צריך שיהיה ראשו במזרח, בסוד ממזרח אביא זרעך, שהוא סוד הדעת העליון. ומרגלותיו במערב, בסוד יסוד ומלכות, כענין וממערב אקבצך. ויד ימין לדרום העולם חסד, ויד שמאל לצפון העולם גבורה. א)

שער השבת

א) אפשר לפרש כל עליית תוספת שבת, ועליית התפילות דחול, שעולין פנימיות ג' ראשונות דעשיה, ונעשים חיצוניות, לחיצוניות דג' תחתונות דיצירה, כל זה הוא בבחי' הנשמות כי גם יש בהם חיצוניות, שהם השני כלים. ופנימיות, שהוא כלי השלישי. וכן הענין בכללות העולמות. שעולין פנימיות ג' ראשונות שלהם דעשיה, ומלבישין חיצוניות ג' תחתונות דיצירה שלהם, והכל נקרא חיצוניות, כי הם עולמות. וכן נראה מכוונת ר"ה, ב) כי הרי תפילת יום ראשון דר"ה הוא לנשמות, ושם יש עליית התפילות דחיצוניות ופנימיות, והכל

הגהה

א) צמח: וזה משמע בעת הזווג דוקא, כנזכר בזהר חלק ג'.

הנהגות ומראה מקומות

- א) ע"ה שער השמות פרק א'. שער מ"ן ומ"ד פ"י דף רמ"ט ט"א ד"ה וכבר ידעת.
- ב) צ"ל שהוא דיודין ע"ה שער מ"ן ומ"ד סוף פרק י'.
- ג) שער הכתונות ענין תפילין דרוש ה' ודרושי הלילה פרק ח'.
- ד) שער הכתונות דרושי העמידה סוף דרוש ב'.
- ה) הלכות דעות פרק ד'.
- א) ע"ה ח"ב שער פו"ח פרק א' ופרק י"א וט"ו. תע"ס שיעור ט"ז מן אות קפ"ח עד אות קצ"ג.
- ב) לעיל דף כ"ג ד"ה וצריך עתה לבאר. שער הכתונות דרוש ר"ה דרוש ב' פע"ח שער התפילה.

הוא בנשמות. וביום שני ג"כ, עליית חיצוניות ופנימיות, והכל בעולמות. (ב)

ובזה יובן הכתוב בכונות שבת, כי בשבת עולים העולמות, ובחול נשמות לבר. והרי במקום אחר כתוב, שעולין פנימיות וחיצוניות. אך הענין הוא, כי בתפילת החול עולין חיצוניות ופנימיות, והכל בבחי' נשמות. ובשבת בתוספת שבת בשדה, עולים חיצוניות ופנימיות העולמות לברם. ובעמידה והתפילה בשבת, עולין פנימיות וחיצוניות דנשמות. גם כתבנו במקומו, כי גם בתפילת החול עולים העולמות, ואפשר לתרץ, כי בשבת עלו העולמות תחילה בשדה, ואח"כ הפנימיות דנשמות בתפילות. אך בחול, לא עלו העולמות תחלה, אלא נתקנו במקומם, ואח"כ בעת עליית הנשמות בתפילה, נכללו העולמות טפילה עם הנשמות ועולין.

והנה פנימיות העולמות, הוא העצמות שיש בעולם ההוא, כגון עצמות העשיה, שיש בה נר"ן כו', וכולם נקראים נפשין דעשיה. ומזווג זה העצמות, נעשין נפשות של ה' בחי' הנזכרות לבני אדם. ועצמות היצירה שיש בו נר"ן כו', כולם נקראין רוחין דיצירה. ומזווג זה העצמות, נעשין רוחין של ה' בחי' לבני אדם. וכן בעצמות הבריאה כו', וכולם נקראים נשמות דבריאה, ומזווג זה כו'. וכן בעצמות דאצילות, כולל ה' נר"ן כו', ואפילו הנפש אשר כאן, נקראת נשמה לנשמה בערך הבריאה. ומזווג זה העצמות, נעשין נשמה לנשמה לבני אדם כו'. והחיצוניות העולמות, הם הגופות והכלים, כי כלים דעשיה כו', מזווגם נעשין כלים דנפשין, והם האופנים דעשיה, ונקראים כלים דנפשין. ומכלים דיצירה, שיש בהם ה' בחי' נר"ן כו', בבחי' כלים, והם: כלי המלכות, וכלי ז"א, וכלי הבינה כו', ומזווגם נעשים המלאכים דיצירה, וכולם נקראים כלים דרוחין, כמ"ש עושה מלאכיו רוחות. ומכלים ה' דבריאה, נעשין מזווגם השרפים, וכסא הכבוד, ונקראים כלים

דנשמתין. ומכלים של אצילות החמשה, מזווגם נעשין המלאכים שאין שם משתנה, (ג) עליונים מאד, והם נקראים כלים דנשמה לנשמה. וכל בחי' מאלו, יש בה עיבור ויניקה ומוחין, בין באורות ובין בכלים. כי יש כלים קטנים דעיבור, ובחי' אורו הוא נפש דעיבור. ויש כלים דיניקה אמצעיים, ואורו הוא רוח דיניקה. ויש כלים דמוחין פנימים, ואורותיו נשמה דמוחין.

ויש קושיא לכל הנזכר, שהרי כתוב במקום אחר, כי גם האורות היו בעיבור הראשון עם הכלים, א"כ אין עיבור ראשון לכלים בפני עצמם, ולאורות בפני עצמם. ונלע"ד, כי שם הוא טעות, שבקונטרס הישן כתוב בהפך, כי החיצוניות והפנימיות הוא בכלים, וכל זה נקרא עולמות אלא שתחילה בתוספת שבת, עולה פנימיות העולמות לבר, ובליל שבת עולה גם העצמות שנשאר למטה, ועמו עולה החיצוניות דעולמות ג"כ. ובמקום אחר כתוב בפירוש, (ד) כי יש ג' כלים, ובתוכם יש אור דעצמות, ונחלק גם הוא לנר"ן, שהם מוחין דעיבור ויניקה ומוחין, ובפירוש אומר, כי הג' כלים אחרים של אימא, בהם מתלבשים ג' מיני מוחין אלו בסוד אור פנימי דעצמות, ובזה הספר מבואר בפירוש, כי צלם דעיבור הוא נפש, ודיניקה רוח, ודגדלות נשמה כו'.

והנה ממקום אחר תבין היטב, כי החיצוניות הוא סעודות שבת, שהוא מזון הגוף, והם הכלים. והתפילות הם מזון הנפש דעצמות והאורות, כמ"ש לרוח ה' חיה, לרוח ממללא. וכל אחד מאלו יש בו פנימיות וחיצוניות. כי בתוספת שבת היה בבחי' הכלים, הנקראים חיצוניות, והוא כלול מפנימיות וחיצוניות, כנזכר במקום אחר, שעולים פנימיות דשלשה ראשונות דעשיה ונעשין חיצוניות, אל החיצוניות דשלשה תחתונות דיצירה. ופירושו הוא: כי בחי' הפנים נקרא פנימיות, ובחי' האחוריים נקרא חיצוניות.

הגהות ומראה מקומות

שבת בסוד כתר יתנו לך. שער ההקדמות דף ת' טור ב' ד"ה דרושי קטן. (ד) ע"ח ח"ב שער פו"ח פרק א' (ה) צ"ל לנפש חיה תרגום אונקלוס לרוח ממללא.

(ב) תע"ס שיעור י"ב תשובה קי"ג וקכ"ט.

(ג) ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד פרק ד' ט' וי"ב. שער פו"ח פרק י'. ועיין בשער הכונות ענין מוסף

נשמת העשיה, העולה ביצירה. הוא מה שאמרנו במקום אחר, כי הוא עצמות נשמת העשיה, אלא שהוא סוד האחוריים. וצריך שתדע ענין זה, כי כיון שזה הוא בברוך שאמר, (ח) א"כ הרי כי גם החיצוניות עלה, משא"כ בבקר שלא עלה רק הפנימיות כנזכר במקומו, והבן זה מאד. ולא יקשה לך הנזכר שם, אלא שיש הפרש, כי בתוספת שבת, הפנימיות דעשיה העולה ביצירה, הוא בבחי' העולמות, אך בתפילת שחרית דחול, אינו עולה רק פנימיות הנשמות, ולא העולמות והבן זה. וצ"ע, כי גם אמרנו שבחול עולה גם בחי' העולמות, (ט) וצ"ע בענין האצילות שפנימיותו אהי"ה דיודי"ן, אך הכונה, כי סוד הנועם הוא בבינה, (י) א"כ אינו מדבר עתה בכללות האצילות, שא"כ שם ע"ב דיודי"ן הוא האמת שהוא בחכמה, ונדע כי אצילות כנגד חכמה, אלא שמבינה שבו, בסוד והבן בחכמה, וממנה שהוא אהי"ה, נמשך הנועם, והוא האחוריים שבו תקמ"ד.

והבריאה כנגד תבונה ויש"ס, בסוד והכס בבינה, שם הפנים של תבונה, הם תקמ"ד. והאחוריים שלה, הוא ס"ג. והבן כלל זה מאד, כי יש בכללות האצילות שתי בחי', והם חר"ב, כי כל הי"ס דאצילות הם כללות חכמה (א) שהם ע"ב וקס"א ופנים, וקפ"ד ותקמ"ד באחור. וגם בינה נעלמת בחכמה, בסוד והבן בחכמה. אך עולם הבריאה, היא כנגד בחי' השנית הנקראת בינה, אשר בחינתה היא והכס בבינה,

וכל זה בכלים, הנקראים חיצוניות. וכן בבחי' הנשמות, שהוא אור העצמות הנקרא פנימיות, יש בו פנימיות וחיצוניות, שהם בחי' פנים ואחוריים. נמצא, כי גם האורות והכלים נקראים פנימיות וחיצוניות, כי הפנימיות שהם האורות הם בחי' פנים. הכלים שהם החיצוניות, נקראים אחוריים בערך האורות. וכעד"ז כל בחי' משתייך כלולה משתייך, כי האורות יש בהם פנים ואחור, (ו) והם פנימיות וחיצוניות דאורות הפנימים. והכלים יש בהם פנים ואחור, והם פנימיות וחיצוניות דכלים, החיצונים אל האורות. הכלל העולה, כי מלת פנימות, ר"ל פנים. ומלת חיצונית, ר"ל אחור. ובזה יובן, איך בתפילות החול, וכן בתוספת שבת, כתוב שעולה פנימיות של העשיה, ונעשה חיצוניות אל חיצוניות דיצירה, וכן בשאר העולמות. אלא שכיון שהפנימיות והחיצוניות שתייך שוות, כי זה פנים, וזה אחור בערך הפנים המאירים ההם, א"כ הפנים התחתונים, יהיו אחוריים בערך האחוריים העליונים. וכמו שנתבאר בענין תבונה, שהפנים שלה הם אחור דבינה, (ז) וכן זהו ממש מה שאמרנו כאן, כי חיצוניות היצירה הוא שם מ"ה דאלפין, ופנימיות העשיה הוא האחוריים של שם זה עצמו. הרי כי כל אחוריים עליונים, גדולים מן הפנים התחתונים. וזה הנזכר כאן, צריך שתדע שמדבר בבחי' האורות והעצמות, כי לכך הוא בסדר תפילת דויהי נועם ואינו בסעודות שהם הכלים, והבן זה מאד. גם נזכר במקום אחר, כי שם ב"ן הוא

הגהה

(א) צמח: צ"ל ובינה. (כ)

הגהות ומראה מקומות

(ח) בע"ח ח"ב שער פו"ח פט"ו מובא כל פרק זה על להלן ר"ה הנה כל העולמות. ושם כתוב כי כיון שזה הוא בליל שבת ובתוספת שבת, ולא כתוב בברוך שאמר.
(ט) עיין לעיל דף קכ"ב ט"א ד"ה ובוה יובן שמתרץ את זה.
(י) עיין שער הכוונות רדוש ויהי נעם.
(כ) נ"א חכמה ובינה (כ"י).

(ו) ע"ח ח"א שער השתלשלות י" ספירות ררך עגולים ענף ג'. שער מטי ולא מטי פרק ב'. שער אנ"ך פרק ח'. ועיין בתע"ס ח"ד פרק ג' באור פנימי סע"ף קטן ד' ה'.
(ז) ע"ח ח"א שער המוחין פרק י"א. ועיין בזהר חדש ע"פ הסולם פרשת אחרי מן אות ע' במאמר פנים כלפי מטה ואחורים כלפי מעלה. תע"כ שיעור י' בלוח התשובות ע"ג ע"ה.

שניהם הם בפרצוף אחד של התבונה הדי' כנודע, ואיך תחלק, ויתרחקו ג' אמצעות שבה, אשר בתוכם מקיפי ל', מן ארבע ראשונות שבה, שבהם ב' דצלם, וישאר חלל ומקום פנוי ביניהם. אך הענין הוא, כי ראש הז"א היא נגדלת ועולה למעלה, עד שמלבשת את מקיפי ל' דצלם בתוכה, והמקיפים נשארים במקומם, וגם ז"א אינו עולה כלל, במקומו עומד, וכן ראשו במקומה עומדת, אך הענין, כי נגדלה ונעשית גדולה, ומלבשת את המקיפים, ונמצא כי ג' ראשונות שבו במקומם הראשון עומדות, רק שנגדלים יותר ממה שבתחילה כנזכר לעיל, ונמצא כי אינו לוקח מקום זולתו, רק מקום מוחין שלו, כי גם אלו המקיפים הם שלו, א"כ אין בזה עלייה לז"א כלל, רק שנגדלה ראשו בבחי' הכלים שלה, מה שצריך להתגדל.

והנה גם בדרוש שבת ראיתי, כי בהכרח שכיון שנכנסין ל' דמקיפי צלם, ודאי שהמוחין פנימים דצ' נדחין יותר למטה ממקומם, כדי לתת מקום אל המקיפים, וצ"ע, כי זה פליג אל הנז"ל שנגדל ראשו (ס) ואז נה"י דצ' דצלם של אימא, נדחים ויורדים למטה יותר, ודע, כי אמת הוא שכל מה שיש בצ' יש כנגדו בל', וכן במ'. אך אין ארכן שוה, כי הנה אורך הצ', הם ט' ספירות כנודע, ואורך הל', הם ג"ס ראשונות לבד, של ג' ג' פרקין, באופן שהם ט' פרקין לבד, והצ' הם ט"ס, ונמצא אורך הל', הוא שליש אורך הצ', אך עכ"ז נחלקים לט' פרקים כנזכר, ונלע"ד, כי הטעם הוא, כי ג' ראשונות, הם באיכות גדולים, ובכמות

שהוא ישו"ת, אשר פנימיותם הם בחי' האחוריים דאצילות, שהם קפ"ד ותקמ"ד. ואחוריים שלהם, הם ס"ג וקס"א השני, ועיין בכונות ויהי נועם. (ב)

(ל) הנה כל העולמות, הם זה תחת זה, ובכל עלייה ועלייה, מוכרחין שכל העולמות יתנועעו ויעלו, כדי שלא יהיה מקום פנוי ביניהם. והנה בחול, אין עליה רק מן העשיה. עד נוקבא דאצילות, ועד בכלל. אך ז"א אינו עולה כלל. אמנם המקיפים ל"ם דצלם שבו, נכנסין בסוד פנימים, ובאים לו מקיפים אחרים גדולים מהם. ונלע"ד, שהם בחי' אר"א עצמם, כי אין דבר אחר בנתים.

ואמנם הכנסת מקיפין הנזכר, אפשר בשני מציאות: או שהז"א יגדיל ראשו בכל קומת גובה המקיפים, ויתלבשו בה, ונמצא כי ראשו היא עולה, והמקיפים במקומם עומדים. או אפשר להפך, שהמקיפים יורדים תוך ראשו, וראשו עומדת במקומו. והנה בחול לא קבלתי איך היה, זולתי שאין עלייה כלל אל הז"א בחר"ל. ואפשר שאף עלייה זו בכלל, וא"כ יהיה ע"ד מה שקבלתי בליל שבת, שגם אז אין עלייה אל הז"א, והמציאות אז הוא, שראשו במקומה עומדת, והמקיפים יורדים ונכנסים לתוכה, וזה קבלתי תחילה בענין שבת.

אך אח"כ קבלתי יותר מפורש, וזה הוא היותר אמיתי שעליו תסמוך, והוא, כי א"א שנאמר שהמקיפים יורדים דא"כ ישאר מקום פנוי, בין מקיפים שנכנסים בשחרית של שבת, למקיפי ל' הנכנסין בליל שבת כנודע, (ג) שהרי

הגהה

(ב) צמח: מה שאמר כי חר"ב אצילות, למטה מאבא אצילות, וכאן מתרץ, כי או"א אצילות, וישו"ת הוא בריאה. וזה צריך לומר ג"כ בספר אדם ישר דף כ', שאמר אבא אצילות ואימא בריאה.

(ג) צמח: מה שאמר כי חר"ב אצילות, הוא תרוץ לקושיא אחד, והיא כי בספר ליקוטים דף כ"א (מ) הנה אחד מחמשה חלוקים שיש בין או"א הוא, כי אר"א כחדא שריין, אבל זו"ן הם זה למטה מזה. וכפי זה גם בריאה אימא.

נהר שלום הנקרא ע"ה ח"ג דף ל"ב בהגהות ומ"מ ט"א ד"ה ולכן אסדר.

(ל) ע"ח שעד אר"א סוף סרק ז'. עיין בתע"ס שיעור ט"ז תשובה שי"ן.

(ג) לקמן דף קכ"ה ד"ה ודע כי בליל.

(מ) שעד הכונות ענין קבלת שבת דרוש א' ב' ג'.

(ס) לעיל ד"ה ואמנם.

שער ההקדמות דף ת"ז ט"א ד"ה הנה כל. ועיין בספר

קטנים. אך ג' תחתונות, שהם הירכים, הם גדולים בכמות, וקצרים באיכות, ואורך הירך ג"פ, כמו אורך הראש או הגוף.

והנה נודע, כי צ"ל דצלם, הם מתלבשים תוך נה"י דאימא תחילה, אך הם' דצלם הם ד' מוחין, יען אינם מלובשים תוך נה"י דאימא, אלא ערומים בלי לבוש דנה"י דאימא כלל, (ע) ונמצא כי הצ"ל דצלם, הם נחלקים, זה לט"ס, וזה לט' פרקים, יען הם מלובשים, כנודע, כי כל בחי' נה"י הם נחלקים, ומצויירם בבחי' פרקים, וכל הם' נכנסת בפעם א', אך הל' נכנס בג' זמנים, תחילה ג' פרקים תחתונים, ואח"כ ג' אמצעים, ואח"כ ג' ראשונות. וזהו בצלם דאימא, וכמו כן בצלם דאבא.

ונחזור לעיל, כי כיון שנכנסין ל' דצלם, מוכרח שירדו מוחין דצ' הפנימים עם לבושי הנה"י, וא"כ היה היסוד דאימא המסתיים בחזה דז"א, יורד יותר למטה, אמנם מתרחב, בסוד ופרוס עלינו סוכת שלום, כנזכר במקומו. ואיני יודע, א"כ יהיה שחרית דחול בחזרת העמידה, שנכנסין כל המקיפים, כי כך הוא ליל שבת כשחרית דחול. או אם נאמר, שבחול יורדים ממש למטה המוחין פנימים עם נה"י דאימא, ואיני יודע היכן ירדו. (פ) ואפשר להבין זה, עם דרוש אחר של שבת, והוא, שאעפ"י שאין עלייה אל הז"א כנו"ל, עכ"ז ג' אחרונות שבו לבר, יש להם עלייה, שעולות עד ג' אמצעיות,

ויושבות שם ביחד כל ששה ספירות, במקום ג' אמצעיות, ואז יעקב ורהל נכנסין במקום ג' תחתונות דז"א, וא"כ אפשר, שכן יהיה עתה בחול, והפנימי, יכנסו ביעקב ורחל, או לפחות ו"ק שלהם, ובוה יובן יעקב בנצח ורחל בהודו. ודע, כי בליל שבת נכנסו כבר מבעוד יום, במנחת ערב שבת, מוחין פנימים. ובקבלת שבת, נכנסין מקיפים דל' דצלם דאימא, וגם אח"כ דאבא, בחיצוניות העולמות. ובערבית, הפנימים שהם הנשמות. ובשחרית שבת, נכנסין גם מקיפי ס' דצלם דאימא, ואח"כ דאבא. ובעמידת שבת, אז יורשים מקום או"א עצמם, ואז מוכרחים או"א שיתעלו גם הם במקום אריך, ואריך במקום עתיק, וכן עולים כלם עד אדם קדמון. (א) וזהו בבחי' העליונים מן ז"א, וכן התחתונים ממנו, כבר נתבאר לעיל, כי כל זמן שאין הז"א עולה רק המקיפים שלו, אין העולמות תחתונים מז"א עולים, וגם לא העליונים מן הז"א עולים, וכולם במקומם. אכן לפי שהעלה ז"א שלשה תחתונות שלו בשלשה אמצעיות יחד, לכן היה מקום לעלות כל העולמות שתחתיו, ג' מדרגות ג"כ, כל א' למעלה ממקומו, דוגמת ז"א, עד שנמצאו נה"י דעשיה פנויים בליל שבת, אך אם לא היה מעלה רגליו, אעפ"י שהיו נכנסין בו המקיפים, לא היו העולמות התחתונים ממנו עולים, ואף לא עולמות של מעלה ממנו. אמנם כשעולה יותר מן המקיפים, אז בהכרח שלא ישאר חלל,

הגהה

(א) צמח : נלע"ד, שער אדם קדמון, היינו מן טיבורו ולמעלה. (צ)

הנהגות ומראה מקומות

והנה עתה בסעודת שחרית דשבת עולה עתיקא קדישא דעולם האצילות עד אותם ההין אשר שם, ולכן סעודה זו נקראת סעודת דעתיקא קדישא. ועיין בתע"ס שיעור ה' אות כ"ג שסוד אותם ההי"ן הוא התפשטות ב' דא"ק היינו ע"ב דא"ק, ועיין בספר בית שער לכחונות דף פ"ב באור פשוט אות ח', ושם באילן ציור י"א עמידת כל העולמות והפרצופים בעת השגה מוחין דחיה שה"ס ע"ב דא"ק. פע"ח הקדמה לשער השבת פרק ד'.

(y) ע"ח ח"ב שער כ"ה: דרושי הצלם פרק ד'. תע"ס שיעור י"א מן אות ק' עד אות קמ"ב. (פ) שער הכחונות ח"ב ענין השבת הרגלים דרוש ג'. ועיי"ש מן ד"ה ונבאר פירוש מלת ופרוס. (צ) שער הכחונות ח"ב ענין סעודת שחרית של שבת דף צ"ז טור ב' ד"ה אבל עתה נדבר, ושם כתוב וז"ל : אבל נדבר דרך קצרה כי הנה כל הפרצופים וכל העולמות יחד כולם עולים זה אחר זה, עד כי ע"ק דאצילות עולה עד מקום א"ק לכל קדומים וכו',

ואז כל העולמות שתחתיו עולים, כפי השיעור שהוא עולה, וגם עולמות שעליו עולים, להניח לו מקום פנוי לעלות בו, כי אין אורם שזה להיותם במקום אחד, שזה מעולה מזה וזה מזה. (ב)

והנה הבן ותראה, כי עתה פנימים דאימא נכנסין תחילה, ואחר כך פנימים דאבא, ואחר כך ל' דאימא, ואחר כך ל' דאבא, ואחר כך מ' דאימא, ואחר כך מ' דאבא. ואינו כמו שכתבנו במקום אחר, שתחילה נכנסין פנימים ומקיסים כולם דאימא, ואח"כ פנימים ומקיסים דאבא, וראיה אל הנ"ל מברכת אבות.

גם אמרנו לעיל, שעולות ג' תחתונות בג' אמצעיות יחד במקום אחד, ראיתי זה, דע, (צ) כי ג' תחתונות, הם גרועות מן האמצעיות בבחי' א, והוא, כי הרגלים הם צרים, ואינם רחבים כמו בג' אמצעיות, ואין החסדים והאורות שבתוכם, יכולות להתרחב שם עוד, כי האורות שבהם הם בחי' רגלים, ולא בחי' מוחין. אך יש להם תוספת על האמצעיות, כי החסדים שבהם הם מגולים, וג' אמצעיות, יש להם גרעון שהם מכוסים, אך יש בהם ג' תוספות, שנים הנזכרים, שהם רחבים, וגם כי הם יותר עליונות מהתחתונות. ועוד שלישיית, כי אורות שלשה תחתונות יורדות בהם תחילה, וכל דבר של קדושה מניח בכל מקום שיוורד רושם. (ג) ושלשה עליונות גדולות מכולם, יען הם מוחין אמיתיים, ועליונות מכולם. וכן הרשימו של

האמצעיות, ושל תחתונות, נשארים בתוכם מדי עברם, (ד) ולכן אורם גדול מכולם. ויש גרעון אחד מן האמצעיות ותחתונות, כי הם יותר צרים מכולם, כי גוף הראש, קטן וצר מאד, ואפילו מג' תחתונות. ועוד גרעון שני בערך התחתונות לבד, שהם אורות סתומים ולא מגולים. הרי כמה בחי' תוספות מעלות יש לאלו על אלו ולאילו על אלו. ועתה בתוספת שבת, כולם הרויחו גרעונם, כי ג' ראשונות נתרחבו ונתארכו מאד מאד, שנכנסו המקיסים בתוכם, והכלים מקום רחב וגדול, וגם האורות מרובים מאד. והאמצעיות גם הם נתגלו, יען הן אורות רבים (ר) שם ביחד, ונבקע יסוד דאימא שבתוכם, ומתגלים האורות, וגם כי האורות כפולים בהם. וג' תחתונות הרויחו, שנעשו גבוהות כמו האמצעיות, ונעשו כהם להיותם במקומם.

ענין עליית העולמות. דע, כי כל זמן שאין ז"א עולה רק בצלם שלו, כל אחד נשאר במקומו, כי כל זה הוא משלו. אכן אחר שלוקח צלם שלו, ורוצה לעלות, הוא מוכרח שאו"א יסתלק משם ויעלו, כי הנה א"א ממלא כל המקום ההוא שלו, ואין שם דבר פנוי, וכן או"א במקומו, וכן ז"א, וא"כ בהכרח, שבעלות ז"א ממקומו, שצריך שאו"א יעלו גם הם, וכן האריך יעלה גם הוא. (ש) ונמצא, כי עליית בחי' אחת, הוא גורם טלטול ועלייה לכל שאר העולמות עליונים ותחתונים, כי כולם קשורים זה בזה. ואמנם אין כולם עולים, דא"כ אין

הגהה

- (ב) צמח: שאם ת"ל, שכיון שהם אורות ולא דבר גשמי, ויכולים ליכנס אלו תוך אלו ונשארים במקום אחד, לזה נותן טעם שאינם שוים.
- (ג) צמח: נלע"ד, כי גם יש יתרון רביעי, בג' אמצעיות.

הנחות ומראה מקומות

- (צ) שער הכוונות ענין ערבית ליל שבת דרוש ב'.
 (ק) צ"ל בגי'.
 (ר) ר"ל אורות דנה"י ואורות דחג"ת (הו"ח).
 (ש) ע"ה ח"א שער המוחין פרק ה' דף רפ"ט ט"א ד"ה אמנם דע. מבו"ש ש"ה ח"א ס"ו. ע"ה ח"ב שער סדר אבי"ע פ"ב. שער הכוונות ח"ב דרוש ענין השבת הרגלים. תע"ס שיעור ר' מן אות פ"ד עד אות ק"א.

מעלה בזה, אמנם הענין הוא, כי יש בעולמות כולם, פנימיות וחיצוניות בענין הכלים עצמם, והמלאכים מחיצוניות הכלים והנשמות מפנימיות הכלים, וכל אלו הם עולים. אך העצמות שלהם, נשאר תמיד במקומם, נמצא כי כשהז"א עולה, אינו עולה רק בחי' הגוף והכלי, ונשאר עצמותו למטה, ואז עולה כל הנוקבא במקום ז"א. ונמצאת הנקבה חוזרת להיות לה עצמות הז"א וכלים שלה, ואז הכלים שלה נגדלים בבחי' כלים דז"א, וכן כיוצא בזה בכלן, והבן זה מאד, כי הוא כלל גדול בכל מיני עליות ואל תטעה.

(ונלע"ד, כי זה העצמות הוא בחי' א"ס המתפשט בתוכם, כי נשמתם ממש נקרא כלי בערכו, כי הרי הנשמות מן הנשמה באה, ואיד נאמר שהוא מפנימיות הכלי). וכל זה הוא דוגמת גוף האדם, שקונה נשמה חדשה יתירה ע"י מעשיו, ואין גופו משתנה, אלא הנשמה היא המשתנית.

ונתבאר במקומו בענין תוספת שבת, כי ג' ראשונות דלי' דצלם משם נמשך תוספת נשמה, ומג' אמצעיות רוח, ומג' תחתונות נפש, והכל בלי' דצלם. כנראה, כי כל בחי' מצ' ומל' ומס', כלולים נר"ן, וא"כ שלשתם בכללות יהיו נר"ן כנלע"ד. והנה ל' דצלם, היא בחג"ת דתבונה, אם הבנים. (א) והנה אחר שהז"א

לוקח כל הצלם שלו, אח"כ הנקבה עולה, ותחילה עולה בג' תחתונות דאז"א יחד, ואחר כך בג' אמצעיות של שניהם, ואחר כך בשלשה ראשונות של שניהם יחד ג"כ, ואינו לוקח תחילה כל אימא, ואח"כ כל אבא. והיותר נלע"ד ממקום אחר, שאינו לוקח רק אבא ולא אימא כלל, כי הנוקבא לוקחת אימא וע"ש. ואח"כ עלייה רביעית בכתר דאבא, ת) ואחר כך מקבל מקיף ג' תחתונות, ואחר כך מקיף ג' אמצעיות, ואחר כך מקיף ג' ראשונות, ואחר כך עולה במזל הי"ג, ואחר כך במזל הח'. (ב) מאמר, א) כשאדם עומד על שולחנו בשבת

ומקדש, מלאך אחד בא, ואומר לו וסר עונך וגו', וראוי לדעת דמה התיחסות וקשר יש לפסוק וסר עונך, אצל ענין קידוש שבת. אבל נ"ל, כי קיימא לן כל היודע עדות בחברו ואינו מעיד לו, עובר באם לא יגיד ונשא עונו, כ"ש וכ"ש שיש לו להעיד, על שברא הקב"ה שמים וארץ בששת ימים, ובו' נח, וזהו ענין הקדוש, וטעם היותו מעומד, וכשמקדש אז סר עונו שהוא עון אם לא יגיד, ולפיכך אומר לו המלאך וסר עונך גו', ע"כ. (ג)

(ב) סדר ג' סעודות: הראשונה היא של הלילה, היא כנגד חקל תפוחין קדישין, שהיא מלכות. וסעודה של הבקר, היא סעודת עתיקא קדישא. והשלישי היא סעודת ז"א.

הגהה

- (א) צמח: נלע"ד, שזה בלי' דצלם דאימא, שהרי בערבית שבת כתוב, כי אמצעיות דלי' דצלם דאבא, הם בחי' נשמה בערך האמצעיות דלי' דצלם דאימא שהם בחי' רוח, וצ"ע.
- (ב) צמח: האמור הוא מדבר בקיצור בעליות של שבת דוקא, ומה שאמר במזל י"ג וח', היינו כי במנחת שבת בלחש, עולה

הגהות ומראה מקומות

- (א) עיין שבת קי"ט:
 (ב) זהר יתרו פח: ז"ח אחרי אות ס"ג ואות ע"ד
 ב' כאמרים בענין ג' סעודות שבת. שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת יתרו דף פ"ו ט"א ד"ה שם דף פ"ה. שער הכונות ח"ב ענין סעודות שבת.
- (ח) צ"ל דאז"א וכן כתוב בשער הכונות בענין מוסף וסעודת שבת ובחזרת תפילת מוסף בקול רם או ז"א עולה בכתר אז"א. פ"ח הקדמה לשער השבת פרק ה' ע"ח ח"ב שער נ': קיצור אבי"ע סוף פרק ו'.

ג) והנה אותיות שבת, הוא סוד התדבקות ב"ת בש', שהם ג' אבות, ש' ב"ת, והיא עולה למעלה מנר"ה שהם תפוחין. והם נקראים תפוחין, לפי שהם כמו התפוח, כלולים מלובן ואודם, אלא שזה אודם נוטה ללובן, וזה לובן נוטה לאודם, ולפיכך נקראים שדה תפוחים, כי ד' ש', בסוד ג' אבות, ד' ה' בסוד ד"ה דיהודה, שהוא קודם הזווג, ואחר הזווג. (א)

והנה כנגד סעודה זו של הלילה, נאמר והרכבתיך על במתי ארץ, על דייקא, כי עולה למעלה מנר"ה, ועלייה זו שהיא עולה למעלה מנר"ה, היינו מנר"ה דידה, שהם במתי ארץ דייקא, ועולה על נר"ה של הזכר דהיינו ת"ת, והם נקראים תפוחין קדישין, בסוד קדש היא לכם, ולפי שמכניסין ומבשלין הזרע העליון היורד מן המוח הנקרא חכמה, והיא קדש, לפיכך נקראים תפוחין קדישין. ולפיכך בקידוש הלילה, אנו מזכירין ל"ה תיבות, כנגד ל"ב שבילין, וכנגד ג' אלר נה"י, כנוצר בספר הזוהר, לרמוז שנתעלו ג' שלה, ועלו למעלה על ג' של הזכר העליון, ונדבקה באבות ה) וכאשר תתעלה היא ותתדבק באבות, בהכרח יתעלה גם הזכר העליון על ידה בסוד ג' אחרונות שבו, ויעלו אותם הג' למדרגת אבות בימי החול, ז) ולפיכך בקידוש שהוא כנגד הזכר, יש בו ג"כ ל"ה תיבות, שהם כנגד ל"ב שבילין, וג' כנגד נה"י של הזכר, שגם הם נתעלו ממה שהיו, ואין ספק כי שניהם יתענגו בעדן העליון, כי ג' אחרונות שבשניהם, עלו

למדרגת אבות, וג' אמצעיות למדרגת מוחין, וג' ראשונות בחיק אר"א, ושניהם שהם ההוי"ה אדני, שהם א"ז, ז) מתענגים על יהו"ה, על יהו"ה ממש, וזהו או תתענג על יהו"ה, על יהו"ה דייקא, אלא שאין זה השפע אלא להם, ואנחנו מקבלים שפע מעל במתי ארץ לבר, ולפיכך סעודה זו היא כנגד והרכבתיך על במתי ארץ בערכנו, כי אין אנו מקבלים השפע כי אם מעל במתי ארץ, בסעודה ראשונה. עד בא הסעודה השניה, כי אז היא סעודת עתיקא קדישא, שאנו מקבלים שפע מעתיקא קדישא ממש, ומפני זה נזכר בכתוב, או תתענג על יהו"ה, קודם והרכבתיך על במתי ארץ, שלא כסדר הסעודות.

גם סעודה ראשונה יש בה קבלת שפע מעתיקא קדישא, אלא שהוא לעצמה, ואחר כך אנו מקבלים שפע מעל במתי ארץ, והיינו דקאמר או תתענג על יהו"ה, ולא קאמר ואענגך יהו"ה, כדקאמר והרכבתיך על במתי ארץ, אלא אמר או תתענג סתם, וקאי אחקל תפוחין קדישין, שמקבל הוא עצמו מעתיקא קדישא בסעודה ראשונה, ולפיכך נזכר קודם להרכבתיך וקאי נמי עלינו בסעודה שניה, שאנו מקבלים שפע מעתיקא קדישא ממש בזה הסעודה שניה, ואמנם סעודה שניה זו, היא סוד התעלות הבנים הנעימים בחיק אר"א, בסוד בנים, ויהיה הוא נכלל בחלקיו בתוך אבא עילאה בהכרח, וכן בחלקיו תוך אימא עילאה, ח) כי כבר ביארנו, כי סוד סעודה הם התעלות התחתונים

הגהה

וחסרים לה ט', בסוד א"ח ד' כנודע, והוא עצמו ד"ה מיהודה, כנודע כי יה"ו הוא כמו א"ח, וד"ה כמו ד', והכל אח"ד.

(א) צמח: בסוד ד' ה', היות כי קודם הזווג היה ד', בסוד נע"ר. ואחר הזווג היא ה', בסוד נערי"ה. כי יה"ו הוא דכורא, וד"ה נוקבא, כנודע כי הנוקבא היא נקודה שרשית,

הגהות ומראה מקומות

דיוצר דרוש ח', דרושי חזרת העמידה דרוש א', ז) הקדמת התקונים אות מ"ה ובדפו"י ג. ח) הנוסח בשער מאמרי רשב"י דף פ"ז ט"א ד"ה ואמנם, הוא, ואמנם סעודה זו הב', הוא סוד התעלות הבנים הנעימים, בן ובת, לאבא ואימא, בסוד בנים,

ג) ז"ח כי תבא דף ס' ט"א ובז"ח ע"פ הסולם אות ל"א. ד) ר"ל ש' של שדה. ה) זהר ויקהל דף רז: ו) צ"ל כמו החול. שער הכוונות דרושי ק"ש

שבשניהם למדרגת אבות, חגיגת למדרגת מוחין. ובסעודה שניה הוא היות האמצעיות שבשניהם, עולות במדרגת חגיגת דאריא, וגי מחות במדרגת ג' עליונות דאריא.

וכאשר תדקדק בענין שכתבנו, ותמצא, סעודה ראשונה, בה השיגו הבנים אל אריא, בסוד ג' אחרונות שבהם, וזהו סוד חקל תפוחין קרישין, בסוד קדש קדשים לפני לפני. וסעודה שניה, השיגו הבנים הנעימים מאריא, בסוד ג' אבות שבהם, ולפיכך תקרא סעודה זו, סעודתא דעתיקא קדישא, כי עד שם התפשטות הכתר בסוד ג' אחרונות שבו, והדברים עתיקין, ולפיכך נקרא קידוש זה קדושא רבא, בסוד צומא רבא. (ט)

ואמנם סעודה שלישית, הוא סוד התעלות ז"א כולו בתוך אריא עילאה, ג' אחרונות שבו בג' אחרונות שבהם, וגי אבות שבו, בג' אבות שבהם, וגי מחות שבו, בג' מחות שבהם. וזו נקרא נחלה בלא מצרים, כי אין קליפה שולטת שם, כיון שכולו נכלל באריא עילאין, ולא נשאר ממנו כלום למטה, בסדר אצילותו הראשון. (י) וכאשר יעלה למעלה, ויהיה נכלל כולו באריא, יהיה סמוך למצח העליון, בסוד ג' ראשונות שבעתיקא, וזהו עת רצון, ואמנם עלייה זו, לא תשיגהו הכלה, רק החתן לבר, ולפיכך נקראת סעודתא דז"א, ואנו מתפללים שגם הכלה תשיג למדרגה זו, וזהו ואני תפילתי לך הי עת רצון, וכבר ידוע (כ) שהיא נקראת תפיליה וע"ה, וסוד ואני: לחבר אני עם ר', ולפיכך אנו קורין במנחה בס"ת בשבת, להרביקה

עם בעלה, שהוא תורה שבכתב. וקורין ג' לבר, כי זהו ההפרש שיש בינה לבעלה בשעה זאת, כי ישארו ממנה ג' למטה, שלא נכללו בעולם העליון, ומפני היות ז"א נכלל כולו באריא, ודינין שבו"א מתבטלין, אעפ"י שהוא זמנם, כי מסתכל בו המצח העליון בעלות שם סמוך לו, וכל העולמות בהשקט ובשלחה, כי המצח העליון יתיב על כרסייא דשביבין דנור לאכפאי לון.

והנה כאשר תפתח עיניך תמצא, כי סעודה זו עם היותה של ז"א, היא גדולה מכולם, ולפיכך אין אנו אומרים בה קידוש כלל, כי נעלמה מאד, ושם מקום האכילה ולא השתיה, וזהו והאכלתיך נחלת יעקב אביך, וכד"א אכלו רעים לעילא, שתו ושכרו דודים לתתא. כנזכר בזהר ויקרא דף ד', משום דיתבי ברעותא ואחרותא ואחרותא דלא מתפרשין לעלמין, והיין אעפ"י שהוא לפעמים משמה, בסוד מתוק הדינין, אין להזכיר אותו עכ"פ. (ל) ואמנם בשעת סעודה שלישית זו, אין הדינין ניכרים כלל, והכל רחמים גמורים. ולפיכך נסתלק משה בשעה זו, ולא בבקר, להראות שנתעלה בסוד הרחמים הפשוטים, ואמנם הוצרכו ג': משה, יוסף, דוד, להסתלק בשבת, לצורך ג' שבמלכות הנשארות, להעלותם למעלה עם בעלה, ודי בזה.

ענין העונה משובחת מליל שבת לליל שבת לתלמיד חכם, הסוד הוא, כי כבר נודע שיש הפרש כי אין נשמות חדשות רק בע"ש, א"כ אין לשמש מטתו כ"א בשבת בחצי ליל שבת. (מ) ונלע"ד, כי אלו הנשמות ממש היורדות בליל שבת, אם האדם בלילה היא

הנחות ומראה מקומות

(כ) עיין באדר"ז אות מ"ה. שער הכונות דף א' ט"א ד"ה הקדמה קטנה, ענין מנחת שבת.
 (ל) ובשער הכונות ענין סעודה שלישית כתוב, אמנם עכ"ז באמצע אכילת הסעודה הוה צריך לשתות יין ולברך עליו בפה"ג, וכן ראיתי נוהג מרן בעל הסולם זיע"א.
 (מ) זהר ח"א יד: נ. קיב. ח"ב סג: רה. ח"ג עת. שער המצות בראשית דף ח' ט"א ד"ה והת"ח. ספר טעמי המצות בראשית ד"ה בענין הויחג.

ויהיה הוא נכלל בחלקיו בתוך אבא עלאה בבנים שלו. והיא נכללת בחלקיה בתוך אימא עלאה בבנים שלה.
 (ט) שער הכונות ענין סעודת שחרית דשבת ד"ה גם יש ט"א. פ"ע"ה שער השבת פרק כ"א.
 (י) ר"ל כסדר אצילותו הראשון של קודם חטא אדה"ר, כי אחר שחטא ירדו העולמות ממדרגתם. שער מאמרי רשב"י זיע"א קדושים, ע"ה ח"ב שער מ"ן ומ"ד פרק א'. תע"ס שיעור ח' מן אות ע"ו ושיעור ט"ו מן אות מ"ב.

כך. ס) והטעם כנו"ל, כי כל עצמה של אזהרה זו אינה רק לבל ישפיעו נשמות הנקראים צדיק ורע לו, רק נשמות השבת כנו"ל, ואם כבר היא מעוברת או מניקה, בטלה לה טענה זו. (א)

(ב) הבדלה בחונן הדעת, פי' רש"י, מתוך שהוא חכמה, והחכם צריך שיהיה יודע להבדיל בין קדש לחול. אמר בטלימוס, שכוכב חמה שולט ביציאת שבת, באותה נקודה שמתחיל החול, ומזה הכוכב באה לאדם חכמה, ולזאת הסיבה אמרו במסכת שבת ע) האי מאן דאתיליד בכוכב חמה, יהא גבר חכים. והקב"ה ברא את העולם ביציאת השבת, באותה נקודה שכוכב חמה שולט בה, שמצידה באה החכמה, ובחכמה בראו, כמו שתרגם הירושלמי בראשית ברא אלהים, בחכמתא. לפיכך אומרים הבדלה בחונן הדעת, הואיל והיא חכמה, קבעה בשעה שהקב"ה ברא את העולם בחכמה, שהוא כוכב חמה.

עוד לו בפירוש פרשת קדושים תהיו, בפסוק ולא תטמאו את נפשותיכם גר', וז"ל, א"כ יבא היטב המאמר שהתחלתי, אומרים הבדלה בחונן הדעת מ"ט, הואיל והיא חכמה, קבעה בברכת חכמה, ר"ל, שעם שהחכמה אפשר להשיגה באכלינו מאכלים גסים, הבדיל השי"ת בין הטמא ובין הטהור. פ) ואמרו בין קדש לחול, ובין אור לחושך, ובין יום השביעי לששת ימי המעשה, שי"ל למה אמר בין יום ה' לששת ימי המעשה, מאחר שכבר אמר בין קדש לחול. אבל נאמר, שמ"ש בין קדש לחול, לפי שהשי"ת

הכונות דף רס"ג עמוד ב' משמע כן בטעם בדבר טוב.

(ב) צמח: מכת"י ספר ישן.

ישמש מטתו, ונשארה אשתו מעוברת מביאה ההיא, ודאי אותה הנשמה תשרה על אותה טיפה, וכיון שהיא נשמה חדשה ולא ענושה, לזה אמר שאותם הבנים יהיו חסידין קדישין, וזהו טעם הורדת אותם הנשמות בליל שבת, ועיין זה היטב כי הוא אמיתי. וכשארם ישן בליל שבת, או מתחברת נשמתו עם אותה נשמה חדשה, ומראה לה את ג"ע התחתון, והולכות שם יחד. ובחצי הלילה שבים כל הנשמות לגוף האדם, נ) ואז אתיין הנהו תרין נשמתין מתערטין כחדא מג"ע. ועכ"ז צריך אז בחצי הלילה, או כשמתעורר משנתו, לומר פסוק א' כמו רוח ה' אלהים עלי וגו', בלכתם ילכו וגו', כדי לערר אותה נשמה חדשה, ואח"כ יתחבר עם אשתו, ותשרה אותו הרוח על הטיפה ההיא, ויצא בן חסיד וקדוש, אם יזכה שתתעבר אז אשתו. ואם לאו, כה יעשה בכל ליל שבת, עד יאונה לידו. ונראה, כי צריך האדם לטבול בכל ע"ש, כמו רב המנונא סבא, ולהקביל פני שבת בטהרה. ובבקר יום השבת, צ"ל מזמור השמים מספרים גר', נראה דאין לאומרו בחול, ולכן יש נוהגין לומר במקומו אלהים יחננו גר', ושם כל פירוש מזמור זה, וגם בשער הכינויים אשר לי פירשתיו.

תבין מן התיקונים סוף דף צ"ג, כי כל הזהרת ז"ל על הזווג מערב שבת לערב שבת, הוא כשמשמש לשם הריון, כי צריך לבנים, וצריך להיות הזווג אז כדי שישרה בההיא טיפה נשמה קדושה עלינה מזווג עליון. אמנם אם אשתו מעוברת, או מינקה, אין לחוש על

(א) צמח: מלשון הזהר ויקהל דף ר"ח נבין, שצריך לברך במוצאי שבת על אור ששבת, וכן ביאר הרב ר' חיים זלה"ה בביאורו וע"ש. ומהבדלת מוצאי י"ה הכתובה בספר

הגהות ומראה מקומות

לש"ש נבראים בנים והם בג"ע, ולעמיד לבא נקבצו אליו וזש"ה מי ילד לי את אלה עכ"ה, ומכאן נראה דאזהרת למנוע בחול הוא בכל זמן במניקה וזקנה שמוליד בכח כמובן ודו"ק עכ"ל.

(ע) דף קנו. (ס) שער המצות פרשת בהר.

ג) זהר תרומה קלו: ושם גם כתוב טבילת ע"ש של רב המנונא סבא. ועיין זהר ויקהל רד.

ס) פע"ח הקדמה לשער השבת סוף פרק ו'. ובנצוצי אורות פרשת וישב קפו: כתוב, שבתשובה למר"מ גאלנטי הזקן כ"י מביא מזהר כ"י דכל זוג

ביצירה בארץ ישראל, ויצירה גם כן בעשיה בחוצה לארץ. כגון: ביום א' פועל חסד שבאצילות, מתלבש בחסד דבריאה, וחסד דבריאה, מתלבש בחסד דיצירה, וחסד דיצירה מתלבש בחסד דעשיה. וכן יום ב' בגבורה. ויום ג' בת"ת, וכן כולם.

ואמנם בימים אלו, יתגלו הספירות העליונות מתלבשות בבריאה לבד, כל ספירה וספירה בזמן ממשלתה, כגון בפסח, חסד דאצילות מתלבש בחסד דבריאה, ולא יתלבש בחסד דיצירה, כי מרוב התגלות אור האצילות בבריאה יתבטל אור חסד דיצירה לגמרי, דשרגא בטיהרא מאי מהניא, וכ"ש אור חסד דעשיה. הא למה זה דומה, למעיין הנוטף טיפין טיפין, וארובות השמים נפתחו לרוב, ולא ניכרו אותן הטיפין הנוטפין, כי נתבטלו בריבוי המים היורדים מן השמים. ועד"ז תקיש אל שאר המועדים. ואמנם שאר המדות, לא בטל התלבשותם, כי בפסח אעפ"י שבטל אור החסד דיצירה, ואור חסד דעשיה, עכ"ז לא בטלו שאר המדות בהתלבשותם ביצירה ועשיה כשאר ימות החול, ולפיכך הותר בהם מלאכת אוכל נפש. (ב) הנה נתבאר כללות ענין המועדים, ועוד נתבאר כל מועד ומועד בפרטות, בפרקים הבאים בע"ה.

פרק ב

ענין חולו של המועדים ג"כ בכללות, כי עם היות כי המועדים הוא סוד הארת האצילות בבריאה בחלק מחלקיה, אם חסד בפסח, ואם ת"ת בשבועות, ע"כ מצאתי. הא אתינן לאודעא בהאי קרא דכתיב,

הגהות ומראה מקומות

(א) שער הכוונות ח"ב תחלת דרוש בית מועד דף קכ"ג ט"ב. פע"ח שער מקראי קודש פ"ג.
(ב) שער הכוונות דרושי יו"ט דרוש ג'. דרושי חזרת העמידה דחול דרוש ב'. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ר"ג ד"ה עוד שם. מבו"ש ש"ג ח"ב פרק י"ד-יז. שער המצות פרשת בא.

הבדיל יום אחד משמחה ותענוג, כמ"ש וקראת לשבת עונג, לפי שבו ביום יכולים להשיג החכמה, שעם העצבון תמנע ההשגה, וזה היום הוא בין יום ה' לששת ימי המעשה.

ואנו אומרים מאורי האש בראיית הצפרנים, שאמר גלינוס, שכמו שהשער מותר המוח, ג"כ הצפרנים מותר הלב, לרמזו: שעם המותר הרק, נוכל להשיג החכמה, כ"ש בעצמות שנושיג אותה, ובראיית הצפרנים נשיג ונכיר, אם הלב הוא דק ובהיר להשיג בחכמה, (פ) וזהו שאמר המאמר, הואיל והוא חכמה, קבעוה בברכת חכמה ועיין, וז"ש והייתם קדושים, ולא תטמאו את נפשותיכם כי קדוש אני ה'.

מועדים

זה מצאתי מכתיבת ידי מורי זלה"ה עצמו, אך לא ידעתי אם הוא שלו מפירושו, ודעתי נוטה שהוא שלו. וז"ל, בית מועד, פתח דברי, ראיתי לבאר ענין המועדים, וחולו של מועד, וראשי חדשים, וחנוכה, ופורים, וחלקתיו לט"ו פרקים.

פרק א

(א) הנה ענין זמנים אלו, הוא התנוצצות המאורות העליונים בזמנים אלו, לפי הזמן, אם בחסד, אם בגבורה, או בת"ת, או בנצח הוד יסוד מלכות, כל אחת מתגלה לפי העת והשעה. ודע, שאעפ"י שבכל ששת ימי החול פועלים ז' מדות אלו כנודע, אינו דומה פעולתם בששת ימי החול, לפעולתם בימים האלו. כי בששת ימי החול, פועלים ע"י אצילות בבריאה, ובבריאה

(פ) זהר ויקהל אות רס"ח ועי"ש בפירוש הסולם מאמר מאורי אש. ומאמר הצפרנים. זהר בראשית א' אות קל"ב ובסולם שם מאמר מאורי אור ומאורי אש. ע"ח ח"ב שער ל"א: פרצופי ז' ו' פ"ב שער הכוונות ענין שנוי התפלות דרוש א' ד"ה ובענין ברכת בורא מאורי.

דא"א, ולכן אינם משתנים, כי ב' הבחי' ההב' הם ממקום אחר, ממוחין דא"א. אמנם דקטנות הם משתנים, כי הקטנות לעולם המוחין ההם, אינם דבר אחר זולת הלבושים דאימא, אמנם לבושי הנה"י עצמן של אימא או של אבא, הם המוחין עצמן דקטנות, והוא עצמו משמש במקום מוחין דז"א בעת קטנותו. והנה הקטנות הראשון, הם נה"י דתבונה, והקטנות השני נה"י דבינה, שהם בחי' חג"ת של כללות פרצוף הכולל בינה ותבונה כנוכר במקומו, וא"כ בהכרח יש הפרש ביניהם, כי אלו הם מנה"י, ואלו מחג"ת, ולכן הם משתנים, שאלו הם אלהים, ואלו אכרס"ם. (ונלע"ד שצ"ע, כי הרי נתבאר במקום אחר ו) כי כל המוחין דעיבור, או דיניקה, או דגדלות, כולם הם בחי' מוחין, בתוך לבושים דא"א, וגם נתבאר כי המוחין היו מהאורות של המלכים דז"א עצמו והקרומות מהניצוצות שלהם, וצ"ע).

(ז) הקטנות דליד פסח, הוא היניקה, ובו כולל גם העיבור. וכן בקטנות שני הוא היניקה וכולל גם קטנות דעיבור. ונמצא כי בהולד ז"א, נעשה לו צלם בתבונה ג', וביניקה, צלם דתבונה שנית, ובגדלות, צלם דתבונה ראשונה, ואחר כך עיבור צלם בבינה שלישית, וביניקה צלם בבינה שנית, ובגדלות צלם בבינה ראשונה ונמצא כי ג' כלי תבונה, הם עיבור ויניקה ומוחין. וכן בכל ג' כלי הבינה, הם עיבור ויניקה ומוחין.

(ח) ומושב בני ישראל ת"ל שנה, ת"ל,

חנם נמקרתם ולא בכסף תגאלו; (ג) דחנם היינו סטרא אחרא, דהוי למגנא כל עובדוי, כדקאמר ר"ש ולא בכסף תגאלו, דלא להוי פורקנא דילהון מסטרא דכסף, דהוי חסד. אלא מסטרא דזהב, דהיינו אימא עילאה, דלימות המשיה הויא כנור דשמנה נימין, דהיינו אימא עילאה, והיינו דאמרין במסכת שבת (ד) דאמרי ישראל על יצחק, כי אתה אבינו דבגבורה עילאה דאתאחדת באימא, להוי לכו פורקנא. והיינו כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, והתם מסטרא דיובלא נפקו, אלא דהתם אתגלייא אימא עילאה בתתאה, ובתתאה נפקו, והשתא לאו הכי, אלא דאתגלייא אימא עילאה ביצחק, ובה יפקון, וכלא כדקא חזי. והיינו דכתיב יושב בשמים ישחק, ואפיק צ' ועייל ש', דאיהי אימא עילאה דאתכלילת ביצחק, והיינו יושב בשמים דאיהי אימא עילאה, אתכלילת ביצחק. ומשום דעאלו בקליפין דאינון חנם, פריק לון באתר דלא שלטין קליפין, דהיינו אימא עילאה, והשתא אתי שפיר דקאמר כימי צאתך, ובתר הכי אמר אראנו, דעל ידי עלמא דאתכסייא להוי פורקנא, וכד"א ועבד הלוי הוא, ולהכי אתמר באתכסייא, וכלא שפיר והיינו דכתיב, ה' כגבור יצא. (א)

נבאר הטעם (ה) למה הקטנות ראשונה, הוא משונה מהקטנות שני, משא"כ בגדלות ראשון והשני, ששניהם הם הוי"ת דארבע בחי' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שהם ח"ב ח"ג, והטעם, כי המוחין דגדלות, בין אותם דגדלות א', בין אותם דגדלות שני, הם טיפות הנמשכות ממוחין

הגהה

(א) צמח: מה שאמר דלא שלטין קליפין דהיינו אימא עילאה, נלע"ד שכונתו לומר בגבורה, ששם נגלית אימא עילאה, כי מסיום

(א) צמח: מה שאמר דלא שלטין קליפין דהיינו אימא עילאה, נלע"ד שכונתו לומר בגבורה, ששם נגלית אימא עילאה, כי מסיום

הגהות ומראה מקומות

(ו) ע"ה ח"ב שער פו"ה סוף פרק י'. מבו"ש ש"ה ח"ב פרק ז'.

(ג) שער הפסוקים ישעיה סימן נ"ב בפסוק כי כה אמר ה'.

(ז) ע"ה ח"א שער המוחין פרק ד' ד"ה הקטנות. (ח) שער הפסוקים בא בפסוק ומושב בני ישראל.

(ד) דף פט: (ה) ע"ה ח"ב שער פו"ה סוף פרק י'. שער

ספר הלכותיים ש"ש בפסוק קצותיו תלתלים.

הכוננת עיני פסח סוף דרוש ב'.

מה שאמרו בזהר פרשת בראשית דף ח', ככל ימי שתא אקרי א"ל, והשתא אקרי כבוד א"ל וכו', פירוש: כי בכל השנה, אין לה אלא שם א"ל, אבל עתה יש לה דעת יותר פנימי כנודע, והוא שם ס"ג, שהוא בגימטריא כבוד א"ל, והדעת הזו אין לה, רק בעת הזווג, שהוא יום השבת, או ביום שבועות שאז הוא דוגמת השבת כנודע, שלכן אינו אלא יום א', ואינו חג ז' ימים, כמו חג המצות, או חג הסוכות. ט)

סוד תפלות כל השנה, בר"ה בשעת הוצאת ס"ת, יאמר י"ג מדות ג"פ, ואחר כך יאמר, רבש"ע, מלא משאלותי לטובה, והפק רצוני, ותן שאלותי, ומחול כל עונותי ועונות בני ביתי, מחילה בחסד, מחילה ברחמים, וטהרני מהפשעים וחטאים, וזכרני ברצון טוב מלפניך, ופקדני בפקודת ישועה ורחמים, וזכרני לחיים טובים וארוכים, ופרנסה טובה וכלכלה, ולחם לאכול ובגד ללבוש, ועושר וכבוד, ואריכות ימים בתורתך ובמצותיך, והפק תעלה ורפואה לכל מאובי לבני, ותברך מעשה ידינו, אמן וכן יהי רצון, וגזור עלינו גזרות טובות, ובטל מעלינו כל גזרות קשות ורעות, יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי ג"פ, ואני תפילתי ג"פ, וכן יעשה במוסף, וביום שני ביוצר.

ביה"כ יעמוד בעת הוצאת ס"ת, ויאמר י"ג מדות ג"פ, ואח"כ יאמר, רבש"ע, מלא כל משאלותי לטובה, ותן לי ולבני ביתי חיים טובים וארוכים, בכבוד ובמנוחה, ביראתך ובתורתך, בשלום ובבטחה, ופדנו מכל צרה וצוקה ויגון ומות, ומכל שעות רעות המתרגשות לבא בעולם, וכפר עונותינו ואשמותינו, אמן וכן יהי רצון ג"פ, ואני תפילתי ג"פ, וכן במוסף, וכן במנוחה ג"פ.

יום סוכות בשעת הוצאת ס"ת, יקרא י"ג מדות ג"פ, ואח"כ יאמר, רבש"ע, מלא משאלותי לטובה, והפק רצוני, ותן שאלתי וזכה לי ולבני

בגימטריא ה' שמות אלה"ם, וזהו בני לתפלות ובאותה הפרשה קטנה של ויהי בימים הרבים ההם, עד וידע אלהים, יש ה' פעמים אלהים, ואז היתה הגאולה. ולזה נאמר והנה לא שמעת עד כ"ה, הם כ"ה אותיות שיש בה' שמות אלה"ם הנזכר.

זה מצאתי בספר מחזור של מורי זלה"ה, כמנהג אשכנזים, בסוף חזרת העמידה דשליח צבור ביום שבועות ראשון, שם כתוב מבחון מכתבת יד מורי זלה"ה ענין זה, וז"ל, יום שבועות יקרא י"ג מדות ג' פעמים, ואחר כך יאמר, רבש"ע, מלא כל משאלותי לטובה, והפק רצוני, ותן שאלתי, לי ולבני ביתי, לעשות רצונך בלבב שלם, ומלטנו מיצר הרע ומפגע רע, ותן חלקנו בתורתך, וזכנו ללמוד תורה וחכמה, ולעשות מעשים טובים בעיניך, וללכת בדרכים ישרים מלפניך, וקדשנו בקדושתך, כדי שנזכה לחיים טובים וארוכים, ולחיי העוה"ב, ושמרנו ממעשים רעים, ומיצה"ר, ומכל שעות רעות המתרגשות ויוצאות בעולם, והבטח בה' חסד יסובבנו, וכן יהי רצון, ויחזור התפילה ג' פעמים, ואחר כך יקרא ג' פעמים ואני תפילתי וכו', וכן יעשה במוסף, וביום שני ביוצר.

גם זה מצאתי במחזור הנזכר כתוב מבחון קודם תקון תפילת אלול ו' ימי תשובה, וז"ל, יום צום ישאל האדם חיים וכפרה, יעמוד בשעת הוצאת ס"ת, ויקרא ג' פעמים י"ג מדות, ואחר כך יאמר, רבש"ע, מלא כל משאלותי לטובה, והפק רצוני, ותן שאלתי, לי ולבני ביתי חיים טובים וארוכים, בכבוד ובמנוחה, ביראתך ובתורתך, בשלום ובהשקט ובטחה, ופדני מכל צרה ויגון, ממות ומכל שעות רעות המתרגשות ויוצאות לעולם, וכפר עונותינו ואשמותינו, וכן יהי רצון, ויזכיר שאלתו ג' פעמים, וכן במוסף ובמנוחה, כדי שישלים שאלתו ג' פעמים, ותנתן שאלתו, ויקרא ג' פעמים ואני תפילתי לך ה' עת רצון וגו'.

הגהות ומראה מקומות

ט) פע"ח סוף שער חג השבועות הגה"ה א"מ וקשה א"כ בשמיני עצרת יהיה ג"כ כך שהרי הוא ג"כ יום א' וא"כ היינו הך וצ"ע.

אלהים ברוב חסדיך ענני באמת ישעך, מצחא דרעותא. הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, נטלא דכלא. (א) הנה עין ה' אל יריאיו למיחלים לחסדו, עינא טבא. הדר והדר לפניו עון וחדוה במקומו, חוורא דעינא. כי עמך הסליחה למען תורא, חוטמא. חנון ורחום ה', ארך אפים ורב חסד, ארך אפים. וג' פסוקים, באור פני מלך חיים, ורצונו כעב מלקוש, רוא דאנפין. כי אל גדול ה' ומלך גדול על כל אלהים, רוא דאלהא. אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון, רוא דכפוריב. כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן שיורד על פי מדותיו, תיקונא. דכהנא רבא בתיקונא עילאה.

(י) סוד מה שאנו אומרים בתפילת מוסף, מפני היד שנשתלחה במקדשך, יובן מזהר פרשת תרומה דף קע"ב, סוד חלון אחד, הנקרא חלון זהר, ובו צורת יד, והוא תחת השכינה. ובעת החרבן שלט על בית המקדש ונחרב וע"ש, וזהו מפני היד שנשתלחה במקדשך.

ראש השנה

סוד תענית י' ימי תשובה, וסוד תענית יום הכפורים בכל העינויים, וכן בט' באב, וסוד לילו כיומה הכל נרמו בביאור פרשת אמור דף ק' ברעיא מהימנא, על סוד תב בתיובתא, שוי גרמיה בתעניתא, עד דאתי יום כפור ע"ש היטב סוד עמוק.

סוד חכם מתיר את הנדר, היינו משום דנדרים הוו בבניה, ולכן חלים על דבר מצוה. ואמנם בעלה שהוא בחכמה בעל דבינה, מפר לה את הנדר, דברשות בעלה קיימא. (א) מיום ראש השנה, מתחלת הנסירה, עד

ביתי לעשות רצוניך בלבב שלם, ומלטני מיצר הרע, ותן חלקנו. בתורתך, וזכינו כדי שתשרה חכמה ובינה עלינו, ויקיים בנו מקרא שכתוב, ונחה עליו רוח ה', רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת ה', ולכן יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי, שתזכני לעשות מעשים טובים בעיניך, וללכת בדרכים ישרים לפניך, וקדשנו בקדושתך, כדי שנזכה לחיים טובים וארוכים לחיי העוה"ב, ושמרני ממעשים רעים, ומיצה"ר, ומרוח גבוה, ומימים רעים, ומשעות רעות המתרגשות לבא בעולם, והבוטח בה' חסד יסובבנו, אמן וכן יהי רצון ג"פ, וכן במוסף, וביום שני ביוצר בעת הוצאת ספר תורה, ואני תפילתי ג"פ.

יום ראשון של פסח, בשעת הוצאת ס"ת, יאמר י"ג מדות ג"פ. ישאל, לצאת מעבדות, וכן וחסד בעיני השם, ובעיני בני אדם, ועושר, שנאמר ושאלה אשה משכנתה וגו', ולמצוא חן בעיני אדם, וריוח בסחורתו, שנאמר וה' נתן את חן העם, ולשאל נקמה מאויביו, שנאמר ועברתי בארץ מצרים וכו', וכן במוסף, וביום ב' ביוצר לבדו, כדי להשלים ג"פ.

זם שבועות, יעשה כסדר הזה, לשאול תורה וחכמה, ולהבדל מיצה"ר, ולהתקדש, כמו שזכרנו ביוצר בהוצאת ספר תורה, ובמוסף, וביום שני ביוצר לבדו, בשעת הוצאת ספר תורה.

בקשת רחמים, בתיקונים דעתיקא דעתיקין. שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי, עתיקא קדישא רישא חיוורא. עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ, רוא דייחודא. ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום, פלגותא דשערי. ואני תפילתי לך ה' עת רצון

הגהה

(א) צמח: טלא דבדולחא, מפני שמונה תיקוני עתיקא, או נטורא דכולא, שעדיין מדבר בעינים.

הגהות ומראה מקומות

(י) פע"ח שער מקראי קודש סוף פרק ג'.
 (א) ע"ח ח"ב שער הנסירה פרק א'. שער הכוונות דרושי ר"ה. ע"ח ח"ב שער תקון הנוקבא פרק ב' כלל ח'. מבו"ש דף ש"ב ט"א ד"ה מאמרים דר"ה. שער ההקדמות דף ת"ג ט"א ד"ה ויפל ה'. תע"ס שיעור ט'. אות ק"ו. שיעור ט"ו מן אות קע"ו.

והנה ביום ערב יוה"כ, או נגמרו להעשות יסוד ומלכות שבה, וכל זה לצורך פרצופה עצמה, וגם נכנסו כללות החסדים דיסוד ומלכות שבה, והנה הם ג' בחי': תחילה ע"י דו"א. ואחר כך ע"י אימא. ואחר כך ע"י ז"א. אחר תקיעת השופר, שהם יותר מתוקים.

ודע, כי אלו הבחי' שנסרין הם ב' כנוכר, א' הם בבחי' האחוריים, וא' בבחי' המוחין עצמן הפנימיים. כי כבר ידעת, כי בכל ספירה מט' ספירות של ז"א, יש בה בחינת מלכות, ה) וכל אלו המלכיות, יורדות וניתנות אל הנקבה, שהיתה נקודה א' לבד, ועם אלו הט', נעשית בת י"ס גמורות, כנוכר במקום אחר, וזהו עיקר פירוש נסירה, כי בהיותם בו, נדבקת בו. וכשניתנין בה, אז אינה צריכה לו, ונפרדת וננסרת.

ויש בה ב' בחי': תחילה בחינתה של הכלים, כמו שהיה הוא בעת היניקה, ואחר כך בנסירה, נותן לה גם בחי' המלכיות שבמוחין פנימיים עצמן, ואז נגדלת היא כל האחור שלו ממש כמוהו. והענין, כי גם החסדים שהיו באור מקיף, ועלו בסוד מ"ן, גם הם נתחדשו יותר, כנודע כי כל מוחין חדשין אינן הראשונים עצמן. והנה אלו הם החסדים יותר ממותקים, דוגמת הנזכר בגבורות שירדו עתה, שהם יותר ממותקות. ולכן כיון שהם יותר חסדים מתוקים, לכן דוחין את הגבורות אל הנקבה, ונשאר הוא חסדים לבד. וזהו סוד אתא חסד ופריש גזעין.

סוף ערב יוה"כ, והיה ב) או אב"א עמו, מהחזה ולמטה. ואז אפיל דורמיטא לז"א, והוא, כי נה"י דאימא מסתלקין ממנו, ונשארין כנודע חכמה וחסדים ערומים בלי לבוש, בסוד מקיפים על ראשו. אך הבינה והגבורות עם הנה"י, נכנסין בנוקבא וניתנין אליה ע"י אימא שלא ע"י ז"א, ואז ננסר ת"ת שבו, וכתר שבה לבד. והנה בהסתלק אלו המוחין מז"א, עלו בסוד מ"ן באו"א, ונתחדשו לו מוחין אחרים חדשים, מתוקים יותר, אך החכמה והחסדים הם לבדם שהעלו מ"ן, כנוכר במקום אחר ג) בסוד התקיעה, תק"ע י"ה, דמטי לרישיה דאברהם הם החסדים, ועולין במ"ן אל האו"א, ומולדין ב' מנצפ"ך לבד, כנוכר במקום אחר, כי כשהזווג לצורך הנקבה לבד, אז די שהז"א לברו יעלה מ"ן, ד) ולכן די שיעלו החסדים והחכמה בסוד מ"ן. והנה ב' המנצפ"ך, הם לצורך הנקבה לבד, כי מנצפ"ך א' הוא לבינה דז"א, ומנצפ"ך ב' הם גבורות דז"א, שאח"כ הם חלק הנוקבא תתאה, ואז נותנם הז"א דרך האחור אל הנקבה על ידו, והם יותר מתוקות.

ודע, כי אחר תקיעת שופר דיום ראשון, אז כבר חזרה אימא תוך ז"א, ולעולם לא יצאה משם. אמנם יורדין כל הגבורות שבז"א אל הנוקבא דרך אחור, עד שירודין כלם, ונשאר בו בחי' חסדים לבד. וגם האחוריים עצמן דז"א ננסרים, וניתנין אל הנוקבא, והרי זה ב' בחי'. (א)

הגהה

(א) צמח: ואעפ"י שבספר הכונות אמר סתם, וביום ב' כמו ביום ראשון, ואין בהם שום הפרש. עכ"ו, הבחי' הנזכרת כאן, שכבר נכנס נה"י דאימא תוך ז"א פעם אחרת.

הגהות ומראה מקומות

(ה) רע"מ פרשת פנחס דף רנו: ובוהר ע"פ הסולם מן אות תתלה' ועיי"ש בסולם מאמר ביאורי המלכות. ע"ה ח"ב שער תקון הנוקבא פ"ב כלל ח' שער מיעוט הירח פ"א ב' ג'. שער הקליפות פרק ג'. מבו"ש ש"ו ח"ב פ"ד ה'. שער רוח הקודש יחוד השק. שער מאמרי רז"ל יומא. שער ההקדמות דף שס"ט ט"א ד"ה סוד מעוט הירח תע"ס שיעור ט"ו מתחלתו.

(ב) צ"ל והיא.

(ג) תע"ס שיעור ט"ו לוח התשובות לענינים תשובה רכ"ב.

(ד) שער הכונות דרושי העמידה דרוש ב' במלות מלך עוזר וכו'. דרושי הלילה סוף דרוש ג' ד"ה האמנם. תע"ס שיעור ט"ו בלוח התשובות לענינים תשובה רי"ח.

הנוכר במקום אחר, והבן היטב מה שביארנו שם, ו) כי נשמתו משכה לו בעת השינה חיים וחסד בו, ונמשך בז"א, והוא זה שביארנו, והבן זה מאד כי אינו נמשך בז"א, רק אחר השינה.

והנה אחר שנסרה בג' מיני מוחין: א' מז"א, וא' מבינה, וא' מז"א אחר התקיעה כנ"ל, אז הוא יום כפור, ואז עולה עד אימא, וגם הוא עולה אח"כ ביוה"כ עצמו בעת הנעילה, ולקחת בה' התפלות, ה' גבורות, ע"י אימא עצמה למעלה, במקומה ממש, והענין, כי תחילה כל מה שלקחה, הוא לצורך היצוניותה כנ"ל, ונלע"ד, כי כנגד ג' כלים דיצוניות, היו ג' מיני מוחין הנוכר, ומה שלקחת עתה ביוה"כ מאימא עצמה, הם הפנימיות, והרי נתפשטו בה ה' גבורות עד הוד שבה.

ואחר אשר נתפשטו עד הוד, כנעילה, שהיא תפלה החמישית, אז נכנסת כללותם, שהוא החלק המגיע אל היסוד שבה, עם הלבושים שלהם, הנקראים צלם, וזהו סוד החותם, שהוא הצלם, ובתוכו ה' הגבורות, של חלק כללותם ביסוד.

ואח"כ נכנסים בה בחי' החסדים פנימים מאימא עצמה, וזהו אחר יוה"כ, שאז כבר חזרה פב"פ עם ז"א, ואלו הם כניסת נה"י דאימא בנוקבא, בהיותה פב"פ, כנודע במקום אחר. ז)

ואחר שכבר נכנסו החסדים דאימא הפנימיים, ונתפשטו בגופה, הנה החסדים המקיפים דאימא

נכנסין אח"כ בסוכות, ואין קפידא אם גם החסדים פנימיים דז"א יכנסו ג"כ. והנה בסוכות, אז נכנסין החסדים המקיפים דאימא בה, ונכנסין ג"כ החסדים פנימיים ומקיפים דז"א עצמו ומאיר בה ג"כ, (ואפשר כי זה אחר חזרת נה"י דאימא תוך ז"א פעם אחרת, בעת היותם פב"פ).

ובהושענא רבא, נשלם להכנס כללות החסדים מקיפין דאימא במלכות שבה, וכללות החסדים פנימיים דז"א במלכות שבה, וכללות החסדים המקיפים דז"א במלכות שבה, ויש ג"כ כללות חסדים מקיפים דז"א מהדעת שבו במלכות שבה. באופן שהם: א' פנימי, בסוד הלולב, וג' מקיפים בסוד ג' מיני מקיפים, אדם, דיבור, מעשה, הנוכר במקום אחר. ח) (א)

ולחיות שבמלכות שבה, כל בחי' מאלו כלולה מז' כללים, שיש מחסד עד המלכות, וכולם נכללים במלכות, לכן יש ז' הקפות, ובכל הקפה יש אדם דבור מעשה, והבן זה מאד, טעם ז' הקפות הושענא רבא, והרי נשלמה, וביום שמחת תורה, אז הוא זווג פב"פ, ונותן בה ה' גבורות בסוד זווג גמור, או ה' חסדים, כי יש ספק בדבר. ב) (ט)

אמנם צריך שתדע, כי כל זה אשר נעשה מר"ה ועד שמיני עצרת, לא נתארכו כ"כ הימים אלא בעת האצילות, ע"י חטא אדם. ר"ל: כי בתחילה בע"ש, נתקנה המלכות אב"א, וננדווגה עם ז"א בבחי' אב"א, והוציאה את אדה"ר,

הגהה

החסדים, והספק שנאמר הוא, אם הגבורות הם עיקר, או חסדים, ועיין לקמן דף קמ"א ד"ה אך דע, כי החסדים טפלין אל הגבורות, ויש שגבורות טפלים אל החסדים.

הגהות ומראת מקומות

ח) שער הכוונות ח"ב דרושי סוכות דרוש ח', מבו"ש דף שי"ח ט"ב ד"ה שער חג הסוכות, שער ההקדמות דף ת"ט ט"ב ד"ה ובהוש"ש.
ט) עיין לקמן דף קמ"א ד"ה וביום שמיני עצרת.

(א) צמח: אדם, היינו בחי' המחשבה, וג' אלו: מחשבה דהיינו כוונת, דבור, מעשה, הם רמוזים בג' אותיות אדם.

(ב) צמח: אי אפשר זווג בלתי חסדים וגבורות, כנודע כי כל זווג למתק הגבורות עם

ו) שער הכוונות דרושי ר"ה דרוש א', צ"ח ח"ב שער הנספח, תע"ס שיעור ט"ז תשובה רכ"ט.

ז) שער הכוונות ח"ב דרושי סוכות דרוש ג' ד"ה ובימים.

להתקלקל, ונתערב בקליפות, ומכ"ש מ"ן דרחל, ואלו הם סוד הקריין של אדם, וכנגדם למעלה, בריאת השי"ת שידין ורוחין בע"ש בין השמשות אחר זווג אדם, והבן זה מאד, כי אלו הם דוגמת המלכים הראשונים שכולן בחי קריין בלי זווג, כנזכר במקום אחר (כ) וזהו סוד עץ הדעת טוב ורע על מתכונתו. (ג)

ולכן לא יכול עוד ז"א להזדווג עם נוקבא, תיכף בשבת ההוא, כי גבהו הדינים מאד, וכל מה שהיה יכול לעשות ביום א' של השבת ההוא, נתאחר באותו הזמן הרב, שיש בין ר"ה לשמיני עצרת, (ל) ואז נזדווגו פב"פ, כשאר ימים טובים, באופן כי אל תתמה אם הוצרכו כ"כ ימים אז.

אמנם אחר שמיני עצרת, הנה בכל שבת ושבת יש זווג פב"פ זר"ן, וגם בחול יש זווג פב"פ, אלא שהם יעקב ולאה, או יעקב ורחל, או ז"א ולאה, אך ז"א ורחל אינן חורגין פב"פ, עד יום שבת כנודע, ונמצא כי כל אלו הבחי' של עיבורים, בכ"כ זמנים, וגדילת ז"א בעיבור וביניקה ובגדלות, אינו רק בעת בריאת העולם, אך עתה הכל נעשה ברגע אחד, ואמנם כ"כ היה החטא ההוא גדול, כי אין בירור גמור בפעם א' של זווג פב"פ, כמו אם היה נעשה זה בשבת בראשית כנזכר לעיל, אמנם מתבררים מעט מעט בכל זווג וזווג, בין בחי' האחור, בין בחי' הפנים, ואותו המועט נתקן וחוזרים להתמעט מגדולתן זר"ן כנודע.

כנזכר במקום אחר, (ט) ואז כל מה שנעשה אח"כ עד סוף יוה"כ, שהוא בחי' אב"א, ונסירה, כבר נעשה אז בע"ש, ואם היה ממתין להזדווג עד יום שבת, היה גורם שבאותו יום שבת בראשית יחזרו זר"ן פב"פ, וישארו מבוררין לגמרי, אפילו המ"ן של המלכות דבחי' פב"פ, כי כבר המ"ן דאימא, ודנוקבא דאריך, ודנוקבא דעתיק, כולם נבררו לגמרי אפילו בבחי' פב"פ, ולא נשארו לברר רק מ"ן דמלכות דבחי' פב"פ לבד, ואילו היו נבררין בשבת בראשית כנזכר, היו כל המלכים מבוררין לגמרי, ולפי שחטא אדם ואכל מעץ הדעת טוב ורע, פירוש הדברים על אמיתתן הוא, כי הזווג נקרא אכילה, בסוד אכלה (מחתה פיה, י) והענין, כי בע"ש היה בעוד שעדיין לא הובררו המ"ן של המלכות, ועדיין היו הקליפות נאחזות בקדושה, וכשנזדווג בע"ש, ועדיין היו זר"ן אב"א, גרם שגם זווג העליון דזר"ן יחזרו פב"פ, והיה עדיין הנחש נאחו שם, כנזכר במקום אחר, וזהו עץ הדעת טו"ר, כי החסדים והגבורות שבדעת, שהם היורדים בעת הזווג, עדיין היו טוב ורע למטה במלכים שעדיין לא הובררו, וכשעלו בסוד הזווג בע"ש, היו מורכבים מטוב ורע, כי לא יכלו להתברר לגמרי.

וזהו סוד נחש, דאטיל זוהמה בחוה, ואז שלט הנחש בקדושה, ונתקללה חוה ואדם, ואז כל מה שכבר הוברר, שהם מ"ן דאימא, שהם בחי' לאה שבצילות כנודע, גם הוא חזר

הגהה

(ג) צמח: דהיינו שיצאו בלא נקבה, כמו טיפות יוסף כנזכר, שעדיין לא נתקן מוחא סתימאה כעין דכו"ן.

הנחות ומראה מקומות

(כ) שער הפסוקים שמות דף ק"א ד"ה והנה הענין כל ההמשך, יחזקאל סימן כ' בפסוק ויאמר אלי בן אדם, שער הכוונות דרוש פסח דרוש א', ע"ח ח"ב שער ג' קצור אבי"ע פרק ה' שער הגלגולים הקדמה כ"ו ספר בית שער לכוונות מן אות ר"א, תע"ס שיעור ט"ז לוח התשובות תשובה ש', (ל) שער ההקדמות דף ת"ט ד"ה אמנם צריך שתדע.

(ט) ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד דרוש א' דף רכ"ד ד"ה ואחר כך, שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת קדושים, תע"ס שיעור ט"ז מן אות מ"ב, שער הכוונות ח"ב דרושי ר"ה דרוש א', שער ההקדמות דף ת"ט ט"ב ד"ה אמנם, (י) שער ההקדמות דף ת"י ד"ה ולפי שחטא אדה"ר, שער הפסוקים פרשת בראשית דף ו' ט"ב דרוש ב', לקוטי תורת בראשית.

כל צרכה, ולכן נדבקה תחילה אבי"א עמו בכותל אחד לשניהם. והענין, כי תחילה היו גבורות לבדם, ולכן היו כולם כותל אחד, חציו לזה וחציו לזה. אך אח"כ, שקוע חסד באתרהא, ואז מהחסדים נעשה כותל שלם לז"א באחוריו, ומהגבורות כותל שלם לנוקביה.

(ס) בענין פסוק אחות לנו קטנה, ענין שמאל דוחה מה עניינו, נתבאר במקום אחר, בענין הנסירה.

(ע) ויפל ה' אלהים תרדמ"ה, בגימטריא תרגום, כי כל האחוריים הם בסוד ריבוע, כזה: י, י"ה, י"ה, י"ה, יה"ו, יה"ה, גימטריא ע"ב. והנסירה היתה בהיות בו אחוריים אלו, הנקראים תרדמה כנוכר, ואח"כ הביאה פב"פ. והענין, כי בכל ספירה מט' ספירות דז"א, יש בה הוי"ה א', והאחוריים שלה הוא בגימטריא ע"ב כנודע, והרי ט' פעמים ע"ב הם תרדמה ותרגום. (וצ"ע שהאחוריים אינם אלא אלהי"ם, פ) זכולם ניתנים אל המלכות בעת הנסירה, והבן זה מאד. (ונ"ל חיים כי הרי ט' כחות המלכות הם נאחזות בז"א, ועם ט' כחות אלו שהם כח א' לבד נשלם לז"ס, כנוכר שם, ובעת הנסירה, נשאר הוא בס' ספירות לבד, ואז ט' כחות אלו מתחברים עם כח נקודה א' לבד דמלכות, ונגדלת, ונעשית י"ס גמורות, והוא ט' לבד. כנודע, כי אותה הנקודה שלה, לעולם נפרדת ממנו, והיא בחינה בפני עצמה. אך אותם הט' חלקים אחרים הם מתדבקים בו ולפעמים ננסרים (הבן זה מאד). (א)

וגם אחוריים דאימא עילאה נתמעטו, בסוד נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה כו', וחוזרים לברר בכל זווג וזווג, עד ביאת המשיח, שאז יושלמו להתברר הכל לגמרי, אפילו אותם של המלכות, ולכן אחר כך תמיד יהיו פב"פ, וימשיכו נשמות אחרות, שלא באו במלכים הראשונים. (מ) (וכפי הנלע"ד, כי אף על פי שביארנו במקום אחר, שלא חזרו להתערב דק מ"ן דבינה דמלכות, נ"ל כי גם בכל מה שנתברר, אפילו בעתיק ואריך ירדו, כי הרי כולם הם למטה ממקומם, כנוכר במקומו איך אז נתקנו ונשלמו עתיק וא"א של הקליפות, בסוד אמלאה החרבה, ולא נתמלאה אלא מחרבן הקדושה, ואמנם מה שלא הזכר במקום אחר רק בינה ומלכות הוא, כי עד שם יש יכולת בעשרה הרוגי מלוכה לברר, זה ברוחם, וזה בגופם, אך לא משם ולמעלה, לפי שאין אדם שזכה עדיין להיות לו יחידה מא"א, ומכ"ש מעתיק, עד שיבא המשיח, בסוד הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וכו', כנוכר אצלינו. ולכן עתה נעשה מעצמו שם למעלה, אך מאימא ולמטה נעשה על ידינו, וע"י הדוגי מלוכה. אך נשאר לידע, למה לא הזכיר באותו הדדוש רק הנקבות ולא את הזכרים, כי הרי גם בזכרים יש בירורי המלכים, וצ"ע).

(ג) רחל היא כולה דינין, אספקלריא דלא נהרא מגרמה, ולולי שקדם להיותה דבוקה תחילה אבי"א עם ז"א, והיתה עצם מעצמיו וכו', לא היה חושש אח"כ לתקנה ולהאירה ולתת לה

הגהה

(א) צמח: נלע"ד, כי הנקודה היורד אינה זזה ממקומה, וא"כ אותה הנקודה דאחור, נעשה פנים בבריאה, כנודע כי אחוריים של

הגהות ומראה מקומות

- (מ) שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת קדושים. תע"ס שיעור ח' אות פ"ז ועיי"ש באור פנימי ד"ה תכלית העליה.
- (ג) ע"ה ח"ב שער הארת המוחין פרק א' דף קי"ח ד"ה וטעם הדבר, ועיין בפתחה לפירוש הסולם אות פ"ח ד"ה ביאור הדברים.
- (ס) לקוטי תורה שיר השירים בפסוק זה וכן בשער הפסוקים בפסוק זה.
- (ע) ע"ה שער תקון הנוקבא פ"ב כלל ח'. מב"ש דף ש"ב ט"א מאמרים דר"ה. פ"ח שער ר"ה פ"ב. שער ההקדמות דף ת"ג ט"א ד"ה ויפל ה'.
- (פ) בע"ה ח"ב פ"א כתוב ונודע כי כל בחינת אלקים הם באחוריים של הקדושה, אבל לא כתוב שכל בחי אחוריים הם שמות אלקים לבד.

כי כל בחי' מספר, הם של הנקבה הדבוקים בזכר אב"א. והפנים של המספר שמצד א', והפנים של האותיות שמצד אחר, עדיין אין להם כלל, רק שני האחוריים לבד. ובעת הנסירה, ננסרים האחוריים של המספר, מן האחוריים של בחי' אותיות. ואחר כך באים המוחין דבחי' פנים שלו ושל, ואז הפנים שלה ניתנין לה על ידו, והפנים שלו נשארים בו. וכמו שהאחוריים לקחם תחילה על ידו, ואחר כך ע"י אימא. כן בחי' הפנים, תחילה על ידו, ואחר כך ע"י הבינה, כנודע.

ודע, כי כל זה הוא מן הבחינות שלהם עצמן. אך אפשר, שגם האחוריים של המלכות דאר"א בבחי' מספרים, יהיו בחי' פנים אל ז"א עצמו, וזה מובן. (ק) והמשל לכל זה, הנה המוחין של ז"א דבחי' אחוריים, היה בכתר שלו, שם י"ייה יה"ו יהו"ה, ומחובר עמו מספר אחוריים אלו, שהם י" אותיות ממש, כיוצא בהם ממש, אלא שהם בבחי' מספר. ואחר כך בעה

ואמנם יש בה ב' בחי', והם: אחור, ופנים. ובעת האחור, כל הט' בחי' שלה של אחור הם בו, ובחי' העשירית של אחור, היא לבדה בה, ותמיד לעולם עומדת בחוזה שלו באחוריו. ואחר כך בנסירה, מתחברין כל הי' אחוריים בה יחד, ונגדלת כמוהו. (א) ואחר כך בפנים, יש בה נקודה אחרת לבד מבחי' פנים, ויושבת בסוד התפילין דיד לעולם עמו, ואינה זזה משם לעולם. (ב) ואז כל הבחי' דט' ספירות דפנים שלה, אז ניתנים בה, א' לא', עד שנגדלת פב"פ (צ) כמהו. (ג) באופן, כי כשאנו אומרים שאחר שנגדלת אב"א, אז חוזרת להיותה נקודה קטנה בפנים, פירושו הוא, על אותה הנקודה דבחי' פנים, שעדיין בבחי' פנים שלה, אין לה רק נקודה א', אמנם כל אחוריה שלימים לגמרי, והבן זה מאד. (ד)

והנה ידעת, כי בכל ספירה וספירה יש בה פנים ואחור בסוד אותיות, ולא בסוד מספר. וכנגדם אחור ופנים בבחי' מספר. ונמצא א"כ,

הגהה

(ג) צמח: מה שכתוב לעיל שאותה הנקודה אינה זזה משם, נלע"ד שאינה זזה מן הפנים שאל"כ איך אמר שחוזרת להיותה נקודה קטנה שכונתו תחת היסוד. גם מה שאמר קטנה נלע"ד שר"ל אחד מעשר נקודות של נקודה אחד מחמש נקודות כמו בזמן אצילותה ומה שאמר קודם נקודה היינו כלולה מעשר נקודות כמו נקודה א' של החמש נקודות.

(ד) צמח: גם כפי זה יכולים זר"ן להזדווג פב"פ במקומם למטה, בלתי פחד מן האחרים, שהרי הפרצוף דנוקבא העומד תמיד באחור, שומר האחוריים דז"א. ומה שכתוב בספר קהלת יעקב דף רס"ו ע"ב, כי עולים באו"א להזדווג שם פב"פ מפתח הקליפות, הנה שם מדבר כשהפרצוף דנוקבא דאחור אינו שלם, כי הט' לפעמים יורדים בכריאה.

מעלה, הם פנים בשל מטה. והנה אז היא בסוד ראש לשועלים, והנקודה דפנים, כשחוזרת להיות נקודה קטנה, כזכור כאן, הנה אז היא תחת היסוד במקומה באצילות, והיא בסוד זנב לאריות, והיא שם ב"ן, והיא שביעית הרי ז' נ"ב. והש"ת ימחול, לשולח יד בדברים אלו, כי סמכתי במה שכתוב בדרושים.

(א) צמח: מכאן תשובה, כי כשאומר שהנקודה שרשית נשארה למעלה, היינו הנקודה שבפנים שלעולם עמו וגו'. וכשאומר שהנקודה שרשיית יורדת בכריאה, היינו נקודה דאחור. וכשאומר שהט' נשארו למעלה, היינו הט' של הפנים. וכשאומר שהט' ירדו למטה, היינו הט' דאחור. ועיין בספר כוונות דף קפ"ז.

(ב) צמח: מכאן כי אפילו בכיס, צריך להיות קשור הי"ד עם התפילה של יד, כמו שהיא תמיד שם בסוד התפילין דיד.

הנהגות ומראה מקומות

נצוין פרק ב', תע"ס שיעור ט"ו בלוח התשובות מתשובה ק"ד—ק"א.

(צ) צ"ל כמוהו.

(ק) ע"ח ח"א שער או"א פ"ה ד' וי"ז. שער רפ"ח

לרחל, הנקראות ירושלים וציון, כנזכר במקום אחר ע"ש ת) צריכות ב' מיני גבורות: קשות, ומתוקות. שהם הישנות קשות, והשניות מתוקות אלא שהקשות דלאה, לוקחם ע"י ז"א. והמתוקות ע"י אימא, ושתיהן נקראות קשות, בערך דיני רחל המתוקים. ואחר כך הקשות והמתוקות דרחל, שתיהן נמשכות לה ע"י ז"א עצמה, אלא שאלו הם קודם השינה, ואלו אחר השינה שהוא סוד השופר. ונמצא א"כ, כי המ"ן נעשו קודם כל דבר, ואח"כ נכנסו נה"י דאימא תוך לאה לנסרה, ויצאו משם ונכנסו בז"א, לנסר את רחל. והבן כל זה מאד, כנלע"ד).

והנה אח"כ ביום הכפורים, חוזרת לעלות עד הבינה ולקחת בח"י הפנימיות כי החיצוניות כבר לקחתם. (ונלע"ד, כי תחילה היו ב' מיני גבורות כנזכר, קודם השינה ואחר השינה, והם ב' כלים, החיצון והאמצעי, א) ועתה לוקחת הפנימי ע"י אימא עצמה, בסוד ה' תפלות, ה' גבורות פנימיות, ונעשה הכלי הפנימי מהם על ידיהם, ונגדלו בה י"ס פנימיות. כי כבר ידעת, כי ב' כלים ראשונים, מחוברים זו"ן אב"א בנו"ה שלו, בשם א' דצבאות, בין בכלי ראשון בין בכלי שני, אך בכלי שלישי, הם ב' שמות נפרדים, כי אז בהיות לה כלי הפנימי, אין לה חיבור עמו, ויכולה לחזור פב"פ, כי אז הם רחמים, ואין לה פחד להיותה באחור כנודע. ואמנם לאה, כבר קבלה כל זה בברכת אבות דיום ראשון דר"ה, וחזרה פב"פ כנודע, אך כל זה הוא לרחל.

ובזה תבין מ"ש במקום אחר, כי תחלה קבלה ה' גבורות לצורך י"ס דאחוריים, ומכללם נעשה גם כלי החיצון דיסוד שלה, הנקרא ירושלים. ואחר כך ע"י הנסידה אחר השינה,

הנסירה, נשאר י"ה יה"ו יהו"ה דבחי י' אותיות לבר אל כתר דז"א, וי' י"ה יה"ו יהו"ה בבחי' מספרם, שהם ע"ב, אל כתר דנוקביה. אחר כך באו המוחין דפנים אל זר"ן, ואז באה שם יהו"ה בכתר דז"א דפנים, בבחי' ד' אותיות לבר, ובאה הוי"ה זו עצמה, יהו"ה בפנים דכתר דנוקביה, אלא שהוא בסוד מספרם שהם בגימטריא כ"ו. וכן ע"ז הדרך, בכל הט' ספירות אחרות, כפי הנראה ממקום אחר ר) כי אחר שהיו אב"א, ונתן לה בחי' הגבורות, אחר כך נסתלקו ממנו המוחין, וניתנו בינה והגבורות לברם אל הנוקבא ע"י אימא, והם דינין קשים. ואז המוחין שנסתלקו שהם חכמה וחסד שנשארו מקיפים כנודע, נעשו מ"ן, ונדווגו אר"א והוציאו מנצפ"ך אחרים, ונתחדשו ונתמתקו עתה הגבורות, כי הרי הם דינין יותר מתוקים, וחזרין ליכנס כל המוחין, עם זה מנצפ"ך החדש תוך ז"א, ונמשכין לנוקביה על ידו, בכל ט' ימי תשובה.

(וכפי הנלע"ד משם הוא, שלאה לוקחת הדינין ע"י אימא, להיותה במקום המכוסה מהחזה ולמעלה, ואחר שננסרה לאה כלה, עם עקביים שלה הנכנסים תוך כתר רחל כנודע, ש) נמצא כי ביום א' דר"ה, ננסרה לאה וכתר רחל, ואחר כך חזרו המוחין תוך ז"א, לנסור את רחל מהחזה ולמטה, שכבר היא במקום מגולה, ויכולה לקבלן ע"י ז"א עצמו, משא"כ בלאה. וא"כ נמצא, כי כל לאה ננסרת קודם השופר דיום ראשון, והנסירה היא שמקבלת גבורות חדשות ע"י אימא, ונסרת אז. ואחר השופר דיום א', ע"י השופר ההוא עצמו, באו מנצפ"ך חדשים לרחל, אלא שהם ע"י הז"א עצמו, ונסרת כתר שלה ביום א' עצמו אחר השופר. כלל העולה, כי הם צריכין בין ללאה בין

הגהות ומראה מקומות

בתחילתו כתוב וצריך אני לבאר ב' הנקודות הנמצאין בנוקבא שהם ציון וירושלים מה ענינם ומצינו שציון הוא ביסוד וירושלים הוא במלכות. לקמן ד"ה ובה תבין. מב"ש דף שניג ט"ב ד"ה כלל העולה. ועיין בתע"ס שיעור ט"ו תשובה רל"ו.

א) עיין לעיל דף קל"ה ט"ב ד"ה ויש בה.

ר) ע"ח ח"א שער הכללים פרק י"ג. ח"ב שער הנסירה פרק א'.

ש) ע"ח ח"ב שער לאה ורחל סוף פרק ג' דף ר"ט ד"ה ואמנם ענין.

ת) שער המצות פרשת שופטים דף קט"ז טור ב' ד"ה גם בחי' אלו. ובע"ח שער הירח. פרק ג'

אחר בעילת יוה"כ, או גם היא מקבלת מוחין ע"י ז"א עצמו, כי כבר נכנסו המוחין בז"א, ואז מאיר בה הז"א מן החסדים שלו אליה על ידי הלולב כנודע.

וביום שמיני עצרת, או הוא זווג גמור, ונותן בה הה' גבורות, שהם המ"ן עצמן, ולא הג' כלים של היסוד שלה, אלא בזווג ראשון דבריאת עולם, אז אותם המ"ן דה' גבורות, נעשו רוחא דשדי בגוה, ומאז והלאה כולם הם מ"ן חדשות, וביום שמיני עצרת נותן לה גבורות, ובפסח חסדים. (ד)

כלל העולה, כי תחילה לקחה רחל ע"י ז"א י"ס חיצוניות, ואחר כך אחר השיגה, לקחה י"ס אמצעיות ע"י ז"א, אך לאה לקחם ע"י אימא, ולפי שאז כבר אינה צריכה להיותה אב"א, נקרא זה נסירה, ואחר כך לוקחת י"ס פנימיות ע"י אימא עצמה ביוה"כ, והם חסדים וגבורות, ואחר כך חוזרת פב"פ, ונמתקת ע"י החסדים דז"א המאירין בה ונגדלת, ואחר כך יהיב בה רוחא ממש, ולא כלים, וזה הרוחא נק' מ"ן ממש, ה) ונותנו לה בסוד זווג ממש בביאה ראשונה, ואחר כך בביאה שניה נותן בה ה' חסדים דכורין.

אך דע, כי המ"ן עיקרם גבורות, כי החסדים שבהם טפלים, בסוד נקבה שלטא על דכורא, והמ"ד הם חסדים, והגבורות טפלין להם, ואז יוצאות ב' נשמות זכר ונקבה, כל א' כולל חסדים וגבורות, ואחר שהיה זה בכריאת העולם, כל הזווגים שאח"כ, אעפ"י שהם כפולים שתחילה יש ביאה ראשונה דגבורות, וביאה שניה דחסדים, כולן נקראים מ"ן חדשות, והם מתלבשין בהוא רוחא קדמאה, שהם הגבורות והחסדים הראשונים דבריאת עולם, ועיין מאד במקומו, איך יש חיצוניות

ה' גבורות שניים, ומהם נעשה ונגדל הכלי שני, לייס האמצעיים, ואז חזר ג"כ לעשות כלי אמצעי דיסוד שלה, הנקרא ציון, כנזכר במקום אחר, ע"ש מאד. (ב)

אח"כ שננסרה, לוקחת ה' גבורות שלישיים, ומהם נגדלה, ונעשה הכלים שלישיים הפנימיים, והבן זה, כי כל בחי' כליה אינן נגדלים, אלא ע"י הגבורות, דוגמת ז"א הנגדל ע"י החסדים, א"כ כשאנו אומרים שניתנין לה ה' גבורות, ר"ל מוחין שלימין שלה, אלא שכיון שכל גדילתה אינה אלא ע"י הגבורות, הם לבדם נזכרות, והבן זה מאד, וגם לפי שבכל פעם ניתנין ה' גבורות חדשות ביסוד שלה, והם ג' מיני כלים שביסוד.

גם עיין זה מאד במקומו, כי נזכר בפירוש כי אותם דבין ר"ה ליוה"כ, הם יסוד ומלכות דחיצוניות, וביוה"כ נעשה יסוד דפנימיות, ובהושענא רבא מלכות דפנימיות, והבן זה מאד, ושם נאמר, כי בכל המשך יום הכיפורים, נמשכות בה בכל גופה המוחין שלה עם הגבורות, ובהגיע עת הנעילה, אז נגמרו להתפשט ה' גבורותיה עד היסוד בה ולא יותר, ובהושענא רבא במלכות, והבן זה מאד.

ואמנם ענין החסדים שלקחה ג"כ, כנודע כי יש מ"ה ובין בז"א, ומ"ה ובין בנוקבא, ובנוקבא קודם יורדין הגבורות להתפשט בה, ואחר כך החסדים, וזה הפך מהז"א כנזכר, והטעם, כי עיקרה גבורות, ולכן בהם מתחילין, ועיין במקום אחר (ג) ונמצא כי אחר שנתפשטו בנעילה הה' גבורות ביסוד שלה, אחר כך ירדו הה' חסדים שלה, שלקחתם ע"י אימא עצמה, ונתפשטו בגופה, בימים שבין יוה"כ עד הושענא רבא, בסוד הסוכה פנימים ומקיפים, וביום הושענא רבא, נתפשטו ה' גבורות, גם תוך מלכות שבה, ואמנם אחר שתורה פב"פ, תכף

הגהות ומראה מקומות

(ד) לעיל דף קל"ו ט"ב ד"ה ולקיות שבמלכות.
 (ה) תע"ט, שיעור ט' בלוח התשובות, מהו התפשט בין זוג א' שעל המ"ן, ביאה קדמאה, רוחא קדמאה, כלי קדמאה, מ"ן ראשונים אשר אינם חסרים, ונסירה, (פי' שנים).

(ב) ע"ה ח"א שער המוחין פרק ט', ח"ב שער ס"ח פרק ח'.
 (ג) מבו"ש ש"ו ח"א פ"ד, דף ש"ד ט"א ד"ה ואמנם, ע"ה ח"ב שער דרושי הצלם פ"ב, ועיין בתע"ט שיעור ט"ו תשובה קפ"ו.

הכלים והפנימיות שבה, אלא ע"י הז"א עצמו, אפילו בחי' לבושיה של אימא, כי די במה שביום ראשון האיר בה אימא לבושיה בכתר שבה, ושם נשאר כל הלבושים, ובכל יום ויום נכנסין מאליהם, מדרגה אחר מדרגה, תוך הכלים שהוא מחדש הז"א מגופו ממש, בכל יום ויום כלי אחד.

ונמצא, כי ביום א' עשה הז"א כלי הכתר שבה, ואימא דרך חוץ, נותנת כל כח הלבושים ביום א', באותו הכלי של הכתר. ואח"כ ע"י השופר, נכנסו מוחין פנימיים עצמם דכתי, תוך לבוש כתר דאימא. וביום השני, נעשה הז"א כלי החכמה, ואז מעצמו נכנס לבושי חכמה דאימא, שכבר היא בכלי הכתר דנוקבא, ונכנס תוך כלי של חכמה, ואז כיון שהוא בחי' מוח, הוצרך ז"א לעלות בסוד תרדמה, וע"י השופר המשיך מוח פנימיות החכמה שב, ומשם ואילך ביום ג', לא הוצרך עוד ז"א לעלות פנימיות שאר המוחין, כי כבר באו כולם כלולים במוח החכמה. אמנם ביום שלישי, עשה ז"א כלי בינה דנוקבא, ומאיליו היה מתפשט בתוכו מוח הבינה, וכעד"ז עד ערב יום הכיפורים, ואז נעשו כלי הוד ויסוד ומלכות מבחי' עצמה, וביה"כ נתפשטו בה ה' גבורות, ונעשה היסוד שבה מלבושי אימא, וזהו חותם הנעילה. ובשאר היום, נתן בה כל הפנימיות דמוחין על ידה עצמה. ומאז עד הושענא רבא, מוחין דחסדים, ר"ל: שנתפשטו אחר הגבורות, יען היא נקבה והחסדים הם מתפשטים באחרונה אעפ"י שכבר היו ברעת. והז"א התפשט בה ה' חסדים ע"י הלולב וההקפה, ובליל הושענא

ופנימיות, ובא' מהם נכנסין תחילה המוחין בנקבה, ואינה מקבלתם על ידו, ואח"כ נכנסין בו. ובבחי' האחרת, נכנסין המוחין תחילה בו, ואחר כך מקבלתם על ידו. (א)

(ו) בראש השנה, ביום ראשון נגמר כל פריצוף לאה לגמרי, אך רחל לא נתקנה עד שמיני חג עצרת, בהמשך כל הזמן האמצעי. וזה סדרן: ביום ראשון ננסר ז"א, ונעשה כלי כתר שבה, ע"י אברי גוף הז"א עצמו. ואז בא תרדמה אל הז"א, ועלה בסוד מ"ן, להמשיך פנימיות מוחין דכתר דנוקבא, ובין כך ובין כך ניתן לבושי ת"ת דאימא, לעשות לבוש למוחין דכתר שבה, ואלו נמשכו מאימא בה שלא ע"י ז"א, כיון שהם אברים שלה דגופא ממש.

אחר כך בא השופר, ונתעורר, ונכנסו המוחין בז"א, ואז יצאו דינין מתוקים, והם פנימיות המוחין דכתר דנוקבא, ונכנסו בה בכתר שבה, בסוד צלם שלה. אחר כך ביום שני, חזר לעשות הז"א, מן פרק ראשון דנצח שלו דבחי' גופא, כלי לחכמה שבה. ואחר כך היה תרדמה, להמשיך מוחין דחכמה לנוקבא, ובין כך ובין כך (ב) יצאת אימא ונכנסה בנוקבא, ונעשית בה מלבושיה ממש, כלי לחכמה דנוקבא עד היסוד שבה. ואחר כך השופר, שהוא חזרת המוחין דז"א בו, ואז ניתן בה פנימיות מוח החכמה.

ודע, כי בחינת הכלים נקראים דינין גמורים, ונתינת המוחין פנימים בהם, נקראים מתוק הדינים, ועכ"ז דינין פנימים הם ומיום ראשון ואילך, כל שאר הימים, לא היה נעשה

הגהה

(א) ספר עדות ביעקב דף כ"ו, ונמצא כי האותיות הן נפש, ואז זר"ן הם שמות אלהיים, ולכן הם ד"ו פריצופים נדבקין יחד, אלא שזה אחור זה קדם. אך בבא ההוי"ת שהם רוח, והם סוד המוחין דז"א כנודע, אז נגדל ז"א ונעשה בן י"ס גמורות, אף בבחי' הכלים. ואז

הגהות ומראה מקומות

(ו) פ"ח שער הלולב סוף פרק ד' ופרק ה'. שער הכוונות דרושי ר"ה דרוש ג'.

רבא, נעשית חותם מלכות שבה ע"י הבינה מלבושי אימא, וביום נתפשטו במלכות שבה הארת ה' גבורות, וביום שמיני עצרת היה זווג, ונתן בה ה' גבורות של הזכרים עצמן שלה, בכח' טיפה זרעיית. ז)

ח) ענין הנסירה. הנה כשבאים מוחין אל ז"א, נתקנת רחל מחציו ולמטה אב"א, אך לאה אינה נגדלת חצי האחור העליון, עד שיעלו הארת החסדים המגולים דנה"י למעלה ביסוד הבינה, ויבקע ויתגלו החסדים, ואז נגדלת גם לאה, והרי נתקנו זו"ן אב"א לגברי בכל ארכו. והנה תקון ג' אחרונות, וגם תיקון ג' אמצעיות דז"א, שהוא שיבקע יסוד דאימא אשר שם, נעשה על ידינו בתפילת לחש, ובתפילת החזרה, אך בקיעת ג' ראשונות, זה נעשה מאלינו. וזה בענין ויעבור כנודע, ואז נשלמת לאה לגמרי.

סוד השינה והדורמיטא, כבר נתבאר אצלינו, ט) כי המוחין דז"א, מסתלקים אז ממנו, וניתנים לנוקבא, ואמנם אל תחשוב שנשאר הוא בלי מוחין, כי אז באים לו מוחין מאור"א עילאין, ואותם שהיו בז"א שהיו מתבונה והם תתאין הם ניתנים אל הנוקבא, נמצא שמשגי מעלה יתירה ע"י הדורמיטא. איסור נעילת הסנדל של עור ביום הכיפורים, י) דע, כי הקליפות הם מנעלי השכינה, והוא סוד פסוק והדריך בנעלים.

ישעיה י"א), וגם זהו סוד, על אדום אשליך נעלי. אעפ"י כי גם יש לה נעלים אחרים, והם סוד מטטרו"ן וסנדלפון, אמנם הם נעלי השבת וימים טובים. האמנם לטעם הנזכר, נתחייבנו ביום הכיפורים ללכת מלובשים בבגדי מלכות ויחפים. וסוד הענין, כי אז עולה המלכות עד הבינה, בסוד יום הכיפורים, ב' כיפורים, אימא וברתא, כנזכר בפרשת אמור דף קע"ב, ולהורות שאז אינה ננעלת בשום מנעל, רק שעולה כולה למעלה, ואין בה תפיסת החיצונים כלל, כנודע כי השט"ן כמנין שס"ד חסר יום אחד מימי השנה, והוא יוה"כ, שאין בו אחיזה לחיצונים, ולהורות זה, נאסר המנעל. אמנם לא נאסר רק מנעל של עור, שהוא סוד כתנות עור של אדה"ר, משכא דחויא, שהוא החומר הזה שהוא מצד הקליפות כנודע, ואין כאן מקום ביאורו, אמנם שאר מנעלים מותרים, כי גם מנעלי הקדושה לא נתבטלו ח"ו, שהם סוד מטטרו"ן וסנדלפון. (א)

כוונת השחיטה, שאמר מורי זלה"ה להרי' יצחק כהן ז"ל. כבר ידעת, ל) בענין כוונת האכילה איך כל הנבראים שבעולם צריכים להזדכך, ולעלות עד החומר הראשון שהיה להם בעת יצירת העולם, וכמו שהיה לחמרא של ר' פינחס. גם הרבה פעמים יהיו נפשות מגולגלות בבהמות, ואם אותה השחיטה תהיה

הגהה

(א) צמח: ומפני שמאותו החטא הגרם כתנות עור נמשך המיתה וכל החרבן, הנה גם

הגהות ומראה מקומות

- ז) לעיל דף קל"ו ט"ב ד"ה ולהיות שבמלכות.
- ח) פ"ח שער ראש השנה סוף פרק ב'. תע"ס שיעור י"ד לוח התשובות תשובה קל"ב.
- ט) עיין תע"ס שיעור ט"ו בלוח התשובות תשובה צ"ה מה היא סגירת עינים בעפעפים. ע"ח ח"א שער הכללים פ"ג שער הכוונות סוף דרוש ב' מדרושי הלילה.
- י) פ"ח שער יו"כ"פ פרק ד'. שער הפסוקים פרשת תצא דף קצ"ט ד"ה ואמנם הנעל. תלמוד
- ז) שר ספירות שיעור ט"ו לוח התשובות תשובה קל"ז.
- כ) צ"ל שייך באבל וגם בטי' באב (פ"ח שער יום הכפורים פרק ד'). שער המצות סוף פרשת ויחי דף כ"ה ד"ה וענין נעילת הסנדל.
- ל) כונת האכילה נתבאר בשער המצות פרשת עקב. וכונת השחיטה שם בפרשת ראה, ובטעמי המצות פרשת ראה. ועיין בזה עם פירוש הסולם פרשת תולדות את קל"ט בסולם מאמר הברכות ד"ה וכבר ידעת.

כולם, בסוד הדם של הגרון שהוא דינין, ועתה ע"י השחיטה מתמתקין ומתבררים הסיגים שבהם.

כוונת השחיטה, שאמר מורי זלה"ה, לר' משה סופינו ז"ל, סכין בגימטריא ק"מ, שהוא מילוי דאהי"ה דיודי"ן, ותסיר הפגם מן הסכין, ע"י ג' מ"ב, שיש בג' שמות ע"ב ס"ג מ"ה, שהם בגימטריא פג"ם עם ג' אותיותיו וכשתברך הברכה, תכוין להעלות נפשות המגולגלים אשר שם, ובאומרך על השחיטה, תכוין כי שחיטה בגימטריא ג"פ אל"ף, שיש בשם מ"ה עם הכולל, גם תכוין, כי השחיטה בגימטריא של"ו, ותכוין אל שם י"ה דיודי"ן בגימטריא ל"ו עם הכולל, אח"כ תכה האותיות יו"ד פעמים ח"י, בגימטריא ש"א עם הכולל, וש"א ול"ו כמנין של"ו. גם תכוין, כי ע"ל השחיטה בגימטריא תל"ז, שהם שני א"ל בפשוט ומלוי, שהם שני פעמים רי"ו כמנין תב"ל, ותוסיף כללות ד' שמות, ב' פשוטים וב' מלאים ואחד כולל לכולם, הרי תל"ז. גם אני מסופק קצת אם שמעתי, שע"ל השחיטה עם הכולל, תל"ה שהם שני א"ל בפשוט, ובמילוי, הם תב"ל, ושש אותיות של מילוי א"ל, הרי תל"ח. והראשון עיקר, כפי מה שהיה בידי כתוב.

מה שנהגו ליטול הידים אחר קבורת המת, נלע"ד, כי הוא משום הדין שידעת, כי ההולך בין המתים רוח רעה שורה על ידיו ומשכח תלמודו, וזהו אצלי סוד נטילת ידים און.

הגהה

יש ד' שמות דאהי"ה דקס"א קס"א קמ"ג קנ"א, כנזכר במדת ימי מה היא, גם במלכותו מלכות ו'. ונ"ל כי כונתו בזה השנים דקס"א והאחד דאלפ"ן, ובזה הם ג' א"ם, ולמטה לא נזכר זה בכונת פג"ם.

בכוונה, תועיל להעלות אותו המגולגל מהעונש שהוא שיש לו, ויוכל לחזור לבא נשמתו בגוף אדם, כמו שהיה תחילה. וסוד השחיטה היא, למתק כל הדינין, וכשתברך הסכין ותשחזהו במשחזות, תכוון להסיר הפגם, שהוא בגימטריא ג' אמות, שהם: פשוט, ומילוי, ומילוי המילוי, דשם אהי"ה דיודי"ן, ויש בהם א"ם אותיות, וכן א"ם באהי"ה דאלפ"ן, וא"ם באהי"ה דההי"ן, הרי ג' אמות, כמנין פג"ם. כי אלו הם דינין, ותכוין למתקם, ולעשותם בסוד מ"ב במקום א"ם, והם מ"ב, דפשוט ומילוי ומילוי המילוי דהויר"ת, דע"ב ס"ג מ"ה, וג' מ"ב, כמנין פג"ם עם ג' אותיות פג"ם, שהם רחמים דהויר"ת, חילוף מה שהיה תחלה בסוד דינין דא"ם דאהי"ה כנזכר. ואמנם שם ב"ן דההי"ן, אין בו מ"ב אותיות. (א)

וכשתשחוט, תכוין כי שחיטה בגימטריא של"ו, (מ) שהם ג"פ יב"ק, שהם יהו"ה אלהי"ם, והם בגרון, ששם מקום השחיטה. ותכוין, כי גרון בגימטריא ג' אלהי"ם, שהם ג' מוחין דקטנות, היורדים שם כנודע. ואז בהיותם שם, הם דינין גמורים, ולכן תכוין להוריד שם ג' הויר"ת דמוחין דגדלות, ויעשו ג' פעמים הויר"ה אלהי"ם, כמנין שחיטה, על ידי הסרת אותה הדם והדין, ויאירו ג' הויר"ת דמוחין דגדלות באותו המגולגל, ובזה נתקן. ותכוין אח"כ, כי בגרון יש ב' סימנים, וסימין הוא בגימטריא אהי"ה דיודי"ן, וקנ"ה, בגימטריא אהי"ה דההי"ן עם ד' אותיותיו, הם קנ"ה למתקן. גם וש"ט בגימטריא ז"פ אד"ם, שהם בסוד הש"ך דינין

(א) צמח: אין בו מ"ב, וא"כ מה הם ג' מ"ב דאהי"ה, ושם אהיה דההי"ן הנזכר יש בו ט"ל אותיות לבד, ונשאר הדבר אצלי בצ"ע, ובהכרח יש מציאות, שאל"כ איך יאמר שג' מ"ב דע"ב ס"ג מ"ה, למתק הג' א"ם דאהי"ה, ונ"ל שהמעתיק דילג הצריך לתיקון הענין, והנה

הנהגות ומראה מקומות

(מ) שער המצות פרשת דאה הגהה א"ש חסרים במנין ארבעה ואולי צ"ל השחיטה, ויהיו ג"פ יב"ק עם הכולל כנלפע"ד.

קידושין, מפני שהקידושין הם בסוד החכמה, עולם הזכר, סדר ההוי"ת במסודר על מתכונתו, והוא, בהיות האדם מקדש אשה בסדר הנשואין. אבל זה, אינו נקרא אלא מאמר אחד, מפני ירידתו כדפירשתי ואין הדברים כסדר, וזהו סוד היבום.

ענין החליצה, הוא בסוד הגלגול סתם, גלגול שאינו יבום, כשמתגלגל איזה אדם בעולם והיה לו מקודם נר"ן, כשחוזר לזה העולם, אינו נקשרים יחד הג' מדרגות, אלא מפוזרים בעולם בין הגופים, עד שיזכו כל אחד ואחד במקומו, ויחזרו ויתקשרו יחד. אבל ענין היבום שמיבם ליבמתו, יש להם תועלת רב, שאינו מתפזרים הג' מדרגות אלא מביא שלשתם יחד. ויש לו ג"כ חדא לריעותא, שאין לו מציאות לבא אלא בזה האשה, אבל אין בו כ"כ טורח, כיון שבאים הג' מדרגות ביחד. ק) וכשהוא חולץ אותה, מתיר קשרי מנעל החליצה, לרמוז על אותו הקשר האמיץ, שהיו ראויים ליקשר יחד הג' מדרגות בסוד היבום, ועתה ע"י התרת הקשרים גורם להתירם ולפורם איש לדרכו פנו, וחולץ המנעל מעל רגליו, לרמוז על הפרוד הגדול שנעשה.

וירקה בפניו, וארו"ל, ר) צריך שיהיה רוק ולא דם, ואם היו צחצוחי רוק מעורבים בדם יצא, ובזה נאמר טוב טעם ודעת, והענין הוא, כי כשהאדם נושא אשה, הוא נותן בנקבה חלק ממנו ממש, וזהו טעם למ"ש רז"ל, שאין ראוי לישא אלמנה כלל, וכמ"ש רז"ל, ש) אל תבשל בקדרה שבישל בה חבירך, מפני שאותו הרוח מכשכש במעיה, ומתקוטט עם אותו האדם הנושא אותה. ת) וכשהאדם רוקק, בהכרח

ראה זה מצאתי בבית מורי זלה"ה, מכתיבת ידי וזלתו, ולא אדע אם משל מורי ז"ל, אם לא, ועכ"ז לא אספתי ידי מלכותבם.

סוד יבום וחליצה, ליל יום ו' נ) ארו"ל, היבום אינו צריך לקדש את היבמה מדברי תורה, אבל מד"ס צריך שיקדשנה, וזהו הנקרא מאמר, ואינו נקרא קידושין. וצריך טעם, למה אינם נקראים קידושין אלא מאמר. והענין הוא, ארו"ל ס) בעשרה מאמרות נברא העולם וכו', והענין הוא, שהקידושין הם מצד החכמה, שכן כל קדושה מצדה, וכל כללות הספירות מי, הם מצד החכמה, וזהו שאמרו בעשרה מאמרות, שהם בסוד החכמה, שהיא כללות הי, נברא העולם, שהוא בינה. ע) ומה תלמוד לומר, והלא במאמר אחד יכול להבראות, ר"ל: מה צורך לבריאת העולם בכל העשר, שהם הל"ב נתיבות שבחכמה עצמה, פ) והלא בסוד הדעת הנקרא מאמר אחד, שגם הוא כולל כל הל"ב, יכול להבראות, והוא השושבין המיוחד חו"ב הנקרא עולם, וז"ס בראשית, שהחכמה היא ב', וע"י הדעת המיוחד חו"ב שהוא ו', נעשה ס', וזהו סוד למרבה המשרה. אלא ליתן שכר טוב לצדיקים וכו', ר"ל: צריך העולם להיות נברא, מדין ורחמים. והרחמים צריכים שיהיו גמורים מצד החכמה, שמצדה כל כללות העשר להשפיע לצדיקים. ומצד אחר, צריך מיעוט דין, להפרע מן הרשעים. וזהו טעם שנברא העולם בי מאמרות מצד החכמה. ובזה נבין מאמר היבמה שאינו נקרא קידושין, מפני שבסוד היבום נהפך המציאות, ואין הענין כסדר, וירד פלאים, כמו שפירש הסבא, אחוה אבוה, אנתתיה אמיה, צ) ולזה מה שעושה היבום ומקדש, אינו נקרא

הגהות ומראה מקומות

- ענין ל"ב אלקים שנאמר במעשה בראשית וענין ל"ב שנים הנצמחים בימי היניקה.
- ז) זהר ח"ב בסבא דמשפטים דף ק' ע"ב.
- ק) שער הגלגולים הקדמה ב'.
- ר) יבמות קה.
- ש) פסחים קיב.
- ת) זהר משפטים קג. ע"ח ח"א סוף שער המלכים פרק ו'.

- ג) כלומר בליל יום ו' אמר לו הרב זיע"א דרוש זה, שער הפסוקים פרשת תצא דף ר' ט"א.
- ס) אבות פרק ה'. ועיין בע"ח ח"א שער המלכים פרק פ"ו. שער ההקדמות דף רכ"ח.
- ע) זהר ח"א רז: ח"ב כב.
- פ) ע"ח ח"א שער טנת"א פרק ה'. ועיין בתע"ס שיעור י"ב בלוח התשובות תשובה נ"א בענין התפשטות ל"ב נתיבות החכמה. ובתשובות פ"ב—פ"ב

גם זה מן הנזכר לעיל יום ר', וזרח השמש ובא השמש כו'. וזרח השמש מאימא עילאה, כי משם זריחתו. ובא השמש, אל מדת המלכות, כי שם ביתו. וזה אינו אלא ביאה לשם לבד, איברים באיברים סוד הנשיקין, ואין מאיר בה כ"כ. ואל מקומו שואף, ירצה, שהשי"ת רצה שיתנהג העולם בחסד וברין, ברחמים הוא הת"ת, וברין הוא המלכות, ולכן נטרדה, לפי שהדין אינו מן הראוי ליעשות לפני המלך, ולא נטרדה ח"ו, כי הכל אחדות אחד, אבל בערך שהיא עשירית, נקראת טרודה, והדין נעשה לצרכינו, וזה שאמרו ב' שאלמלא מוראה של מלכות, איש את רעהו חיים בלעו, אם כן כיון שמציננו נטרדה, להיותה מנהגת בדין, צריך שנתקן אותה, ג) ומהו התיקון, לייחד אותה למעלה, ולא יחד איברים באיברים לבה, כי אין השמש מזריח בה כ"כ, והם רחמים ודין כאחד, וע"ז נאמר, ה' הוא האלהים, ולא נאמר ה' הוא ה', שעדיין הוא בדין, אבל בעת הזווג שהוא בעת כניסת היסוד אליה, לתת בה הטיפה אז זורח בה כ"כ, עד שמאירה כמותו ממש, ואין ביניהם בחי' עילה ועלול, אלא שניהם מאירים באור א"ס כאחד, ד) וז"ש ואל מקומו שואף, שהוא בחי' היסוד הנשאב ונשאף בתוכה. והיא שואבת הטיפה, אז הוא זורח שם בעצם.

משליך עם אותו רוק קצת רוח חיוני ממנו, וזהו ענין וירקה בפניה, שאותו הרוח של בעלה שהיה בה, היא פורשת אותו ממנו ע"י החליצה ורקיקה זו, ואין זו האשה כאלמנה, שנשאר בה אותו הרוח כל י"ב חדש, אלא מיד אחר שנחלצה, היא משלכת אותו החוצה.

וענין הרוק הוא, להראות שהיא מתפללת ואומרת, מאן יבמי כו', ר"ל: מאחר שזה העני המת היה ראוי לבה בכאן, ולהיותו נקשר בסדר הג' מדרגות כנז"ל, ועתה הם מתפורים כל אחד למקומו, לכן היא רוקקת. והענין, שהרוק הוא לבן, רמז שמתפלל שתצא ברחמים, ולכן אם רקקה דם לא יצא, שהוא דין גמור. אבל אם היה מעורב בו צחצוחי רוק, שהוא למזגא דין ורחמים, לובן ואדם, יצא.

וענין אומרם ז"ל, א) החלוצה אינה כמגורשת מן התורה, אבל מד"ס הרי היא כמגורשת, ואסורה לכהן. ונדקדק ענין מדברי סופרים, שהיא למטה מדרגה תחתונה, וזהו שמן התורה ר"ל עולם הזכר, אינה יורדת היא, אלא בעלה שמת יורד למטה כמ"ש בסבא. אבל מדברי סופרים, הואיל והוא היה נקשר עמה, וירד ממדרגתו, גם היא תרד עמו, כמו המגורשת שיורדת, כמ"ש בסבא על והלכה והיתה לאיש אחר, וזה הוא מצד עולם הנקבה, שהוא דברי סופרים. ובע"ח יש תוספת ביאור.

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם

הגהות ומראה מקומות

התקונים סובבים רק על בחי' הנקראת מלכות ונוקבא דז"א, או פרצוף ב"ן, כי מכחה היתה שבירת הכלים, וכן חטא עצה"ד, שכל עבודת הצדיקים בשתא אלפי שני הוא לחזור ולתקנה כמו שהיתה מטרם שבירת הכלים ומטרם החטא של אדה"ר, שאח"ז יתגלה הזווג הגדול הנ"ל דרישא דעתיק יומין, המבער את הקליפות והסטיא לנצח, בסוד בלע המות לנצח וגו'. וכיון שב"ן נתתקן לנצח, ואינו צריך עוד לשום תקונים, הנה או ישוב ב"ן להיות ס"ג, ובזה נגמר כל התקון.

(א) יבמ"ת כד.

(ב) אבות פרק ד'. שער הפסוקים קהלת ועיי"ש בדי"ה א"ש.

(ג) ע"ח ח"ב שער מיעוט הירח פ"ב וג'.

(ד) עיין בשער מאמרי רז"ל דף ט' ט"ב די"ה ולהבין סוד הוא ושמו אחד, ובדף ל"ה די"ה ונתחור לעניננו וסוד פסוק יהיה ה' אחד ושמו אחד, שזו"ן יהיו שוים כאו"א. עיין בהקדמת ספר הזהר דף ק"ב בסולם נאמר דטעין חמרי, וז"ל והענין הוא, כי כל

מפתחות

טור	דף	
א	א	ביאור מ"ש בתיקונים מלכא איהו וגרמי חד בהון והפרש שיש בין אצילות לבי"ע
ב	א	ביאור למ"ש כי המלכות ממשיך מן הת"ת ולפעמים מבינה ולפעמים מכתר
א	ב	טעם שאסור להתעכב בידים נשואות בתפילה יותר מג' שעות
ב	ב	הפרש שיש בין עשר ספירות דאצילות לעשר ספירות דבי"ע
א	ג	הפרש שיש בין א"י לחו"ל
א	ג	ביאור ענין היסוד
		ענין הקדמה אמיתית שיש בענין הי' ספירות
א	ג	ובו יתבאר ג' פירושים שיש בהקדמה זו
ב	ו	ביאור ענין הב' מיני זוגים שיש באו"א
א	ז	ביאור ענין ו"א ובו יתבאר ענין ירידת המלכות לבי"ע
א	ט	ענין כללות צורך התפילה מה ענינה
א	יב	טעם לחסידים הראשונים שהיו שוהין שעה א' קודם התפילה על פי הסוד
א	יב	טעם לחסידים הראשונים שלא ביטלו תפילין כל היום
ב	יב	ביאור ענין הסתלקות המוחין לאחר התפילה ומה נעשה מהם
ב	יד	ענין הרשימו של המוחין ומה נעשה ממנו
א	טו	ביאור ענין ד' חלקי התפילה עצמה
א	יז	ענין כוונת התפילה
א	יח	ביאור ענין המחלוקת שיש בברכת תפילין של ראש על פי הסוד
ב	יח	התיקון שנעשה ע"י הדיבור של התפילה
ב	יט	ביאור עולם העשיה בעצמה איך נתקנת על ידי חלקי התפילה
א	כא	ביאור ענין עליית נפשין ורוחין ונשמתין כדי לעשות מ"ן
א	כה	ענין חיצוניות ופנימיות וענין עליית העולמות בחול
א	כו	הנהגת האדם כשקם ממטתו עד סוף התפילה וכוונתם בקיצור גדול
א	כז	ענין נעילת המנעלים וכוונתם
א	כט	ענין לבישת המלבושים ואזהרה שלא ללבוש ב' מלבושים ביחד וסוד הענין
א	ל	כינת ברכת מלביש ערומים וברכת הנותן ליעף כח
ב	ל	סדר נטילת ידים של שחרית וכוונת הברכה עצמה היטב
א	לא	ביאור טעם הנטילה בידים
ב	לב	ענין הגבהת הידים וכוונתה
א	לד	ענין המים בעצמן מה שמכוין בהם וכוונת הברכה של על נטילת ידים
ב	לה	ענין כונת ק' ברכות שתיקן דוד הע"ה
א	לו	ענין עשרים ברכות שחייב האדם לסדרם ולברכם בכל יום
ב	לז	הפרש שיש בין ברכת המצות והנהנין לברכת התפילה
א	לח	כונה כוללת בברכת המצות והנהנין
ב	מ	סוד שביל דקיק ונתיב הנזכר בספר הזהר היכן רמוזים
א	מא	הקדמה א' קטנה בזמן קריאת שם הוי"ה
ב	מא	עוד הפרש בין ברכת העמידה לברכת הנהנין והמצות בקצרה
ב	מב	סדר עשיית הציצית והשינוים שיש בין טלית גדול לטלית קטן
א	מד	ביאור אופן העיטוף וטעם שצריך לכסות התפילה של ראש עם הטלית

טור דף

		טעם על פי הסוד שהנשים פטורות מן הציצית ושצריך להתעטף
ב	מד	כעטיפת ישמעאלים
ב	מה	עוד ענין הציצית ובו יתבאר גם הציץ של כה"ג
		טעם ע"פ הסוד למה משימין הטלית בראש קודם התפילין וטעם שהקטן
א	מט	פטור מן הציצית
א	נ	טעם שאין להטיל ציצית בטלית עד שירחיק ג' אצבעות על פי הסוד
א	נא	שצריך לקבץ ד' ציציות סמוך לשמע ישראל ולשום אותן בחזה
ב	נב	עוד כונת הציציות ובו יתבאר גם ענין התכלת והלבן
א	נג	ביאור למ"ש חז"ל התכלת אינו מעכב את הלבן
ב	נד	טעם שצריך להיות חוטי הציציות כפולים לשנים
		ד' כונות שיש בד' מצות הרמזים בד' אותיות הוי"ה הם:
א	נז	תפילין, וציצית, ק"ש, ותפילה
		שצריך להסתכל בציציות כשאומר פרשה ציצית,
ב	נו	וגם תועלת גדול אל הנשמה להסתכל כל היום בציצית
א	נח	ענין כ"א אזכרות שבתפילין וד' פרשיות וד' בתים
א	ס	טעם להפריש הבתים של ראש שהם ד' ובשל יד בית אחד לכד
א	סא	ביאור ענין הב' שינין שיש בתפילה ש"ר
		ביאור ענין הרצועות וקשר של תפילין של ראש ושל יד
ב	סב	וביאור משרז"ל מלמד שהראהו הקב"ה קשר של תפילין
א	סג	עוד ביאור בכללות ענין התפילין ורצועות הקשרים ותפילין דיעקב ורצועותיו
א	סז	טעם למה הקטן פטור מן התפילין על פי הסוד
ב	סט	טעם למה הרצועה הימנית קצרה והשמאלית ארוכה
ב	עא	טעם למ"ש דו"ל דעתן של גשים קלה
ב	עד	ביאור פסוק שימני כחותם על לבך ופסוק קשה כשאל קנאה רשפיה רשפי אש
א	עח	אזהרה שצריך להיות קשור היריד שהוא קשר של תפילה ש"י עם התפילה של יד
א	פ	טעם למה התפילה ש"י קודם לתפילה של ראש על דרך הסוד
ב	פ	טעם למה התפילין קודמין אל התפילה
א	פא	דרוש וביאור בענין תפילין דרש"י ור"ת עפ"י הסוד
ב	פב	ביאור פסוק שמאלו תחת לראשי
א	פג	הדינים הצריכין בהנחת התפילין
א	פד	סדר אופן הנחת תפילין דרש"י ור"ת ביחד
ב	פה	כונת הנחת תפילין דרש"י ור"ת וענין הד' יחודים שיש בד' אותיות הוי"ה
א	פח	ביאור בענין הדיקנא דו"א והמקיפים שיש לכללות ז"א
א	פט	ענין סברת תפילין דר"ת על פי הסוד
ב	פט	סדר כתיבת התפילין וכונתה בכתיבתה
		אזהרה שצריך לכתוב הד' פרשיות רצופים בלי הפרק,
א	צג	ותפילה קצרה קודם שיתחיל לכתוב הפרשיות
ב	צג	נתבאר שצריך לקדש השם והכונה בכתיבת השם וצורת האותיות
א	צד	סדר כתיבת שם הוי"ה
א	צז	דרוש גדול בענין ד' אותיות של שם הוי"ה בה' דרכים
ב	צט	ד' כונות קטנות ביחוד שמע ישראל

טור	דף	
ב	ק	ענין ג' היחודים שיש בזו"ן הנקראים נ"ר
ב	קא	ענין ק"ש בקיצור מופלג
א	קג	ענין הק"ש ובו יתבאר שם ב"ן המעלה מ"ן וענין החמשה ברורים
ב	קד	סוד ענין אב"א ופב"פ
ב	קה	אזהרה שצריך להיות התפילה בלחש ולא להשמיע לאזניו
ב	קו	ענין אב"א ופב"פ בחול ושבת בעמידה ובחזרה
א	קז	ענין עליית הז"א בחול ושבת ויר"ט
ב	קח	סדר הסליחות
א	קט	סיד ויעבור ובו יתבאר סוד הי"ג מדות
א	קיא	סוד המ"ן ומ"ד מה הוא
ב	קיב	בענין איסור הדיבור בשעת התפילה והוא מוסר השכל
ב	קיב	ביאור מאמר כל האוחז ס"ת ערום
ב	קיב	ביאור מ"ש רז"ל והטוב בעיניך עשיתי א"ר שסמך גאולה לתפלה
א	קיג	ענין תיקון חולי הנפש והוא מוסר נחמד
		סוד עצימת העינים ובו יתבאר מ"ש בסבא דמשפטים
א	קטו	עולימתא שפירתא דלית בה עיינין וסוד תפלת ערבית
ב	קטז	ביאור ענין ק"ש שעל המטה
		בענין חבוקק וביאור מ"ש בזהר דאגליף עלוי שם בן ע"ב
ב	קכא	ביאור ענין עליית תוספת שבת ועליית התפילות דחול
א	קכב	ענין עליית העולמות והכנסת המקיפין
א	קכד	עוד ענין עליית העולמות
ב	קכז	ביאור נחמד עמ"ש חז"ל כשאדם מקדש בשבת בא מלאך ואומר לו וסר עונך
ב	קכז	סוד ג' סעודות של שבת
ב	קכט	ענין העונה לת"ח וענין הזווג בחדשי העיבור והיניקה
ב	קל	ענין הברלה בחונן הרעת
א	קלא	ענין כללות המועדים
א	קלב	ביאור פסוק חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו
ב	קלב	ענין הקטנות מה ענינה
		ביאור פסוק ומושב בני ישראל ת"ל שנה וענין הי"ג מדות ורבש"ע
ב	קלב	שאומרים בכל יו"ט
ב	קלד	ביאור מה שאנו אומרים במוסף מפני היר שנשתלחה במקדש
ב	קלד	סוד חכם מתיר את הנדר ודרוש הנסירה
א	קלו	עוד בענין הנסירה באורך
א	קמג	סוד השינה והדורמיטא ואיסור נעילת הסנדל ביום כיפור
ב	קמג	ס"ד כינת השחיטה
ב	קמד	סוד נטילת ידים אחר קבורת המת
א	קמה	סיד יבום וחליצה
ב	קמה	עוד בענין החליצה
ב	קמו	ביאור פסוק וזרח השמש ובא השמש